

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
YENİ TÜRK DİLİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ
el-FERÂ'İZU'L-VÂFÎYE
(DİL İNCELEMESİ-METİN-DİZİN/SÖZLÜK)

Gizem ERFİDAN

2501201593

TEZ DANIŞMANI

PROF. DR. Hatice TÖREN

İSTANBUL - 2022

ÖZ
el-FERÂ'İZU'L-VÂFÎYE
(DİL İNCELEMESİ-METİN-DİZİN/SÖZLÜK)

Gizem ERFİDAN

Ferâiz, İslam hukukunun alt kollarından biri olan miras hukukuna verilen addır. Ferâiz-nâmeler de miras hukuku hakkında yazılmış eserlerin genel adıdır. Ölen kimsenin geride bıraktığı mal ve hakların, mirasçılar arasında belirli kurallar çerçevesinde pay edilmesine dair geniş bilgi veren bu eserler, insanoğlunun sosyal ve ekonomik hayatını düzenlemesinde yol gösterici olması bakımından önem taşır.

Ferâiz ilmi ile ilgili yazılan eserlerden en ünlülerinden biri Hanefî fâkihi es-Secavendî'nin es-Siraciyye'sidir. Bu çalışmada incelenen el-Ferâ'izu'l-Vâfiye, Hâcib-zâde Mehmed b. Mustafa İstanbûlî tarafından Secavendî'nin söz konusu eserinden tercüme edilmiştir.

Eserin Milli Kütüphane, Çankırı İl Halk Kütüphanesi koleksiyonunda 18 Hk 140/4 numarada kayıtlı nüshası esas alınarak hazırlanan bu çalışmada metnin transkripsiyonu verilmiş, dil incelemesi ve sözlüğü yapılmıştır. Böylece hem miras hukuku tarihine katkı sağlanması hem de 18. yüzyıl Osmanlı Türkçesine ait bir metnin ortaya konulması, metnin incelenerek sözlüğünün ve dil özelliklerinin verilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ferâiz, Ferâiz-nâme, el-Ferâ'izu'l-Vâfiye, Osmanlı Türkçesi, Osmanlı Dönemi Miras Hukuku, Dizin

ABSTRACT
el-FERÂ'IZU'L-VÂFÎYE
(LANGUAGE EXAMINE-TEXT-INDEX/ DICTIONARY)

Gizem ERFİDAN

Ferâiz is the name given to the law of inheritance, which is one of the sub-branches of Islamic law. Ferâiz -nâme is the general name of the works written on the law of inheritance. These works, which give extensive information about the distribution of the goods and rights left behind by the deceased person among the heirs within the framework of certain rules, are important in terms of being a guide in the regulation of the social and economic life of human.

One of the most famous books written on the science of is es-Siraciyye by Hanefi jurist es-Secavendî. In this study, el-Ferâ'izu'l-Vâfiye from the work of Secavendî by Hâcib-zâde Mehmed b. Mustafa İstanbûlî.

In this study, which was prepared on the basis of the copy of the work registered in the National Library, Çankırı Provincial Public Library collection, number 18 Hk 140/4, the transcription of the text was given, language analysis and dictionary were made. Thus, it is aimed both to contribute to the history of inheritance law and to reveal a text belonging to the 18th century Ottoman Turkish, to text and to give its dictionary and language features.

Keywords: Ferâiz, Ferâiz-nâme, el-Ferâ'izu'l-Vâfiye, Ottoman Language, Inheritance Law in the Ottomon Period, Index

ÖNSÖZ

Bu tez Milli Kütüphane, Çankırı İl Halk Kütüphanesi koleksiyonunda 18 Hk 140/4 demirbaş numarasıyla kayıtlı *el- Ferâizu 'l-Vâfiye* adlı eser üzerine yapılan bir çalışmadır. 18. yüzyıl klasik Osmanlı Türkçesi dönemine ait bir ferâiz-nâme olan bu eser, bir kimsenin vefat ettiği zaman geride kalan mal varlığının akıbeti, bunların hangi kaidelere göre mirasçılar arasında nasıl pay edileceği hakkında geniş bilgi barındırır.

Tez; Giriş, Dil İncelemesi, Metnin Transkripsiyonu, Dizin ve Sonuç bölümlerinden oluşmaktadır.

Giriş kısmında ilk önce ferâiz ilmi ve ferâiz-nâmelerle ilgili kısa bilgi verildikten sonra mütercimin hayatı ve eserlerine dair bilgiler sunulmuş, teze konu olan eserin tespit edilen kütüphanelerdeki çeşitli nüshaları tanıtılmıştır. Daha sonra ise metni oluşturan bölüm başlıkları verilmiş ve eserin söz varlığı incelenmiştir.

Dil incelemesi kısmında ses ve kelime bilgisi başlıkları altında metnin dil özellikleri incelenmiştir. Ses bilgisi bölümünde sesler ve ses olayları; kelime bilgisi bölümünde ise kelime türleri, çekim ve yapım ekleri metinden örnekler verilerek ele alınmıştır.

Metin bölümünde metnin transkripsiyonu yapılmıştır.

Dizin bölümü metinde yer alan kelimelerin dizini, ekler dizini ve özel isimler dizininden oluşmaktadır. Dizinlerde yer alan madde başları alfabetik bir sıra ile verilip metinde geçen yerleri gösterilmiştir.

İlk olarak tez çalışmam boyunca bilgi ve tecrübelerinden faydalandığım, bu süreçte desteklerini esirgemeyen tez danışmanım Prof. Dr. Hatice Tören'e şükranlarımı sunuyorum. Tezimi hazırlarken maddi ve manevi olarak beni her daim destekleyen aileme de teşekkürü borç bilirim. Ayrıca çalışmam boyunca beni "TÜBİTAK-BİDEB 2210-Yurtiçi Yüksek Lisans Burs Programı" kapsamında destekleyen TÜBİTAK'a teşekkür ederim.

İSTANBUL, 2022

GİZEM ERFİDAN

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	ii
ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ.....	iv
TABLolar LİSTESİ.....	viii
KISALTMALAR VE İŞARETLER LİSTESİ	ix
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ	x
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

DİL İNCELEMESİ

1.1. SES BİLGİSİ	48
1.1.1. ÜNLÜLER	48
1.1.1.1. Kapalı e (é).....	48
1.1.1.2. Ünlü Uyumu	49
1.1.1.3. Ünlü Türemesi	56
1.1.1.4. Ünlü Düşmesi	56
1.1.1.5. Hece Düşmesi	57
1.1.1.6. Kaynaşma (Ünlü Birleşmesi).....	57
1.1.2. ÜNSÜZLER	58
1.1.2.1. Ünsüz Benzeşmesi	58
1.1.2.2. Ünsüz Değişiklikleri	59
1.1.2.5. Ünsüz Türemesi	63
1.1.2.6. Ünsüz Düşmesi	63
1.2. KELİME BİLGİSİ	64

1.2.1.	İSİM.....	64
1.2.1.1.	Anlamları Bakımından İsimler	64
1.2.1.2.	Yapıları bakımından İsimler	64
1.2.1.3.	İsim Çekimi.....	66
1.2.2.	SIFAT	70
1.2.2.1.	Niteleme Sıfatları.....	70
1.2.2.2.	Belirtme Sıfatları.....	70
1.2.3.	ZARF	73
1.2.3.1.	Zaman Zarfları	73
1.2.3.2.	Azlık Çokluk Zarfları.....	73
1.2.3.3.	Nasıllık Nicelik Zarfları.....	73
1.2.3.4.	Soru Zarfları.....	74
1.2.4.	ZAMİR	74
1.2.4.1.	Şahıs Zamirleri.....	74
1.2.4.2.	İşaret Zamirleri	75
1.2.4.3.	Dönüştürme Zamirleri.....	76
1.2.4.4.	Belirsizlik Zamirleri.....	76
1.2.4.5.	Soru Zamirleri.....	77
1.2.4.6.	Bağlama Zamiri	78
1.2.5.	EDAT	78
1.2.5.1.	Vasıta ve Beraberlik Edatları	78
1.2.5.2.	Sebep Edatları	78
1.2.5.3.	Benzerlik Edatları	79
1.2.5.4.	Başkalık Edatları.....	79
1.2.5.5.	Miktar Edatları.....	79
1.2.5.6.	Zaman Edatları.....	80

1.2.5.7.	Yer Yön Edatları.....	80
1.2.5.8.	Olumsuzluk Edatı: değil	80
1.2.6.	BAĞLAÇ.....	80
1.2.6.1.	Sıralama Bağlaçları.....	81
1.2.6.2.	Karşılaştırma Bağlaçları	81
1.2.6.3.	Cümle Başı Bağlaçları	82
1.2.6.4.	Kuvvetlendirme Bağlaçları	83
1.2.7.	ÜNLEM.....	83
1.2.8.	FiİL.....	83
1.2.8.1.	Yapıları bakımından Fiiller.....	83
1.2.8.2.	Fiil Çekimi	86

İKİNCİ BÖLÜM

METİN

2. METİN	95

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DİZİN

3.1. Dizin-Sözlük	179
3.2. Ekler Dizini	421
3.3. Adlar Dizini.....	478
SONUÇ	486
KAYNAKÇA	487

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Ferâiz Terimleri.....	166
Tablo 2. Akraba ve Hissedârları Belirten Sözlər	244
Tablo 3. Matematik İşlemleri ile İlgili Terimler ve Sayı Sözləri	287

KISALTMALAR VE İŞARETLER LİSTESİ

a.g.e	: Adı geçen eser
a.g.m	: Adı geçen makale
Ar.	: Arapça
Far.	: Farsça
h.	: Hicri
s.	: Sayfa
→	: Bakınız

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ء	ʾ	ص	ṣ
آ	a, ā	ض	ẓ, ḍ
ا	a, e	ط	ṭ
ب	b, p	ظ	ẓ
پ	p	ع	ʿ
ت	t	غ	ġ
ث	ṯ	ف	f
ج	c	ق	q
چ	ç	ك	k, g, ñ
ح	ḥ	ل	l
خ	ḫ	م	m
د	d	ن	n
ذ	ẓ	ه	h, a, e
ر	r	و	v, u, ü, ū, ō, o, ö
ز	z	ى	y, ı, i, ī
ژ	j		
س	s		
ش	ṣ		

GİRİŞ

İnsanoğlu doğumundan ölümüne kadar uzun bir yolculuk içindedir. Yaşadığı bu süreçte maddi ve manevi pek çok şey biriktirir. Yolun sonu geldiğinde sevdiklerine manevi olarak beraber yaşadıkları iyi ve kötü anılarını bırakır. Ondan maddi olarak kalan şeylerin geride bıraktığı kişilere dağıtılmasında ise belirli kaideler söz konusudur. Bu kaideler miras hukukunun konusudur.

Miras hukuku yani ferâiz, ölen kimseden geride kalan maddi değeri olan mal ve hakların, mirasçılar arasında belirli kaidelere bağlı kalınarak pay edilmesini sağlayan ilim olarak kısa bir şekilde açıklanabilir.

Ferâiz-nâmeler ise miras konusu ile ilgili yazılmış eserlerin genel adıdır. Ferâiz-nâmelerin ilk ve en önemli örnekleri Arapça'dır. Sosyal hayatı düzenlemede yardımcı olan kaynaklardan biri olan bu eserler Osmanlı sahası âlimleri tarafından tercüme edilip konunun insanlara öğretimi sağlanmıştır.

Ferâiz-nâmelerin yazılış sebeplerini genel ve özel şeklinde tasnif etmek mümkündür. Genel sebeplerden başlıcaları Hz. Peygamber'in (S.a.v) ilmine teşvik etmesi, Allah rızasını kazanma ve dua ile anılma düşüncesidir. Özel sebepler arasında ise babasının isteğini yerine getirme, arkadaş isteğini yerine getirme düşüncesi sayılabilir.¹

Ferâiz ilmi ile ilgili yazılan eserlerden birisi de Hâcib-zâde Mehmed b. Mustafa İstanbûlî tarafından tercüme edilmiş *el-Ferâ' izu'l-Vâfiye* adlı eserdir.

1- Eserin Mütercimi: Hâcib-zâde Mehmed b. Mustafa İstanbûlî

Hâcib-zâde'nin asıl adı Mehmed'dir. Doğum tarihi bilinmemektedir. Saray hâciplerinden Mustafa Efendi'nin oğludur. Bu sebeple Hâcib-zâde Efendi, Hâcib-zâde Mehmed Efendi olarak anılır. *Bida'atü'l-Hükkam* ve *Ferâ' iz-i Vâfiye* adlı eserlerinin

¹ Mehmet Güler, "Türk Edebiyatında Manzun Ferâiz-nâmeler", **Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Doktora Tezi, Sivas, 2015, s. 31-33

künyelerindeki bilgilerden İstanbullu ve Mahmûd adlı bir kişinin torunu olduğu anlaşılmaktadır. 1689’da vefat etmiştir.²

Yazar, eserde “Kim Allah’tan hayırlı bir iş isterse dinde fakih olsun” hadisini 17 yaşında işitip bu yaşından itibaren fıkıh ilmini tahsile talip olduğunu ve 10841 fikhî meselesi bulunan *Vikâye* isimli kitabı tamamıyla ezberlediğini, Secâvendî’nin ferâizini de merhum hocası Hüseyin Efendi’den 1053/1643-44 senesinde okuduğunu ve daha sonra tercüme ettiğini söyler:

“...men yûridillâhü bihî hayran yüfekkıhhü fi ‘d-dîn³ hadîs-i şerîfi on yédi yaşımda iken istimâ’ édüp fıkıh-ı şerîf tahşîline ziyâde taleb ü ragbetim olmağla on biñ sekiz yüz kırk bir mes’ele-i fıkhiyyeyi müştemil olan muhtaşar ve Vikâye-nâm kitabı tamamen hıfz étdigimden soñra İmâm Hümâm Sirâcü’l-millet ve ‘d-dîn Muhammed Bin ‘Abdu’r-reşîdü’l-Sicâvendî Hazretleriniñ fenn-i ferâ’izde olan te’lîf-i bedî’lerniñ dağı beyne’l-‘ulemâ şöhetine binâen ferâ’izde olan te’lîf-i bedî’lerniñ dağı beyne’l-‘ulemâ şöhetine binâ’en te’allüm ve hıfz murâd eyledigimde fenn-i mezkûrda mahir Sirkeci Hüseyin Efendi dimegle ma’rûf kimesneden târîh-i hicretinden biñ elli üç senesinde ta’allüm eşnâsında ziyâde hâtırımda naķş olsun déyü ta’lîmleri üzre takrîrlerini sebak sebak, evrâķ-ı perîşân kütüb ve taķrîr eyledikden soñra bir yére cem’ ve tedvîn eyledigimde te’lîf-i mezkûr...” (82b/10-83a/3)

2- Hâcib-zâde Mehmed b. Mustafa İstanbulî’nin Eserleri

Hâcib-zâde Mehmed b. Mustafa İstanbulî’nin *Bidâ’atü’l-Hükkâm fi İhkâmi’l-Ahkâm’ı* mahkemede belgelerin yazılma işlemi hakkında, *Kavâ’idü’l-Furkân fi Tecvîdi’l-Kur’ân’ı*, Kur’an’ın kurallarına göre okunması ile ilgili olan eserleridir. Teze konu olan olan *el-Ferâ’izu’l-Vâfiye* ise Hanefî fâkihi Muhammed b. Muhammed es-

² Beyhan Kesik, “Rev’î, Hâcib-zâde Mehmed Rev’î, Efendi”, **Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü**, 2020.

³ Allahu Teâlâ, her kimin hayrını murad ederse, onu dinde alim ve fakih kılar.

Secavendî'nin (ö. 596/1200) İslam miras ve hukukuna dair *Ferâizu's-Sirâciyye* adlı eserinden tercüme ettiği eseridir.⁴

Ferâizu's-Sirâciyye ile bazı bilgiler şöyledir:

“Ferâiz konusunda yazılmış mensur eserlerde olduğu gibi manzum eserlerde de çok belirgin bir şekilde Siraciyye'nin etkisi bulunmaktadır. Asıl adı el-Ferâizu's-Siraciyye olan bu eser, Hanefi fakihlerinden olan Muhammed b. Muhammed es-Secavendi'ye ait olup el-Muhtasar ve Secavendiyye adlarıyla da bilinmektedir. Hanefî mezhebi esas alınarak yazılan bu eser, diğer mezheplerin görüşlerine de yer vermesi sebebiyle genel bir kabul görmüş ve İslam hukukunun bu alanda bilinen en meşhur metni olmuştur. Türkçe yazılan ferâiz manzumelerinde de yoğun olarak etkisi görülür.”⁵

Hâcib-zâde Mehmed b. Mustafa İstanbûlî, eser hakkında şunları belirtir:

“Ru'ûs ile sihâm beyninde ta'bîr olunduğı üzre nisbetler zamm ve ilhâk olunmağla cümleden mustağnî olup *hayre'l-umûri evsâtuha* hadîs-i şerîfine mâ-şadağ olurdu déyü iltimâs étmeleriyle hâlişen li-vechillah murâdları üzre zâmm ve ilhâk édüp ismini Ferâ'iz -i Vâfiye tesmiye eyledim ve tamâmina târîh-i lafz-ı ferâ'izden bahır-i fennî tarhla ma'lûm olur. Naẓar éden erbâb-ı faẓl ve hünerden me'mûl ve muntazar 'aded ki ta'bîrâtda vâkı' olan kuşûr-ı dâmeni 'afv ile mecmer-âsâ mestûr buyurulup bu fakîr ve üstâdım merhûm Hüseyn Efendi'yi du'â-yı hayr-ıla yâd buyuralar.” (83a/9-16)

⁴ Beyhan Kesik, a.g.e

⁵ Mehmet Güler, “Türk Edebiyatında Manzum Ferâiz-nâmeler”, **Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Doktora Tezi, Sivas, 2015, s. 28.

3- Eserin Nüshaları

Eserin tespit edilen nüsha sayısı on sekizdir. Söz konusu olan nüshaların bilgilerine ve ulaşılan eserlerin ilk sayfalarının görüntülerine burada yer verilmiştir.

Almanya Nüshaları

1- Ferâ'iz-i Vâfiye: Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları koleksiyonunda, Ms.or.oct. 1932 Staatsbibliothek, Berlin demirbaş numarasıyla kayıtlıdır. İstinsah tarihi h. 1102'dür. 70 yapraktır. Her sayfada 23 satır bulunur. Yazı türü nesihdir. 225x150 – 150x70 mm ölçülerindedir.

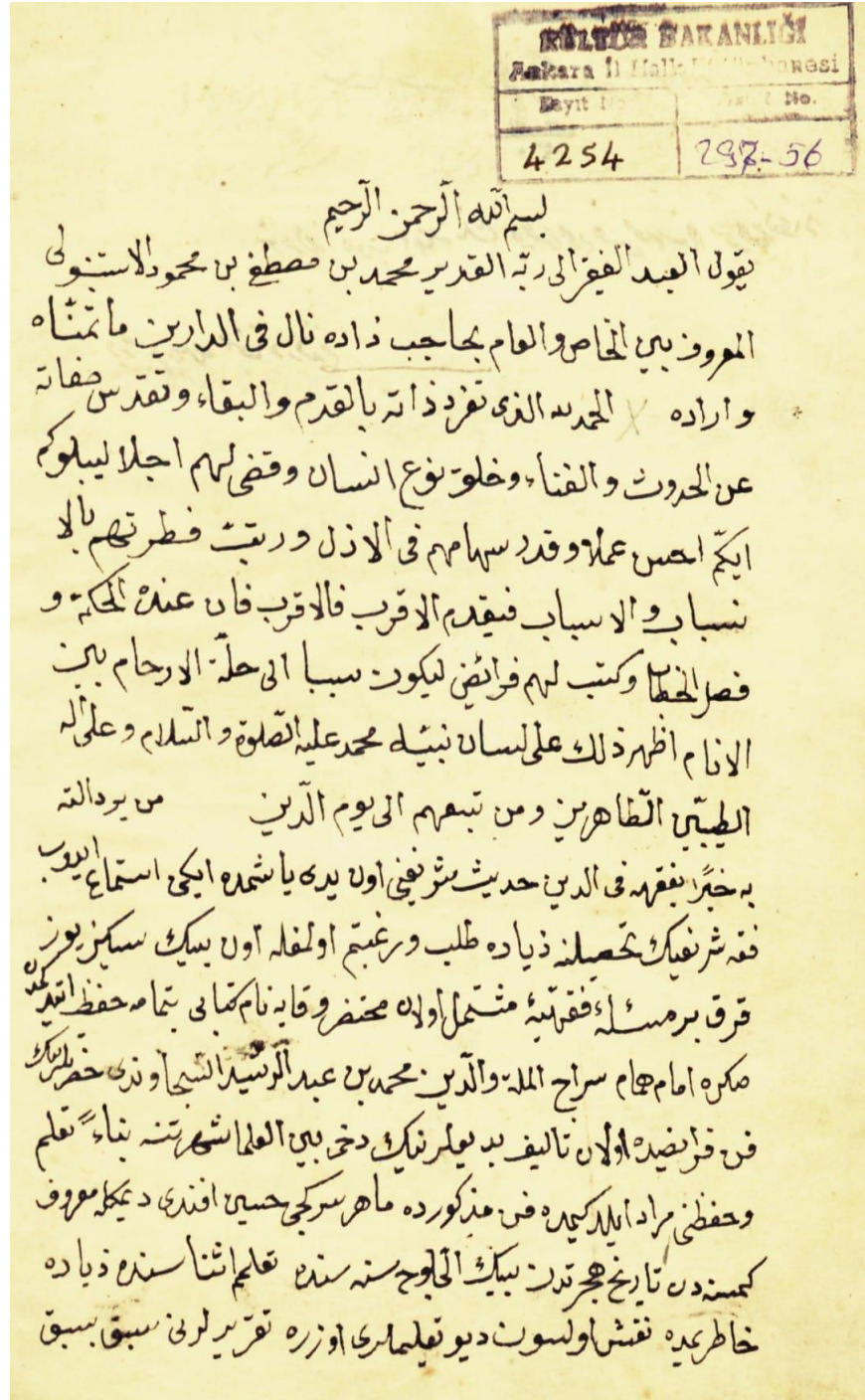
2- Ferâ'iz-i Vâfiye: Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları koleksiyonunda, Ms. Or. Oct. 1978 demirbaş numarasıyla kayıtlıdır. İstinsah tarihi h. 1184'tür. 88 yapraktır. Her sayfada 15 satır vardır. 200 x 130 – 125 x 65 mm ölçülerine sahiptir. Yazı türü tâliktir.

Ankara Milli Kütüphane Nüshaları

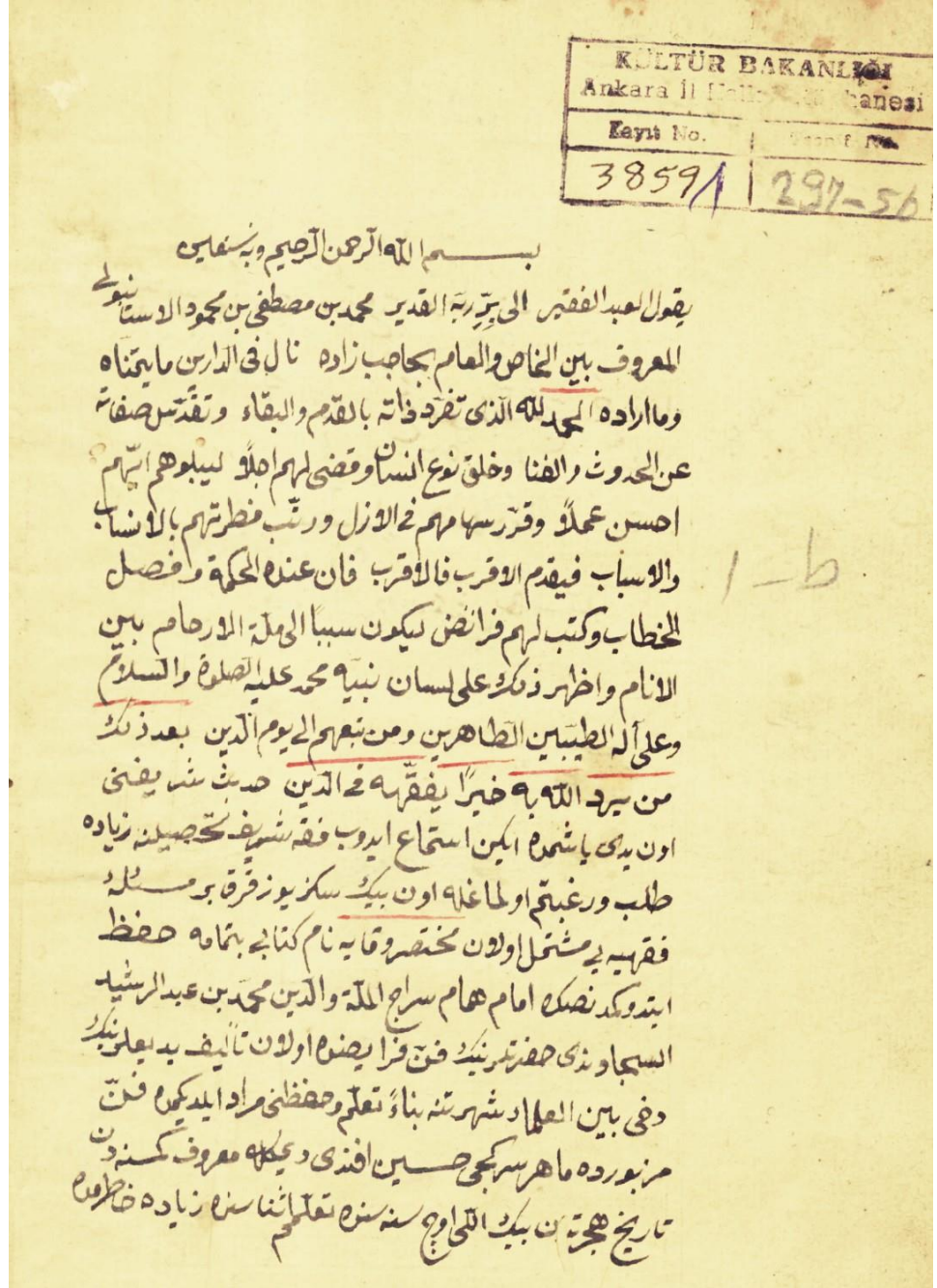
1- el- Ferâ'izu'l-Vâfiye: Tezde esas alınan nüsha budur. Çankırı İl Halk Kütüphanesi koleksiyonunda, 18 Hk 140/4 demirbaş numarasıyla kayıtlıdır. Müstensihi İsmail b. Şaban'dır. İstinsah tarihi h. 1116'dır. 62 yapraktır. Her sayfada 17 satır vardır. Yazı türü tâliktir:

بسم الله الرحمن الرحيم
يقول العبد الفقير الى بر ربه القدير محمد بن مصطفى بن محمد بن محمد بن
المعروف بن ابي نوح والعام كجاء زاجي نال في الدارين ما شاء الله
الحمد الذي تقود ذاتنا بالقدم والبقا وتقدس صفاته في الخلق
والفناء وخلق نوع الانسان وقضى لهم اجلا يسبقهم اليهم
وقرر سعادتهم في الازل ورتب فطرتهم بالانساب والاسباب
فيقدم الاقرب فالاقرب فانه عند الحكمة وفصل الخطاب
وكتب لهم فرائض ليكون سببا الى سلة الارحام بين الامم واظهر
ذلك على سائر نبيه محمد عليه الصلوة والسلام وعلى اله الطيبين
الطاهرين ومن تبعهم الى يوم الدين بعد ذلك من يروونه خيرا
يفقه في الدين حديث شريف في اذنيه ياتيهم اليه استماعا وادب
فقد شرف في صفة زاج طلب ورغبتم اولمخلدونه بك سكر نيوز
قرن برسلة فقهية يستعمل اوله مختصر وقاية لم كتابه بجا
حفظا يتدبره صكة امام همام سراج الحكمة والدين محمد بن عبد الله
السجستاني حضرتك فن فرائضه اوله تاليف برعيرك في
بين العلماء شرتنه بناء تعلم حفظني مراد ايدى كونه فن مذكوره ماهر
سر كجى حسين افندو ويكلمه حروف كسند و تاريخ جوتنه يك اللادج

2- Ferâ'iz-i Vâfiye: Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi koleksiyonunda, 06 Hk 4254/1 demirbaş numarasıyla kayıtlıdır. 53 yapaktır. Her sayfa 19 satırdan oluşur. Yazı türü nesihdir. 202 x 145-170x105 mm ölçülerindedir:

3- Ferâ'izu'l-Vâfiye: Ankara İl Halk Kütüphanesi koleksiyonunda, 06 Hk 3859/1 demirbaş numarasıyla kayıtlıdır. İstinsah tarihi h. 1211'dir. 69 yapaktır. Her sayfada 21 satır vardır. Yazı türü nesihdir. 205 x 155 – 155 x 85 mm ölçülerindedir:

4- el-Ferâ'izu'l-Vâfiye: Milli Kütüphane Yazmalar koleksiyonunda, 06 Mil Yz A 3554/25 demirbaş numarasıyla kayıtlıdır. 9 yapraktır. Her sayfa 31 satır vardır. Yazı türü tâliktir. 216 x 140 – 210 x 93 mm ölçülerindedir.

Amasya Beyazıt İl Halk Kütüphanesi Nüshası

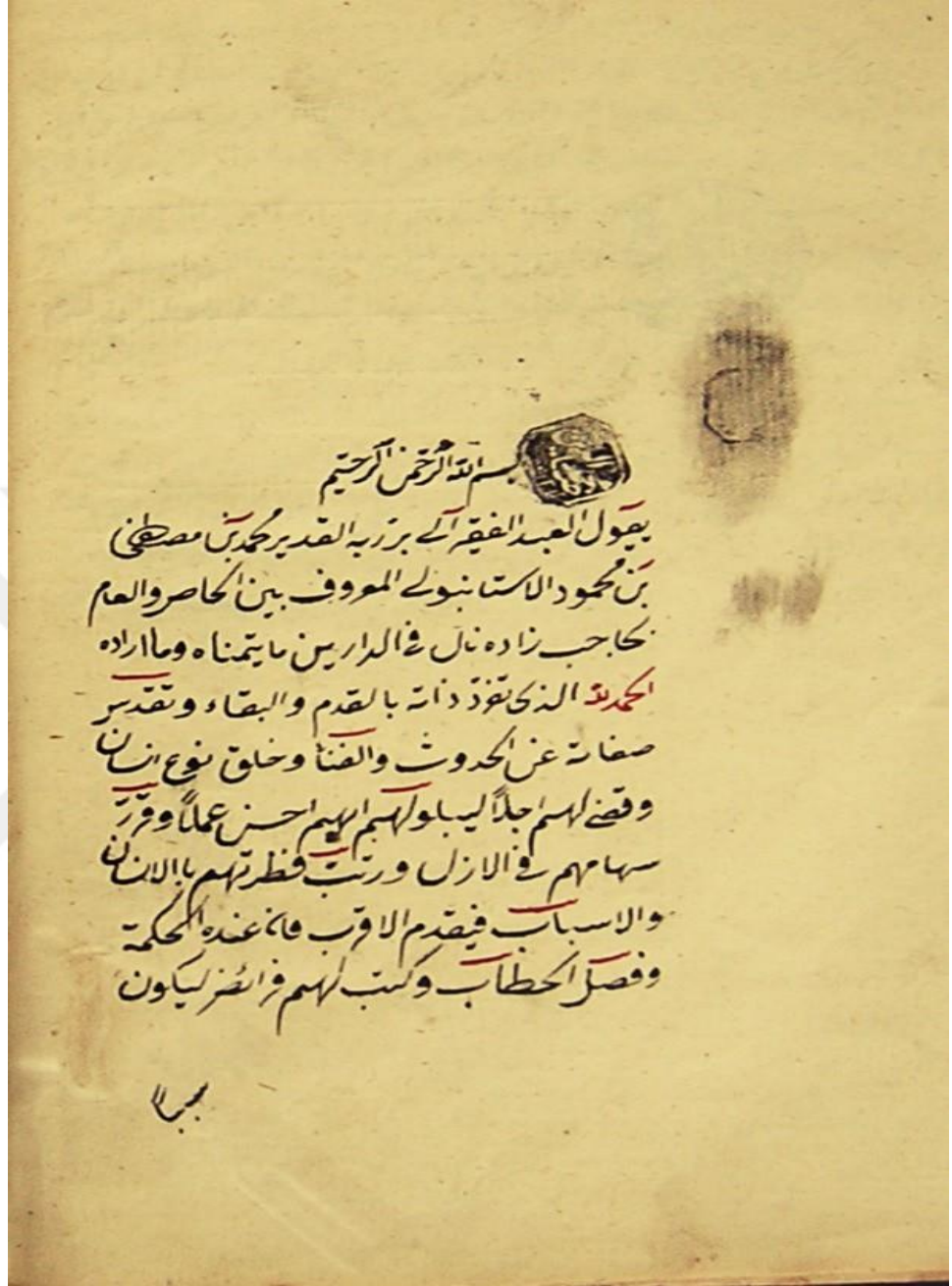
“el-Ferâ'izu'l-Vâfiye” adlı eser, Amasya Beyazıt İl Halk Kütüphanesi koleksiyonunda, 05 Ba 846/1(a) demirbaş numarasıyla kayıtlıdır. Müstensihî Ebu

Bekir b. Abdullatif'tir. İstinsah tarihi h. 1175'tir. Eser 65 yapraktır. Her sayfada 17 satır bulunur. Yazı türü nestâlıktır. 195 x 110 – 140-60 mm ölçülerindedir:

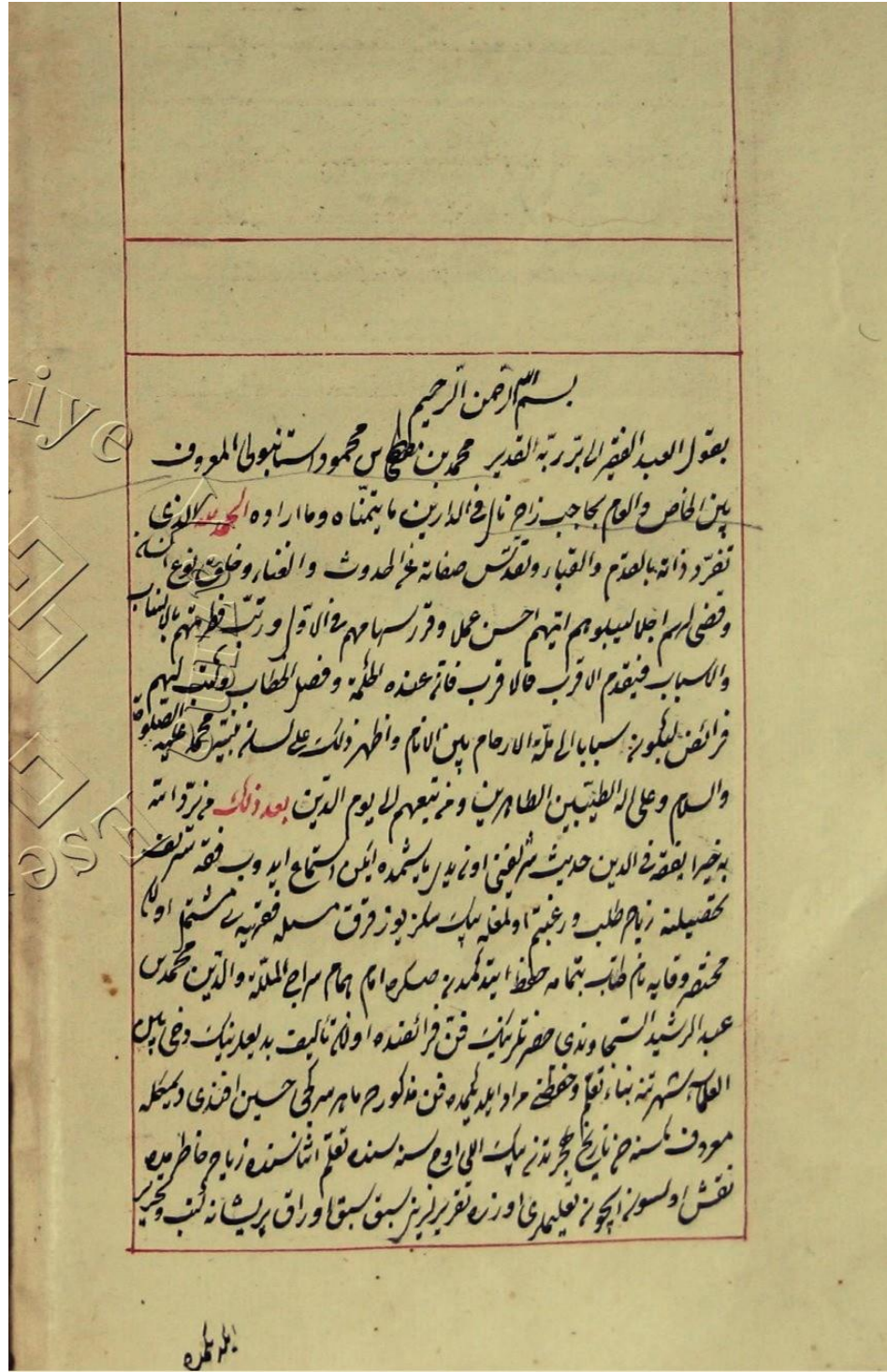
Çorum Hasan Paşa İl Kütüphanesi Nüshası

“Ferâ’izu’l-Vâfiye” adlı eser, Çorum Hasan Paşa İl Halk Kütüphanesi koleksiyonunda, 19 Hk 1737/1 demirbaş numarasıyla kayıtlıdır. 118 yapraktır. Her sayfada 15 satır vardır. Yazı türü tâlikdir. 200 x 140 – 120 x 60 mm ölçülerine sahiptir:

İstanbul Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesi Nüshaları

1- Ferâ'iz-i Vâfiye: Giresun İl Halk Kütüphanesi koleksiyonunda, 28 Hk 3593 demirbaş numarasıyla kayıtlıdır. Müstensihî Sevbcizade Hasan Üsküdarî'dir. İstinsah tarihi h. 1177'dir. 25X146-155X75 mm ölçülerindedir. 52 yapaktır. Her sayfa 21 satırdan oluşur. Yazı türü tâliktir:

2- Ferâ'iz-i Vâfiye: Antalya Tekelioğlu İl halk Kütüphanesi koleksiyonunda, 07 Tekeli 359 demirbaş numarasıyla kayıtlıdır. Müstensihi Hacı Yusuf b. Abdullah'dır. İstinsah tarihi h. 1147'dir. 215 x 120 – 155 x 53 mm ölçülerindedir. 58 yapraktır. Her sayfa 25 satırdan oluşur. Yazı türü tâliktir:

Kütahya Vahidpaşa İl Halk Kütüphanesi Nüshası

1- Ferâ'iz-i Vâfiye: Kütahya Vahitpaşa İl Halk Kütüphanesi koleksiyonunda, 43 Va 972/2 demirbaş numarasıyla kayıtlıdır. İstinsah tarihi h. 1137'dir. 19 yapraktır. Her sayfada 17 satır bulunur. Yazı türü tâlik kırmasıdır. 145 x 75 – 210 x 145 mm ölçülerindedir:

2- Ferâ'iz-i Vâfiye: Kütahya Vahitpaşa İl Halk Kütüphanesi koleksiyonunda, 43 Va 911/1 demirbaş numarasıyla kayıtlıdır. 10 yapraktır. Her sayfada 15 satır vardır. Yazı türü nesihtir. 160 x 80 – 210 x 150 mm ölçülerine sahiptir.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Nüshası

“Ferâ'iz-i Vâfiye” adlı eser, Kıbrıs Kütüphanelerinde bulunan Türkçe Yazmalar koleksiyonunda, II. Mahmud Ktp. 933 demirbaş numarasıyla kayıtlıdır. 5 yapraktır. Her sayfa 25 satırdan oluşur. Yazı türü nesihtir. 145 x 205 mm ölçülerine sahiptir.

Mısır Hidiv Kütüphanesi Nüshası

“el-Ferâ'izu'l-Vâfiye” adlı eser, Hidiv Kütüphanesi Türkçe Yazmaları koleksiyonunda, 6151 demirbaş numarasıyla kayıtlıdır. 60 yapraktır. Her safada 23 satır bulunur. Yazı türü tâliktir.

Mısır Milli Kütüphanesi Nüshaları

1- Ferâ'iz-i Vâfiye: Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları koleksiyonunda, Fera'izi Türkî 2 demirbaş numarasıyla kayıtlıdır. 60 yapraktır. Her sayfa 23 satırdan oluşur. 210 x 120 mm ölçülerine sahiptir.

2- Ferâ'iz-i Vâfiye: Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları koleksiyonunda, Fera'izi Türkî Talat 11 demirbaş numarasıyla kayıtlıdır. 55 yapraktır. Her sayfada 23 satır vardır. 235 x 135 mm ölçülerine sahiptir.

3- Ferâ'iz-i Vâfiye: Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları koleksiyonunda, Fera'izi Türkî Kula 1 demirbaş numarasıyla kayıtlıdır. 73 yapraktır. Her sayfada 21 satır vardır. 220 x 150 mm ölçülerine sahiptir.

4- Ferâ'iz-i Vâfiye: Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları koleksiyonunda, Şi'ri Timur 1297 demirbaş numarasıyla kayıtlıdır. Eser 69 yapraktır. Her sayfada 19 satır vardır. 195x110 mm ölçülerine sahiptir.

4- Eserin Bölümleri

Eserin yirmi altı bölümden oluştuğu tespit edilmiştir. Bölüm adları ve söz konusu bölümlerin hangi sayfalar arasında yer aldığı şöyledir:

1. **Yazar ve eseri hakkında bilgi:** 82b/1- 83b/2
2. **Hukûk-ı erba‘a-ı mertebe** (Dört müretteb hukuku: techîz ve tekfîn, kazâ’-ı düyûn, tenfîz-i veşâyâ, takسیم-i beyne’l-verese): 83b/3 – 83b/7
3. **Faşl-ı illet-i irş** (Miras almaya mani olan haller hakkında): 83b/7-83b/10
4. **Bâb mari‘fetü’l-fürûz ve müstaḥḳîhâ** (Kuran’da yer alan miras oranları ve bunların kimlere verileceği meselesi): 83b/10-90a/7
5. **Bâbü’l-‘aşabât** (Asabelerin mirastaki hallerinin beyanı): 90a/7- 91b/17
6. **Bâbü’l-hacb** (Başka vâris bulunması sebebiyle bir şahsın tamamen veya kısmen mirastan men olması meselesi): 91b/17- 92a/17
7. **Bâb maḥāricü’l-fürûz** (Mirasın bölüşülmesinde kullanılan ortak paydalar ve sayı oranlarıyla ilgili mesele): 92b/1- 92b/17
8. **Bâb-ü’l-‘avl** (Mirasçıların payları toplamının, ortak paydadan büyük olması neticesinde ortaya çıkan hallerin beyanı): 92b/17-102a/10
9. **Bâb-ı taṣḥîḥ** (Mirasçıların hisselerinin, kesirsiz ve kalansız bir taksimat yapılabilecek hale getirilmesi meselesi): 102a/10-105a/13
10. **Faşl fî kısmeti’t-tereket beyne’l-vereset ve’l-ğuremâ** (Ölen kişinin borçlu olduğu durumlarda mirasın nasıl dağıtılacağı meselesi): 105a/13-108a/8
11. **Fî-faşlü’l-düyûn** (Ölen kişinin borçlarının ödenmesi meselesi): 108a/8-109b/11
12. **Faşl fî t-teḥārüc** (Mirasçılardan bir veya birkaçının belirli bir mal veya hisse üzerine anlaşarak mirastan çekilmesi meselesi): 109b/11-110a/10
13. **Bâbü’l-redd** (Belirli pay sahipleri hisselerini aldıktan sonra kalanın nispi pay sahiplerinin hisseleri oranında kendilerine dağıtılması meselesi): 110a/10-120b/7
14. **Bâbü’l-münāsaḫati** (Bir vârisin kendisine kalan mirası alamadan ölmesi hakkında): 120b/7-124a/3

15. **Bāb-ı tevrīs zevi'l-erhām** (Ölene akrabalığı olan fakat belirli hisse sahiplerinden ve asebeden olmayan kan hısımlarının mirastaki durumlarının beyanı): 124a/3-124a/3
16. **Faṣl fi's-şınıfü'l-evvel** (Zevi'l-erhamın birinci sınıfı hakkında): 124a/17-128a/14
17. **Faṣl fi's-şınıfü's-şānī** (Zevi'l-erhamın ikinci sınıfı; ölen kişinin sahih olmayan dede ve büyükannesi hakkında): 128a/14-129b/3
18. **Faṣl fi's-şınıfü'l-bi-şālis** (Zevi'l-erhamın üçüncü sınıfı; ölen kişinin babasının ve annesinin kızlarının ve oğullarının kızlarının çocukları hakkında): 129b/3-131a/10
19. **Faṣl fi's-şınıfü'r-rābi'** (Zevi'l-erhamın dördüncü sınıfı; ölenin dede ve büyükannesinin kızlarının ve oğullarının kızlarının çocukları hakkında): 131a/10-132b/2
20. **Faṣl fi-evvelā ve's-şınıfü'r-rābi'** (Zevi'l-erhamın dördüncü ve birinci sınıfı 132b/2-136a/16
21. **Faṣl fi'l-ḥunṣā** (Cinsiyeti belirsiz olan kişilerin mirastaki durumları hakkında): 136a/16-138a/3
22. **Faṣl fi'l-ḥaml** (Anne karnındaki çocuğun mirastaki hâli hakkında): 138a/4-139b/5
23. **Faṣl fi'l-mefkūd** (Kaybolmuş diri veya ölü olduğu bilinmeyen kişinin mirastaki hâli hakkında): 139b/5-140b/14
24. **Faṣl fi'l-mürtedd** (İslam dininden dönen kişinin mirastaki durumu hakkında) 140b/14-141a/7
25. **Faṣl fī ḥükmü'l-esīr** (Esir olan kişilerin mirastaki durumları hakkında): 141a/7-141b/2
26. **Faṣl fi'l-ḡarḳā ve'l-ḥarḳā ve'l-hedmā** (Boğulma, yanma ve göçük altında kalma gibi felaketlerde ölen kimselerin mirastaki durumları hakkında): 141b/2-142a/21

5- Eserin Söz Varlığı

Eserin ferâiz ilmini konu alması ve yazıldığı dönemin de etkisiyle eserde kullanılan kelimelerin çoğunun Arapça olduğu dikkati çeker. Metinde geçen

kelimeler; ferâiz terimleri, akraba ve vârislerle ilgili sözler, matematik işlemleri ile ilgili terimler ve sayı sözleri şeklinde sınıflandırmaya tabi tutularak bu mevzu açıklanmaya çalışılmıştır.

- **Ferâiz Terimleri**

Teze konu olan eser ferâiz ilmi ile ilgilidir. Bu yüzden eserin kendine ait bir söz varlığı içerdiği ve eserdeki terimlerin İslam hukundaki anlamları ile yer aldığı görülür. Eserde geçen ferâiz terimleri ve anlamları aşağıda verilmiştir. Parantez içinde ise kelimelerin metinde kaç defa geçtikleri belirtilmiştir.

Tablo 1. Ferâiz Terimleri

‘ aded-i uşûl (<i>Far.</i>) Bir kişinin kendisinden geriye doğru kan bağı olan kimselerin sayısı. (1)
aķall-i mahrec (<i>Far.</i>) Mahrecin en azı. (8)
aķall-i naşīb (<i>Far.</i>) Kişinin payına düşen hissenin en azı. (2)
aķall-i naşībeyn (<i>Far.</i>) Kişinin payına düşen iki hisseden en azı. (4)
aķall-i sehm (<i>Far.</i>) Hissenin en azı. (1)
‘ amel-i kısmet (<i>Far.</i>) Mirasın dağıtılması. (16)
‘ amel-i münāsaħa (<i>Far.</i>) Bir vârisin kendisine kalan mirası alamadan ölmesi durumunda yapılacak şey. (1)
‘ amel-i redd (<i>Far.</i>) Belirli pay sahipleri (ashab-ı ferâiz) hisselerini aldıktan sonra miras artmış ise ve kalanı alacak asabe de bulunmuyorsa artan bu mirasın, ashab-ı ferâiz arasında hisseleri oranında tekrar paylaştırılması işlemi. (7)
‘ amel-i taşhīh (<i>Far.</i>) Mirasçıların hisselerinin, kesirsiz ve kalansız bir taksimat yapılabilecek hale getirilmesi işlemi. (35)
‘ aşabe (<i>Ar.</i>) Mirasta belli payları olmayıp asıl vârisler terekeden muayyen hisselerini aldıktan sonra artan bir şey varsa onu alan, birinci derecede vâris bulunmaması durumunda ise mirasın tamâmını alan uzak akrabalar. (7)
‘ aşabe bi-ğayrihi (<i>Ar.</i>) Başkası sebebiyle asabe, erkek kardeşleriyle birlikte olunca asabe, erkek kardeşleri olmayınca, belirli pay sahibi olan kadınlar. Ölenin kızları, ölenin oğulları ile müşterek asabe olurlar... Ölenin oğlunun kızları, ölenin

aynı derecedeki (batındaki) oğulun oğlu ile asabe olurlar... Ana-baba bir kız kardeşler, öz erkek kardeşlerle birlikte olunca asabe olurlar. Baba bir kız kardeşler, baba bir erkek kardeşlerle birlikte asabe olurlar. ⁶ (2)
‘ aşabe bi-nefsihi (Ar.) Miras bırakan kimse ile aralarına kadın girmeyen erkek akrabalar, baba, oğul, babanın dedesi, oğulun oğlu gibi, ölüye nispetinde kadınlar bulunmayan erkek kişiler. (2)
‘ aşabe ma ‘a’l-ğayrihi (Ar.) Miras bırakan kimsenin kızları veya oğul kızları ile birlikte bulununca asabe olan kız kardeşler. Bunlar iki kısımdır: Ana baba bir kız kardeşler. Ölenin kızı veya oğlunun kızı ile asabe olurlar... Baba bir kız kardeşler, yine ölenin kızı veya oğlunun kızı ile asabe olurlar. ⁷ (2)
‘ aşabe-i ħunşā (Far.) Erkek veya kadın olduğu belli olmayan asabe veya kendisinde hem erkeklik hem de dişilik organları bulunan asabe. (1)
‘ aşabe-i nesebiyye (Far.) Ölen kişiye neseb/soy yönünden yakınlığı olan kimseler. Muayyen pay sahibi olan mirasçılar paylarını aldıktan sonra kalan miktarı alacak olan ve ölene nesep bağıyla hısım olan mirasçılardır. Şayet artan bir şey olmazsa herhangi bir şey alamazlar. Bunlar, 1. Ölenin oğlu, oğlunun oğlu ve aşağı doğru tüm erkek evlatlar, 2. Baba, babanın babası ve yukarı doğru tüm babalar, 3. Ölenin baba bir ve anne baba bir erkek kardeşleri ve bunların oğulları, 4. Ölenin anne baba bir ve baba bir amcaları ve bunların oğullarıdır. ⁸ (2)
‘ aşabe-i -i sebebiyye (Far.) Ölen kişiye sebep yoluyla asabe olan kimseler. Bir kimse, diğerine: Sen benim velimsin; öldüğüm zaman bana vâris olacaksın. vb. şekilde demesi ve onun da kabul etmesi şeklindeki akit sebebiyle olan asabedir. ⁹ (2)
‘ aşabü’ n- nesebiyye (Ar.) → ‘aşabe-i nesebiyye (1)
‘ aşabü’ s- sebebiyye (Ar.) → ‘aşabe-i sebebiyye (1)

⁶ Hilal Özay, “İslâm Miras Hukukunun Özellikleri”, **İslam Medeniyeti Araştırmaları Dergisi (İMAD)**, Cilt:3/Sayı:2, Aralık 2018, s. 217.

⁷ Hilal Özay, a.g.m, s. 217.

⁸ AlpaslanAlkış, “İslam Miras Hukuku ile Türk Hukukunun Vârisler Yönüyle Karşılaştırılması” **Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Cilt 19, Sayı 1, 2019, s. 67.

⁹ Şaban Karasakal, “Miras Âyeti ve Cürçânî’de Ashâbu’l-Ferâiz”, **The Journal of Academic Social Science Studies**, Number: 27, p. 247-268, Autumn I 2014, s. 253.

aşhâb-ı ferâîz (<i>Far.</i>) Mirastaki payları Kuran ayetleriyle sabit bulunan vârisler. Hisseleri kitap, sünnet ve icma ile belirlenmiş vârislerdir. Murisin karısı, kocası, babası, babasının babası, babasının annesi, annesi, kızı, oğlunun kızı, ana baba bir kız kardeşi, baba bir kız kardeşi, ana bir erkek kardeşi ashâbı ferâîzdendir. ¹⁰ (3)
aşl (<i>Ar.</i>) Mirasçının payları. (34)
aşl-ı evvel (<i>Far.</i>) Ölen kimsenin babası, babasının babası, babasının babasının babası gibi kişilerden ilki. (3)
aşl-ı hâmis (<i>Far.</i>) Beşinci kuşak. (2)
‘avl (<i>Ar.</i>) Mirasçıların payları toplamının, mahreçten (ortak paydadan) büyük olması. (19)
‘avliyye (<i>Ar.</i>) Paylar toplamı, mahreçten (ortak paydadan) fazla olan mes'ele. (3)
cedde-i fāsīde (<i>Far.</i>) Arada ceddi fasid bulunan nine, annenin babasının annesi, annenin babasının annesinin annesi gibi. (1)
cedde-i şahīḥa (<i>Far.</i>) Arada ceddi fasid bulunmayan nine, anneanne, anneannenin annesi; babaanne, babaannenin babasının annesi gibi. (1)
cedd-i fāsīd (<i>Far.</i>) Arada kadın olan dede, annenin babası, babanın annesinin babası gibi. (1)
cedd-i şahīḥ (<i>Far.</i>) Araya kadın girmeyen dede, babanın babası, babanın babasının babası gibi. (3)
cüz’-i cedd-i meyyit (<i>Far.</i>) Ölen dedenin oğlu ve oğlunun oğlu ve onların oğulları. (2)
cüz’-i eb-i meyyit (<i>Far.</i>) Ölen babanın oğlu ve oğlunun oğlu ve onların oğulları. (2)
cüz’-i qarābet (<i>Far.</i>) Akrabanın oğlu ve oğlunun oğlu ve onların oğulları. (1)
cüz’-i meyyit (<i>Far.</i>) Ölen kişinin oğlu ve oğlunun oğlu ve onların oğulları ... en aşağıdakine kadar. (2)
ebdān (<i>Ar.</i>) İslam hukukunda akid şirketlerinin bir türünü teşkil eden, iki veya daha fazla kişinin belli bir iş yapmak üzere kurdukları iş gücü ortaklığı. (6)

¹⁰ Hilal Özay, a.g.m, s. 216.

ebdān-ı fūrū (Far.) Bir kimsenin kendinden sonra gelen çocukları, torunları ve bunların sulbünden gelenlerin belli bir iş yapmak üzere kurdukları iş gücü ortaklığı. (8)
ekderiyye (Ar.) Anne, dede, koca, anne baba veya baba bir kız kardeşin bulunması durumunda miras paylaşımına işaret eden söz. (1)
ensibā (Ar.) Hisseler. (1)
farz ma'a't-ta'şīb (Far.) Asebe yoluyla farz olan hisse. (2)
farz-ı muṭlaḳ (Far.) Ölenin oğlu ve oğlunun erkek fūrū ile birlikte bulunduğunda mirasın altıda bir alınması. (2)
farziyye-i reddiye (Far.) Paylar toplamını mahreçten (ortak paydadan) eksik çıkmış olarak kabul etme. (1)
faṣl fī ḥūkmü'l-esīr (Ar.) Esir/köle olan kişilerin mirastaki durumları hakkında. (1)
ferīḳ (Ar.) İnsan topluluğu, cemaat, nesil, göbek, kuşak, batın. (71)
ferīḳ-i 'avle (Far.) Sahip oldukları payların toplamı, ortak paydadan büyük olan mirasçılar. (1)
ferīḳ-i ṣālis (Far.) Üçüncü kuşak. (4)
ferīḳ-i ṣānī (Far.) İkinci kuşak. (23)
ferīḳ-i evvel (Far.) Birinci kuşak. (43)
ferīḳ-i evvel (Far.) Birinci kuşak. (41)
fī'l-ḥaml (Ar.) Anne karnındaki çocuğun mirastaki durumu. (1)
fūrū (Ar.) Bir kimsenin kendinden sonra gelen çocukları, torunları ve bunların sulbünden gelenler. (1)
fūrūz (Ar.) Farzlar, paylar, hisseler.
fūrūz-ı muḳadder (Far.) Ashabı ferâize takdir edilen belirli hisseler. (1)
ḥacb (Ar.) Başka vâris bulunması sebebiyle bir şahsı tamamen veya kısmen mirastan menetme. (2)
ḥacb eyle- Başka vâris bulunması sebebiyle bir şahsı tamamen veya kısmen mirastan menetmek. (2)
ḥacb it- → ḥacb eyle- (7)
ḥacb-ı ḥirmān (Far.) Bir vârisi mirastan tamamen mahrum etme. (6)

ḥacb-ı noḳṣān (<i>Far.</i>) Bir vârisin payını çoktan aza indirmek. (2)
ḥaḳḳ (<i>Ar.</i>) Hukûğun veya geleneğin bir kimseye tanıdığı şey, hisse, pay. (21)
ḥazẓ (<i>Ar.</i>) Pay, kısımet, nasip. (27)
ḥin-i kısmet Mirası pay etme zamanı. (2)
ḥişşe (<i>Ar.</i>) Bölünen bir bütünden bir kimseye düşen kısım, pay. (5)
ḥisse-i bint (<i>Far.</i>) Kızın payı. (2)
ḥisse-i ḥunṣā (<i>Far.</i>) Hünsa olan kişinin payı. (1)
ḥisse-i ibn (<i>Far.</i>) Oğlun payı. (1)
ḥişşe-i şer'ıyye (<i>Far.</i>) Şer'î hisse. (4)
ḥişşe-i ḥunṣā (<i>Far.</i>) Hünsa olan kişinin mirastaki payı. (4)
ḥums-ı şülüs-i re's (<i>Far.</i>) Vârislerin sayısının üçte birinin beşte biri. (2)
ḥunṣā (<i>Ar.</i>) Erkek veya kadın olduğu belirsiz olan. (6)
iḥtilāf-ı d. (<i>Far.</i>) Borçlar hususundaki anlaşmazlık. (1)
intikāl et- (bir mal veya mülk mîras olarak) kalma, irsiyet yoluyla geçme. (1)
irş (<i>Ar.</i>) Veraset, hissesine miras düşme. (5)
irş-i ḥaml (<i>Far.</i>) Hamile kadına miras düşme. (1)
işābet et- Hissesine düşmek. (3)
i'tibārenü'l-ḳuvvetü'l-ḳarābet (<i>Ar.</i>) Yakın akraba olmak itibarıyla. (1)
ḳarābet (<i>Ar.</i>) Soyca yakınlık, akrabalık. (16)
ḳarābet ol- Akraba olmak. (1)
ḳazā'-ı düyün (<i>Far.</i>) (ölen kişinin) borçları hakkındaki hüküm. (4)
kısmet (<i>Ar.</i>) Bölme, paylaştırmak, pay etme. (10)
kısmet it- Pay etmek. (1)
kısmet olun- Bölünmek. (1)
ḳurb-ı derece (<i>Far.</i>) Ölene vasıta itibarıyla yakınlık. (1)
ḳuvvet-i ḳarābet (<i>Far.</i>) Yakın akrabalık, ana baba bir kardeşlik akrabalığı. (6)
li'z-zekeri mişlu ḥazẓi'l-ünseyeyn (<i>Ar.</i>) İki dışının payı kadarı. (26)
maḥcūb (<i>Ar.</i>) Başka bir mirasçının varlığı sebebiyle kısmen veya tamamen mirastan mahrum olan kişiler. (7)
maḥrec-i siḥām (<i>Far.</i>) Payların sayısı, vârislerin paylarına göre terekenin kaç kısma bölündüğünü gösteren sayı. (1)

maḥrem (Ar.) İslam hukukuna göre kendisiyle evlenilmesine müsaade edilmeyen, nikah düşmeyen anne, baba, kardeş, amca, hala, dayı, teyze vb. yakın akraba. (1)
mā-yebkā (Ar.) Ölen şahsın annesinin, bu ölünün babasıyla ve zevci (veya zevcesi) ile içtima etmesi hâlinde, anne zevç (veya zevce)nin hissesinden sonra mirasın tamamından geriye kalan pay. (1)
mecmū‘-ı düyūn (Far.) (ölen kişinin) borçlarının hepsi. (13)
mecmū‘-ı tereke (Far.) Terekenin 100/100’ü, tamamı. (3)
mefkūd-ı ğayr (Far.) Diğer diri yahut ölü olduğu bilinmeyen kişiler. (1)
men lā-yüreddū ‘aleyh (Ar.) Kendilerine ret işlemi yapılmayan vârisler, karı ve koca. (46)
men yūrreddū aleyh (Ar.) Muayyen hisselerden artan miktar kendilerince reddolunan vârisler, karı ve kocadan başka muayyen pay sahibi olan vârisler. (66)
men yūrreddū aleyh ol- Kendilerine red olunan vârisler durumunda bulunmak. (2)
mesā’il-i ḥaml (Far.) Anne karnındaki çocuğun mirastaki durumu. (1)
mevkūfū’l- ḥükm (Ar.) Terekeyi çeşitli sebeplerle daha sonra dağıtmak üzere bir müddet durdurma, askıya alma kararı. (1)
muḳırr leh bi’ n-neseb‘ale’l-ġayr (Ar.) Ölenin, nesebini kendisinden başka bir kimseye isnad ederek, akrabasından olduğunu ikrar ettiği nesebi belli olmayan kimse. (1)
mūriş (Ar.) Miras bırakan kimse. (4)
münāsaḥa (Ar.) Bir vârisin kendisine kalan mirası alamadan ölmesi. (2)
naşīb (Ar.) Bir kimsenin payına düşen şey, hisse. (43)
naşībeyn (Ar.) Bir kimsenin payına düşen şeyler, hisseler. (4)
naşībeyn-i ḥunṣā (Far.) Hünsa olan kişinin iki hissesi. (1)
naşīb-i aşl ol- Vefat eden kişi yakının mirasta payı olması. (1)
naşīb-i ḥunṣā (Far.) Hünsa olan kişinin hissesi. (1)
naşībū’l-cedd (Ar.) Dedenin hissesi. (1)
neseb (Ar.) Nesil, soy. (2)
nesebiyye (Ar.) [nesebînin müennesi] Kan bağına dayalı. (4)
nışf-ı ḥaḳḳ (Far.) Hakkedilen payın yarısı. (1)

nısf-ı naşib (<i>Far.</i>) Hissenin yarısı. (1)
nısf-ı naşibeyn (<i>Far.</i>) İki hissenin yarısı. (2)
nısf-ı tereke (<i>Far.</i>) Terekenin ½'si, yarısı. (1)
redd (<i>Ar.</i>) Belirli pay sahipleri (ashabı ferâiz) hisselerini aldıktan sonra miras artmış ise ve kalanı alacak asabe de bulunmuyorsa artan bu mirasın, ashabı ferâiz arasında hisseleri oranında tekrar paylaşılması işlemi. (9)
redd-i qarābet (<i>Far.</i>) Belirli pay sahibine sahip olan akrabaların hisselerini aldıktan sonra miras artmış ise artan mirasın, bu kişiler arasında tekrar paylaşılması. (1)
re's (<i>Ar.</i>) Miras hukukundaki bir meselede, mirasçı olan şahıs, mirastan pay alacak kimse. (277)
ru'ūs (<i>Ar.</i>) Miras hukukundaki bir meselede, mirasçı olan şahıs, mirastan pay alacak kimseler. (119)
rüfekā'ül-ḥaml (<i>Ar.</i>) Hamile kadının yakınları. (1)
şāhib-i farz (<i>Far.</i>) Mirasta ölen kişinin soyca yakın vâris. (5)
şāhibe-i farz (<i>Ar.</i>) Mirastaki payları Kuran ayetleriyle sabit bulunan vârisler. (1)
sākit (<i>Ar.</i>) Başka mirasçı bulunmasından dolayı mirastan tamamen mahrum olan kimse. (3)
sākit ol- Mirastan düşmek. (2)
sākiṭāt (<i>Ar.</i>) Başka bir vâris bulunması üzerine mahrum olan kimseler. (1)
sehm (<i>Ar.</i>) Hisse, pay. (73)
şınıf-ı evvel Birinci kuşak. (2)
sihām (<i>Ar.</i>) Hisseler, paylar. (44)
sukūṭ (<i>Ar.</i>) Başka mirasçı bulunmasından dolayı mirastan tamamen mahrum olma. (13)
şulbī (<i>Ar.</i>) Bir erkeğin sulbünden gelen, onun zürriyetinden olan, öz oğul. (1)
şulbiyye (<i>Ar.</i>) Bir erkeğin sulbünden gelen, onun zürriyetinden olan, öz kız çocuk. (3)
şulbiyyeyn (<i>Ar.</i>) Bir erkeğin sulbünden gelen, onun zürriyetinden olan, öz iki kız çocuk. (1)
sühmān (<i>Ar.</i>) Nasipler, paylar. (1)

taṣḥīḥ (Ar.) Mirasçılarının hisselerini, kesirsiz ve kalansız bir taksimat yapılabilecek hale getirme. (69)
ta‘ṣīb (Ar.) ‘Asabe kılma. (2)
teḥārūc (Ar.) Vârislerden bir kısmının terekeden belli bir şey veya hisse üzerine anlaşarak terekeden çıkması. (3)
tekfīn (Ar.) Ölünün dinî usullere uygun olarak kabre konması için gerekli hazırlıkların yapılması. (1)
tenfīz-i veṣāyā (Far.) Vasiyetlere göre iş yapma, vasiyette belirtilen hususları yerine getirme. (1)
tereke (Ar.) Ölen bir kimseden kalan eşya, mal mülk vb. (59)
tereke-i meyyit (Far.) Ölenin terekesi, mirası. (27)
teṣbīb (Ar.) Ferâiz terimi olarak benât taifesini çeşitli derecelerle ifade etme. (1)
tevārūs ol- Vâris olma, mirasçı olma. (1)
tevrīs (Ar.) Birini vâris olarak tayin etme. (1)
tevzī‘ (Ar.) Herkese payını verme, taksim etme. (1)
‘uṣūbet (Ar.) Ölenin erkek vasıtasıyla kendisine bağlanan erkek hısımları ve bu hükümde olan bazı kadın mirasçılarının mirası paylaşması. (14)
‘uṣūbet-i müṣtereke (Far.) Ortak asabelik, belirli pay sahipleri hisselerini aldıktan sonra iki veya daha çok kimselerin kalan malı asabe olarak almaları. (8)
‘uṣūbet-i mahḥa (Far.) Ölenin kızı, oğlunun kızı ve oğlunun... oğlunun kızı ile birlikte bulunurmalarıyla asabe olmaları ve kalan mirastan pay almaları. (3)
uṣūl (Ar.) Bir kimsenin kendisinden geriye doğru kan bağı olan kimseler, ana, baba, dedeleri ve nineleri. (7)
uṣūl-ı ḥamse-i sābika (Far.) Geçmişte yaşayan beş kişinin kendisinden geriye doğru kan bağı olan kimseler, ana, baba, dedeleri ve nineleri. (1)
ünṣā (Ar.) Dişi, kadın. (1)
ünūset (Ar.) Dişi olma durumu, dişilik. (11)
vâriṣ (Ar.) Kendisine miras düşen kimse, mirasçı. (46)
veled-i ‘aṣabe Asabe çocuğu. (5)
veled-i vâriṣ Mirasçı kişinin çocuğu. (1)
vereṣe (Ar.) Mirasçılar. (60)

zevî'l-erhām (Ar.) Ölene akrabalığı olan fakat belirli hisse sahiplerinden ve asabeden olmayan kan hısımları. (9)

• **Akraba ve Hissedârları Belirten Sözcükler**

Eserde akraba adlarının yetmiş dört tanesi Arapça, on dördü ise Türkçedir. Eserde bazı akraba adlarının hem Arapça hem Türkçe şeklinin yer aldığı görülür. Bunlar şunlardır:

Anneanne için “ana anası” ve “cedde”; dede için “ata”, “cedd” ve “ebü'l-eb”; babaanne için “baba anası” ve “cedde”; baba için “eb” ve “baba”; erkek torun için “benāt-ı ibn” ve “oğul oğlu”; erkek evlat için “benāt”, “benī”, “ibn”, “oğlan” ve “oğul”; kız torun için “benāt-ı ibn” ve “oğul kıızı”; erkek kardeş için “ihve” ve “li-eb er karındaş”; kız kardeş için “uht” ve “kız karındaş”; bir kadının evli olduğu erkek için “zevc” ve “koca” ifadeleri kullanılmıştır.

Görüldüğü üzere eserde Arapça akraba adları daha çok tercih edilmiştir. Türkçe olarak kullanılan belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşan “ana anası”, “baba anası”, “oğul kıızı”, “oğul oğlu” örnekleri dikkate değerdir.

Eserde geçen akraba ve hissedâr adları aşağıda verilmiştir. Parantez içinde kelimelerin anlamları ve metinde kaç kere geçtiği belirtilmiştir.

Tablo 2. Akraba ve Hissedârları Belirten Sözcükler

aḥ (Ar.) Büyük erkek kardeş. (3)
aḥ li-ebeveyn (Ar.) Ana baba bir erkek kardeş. (1)
aḥ li-üm (Ar.) Ana bir erkek kardeş. (1)
aḥavāt (Ar.) Kız kardeşler. (6)
aḥū'l-eb (Ar.) Babanın büyük erkek kardeşi (1)
aḥvāl (Ar.) Dayılar, annenin erkek kardeşleri. (2)
a'mām (Ar.) Amcalar. (4)
'amm (Ar.) Amca. (37)
'ammāt (Ar.) Halalar. (4)

‘amme (Ar.) Hala. (41)
‘ammi (Ar.) Amca. (38)
ana Anne (102)
ana anası Anneanne, annenin annesi (2)
ata Cet, dede, büyük baba (2)
baba anası Babaanne, babanın babası (4)
baba Baba (95)
benāt (Ar.) Kızlar. (4)
benāt-ı şulbiyye (Far.) Nesildeki kızlar. (2)
benāt-ı ibn (Far.) Oğlun kızı, kız torun. (4)
benū (Ar.) Oğullar.
benū’l -a’ yān (Ar.) Ana baba bir erkek ve kız kardeşler (5)
benū’l-aḥyāf (Ar.) Ananın çocukları yani ana bir erkek ve kız kardeşler (5)
benū’l-al’lāt (Ar.) Babanın çocukları yani baba bir erkek ve kız kardeşler (13)
bint (Ar.) Kız (18)
bintān (Ar.) Kızlar (1)
binteyn (Ar.) İki kız (1)
bint-i ibn Oğlun kızı, kız torun. (2)
cedd (Ar.) Babanın veya annenin babası, büyükbaba, dede. (113)
ceddāt (Ar.) Büyükanneleler. (3)
cedde (Ar.) Büyükanne; babaanne, anneanne ve bunların anneleri. (44)
eb (Ar.) Baba. (16)
ebeveyn (Ar.) Anne ile baba. (2)
ebū’l-eb (Ar.) Babanın babası, dede (1)
ecdād (Ar.) Atalar, dedeler, cedler. (1)
ecdād-ı sāḳita (Far.) Başka mirasçı bulunmasından dolayı mirastan tamamen mahrum olan atalar. (1)
efrū’ (Ar.) Bir kimsenin kendinden sonra gelen çocukları, torunları ve bunların sulbünden gelenler. (1)
er Erkek. (63)
er ẓarındaş Erkek kardeş (56)

erkek Erkek. (1)
evlād (Ar.) Bir anne ve baba için kendi oğulları veya kızları. (18)
evlād-ı ‘aşabe (Far.) Asabe çocukları. (4)
evlād-ı benāt (Far.) Kızların çocukları. (4)
evlād-ı şāhib- ferāīz Mirasta ölen kişinin soyca yakın vârisin çocuğu. 130a/4
evlād-ı üm (Far.) Annenin çocukları, ana bir erkek ve kız kardeşler. (4)
hāl (Ar.) Dayı, annenin erkek kardeşi. (28)
hāle (Ar.) Teyze, annenin kız kardeşi. (33)
ibn (Ar.) Oğul. (17)
ibn-i hākīkī (Far.) Öz erkek çocuk. (1)
ibn-i vāhid Bir oğul. (2)
ibnü’l-ibn (Far.) Oğlunun oğlu. (1)
ibnü’l-li-ibn (Far.) Baba bir oğul. (1)
ibnü’l-li-ibn Baba bir oğul. 83b/(1)17
iḥve (Ar.) Erkek kardeşler. (5)
karındaş Aynı anne babadan doğmuş veya yalnız anneleri ya da babaları aynı olan kimselerin birbirine göre durumu. (124)
kız karındaş Kız kardeş. (11)
kız Kız evlât. (411)
li-eb er karındaş Baba bir erkek kardeş. (3)
li-eb kız karındaş Baba bir kız kardeş. (10)
li-ebeveyn kız karındaş Ana baba bir kız kardeş. (8)
li-üm er karındaş Anne bir erkek kardeş. (5)
li-üm kız karındaş Anne bir kız kardeş. (5)
nisā’ (Ar.) Kadınlar, nisvan. (1)
oğlan Erkek çocuk. (54)
oğul Erkek evlât.(72)
oğul kıızı.oğul kıızı. (1)
oğul oğlı.oğul oğlu. (1)
ortanca Üç kardeşten yaş bakımından ortada olan, yaşı büyük kardeşten daha küçük, küçüktten daha büyük olan. (1)

uḥt (Ar.) Kız kardeş.(13)
uḥt li-eb (Ar.) Baba bir kız kardeş. (3)
uḥt li-ebeveyn (Ar.) Ana baba bir kız kardeş. (6)
uḥt li-üm (Ar.) Ana baba bir kız kardeş. (1)
uḥtān (Ar.) Kız kardeşler. (1)
uḥt-ı cedd (Far.) Dedenin kız kardeşi. (1)
uḥt-ı münferide (Far.) Bir kız kardeş. (1)
uḥtü'l-eb (Ar.) Hala. (2)
veled (Ar.) Çocuk. (40)
veled-i ibn (Far.) Oğlun çocuğu, torun. (1)
veledü'l-ibn (Far.) Oğlun çocuğu, torun. (5)
zevc (Ar.) Koca, eş. (83)
zevcāt (Ar.) Nikahlı olan kadınlar, eşler, zevceler. (8)
zevce (Ar.) Bir erkeğin nikahlı eşi, karısı. (52)
zevceyn (Ar.) Karı koca. (1)

- **Matematik İşlemleri ile İlgili Terimler ve Sayı Sözlere**

Ölen kimseden geride kalan malların mirasçılar arasında pay edilmesi pek çok matematik işlemi gerektirir. Eserde mallar, İslam hukukunda yer alan kaidelere uygun bir şekilde bölüştürülmeye çalışılırken pek çok matematik işlemi yapılmıştır. Yapılan bu işlemlerin adlandırılmasına baktığımızda Arapça terimler kullanıldığı, Türkçe kelimeye yer verilmediği görülür.

Eserde matematik işlemlerinin çok olması eserin sayı sözlere bakımından zenginliğini de ortaya koyar. Sayı sözlerelerinin eserin Türkçe kelime kadrosunun çoğunu oluşturduğu görülmektedir. Dizinde madde başı olarak belirtilen iki yüz kırk altı Türkçe kelime vardır. Bu kelimelerin yüz otuz dördü sayı adlarından meydana gelir.

Eserde geçen matematik işlemleri ile ilgili terimler ve sayı sözlere anlamları ile birlikte aşağıda verilmiştir. Parantez içinde ise kelimelerin metinde kaç kere geçtiği belirtilmiştir.

Tablo 3. Matematik İşlemleri ile İlgili Terimler ve Sayı Sözleri

a‘dād (Ar.) Sayılar, adetler (11)
‘add it- Saymak. (7)
‘add olun- Mirasta dağıtılacak olan payların toplamının mahreçten yani ortak paydadan büyük olunması. (1)
‘add olun- Sayılmak. (1)
‘aded (Ar.) Sayı. (81)
‘aded- i ru’ūs (Far.) Vârislerin sayısı. (2)
‘aded-i cihāt (Far.) Tarafların sayısı. (2)
‘aded-i fūrū‘ (Far.) Torunlarının sayısı. (4)
‘aded-i re’s (Far.) Vâris sayısı. (18)
‘aded-i şālīṣ (Far.) Üçüncü sayı. (1)
‘aded-i uṣūl (Far.) Bir kişinin kendisinden geriye doğru kan bağı olan kimselerin sayısı. (1)
aḥad (Ar.) Bir, birinci. (11)
āḥād (Ar.) Birden dokuza kadar olan sayılar, birler. (19)
aḥmās (Ar.) Beşte birler, humslar, ganîmetten, mâdenlerden ve bulunan definelerden beytûlmâl denen devlet hazînesine ayrılan beşte bir hisseler. (2)
altı Altı. (218)
altı biñ üç yüz Altı bin üç yüz (1)
altı yüz Altı yüz. (1)
altı yüz otuz Altı yüz otuz. (1)

altı yüz toksan toktuz Altı yüz doksan dokuz (2)
altıncı Altıncı. (1)
altışar Altışar. (8)
altmış Altmış. (7)
altmış sekiz Altmış sekiz.(4)
altmış üç Altmış üç. (6)
altmış üç biñ Altmış üç bin (1)
aşl-ı rābi ‘ Dördüncü kuşak. (<i>Far.</i>) (1)
aşl-ı sādīs Altıncı kuşak. (1)
aşl-ı řālīs Üçüncü kuşak. (<i>Far.</i>) (2)
aşl-ı řānī İkinci kuşak. (<i>Far.</i>) (2)
a řār (<i>Ar.</i>) Ondalıklar.
‘aşer / ‘aşere (<i>Ar.</i>) On. (10)
‘aşer -i şülüs-i re’s (<i>Far.</i>) Vâris sayısının üçte birinin onu. (1)
‘ařerāt (<i>Ar.</i>) 10’lar, onluklar, onlar basamağı. (26)
‘aşeret (<i>Ar.</i>) → ‘aşer (1)
‘ařerī (<i>Ar.</i>) Ondalık. (1)
‘aşer-i şülüs-i re’s (<i>Far.</i>) Kişi sayısının üçte birinin onu. (1)
‘avl (<i>Ar.</i>) Mirasçıların payları toplamının, mahreçten (ortak paydadan) büyük olmasıdır. Mirasçıların payları toplamının, mahreçten (ortak paydadan) büyük olmasıdır. (4)

‘avl eyle- Mirasta dağıtılacak olan payların toplamının mahreçten yani ortak paydadan büyük hesaplamak. (6)
‘avl it- ‘avl eyle- (6)
‘avliyye (Ar.) Paylar toplamı, mahreçten (ortak paydadan) fazla olan mes'elesi. (1)
bābü'l-‘avl (Ar.) Payın paydadan büyük olması hâlinin beyanı. (1)
bāķī (Ar.) Kalan kısım veya meblağ, alt taraf, mâbad. (71)
bāķī ḳal- Geriye kalmak, artakalmak. (72)
bāķī-i mezkūr Sözü edilen geriye kalan meblağ. (1)
baḳiyye (Ar.) Geri kalan, artan kısım, artık. (1)
baṭn-ı şālīs (Far.) Üçüncü nesil. (2)
baṭn-ı şānī (Far.) İkinci nesil. (9)
beş biñ iki yüz toḳsan iki Beş bin iki yüz doksan iki (3)
beş biñ kırk Beş bin otuz dokuzdan sonra, beş bin kırk birden önce gelen sayının adı. (1)
beş (157)
beş yüz altmış biñ Beş yüz altmış bin (1)
beş yüz Beş yüz (3)
beş yüz kırk yedi Beş yüz kırk yedi (2)
beşer Beşer. (2)
beyne'l-aḳdād (Ar.) Adedlerin arası. (1)
bi- ḥisābü'd-derece-i ḳarīb (Far.) Akrabaların yakınlık derecelerinin hesaplanması. (1)

bi-ḥisābū'l-ḳuvvet-i ḳarābet (<i>Far.</i>) Akrabaların yakınlık derecelerinin hesaplanması. (1)
bilā-kesr (<i>Ar.</i>) Kesirsiz. (1)
bilā-kesr-i tereke (<i>Far.</i>) Ölen bir kimseden kalan eşyanın kesirsiz olması. (1)
biñ Bin (4)
biñ dört yüz kırk Bin dört yüz kırk (3)
biñ elli üç Bin elli üç (1)
biñ sekiz Bin sekiz (1)
biñ yüz altmış beş Bin yüz altmış beş (1)
biñ yüz altmış beşer Bin yüz altmış beşer (1)
biñer Biner (2)
bir Sayıların ilkinin adı. (379)
birer Birer. (11)
böl- İki veya daha fazla parçaya ayırmak. (4)
bölün- Bölünmek, taksim edilmek. (1)
buçuk Yarım. (6)
c.-i şülüs-i re's (<i>Far.</i>) Vârislerin üçte birinin kısmı. (1)
cem' (<i>Ar.</i>) Toplama, toplanma, bir araya gelme, getirilme. (2)
cem' it- Toplamak. (2)
cem' ol- Toplanmak. (4)
cem' olun- Toplanılmak. (4)

çık- (Bir şeyin içinden) Bir miktarı ayrılmak, bir miktarı eksilmek. (2)
çihār (<i>Far.</i>) Dört. (1)
dağğ (<i>Ar.</i>) Dört işlemten biri, çarpma. (1)
darb (<i>Ar.</i>) Bir sayının diğer bir sayı kadar katını alma, çarpma, zarp. (65)
darb eyle- (matematikte) çarpmak. (103)
darb it- → darb eyle- (68)
darb ol- Çarpılmak. (5)
darb olun- → darb ol- (76)
def‘a (<i>Ar.</i>) Sayı sıfatları ile ve ilk, son, her, bâzı, bu, çok... gibi sıfatlarla kullanıldığında bir şeyin oluş, yapılış ve tekrarlanış sayısını, zamânını, sırasını bildirir, kere, kez, sefer. (1)
dörder biñ yüz altmış beşer Dört bin yüz altmış beşer (1)
dörder Dörder. (8)
dördinci Dördüncü. (2)
dört biñ dört yüz kırk dört Dört bin dört yüz kırk dört. (1)
dört biñ üç yüz yigirmi Dört bin üç yüz yirmi. (1)
dört biñ yüz altmış Dört bin yüz altmış. (1)
dört Dört. (301)
dört yüz kırk dört Dört yüz kırk dört (1)
ekser-i a‘ dād (<i>Far.</i>) Sayısı en çok olan. (4)
ekser-i a‘ dād-ı mevķūfe (<i>Far.</i>) Azat edilme durumu tartışmalı olan kölelerden sayısı en çok olan. (3)

elli Elli. (12)
elli altı Elli altı. (1)
el-mes'ele-i rābi'a (<i>Far.</i>) Dördüncü mesele. (1)
el-mes'elü's-sānī (<i>Ar.</i>) İkinci mesele. (1)
erba'a (<i>Ar.</i>) Dört, dördüncü. (2)
erba'a-ı a'şār-ı re's (<i>Far.</i>) Vârisnin ondalıklarının dördü. (1)
erba'a-ı isbā' (<i>Far.</i>) Yedide dört. (2)
erba'a-ı isbā'-ı re's (<i>Far.</i>) Vâris sayılarının yedide dördü. (1)
erbā'-ı emsāl-i maḍrūb (<i>Far.</i>) Çarpılan sayının beş katı. (1)
eslās (<i>Ar.</i>) Sülüsler, üçde birler, üçde bir parçalar. (3)
eşmān (<i>Ar.</i>) Sekizde birler. (3)
farziyye-i reddiye (<i>Far.</i>) Paylar toplamını mahreçten (ortak paydadana) eksik çıkmış olarak kabul etme. (1)
faşl fi's-şınıfü'r-rābi' (<i>Ar.</i>) Zevil erhamın dördüncü sınıfı; ölenin dede ve büyükannesinin kızlarının ve oğullarının kızlarının çocukları hakkında. (1)
faşl fi's-şınıfü'l-bi-sālis (<i>Ar.</i>) Zevil erhamın üçüncü sınıfı; ölen kişinin babasının ve annesinin kızlarının ve oğullarının kızlarının çocukları hakkında. (1)
faşl fi's-şınıfü's-sānī (<i>Ar.</i>) Zevil erhamın ikinci sınıfı; ölen kişinin sahih olmayan dede ve büyükannesi hakkında. (1)
ferīḳ-i sālis (<i>Far.</i>) Üçüncü kuşak. (4)
ferīḳ-i sānī (<i>Far.</i>) İkinci kuşak. (92)
ḥamse (<i>Ar.</i>) Beş.

ḥamse-i emṣāl-i maḍrūb (<i>Far.</i>) Çarpılan sayının beş katı. (1)
ḥamse-i emṣāl-i re's (<i>Far.</i>) Vâris sayısının beş katı. (1)
ḥamse-i emṣāl (<i>Far.</i>) Beş katı. (1)
ḥamsīn (<i>Ar.</i>) Elli, ellinci. (3)
ḥāsıl-ı ḍarb (<i>Far.</i>) Çarpma işleminin sonucu. (6)
ḥisāb (<i>Ar.</i>) Hesap, bilinen veya kabul edilen sayı ve değerler üzerinde matematik işlemlerin yapılması işi. (4)
ḥisāb-ı kerrāt (<i>Far.</i>) Çarpma işlemi. (2)
ḥums (<i>Ar.</i>) Beşte bir, beş bölükte bir bölük. (6)
ḥums-ı emṣāl-ı re's (<i>Far.</i>) Vâris sayısının beşte bir katı. (1)
ḥums-ı maḍrūb (<i>Far.</i>) Çarpılan sayının beşte biri. (1)
ḥums-ı re's (<i>Far.</i>) Vâris sayısının beşte biri. (3)
ḥums-ı ru'ūs (<i>Far.</i>) Vârislerin beşte biri. (1)
ḥums-ı şülüs-i re's (<i>Far.</i>) Vâris sayısının üçte bir katı. (1)
‘ilm-i ḥisāb (<i>Far.</i>) Hesap bilgisi, aritmetik, matematik. (3)
isbā‘ (<i>Ar.</i>) Yedi, yedinci. (2)
iṣnā‘ aşer (<i>Ar.</i>) On iki. (1)
iṣnān (<i>Ar.</i>) İki, ikinci. (1)
iṣneyn (<i>Ar.</i>) İki, ikinci. (1)
ḳat Bir sayının kendisine eklenmesiyle elde edilen sayılar, misil. (2)
kerrāt (<i>Ar.</i>) Kereler, defalar, kezler.

kerre (Ar.) Kere, bir sayının diğeriyle çarpılacağını ifâde eder. (146)
kesr (Ar.) Bir bütünün bölündüğü eşit parçalardan her birini veya birkaçını gösteren birden küçük sayı, kesir. (23)
kesr ol- Bir bütünün parçalarından her biri olmak. (5)
kırk beş Kırk beş (7)
kırk beşer Kırk beşer (1)
kırk dört Kırk dört (1)
kırk iki Kırk iki (4)
kırk ikişer Kırk ikişer (1)
kırk Kırk (7)
kırk sekiz Kırk sekiz (6)
kısmet et- Bölmek. (2)
maḍrûb (Ar.) Dört işlemde çarpmanın ilk sayısı, çarpılan. (166)
maḍrûb eyle- Çarpmak. (1)
maḍrûb ol- Çarpılmak. (2)
mā-fevḵ-i ‘a. ol- On sayısının üstü olmak. (3)
mā-fevḵ-i ‘aşer (Far.) On sayısının üstü. (1)
maḥāric (Ar.) Miras hukûkunda vârislerin paylarına göre terekenin kaç kısma bölündüğünü gösteren sayılar. (1)
maḥrec (Ar.) Miras hukûkunda vârislerin paylarına göre terekenin kaç kısma bölündüğünü gösteren sayı, ortak payda. (28)

maḥrec-i ‘aded (<i>Far.</i>) Miktarın vârislerin paylarına göre terekenin kaç kısma bölündüğünü gösteren sayısı. (1)
maḥrec-i siḥām (<i>Far.</i>) Payların ortak paydası. (1)
maḥrec-i şülüs (<i>Far.</i>) Vârislerin üçte bir miktarındaki paylarına göre terekenin kaç kısma bölündüğünü gösteren sayı. (1)
maḥrec-i vefā (<i>Far.</i>) Vefa mahreci. (7)
mecmū‘-ı maḥāric (<i>Far.</i>) Vârislerin paylarına göre terekenin kaç kısma bölündüğünü gösteren sayıların toplamı. (1)
mişil-i maḍrüb (<i>Far.</i>) Çarpılan sayının katı. (7)
muwāfaḳat (<i>Ar.</i>) Birbirine kesirsiz olarak bölünmeyen iki sayının üçüncü bir sayıya kesirsiz olarak bölünebilmeleri. (54)
muwāfaḳat-ı ‘aşere (<i>Far.</i>) On sayısının muvafakat hâli. (1)
muwāfaḳat-ı bi’l-ḥamse (<i>Far.</i>) Beş sayısı ile muvafakat hâli. (1)
muwāfaḳat-ı bi’n-nıṣf (<i>Far.</i>) (sayının) yarısı ile muvafakat hâli. (9)
muwāfaḳat-ı bi’s-seb‘a (<i>Far.</i>) Yedi sayısı ile muvafakat hâli. (1)
muwāfaḳat-ı bi’s-şülüs (<i>Far.</i>) Bir sayının üçte biri ile muvafakat hâli. (5)
muwāfaḳat-ı bi’s-şümün (<i>Far.</i>) Bir sayının sekizde bir ile muvafakat hâli. (1)
muwāfaḳat-ı nişfiyye → muwāfaḳat-ı bi’n-nıṣf (6)
muwāfaḳat-ı ‘aşere (<i>Far.</i>) On sayısının muvafakat hâli. (1)
muwāfaḳat-ı be-cüz’ (<i>Far.</i>) Paylar arasında tevafuk durumunun olması. (2)
muwāfaḳat-ı bi’l-ḥamse (<i>Far.</i>) Beşe uygun gelme, beşle uygun olma. (2)
muwāfaḳat-ı bi’l-‘aşere (<i>Far.</i>) On sayısı ile muvafakat hâli.

muṡāfaḳat-ı bi' n-nıṡf (Far.) 1/2'si ile, yarısı ile uygun olma. (9)
muṡāfaḳat-ı bi' r-rub (Far.) Dört sayısı ile muvafakat hâli. (1)
muṡāfaḳat-ı bi' s-südüs (Far.) Bir sayının altıda biri ile muvafakat hâli. (1)
muṡāfaḳat-ı bi' t-tüs (Far.) Bir sayının dokuzda biri ile muvafakat hâli. (1)
muṡāfaḳāt-ı şülüşiyye (Far.) Üçte bire uygun (5)
müdāḫalet (Ar.) Miras hukukunda iki sayıdan büyük olanın küçük olana kalansız bölünmesi hâli. (6)
müdāḫil (Ar.) İki sayıdan büyük olanın küçük olana kalansız bölünen sayı. (2)
mümāşelet (Ar.) Miras hukukunda iki sayının birbirine eşitliği, denkliği. (6)
mümāşelet ol- Aralarında denklik bulunmak. (1)
mümāşil ol- Denk olmak. (2)
müṡāvī (Ar.) Birbirinden ne fazla ne eksik olan, eşit. (2)
müṡāvī ol- Eşit olmak. (11)
müṡāvīyye ol- Eşit olmak (1)
müṡtaḳīm (Ar.) Doğru, denk, eşit. (39)
müṡtaḳīm it- Eşitlemek. (1)
müṡtaḳīm ol- Eşitlenmek. (10)
müṡtaḳīmen (Ar.) Eşit olarak, eşit bir şekilde. (1)
nıṡf (Ar.) Yarı, yarım, nim. (141)
nıṡf eyle- İkiye bölmek. (3)
nıṡf ol- İkiye bölünmek. (2)

nışf-ı mađrũb (<i>Far.</i>) arpılan sayının yarısı. (4)
nışf-ı māl (<i>Far.</i>) Malın ½'si (1)
nışf-ı nařĩb (<i>Far.</i>) Hisseye dũřen miktarım ½'si (1)
nışf-ı nařĩbeyn (<i>Far.</i>) İki hisseye dũřen miktarın yarısı. (2)
nışf-ı re's (<i>Far.</i>) Mirastan pay alacak kişilerin yarısı. (24)
nışf-ı ru'ũs (<i>Far.</i>) Mirastan pay alacak kişilerin yarısı. (1)
nışf-ı sehm (<i>Far.</i>) Hissenin yarısı. (3)
nışf-ı řũmũn-i re's (<i>Far.</i>) Mirastan pay alacak kişilerin sekizde birinin yarısı. 102a/3
nışf-ı tereke ol- Vefat eden kişiden kalan malların yarısı olmak. (1)
nışf-ı tũs' -i re's (<i>Far.</i>) Mirastan pay alacak kişi sayısının dokuzda birinin yarısı. (2)
nisbet (<i>Ar.</i>) İki şeyin veya parça ile bũtũnũn nitelik veya nicelik bakımından birbirine gũre olan durumu, oran. (15)
nisbet dut- Eşit tutmak, oranlamak. (89)
nisbet et- Oranlamak, kıyaslamak, karşılaştırmak. (2)
nisbet itdũr- Oranlatmak. (9)
nisbet it- Oranlamak. (4)
nisbet ol- Oranlı olmak. (1)
nisbet olun- Oranlı olunmak. (2)
on altı On altı. (53)
on altışar On altışar. (1)
on beş On beş. (42)

on biñ On bin (1)
on biñ sekiz yüz kırk bir On bin sekiz yüz kırk bir. (1)
on On. (64)
on dörder On dörder. (1)
on dört On dört. (23)
on iki On iki. (68)
on ikişer On ikişer. (2)
on sekiz biñ On sekiz bin (1)
on sekiz On sekiz. (28)
on toköz On dokuz (1)
on üç On üç. (5)
on yedi On yedi. (10)
onar Onar. (7)
otuz Otuz. (15)
otuz altı Otuz altı. (20)
otuz beş Otuz beş. (7)
otuz bir Otuz bir. (1)
otuz üç Otuz üç. (1)
râbi ‘ (Ar.) Dördüncü.
redd-i ‘alā-zevî’l-fürûzü’ n-nesebiyye (Far.) Belirli pay sahipleri hisselerini aldıktan sonra kalanı kesin olamayan pay sahiplerinin hisseleri oranında kendilerine bölüştürülmesi hâli. (1)

rub´ (Ar.) Dörtte bir, çeyrek. (49)
rub´-ı maḍrūb (Far.) Çarpılan sayının dörtte biri. (1)
rub´-ı re´s (Far.) Mirastan pay alacak kişilerin dörtte biri. (9)
rub´ü'l-vāḥide (Ar.) Birin dörtte biri. (1)
sādis (Ar.) Altıncı. (1)
seb´ (Ar.) Yedi. (5)
seb´a -ı eṣmān (Far.) Sekizde birin yedisi. (1)
seb´a -ı ittisā´-ı re´s (Far.) Vârisin kazandığı, aldığı yedi. (1)
seb´a -ı emṣāl-i re´s (Far.) Vâris sayısının yedi katı. (1)
seb´a-ı aṣṣār-ı re´s (Far.) Vârisin ondalıklarının yedisi. (1)
seb´a-ı eṣmān (Far.) Sekizde birin yedisi. (1)
seb´-ı re´s (Far.) Vârislerin yedisi. (2)
seb´în (Ar.) Yetmiş. (1)
sekiz biñ sekiz yüz seksen sekiz Sekiz bin sekiz yüz seksen sekiz (1)
sekiz Sekiz. (89)
seksen dört Seksen dört. (2)
seksen Seksen. (2)
selāṣe (Ar.) Üç. (23)
selāṣe-i aḥmās-ı re´s (Far.) Vâris sayısının beşte birinin üçü. (1)
selāṣe-i aşer-i re´s (Far.) Vâris sayısının onda üçü. (1)
selāṣe-i emṣāl-i re´s (Far.) Vâris sayısının üç katı. (Far.) (5)

şelāşe-i emsal-i ru'ūs (<i>Far.</i>) Vârislerin üç katı. (2)
şelāşe-i emsile (<i>Far.</i>) Üç örnek. (1)
şelāşe-i erbā' (<i>Far.</i>) Dörtte üç (1)
şelāşe-i isbā' (<i>Far.</i>) Yedide üç. (2)
şemāniye (<i>Ar.</i>) Sekiz (3)
şemāniye-i 'aşār-ı re's (<i>Far.</i>) Vârisin ondalıklarının sekizi.
şıfır (<i>Ar.</i>) Sıfır. (11)
şınıf-ı rābi' (<i>Far.</i>) Zevil erhamın dördüncü sınıfı. (3)
şınıf-ı rābi'a (<i>Far.</i>) Zevil-erhamın dördüncü sınıfı. (2)
şınıf-ı şālis (<i>Far.</i>) Zevi'l-erhamın üçüncü sınıfı. (3)
şınıf-ı şānī (<i>Far.</i>) Zevi'l-erhamın ikinci sınıfı. (3)
sitte (<i>Ar.</i>) Altı. (7)
sitte-i emşāl-i re's (<i>Far.</i>) Vâris sayısının altı katı. (1)
sitte-i isbā'-ı re's (<i>Far.</i>) Vâris sayısının yedide altısı. (1)
südüs (<i>Ar.</i>) Altıda bir. (78)
südüs-i cemī'-i māl (<i>Far.</i>) Malların hepsinin altıda biri. (3)
südüs-i küll (<i>Far.</i>) Hepsinin altıda biri. (1)
südüs-i re's (<i>Far.</i>) Vâris sayısının altıda biri. (3)
südüs-i ru'ūs (<i>Far.</i>) Vârislerin altıda biri. (1)
südüs-i velā (<i>Far.</i>) Köle sahibinin kölesi ve cariyesi üzerindeki hakkının altıda biri. (1)

şülüs (Ar.) Üçte bir. (101)
şülüşān (Ar.) Üçte iki. (62)
şülüşān-ı re's (Far.) Vârislerin üçte ikisi. (5)
şülüşeyn (Ar.) Üçte iki. (2)
şülüs-i bâkî (Far.) Geriye kalanın üçte biri. (2)
şülüş-i bâkî ol- Geriye kalanın üçte biri olmak. (1)
şülüs-i emşāl (Far.) Üçte bir katı. (2)
şülüs-i emşāl-i ru'ūs (Far.) Vâris sayısının üçte bir katı. (1)
şülüs-i isbā' (Far.) Yedinin üçte biri. (1)
şülüs-i isbā'-ı re's (Far.) Yedi vârisin üçte biri. (1)
şülüş-i isbā'-ı re's (Far.) Vâris sayısının yedisinin üçte biri. (1)
şülüs-i küll (Far.) Hepsinin üçte biri. (6)
şülüş-i mā-bakî (Far.) Geriye kalan bakiyenin üçte biri. (2)
şülüş-i mā-beķā (Far.) Geriye kalan hissenin üçte biri. (2)
şülüş-i mağrüb (Far.) Çarpılan sayının üçte biri. (2)
şülüş-i mahrec (Far.) Vârislerin paylarına göre terekenin kaç kısma bölündüğünü gösteren sayının üçte biri. (1)
şülüş-i mā-yebķā (Far.) Ölen şahsın annesinin, bu ölünün babasıyla ve zevci (veya zevcesi) ile içtima etmesi hâlinde, anne zevç (veya zevce)nin hissesinden sonra mirasın tamamından geriye kalan payının üçte biri. (1)
şülüs-i re's (Far.) Vârislerin üçte biri. (7)
şülüs-i şahîh (Far.) Hepsinin üçte biri. (2)

şümün (Ar.) Sekizde bir. (16)
şümün-i nev' -i şānī (Far.) İkinci türün sekizde biri. (1)
şef'en (Ar.) İki, dört, altı gibi çift sayılar. (1)
taşīm (Ar.) Bölüştürme, pay etme. (16)
taşīm et- Bölmek, bölüştürmek, paylaşmak. (14)
taşīm eyle- Bölmek, bölüştürmek, paylaşmak. (16)
taşīm it- Bölmek, bölüştürmek, paylaşmak. (26)
taşīm olun- Bölünmek, paylaşmak. (26)
taşīm-i müsāvi (Far.) Eşit bir şekilde pay etme. (1)
tanşīf (Ar.) İkiye bölme, iki parçaya ayırma. (2)
tarḥ eyle- Çıkarmak. (4)
tarḥ it- - Çıkarmak. (5)
tarḥ olun- Çıkarılmak. (16)
taşḥīḥ-i evvel (Far.) İlk yapılacak olan mirasçıların hisselerinin, kesirsiz ve kalansız bir taksimat yapılabilecek hâle getirilme işlemi. (3)
taşḥīḥ-i şānī (Far.) İkinci en küçük ortak kat. (21)
taẓ'īf (Ar.) İki kat etme, iki katına çıkarma. (1)
tebayün (Ar.) Birbirine bölünmeyen ve birden başka ortak bölenleri de bulunmayan iki sayı arasında tebayün (mübayenet) vardır. “3” ile “5” ve “7” ile “9” gibi. (4)
tedāḥul (Ar.) Miras hukunda iki sayıdan büyük olanın küçük olana kalansız bölünebilmesi. $8/2=4$, $15/3=5$ gibi. (7)
tek ol- İki ile bölünemeyen sayı olmak, tek sayı olmak. (3)

teķāsüm it- Bölüşmek. (1)
temāsül (Ar.) Miras hukukunda iki sayının birbirine oranlandığında eşit olması, benzemesi. (4)
tesāvī (Ar.) Eşit olma, aynı derecede bulunma.
tesāvī ol- Eşit olmak. (2)
tevāfuķ (Ar.) İki sayıdan biri diğerine kalansız bölünmediği hâlde her ikisi, bir üçüncü sayı ile kalansız bölünebiliyorsa bu iki sayı arasında olan hal. (3)
toķsan altı Doksan altı. (3)
toķsan iki biñ toķuz yüz elli iki Doksan iki bin dokuz yüz elli iki. (1)
toķsan iki Doksan iki. (6)
toķsan Doksan. (8)
toķsan toķuz biñ toķuz yüz altmış iki Doksan dokuz bin doksan üç yüz altmış iki. (3)
toķsan toķuz biñ üç yüz Doksan dokuz bin doksan üç yüz. (1)
toķuz biñ Dokuz bin. (6)
toķuz biñ üç yüz Dokuz bin üç yüz. (1)
toķuz Dokuz. (83)
toķuz yüz Dokuz yüz. (1)
toķuzıncı Dokuzuncu. (1)
tüs (Ar.) Dokuzda bir. (7)
ulūf (Ar.) Binler, bin sayıları.(16)
üç Üç. (396)

üç yüz Üç yüz. (2)
üç yüz on beş Üç yüz on beş. (2)
üç yüz on beşer Üç yüz on beşer. (1)
üç yüz otuz üç Üç yüz otuz üç. (2)
üçer Üçer. (12)
üçinci Üçüncü. (3)
vefk (Ar.) Sayıların kesirsiz bölünebilmesi için ortak bir bölene bölünmesi ile elde edilen sayı, bölüm. (40)
vefk-ı 'avl (Far.) Mirasçılarının payları toplamının, ortak paydadan büyük olması hâlindeki bölüm. (1)
vitir (Ar.) Bir, üç, beş gibi tek sayılar.(19)
vitren (Ar.) Tek sayı olarak. (1)
yedi Yedi. (100)
yedi biñ Yedi bin. (4)
yedi yüz Yedi yüz. (3)
yedişer Yedişer. (1)
yetmiş Yetmiş. (3)
yetmiş beş Yetmiş beş. (4)
yetmiş iki Yetmiş iki. (2)
yigirmi altı Yirmi altı. (1)
yigirmi beş biñ Yirmi beş bin. (1)
yigirmi beş Yirmi beş. (24)

yigirmi bir Yirmi ikiden önce, yirmiden sonra gelen sayının adı. (3)
yigirmi dörder Yirmi dörder. (1)
yigirmi dört Yirmi üçten sonra, yirmi beşten önce gelen sayının adı. (33)
yigirmi iki Yirmi iki. (2)
yigirmi sekiz Yirmi sekiz. (13)
yigirmi üç biñ iki yüz otuz sekiz Yirmi iki bin iki yüz otuz sekiz. (2)
yigirmi yedi Yirmi yedi. (14)
yigirmi Yirmi. (19)
yüz altmış sekiz Yüz altmış sekiz. (3)
yüz altmış yedi Yüz altmış yedi. (2)
yüz altmış Yüz altmış. (1)
yüz beş Yüz beş. (4)
yüz beşer Yüz beşer. (1)
yüz biñ Yüz bin. (8)
yüz Yüz. Sayı sözü. (6)
yüz kırk dört Yüz kırk dört. (4)
yüz on ikişer Yüz on ikişer. (1)
yüz on Yüz on. (2)
yüz otuz Yüz otuz. (1)
yüz seksen biñ Yüz seksen bin. (1)
yüz seksen Yüz seksen. (5)

yüz toksan iki Yüz doksan iki. (3)
yüz yigirmi beş Yüz yirmi beş. (2)
yüz yigirmi dört Yüz yirmi dört. (1)
yüz yigirmi sekiz Yüz yirmi sekiz. (3)
yüz yigirmi Yüz yirmi. (4)
yüzer Yüz sayısının üleştirme şekli, yüzer. (2)

Gerek ferâiz terimleri gerek akraba adları gerekse sayı adları ve matematik işlemlerinin adlandırılmasında gördüğümüz üzere eserin genelinde Arapça kelime kadrosu hakimdir. Eserin Türkçe kelime kadrosunun çoğunluğunu ise sayı adları oluşturmaktadır.

6. Metinde İzlenen Yöntem

- Varak numaraları 1a, 1b gibi metnin sol üstünde, satır numaraları ise metnin içinde ve parantezle gösterilmiştir.
- Transkripsiyon metinde büyük harf ve noktalama işareti kullanılmıştır.
- Metinde geçen ayet ve hadisler transkripsiyon metninde Latin harfleriyle ve eğik yazılmıştır.
- Metin bağlamında metnin bütününe dahil olan veya açıklama maksadıyla yazılan derkenarlar okunarak metinde ilgili yere yazılmış ve dipnotta belirtilmiştir.
- Metinde okunamayan kelimeler yazmadaki resimleri ile gösterilmiştir.
- Metne özel olan tablolar metnin içinde satır numaralarının altında gösterilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

DİL İNCELEMESİ

1.1. SES BİLGİSİ

1.1.1. ÜNLÜLER

Oluşumları sırasında ses geçidinde belirli hiçbir takıntıya uğramayan, hiçbir engelle karşılaşmayan seslere vokal (ünlü) adı verilir.¹¹ Metinde bugün Türkiye Türkçesinde bulunan a,e,i,ı,o,ö,u,ü ünlülerinin dışında dokuzuncu ses olarak kapalı e (é) ünlüsü de görülür.

1.1.1.1. Kapalı e (é)

Türkçede kelime başında ve ilk hecedeki e'lerin i, bazı i'lerin ise e olma temayülü vardır. Bu temayülü Eski Türkçenin başından beri görmekteyiz. Bu iki değişmeden i'lerin e olması daha çoktur. Bu çokluk bilhassa Batı Türkçesinde görülmektedir.¹² Thomsen, Neméth, K. Grönbech, Poppe, Räsänen gibi bilim adamları bu sesi bir fonem olarak kabul etmelerine karşılık, Radloff, Arat vb. bilim adamları bu görüşe karşı çıkmış ve é > e (> i) gelişimini kabul etmişlerdir.¹³ Söz konusu sesi bir fonem olarak kabul eden kişilerden olan Thomsen, kapalı /e/ ünlüsünün varlığıyla ilgili ilk görüşü ortaya atıp Yenisey Yazıtları ile kapalı e sesinin varlığını kanıtlamaya çalışmıştır.

Türklerin İslamiyet'i kabul etmesiyle birlikte kullanmaya başladıkları Arap alfabesinde kapalı e (é) sesini gösterecek hususi bir işaret yok olması imlada farklılıklara sebep olmuştur.

¹¹ Muharrem Ergin, *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul, Bayrak Basım/Yayın/Tanıtım, 2007, s.30.

¹² Muharrem Ergin, a.g.e, s.79.

¹³ Süer Eker, *Çağdaş Türk Dili*, Grafiker Yay., Ankara 2009, s. 237.

Teze konu olan metinde de kapalı e (é) sesinin bulunduran kelimeler mevcuttur. Bunların bazıları yalnızca i'li, bazıları yalnızca e'li ve bazıları ise de hem e'li hem de i'li yazılmıştır. Metin transkripsiyonunda bu kelimeler é ile gösterilmiştir.

Metinde yalnızca y (ي) harfi ile yazılan kelimeler şunlardır:

dé-: 93b/11, 93b/16, 94a/3, 94a/6, 96a/4, 97b/17, 98a/4, 115b/11, 115b/12

géç-: 121b/8, 139b/14

vér-: 89b/2, 89b/3, 91a/4, 91b/5, 103b/12, 104a/13, 111b/17, 112a/6, 116b/16, 117a/3, 119a/7, 119a/9, 121a/16, 123b/6, 142a/1, 142a/5, 142a/8, 142a/10

Metinde yalnızca Arapça elif (ل) harfiyle ya da herhangi bir harf veya işaret kullanılmadan yazılan kelimeler şunlardır:

béş: 87a/2, 89b/4, 91a/1, 91a/2, 97b/2, 97b/13, 97b/14, 97b/15, 103a/4, 104a/7, 108a/15, 109a/7, 116b/15, 117a/4, 135b/8, 136a/1

yédi: 85a/6, 86a/5, 87a/7, 95a/9, 97a/14, 100b/11, 106b/17, 108a/14, 123a/1, 124a/17, 127a/12, 127b/16, 128a/7, 132a/8

yér: 88b/14, 88b/15, 90b/15, 90b/16, 91a/11, 91a/12, 113b/7, 113b/8, 114b/17, 112a/14

yétmiş: 94b/1, 139b/14

Metinde hem e'li hem de i'li yazılan kelimeler şunlardır:

ét-: Metinde ét- fiili genellikle y (ي) harfi ile yazılmıştır. Metinde ét- fiilinin y kullanılmadan yazıldığı örnekleri ise şunlardır: ragbet étmegin 83a/8, nisbet étdirüp 105a/9, 117b/14, aḥz étmegi 126b/11, iṣābet étmekle 97b/14, 98a/1, i'ṭā' etmektür 117b/11

1.1.1.2. Ünlü Uyumu

1.1.1.2.1. Dil Uyumu

Dil uyumu kök ünlüsü kalın hecelerden sonra kalın, kök ünlüsü ince olan hecelerden sonra ise ince ünlülü hecelerin gelmesidir. Bu kaideye Eski Türkçenin ilk metinlerinden itibaren genellikle uyulduğu görülür. Teze konu olan Osmanlı Türkçesi dönemine ait bu metinde de kalınlık-incelik uyumu görülür.

1.1.1.2.2. Dudak Uyumu

Dudak uyumu kelimenin ilk hecesinde yer alan düz ünlüden sonra düz, yuvarlak ünlüden sonra ise geniş veya yuvarlak ünlünün gelmesidir. Dudak uyumunu, dil uyumu gibi Türkçenin ilk devirlerinden itibaren görmek mümkün değildir. Söz konusu kaide Batı Türkçesinde Eski Anadolu Türkçesi döneminden sonra görülmeye başlar.

1.1.1.2.2.1. Kelime Tabanında Dudak Uyumu

Metinde genel olarak dudak uyumuna uyulmuştur. Metinde Eski Türkçeden beri görülen dudak uyumsuzluğuna sahip kelimeler şunlardır:

altun: Kelime metinde daima “altun/التون” şeklinde yazılmıştır: 107b/2, 107b/8, 107b/9, 107b/10, 107b/11, 107b/12, 107b/13

içün: Kelime metinde daima “içün/اجون” şeklinde yazılmıştır: 98a/6, 111b/6, 113b/11, 122a/13, 123a/5, 123a/6, 125a/7

kendü: Kelime 10 yerde “kendi/كندی” (107a/12, 107b/15, 108b/15, 109b/15, 110a/8, 133a/5, 134a/2, 135b/17, 139b/7, 139b/11); 5 yerde “kendü/كندو” (92a/12, 92b/8, 141a/5, 141b/10) şeklinde yazılmıştır.

1.1.1.2.2.2. Eklerde Dudak Uyumu

1.1.1.2.2.3. Dar-Düz Ünlülü Ekler

+I, +U; +sI, +sU teklik 3. şahıs iyelik eki:

‘aded-i ru’ūsına 86b/13, cümlesini 100a/2, 130a/6, darbı 107a/12, efendisiniñ 90b/2, 90b/5, ehlidir 141a/9, kesb étdiği 140b/17, rub ‘ından 89b/3

+I, +U yükleme hâli eki:

a‘dādı 132a/15, ‘adedi 93b/8, 95a/4, 97a/13, dördi 93b/14, 95b/9, 98a/11, 107b/7, ulûfi 95a/8, ‘ulyāsını 84b/5, 85b/15

-IncA zarf-fiil eki:

şahīḥ olunca 139b/9, varınca 93a/17, 93b/1, zāhir olunca 140a/4, zā’il olunca 138b/12

-IcAk zarf-fiil eki:

ḳabẓ édicek 135a/5

+mI soru eki:

cins-i vāḥid mi 85a/1, ekşer mi 85a/1, 110b/7, var mıdır 84b/13, 110b/6

+ (I) ncl İsimden isim yapma eki:

dördinci 84a/3, 113a/6, toḳuzuncı 99a/15, üçincisi 105a/8

1.1.1.2.2.4. Dar-Yuvarlak Ünlülü Ekler

-U zarf-fiil eki: Teze konu olan metinde “déyü” kelimesi kalıplaşmış bir şekilde yer almaktadır. Kelimedeki söz konusu kalıplaşmayı Arap harfli ve transkripsiyon metinlerinin hepsinde görmek mümkündür. Kelime imla edildiği gibi okunmuştur:

déyü 83a/1, 83a/12, 97a/10, 97b/4, 134b/3, 140b/1

-Uban zarf-fiil eki:

gelüben 92b/7

-Up/-Üp zarf-fiil eki:

‘add édüp 94a/10, 94a/15, dinilüp 133b/12, farz olup 134a/8, ziyāde olup 84a/16

1.1.1.2.2.5. Hem yuvarlak hem düz ünlülü ekler

-Allm çokluk birinci şahıs emir eki: Ek, 18. yüzyıldaki transkripsiyon metinlerinde tamamen uyumludur.¹⁴ Eserde daima “lam+mim” şeklinde yazılan ek, dudak uyumuna uygun bir şekilde okunmuştur:

görelim 84b/13, nazar édelim 84b/12, 84b/13, 110b/7, vérelim 91b/13, 97b/4, 105a/12

-dl görülen geçmiş zaman eki: ET’de daima düz ünlülü olan ek, 18. yüzyıldaki Arap harfli metinlerin tamamı, bu eki düz ünlülü olarak göstermektedir. 18. yüzyılın sonunda yazılan Viguier ve Carbognano’da ek, dudak uyumuna bağlıdır.¹⁵ Bu bilgilere göre eserde geçen söz konusu ek, dudak uyumuna uygun şekilde okunmuştur. Ek, eserde teklik birinci şahıs çekiminde “dal+mim”; çokluk birinci şahıs çekiminde “dal+kef”, “dal+kaf” ve teklik ve çokluk şahıs çekiminde ise daima “dal+ye” şeklinde yazılmıştır.

aldı 107b/12, altı altun oldu 109b/11, gétđi 136a/7, tesmiye eyledim 83a/13

-dlk, -dUk sıfat fiil eki: Arap harfli metinlerde 18. yüzyılda %46 oranında uyumludur. 18. yüzyıl transkripsiyon metinlerinde dudak uyumuna bağlanmış bulunmaktadır.¹⁶ Bu bilgiler ışığında, bu eserde de söz konusu olan ek, dudak uyumuna göre okunmuştur. Ek, metinde çoğunlukla yuvarlak ünlü ile yazılmıştır. Bazen ise yalnızca “dal+kef” ve “dal+ye+kef” yazıldığı görülmüştür.

iktisāb eylediği 141a/4, intikāl eylediği 136a/13, istikāmet olduğı 121b/16, kesb étđiđi 140b/17, ne miqdār olduğında 139b/9, nisbet olmadığı 120b/4, vefā étmedıđi 108a/8, ziyāde olmadığı 119b/5

+dUr bildirme eki: Bildirme eki, 18. yüzyıldaki Arap harfli metinlerde %77 oranında uyumludur. 18. yüzyıldaki transkripsiyon metinlerinde ise dudak uyumuna bağlıdır.¹⁷ Buna göre eserde daima “dal+ra” şeklinde yazılan ek dudak uyumuna uygun bir şekilde okunmuştur:

nesebdır 83b/7, rub‘dur 137a/14, südüsdür 83b/17, şülüsdür 93a/3, zevcdır 111b/4

¹⁴ Yavuz Kartallıoğlu “Osmanlı Türkçesindeki Ekler Dudak Uyumuna Göre Nasıl Okunmalıdır?”, **Turkish Studies**, 3/6, 2008, s.472.

¹⁵ a.g.m, s. 456.

¹⁶ a.g.m, s. 460.

¹⁷ a.g.m, s. 470.

-dUr fiilden fiil yapma (ettirgenlik) eki: Ek, Arap harfli metinlerde düz tabanlardan sonra 18. yüzyılda %70 oranında uyumludur. 18. yüzyıl transkripsiyon metinlerinde ise tamamen uyumludur.¹⁸ Eserde daima “dal+ra” şeklinde yazılan ek dudak uyumuna uygun bir şekilde okunmuştur:

nisbet étdirüp 89a/13, 91b/8, 105a/9, 117b/14, 119a/3, 120a/14, 123a/12

+dİr, +dUr kuvvetlendirme eki: Ek, Arap harfli metinlerde düz tabanlardan sonra 18. yüzyılda düz tabanlardan sonra %70 oranında uyumludur.¹⁹ Eserde daima “dal+ra” şeklinde yazılan ek dudak uyumuna uygun bir şekilde okunmuştur:

beyân olunmuşdur 141b/2, gétmişlerdir 115b/17, ihtilâf olmuşdur 139b/10, zıkr olunmuşdur 124b/1, 128a/16, 129b/5

-(I) l- Fiilden fiil yapma eki: Söz konusu olan ekin önüne gelen yardımcı ses, Arap harfli metinlerde yuvarlak tabanlardan sonra 18. yüzyılda %52 oranında dudak uyumuna bağlıdır. Transkripsiyon metinlerinde ise 18. yüzyılda %100 oranında dudak uyumuna bağlıdır.²⁰ Bu sebeple eserde de ekin önündeki yardımcı ses dudak uyumuna bağlı olarak okunmuştur. Yalnızca bir yerde “buyurılıp/ بيوريلوب” şeklinde yazılarak ekin önündeki yardımcı sesin dudak uyumuna girmediği görülür. Metinde genel temayüle bakılarak söz konusu olan bu kelime de dudak uyumuna bağlı bir şekilde okunmuştur.

buyurulup 83a/15, dénilüp 133b/12, 133b/15, 133b/15, görölmez 141a/9, vérule 93b/14, 94a/2, 94a/6, 94a/9, 94a/13, 94a/17, 94b/4, /8, 138b/11, vérilüp 98b/2, 98b/4, 102a/16, 103b/1, 106a/3, 106b/5, 106b/9, yarılıp 115b/16, yazılan 97b/17, 99b/5, yazılıp 98a/16, 98a/17, 98b/1, yazılır 97a/11, yıkılan 141b/3

-(I) n- fiilden fiil yapma eki: Söz konusu olan ekin önüne gelen yardımcı ses, Arap harfli metinlerde yuvarlak tabanlardan sonra 18. yüzyılda %83 oranında uyumludur. 17. ve 18. yüzyıllardaki transkripsiyon metinlerinde ise tamamen uyumludur.²¹ Ek eserde de dudak uyumuna bağlı şekilde okunmuştur:

¹⁸ a.g.m, s. 470-471.

¹⁹ a.g.m, s. 470.

²⁰ a.g.m, s. 458.

²¹ a.g.m, s. 458.

‘add olunmağla 94a/12, aḥz oluna, def’ olunur 140a/8, dénölüp 133b/12, 133b/15, 133b/15, farz olunsa 106b/17, 136b/7, i‘tā’ olunur 139b/3

+İñ, -nİñ ilgi eki: Ek, Arap harfli metinlerde düz tabanlardan sonra 18. yüzyılda %83 oranında uyumludur. 18. yüzyılın sonunda yazılmış olan transkripsiyon metinlerinde ise dudak uyumuna bağlıdır.²² Eserde daima “kef” ve “nun+kef” şeklinde yazılan ek dudak uyumuna uygun okunmuştur:

‘adediñ 93b/7, 94b/11, anasınıñ 120a/11, 124a/12, maḍrūbuñ 87a/3, 88a/12, 89b/3, 115b/1

+İI, +IU İsimden isim yapma eki: 18. yüzyılda Arap harfli metinlerde düz tabanlardan sonra %35 oranında, yuvarlak tabanlardan sonra %70 oranında uyumludur. 18. yüzyıldaki transkripsiyon metinlerinde ek, dudak uyumuna bağlanmıştır ama Arap harfli metinlerde ekin yazımı kurallı değildir; keyfidir²³. Eserde de bazen düz bazen yuvarlak ünlü ile yazılan ek, bu bilgiler ışında dudak uyumuna uygun okunmuştur.

mişilli 85b/9, 86b/13, 88a/5, 89a/14, 91b/8, 105a/10, 114a/3, 115a/13, 117a/1, 117b/14, 119a/3, 120a/15, 123a/12, 124b/16

-mış, -miş öğrenilen geçmiş zaman eki: Ek, 18. Yüzyıldaki Arap harfli metinlerde genellikle düz tabanlı olan ek, 18. yüzyıldaki transkripsiyon metinlerinde dudak uyumuna bağlıdır.²⁴ Bu yüzden eserde de “mim+şın” şeklinde yazılan ek dudak uyumuna uygun şekilde okunmuştur:

beyān olunmuşdur 141b/2, ihtilāf olmuşdur 139b/10, kıyās olunmuşdur 133a/15

-mİş, -mUş Sıfat fiil eki: Metinde “mim+şın” şeklinde yazılan ek dudak uyumuna uygun şekilde okunmuştur:

²² a.g.m, s. 474.

²³ a.g.m, s. 473-474.

²⁴ a.g.m, s. 457.

fevt olmuş 141b/6, h̄āric olmuş olsa 109b/16, hüküm étmiş olur 142a/16, 142a/17, karındaş olmuş olur 130b/14, terk étmiş oldu 84b/6, 85b/17, 87a/7, 88a/17, 91a/2, 127b/14

+(U) m Teklik 1. şahıs iyelik eki: Arap harfli metinlerde düz tabanlardan sonra 18. yüzyılda %95 oranında dudak uyumuna bağlıdır. 18. yüzyılın oratalarında dudak uyumuna bağlı olan ek, transkripsiyon metinlerinde de uyumludur.²⁵ Eserde yalnızca “mim” harfiyle yazılan ek dudak uyumuna uygun bir şekilde okunmuştur:

hıfz étdigimden 82b/14, murād eyledigimde 82b/16, rağbetim 82b/12, sihāmım 82b/6, üstādım 83a/16

+(U) mUz Çokluk 1. şahıs iyelik eki: Arap harfli metinlerde ilk ünlüsü düz tabanlardan sonra 18. yüzyılda %100 oranında dudak uyumuna bağlı olan ekin ikinci ünlüsü ise 18. Yüzyılda %69 oranında uyumludur. Bu ek 18. yüzyılın sonunda transkripsiyon metinlerinde ise dudak uyumuna bağlıdır.²⁶ Eserde yalnızca “mim+zal” şeklinde yazılan ek dudak uyumuna uygun bir şekilde okunmuştur:

altımız 86b/1, 87b/9, mađrūbumuz 86b/10, 86b/10, 86b/11, 87b/17, 88a/2, mes’elemiz 86b/2, 102b/9, 102b/14, on dördümüz 87b/15, 88a/1, 88a/2

-Ur Geniş zaman eki:

Arap harfli metinlerde düz tabanlardan sonra 18. yüzyılda %31 oranında dudak uyumuna bağlıdır. “-Ur” şekli hâkim olan ek, 18. yüzyıldaki Viguiet ve Carbognano’da dudak uyumuna bağlıdır.²⁷ Ek, bu bilgiler ışığında dudak uyumuna uygun bir şekilde okunmuştur:

aḥz olunur 138a/15, altmış üç biñ olur 94a/16, kalır 96b/5, 96b/9, 96b/11, 96b/16, mevķūf kılınır 138a/14, 140a/2

-Uz çokluk 1. kişi eki: Söz konusu olan ek, 18. yüzyıldaki Arap harfli metinlerde düz tabanlardan sonra %50 oranında uyumludur. 18. yüzyılın sonunda yazılan

²⁵ a.g.m, s. 464.

²⁶ a.g.m, s. 464.

²⁷ a.g.m, s. 461.

transkripsiyon metinlerinde ise dudak uyumuna bağlanmıştır.²⁸ Eserde daima “zal” harfi ile yazılan ek, dudak uyumuna uygun bir şekilde okunmuştur:

farz éderiz 90b/17, kılarız 110b/10, 113a/14, 114b/1, nażar éderiz 113b/3, 113b/8, 113b/9, nisbet dutarız 105a/11, taķsīm éderiz 131a/6

1.1.1.3. Ünlü Türemesi

Ses özelliklerine veya birbirleri ile birleşme şartlarına bağlı bazı sebeplerle kelimenin ön, iç ve sonuna ünlü getirilmesi ünlü türemesi olarak adlandırılır.²⁹ Teze konu olan metindeki örnekleri şunlardır:

ba‘zı < ba‘z: 83a/8, 94b/10, 103b/8, 128b/3, 136b/15

‘aksi < ‘aks: 107a/8

1.1.1.4. Ünlü Düşmesi

Türkçede iki ve daha fazla heceli kelimelerdeki vurgusuz orta hece ünlüsü düşer. Söz konusu durumla ilgili eserdeki örnekler şunlardır:

oğlan < oğul+an: oğlan 125a/16, 127b/11, 133b/10, oğlana 125b/6, 134b/3, oğlanın 126b/1, 126b/5, oğlu 84a/7, 130a/17, 134b/6

oğlı < oğul+ı: oğlınadır 132b/5, oğlının 124b/3, 129b/9, 129b/15

Metinde “ile”, “için” edatları ve “i-” yardımcı fiilinin eklenen örneklerinin bazılarında “i” lerin düştüğü görülür:

içün: anın-çün 140a/7, babası-çün 90b/4, iki olduğu-çün 111a/3, taķsīm étmek-çün 118a/13, vereşesi-çün 90b/1

²⁸ a.g.m, s. 467.

²⁹ Zeynep Korkmaz, **Gramer Terimleri Sözlüğü**, Ankara, TDK Yayınları, 1992, s. 160.

ile: işābet étmekle 105b/17, i'tibāriyle 128b/14, tarīkiyle 90b/13, 91b/14, yazıyla 98a/16

i-: bākī kalırsa 99a/17, muvāfiķ olursa 97b/6, mübāyen olursa 114a/9, işābet étmışdi 105b/15, işābet éderdi 118a/15, lāzım olurdu 117a/9, 117a/17

1.1.1.5. Hece Düşmesi

Bir kelimedede yer alan ve birbirine benzeyen hecelerden birinin düşmesi, hece düşmesi olarak adlandırılır. Eserde hece düşmesi görülen kelimeler şunlardır:

+dlr; +dUr < turur: bēşdir 112b/3, 137b/2, evlādır 132b/14, bintdir 119b/3

nesne < ne + ise + ne < ne erse ne: nesne: 85a/16, 116b/9, 122a/13, 136b/8, 142a/12

kimesne < kim erse ne: kimesne 84b/4, 116a/15, 129a/14, 139b/2, kimesneden 82b/17, 116a/5, kimesneler 141b/3, kimesnelere 83a/5, 83a/8, kimesneniñ 124b/7, 124b/9, 141b/11

1.1.1.6. Kaynaşma (Ünlü Birleşmesi)

Türkçede sonu ünlü ile biten bir kelime, ünlü ile başlayan bir kelimeyle yan yana geldiğinde ünlülerden birisi eriyerek veya iki ünlü başka bir ünlüye dönüşerek ünlü birleşmesi meydana gelir. Eserde kaynaşma (ünlü birleşmesi) görülen kelimeler şunlardır:

böyle < bu + ile: böylece 120b/15, böyledir 94a/2, 94a/13, 94b/5

ancaķ < anca + ok: 91b/15, 92b/9, 109a/14, 109b/4, 136b/7

nice < ne + çe: 83a/5

kimesne < kim erse ne: kimesne 103a/16, 103b/9, 125a/16, 126b/14, 134b/3, kimesneden 82b/17, 116a/5, kimesneler 141b/3, kimesnelere 83a/5, 83a/8, kimesneniñ 124b/7, 124b/9, 141b/11

nesne < ne + erse + ne: nesne 116a/13, 116b/9, 120a/7, 122a/13, 141b/13, 142a/12, nesneyi 138b/15

nitekim < ne teg kim: 119a/11, 136a/11, 139b/1, 139b/2, 139b/3, 119a/11

1.1.2. ÜNSÜZLER

Akciğerlerden gelen havanın çıkışı sırasında telaffuz organlarında tıkanma, daralma, sürtünme gibi çeşitli engellerle karşılaşması sonucu oluşan seslere ünsüz denir.³⁰

1.1.2.1. Ünsüz Benzeşmesi

Bir kelimedede yan yana bulunan ünsüzler, söyleniş bakımından birbirlerini etkilerler ve bazı değişmelere uğrarlar. Bu ses olayına ünsüz benzeşmesi denir. Bu benzeşme ya sedalılık-sedasızlık bakımından ya da çıkış yerleri bakımından ünsüzlerin birbirlerine uyması şeklinde olur.³¹ Teze konu olan metinde tonlu ve tonsuz harfle biten kelime tabanlarına daima tonlu şekli ile gelerek ünsüz benzeşmesinin takip edilmesine engel olan ekler vardır. Metinde daima tonlu olarak kullanılıp dal (ـ) ile yazılan ekler ve örnekleri şunlardır:

+dA bulunma hâli eki: beyninde 83a/10, 85a/8, dörtde 100a/14, ellerinde 88b/11, 89a/9, mesâ' ilinde 127a/16, meyyitde 136a/11, meyyit-i şâlisde 120b/14

+dAn ayrılma hâli eki: birden 90a/2, 93a/17, , cinsden 111a/2, darbdan 104b/16, 105a/4, on bēşden 91b/1, 125b/3, vereşeden 102a/10, 102a/17, yigirmi dörtden 89a/3, 92b/17

³⁰ Nurettin Demir, Emine Yılmaz, **Türk Dili El Kitabı**, Ankara, Grafiker Yayınları, 2009, s. 155.

³¹ Mustafa Özkan, **Türkiye Türkçesi-Ses ve Yazım Bilgisi-**, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2013, s. 218.

+dlr, +dUr bildirme eki: aḥaddır 137a/14, aḥaḥḳdır 132b/10, bēşdir 112b/3, 137b/2, bintdir 119b/3, maḥrūm olmaḳdır 84a/8, 92a/2, maḥşūşdur 92a/1, mübāyenetdir 86a/7, 86a/13

-dI, -dU görülen geçmiş zaman eki: aldı 107b/12, altmış oldu 125b/12, ḍarb étdik 85b/4, 91a/16, gétđi 136a/7, ḥāşıl oldu 85a/16, naẓar étdik 85a/9, 86a/14, 86b/3, terk olundu 126b/8,

-dIk, -dUk sıfat fiil eki: aḳall olduğı 136b/12, ḥıfẓ étdigimden 82b/14, iktisāb eyledigi 141a/4, kesb étdigi 140b/17, naẓar étdigimizde 103a/13, 103b/5, vefā étmedigi 108a/8, 109a/8

-dIkda, -dUkda zarf fiil eki: başt étdikde 127a/5, bulduḳda 90b/8, cem‘ olduḳda 115b/9, cümle étdikde 93b/16, ḍarb étdikde 93b/14, 94a/4, fevt olduḳda 103b/9, 105a/16, geçdikde 139b/14

-dIkdan, -dUkdan zarf fiil eki: alduḳdan 89b/16, 116a/13, 117b/1, çıḳduḳdan 97a/17, ḥāşıl olduḳdan 95a/10, iḥrāc étdikden 97a/14, 97b/3

-dIr, -dUr fiilden fiil yapma eki: nisbet étdirüp 89a/13, 91b/8, 105a/9, 117b/14, 119a/3, 120a/14, 123a/12

1.1.2.2. Ünsüz Değişiklikleri

1.1.2.2.1. ḳ > ḥ Değişikliği (Sızıcılaşıma)

daḥı < takı: 82b/15, 83a/7, 90b/7, 90b/13, 98a/14, 98b/9, 113b/13, 114a/4, 136a/6, 138b/14

1.1.2.2.2. k- > g- Değişikliği (Ötümlüleşme)

- **Kelime Başında k- > g- Değişikliği**

Kelime başında k- > g- değişikliği Eski Türkçeden Batı Türkçesine geçtikten sonra meydana gelir. Eserdeki örnekleri şunlardır:

géc- < **kiç-**: géçdikde 139b/14, géçen 121b/8

gel- < **kel-**: gelen 85a/13, 85a/14, geldik 85a/6, 86a/5, 118a/7, 122b/17, geldikde 137b/13, gelmez 92b/9, gelse 92b/10, 92b/10

gerek < **kergek**: gerek 128a/17, 132b/7, 132b/8, gerekdir 119b/13

gibi < **kibi**: gibi 83a/4, 110b/3, 132b/16, 138b/4, 139b/17, gibidir 84a/2, 93a/7, 115b/7, 115b/8, 119b/4, 133a/6

gét- < **kit-**: gétmişlerdir 115b/17, gétidi 136a/7

gör- < **kör-**: gördük 85a/1, 104a/4, görelim 84b/13, görürsün 116a/11

gün < **kün**: günden 139b/12

- **Kelime Ortasında -k- / -g- Değişikliği**

Teze konu olan metinde iki ünlü arasında kalan ya da ünlü ile başlayan bir ek aldığında tonsuz ünsüz olan “k” nin tonlululaşarak “g” olduğu görülür. Metindeki örneklerin bazıları şunlardır:

ağall olduğu 136b/12, bulduğımız 95b/13, eylediği 95b/4, 96a/5, nisbet olmadığı 120b/4, baş olunmağa 125a/4, müstakīm olmağa 121b/10, zıkr olunmağa 119a/12, baş olunmağa 125a/4, zıkr olunmağa 119a/12, göbeğedir 138b/7

1.1.2.2.3. ğ ve g Seslerinin Gelişimi

ğ ve g seslerinin gelişimi birden fazla heceli kelimelerin sonunda ve ek başında olmak üzere iki kısımda incelenmiştir.

- **Birden Fazla Heceli Kelimelerin Sonunda ğ ve g Sesleri**

“Eski Türkçede birden fazla sözlerin son seslerindeki –G ünsüzleri ek ve hece başı -G’leri, Eski Anadolu Türkçesinde eriyip kaybolmuştur. Düşen sözcük sonu

G'lerinin bir kısmı kendinden önceki ünlüyü yuvarlaklaştırırken, bir kısmında da herhangi bir değişiklik olmamıştır.”³²

elli < ellig: elli 90b/9, 106a/7, 106a/14, elliye 93b/12, 94a/11, elliye 105b/16, 106a/15, elli altı 94b/12

Eski Türkçenin -lığ, -lig; -luğ, -lüg isimden isim yapma ekinin sonundaki -ğ ve -g'ler Batı Türkçesinde erimiştir:

mişilli: 85b/9, 86b/13, 123a/12, 124b/16

- **Ek Başında ğ ve g Sesleri**

Eski Türkçede bazı eklerinin başında bulunan ğ ve g sesleri Batı Türkçesinde düşmüştür:

-An < -ġAn: aḡz olunan 95a/16, , kesr olan 107b/3, 107b/14, maḡrūb olan 94a/7, yazılan 97b/17, 99b/5

-IncA < -ġInCA: mūrūr édince 141a/14, mūrūr édinceye 139b/9, şahīḡ olınca 139b/9, varınca 93a/17, 93b/1

1.1.2.2.4. b>v Değişikliği (Sızıcılışma)

Eski Türkçe döneminde kelime başında bulunan bazı “b” sesleri Eski Anadolu Türkçesi döneminde “v” sesine dönüşmüştür. Teze konu olan eserde geçen örneklerden bazıları şunlardır:

var < bar: var ise 139a/6, var idi 136a/3, , vardur 83b/16, 84a/2, 126b/17, 136b/15, var mıdır 84b/13, 112b/9, 121a/3

var- < bar-: varınca 93a/17, 98b/4, 99a/1, 100a/3

³² Zeynep Korkmaz, **Türkiye Türkçesinin Temeli Oğuz Türkçesinin Gelişimi**, Ankara, TDK Yayınları, 2013, s. 94.

vér- < bér-: vérele 93b/14, 94a/2, 96b/17, 97a/4, vérelim 91b/13, 97b/4, 119a/6, 120b/2, 123a/13, vérdik 84b/9, 84b/10, 102b/3, 103a/3, vérilüp 98b/2, 98b/4, 102a/16, 137a/9, 139a/8, 140a/3

1.1.2.2.5. t > d Değişikliği (Ötümlüleşme)

t > d değişikliği, kelime başında ve ortasında düzensiz bir şekilde görülür.

- **Kelime Başında t- >d- Değişikliği**

Eski Türkçede kelime başında d sesi yoktur. Eski Anadolu Türkçesi döneminden başlayarak Eski Türkçede t ile başlayan pek çok kelimenin d'ye döndüğü görülür. Söz konusu durum d'ye dönüşen, t'li biçimini koruyan ve iki şeklini de koruyan kelimeler olarak ele alınmıştır.

- **t- > d- Değişikliği Olan Kelimeler**

dahı < takı: 85b/13, 86a/16, 93a/11, 93b/8, 106b/5, 106b/9, 127b/17, 128a/13, 133b/13, 134a/2, 139b/15, 140a/5

dé- < ti-: dérler 93a/2, 93b/4, 102a/11, déseler 93b/10, 93b/15, déyü 83a/1, 83a/12, déyüp 93b/11, 93b/16

degin < tegin: degin 93a/4, 93a/5, 93a/6, 139b/9

degül < tegül: degül 84a/3, degüldir 92a/11, 93b/4, 97b/7, 99a/17

dört < tört: dört 89b/1, 90a/10, 91a/11, 98a/8, dörder 88a/13, 98a/4, 114a/8, dördinci 84a/13, 113a/6

- **t'li Biçimini Koruyan Kelimeler**

toğsan 139b/13, 94b/1, 139b/13, toğsan altı 99a/6, 99a/7, toğsan iki 98a/7, 98b/1, toğuz 97b/1, 99a/14, 105b/11, 106a/2, 114a/1, tursun 125b/4, 126a/2, 126a/11, 126a/16, nisbet tutar 85b/13, nisbet tutmağla 135a/12

- **Hem t'li Hem d'li Biçimiyle Kullanılan Kelimeler**

tut-: nisbet tutar 85b/13, nisbet tutmağla 135a/12

dut-: nisbet dutarız 105a/11, nisbet dutar 85b/10, 101a/6, 115b/1, 120b/2, 123a/13

- **Kelime Ortasında -t- / -d- Değişikliği (Ötümlüleşme)**

Teze konu olan metinde iki ünlü arasında kalan ya da ünlü ile başlayan bir ek aldığında tonsuz ünsüz olan “t”nin tonlululaşarak “d” olduğu görülür. Metindeki örneklerin bazıları şunlardır:

ķabz édicek 135a/5, mūrūr édince 141a/14, ‘add édüp 94a/10, cümle édüp 99a/16, nazar édeceğimiz 93a/11, ‘avl éder 93a/4, intikāl éder 136a/9, 136a/11, dördi 93b/14, 95b/9, dördini 102b/3, 103a/9, dörderi 93a/10

1.1.2.3. z > s Değişikliği

iste- < izde-: ister 83b/2, 116b/1, 118a/4

1.1.2.4. d > y Değişikliği

büyük < bedük: 90b/9, 91b/14

1.1.2.5. Ünsüz Türemesi

Türkçede bazı ekler kök ve gövdelere doğrudan birleşmeyip “y” ve “n” yardımcı ünsüzlerini alırlar. Metindeki örneklerin bazıları şunlardır:

ferdine 85b/1, 85b/7, ferīķına 113b/14, 115a/7, hālinde 141a/3, hāneye 99a/1, 100a/3, uķrāya 137b/2

1.1.2.6. Ünsüz Düşmesi

Daha önce ele alınan g sesinin dışındaki ünsüz düşmesi örnekleri şunlardır:

- **b- Düşmesi**

ol- < bol-: vāşıl olana 133a/11, hāric ola 138b/5, maķcüb olacak 140a/1, mürted olalar 141a/6

şu < suw < sub: şuya 141b/3

- **-r- Düşmesi**

ise < eraser: bulunmazlar ise 136a/10, mümkün olmaz ise 125a/5, mümkün ise 125a/3, var ise 139a/6, 141b/1, yoğ ise 130a/7, 130b/1

1.2. KELİME BİLGİSİ

1.2.1. İSİM

1.2.1.1. Anlamları Bakımından İsimler

1.2.1.1.1. Cins İsim

Aynı türdeki varlık ve kavramların ortak ismidir. Eserde Türkçe, Arapça ve Farsça pek çok cins isim kullanılmıştır.

1.2.1.1.2. Özel İsim

Diğer varlıklar arasında benzeri olmayan, tek bir kişiyi, belli bir varlığı veya topluluğu gösteren isimdir. Eserdeki özel isimler, tezin “Özel İsimler Dizini” bölümünde verilmiştir.

1.2.1.2. Yapıları bakımından İsimler

1.2.1.2.1. Basit İsimler

Metinde pek çok Türkçe basit isim vardır.

“**yigirmi** ile **otuz** beyninde muvāfaḳat-ı ‘aşereti **var**” 90b/16

“**babanıñ anası** daḥı **babanıñ** vücūdıyla vāriş olmayup” 92a/16

1.2.1.2.2. Türemiş İsimler

İsimden isim ve fiilden isim yapma ekleriye türetilmiş isimlerdir.

1.2.1.2.2.1. İsimden İsim Yapma Ekleri

- **+Ar; +şAr**

“**altışar** altun ile” 106a/1

“her birini **biñer biñer** ‘add édüp yāhūd üç sıfır vaz’ édüp” 94a/16,

“ananiñ ellerinde olan **birer** sehmi” 102b/4

“her birine **dörder** verdik” 114a/8

“kızlarıñ her birine **yüz on ikişer** verdik” 115b/5

- **+dAş**

“iki kız **ķarındaş**” 110b/2

“li-ebeveyn bir kız **ķarındaşı**, ceddelerini terk étdikde” 111a/7

“li-ebeveyn bir kız **ķarındaşıñ** elinde bés” 116b/6

- **+II, +IU**

“ol nisbet **mişilli**” 85b/9

“bu **mişilli** mes’ele” 124b/16

- **+IncI, +IncU**

“**dördinci** mes’ele” 113a/6

“**ikincisi** işnā ‘aşerdir” 92a/7

“**ikincisi** maḍrūbumuz olan ‘aded” 105a/2

“**üçüncisi** nisbet ṭarīķidir” 105a/8

1.2.1.2.2.2. Fiilden İsim Yapma Ekleri

- **-mA Fiilden isim yapma eki**

“esīr mādāmki dīnū’l-islāmı **terk eylemeye** sâ’ir müsellemler gibi” 141a/7

1.2.1.3. İsim Çekimi

Metinde tespit edilen isim çekim ekleri şunlardır:

1.2.1.3.1. Çokluk Eki

“ancağ li-üm ‘**ammlar** olan” 131a/11

“**ceddleriñ** ellerinde dört” 104a/14

“anlar **men lā-yüreddü** ‘**aleyhlerdir**” 1110a/13

“üçer **zewcelere**, on altısını **kızlara**, dördini **ceddelere** verdik” 114a/15

1.2.1.3.2. İyelik Ekleri

- **Teklik 1. Şahıs iyelik eki: +m**

hıfz étdigimden 82b/14, murād eyledigimde 82b/16, rağbetim 82b/12, sihāmım 82b/6, üstādım 83a/16

- **Teklik 2. Şahıs iyelik eki: +ñ**

“**atañ** naşībidir diyü” 128a/13

“**anañ** naşībidir” 124b/13

“**babañ** naşībidir diyü” 130b/7

- **Teklik 3. Şahıs iyelik eki: + I, +U / +sI, +sU**

“mezbūruñ **nışfi** olan şülüş” 130b/13

“dört **zewcesini**, toğuz **kızını** ve altı **ceddesini** terk étdikde” 114a/14

“iki taṣḥīḥiñ **maḥrecidir**” 123b/4

“meyyit-i evvel **verēsesinden** Aḥmed’iñ elinde dōrt” 123b/8

“üçüncisi nisbet **ṭarīḳidir**” 105a/8

- **Çokluk 1. Şahıs İyelik Eki: +mIz**

“ḍarb eyledik **maḍrūbumuz** dōrde” 125b/17

“mevkūf olan **ikimizi**, aṣl-ı mes’elemiz olan ikiye ḍarb eyledik” 123a/4

“**mes’elemizde** kesr gelen ṭa’ifeniñ re’sleri iki” 85a/14

“ol ikiye **terekemiz** olan yigirmi béşe ḍarbdan elli ḥāşıl olup” 105b/16

- **Çokluk 2. Şahıs İyelik eki: +ñIz, +ñUz**

“nıṣf-ı āḥarı daḥı **anañız** naşībıdır” 127a/10

“**anañız** naşībıdır diyü” 130b/9

- **Çokluk 3. Şahıs İyelik Eki: +lArI**

“iki ibn ile iki bint **naşīblerinden** ekşer olan ḥaml içün” 138a/12

“li-eb kız karındaşlarıñ **ellerinde** olan iki” 113b/17

“men yüreddü ‘aleyh mes’elesini **sehmlerinden** kılarız” 114b/1

“**re’sleri** iki” 117b/7

1.2.1.3.3. Durum Ekleri

1.2.1.3.3.1. İlgı Durumu Eki: +İñ, +Uñ; +nİñ, +nUñ

“ba‘zı **a‘dādiñ** vefkı **āḥariñ** külline ḍarb olunup” 103b/8

“mü’ennes **mes’elesiniñ** şülüşi olan toḳuzı, müzekker mes’elesine ḍarb étdik” 139a/3

“**zevciñ** elinde bir” 123a/13

“**ammesiniñ** kıızı veyāḥūd oḡlınadır” 132b/5

1.2.1.3.3.2. Yükleme Durumu Eki: +I, +U

“aḥad **a‘dādi**, aşl-ı mes’elemiz üçe ḍarb eyledik” 132a/15

“bir **kızını** ve **anasını** ve **babasını** ve ḥāmil **‘avratını** terk eyledi” 138b/15

“**ulūfi** ulūfa ḍarbdan on kerre yüz biñ ḥāşıl olur” 95a/8

“ceddleriñ ellerinde olan **yédiyi**, maḍrūbumuz otuz altıya ḍarb eyledik” 115a/11

1.2.1.3.3.3. Yönelme Durumu Eki: +A

“terekeniñ **vefkına** ḍarb édüp ḥāşıl olan meblaḡı daḡı aşl-ı mes’eleniñ **vefkına** taḡsīm eylemekdir” 106b/16

“on béşin şülüşi béş vérdik **cedde** ve bākīsini ‘aşabeye verdik” 118a/6

“bir, **üçe** müstaḡīm” 118a/8

“**küllisine** şāḡib-farż evlādı olmaḡ var” 130a/1

1.2.1.3.3.4. Bulunma Durumu Eki: +dA

“oḡlanlarıñ **ellerinde** aşl-ı mes’eleden altı var” 125b/16

“‘amm ve ‘amme **ellerinde** aşı-ı mes’eleden iki” 132a/10

“‘**amel-i tashīhde** yedi aşıñ ma‘rifetine muhtācız” 132a/8

“bir **yérde** yigirmi ve bir **yérde** otuz” 90b/15

1.2.1.3.3.5. Ayrılma Durumu Eki: +dAn

“māni‘ ve mezāhım **olmadığından** ötüri” 131a/12

“men lā-yüreddü ‘aleyh **mes’elesinden** birini verdik” 113a/16

“mā-belağı bildik **kırk sekizden**” 113b/13

“mes’ele **yigirmi dördten**” 114a/15

1.2.1.3.3.6. Eşitlik Durumu Eki: +CA

“**böylece** ‘amel olunur” 120b/15

“ol **taqdīrce** birbirlerine vāriş olurlar” 141a/6

1.2.1.3.3.7. Yön Gösterme Durumu Eki: +rA; +ArI

“bu vech **üzre** mīzānıñ tarafını müstaķım olursa şaḥīḥdir” 99b/12

“el-ān fütürı daḥı bu tertīb **üzredir**” 124a/17

“fütür bunuñ **üzerinedir**” 128b/10

“fūrū‘ ınıñ ebdānı **üzerine**” 133b/2

1.2.1.3.3.8. Vasıta Durumu Eki: +lA, +n

“**sehmle** ru‘ūs beyninde olan üç hāle nazar étdik” 118b/6

“kırk bés sehmden büyük kıza **farziyet tarīkiyle** on, **velā tarīkiyla** tokuz” 91b/14

“vāriş **vāsıtasıyla** meyyite vāşıl olup” 129a/9

“aķallı **yigirmi dört olmağla** vérdik ‘avrata” 139a/10

“bī-nihāyet olmağın” 83b/1

“altmış üç olmağın” 94b/3

“işābet étmegin” 105b/14, 107a/5

1.2.1.3.4. Soru Eki: mI, mU

“şāniyen nazar édelim, görelim, bir men yüreddü aleyh **cins-i vāhid mi** yoğsa **ekser mi?**” 85a/1

“men yüreddü ‘aleyh **cins-i vāhiddin mi** yoğsa cins-i vāhideden **ekser mi?**” 111b/3

“mes’elede men lā-yüreddü ‘aleyh **var mıdır**, yoğsa **yok mıdır?**” 84b/13

1.2.2. SIFAT

Sıfatlar, bir varlığı vasıflayan veya belirleyen kelimelerdir.

1.2.2.1. Niteleme Sıfatları

Kendinden sonra gelen ismi durum, biçim, renk gibi muhtelif yönlerden niteleyen sıfatlardır. Eserdeki niteleme sıfatlarından bazıları şunlardır:

kesr gelen tā’ife 85a/13, kız karındaş 113a/10, taķsīm olunacak aşl-ı māl 98a/8, üzerlerine dīvār gibi nesne yıkılan kimesneler 141b/3

1.2.2.2. Belirtme Sıfatları

İsimleri işaret ederek, sayısını bildirerek, soru sorarak ve belirsizlik göstererek belirten sıfatlardır.³³ Eserdeki belirtme sıfatlarından bazıları şunlardır:

1.2.2.2.1. İşaret Sıfatları

Varlıkları işaret ederek gösteren sıfatlardır.

bu: bu cümle 122b/14, 124a/3, bu iki mahrec 137b/16, bu iki şüret, 124b/5, bu mes'ele 133a/4, bu vech 138b/7

işbu: işbu iki mes'ele 112a/10, işbu iki tã'ife 124a/6, işbu mes'ele 127a/11, 133a/2

ol: ol hacb-ı hırmân 92a/3, ol iki 94a/3, ol kimesne 90b/7, ol mahrec 93a/2, ol yigirmi 94a/3

1.2.2.2.2. Sayı Sıfatları

Aslen sayı adı olan ancak isimlerin önünde sıfat görevini üstlenen sıfatlardır. Asıl sayı sıfatları, sıra sayı sıfatları, üleştirme sayı sıfatları ve kesir sayı sıfatları olmak üzere dört başlık altında ele alınır.

1.2.2.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları

altı cedd 104a/11, bēş 'aded 96a/8, bēş 'aşabe 91a/1, biñ aqçe 96b/15, iki zevc 104a/11, yēdi aşl 102a/12

1.2.2.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları

dördinci hâli 84a/3, dördinci mes'ele 113a/6, ikinci mes'ele 110b/15, toközuncı hânede 99a/15

³³ Zeynep Korkmaz, **Türkiye Türkçesi Grameri: Şekil Bilgisi**, 4. bs., Ankara, TDK Yayınları, 2014, s. 375.

1.2.2.2.3. Üleştirme Sayı Sıfatları

altışar altun 105b/17, altışar altun 106a/1, birer altun 105b/1, birer sehm 102b/4, ikişer gümün altun 105b/17,

1.2.2.2.4. Kesir Sayı Sıfatları

Eserde kesir sayı sıfatlarını ifade etmek için Arapça kelimeler tercih edilir:

südüs alıcı 84b/7, 111a/6, şülüşān ve südüs alıcı 107a/17

1.2.2.2.3. Belirsizlik Sıfatları

Varlık ve nesnelerin sayı ve miktarını kesin olarak değil yaklaşık, kabaca belirten sıfatlardır.³⁴

ba'zı: ba'zı a'dād 103b/8, ba'zı āḥar 128b/3, ba'zı züküret ve unüset 136b/15

bir: bir gūlām 85b/16, bir kimesne 88a/13, 138b/15, bir yér 88b/15, 97b/5

cemī': cemī' būldān 139b/11, cemī' dūyūn 108a/8, cemī' kesb 141a/2

cümle: cümle māl 131b/4, cümle muḥallafāt 99b/1

her: her bār 86a/1, 86a/15, her ferīḫ 85b/2, 117b/13, her gāh 91a/13

1.2.2.2.4. Soru Sıfatları

İsimleri soru yönünden belirten sıfatlardır.

her ḵanḵı: her ḵanḵı 'aded 93b/7

ḵanḵı: ḵanḵı cihet 92a/14

ne: ne deger 85b/1, 85b/7, 125b/15, ne miḵdār 93b/10, 139b/9

³⁴ Zeynep Korkmaz, a.g.e, s. 383.

1.2.3. ZARF

Fonksiyon bakımından zarflar sıfatları, diğer zarfları, filleri, fiilimsileri ve cümleleri açıklayan, belirten, onların anlamlarını genişleten veya daraltan kelime veya kelime gruplarıdır.³⁵

1.2.3.1. Zaman Zarfları

ba‘de: “yā külli āhara ɗarb oluna **ba‘de** her vāriṣiñ aḥadı mes‘eleteynden elinde olan āhəriñ vefkına yā külline ɗarb olunup” 138b/10

ba‘dehu: “**ba‘dehu** baṭn-ı aḥīrde olan ebdāna taḫsīm olunur ve şülüşi daḥı üm cihetinden olan qarībe vérimeyüp” 129a/12

el-ān: “El-ān fütürü daḥı bu tertīb üzredir” 124a/17

evvelā: “kaçan mes‘ele-i reddiyye olsa **evvelā** hüküm oldur ki nazar édelim” 110b/6

şoñra: “ol on altınıñ nıṣfı olan sekize ɗarb ile otuz iki olup **şoñra** ol otuz ikiyi aşı-ı mes‘elemiz olan altınıñ nıṣfı üçe taḫsīm eyledikde” 108a/1

1.2.3.2. Azlık Çokluk Zarfları

“bir ḥāşıl ḥātūn **bir def‘ada** dört veled vaż‘ étmekle” 138a/6

1.2.3.3. Nasıllık Nicelik Zarfları

“**böyle** olıcaḥ daḥı ziyāde tavziḥ içün bize iki mişāl lāzım oldu” 133b/5

“**böylece** ‘amel olunur” 120b/15

“**ol taḫdīrce** birbirlerine vāriş olurlar” 141a/6

“er qarındaşlarıñ evlādı ve **muṭlaḳā** kız qarındaşlarıñ kızları olan er qarındaşlarıñ oğulları olan sınıf-ı şālīşde üç mes‘ele zıkr olunmuşdur” 129b/3

³⁵ Fikret Turan, “Türkçede Zarflar Üzerine”, Prof. Dursun Yıldırım Armağanı, 1988, s. 302.

“bir kimesne fevt olup **ancaḳ** iki kızını terk étdikde” 110b/3

1.2.3.4. Soru Zarfları

“ekşer **kaçan** mes‘ele-i reddiyyede men yüreddü aleyh olmayup” 85a/2

“**kaçan** bir fūrūz-ı sitteden bir gelse” 92b/7

1.2.4. ZAMİR

Adların kişi, varlık, soru, işaret ve belirsizlik gibi ölçeklerle öbekenirilmiş, adları bu ölçekler içinde topluca bildiren sözlerdir.³⁶

1.2.4.1. Şahıs Zamirleri

1. Şahıs Zamirleri: biz

biz 112a/5, 123a/15, bize 91a/17, bizim 91b/1, 128a/7

3. Şahıs Zamirleri: ol, anlar

“**aña** müsteḥaḳḳ yok” 110b/5, 121a/2

“dördüñ nıṣfı olan bâḳī ikiyi daḥı **aña** vermekle” 117a/15

“biz daḥı **aña** maḍrūbuñ mişlini vérelüm” 117b/16

“**aña** bir nesne verildi” 119b/14

“**aña** ibn-i taḳḍīr tesmiye olunur” 125a/3

“**anda** iki kız ile bir oḡlan vardır” 126b/17

“**anda** veled-i ‘aşabe olmayup” 129b/17

“**anlar** men lâ-yüreddü ‘aleyhlerdir” 110a/13

“**anlar** ki bint ve bint-i ibn ve zevce ve zevce ve üm ve cededir” 116a/5

“**anlarıñ** evlādlarına intikāl éder” 136a/10

“vérdik **anlara**” 86b/10

³⁶ Günay Karaağaç, **Türkçenin Söz Dizimi**, Kesit Yayınları, İstanbul, 2009, s. 31.

“biz dağı **anlara** nışf-ı mağrüb verelim” 117a/7

“ya‘nĩ işbu iki şa‘ife ki meyyit **anlara** müntesiblerdir” 124a/6

“biz dağı **anlarıñ** her birine ĥums-ı mağrüb verelim” 91b/13

“**anlarıñ** ĥiřşelerinden ol üç vech-i meşrüh üzre mevķűf kılnmışdır” 140b/14

“**ol** ki zevcdır” 111b/4

1.2.4.2. İşaret Zamirleri

bu:

“**bu**, ‘amel-i kısmétdır” 87a/11

“**bu**, ‘amel-i reddir” 112a/13

“ķavl-i İmām-ı A‘zam dağı **budur** ve fetvā dağı ‘indü’l-imām **bunuñ** üzerinedir” 116a/3

“**bunlardan** biri münferid olduğan” 131a/12

“**buña** kıyās oluna” 132b/2

“**bunda** dağı bu resme intikāl éder” 136a/15

“**bundan** řoñra ķarābet eb ile vāřıl olanlar beyninde kuvvet-i ķarābet i‘tibār olunur” 133a/15

“**bunlarıñ** her birine vereředen cem‘ olmuřıdı diyü sű‘āl buyurduķlarında li-eb dirler” 115b/13

ol:

“**anda** ĥükm oldur ki” 124b/2

“**anda** ĥükm oldur ki meyyite aķreb olan evvelīdir” 128a/16

“pes imdi **anda** ĥükm oldu” 128b/13

“**anda** ĥükm oldur ki eb cihetinden ķarīb oluna” 129a/11

“**anı** dağı rādde taĥtına ‘ařerāt ĥānesi muķābelesinde altı ‘aded ĥānesine yazup” 98a/1

“**anı** terciḥ, evvelī oldu” 133a/5

“**ol** ki istiḳāmet, muvāfaḳat, mübāyenetdir” 113b/3, 114b/13, 116b/5, 117b/5, 118a/8, 118b/7, 120a/3, 121a/10, 121b/4, 123a/17, 140a/13, 140b/3

“**ol** ki temāşül, tedāḥul, tevāfuḳ, tebāyündür” 113b/8, 114b/17, 132a/14

1.2.4.3. Dönüşlülük Zamirleri

kendi:

“**kendi** maḥrecine ḍarb olunduḳdan şoñra ḍarbı her ne ḳadar ‘adede bāliḡ olursa” 107a/12

“li-üm ḥālesi ḳızınıñ ki **kendi** zātında ancak vāriş ola” 133a/5

“pes imdi meyyitiñ **kendiniñ** li-üm ‘ammileri” 132a/16”

“**kendü** gibi mürtedden ve müsellemden vāriş olmaz” 141a/6

1.2.4.4. Belirsizlik Zamirleri

ba‘zı:

“**ba‘zılar** cemī‘ büldānda aḳrānı ḳalmaya dērler” 139b/11

“her bār nev‘-i evvelden nışf, nev‘-i şāniniñ **ba‘zısına** ve küllisine muḥtelit olsa” 84b/8

biri:

“ḡarḳ ve ḥarḳ ve ḥedm āfetlerinden **biriyle**” 141b/5

“verēşeden **biri**” 109b/11

her biri:

“**her biri** onar farz olunduḳda toḳsan olur diyü cevāb verile” 94a/8

“**her birini** onar farz étdikde” 94a/5

her ne:

“**her ne** hāşıl olursa” 100a/5

“darbdan hāşıl **her ne** olursa” 104b/16

hiç biri:

“**hiç birine** kesr vāķi ‘ olmamak üzre aķall-i ‘ adedden sihāmı āhize dērler” 102a/11

kimesne:

“bir **kimesne** fevt oldu” 84b/4

“müsteħaķķ **kimesne** yok ki aķz eyleyebildik” 111b/1

“nitekim fevt olan **kimesne**” 139b/3

“aşl ol mes’ elede zū-sehm olan altı **kimesneden** biri olmazsa anlar ki bint ve bint-i ibn ve zevc ve zevce ve üm ve cededir” 116a/5

nesne:

“bizim için üç **nesne** hāşıl oldu” 125b/13, 128a/7

“benü’l-aķyāfa bir **nesne** vermez” 130b/3

“bāķī ‘ ammelere bir **nesne** verilmez” 132a/1

1.2.4.5. Soru Zamirleri

ķanķı:

“bu ikisinden **ķanķısı** müteħaķķıķ olursa irş daķı müteħaķķıķ olur” 83b/8

ne:

“**ne** vérildikde” 135a/6

kim:

“**kimiñ** nesi var ise” 139a/6

1.2.4.6. Bağlama Zamiri

ki:

“ferīkına ne deger, ferdine, ferdiñ ferīkına ne deger idigini bilmekde kâ‘ide oldur **ki** her ferīkıñ aşl-ı meş‘eleden elinde olanı, mağruba đarb édüp mǎ-belağdan haqqlarını i‘tā‘ eylemekdir” 91b/2-4

“bundan soñra mişālimizde olan cümle muhallafāt **ki** toksan toköz biñ toköz yüz altmış ikidir” 99b/1,

“her ferīkıñ ferdine ne deger idigini bilmekde kâ‘ide oldur **ki** her ferīkıñ elinde olanı, ‘aded-i re’slerine nisbet étdirüp ol nisbet mişilli mağruba kıyāsen mǎ- belağdan haqqlarını i‘tā‘ étmekdir” 117b/13-15

1.2.5. EDAT

Edatlar, bağılı bilgilerin ve ilişkilerin adıdır. Dilde bağımsız olarak var olamayan, yani kendi başlarına kullanılmayan edatlar, söz, söz öbeği ve cümle gibi dil birimleriyle kullanılabilen ve onlara değişik anlam renkleri katan veya onları çekime sokan sözlük veya söz dizimi birimlerdir.³⁷

1.2.5.1. Vasıta ve Beraberlik Edatları

ile:

“lākin mezbūr-Rehīme iki kız karındaş olup bir er karındaşı **ile** üç re’s olup” 130b/10

“karābet-i üm **ile** vāşıl olanlar beyninde ancak kuvvet-i karābet i‘tibār olunur” 133a/17

1.2.5.2. Sebep Edatları

içün:

“bizim **içün** üç nesne hāşıl oldu” 113b/11

³⁷ Günay Karaağaç, **Türkçenin Dil Bilgisi**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2012, s. 432-433.

“lākin taṭvīl-i kelām **olsun için** terk olundu” 126b/8

üzre:

“ḳavl-i mezkūr **üzre** ḥunṣā bir kız naṣībini alır” 136b/11

“ba‘zı zükūret ve unūset i‘tibārları **üzre** olan naṣībleri cem‘ olunup” 136b/15

1.2.5.3. Benzerlik Edatları

gibi:

“ḥamlda mevkūf olduğu **gibi** eger müteveffānıñ vāriṣ-i ḥāzırı mefkūduñ vücūdıyla maḥcūb olacaḳ ḳabīleden ise” 139b/17

“dīvār **gibi** nesne yıkılan kimesneler ki aḥvālı mezkūrdur” 141b/3

mişilli:

“ol nisbet **mişilli** maḍrūba kıyāsen mā-belağdan ḥakḳlarını i‘tā’ eylemekdir” 85b/9

1.2.5.4. Başkalık Edatları

“tamāma i‘tibār eylediginden **mā-‘adā**” 126b/11

1.2.5.5. Miktar Edatları

def‘a:

“bir **def‘ada** dört veled vaż‘ étmekle” 138a/6

bār:

“her **bār** nev‘-i evvelden nıṣf, nev‘-i ṣānīnıñ ba‘zısına ve küllisine muḥtelit olsa” 84b/7

“her **bār** mes’elede **şülüşān** alıcı olsa” 91a/3

ziyāde:

“aḥavātdan iki ve ikiden **ziyāde** ile” 89b/14

1.2.5.6. Zaman Edatları

“toḳuz olduḳdan **şoñra**. 94a/8

“ulūf ḥānesinde rādde taḥtına yazdıḳdan **şoñra**” 95b/16

1.2.5.7. Yer Yön Edatları

“vitr ve şef’ en ona **degin** ‘avl éder” 93a/4

““avl, vāḥid ile yigirmi yédiye **degin** ‘avl éder” 93a/6

1.2.5.8. Olumsuzluk Edatı: **degil**

“uḥdeden **degildir**” 92a/6,

“zīrā ma‘dūm ḥūkmünde **değildir**” 92a/12

“birden béşe varınca **kā’ideye muḥtāc değildir**” 93b/5

1.2.6. BAĞLAÇ

Söz diziminde aynı değerdeki kelimeleri, kelime gruplarını veya cümleleri birbirine bağlayan kelimelerdir.³⁸

³⁸Mustafa Özkan, Hatice Tören, Osman Esin, **Yazılı ve Sözlü Anlatım**, İstanbul, Filiz kitabevi, 2001, s. 539.

1.2.6.1. Sıralama Bağlaçları

ile:

“ol bés üzerine olan bir **ile** bésin öñinde olan” 96a/3

ve:

“sekiz ikiye erba‘a-ı emsāl-ı re’s **ve** nisbet dutar” 100b/15

veyā:

“oğlı **veyā** oğlı **veyā** oğlı oğlı” 89b/12

“ağ li-ebeveyn **veyā** ağı‘l-eb” 90a/12

veyāhūd:

“ancağ iki kız karındağ **veyāhūd** ancağ iki cedd qalsa” 110b/14

“li-ebeveyn **veyāhūd** li-eb kız karındağ” 119b/13

yā:

“ikişer **yā** üçer gelse” 92b/10

“nev‘-i şanīniñ ba‘zısına **yā** külline muhteliğ olsa” 92b/15

1.2.6.2. Karşılaştırma Bağlaçları

gerek... gerek:

“**gerek** ol vāsıtalariñ züküret ve ünüşetde şıfatları müttefik olsun **gerek** muhtelif olsun” 129a/10

ya...ya:

“faşl-ı illet-i irş **yā** nesebdir **yā** sebebdir” 83b/7

“**yā** külli āhara đarb oluna ba‘de her vārişin āhadı mes‘eleteynden elinde olan āharin vefkına **yā** külline đarb olunup” 138b/10

1.2.6.3. Cümle Başı Bağlaçları

ammā:

“**ammā** bunun şıhhattı iḥrāc olunan ‘aded ile tefrīkden ḥāşıl olan ‘aded bir yere cümle olduğda bölünür” 97b/5

“**ammā** taşhīḥde bunun ‘aksi olmuştur” 107a/8

ancaḳ:

“illā nışf gelmez. **Ancaḳ** işneynden gelür” 92b/9

belki:

“**belki** bazı ‘sına farżiyet ve bazı ‘āḫarına reddiyye tarīkıyladır” 92a/6

eger:

“**eger** üç ḥānesi bir tarḫ olunursa yigirmi bés akçe kalır” 96b/10

kezālik:

“**kezālik**, eḫadü-hümāyı āḫara ḍarb eyledik” 104b/4

daḫı:

“**daḫı** esfeline naẓar étdik” 125b/10

lākin:

“**lākin** mes’ele-i ekderiyyede uḫt maḫrūm olmamak için evvelā şāḫibe-i farz i ‘tibār olunur” 119b/1

nitekim:

“**nitekim** kā‘ide-i mezkūre mişāl-i mezkūrda icrā’ olundu” 119a/11

pes imdi:

“**pes imdi** cedde sekiz ve uḫta dört vérdik” 120b/3

“**pes imdi** her bir zevceye üç yüz on béşer véririz" 105a/1

“**pes imdi** altınıñ şülüşi olan ikiyi, men lâ-yüreddü ‘aleyh mes’ elesiniñ külline đarb eyledik” 112a/8

ya‘nî:

“**ya‘nî** ibn-i vâhid baş olunmağa binteyn kılınmağdır eger ihtisâr-ı ebdân mümkün olmaz ise” 125a/4

1.2.6.4. Kuvvetlendirme Bağlaçları

dağı:

“oğlanları **dağı** kız kıldık” 125b/2

“bizim için iki ‘amel **dağı** bâķī kaldı” 125b/14

de :

“biz **de** anda şülüş-i mağrüb vérelim" 114a/7

1.2.7. ÜNLEM

Konuşucunun duygusal bir tepkisini dile getiren, korku, sevinç, şaşkınlık, acıma anlatan, çağrı, buyruk, yasaklama vb. belirten ve tek başına tümce oluşturabilen kelimelerdir.³⁹

Metinde sadece “ey” seslenme ünlemi bir defa kullanılmıştır.

“**ey** Hüdâ” 83a/17

1.2.8. FİİL

1.2.8.1. Yapıları bakımından Fiiller

³⁹ Berke Vardar, **Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü**, İstanbul, Multilingual Yabancı Dil Yayınları, 2002, s.90.

1.2.8.1.1. Basit Fiiller

1.2.8.1.2. Türemiş Fiiller

İsimden fiil ve fiilden fiil yapma ekleriyle türetilen fiillerdir.

1.2.8.1.2.1. İsimden Fiil Yapma Ekleri

- **+dA**

İkisini cedde vérdik ve li-ebeveyn bir kız qarındaş ise nısf **ister**. 116b/1

Cedd ise bākīniñ şülüsini **ister**. 118a/4

- **+IA**

“‘aşerāt hānesinde eyledigi ‘amelini bunlarda dağı **işleye**” 95b/4

1.2.8.1.2.2. Fiilden Fiil Yapma Ekleri

- **-dIr, -dUr Ettirgenlik Eki**

“nisbet **étdirüp**” 89a/13, 105a/9, 123a/12

- **-I Edilgenlik Ekleri**

“cevāb **vérule**” 93b/15

“şülüşān olan dört dağı iki kıza **vérilüp**” 102a/16

“saķf **yarıłup**” 115b/16

“dīvār gibi nesne **yıķılan** kimesneler” 141b/3

- **-n- Dönüşlülük Eki**

“yüzer yüzer ‘**add olunmağla**” 94a/12

“**ihrāc olunan** ‘aded ile tefrīkden hāşıl olan ‘aded bir yere cümle olduğda **bölünür**” 97b/5

“**naẓar olunduğda** eger istikāmet **bulunursa** darba hācet olmaz” 106b/1

“ol māl-ı sābıkan, ol mūrīşiniñ men‘ olunan vārişine **redd ve def‘ olunur**” 140a/8

“yēdi mes‘ ele **zıkr olunmuşdur**” 124b/1

- **-mA- Olumsuzluk Eki**

“bāķī **ķalmadığına**” 117a/11

“a‘ māmı **bulunmaduğı** şüretde” 136a/12

“**ifnā étmeyüp**” 100a/11

“vāriş sebebiyle **vāşıl olmayandan**” 128b/6

1.2.8.1.3. Birleşik Fiiller

İsim soylu bir kelimeyle “et-, eyle, ol-” yardımcı fiillerinin birleşmesinden veya iki ayrı fiil şeklinin anlamca kaynaşmasında oluşmuş fiil türüdür.⁴⁰

1.2.8.1.3.1. İsim + Yardımcı Fiile Oluşmuş Fiiller

ét-: ‘add ét- 94a/10, 94a/15, 94a/16, aḥz ét- 133b/4, 135a/9, ‘avl ét- 93a/4, 93a/5, 93a/6, baş ét- 128a/4, cem‘ ét- 90b/17, 100a/2, cümle ét- 93b/15, darb ét- 85b/2, 86b/6, 87b/13, hıfz ét- 82b/14, ḥurūc ét- 138b/6

eyle-: aḥz eyle- 110b/5, 111b/2, 113a/12, darb eyle- 89a/1, 89a/7, 89a/9, 89a/11, 91a/15, takşīm eyle- 106b/13, 107b/8, 108a/2, tarḥ eyle- 105b/9, 119a/15, 126b/15, terk eyle- 87a/6, 88a/16, 93a/8, zamm eyle- 120b/3, 137b/10, 137b/12

⁴⁰ Zeynep Korkmaz, a.g.e, s. 27.

kıl-: fazla kıl- 110a/11, kız kârındaş kıl- 111b/7, 125b/3, mes'eleteyn kıl- 112b/12, 113a/7, tã'ife kıl- 125b/4, 126a/2, tã'ifeteyn kılın- 125a/1

ol-: akreb ol- 129b/5, 132b/4, alıcı ol- 110b/4, 112b/6, 119b/16, 122a/7, altı ol- 118b/17, 131a/5, 'aşabe ol- 119b/1, 129b/12, āzād ol- 90b/7, cem' ol- 115b/13, 137a/13, dāhil ol- 110a/2, ğark ol- 141b/3, hāşıl ol- 100a/5

1.2.8.1.3.2. Tasvir Fiilleri

Zarf-fiil eki taşıyan bir fiil ile bir tasvir fiilinin birleşmesinden meydana gelen fiillerdir. Bu fiiller asıl fiile yeterlik, ihtimal, tezlik, yaklaşma vb. anlamlar katar.⁴¹

- **Yeterlilik Fiilleri**

aḥz eyleyebil- 84b/11, 110b/5, 111b/2, 113a/12, 114a/16, 121a/2

1.2.8.1.3.3. Anlamca Kaynaşmış veya Deyimleşmiş Fiiller

bāḳī ḳal-: 85b/1, 86a/4, 110a/9, 110b/5, 119a/16, 120a/8, 121a/2, 130b/11, 134a/15

cevāb vér-: 95a/7, 95a/12, 96b/4, 96b/16

lāzım gel-: 110a/3, 119b/6

nisbet dut-: 89b/1, 89b/3, 91b/10, 91b/12, 100b/7, 102a/3, 119a/7, 119a/8, 120a/16, 123a/15

1.2.8.2. Fiil Çekimi

1.2.8.2.1. Şahıs Ekleri

1.2.8.2.1.1.1. Zamir Kökenli Şahıs Ekleri

⁴¹ Leyla Karahan, *Türkçede Söz Dizimi*, Ankara, Akçağ Yayınları, 2012, s. 73.

Teklik 2. Şahıs Eki: -sIn

“gelür **görürsün**” 116a/11

Teklik 3. Şahıs Eki (eksiz)

“malıñ olduğı sâ‘at **azād olur**” 90b/7

“ol bés biñ iki yüz tokşān iki aqçeniñ nışfı iki biñ altı yüz kırk altı aqçe olduğı **zāhir olur**” 95b/17

“üç bire şülüş-i emşāl-i ru‘ūs **nisbet dutar**” 85b/10

Çokluk 1. Şahıs Eki: -Iz, -Uz

“öyle olıcaq hükm oldur ki ‘aşerelerini cem‘ édüp ‘aşabe **farz éderiz**” 90b/17

“sihāmı ru‘ūs beyninde olan üç hale **nażar éderiz**” 113b/3

“mes‘elemizi men y-yüreddü ‘aleyhiñ sihāmılarından **kılarız**”

Çokluk 3. Şahıs Eki: -IAr

“āķıs olana farziyye-i reddiye **dérler**” 10a/16

“ol mahrecden ekşer olan ‘adede meyyitiñ terekesi ref‘ olunmağa **dérler**” 93a/2

“fevt farz olunan kimesneniñ vereşesi hişşe-i mezkûreyi beynlerinde **iktisām éderler**” 141b/12

1.2.8.2.1.1.2. İyelik Kökenli Şahıs Ekleri

Teklik 3. Şahıs Eki: (eksiz)

“mahrec-i vefā itmāmıñla mes‘elemiz on béşe ‘avl **eyledi**” 102b/9

“üç kerre altı, **on sekiz oldu.**” 118a/5

Çokluk 1. Şahıs Eki: -ķ

“ol on altıyı ol yigirmi ile **cümle étsek**” 93b/15

“**geldik** ‘amel-i taşhīḥe” 93a/11

“mevķūfāt beynine **naẓar eyledik**” 104a/1

Çokluk 3. Şahıs Eki: -lAr

“meşelā iki biñ yüz aķçeniñ şülüşi ne miķdār olur **déseler**” 96a/16

“cedd ile vāriş olmazlar diyü **buyurdular**” 116a/2

“meşelā biñ aķçe ħumsı ne miķdār olur **déseler**” 96b/14

1.2.8.2.1.1.3. Emir Kipinde Kullanılan Şahıs Ekleri

Teklik 2. Şahıs Eki: (eksiz)

“şülüşānı ve kızınıñ oğluna, anañ naşībidir, **al** dir, şülüş vérir. 124b/13

“**al**, babañ naşībidir diyü” 130b/7

Teklik 3. Şahıs Eki: -sIn, -sUn

“**ma’lūm olsun** ki ‘ilm-i ħisābda birden ona varınca āḫād dénilür” 93a/16

“kızlar **ṭursun**” 125b/4

“**ma’lūm olsun** ki dört ʔarafdan taḫrīc mümkündür” 126b/7

Çokluk 1. Şahıs Eki: -AlIm

“şānīyen **naẓar édelim, görelim**” 84b/13

“her birine mişl-i maḍrūb ile nışf-ı maḍrūb **verelim**” 105a/12

“biz daḫı mişl-i maḍrūb **verelim**” 123a/13

1.2.8.2.2. Bildirme Kipleri

1.2.8.2.2.1. Görülen Geçmiş Zaman

-dI, -dU

“bir ğulām **terk eyledi**” 85b/16

“meşelā bir ‘avrat fevt olup kocasını ve baba bir bēş kız karındaşını **qodi**” 102b/17

-dI-k, -dU-k

“mā-belağı **bildik** kırk sekizden” 113b/13

“muvāfaqāt-ı şülüşiyye **bulduq**” 112a/8

“**geldik** ‘amel-i taşhīhe” 110a/4

1.2.8.2.2.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman

-mIş, -mUş

“şınıf-ı evvelde yēdi mes’ ele **zıkr olunmuşdur**” 124b/1

“Seyyid-i Şerīf’de bu vechle **beyān olunmuşdur**” 141b/2

-mIş-lAr, -mUş-lAr

“her biri bir tarafa **gétmişlerdir**”

1.2.8.2.2.3. Geniş Zaman

-r-sIn, -r-sUn

“ızrārü’l-cedd mişāli yakında gelür **görürsün**” 116a/11

-r

“ammā bunuñ şıḥhattı iḥrāc olunan ‘aded ile tefrīkden ḥāşıl olan ‘aded bir yēre cümle olduqda **bölünür**” 97b/6

“ol iki zevceye kısmet olunsa bir bucuq **düşer**” 104b/17

“her birine bir altun ile şülüşān altun ve şülüş altunuñ şülüşi **işābet éder**” 109a/3

-r-Iz, -r-Uz

“öyle olıcağ hükm oldur ki ‘aşerelerini cem‘ édüp ‘aşabe **farz éderiz**” 90b/17

“ru’üs-ı mevķüfteyn beyninde dört hāle **nażar éderiz**” 113b/8

-r-lAr

“ihveler ile ‘aşabe **olurlar**” 90a/15

“müsāwī olana, ferīķ-ı ‘avle **dérler**” 110a/15

Geniş Zamanın Olumsuzu

-mAz

“aşlā ‘avl **eylemez**” 93a/3

“illā nışf **gelmez**” 92b/9

-mAz-lAr

“cedd ile **vāriş olmazlar** diyü buyurdular” 116a/2

1.2.8.2.2.4. Gelecek Zaman –AcAk

“‘aşabātda hükm bu resme **intikāl edecek**” 136a/15

1.2.8.2.3. Tasarlama Kipleri

1.2.8.2.3.1. İstek Kipi

-A

“mā-belağdan ferīķa **vérile.**” 104b/13

“ba‘dehu ol bēş üzerine olan bir ile bēşin önünde olan ikiye on iki diyüp nışfı olan altıyı iki mükābelesinde **yaza**” 96a/4

-A-lAr

“ba‘dehu **taḫsīm édeler**” 100a/5

1.2.8.2.3.2. Emir Kipi

Eksiz Tekil İkinci Şahıs Emir Çekimi

“nıṣfı olan altıyı **al**, anañ naṣībıdır diyü āḥar fer‘i olan iki kıza verdik” 128a/12

-sIn, -sUn

“kızlar **ṭursun**” 126a/16

-AlIm

“ṣānīyen **naḫar édelim**” 110b/7

1.2.8.2.3.3. Şart Kipi

-sA

“her bār mes‘elede **şülüşān alıcı olsa** mes‘ele üçden olur” 91a/3

“anasını ve babasını ve on kızını **terk eylese**” 102b/2

-sA-k

“ba‘dehu ol on altıyı ol yigirmi ile **cümle étsek** otuz altı olur diyü” 93b/15

-sA-lAr

“biñ aḫçeniñ rub‘ı ne miḫdār olur **diseler**” 96b/8

1.2.8.2.4. Birleşik Fiil Kipleri

1.2.8.2.4.1. Hikaye Birleşik Çekimi

-r-dİ, -r-dU Geniş zamanın hikayesi

“cedd için ancak bir sehm **işābet éderdi**” 118a/16

“bir sehm ile şülüşān sehm vérilmek **lāzım olurdu**” 117a/9

1.2.8.2.4.2. Şart Birleşik Çekimi

Geniş Zamanın Kipinin Şartı

-r-sA

“mā fī'l-yed ile taşhīḥ-i şānī beyninde **istikāmet olursa**” 120b/11

“minhā taşhīḥü'l-mes'ele eger **mübāyenet olursa** hüküm oldur ki” 104a/9

Olumsuz Geniş Zamanın Şartı

“eger kuvvet-i karābet **bulunmaz ise** veled-i 'aşabe i'tibār olunur” 133a/16

“eger zevc, taşhīḥde **dāhil olmazsa** mes'ele üçden olup” 110a/2

1.2.8.2.5. Fiilimsiler

Fiilimsiler, fiilin özel şekilleridir. Soyut hareket veya iş ifadesi olan fiiller, fiil isimler; nesneleri geçici hareket vasıflarıyla karşılayan vasıf ismi ifadeli sıfat fiiller ve hareket hâli ifadesi olan şekiller, zarf fiillerdir.⁴²

1.2.8.2.5.1. İsim-Fiiller

⁴² Kemal Eraslan, **Eski Uygur Türkçesi Grameri**, Ankara, TDK Yayınları, 2012, s. 356.

Türkçede isim fiiller –mA, -mAk, -Iş ekleri ile sağlanır. Eserdeki örneklerin bazıları şunlardır:

-mA

“şümünü **ihrāc olunması** murād olunan meblağın yüz yigirmi béşe darb olunup” 97a/4

-mAk

“sehmini daḥı fer‘den ‘aded **aḥz étmekle** iki i‘tibār eyledigi kıza ve bir sehmini daḥı āḥar kıza ve bir sehmini daḥı āḥar kıza vérdikden” 127b/17

1.2.8.2.5.2. Sıfat-Fiiller

Sayı ve şahsa bağılı fiil çekimine girmemekle beraber aldığı eklerle fiilin zamana bağılı olarak taşıdığı kavramı sıfatlaştırdığından kendisinde sıfat ve fiil niteliklerini birleştiren fiil şekli sıfat-fiil olarak adlandırılır.⁴³

-An

“ba‘dehü **men lā-yüreddü ‘aleyh olan** zevciñ elinde olan biri, men yüreddü ‘aleyh mes‘elesı olan béşe darb étdikde” 112b/16

-dIk, -dUk

“ferīķına ne deger ve ferdine ne deger, ferīķına **ne deger idigini** bilmekde kâ‘ide oldur ki” 113b/14

-mIş, -mUş

“ke-enne bir şulbiyye kızını ve iki oğlu kızını **terk étmiş oldu**” 84b/6

“üç kızını ve bés ‘aşabesin **terk étmiş oldu**” 91a/2

-AcAk

“eger **maḥcüb olacak** kabīleden degil ise ol vāriş aḥall-i naşībeyn vérilür” 140a/2

⁴³ Zeynep Korkmaz, a.g.e, s. 132.

“sihāmla ru’ūs beyninde **naẓar édeceğimiz** üç hālet, istiḳāmet, muvāfaḳat, mübāyenetdir” 93a/11

1.2.8.2.5.3. Zarf-Fiiller

Fiillerin zarf şeklini oluşturlar. Zarf-fiiller, basit zarf-fiiller ve birleşik zarf-fiiller olmak üzere ikiye ayrılır. Birleşik zarf-fiiller, aslen zarf-fiil olarak doğmamış bazı ekler ile eklerin ve/veya edatların düzenli ve kurallı bir biçimde birleşip fiillere ulanarak geçici zarf oluşturduğu yapılardır⁴⁴.

-ken

“ma‘-hezā aṣḥāb-ı ferāīẓden **iken** zīrā redd-i ḳarābet sebebiyledir” 110a/13

“ṣāhidler ta‘dīl ve tezkiye-i ṣadedinde **iken** münker añlasa” 141a/17

-dİkdA, -dUkdA

“men lā-yüreddü ‘aleyh olan zevciñ elinde olan biri, men yüreddü ‘aleyh mes’elesi olan béşe ḍarb **étdikde**” 112b/17

“meṣelā bir ‘avrat fevt olup zevcini ve bir anasını ve bir ‘ammisini **terk étdikde**” 109b/15

-IncA, -UncA

“ḥālī ma‘lūm olup müddet-i mezkūra **mürür idince**” 141a/14

“bundan biñe **varınca** mi’āt dinilür” 93b/1

-Ip, -Up

“her birini biñer biñer ‘add édüp yāḥūd üç sıfır **vaz‘ édüp**” 94a/16

“**taḳṣīm édüp** ikişer oğlanlara, birer kızlara verir” 125a/17

⁴⁴ Gürer Gülsevin, “Türkiye Türkçesinde Birleşik Zarf-Fiiller”, **Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, S. 5, 2000, s.124.

İKİNCİ BÖLÜM

METİN

[82b]

(1) *Bi'smi'llāhi'r-raḥmani'r-raḥīm.* (2) *Yekūlū'l-'abdū'l-fakīr. İlā-berri rabbihi el-kadīr. Muḥammed Bin Muştafā Bin Maḥmūdū'l-İstānbūlī* (3) *el-ma'rūf beyne'l- ḥaşş ve'l-'āmm bi-ḥācib-zāde. Nāle fi'd-dāreyn mā-temennā ve mā-arāde.* (4) *El-ḥamdü li'llāhi ellezī teferrade zātuhu bi'l-kıdemi ve'l-beḳā. Ve teḳaddese şıfātuhu 'ani'l-ḥudūs* (5) *ve'l-fenā'. Ve ḥalaḳa nev'a insān ve ḳaḳa lehüm ecelen. Liyebluvehum eyyuhum aḥsenu 'amele.* (6) *Ve ḳarrara siḥāmeḥüm fi'l-ezel. Ve rattebe fiṭratehum bi'l-ensāb. Ve'l-esbāb.* (7) *fe-yuḳaddimū'l-aḳrab. Fe'l-aḳreb feinnehu 'indu'l- ḥikmete ve faşlü'l-ḥiṭāb.* (8) *Ve ketebe lehum ferāize liyekūne sebeben ilā-silletü'l-erḥām. Beyne'l-enām ve aḳhara* (9) *ḳalike 'alā-lisāni nebīyyihi Muḥammed 'aleyhü's-şalat-ve's-selām ve 'alā alihıṭayyibīn-* (10) *ü't- ṭāhirīn ve men tebi'ahum ilā-yevmi'd-dīn. Ba'de ḳalike men yüridillāhü bihī hayran* (11) *yüfeḳḳıhhü fi'd-dīn*⁴⁵ *ḥadıṣ -i şerīfi on yēdi yaşımda iken istimā' édüp* (12) *fıḳıh-ı şerīf taḥşīline ziyāde ṭaleb ü raḡbetim olmaḡla on biñ sekiz yüz* (13) *kırḳ bir mes'ele-i fıḳhiyyeyi müştemil olan muḥtaşar ve Vikāye-nām kitābı tamāmen* (14) *ḥıfḳ étdigimden soñra İmām Hümām Sirācü'l-millet ve'd-dīn Muḥammed Bin 'Abdu'r-reşid-* (15) *ü'l-Sicāvendī Hazretleriniñ fenn-i ferā'izde olan te'līf-i bedī'lerniñ daḡı beyne'l-'ulemā şöhretine bināen ferā'izde olan te'līf-i bedī'lerniñ daḡı* (16) *beyne'l-'ulemā şöhretine binā'en te'allüm ve ḥıfḳ murād eyledigimde fenn-i mezkūrda māhir* (17) *Sirkeci Hüseyin Efendi dimegle ma'rūf kimesneden tāriḥ-i hicretinden biñ elli üç*

⁴⁵ Bismillāhirrahmānirrahīm. Kadir olan Rabbinin ihsanına muhtaç olan bu fakir, avam ve havas katında Hacibzade olarak bilinen Muhammed bin Mustafa bin Mahmud el-İstanbuli -Allah onu iki cihanda temenni ve muradına nail kılsın- der ki: Hamd, zatı, kıdem ve beka ile teferrüd etmiş olan ve sıfatları hudus ve fenadan münezzeh olan, insan nev'ini yaratıp hangisinin amel cihetinden daha iyi olduğunu imtihan etmek için onlara muayyen bir ecel tayin eden, ezelden kaderlerini yazan, fitratlarını, önce en yakın olanından diğerlerine doğru olacak şekilde sebep ve nesepler ile takdir eden, hikmet ve fasl-ı hitabın kendisinin katında olduğu, insanların arasında akrabalık bağlarına sebep olsun diye ferayiz ilmini yaratan ve bunu Resûlü Hazret-i Muhammed'in -Allah'ın salat ve selamı onun, tertemiz âlinin ve kıyamete kadar kendisine tabi olanların üzerine olsun- diliyle izhar eden Allah'a mahsustur.

[83a]

(1) senesinde ta'allüm eşnâsında ziyâde hâtırimda nağş olsun déyü ta'lîmleri (2) üzre takrîrlerini sebak sebak, evrâk-ı perîşân kütüb ve taḥrîr eyledikden (3) sonra bir yere cem' ve tedvîn eyledigimde te'lîf-i mezkûr lisan-ı Türkiye ihtisâr (4) üzre terceme gibi olup *te'allümü'l-ferâiz ve allemühü'n-nâs fe-innehâ nısf-* (5) 'ul-'ilm hadîs -i şerîfi mişdâkıncı nice kimesnelere ta'lîm ve tefhîm hîninde fenn-i mezkûrda (6) te'lîf olunan mütûn ve şürûhuñ ekşeri muṭâla'a olunup mısra': *ve'n-nâs* (7) *fîmâ yu'şakûne mezâhib* fehvâsınca kimi ıtnâb-ı mümil cānibine şarf-ı himmet ve kimi daḥı (8) icâz-ı muḥill tarafına rağbet étmegin ba'zı kimesnelere daḥı işbu terceme ve taḣhîḥ (9) vech üzre mişâller ve 'ilm-i hisâbdan lâzım olan kavâ'id dir. Ru'ûs ile (10) sihâm beyninde ta'bîr olunduğı üzre nisbetler zamm ve ilḥâk olunmağla cümleden (11) mustağnî olup *ḥayre'l-umûri evsâtuha* hadîs -i şerîfine mâ-şadağ olurdu (12) déyü iltimâs étmeleriyle ḥâlişen li-vechillah murâdları üzre zâmm ve ilḥâk édüp (13) ismini *Ferâ'iz -i Vâfiye* tesmiye eyledim ve tamâmına târîḥ-i lafz-ı ferâ'izden baḥr-i fennî (14) tarḥla ma'lûm olur. Nazar éden erbâb-ı faẓl ve hünlerden me'mûl ve muntaẓar'aded ki (15) ta'bîrâtda vâkı' olan kuşûr-ı dâmeni 'afv ile micmer-âsâ mestûr buyurılıp (16) bu faḳîr ve üstâdım merhûm Hüseyn Efendi'yi du'â-ı ḥayr-ıla yâd buyurular. Münâcât (17) li-münşihî Bu siyeh-rû ibn ḥâcib eyledi bî-hadd-günâh. Ey Hüdâ olmazsa

[83b]

(1) 'afvîñ ger olur ḥâli tebâh. Luṭf ve iḥsânîñ katı çok bî-nihâyet olmağın (2) mağfîret ister hemîşe ey *keremun kâne'l-lâhu. Kâle 'ulemâuna raḥimehümül-Allâh* (3) Meyyitiñ terekeseine ḥuḳûḳ-ı erba'a-ı mertebe ta'alluḳ éder: Techîz ve tekfîn, kazâ'-ı (4) düyûn, tenfîz-i veşâyâ, takṣîm beyne'l-verese. Meşârif-i mu'ayyene-i mürettebe (5) toḳuzdur.¹ Aşḥâb-ı fera'iz, ². Aşabe-i nesebiyye, ³. Aşabe-i sebebiyye, ⁴. Redd-i 'alâ-zevî'l- (6) fûrûzü'n-nesebiyye, ⁵. Zevî'l-erḥâm⁶. Mevlâ-yı muvâlât, ⁷. Muḳırr leh bi'n-neseb'ale'l-gayr, (7) ⁸. Mûşâ-leh bima zâd 'ale's-şülûs, ⁹. Beytü'l-mâl. Faşl-ı 'illet-i irş yâ nesebdir (8) yâ sebebdir. Bu ikisinden ḳanḳısı müteḥaḳḳıḳ olursa irş daḥı müteḥaḳḳıḳ (9) olur, meger mâni' men'eylemeye. Mâni'-i mîraş dördür. Beyt: *mâni' -i mîraş râ meydân çihâr*: (10) daḳḳ ve ḳatıl ve ihtilâf-ı deyn ve dâr. Bâb mari'fetü'l-fûrûz ve müstaḥḳîhâ: Kitâbü'l-lehte (11) mezkûr olup bâb-ı mîraşda mu'ayyene olan

sihām altıdır. İki nev‘dir: (12) Nışf, rub‘, şümün, nevi‘-i evvel, şülüşān, sülüs, südüs, nevi‘-i şānī. Bu sihāmın (13) aşhābı on iki neferdir: dördü ricālden sekizi nisā‘dan. Ricālden (14) olan, eb, cedd, aḥ li-üm, zevc. Nisādan olan, zevce, bint, bint-i ibn (15) uḥt li-eb ve üm, uḥt li-eb, uḥt li-üm, üm, cedde-i şahīḥa. Bu mecmū‘nuñ kırk (16) ḥālī vardır. Ebiñ üç ḥālī vardır. Farz-ı muṭlaḳ, farz ma‘a‘t- ta‘ sīb, ta‘ sībū maḥẓ. (17) Farz-ı muṭlaḳ ki südüsdür. *Ma‘a‘l-ibn ev ibnü‘l-li-ibn ve in sefel. Farz ma‘a‘t-ta‘ sīb.*

[84a]

(1) *Ma‘a‘l-ibne ev ibnu‘l-ibn ve in sefele. Ta‘ sībū maḥẓ ‘inde ‘ademi hāülāi‘l-meẓkūreyn.* (2) Cedd-i şahīḥiñ dört ḥālī vardır. Üç ḥālde eb gibidir, illā dört (3) mes‘elede degil. Dördinci ḥālī, ebiñ vücūdıyla suḳūṭdur. Evlād-ı ümüñ (4) üç ḥālī vardır. Südüs, şülüş, suḳūṭ. Erkegi ve dişisi kısmet ve istiḥkākda (5) berāberdir. Bir olursa südüs, iki ve ikiden ziyāde olursa şülüş (6) ve altı neferiñ biriyle suḳūṭdur. Beyt: *Ḥācibi evlād-ı üm altı neferdir bī-gümān* (7) *Oğul oğlu ve kızı, eb, cedd, oğul kızdır hūmān.* Ger ölürse mes‘elede ha‘ulaiden bir kişi (8) Nesne yok evlād-ı üme sāḳı⁴⁶ olmaḳdır işi. Zevciñ iki ḥālī vardır: Nışf, (9) rubu‘. *Nışf‘inde ‘ademi‘l-veled ve veledü‘l-ibn ve in sefel. Rubu‘ ma‘a‘l-veled ve veledü‘l-* (10) *ibn ve in sefel.* Zevcātiñ iki ḥālī vardır: Rubu‘, şümün. *Rub‘ü‘l-vāhide* (11) *faşā‘idā ‘inde ‘ademü‘l-veled ü veledü‘l-ibn ve in sefel. Şümün maa‘l-veled* (12) *veledü‘l-ibn ve in sefel.* Benāt-ı şulbuñ üç ḥālī vardır. Nışf, (13) şülüşān, ‘uşūbet-i müştereke. Bir olursa nışf, iki ve ikiden ziyāde olursa (14) şülüşān, oğlanı ile ‘uşūbet-i müştereke. Benāt-ı ibniñ altı ḥālī vardır. (15) Nışf, şülüşān, südüs, suḳūṭ bi‘l-mü’enneş ‘uşūbet-i müştereke, suḳūṭ (16) bi‘l-müzekker. Bir olursa nışf, ikiden ve ziyāde olup benāt-ı şulbiyye (17) olmazsa şülüşān, vāhide-i şulbiyye ile tekemmületü’s-şülüşeyn südüs, şulbiyyeyn ile

[84b]

(1) suḳūṭ, ḥizāsında yā esfelinde olan ḡulām ile ‘uşūbet-i müştereke, (2) ibn ile suḳūṭ. Mesā‘il-i teşbīb-i benāt *bi-hezihi ‘ş-şūret:* (3)

⁴⁶ Metinde *maḥrūm* yazılmış. Derkenarda **sah.** kısaltmasıyla *sāḳı* olarak tashih edilmiştir.

ferīḳ-ı şālis	ferīḳ-ı şānī	ferīḳ -i evvel
İbn	İbn	İbn
İbn	İbn	İbn-i ‘alā
İbn	İbn-i ‘alā	İbn-i vasat
İbn-i ‘alā	İbn-i vasat	İbn-i süflā
İbn-i ‘alā	İbn-i süflā	
İbn-i süflā		

(4) El-mes’ele’l-evvelī: Bir kimesne fevt oldu. Ferīḳ-ı (5) evvelīn ‘ulyāsını ve ferīḳ-ı evvelīn vasatıyla ferīḳ-ı şānīnīn ‘ulyāsını (6) terk eyledi. Ke-enne bir şulbiyye kızını ve iki oğlu kızını terk étmiş oldu. (7) Mes’elede nışf ve südüs alıcı var. Her bār nev’-i evveliden nışf, nev’-i (8) şānīnīn ba’zısına ve küllisine muhteliṭ olsa mes’ele altıdan olur. (9) Biz de mes’eleyi altıdan étdik. Nışfı üç verdik ferīḳ-ı (10) evvelīn ‘ulyāsına. Südüsi bir vérdik ferīḳ-ı evvelīn vasatıyla ferīḳ-ı (11) şānīnīn ‘ulyāsına. İki bākī. Aña müsteḥakḳ yok ki aḥz eyleyebildik. Mes’ele-i reddiyye: (12) Mes’ele-i reddiyye olsa tarīḳ oldur ki evvelā nazār édelim, mes’elede men lā-yüreddü (13) ‘aleyh var mıdır, yohsa yok mıdır? Şānīyen nazār édelim, görelim, bir men yüreddü aleyh

[85a]

(1) cins-i vāḥid mi yohsa ekşer mi? Nazār étdik, gördük. Mes’elede men yüreddü (2) ‘aleyh yok. Men yüreddü ‘aleyh daḥı cins-i vāḥidden. Ekşer kaçan mes’ele-i reddiyyede men yüreddü (3) ‘aleyh olmayup men yüreddü aleyh daḥı cins ve aḥaddan olsa mes’ele men yüreddü ‘aleyh sehmlerinden (4) kılınır. Men yüreddü aleyhiñ sehmleri dört. Biz daḥı mes’eleyi dörtten kıldık. (5) Üçini vérdik ferīḳ-ı evvelīn vasatıyla (6) ferīḳ-ı şānīnīn ‘ulyāsına. Bu, ‘amel-i reddür. Geldik ‘amel-i taşḥīḥe. ‘Amel-i taşḥīḥde yédi (7) aşlīn ma’rifetine muhtācız. Üçi beynü’s- sehm ve’r-ru’ūs dördi beyn- (8) e’r-ru’ūsi ve’r-ru’ūsi. Sehm ile ru’ūs beyninde olan istiḳāmet, (9) muvāfaḳat, mübāyenet. Nazār étdik. Ferīḳ-ı evvelīn ‘ulyāsınıñ aşl-ı meş’eleden (10) elinde üç. Re’si bir. Üç bire müstaḳīm. *Felā-ḥacete ilā’ḍ-ḍarbi*. Ferīḳ-ı evvelīn (11) vasatıyla ferīḳ-ı şānīnīn ‘ulyāsı ellerinde aşl-ı mes’eleden bir var. Re’sleri (12) iki. Bir

ikiye kesr ü mübāyin. Her gāh sihāmle ru'ūs beyninde mübāyenet olup (13) kesr daḥı t̃ā'ife-i vāḥide üzerine olsa kesr gelen t̃ā'ifeniñ 'aded-i re'sleri (14) 'aşl-ı mes'eleye ḍarb olunup mā-belağ ola. Mes'elemizde kesr gelen t̃ā'ifeniñ (15) re'sleri iki. Aşl-ı mes'ele dört. İkiyi dörde ḍarb eyledik. İki kerre dördümüz (16) oldu sekiz. Bu, 'amel-i taḥḥīhdür. Bundan bize üç nesne ḥāşıl oldu: Aşl, (17) maḍrüb, mā-belağ. Aşlı bildik dörtten. Maḍrübı bildik ikiden. Mā-belağı bildik sekizden.

[85b]

(1) Bizim için iki 'amel daḥı bākī kaldı. Ferīḳına ne deger, ferdine ne deger, ferīḳına ne deger idigini (2) bilmekte k̃ā'ide oldur ki her ferīḳıñ aşl-ı mes'eleden elinde olanı maḍrūba ḍarb édüp (3) mā-belağdan ḥaḳḳlarını i'tā' eylemekdir. Ferīḳ-ı evveliñ 'ulyāsınıñ aşl-ı mes'eleden elinde üç, (4) maḍrüb iki. Üçü ikiye ḍarb étdik. İki kerre üçümüz, oldu altı. Vérdik ferīḳ -i (5) evveliñ 'ulyāsına. Ferīḳ-ı evveliñ vasaṭıyla ferīḳ-ı şānīniñ 'ulyāsınıñ ellerinde aşl-ı mes'eleden bir. (6) Maḍrüb iki, ḍarb eyledik. Bir kerre ikimiz oldu. İki vérdik. Ferīḳ-ı evveliñ vasaṭıyla (7) ferīḳ-ı şānīniñ 'ulyāsına. Ferīḳıñ ferdine ne deger idigini bilmekte k̃ā'ide oldur ki (8) her ferīḳıñ aşl-ı mes'eleden elinde olan 'aded-i re'slerine nisbet édüp ol nisbet (9) mişilli maḍrūba kıyāsen mā-belağdan ḥaḳḳlarını i'tā' eylemekdir. Ferīḳ-ı evveliñ 'ulyāsınıñ (10) aşl-ı mes'eleden elinde üç var. Re'si bir. Üç bire şülüs-i emşāl-i ru'ūs nisbet (11) durar. Maḍrüb iki şelāsedir. Emşāli altı vérdik ferīḳ-ı evveliñ 'ulyāsına. Ferīḳ-ı evveliñ (12) vasaṭıyla ferīḳ-ı şānīniñ 'ulyāsınıñ aşl-ı mes'eleden elinde bir. Re'sleri iki. (13) Bir ikiye nışf-ı ru'ūs nisbet tutar. Maḍrüb iki. Nışfı bir. Biz daḥı her birine (14) birer vérdik. El-mes'elü's-şānī: Bir kimesne fevt oldu. Ferīḳ-ı evveliñ (15) 'ulyāsını ve ferīḳ-ı evveliñ vasaṭıyla ferīḳ-ı şānīniñ 'ulyāsını ve ferīḳ-ı evveliñ (16) süflāıyla ferīḳ-ı şānīniñ vasaṭını ve ferīḳ-ı şālisiñ 'ulyāsıyla bir gulām terk eyledi. (17) Ke-enne bir şulbī, kızını ve iki oğlu kızını ve bēş 'aşabesini terk étmiş oldu. Mes'eledede

[86a]

(1) nışf ve südü, mā-bākī alıcı var. Her bār nev'-i evvelden nışf, nev'-i şānīniñ (2) ba'zısına yā külline muḥtelit olsa mes'ele altıdan olur. Biz de mes'eleyi altıdan étdik. (3) Altınıñ nışfı üç vérdik. Ferīḳ-ı evveliñ 'ulyāsına südüsi bir vérdik. Ferīḳ-ı (4) evveliñ vasaṭıyla ferīḳ-ı şānīniñ 'ulyāsına iki bākī kaldı. vérdik bēş 'aşabeye. (5) Bu,

‘amel-i kısmetdir. Geldik ‘amel-i taşhîhe. ‘Amel-i taşhîhde yedi aşlın ma‘rifetine muhtâcız. (6) Üç beyne ‘s-sihāmi ve ‘r-ru‘ūsi, dörd beyne ‘r-ru‘ūsi ve ‘r-ru‘ūsi. Sehm ile (7) ru‘ūs beyninde olan istikāmet, muvāfakat mübāyenetdir. Nazār étdik. Ferīk- i (8) evveliñ ‘ulyāsının aşl-ı mes‘eleden elinde üç. Re‘ si bir. Üç bire müstaķim. (9) Felā- ihtiyācü ‘d-ḍarbi. Ferīk-ı evveliñ vasatıyla ferīk-ı şānīniñ ‘ulyāsının (10) aşl-ı mes‘eleden elinde bir. Re‘ sleri iki. Bir ikiye kesr ü mübāyin. Küll-i ru‘ūs mevķūf, (11) iki mevķūf. Bés ‘aşabeniñ aşl-ı mes‘eleden ellerinde iki. Re‘ sleri bés. İki bése (12) kesr ü mübāyin. Küll-i ru‘ūs mevķūf, bés mevķūf. Bundan sonra ru‘ūs ile (13) ru‘ūs beyninde olan dört hālet: mümāselet, müdāhalet, muvāfakat, mübāyenetdir. (14) Nazar étdik. Bir yerde var ru‘ūs. Mevķūfumuz iki ve bir yerde var bés.⁴⁷ İki ile (15) bés beyninde mübāyenet var. Her bār ru‘ūs ile ru‘ūs beyninde mübāyenet (16) olsa hüküm oldur ki eḥadü-hümāniñ külli aḥarīñ külline ḍarb olunup mā-belağ daḥı (17) aşl-ı mes‘eleye ḍarb oluna. Biz daḥı ikiye bése ḍarb eyledik. İki kerre bésimiz oldu on.

[86b]

(1) Ol onı daḥı aşl-ı mese‘lemiz on altıya ḍarb eyledik. On kerre altımız, altmış (2) olup mes‘elemiz altmışdan oldu. Bu, ‘amel-i taşhîhdir. Bundan bize üç nesne (3) ḥāsıl oldu. Aşl, maḍrüb, mā-belağ. Aşlı bildik altıdan. Maḍrübı bildik ondan. (4) Mā-belağı bildik altmışdan. Bizim için iki ‘amel daḥı bākī ḳaldı. Ferīkına ne deger, ferdine ne (5) ne deger, ferīkına ne deger idigini bilmekde ḳā‘ide oldur ki her ferīkīñ aşl-ı mes‘eleden (6) elinde olanı maḍrūba ḍarb édüp mā-belağdan ḥaḳḳlarını i‘tā‘ eylemekdir. Ferīk-ı evveliñ (7) ‘ulyāsının aşl-ı mes‘eleden elinde üç. Maḍrüb on. Üç onı ḍarb eyledik. (8) Üç kerre onumuz, otuz oldu. Otuzı vérdik ferīk-ı evveliñ ‘ulyāsına. Ferīk-ı (9) evveliñ vasatıyla ferīk-ı şānīniñ ‘ulyāsının aşl-ı mes‘eleden ellerinde bir var. Ḍarb (10) eyledik maḍrūbumuz ona. Bir kerre onumuz oldu yine on. Vérdik anlara ve bés ‘aşabeniñ (11) aşl-ı mes‘eleden ellerinde iki var. Ḍarb eyledik maḍrūbumuz ona. İki kerre onumuz oldu (12) yigirmi. Vérdik bés ‘aşabeye. Ferdine ne deger idigini bilmekde ḳā‘ide oldur ki her ferīkīñ (13) aşl-ı mes‘eleden elinde olan ‘aded-i ru‘ūsına nisbet édüp ol nisbet mişilli (14) maḍrūba ḳıyāsen mā-belağdan i‘tā‘ eylemekdir. Ferīk-ı evveliñ ‘ulyāsının aşl-ı mes‘eleden (15) elinde üç. Re‘ si bir. Üç,

⁴⁷ “bés” derkenarda tashih kaydıyla yazılmıştır.

bire şelaşetü emşāl nisbet dutar. Maḍrüb on. (16) Şelaşetü emşāli otuz olur. Vêrdik ferīḳ-ı evvelîñ ‘ulyāsına. Ferīḳ-ı evvelîñ vaşatıyla (17) ferīḳ-ı şānîniñ ‘ulyāsınıñ ellerinde aşl-ı mes’eleden biri var. Re’sleri iki. Bir ikiye nışf-ı

[87a]

(1) re’s nişbet dutar. Maḍrüb on. Nışfı bēş. Her birine bēşer vêrdik. Bēş ‘aşabeniñ (2) ellerinde aşl-ı mes’leden iki var. Re’sleri bēş. İki bēşe ḥamsīn-i re’s nisbet (3) dutar. Maḍrūbuñ ḥamsīninden bēş ‘aşabeniñ her birine dörder vêrdik. (4) El-mes’ele’s-şālīşe: Bir kimesne fevt oldu. Ferīḳ-ı evvelîñ ‘ulyāsını ve ferīḳ-ı evvelîñ (5) vasaṭıyla ferīḳ-ı şānîniñ ‘ulyāsını ve ferīḳ-ı evvelîñ süflāsiyla ferīḳ-ı şānîniñ (6) vasaṭını ve ferīḳ-ı şālīşin vasaṭıyla bir ḡulām terk eyledi. Ke-enne bir şulbiyye kızını (7) ve iki oğlu kızını ve yēdi ‘aşabesini terk étmiş oldu. Mes’eleden nışf ve südü (8) ve mā-bāḳī alıcı var. Her bār nev’-i evvelden nışf, nev’-i şānîniñ ba’ zısına yā küllisine muḥtelit (9) olsa mes’ele altıdan olur. Biz daḡı mes’eleyi altıdan étdik. Altınıñ nışfı, üç (10) vêrdik. Ferīḳ-ı evvelîñ ‘ulyāsına südüsi bir vêrdik. Ferīḳ-ı evvelîñ vasaṭıyla ferīḳ-ı (11) şānîniñ ‘ulyāsına iki bāḳī kaldı. Vêrdik yēdi ‘aşabeye. Bu, ‘amel-i kısmetdir. Geldik (12) ‘amel-i taşḫīḥe. ‘Amel-i taşḫīḥde yēdi aşlın ma’rifetine muḥtācız. Üçi *beyne’s-sihāmi* (13) ve *r-ru’ūsi* dördi *beyne’r-ru’ūsi* ve *r-ru’ūsi*. Sihāmla ru’ūs beyninde olanlar (14) istikāmet, muvāfaḳat, mübāyenetdir. Nazar étdik. Ferīḳ-ı evvelîñ ‘ulyāsınıñ elinde (15) aşl-ı mes’eleden üçü var. Re’si bir. Üç bire müstaḳīm. *Felā-ḥacete ilā’ḍ-ḍarbi*. (16) Ferīḳ-ı evvelîñ vaşatıyla ferīḳ-ı şānîniñ ‘ulyāsınıñ aşl-ı mes’eleden elinde biri var. (17) Re’sleri iki. Bir ikiye kesr ü mübāyin. Küll-i ru’ūs mevḳūf, iki mevḳūf. Yēdi ‘aşabeniñ ellerinde

[87b]

(1) aşl-ı mes’eleden iki. Re’sleri yēdi. İki yēdiye kesr ü mübāyin. Küll-i ru’ūs (2) mevḳūf, yēdi mevḳūf. Bundan soñra ru’ūs ile ru’ūs beyninde olan (3) dört ḥālet: mümāşelet, müdāḥalet, muvāfaḳat, mübāyenetdir. Nazar étdik. (4) Bir yerde var mevḳūfumuz iki ve bir yerde daḡı var yēdi. İki ile yēdi beyninde (5) mübāyenet var. Her bār ru’ūs beyninde mübāyenet olsa ḥükm oldur ki eḥadü-hümāniñ (6) külli, aḡırın küllisine ḍarb olunup mā-belaḡ daḡı aşl-ı mes’eleye ḍarb oluna. Biz daḡı (7) ikiye yēdiye ḍarb eyledik. İki kerre yēdimiz oldu on dörd. Ol on (8) dördü daḡı aşl-ı

mes'elemiz olan altıya darb eyledik. On dört (9) kerre altımız, oldu seksan dört. Bu, 'amel-i taşhīhdir. Bundan bize üç nesne (10) hāşıl oldu: aşl, maḍrūb, mā-belağ. Aşlı bildik altıdan. Maḍrūbı bildik. (11) on dördten. Mābelağı bildik seksen dördten. Bizim içün iki 'amel bākī kaldı. (12) Ferīḳına ne deger, ferdine deger, ferīḳına ne deger idigini bilmekde ḳā'ide oldur ki her ferīḳıñ (13) aşl-ı mes'eleden elinde olanı, maḍrūba darb édüp mā-belağdan ḥaḳḳlarını (14) 'itā eylemektür. Ferīḳ-ı evvelin 'ulyāsının aşl-ı mes'eleden elinde üç. Maḍrūb (15) on dört. Üci, on dörde darb eyledik. Üç kerre on dördümüz (16) oldu kırk iki. Vérdik ferīḳ-ı evvelin 'ulyāsına. Ferīḳ-ı evvelin vasaṭıyla (17) ferīḳ-ı şānīnin ulyāsının aşl-ı mes'eleden ellerinde bir. Darb eyledik maḍrūbumuz

[88a]

(1) on dörde. Bir kerre on dördümüz yine on dört. Vérdik anlara ve yédi 'aşabeniñ (2) ellerinde aşl-ı mes'eleden iki. Darb eyledik maḍrūbumuz on dörde. İki kerre on dördümüz (3) oldu yigirmi sekiz. Vérdik yédi 'aşabeye. Ferdine ne deger idigini bilmekde ḳā'ide (4) oldur ki her ferīḳıñ aşl-ı mes'eleden elinde olanı, 'aded-i re'sine nisbet (5) édüp ol nisbet mişilli maḍrūba kıyāsen mā-belağdan i'tā' étmektir. Ferīḳ-ı (6) evvelin 'ulyāsının aşl-ı mes'eleden elinde üç. Re'si bir. Üç bire şelaṣetü emsāl-i (7) ru'ūs nisbet dutar. Maḍrūb on dört. Şelaṣetü emsāli kırk iki vérdik (8) ferīḳ-ı evvelin 'ulyāsına. Ferīḳ-ı evvelin vasaṭıyla ferīḳ-ı şānīnin 'ulyāsının (9) ellerinde aşl-ı mes'eleden biri var. Re'sleri iki. Bir ikiye nışf-ı re's (10) nisbet dutar. Maḍrūb on dört. Nışfı yédi. Her birine yédişer (11) vérdik. Yédi 'aşabeniñ ellerinde aşl-ı mes'eleden iki. Re'sleri yédi. İki yédiye (12) seb'in-i ru'ūs nisbet dutar. Maḍrūbuñ seb'ininden yédi 'aşabeniñ her birine (13) dörder vérdik. El-mes'ele-i rābi'a: Bir kimesne fevt oldu. Ferīḳ-ı (14) evvelin 'ulyāsını ve ferīḳ-ı şānīnin vasaṭıyla ve ferīḳ-ı şānīnin vasaṭını (15) ve ferīḳ-ı şālişin 'ulyāsını ve ferīḳ-ı şānīnin süflāsını ve ferīḳ-ı şālişin vasaṭını (16) ve ferīḳ-ı şālişin süflāsıyla bir gūlām terk eyledi. Ke-enne bir şulbiyye, kızını ve iki oğlu (17) kızını ve sekiz 'aşabesini terk étmiş oldu. Mes'elede nışf ve südüs

[88b]

(1) ve mā-bākī alıcı var. Her bār mes'eledé nev'-i evveldén nışf, nev'-i şānīnin ba'zına (2) yā külline muḥteliṭ olsa mes'ele altıdan olur. Biz daḥı mes'eleyi altıdan étdik. (3)

Nısfı, üç vérdik. Ferīk-ı evveliñ ‘ulyāsına südüsi bir vérdik. Ferīk-ı (4) evveliñ vasatıyla ferīk-ı şānīniñ ‘ulyāsına iki bākī qaldı. Vérdik sekiz (5) ‘aşabeye. Bu, ‘amel-i kısmetdir. Geldik ‘amel-i taşhīhe. ‘Amel-i taşhīhde yédi aşıñ ma‘rīfetine (6) muhtācız. Üçi *beyne ‘s-sihāmi ve ‘ru ‘ūsi*. Dördi *beyne ‘r-ru ‘ūsi ve ‘r-ru ‘ūsi*. (7) Sihāmla ru‘ūs beyninde olan istiķāmet, muvāfaqat, mübāyenetdir. Nazar étdik. (8) Ferīk-ı evveliñ ‘ulyāsınıñ aşı-ı mes‘eleden üçü var. Re’si bir. Üç bire müstaķīm. (9) *Felā-hacete ilā ‘d-ḍarbi*. Ferīk-ı evveliñ vasatıyla ferīk-ı şānīniñ ‘ulyāsınıñ (10) aşı-ı mes‘eleden biri var. Re’sleri iki. Bir ikiye kesr ü mübāyin. Külli ru‘ūs (11) mevķūf, iki mevķūf. Sekiz ‘aşabeniñ ellerinde aşı-ı mes‘eleden iki var. Re’sleri (12) sekiz. İki ile sekiz beyninde muvāfaqat bi’n-nısf var. Öyle olıcaķ nısf-ı (13) mevķūf, dört mevķūf. Bundan soñra ru‘ūs ile ru‘ūs beyninde olan (14) dört hālet: mūmāşelet, mūdāhalat, muvāfaqat, mübāyenetdir. Nazar étdik. Bir yérde (15) var mevķūfumuz iki. Bir yérde var dört⁴⁸. İki ile dört beyninde mūdāhil var. (16) Ru‘ūs ile ru‘ūs beyninde mūdāhil olsa hükm oldur ki ekşer-i a‘dād-ı mevķūfe, aşı-ı (17) mes‘elede ḍarb olunup ḥāşılı mā-belağ mes‘ele ola. Ekşer-i a‘dād-ı mevķūfe, dört. Ḍarb

[89a]

(1) eyledik aşı-ı mes‘elemiz olan altıya. Dört kerre altımız oldu yigirmi dört. (2) Bu, ‘amel-i taşhīhdir. Bundan bize üç nesne ḥāşıl oldu: aşı, maḍrūb, mā-belağ. (3) Aşı bildik altıdan, maḍrūbı bildik dörtten, mā-belağı bildik yigirmi dörtten. (4) Bizim içün iki ‘amel bākī qaldı. Ferīkına ne deger, ferdine ne deger, ferīkına ne deger idigini (5) bilmekde kâ‘ide oldur ki her ferīkınıñ aşı-ı mes‘eleden elinde olanı maḍrūba ḍarb (6) édüp mā-belağdan ḥaḳḳlarını i‘tā’ eylemekdir. Ferīk-ı evveliñ ‘ulyāsınıñ aşı-ı mes‘eleden (7) elinde üç var. Maḍrūb dört. Üçi dörde ḍarb eyledik. Üç kerre dördümüz (8) oldu on iki. Vérdik. Ferīk-ı evveliñ vasatıyla (9) ferīk-ı şānīniñ ‘ulyāsınıñ aşı-ı mes‘eleden ellerinde biri var. Ḍarb eyledik maḍrūbumuz (10) dörde. Bir kerre dördümüz oldu dört. Vérdik anlara ve sekiz ‘aşabeniñ ellerinde (11) aşı-ı mes‘eleden iki var. Ḍarb eyledik maḍrūbumuz dörde. İki kerre dördümüz, (12) oldu sekiz. Vérdik sekiz ‘aşabeye. Ferdine ne deger idigini bilmekde kâ‘ide oldur ki (13) her ferīkınıñ aşı-ı mes‘eleden elinde olanı, ‘aded-i ru‘ūsa nisbet étdirüp ol nisbet (14) mişilli maḍrūba

⁴⁸ “dört” derkenarda tashih kaydıyla yazılmıştır.

kıyāsen mā-belağdan i'tā' eylemekdir. Ferīk-ı evveliñ 'ulyāsınıñ (15) aşl-ı mes'eleden elinde üçü var. Re'si bir. Üç bire şelaşetü emşāl-i ru'ūs nisbet (16) dutar. Maḍrüb dört. Şülüs-i emşāli, on iki vérdik ferīk-ı evveliñ 'ulyāsına. (17) Ferīk-ı evveliñ vasatıyla ferīk-ı sānīniñ 'ulyāsınıñ aşl-ı mes'eleden ellerinde biri var.

[89b]

(1) Re'sleri iki. Bir ikiye nışf-ı re's nisbet dutar. Maḍrüb dört. Nısfı iki. (2) Her birine ikişer vérdik. Sekiz 'aşabeniñ aşl-ı mes'eleden ellerinde iki var. İki sekize (3) rub'-ı re's nisbet dutar. Maḍrūbuñ rub'ından, sekiz 'aşabeniñ her birine birer vérdik. (4) Uḥt li-ebeveyniñ bés ḥālī vardır: nışf, şülüşān, 'uşūbet-i müştereke, 'uşūbet-i (5) maḥza, suḳūṭ. Bir olursa nışf, iki ve ikiden ziyāde olursa şülüşān (6) ü'l-ebeveyn, er ıarındaşı ile 'uşūbet-i müştereke, benāt yā benāt-ı ibn ile 'uşūbet-i maḥza, (7) oğlı ve oğlı oğlı ve ebi ile bi'l-ittifāk vecd ile 'ind-i Ebū Ḥanīfe suḳūṭdur. Uḥt li-ebiñ (8) yédi ḥālī var: nışf, şülüşān, südü, suḳūṭ bi'l-mü'ennes, 'uşūbet-i müştereke, 'uşūbet-i maḥza. (9) Suḳūṭ bi'l-müzekker bir olursa nışf, iki ve ikiden ziyāde olup uḥt li-ebeveyn (10) olmazsa şülüşān, uḥt li-ebeveyn ile tekemmületü's-şülüşeyn südü, uḥt li-ebeveyn ile (11) suḳūṭ, uḥt li-ebeveyn ile 'uşūbet-i müştereke, benāt yā benāt-ı ibn ile maḥza, (12) oğlı veyā oğlı veyā oğlı oğlı ve ebi ile bi'l-ittifāk vecdi ile 'ind-i Ebu Ḥanīfe (13) ve uḥt li-ebeveyn ile suḳūṭdur. Ümüñ üç ḥālī vardır. Südü, şülüş-i küll, şülüş-i (14) mā-beḳā. Velel yāḥūd veled-i ibn ve *in sefel* veyāḥūd aḥavāt ve aḥavātından iki ve ikiden (15) ziyāde ile südü ve bunlarıñ 'adem ıatında şülüş-i küll ve eger mes'eledede aḥad zevceyn (16) olursa farzlarını aldıḳdan soñra şülüş-i mā-beḳā. Eger eb maḳāmında (17) olursa üm içün şülüş-i küll vardır. Fetvā-ı şerīf daḫı bu ıavlı üzredir. Ammā İmām Ebū Yūsuf

[90a]

(1) ıatında üm yine şülüş-i bāḳī olur. Cedd-i şaḥīḥanıñ iki ḥālī vardır: südü, suḳūṭ. Ana anası (2) veyāḥūd baba anası içün bir ve yaḥūd birden ziyāde olup derecede müsāvī şaḥīḥāt (3) olurlar ise südü. Ananıñ vücūdıyla ana anası ve baba anası kezālik babanıñ vücūdıyla (4) baba anası ve kezālik ceddin vücūdıyla yine baba anası sākıtlardır. İllā kendi ıablinden (5) olmayan sākıt olmaz. ıurbi, bu'dı ḥacb éder. Ceddātıda cihet-i müte'addide olsa (6) İmām Ebū Yūsufa ebdān i'tibār éder. Fetvā-ı şerīf daḫı anıñ ıavli üzeredür. Ammā İmām (7) Muḥammed cihāt-ı i'tibār éder.

Temmetü't-hālāt. Bābü'l-'aşabāt: 'Aşabe iki nev'dir: 'aşabü (8) 'n-nesebiyye, 'aşabü's- sebebiyye. 'aşabe-i nesebiyye üç kışmdır: 'aşabe bi-nefsihi, 'aşabe bi-ğayrihi, (9) 'aşabe ma'a'l-ğayrihi. 'Aşabe bi-nefsihi şol erdir ki meyyit nisbetinde ünsā dāhil olmaya. (10) Ol daı dört şafdur: cüz' -i meyyit, aşı-ı meyyit, cüz' -i eb-i meyyit, cüz' -i cedd-i meyyit, (11) cüz' -i meyyit. Oğı ve oğı oğı ve *in sefel* aşı-ı meyyit. Eb ve ebü'l-eb ve 'alā (12) cüz' -i eb-i meyyit, aı li-ebeveyn veyā aıı'l-eb ve oğulları ve *in sefel* cüz' -i cedd-i meyyit, (13) li-ebeveyn a'māmı veyā li-eb a'māmı ve oğulları ve *in sefel* aşabātta evvelā kurb-ı (14) derece ve Şānīyen qarābet i'tibār olunur. 'Aşabe bi-ğayrihi bint, bint-i ibn, uıı, (15) uıı li-ebdir ki ihveler ile 'aşabe olurlar. 'Aşabe ma'a'l-ğayrihi (16) uıı li-ebeveyn, uııı'l-ebdir ki benāt yā benāt-ı ibn ile 'aşabe olurlar. (17) 'aşabe-i sebebiyye mevlā-yı i'tāka ba'dehu mevlā-yı i'tākanıı 'aşabesidür. Tertīb-i mezkūr

[90b]

(1) üzre küı āzād éden kimesne ināşdan olan vereşesi-çün velā yokdur. (2) Āzād éden adam fevt olduıda āzād éden efendisiniı bir oıını ve bir babasını (3) terk eylese İmām Ebü Yūsuf katında südü-i velā babasınıı ve bākī oıunuındur. (4) Ammā İmām ebī Ħanīfe ve İmām Muıammed katlarında küllisi oıunuındur. Babası-çün nesne yokdur.(5) Fetvā daı imāmeyn kavli üzre. Ammā fevt olan mezkūr adam, efendisiniı bir oıını (6) ve babasınıı babasınıı terk eylese cümle-i velā bi'l-ittifāk oıunuındur. Bir kimesne zī-raııı maıremine (7) mālın olsa malın olduı sā'at āzād olur. Velası daı ol kimesne içündür. (8) Sūret-i mes'ele-i dīnāriyye: Meşelā üç kıı babalarını küı bulduıda otuz dīnār (9) büyük kıı ve yigirmi dīnār küçük kıı vérüp cem'an elli dīnāra iştirā édüp (10) ol hālde babaları bi'z-żarurī āzād ve iktisāb-ı māl étdikden soıra fevt olup (11) üç kıızınıı terk étdikde mes'elede şülüşān olmaıla mes'ele üçden olup (12) şülüşānı üç kııı beylerinde 'alā-ıarīkü'l-farziyyete berāber kıımet olunduıdan soıra (13) bākī şülüsi daıı babalarınıı iştirā éden iki kııı beylerinde velā ıarīkıyle haııklarını mııdār (14) kıımet olunur. ıarīk-i kıımet oldur ki her biriniı verdikleri, dīnār beyinde (15) üç hāle naıar olunur: istikāmet, muvāfaıat, mübāyenetdir. Naıar étdik. Bir yerde (16) yigirmi ve bir yerde otuz. Yigirmi ile otuz beyinde muvāfaıat-ı 'aşeretı var. Öyle (17) olııak hükm oldur ki 'aşereleriniı cem' édüp 'aşabe farı éderiz. Yigirminiı 'aşeri, iki;

[91a]

(1) otuzuñ 'aşeri üç, mecmū'ı bēş oldu. Biz daḥı bēş 'aşabe farz eyledik ki ke-enne (2) bir kimesne fevt oldu. Üç kızını ve bēş 'aşabesini terk étmiş oldu. Mes'elede (3) şülüşān ve mā-baḳī alıcı var. Her bār mes'elede şülüşān alıcı olsa mes'ele üçden olur. (4) Şülüşānı iki vérdik üç kıza. Bāḳī bir ḳaldı. Vérdik bēş 'aşabeye. Bu, 'amel-i (5) ḳısmetdir. Geldik 'amel-i taṣḥīḥe. 'Amel-i taṣḥīḥde yédi aṣlıñ ma'rifetine muḥtācız. Üçü *beyn-* (6) *e's-sihāmi ve 'r-ru'ūsi* ve dördü *beyne 'r-ru'ūsi ve 'r-ru'ūsi*. Sihāmla ru'ūs beyninde olan (7) istikāmet, muvāfaḳat, mübāyenetdir. Naẓar étdik. Üç kızınıñ aṣl-ı mes'eleden ellerinde (8) iki. Re'sleri üç. İki üçe kesr ü mübāyin. Küll-i ru'ūs mevḳūf, üç mevḳūf (9) ve bēş 'aşabenin ellerinde aṣl-ı mes'eleden bir. Re'sleri bēş. Bir bēşe kesr ve mübāyin. (10) Küll-i ru'ūs mevḳūf, bēş mevḳūf. Bundan soñra ru'ūs ile ru'ūs beyninde olan (11) dört ḥālet: mūmāşelet, müdāḥalet, muvāfaḳat, mübāyenetdir. Naẓar étdik. Bir yérde (12) var. Ru'ūs-ı mevḳūfumuz üç ve bir yérde daḥı var ru'ūs-ı mevḳūfumuz bēş. Üç ile (13) bēş beyninde mübāyenet var. Her gāḥ ru'ūs ile ru'ūs beyninde mübāyenet olsa (14) ḥūkm oldur ki biriniñ külli, āḥarın külline ḍarb édüp mā-belaḡ daḥı aṣl-ı mes'eleye (15) ḍarb oluna. Biz daḥı üçü, bēşe ḍarb eyledik. Üç kerre bēş, oldu on bēş. (16) Ol on bēşi daḥı aṣl-ı mes'ele olan üçe ḍarb étdik. Üç kerre on bēşimiz, (17) oldu kırk bēş. Bu, 'amel-i taṣḥīḥdür. Bundan bize üç nesne ḥāşıl oldu: aṣl, maḍrūb,

[91b]

(1) mā-belaḡ. Aṣlı bildik üçden. Maḍrūbı bildik on bēşden. Mā-belaḡı bildik kırk bēşden. Bizim (2) içün iki 'amel daḥı bāḳī ḳaldı. Ferīḳına ne deger, ferdine, ferdiñ ferīḳına ne deger idigini bilmekde (3) ḳā'ide oldur ki her ferīḳıñ aṣl-ı meṣ'eleden elinde olanı, maḍrūba ḍarb édüp mā-belaḡdan (4) ḥaḳḳlarını i'tā' eylemekdir. Üç kızınıñ aṣl-ı meṣ'eleden ellerinde iki. Maḍrūb on bēş. (5) İkiyi on bēşe ḍarb eyledik. İki kerre on bēşimiz oldı otuz. Vérdik üç kıza. Bēş 'aşabenin (6) ellerinde aṣl-ı meṣ'eleden bir. Ḍarb eyledik maḍrūbumuz on bēşe. Bir kerre on bēşimiz yine on bēş. (7) Vérdik bēş 'aşabeye. Ferdine ne deger idigini bilmede ḳā'ide oldur ki her ferīḳıñ aṣl-ı meṣ'eleden (8) elinde olanı 'aded-i re'slerine nisbet étdirüp ol nisbet mişilli maḍrūba ḳıyāsen (9) mā-belaḡdan ḥaḳḳlarını i'tā' eylemektür. Üç kızınıñ aṣl-ı meṣ'eleden ellerinde iki.

Re'sleri üç. (10) İki, üçe şülüşân-ı re's nisbet dutar. Biz dahı anlara şülüşân-ı mağrüb vérelüm. Mađrüb (11) on bés. Şülüşânı on. Üç kıznıñ her birine onar vérdik. Bés'aşabeniñ ellerinde (12) aşl-ı mes'eleden bir. Re'sleri bés. Bir, béşe ħums-ı ru'ús nişbet dutar. Biz dahı anlarıñ (13) her birine ħums-ı mağrüb vérelim. Mađrüb on bés. Ħumsı üç. Her birine üçer vérdik. (14) Ve'l-hāşıl kırk bés sehmden büyük kıza farziyet tarikiyle on, velā tarikiyle tokuz. (15) *Min ħaysü'l-mecmū* ' on tokuz sehm vérdik ve ortanca kıza, ancak farziyet tarikiyle (16) on sehm vérdik ve küçük kıza, farziyet tarikiyle on, velā tarikiyle altı, cem'an on altı (17) sehm vérdik. *Min ħaysü'l-mecmū* ' kırk bés oldu. Bābü'l-ħacb:

[92a]

(1) Ħacb-ı noķşān ve ħacb-ı ħirmān. Ħacb-ı noķşān bir sehmden bir sehm ħacb éder ve bés nefere maĥşüşdur. (2) Zevc, zevce, üm, bint-i ibn, uĥtū'l-eb. Ħacb-ı ħirmān bi'l-küllīye mīrāşdan maĥrūm olmakdur (3) ve ol ħacb-ı ħirmān iki aşl üzerine mebnādır. Evvelkisi bir şahıs sebebiyle meyyite müntesib (4) olan kimesne. Ol şahısın vücdıyla vāriş olmakdır. Meşelā oğlunuñ oğlu, oğlanuñ (5) vücdıyla vāriş olmayup ħacb-ı ħirmānıyla maĥcūbdur. Ammā evlād-ı üm, ümün vücdıyla (6) vāriş olup zīrā ümün cemī' terekeye istiĥkākı cihet-i vāhideden degildir. Uĥdeden degildir. Belki bazı'sına (7) farziyet ve bazı' āĥarına reddiyye tarikiyladur. İkincisi 'aşabātda zıkr olduğu üzre (8) el-aķreb, fi'l-aķrebdir. Ya'nī meyyite qarābet kāmilesi olan qarābet, nā-kaşdı olanı ħacb (9) éder ve qarābet nā-kaşdı olan dahı enķāş olanı qarīblerini ħacb-ı ħirmān ile ħacb éder. (10) Maĥrūm bizim qatımızda ħacbından bir ħacb ile ħacb étmez. Zīrā zātında olan şıfat sebebiyle (11) ma'dūm ĥükmündedir. Kāfir ve kātıl ve raķīķ gibi. Ammā İbn Mes'ūd Ĥazretleri qatında (12) noķşān ile ħacb éder. Maĥcūb bi'l-ittifāk ħacb éder. Zīrā ma'dūm ĥükmünde degildir. (13) Belki 'avāriż ĥasebiyle memnū' ve maĥcūbdur. Ol 'arıż kendüden kavīniñ vücdıdır. (14) Meşelā iki ve ikiden ziyāde olan ihve ve aĥavāt kanķı cihetden olursa olsun (15) ebiñ vücdıyla vāriş olmayup maĥcūblar iken emmi şülüşden südüs ħacb-ı noķşān ile (16) ħacb éderler ve babanıñ anası dahı babanıñ vücdıyla vāriş olmayup maĥcūb (17) iken meyyitiñ anasınıñ anasınıñ anasını ħacb-ı ħirmān ile ħacb éder. *Va'llāhi te'ālā*.

[92b]

(1) Bāb maḥāricü'l-fürüz: Fürüz-ı muḳadder sitte. İki nev'dir. Nev'-i evvel, nısf, (2) rub', şümün-i nev'-i şānī, şülüş, şülüşān, südüs. Taż'ıf, taşşıf üzre taż'ıf (3) şüretinde ya'nī şümüne bir şümün vaż' olunduḳda rub' olur. Rub'a daḫı bir rub' vaż' olunduḳda (4) nısf olur ve südüse bir südüs daḫı vaż' olunduḳda şülüş olur. Şülüşe bir şülüş (5) daḫı vaż' olunduḳda şülüşān olur ve taşşıf şüretinde nısfı nısf eylesek (6) rub' olur ve rub'ı nısf eylesek şümünü olur ve şülüşānı nısf eylesek şülüş olur (7) ve şülüşi nısf eylesek südüs olur. Kaçan bir fürüz-ı sitteden bir gelse ol gelüben (8) farzın maḥārici 'adedden ḥurūfı kendüye meşābe olandır. Meşelā rub' rābi'adan, şümün şānīden, (9) şülüş şülüşeden, südüs sitteden gelür. İllā nısf gelmez. Ancak işneynden gelür. Ammā ol fürüz-ı (10) sitteden mesā'ilde nev'-i vāhidden olduḡı ḥālde ikişer yā üçer gelse her 'aded zalik- (11)ü'n-nev'den cüz'i için maḥrec olur. Ol maḥrec olan 'aded daḫı za'fı için maḥrec (12) olur. Ol za'fı için olan maḥrec-i 'aded, za'fının za'fı için maḥrec olur. Meşelā (13) 'adedden altı südüsün maḥrecidir. Ol südüs daḫı za'fı olan şülüşün maḥrecidir. (14) Ol şülüş daḫı za'fının za'fı olan şülüşānın maḥrecidir. Nev'-i evvelden nısf,(15) nev'-i şānīnin ba'zısına yā külline muḥteliṭ olsa mes'ele altıdan olur. Nev'-i evvelden rub', (16) nev'-i şānīnin ba'zısına külline muḥteliṭ olsa mes'ele on ikiden olur. Nev'-i evvelden (17) şümün, nev'-i şānīnin ba'zısına yā külline muḥteliṭ olsa mes'ele yigirmi dördten olur. Bāb-

[93a]

(1) ü'l-'avl: 'Avl, ıştılāḫda budur ki mesā'ilde müctemi'a olan farza maḥrec-i vefā étmedikde (2) ol maḥrecden ekşer olan 'adede meyyitiñ terekese ref' olunmaḡa dērler. Mecmū'-ı maḥāric yédidir. (3) İšnān, şülüşe, erba'a, şemāniye budur. Aşlā 'avl eylemez. Ammā 'avl eyleyen ancak şülüşdür. Evvelkisi (4) sittedir. Vitren ve şef'en ona degin 'avl éder. İkincisi işnā'aşerdir. Ancak vitren (5) on yédiye degin 'avl éder. Üçüncü erba'a ve 'aşerdendir. 'Avl, vāhid ile yigirmi yédiye (6) degin 'avl éder. Ammā İbn Mes'ūd katında otuz bire 'avl éder. Yigirmi yédiye 'avli (7) mes'ele-i minberiycede olduḡı gibidir. Taşşih-i mes'ele-i mezbûre: Bir kimesne fevt oldu. (8) Zevcesini ve anasını ve babasını ve iki kızını terk eyledi. Mes'elede şümün alıcı olmaḡ-ıla (9) mes'ele yigirmi dördten olup lâkin maḥrec-i vefā itmāmınıla mes'ele

yigirmi yédiye ‘avl (10) eyledi. Yigirmi yédiniñ üçü zevcesiniñdir. Dörderi dağı ana ile babanıñdır ve on altısı (11) dağı iki kızınıñdır. Bu, ‘amel-i kısmetdir. Geldik ‘amel-i taşhīḥe. Sihāmla ru’ūs beyninde nazar édeceğimiz (12) üç hālet: istikāmet, muvāfaqat, mübāyenetdir. Zevcenin aşı-ı mes’eleden elinde (13) üç. Re’si bir. Üç bire müstaḳīm. *Felā-ḥacete ilā’-d-ḍarbi*. Babanın elinde dört. Re’si bir. (14) Ḍarba ḥācet yok. Li-zālik ananın elinde dört. Re’si bir. Müstaḳīm. Ḍarba ḥācet yok (15) ve iki kızların ellerinde olan sekiz, her birinin re’sine müstaḳīm. Ḍarba ḥācet yok. (16) Taşhīḥ-i mesā’il, ferāiz muḳaddemātıdır ki zikr olunur. Ma’lūm olsun ki ‘ilm-i ḥisābda (17) birden ona varınca āḥād denilür. Ondan yüze varınca ‘aṣerāt dinilür. Bundan

[93b]

(1) biñe varınca mi’āt dinilür. Biñden yüz biñe varınca ulūf dinilür. İmdi āḥādı āḥāda (2) ḍarb eylesek yine āḥād ḥāşıl olur. Meşelā bir kerre bir yine bir olur. Bir kerre iki yine iki (3) olur ve *ha-keẓā ile ’l-’aṣare*. Ḥisāb-ı kerrāt: (4) $6 \times 6 = 36$, $6 \times 7 = 42$, $6 \times 8 = 48$, $6 \times 9 = 54$, $7 \times 7 = 49$, $7 \times 8 = 56$, $7 \times 9 = 63$, $8 \times 8 = 64$, $8 \times 9 = 72$, $9 \times 9 = 81$.⁴⁹ Ma’lūm (5) olsun ki işbu kerrāta ḍarb-ı hevāyi dérler. Birden béşe varınca kā’ideye muḥtāc degildir. (6) Béşden ona varınca kā’ide oldur ki her ‘aded cümle olup mā-fevḳ ‘aṣereden her biri (7) onar onar farz olunduğdan sonra her ḳanḳı ‘aded ḍarb olunursa maḍrūb eyleye. (8) ‘Adedden ‘aṣerīye varınca olan ‘aded ile ol ḍarb olunan ‘adedin dağı keẓālik (9) ‘aṣereye varınca olan ‘adedi birbirine yine ḍarb édüp ḥāşıl olan ‘aded, mā-fevḳ-i ‘aṣerde (10) olan ‘adede zamm olunsa mā-belağ miḳdār olduğı ma’lūm olur. Meşelā altı kerre (11) altı ne miḳdār olur olur déseler kā’ide-i meẓkūre üzre altı ile altı, on iki (12) olup mā-fevḳ-i ‘aṣere olan ikiye her biri onar farz olunmağla yigirmi déyüp (13) ba’dehu maḍrūb elliye olan altıdan ona varınca dört ve ḍarb olunan altıdan dağı (14) keẓālik ona varınca dört. Dördü dörde ḍarb étdikde on altı olup ba’dehu ol (15) on altıyı ol yigirmi ile cümle étsek otuz altı olur déyü cevāb vérile ve altı kerre (16) yédi ne miḳdār olur déseler altı ile yédiyi cümle étdikde on üç olur. Mā-fevḳ-i ‘aṣere (17) olan üçe otuz déyüp altıdan ona varınca dört, yédiden ona varınca üç.

⁴⁹ Eserde matematik işlemleri şu şekilde yazılmıştır:

[94a]

(1) Dört kerre üç on iki. Ol on ikiyi, mā-fevķ-i ‘aşere olan otuza zamm étdikde kırk (2) iki oldu déyü cevāb vérile. Sā’iri dahı böyledir. Āhādı ‘aşerāta đarb eylesek (3) yine ‘aşerāt hāşıl olur. Meşelā iki kerre yigirmi ne miķdār olur déseler ol yigirminiñ (4) ‘aşeri olan ikiyi yine ol ikiye đarb étdikde dört olur. Ol dördi (5) hizāsına hevādan bir niķāt vaz’ olunup yāhūd her birini onar farz étdikde (6) kırk olur déyü cevāb vérile ve dahı üç kerre otuz ne miķdār olunur déseler (7) kezālik otuzuñ ‘aşeri üçdür. Ol üçü, mağrüb olan üçe đarb édüp (8) kezālik tokuz olduğdan sonra hizāsına yā bir niķāt yāhūd her biri onar farz olunduķda (9) tokusan olur déyü cevāb vérile. Āhādı mi’āta đarb eylesek yine mi’āt hāşıl olur. (10) Meşelā bēş kerre bēş yüz ne miķdār olur déseler ol bēş yüzi bēş ‘add édüp (11) ol bēşi mağrüb elliye olan bēşe đarb édüp bēş kerre bēşimiz, yigirmi bēş olup (12) yüzer yüzer ‘add olunmağla yāhūd hizāsına iki şıfır vaz’ olunmağla iki biñ bēş yüz (13) olur déyü cevāb vérile. Sā’iri dahı böyledir. Āhādı, ulūfa đarbdan yine ulūf (14) hāşıl olur. Meşelā yēdi kerre tokuz biñ ne miķdār olur déseler tokuz biñi tokuz (15) ‘add édüp ol tokuzu yēdiye đarb édüp altmış üç olur. Her birini (16) biñer biñer ‘add édüp yāhūd üç şıfır vaz’ édüp altmış üç biñ olur (17) déyü cevāb vérile. Sā’iri dahı bu kıyās üzredir. ‘Aşerātı ‘aşerāta đarb

[94b]

(1) eylesek mi’āt hāşıl olur. Meşelā yétmiş kerre tokusan ne miķdār olur déseler (2) yétmişñ ‘aşeri olan yēdiyi tokusanñ ‘aşeri olan tokuza đarb édüp mā-belağı (3) altmış üç olmağın ol altmış üçüñ her birini yüzer ‘add édüp yāhūd (4) iki şıfır hizāsına vaz’ édüp altı biñ üç yüz olur déyü cevāb vérile. Sā’iri (5) dahı böyledir. ‘Aşerātı mi’āta đarb eylesek ulūf hāşıl olur. Meşelā altı yüz kerre (6) otuzuñ ne miķdār olur déseler otuzuñ ‘aşeri olan üçü alup altı (7) yüzi dahı altı ‘aded farz édüp ol üçü altıya đarb édüp üç kerre altı, (8) on sekiz olup her birini biñer biñer ‘add édüp yāhūd hizāsına üç şıfır vaz’ (9) édüp on sekiz biñ olur déyü cevāb vérile. ‘Aşerātı ulūfa đarb eylesek ‘aşerāt (10) ulūf hāşıl olur. Ba’zı on biñe hāşıl olur. Meşelā seksen kerre yēdi biñ ne miķdār (11) olduğnuñ kā’idesi oldur ki seksen ‘adediñ ‘aşeri sekizdir ve yēdi biñi dahı (12) yēdi ‘aded farz édüp ol sekizi, yēdiye đarb eyledikde sekiz kerre yēdi, elli altı (13) olup her birini onar biñ onar biñ ‘add édüp yāhūd dört ‘aded şıfır hizāsında (14) vaz’

édüp bés yüz altmış biñ aqçe olur déyü cevāb véřile. Mi'atı mi'ata đarb (15) eylesek yine 'ařerāt ulūf hāşıl olur. Meşelā toquz yüz kerre iki yüz ne miqdār (16) olur déseler kâ'idesi oldur ki toquz yüzi toquz ve iki yüzi iki 'add édüp minvāl-i (17) muğarrer üzre đarb ile iki kerre toquz on sekiz olduğdan soñra her biri onar biñ onar biñ

[95a]

(1) farz olunmađla yāhūd hizāsına dört şıfır vaż' olunmađla yüz seksen biñ aqçe (2) olur déyü cevāb véřile. Mi'atı ulūfa đarbdan 'ařerāt-ı mi'at-ı elūf hāşıl olur. (3) Yanı yüz biñ hāşıl olur. Meşelā yedi yüz kerre toquz biñ ne miqdār olduđunuñ (4) kâ'idesi oldur ki yedi yüz 'adedi yedi 'aded farz olunup ve toquz biñ 'aded dađı (5) toquz 'aded farz olunup yediyi tokuza đarb ile altmış üç 'aded hāşıl (6) olduđdan soñra her bir 'aded yüz biñ. Yüz biñ farz olunup yāhūd bés şıfır (7) hizāsına vaż' olunup altmış üç yüz biñ aqçe olur déyü cevāb véřile. (8) Ulūfi ulūfa đarbdan on kerre yüz biñ hāşıl olur. Meşelā yedi biñ kerre toquz biñ ne miqdār (9) olduđunuñ kâ'idesi oldur ki yedi biñe yedi déyüp ve toquz biñe toquz déyüp (10) yediyi tokuza đarbdan altmış üç hāşıl olduđdan soñra her birine on kerre yüz biñ, (11) on kerre yüz biñ déyüp yāhūd hizāsına altı şıfır vaż' édüp altı yüz otuz (12) kerre yüz biñ olur déyü cevāb véřile. Ma'lūm olsun ki üç tarīkle 'adedde (13) tanşīf ya'nī 'adediñ nişfi ma'lūm olur. Āhād hānesinden beda' olunmađla (14) ve biri dađı ulūf hānesinden bedā' olunmađla ve biri bés 'adede đarb olunmađla (15) āhād hānesinden beda' olunduđı şürette eger 'ařerāt hānesiniñ olursa (16) birini alup ol ađz olunan yérine 'ařerāt hānesine kâ'im olmađ vechi üzre (17) āhād hānesinde olan 'aded ile kaç olursa nişfini āhād hānesinde rādde tahtına

[95b]

(1) yüze, ba'dehu ol ařerāt hānesinde bākī 'aded ki nişfini 'ařerāt hānesinde (2) rādde tahtına yazdığdan soñra ol āhād ve 'ařerāt hānelerini keenlemeyekün farz ile (3) ba'dehu mi'at hānesi meşābesinde ve elūf hānesini meşābesine (4) kayup muqaddemā āhād ve 'ařerāt hānesinde eylediği 'amelini bunlarda dağı işleye. (5) Meşelā bés biñ iki yüz toqsan iki aqçeniñ nişfi ne miqdār olur déseler (6) kâ'ide-i mezküre üzre 'ařerāt hānesinde toquz bulduğ. Tek olmağla birini (7) alup yine maqāmında farz olunup āhād hānesinde olan iki ile on iki (8) olur. Ol on ikiniñ nişfi olan altıyı, āhād hānesinde rādde

tahtına yazup (9) ve ‘aşerāt hānesinde bākī kalan sekiziñ nısfı olan dördi dağı ‘aşerāt (10) hānesinde rādde tahtına yazdıktan sonra ol āhād ve ‘aşerāt hānelerini keenlemyekün (11) farz eyledik. Ba‘dehu mi’āt hānesini, āhād hānesine ve ulūf hānesini, ‘aşerāt (12) hānesi farz eyledik. Ol farz olunan ‘aşerāt hānesinde beşe böldük. (13) Tek olmağla birini ağı eyledik. Ol farz olunan, āhād hānesinden bulduğumuz (14) iki ile on iki olup nısfı olan altıyı dağı mi’āt hānesinde rādde tahtına (15) yazdı. Ol farz olunan ‘aşerāt hānesinde olan bākī dördüñ nısfı olan (16) ikiyi ve ulūf hānesinde rādde tahtına yazdıktan sonra ol beş biñ iki yüz tokşan (17) iki akçeniñ nısfı iki biñ altı yüz kırk altı akçe olduğu zāhir olur. Ulūf hānesinden

[96a]

(1) bedā’ olduğu şüretde mişālimiz olan beş biñ iki yüz tokşan iki akçede ulūf hāne- (2) sinde olan tek olmağın birini üstüne yazup bākī dördüñ ikisini dağı rādde (3) altına, ol beş muķābelesinde yaza. Ba‘dehu ol beş üzerine olan bir ile beşiñ öñinde (4) olan ikiye on iki déyüp nısfı olan altıyı iki muķābelesinde yaza. Ol iki (5) öñinde olan tokuza dağı muķaddem beşde eyledigi ‘amel eylese meblağ-ı mezkūr beş sikke, (6) iki yüz tokşan iki akçeniñ nısfı iki biñ altı yüz kırk altı akçe olduğu zāhir (7) ve ma‘lūm olur. Tarīķ-i sālīş: Meşelā meblağ-ı mezbūr beş biñ iki yüz tokşan iki akçeyi (8) beş ‘adede đarb édüp hāşıl-ı đarbdan hānesini tarh eyledikde bākīsi (9) meblağımız budur ki nısfı olur. Ma‘lūm olsun ki taz‘īf ya‘nī za‘afı murād olunan (10) ‘aded, ikiye đarb olunsa ol taz‘īf olunmuş olur. Meşelā dört biñ (11) dört yüz kırk dört ‘adediñ taz‘īfi ne miķdār olur déseler sekiz biñ (12) sekiz yüz seksen sekiz olduğu ikiye đarb ile zāhir ve ma‘lūm olur (13) ve dağı ma‘lūm olsun ki şülüşi iħrāc olunması murād olunan ‘aded, üç yüz (14) otuz üçe đarb olunup üç hānesi tarh olunsa *ba‘ade’ d- đarb ve t-tarh* (15) bākī kalan ‘aded, ol şülüşi iħrāc olunması murād olunan ‘adediñ şülüşi olur. Meşelā (16) iki biñ yüz akçeniñ şülüşi ne miķdār olur déseler iki biñ yüz akçeyi üç yüz otuz (17) üçe đarbdan altı yük tokşan tokuz biñ üç yüz akçe hāşıl olup üç

[96b]

(1) hānesini tarh eyledik. Altı yüz tokşan tokuz olup ol tarh olunan (2) üç hāne üç yüz yük olmağla bir akçe dağı ol étmegin ol bir akçeyi meblağ-ı (3) mezbūr altı yüz tokşan tokuza zamm édicek şülüş, yédi yüz akçe olur déyü (4) cevāb vérele ve dağı ma‘lūm

olsun ki yigirmi bēşe ʔarb olunup (5) iki ḥānesi ʔarḥ olunsa bākī meblaḡ, rub‘ meblaḡ kalır ve eger üç ḥānesi (6) ʔarḥ olunsa meblaḡ-ı mezbūruñ, ‘aşereniñ rub‘ı ki ol meblaḡıña semen ve daḡı (7) zekevātı⁵⁰ olan miḡdār zāhir ve ma‘lūm olur. Meşelā biñ aḡçeniñ rub‘ı ne miḡdār (8) olur dēseler yigirmi bēş ʔarb olunduḡda ḡāşıl-ı ʔarb yigirmi bēş biñ (9) aḡçe olup iki ḥānesi ʔarḥ olunduḡda şoñra iki yüz elli aḡçe kalır. Ol (10) bākī kalan iki yüz elli aḡçe ol biñ aḡçeniñ rub‘ı olur. Eger üç ḥānesi bir ʔarḥ olunursa (11) yigirmi bēş aḡçe kalır. Ol yigirmi bēş aḡçe ol biñiñ zekevātı⁵¹ ve daḡı resmi olur (12) ve daḡı ma‘lūm olsun ki ḡumsı iḡrāc olunması ve o olunan ‘aded, ikişer ʔarb olunsa (13) bir ḡāne bir ʔarḥ olunduḡdan şoñra ol ‘adedüñ ḡumsı ma‘lūm oldu. Bilā-ʔarḥ taz‘īf (14) ma‘lūm olduḡı gibi. Meşelā biñ aḡçe ḡumsı ne miḡdār olur dēseler ol biñ (15) aḡçeyi ikiye ʔarb eyledikde iki biñ olur. Bir ḡānesini ʔarḥ édecek iki yüz (16) aḡçe kalır déyü cevāb vérile. ʔarḥ olunmadıḡı şuretde iki biñ aḡçe olur déyü (17) cevāb vérile ve daḡı ma‘lūm olsun ki südüsi iḡrāc olunması murad olunan

[97a]

(1) meblaḡıñ yüz altmış yédiye ʔarb olup üç ḥānesi ʔarḥ olunmaḡla südüsi ne miḡdār olduḡı (2) ma‘lūm olur. Meşelā altı yüz aḡçe yüz altmış yédiye ʔarb olunduḡda yüz biñ iki yüz (3) aḡçe olup üç ḥānesi ʔarḥ olunduḡda yüz aḡçe bākī kalır. Pes altı yüz aḡçeniñ (4) südüsi yüz aḡçe olur déyü cevāb vérile ve daḡı ma‘lūm olsun ki şümüni iḡrāc (5) olunması murād olunan meblaḡıñ yüz yigirmi bēşe ʔarb olunup üç ḥānesi (6) ʔarḥ olunmaḡla şümün ne miḡdār olduḡı ma‘lūm olur. Meşelā sekiz yüz aḡçe, yüz (7) yigirmi bēşe ʔarb olunduḡca yüz biñ aḡçe olur. Üç ḥānesi ʔarḥ olunduḡda (8) yüz aḡçe bākī kalır. Pes sekiz yüz aḡçeniñ şümüni yüz aḡçe olur déyü cevāb vérile. (9) Kā‘ide-i tefrīḡdir ki zıkr olunur. Meşelā bēş yüz kırk yédi aḡçeden iki yüz toḡsan bēş (10) aḡçe iḡrāc ve tefrīḡ olunduḡdan şoñra ne miḡdār kalır déyü su‘āl olsa kā‘idesi oldur ki (11) evvelā maḡrec-i minh olan bēş yüz kırk yédi ‘aded yazılır. Ba‘dehu iḡrāc olunan iki yüz (12) toḡsan bēş ‘aded daḡı beraber taḡtına yazılup bundan şoñra taḡtına bir rādde çekülüp (13) ba‘dehu āḡād ḡānesinden ibtidā’ édüp altında olan bēş ‘adedi fevkında mukābelesinde (14) olan yédi ‘aded daḡı iḡrāc étdikden şoñra bākī kalan ikiyi ol rādde taḡtına muḡābelesinde (15) yazup ve altına ‘aşerāt ḡānesinde olan toḡuz ‘adediñ

⁵⁰ Eserde “زكوت” şeklinde elifsiz yazılmıştır.

⁵¹ Eserde “زكوت” şeklinde elifsiz yazılmıştır.

farqında muqābelesinde (16) dört ‘aded olup dörtden tokuz çıkmak mümkün olmamaqla fevqında mi’āt hānesinde (17) olan bēş adediñ birini alup on dört dēyüp ol on dörtden tokuz çıqduqdan soñra

[97b]

(1) bākī kalan bēşi ol rādde tahtına ol tokuz muqābelesinde yazup ve tahtında mi’āt hānesinde (2) olan ikiyi muqābelesinde fevqında olan bēş ‘aded ki biri qurbında ‘aşerāt hānesinde (3) olan dörde vérmekle dört qalmağın ol dörtden ihrāc étdikden soñra (4) bākī kalana ikiyi rādde tahtına yazup iki yüz elli aqçe bākī qalır dēyü cevāb vérelim. (5) Ammā bunuñ sıhhati ihrāc olunan ‘aded ile tefrīkden hāşıl olan ‘aded bir yere cümle olduqda (6) bölünür. Eger maḥrec-i minh olan ‘aded ol cümleye muvāfiq olursa tefrīk, şahīḥ (7) ve illā degildir. Qā‘ide-i taqṣīm: Taqṣīm-i sūdüs, taqṣīm-i frengī dahı denilür. Şüreti budur: (8) Dört adama taqṣīm qā‘idesi oldur ki āḥād hānesinden ibtidā’ olunmayup (9) taraf-ı āḥardan ibtidā’ olunmaqdır. Meşelā iki biñ bēş yüz otuz altı aqçeyi dört (10) adama taqṣīm murād olunduqda yazup ve tahtına rādde çeküp elūf hānesine (11) nazar étdikde iki ‘aded bulunup ikiyi dört adama bilā-kesr kısmına mümkün olmamaqla (12) rādde tahtına muqābelesinde sıfır vaż‘ édüp ba‘dehu ol ikiyi mi’āt hānesinde (13) olan bēş ile yigirmi bēş olup ol yigirmi bēş dört adama taqṣīm étdikde (14) altışar işābet étmekle ol altıyı rādde tahtına mi’āt hānesinde olan bēş ‘aded (15) muqābelesinde sıfır hizāsına yazup taqṣimden bākī kalan biri dahı ol bēş ‘adediñ (16) üzerine yazup ba‘de ‘aşerāt hānesinde olan üç ile bēş üzerinde (17) bākī yazılan bire on üç dēyüp yine ol dört adama taqṣīm étdigimizde

[98a]

(1) üçer işābet étmekle anı dahı rādde tahtına ‘aşerāt hānesi muqābelesinde altı ‘aded (2) hānesine yazup ol on üçi taqṣiminde bākī yine bir aqçeyi dahı ‘aşerāt hānesinde (3) olan üçüñ üzerine yazup yine ol bākī bir ile āḥād hānesinde olan (4) altı ‘adede on altı dēyüp anı dahı ol dört adama dörder dörder taqṣīm (5) eyledikde her birine ol iki biñ bēş yüz otuz altı aqçeden altışar yüz otuz (6) aqçe işābet éder dēyü cevāb vérele. Dört kat zencir taqṣīm-i müsāvi için şüret-i uḥrādır. (7) Meşelā tokusan iki biñ tokuz yüz elli ikiyi (8) dört adama taqṣīm eyle déseler qā‘idesi oldur ki taqṣīm olunacaq (9) aşl-ı malı yazup ve tahtına bir dārre çeküp ve şol tarafına her ne miqdār adama (10) taqṣīm ve

hişşe olunacak ise yazup mişālımızde olan dört gibi ve ol (11) dördi dahı ikiye darb édüp iki kerre dört, sekiz olup ol dört (12) altına yazup ve ol sekizi dahı kezālik ikiye darb édüp iki sekiz (13) on altı olup ol on altıyı dahı ol sekiziñ tahtına yazup ve ol on (14) altıyı dahı ikiye darb édüp iki kerre on altı otuz iki olup anı dahı (15) ol on altınıñ tahtına yazup bu vechle dört mertebe zencīr olduqdan şoñra (16) hizāsına her hāneniñ ‘adedi yazıyla meşelā dört hizāsına bir yazılup ve sekiz ‘aded (17) hizāsına iki yazılup ve on altı hizāsına üç yazılup ve otuz iki hizāsına

[98b]

(1) dört yazılup ba‘dehu mişālımız olan toqsan iki biñ toquz yüz elli iki aqçeniñ (2) toquzından dört adama ikişer vérilüp bāķī kalan biri toqsan iki toquzuñ (3) fevkına yazup ol bir ile toqsan ikiniñ ikisi olan iki, on iki olup (4) ol on iki, dört adama üçer vérilüp āharına varınca bu üslüb üzre (5) taqşīm édüp her birine yigirmi üç biñ iki yüz otuz sekiz aqçe işābet éder (6) déyü cevāb vérele. Mīzānı oldur ki taqşīmden hāşıl olan yigirmi üç biñ iki yüz (7) otuz sekiz aqçeyi dörde darb édüp yine toqsan iki biñ toquz yüz (8) elli iki aqçe olursa şaḥīḥ olur ve *illā lā-taqşīm beyne’l-virş şūretidür* kā‘idesi zikr olunur. (9)

aşl-ı mes’ele	maḍrūb	mābelāğ
8	3	24
zevce	ibn	bint
3	14	7
hişşe-i zevce	hişşe-i ibn	hişşe-i bint
12495	58310	29155

(10) Meşelā bir kimesne fevt olup bir zevcesi ve bir oğlı ve bir kıızı qalup terekese dahı (11) toqsan toquz biñ toquz yüz altmış iki aqçe olup meblağ mezbūrı vereşe-i merķūma (12) taqşīm eyle déseler kā‘ide oldur ki taşḥīḥ-i mes’elemiz yigirmi dörtden olmağla yigirmi dörder

[99a]

(1) tokuz hāneye varınca zencīr édüp zenciriñ tarīki oldur ki ibtidā' yigirmi dört yazup
(2) ba'dehū yigirmi dördi ikiye darb édüp darbdan hāşıl olan kırk sekizi dahı ol (3)
yigirmi dört tahtına yazup ba'dehu kırk sekiz ile yigirmi dördi cümle édüp cümleden
(4) hāşıl olan yétmiş ikiyi ol kırk sekiziñ tahtına yazup ba'dehu ol yétmiş iki ile (5)
yigirmi dördi cümle édüp cümleden hāşıl olan tokşan altıyı ol yétmiş iki tahtına yazup
(6) ba'dehu ol tokşan altı ile yigirmi dördi cümle édüp cümleden hāşıl olan yüz
yigirmiyi (7) ol tokşan altı tahtına yazup ba'dehu ol yüz yigirmi dördi cümle édüp (8)
cümleden hāşıl olan yüz kırk dördi ol yüz yigirmi tahtına yazup ba'dehu ol yüz (9)
kırk dört ile yigirmi dördi cümle édüp cümleden hāşıl olan yüz altmış sekizi (10) dahı
ol yüz kırk dört tahtına yazup ba'dehu ol yüz altmış sekiz ile yine yigirmi (11) dördi
cümle édüp cümleden hāşıl olan yüz tokşan ikiyi dahı ol yüz altmış (12) sekiz tahtına
yazup ba'dehu ol yüz tokşan iki ile yine yigirmi dört cümle olup (13) cümleden hāşıl
olan iki yüz on altıyı dahı ol yüz tokşan iki tahtına yazup (14) mes'elemizde olduğı
gibi tokuz kat zencīr bu vechle tamām yazdıkdan sonra (15) şıhhati ve 'adem-i şıhhati
murād olunsa mīzānı oldur ki tokuzıncı hānede olan iki yüz (16) on altı ile ibtidā' -ı
zencīr olan yigirmi dördi cümle édüp bir hānesi tarh olunduğda (17) zencīr ibtidā' sı
yigirmi dört bākī kalırsa zencīr şahīhdür ve illā degildir. Bundan sonra

[99b]

(1) mişālimizde olan cümle muhallafāt ki tokşan tokuz biñ tokuz yüz altmış ikidir. (2)
Yigirmi dörde takşīm-i şahīh ile takşīm olunduğda her birine dörder biñ yüz altmış (3)
beşer akçe işābet édüp anıñ dahı şıhhati ve 'adem-i şıhhatiniñ mīzānı oldur ki
mişālimizde (4) bākī kalan ikiyi yazup ba'dehū takşīmden hāşıl olan dört biñ yüz
altmış beş (5) akçeyi dahı ol bākī yazılan ikiniñ tahtına bir rādde çeküp ol rādde tahtına
yazup (6) ba'dehū aşl-ı mes'elemiz olan yigirmi dördi dahı tokuz tokuz tarh édüp
bākisi (7) altıyı ol yédiniñ tahtına yazdıkdan sonra ol altıyı mezkūr yédiye darb édüp
(8) darbdan hāşıl olan kırk ikiyi tokuz tokuz tarh eyledikde bākī kalana altıya
muqaddemā (9) bākī kalan ikiyi zamm édüp iki ile altı, sekiz olup ol sekizimiz anıñ
bir tarafıdır. Bundan(10) sonra takşīm olunan tokşan tokuz biñ tokuz yüz altmış iki
akçeyi dahı tokuz (11) tokuz tarh eyledikde yine sekiz bākī kaldı. Ol sekizi dahı mīzāna

taraf-ı âhardur. Bu vech (12) üzre mîzânîñ tarafını müstaķîm olursa şaḥîḥdür. Şûret-i taḳsîm-i ğuremâ : (13)

deyn-i Zeyd:	300	deyn-i ‘Amr⁵²:	700
250		250	
_____		_____	
000		000	
	3500		1000
	1200		

	75000 ⁵⁴		175000 ⁵³
deyn-i Zeyd:	300		
deyn-i	700		
‘Amr⁵⁵:			
1	1000		
2	2000		
3	3000		
4	4000		
5	5000		
6	6000		
7	7000		
8	8000		
9	9000		
	10000 ⁵⁶		

⁵² Eserde “عمرو” şeklinde yazılmıştır.

⁵³ Sayı eserde şu şekilde yazılmıştır:

⁵⁴ Sayı eserde şu şekilde yazılmıştır:

⁵⁵ Eserde “عمرو” şeklinde yazılmıştır.

⁵⁶ Sayı eserde şu şekilde yazılmıştır:

(14) Meşelâ bir kimesne fevt olup cümle muḥallefâtı ancak iki yüz (15) elli akçe olup daḥı zîrde üç yüz ‘Amr’da daḥı yédi yüz cem‘an biñ akçe olsa

[100a]

(1) Zeyd ve ‘Amr’dan⁵⁷ her birine muḥallefât-ı mezkûreden ne miḳdâr işâbet éder déseler (2) kâ‘ide oldur ki dāyinlerini cem‘ édüp cümlesini zencîr ibtidā‘ sı édüp tokuz (3) ḥāneye varınca taḳsîm-i vereşe zencîri gibi zencîr édüp ve mîzân ile zencîriñ şıḥḥati (4) ma‘lûm olduğdan sonra mişâlimiz olan iki yüz elli akçeyi aşl muḥallefâta üç şıfır (5) zāid važ‘ édüp ba‘dehu taḳsîm édeler. Her ne ḥāşıl olursa dāyinleriñ deynlerine (6) ḍarb édüp üçer ḥānesi tarḥ olduğdan sonra her dāyiniñ deynine işâbet zîrā ‘aded (7) éden miḳdâr zāhir ve ma‘lûm olur. Bu daḥı ‘ilm-i ḥisāba mu‘allaḳ. Ferāiz-i mesā‘il (8) muḳaddemdir ki zıkr olunur: Ma‘lûm olsun ki nisbet beyne‘l-a‘dād dörtdür: temāşül, (9) tedāḥul, tevāfuḳ, tebāyün. Zîrā ‘aded beyinde tesāvî olursa temāsüldür. Meşelâ üç (10) gibi ve dört ile dört gibi. Tesāvî olunmadığı şüretde aḳall ekşerî ifnâ éderse (11) tedāḥuldur. Meşelâ üç ile altı gibi ve üç ile tokuz gibi. Eger aḳall ekşerî ifnâ étmeyüp (12) belki ‘aded-i şāliḡ ifnâ éderse tevāfuḳdur ve aḥadda müttefiḳ olursa muvāfaḳat-ı (13) bi‘n-nısfdur, dört ile yigirmi gibi. Eger üçde muvāfaḳ olursa muvāfaḳat (14) bi‘ ş-şülüşdür, tokuz ile on iki gibi. Eger dördde muvāfaḳ olursa muvāfaḳat (15) bi‘r-rub‘dur, sekiz ile on iki gibi eger beşde muvāfaḳ olursa muvāfaḳat (16) bi‘l-ḥamsedir, beş ile on beş gibi. Eger altıda muvāfaḳ olursa muvāfaḳat bi‘s-südüsdür,

[100b]

(1) on iki ile on sekiz gibi. Eger yédide muvāfaḳ olursa muvāfaḳat bi‘s-seb‘adır, on dört (2) ile yigirmi bir gibi. Eger sekizde muvāfaḳ olursa muvāfaḳat bi‘ ş-şümündür, on altı ile yigirmi dört (3) gibi. Eger tokuzda muvāfaḳ olursa muvāfaḳat-ı bi‘t-tüs‘dür, on sekiz ile yigirmi yédi gibi. (4) Eger onda muvāfaḳ olursa muvāfaḳat bi‘l-‘aşeredir, yigirmi ile otuz gibi. Mā-verā‘ ‘aşerede (5) muvāfaḳat-ı be-cüz‘dür. Meşelâ yigirmi iki ile otuz üç beyinde muvāfaḳat-ı be-cüz‘ fî-aḥad ‘aşerdir. (6) Elli ḡayr-ı nihāyet bu vech üzre olur. Sihāmla ru‘us beynlerinde vāḳı‘a-ı nisbetler (7) daḥı taşḥīḥ-i mesā‘il

⁵⁷ Eserde “عمرودن” şeklinde yazılmıştır.

muḳḳaddemesindendir. Bir bire mişl-i re's nisbet dutar. Bir ikiye nişf-ı re's nisbet (8) dutar. Bir dörde rub'-ı re's nisbet dutar. Bir beşe ḥums-ı re's nisbet dutar. (9) Bir altıya südüs-i re's nisbet dutar. Bir yediye seb'-i re's nisbet dutar. Bir sekize (10) şümün-i re's nisbet dutar. Bir toḳuza tūs'-i re's nisbet dutar. Sekiz bire şemāniye-i (11) emşāl-i re's nisbet dutar. Yedi bire seb'-a-i emşāl-i re's nisbet dutar. Altı bire sitte-i (12) emşāl-i re's nisbet dutar. Beş bire ḥamse-i emşāl-i re's nisbet dutar. Dört bire (13) erba'a-ı emşāl-ı re's nisbet dutar. Üç bire şelaşetü emşāl-i re's nisbet dutar. (14) İki bire mişlān-ı re's nisbet dutar. Toḳuz ikiye erba'a-ı emşāl-ı re's ve nişf-ı (15) re's nisbet dutar. Sekiz ikiye erba'a-ı emşāl-ı re's ve nisbet dutar. Yedi ikiye (16) şelaşetü emşāl ve nişf-ı re's nisbet dutar. Altı ikiye şelaşetü emşāl-i re's nisbet (17) dutar. Beş ikiye mişlān-ı nişf-ı re's nisbet dutar. Dört ikiye mişlān-ı re's

[101a]

(1) nisbet dutar. Üç ikiye mişl-i re's ve nişf-ı re's nisbet dutar. İki üçe şülüşān-ı (2) re's nisbet dutar. İki dörde nişf-ı re's nisbet dutar. İki beşe ḥumsan-ı (3) re's nisbet dutar. İki altıya şülüş-i re's nisbet dutar. İki yediye seb'ān-ı (4) re's nisbet dutar. İki sekize rub'-ı re's nisbet dutar. İki toḳuza tis'ān-ı re's (5) nisbet dutar. İki ona ḥums-ı re's nisbet dutar. On 'aded üçe şelaşetü emşāl-i (6) re's ve şülüş nisbet dutar. Toḳuz üçe şelaşetü emşāl-i re's nisbet dutar. Sekiz üçe (7) mişlān-ı re's ve şülüş-i re's nisbet dutar. Altı üçe mişlān-ı re's nisbet dutar. Beş üçe (8) mişl-i re's ve şelaşetü re's nisbet dutar. Üç üçe mişl-i re's nisbet dutar. Dörd üçe mişl-i re's nisbet dutar ve şelaşetü re's nisbet dutar.⁵⁸ Üç dörde (9) şelaşetü erbā' nisbet dutar. Yāḥūd nişf-ı re's ile rub'-ı re's nisbet dutar. Üç yediye şelaşetü isbā'-ı ru'ūs nisbet dutar ru'ūs nisbet dutar.⁵⁹ (10) Üç beşe şelaşetü aḥmās-ı re's nisbet dutar. Üç altıya nişf-ı re's nisbet dutar. (11) Üç sekize şelaşetü eşmān-ı re's nisbet dutar. Üç toḳuza şülüş-i re's nisbet (12) dutar. Üç ona şelaşetü 'aşer-i re's nisbet dutar. On 'aded dörde mişlān-ı ru'ūs ve nişf-ı ru'ūs nisbet dutar.⁶⁰ Toḳuz dörde mişlān-ı re's (13) ve tūs'-i re's nisbet dutar. Sekiz dörde mişlān-ı re's nisbet dutar. Yedi dörde (14) mişl-i re's ve şelaşetü erbā'-ı re's nisbet dutar. Altı dörde mişl-i re's ve nişf-ı (15) re's nisbet dutar. Beş dörde mişl-i re's ve rub'-ı re's

⁵⁸ Bu cümle derkenarda tashih kaydıyla yazılmıştır.

⁵⁹ Bu cümle derkenarda tashih kaydıyla yazılmıştır.

⁶⁰ Bu cümle derkenarda tashih kaydıyla yazılmıştır.

nisbet dutar. Dört (16) dörde mişl-i re's nisbet dutar. Dört beşe erba'a-ı aḥmās-ı re's nisbet dutar. (17) Dört altıya şülüşān-ı re's nisbet dutar yāḥūd nışf-ı re's ve südüs-i re's nisbet

[101b]

(1) dutar. Dört yédiye erba'a-ı isbā'-ı re's nisbet dutar. Dört sekize nışf-ı (2) re's nisbet dutar. Dört toḡuza erba'a-ı ittisā'-ı re's nisbet dutar. Dört (3) ona erba'a-ı a'şār-ı re's nisbet dutar yāḥūd ḥamsīn-i re's nisbet dutar. (4) On 'aded beşe mişlān-ı re's nisbet dutar. Toḡuz beşe mişl-i re's ile erba'a-ı emşāl-i (5) re's nisbet dutar. Sekiz beşe mişl-i re's, şelaşetü emşāl-i re's nisbet dutar. (6) Altı beşe mişl-i re's ile ḥumsan-ı re's nisbet dutar. Altı beşe mişl-i re's ile ḥums-ı (7) re's nisbet dutar. Altı altıya mişl-i re's nisbet dutar. Altı yédiye sitte-i isbā'-ı (8) re's nisbet dutar. Altı sekize nışf ile rub'-ı re's nisbet dutar. Altı toḡuza (9) şülüşān-ı re's nisbet dutar. Altı ona nışf-ı re's ile 'aşer-i re's nisbet (10) dutar. On 'aded altıya mişl-i re's ile şülüşān-ı re's nisbet dutar. Toḡuz altıya (11) mişl-i re's ile nışf-ı re's nisbet dutar. Sekiz altıya mişl-i re's ile mişl-i (12) re's nisbet dutar. Yédi altıya mişl-i re's ile südüs-i re's nisbet dutar. (13) Yédi yédiye mişl-i re's nisbet dutar. Yédi sekize seb'a-ı eşmān nisbet dutar. (14) Yédi toḡuza seb'a-ı ittisā'-ı re's nisbet dutar. Yédi ona seb'a-ı a'şār-ı re's (15) nisbet dutar. On 'aded yédiye mişl-i re's ile şülüş-i isbā'-ı re's nisbet dutar. (16) Toḡuz yédiye mişl-i re's ile seb'ān-ı re's nisbet dutar. Yāḥūd toḡuza şülüşān-ı ru'ūs tūs'-ı ru'ūs nisbet dutar.⁶¹ Sekiz yédiye mişl-i re's (17) ile seb'-ı re's nisbet dutar. Sekiz toḡuza şemāniye-i ittisā'-ı re's nisbet dutar.

[102a]

(1) Sekiz ona şemāniye-i a'şār-ı re's nisbet dutar. On 'aded sekize mişl-i re's ile (2) rub'-ı re's nisbet dutar. Toḡuz, sekize mişl-i ru'ūs ile şümün-i ru'ūs nisbet dutar.⁶² Yedi on ikiye seb'a-ı eşmān şelaşetü nisbet tutar.⁶³ Bir 'aded seksene şümün-i 'aşer-i re's nisbet dutar. Yāḥūd seksenden (3) bir cüz' nisbet dutar. İki, otuz ikiye nışf-ı şümün-i re's nisbet dutar. İki, (4) on beşe ḥums-ı şülüş-i re's nisbet dutar. Dört kırka

⁶¹ Bu cümle derkenarda tashih kaydıyla yazılmıştır.

⁶² Bu cümle ikinci ve üçüncü satırın arasında yazılmıştır.

⁶³ Bu cümle derkenarda tashih kaydıyla yazılmıştır.

‘aşer-i re’s nisbet (5) dutar. Dört, on beşe hums-ı re’s ile hums-ı şülüs-i re’s nisbet dutar. Bir, on yediye (6) on yédiden bir cüz’ nisbet dutar. On altı, otuza nışf-ı re’s ve ‘aşer-i şülüs-i re’s (7) ve nışf-ı tūs’-i re’s nisbet dutar. On altı on sekize nışf-ı re’s ve şülüs-i re’s (8) ve nışf-ı tūs’a-i re’s nisbet dutar. On altı, kırk beşe şülüs-i re’s ve cüz’-i şülüs-i (9) re’s nisbet dutar. On altı, ona mişl-i re’s ve nışf-ı re’s ile ‘aşer-i re’s (10) nisbet dutar. Bāb-ı taşhīh: Mesā’ilü’l-ferāiz ıştılāhda, vereşeden (11) hiç birine kesr vākı’ olmamak üzere aqall-i ‘adedden sihāmı āhize dérler. Ma’lūm olsun ki (12) ferāiz-i mesā’ilini taşhīhde yedi aşlın ma’rifetine muhtācız. Üçi *beyne’s-sihāmi ve’r-ru’ūsi*. (13) Dördü *beyne’r-ru’ūsi ve’r-ru’ūsi*. Sihāmla ru’ūs beyinde olan üç, istikāmet, (14) muvāfaqat, mübāyenetdir. İstikāmet şüretinde hüküm: *Felā-hacete ilā’d-đarbi*. Meşelā bir adam fevt (15) olup babasını ve iki kızını terk étse mes’ele altıdan olur. Bir südüs babaya (16) ve bir südüs anaya ve şülüsān olan dört dahı iki kıza vérilüp sehmlerin her biri (17) vereşeden her birinin ru’ūsına müstakīm olmağla darba hācet yok.

[102b]

(1) Muvāfaqat şüretinde hüküm, ‘aded-i re’slerinin vefkı⁶⁴ aşl-ı mes’eleye darb olunmağdır. Eger mes’ele-i ‘avliyye (2) degil ise meşelā bir adam fevt olup anasını ve babasını ve on kızını terk eylese mes’ele (3) altıdan. Birini anaya ve birini babaya ve dördini on kıza vérdik ve babanın ve ananın (4) ellerinde olan birer sehmi, her birinin re’slerine müstakīm. Darba hācet yok ve on kızın (5) ellerinde olan dört ile re’sleri beyinde muvāfaqat bi’n-nışf olmağla re’slerinin (6) nışfı olan béşi aşl-ı mes’ele olan altıya darb étmekle mes’ele otuzdan oldu. (7) Eger mes’ele-i ‘avliyye olursa ‘aded-i re’slerinin vefk-ı ‘avline darb olunmağdır. Mes’ele (8) bir ‘avrat fevt oldu. Kocasını ve babasını ve anasını ve altı kızını terk eylese mes’ele (9) on ikiden olur. Maḥrec-i vefā itmāmınla mes’elemiz on beşe ‘avl eyledi. Ol on (10) ikinin rub’ı olan üçi kocasına, südüsi olan ikiyi anasına ve kezālik südüsi olan (11) ikiyi babasına ve şülüsānı olan sekizi dahı altı kıza verildi. Kocasının ve ananın ve babanın (12) ellerinde olan sehmleri her birinin re’slerine müstakīm olmağla darba hācet yok ve altı (13) kızın ellerinde olan dört sehmleri ile re’sleri beyinde muvāfaqat bi’n-nışf olmağla (14) re’slerinin nışfı olan üç ‘avliyye olan mes’elemiz on beşe darb eyledikde

⁶⁴ “vefkı” derkenarda tashih kaydıyla yazılmıştır.

(15) taṣḥīḥ-i mes'e ele kırk beşden oldu. Mübāyenet şüretinden hükm 'aded-i re' slerini küllisi (16) aṣl-ı mes'eleye darb olunmağıdır. Meşelā bir 'avrat fevt olup kocasını ve baba bir (17) beş kız karındaşını kodı. Mes'e ele altıdan lākin mahrec-i vefā itmāmıñla mes'e ele yēdiye

[103a]

(1) 'avl eyledi. Zīrā mes'e lede nısf ve şülüṣān alıcı olmağla altınıñ nısfı üç şülüṣānı (2) dört cümle yēdi olur. Üç kocasına ve dört dahı beş kız karındaşına (3) vérdik. Kocanıñ sehmi üç. Re'si bir. Üç bire müstaḳīm. *Felā-ḥacete ilā 'd-darbi*. beş. (4) Kızlarıñ ellerinde dört. Re'sleri beş ile dört beyninde mübāyenet (5) olmağla re' sleriniñ külli aṣl-ı mes'e ele olan yēdiye darb eyledik. Taṣḥīḥ-i mes'elemiz otuz (6) beşden oldu. Ru'ūs ile ru'ūs beyninde olup uşul-ı seb'adan olan (7) dört, mümāşelet müdāḥalet, muvāfaḳat, mübāyenetdir. Eger mümāşelet olursa (8) hükm oldur ki aḥad a'dād, aṣl-ı mes'eleye darb oluna. Meşelā bir adam fevt olup (9) altı kızını ve üç ceddelerini ve üç 'ammisini terk eylese mes'e ele altıdan. Dördini (10) kızlara ve birini ceddelerine, bāḳī birini 'ammilere vérdik. Altı kızınıñ ellerinde olan dört (11) sehmler re'sleri beyninde muvāfaḳat bi'n-nısf var. Nısfı, mevḳūf. Ceddeleriñ (12) ellerinde bir. Re'sleri üç. Bir ile üç beyninde mübāyenet var. Yine üç mevḳūf. (13) Ru'ūs-ı mevḳūflarınıñ beynine nazar étdigimizde mümāşelet bulunmağla ancak ru'ūs-ı mevḳūfdan (14) birini, aṣl-ı mes'elemiz olan altıya darb eyledik. Üç kerre altı oldu on sekiz. Minhā (15) taṣḥīḥü'l-mes'e ele eger müdāḥalet olursa hükm oldur ki ekser-i a'dād, aṣl-ı mes'eleye darb oluna. (16) Meşelā bir kimesne fevt olup dört zevcesini ve üç ceddelerini ve on iki (17) 'ammilerini terk eylese mes'e ele on ikiden. Üç zevcelerine, ikisi ceddelerine, bāḳīsi

[103b]

(1) 'ammilerine vérilüp zevceleriñ ellerinde üç. Re'sleri dört. Üç ile dört (2) beyninde mübāyenet var. Küll-i ru'ūs mevḳūf, dört mevḳūf. Cedleriñ ellerinde iki. (3) Re'sleri üç. İki ile üç beyninde mübāyenet var. Küll-i ru'ūs mevḳūf, üç mevḳūf. (4) 'Ammileriñ ellerinde yēdi. Re'sleri on iki. Yēdi ile on iki beyninde mübāyenet var. Küll-i ru'ūs (5) mevḳūf, on iki mevḳūf. Ru'ūs-ı mevḳūfları beynine nazar étdigimizde müdāḥalet (6) bulunmağla ekser-i a'dād oluna. On ikiyi, aṣl-ı mes'e ele olan on ikiye darb eyledikde (7) on iki kerre on ikimiz, oldı yüz kırk dört. Taṣḥīḥü'l-mes'e ele eger muvāfaḳat (8)

olursa hüküm oldur ki ba'zı a'dādın vefkı âharın külline darb olunup mā-belağ (9) dahil aşl-ı mes'eleye darb oluna. Meşelâ bir kimesne fevt olduğda dört zevcesini (10) ve on sekiz kızını ve on beş ceddini ve altı 'ammını terk eylese mes'ele yigirmi dördür. (11) Şümünü üç vërdik. Zevcesine şülüşânı on altı vërdik. On sekiz kıza südüsü dört (12) vërdik. On beş cedddeye bâkî kalan biri dahil altı 'ammiye vërdik. Zevceleriniñ (13) ellerinde üç. Re'sleri dört. Üç ile dört beyninde mübāyet var. Küll-i ru'ūs (14) mevķūf, dört mevķūf. 'Ammilerin ellerinde bir. Re'sleri altı. Bir ile altı beyninde mübāyet (15) var. Küll-i ru'ūs mevķūf, altı mevķūf. Kızların ellerinde on altı. Re'sleri on sekiz. (16) On altı ile on sekiz beyninde muvāfaķat bi'n-nısf var. Re'sleriniñ nısfı mevķūf. (17) Tokuz mevķūf. Ceddeleriniñ ellerinde dört var. Re'sleri on beş. Dört ile

[104a]

(1) on beş beyninde mübāyet var. Küll-i ru'ūs mevķūf. Mevķūfāt beynine nazar eyledik. (2) Dört mevķūf ile altı mevķūf beyninde muvāfaķat bi'n-nısf var. Eħadü-hümānıñ (3) nısfını âharın küllisine darb ayledik. İki kerre altı oldu on iki. Ol on iki ile tokuz (4) mevķūf beynine nazar eyledik, gördük. Beynlerinde muvāfaķat bi's-şülüş var. Eħadü-hümānıñ şülüşini (5) âharın küllisine darb eyledik. Üç kerre on iki, otuz altı oldu. Ol otuz altı ile (6) on beş mevķūf beyninde yine muvāfaķat bi's-şülüş var. Eħadü-hümānıñ şülüşini âharın küllisine (7) darb eyledik. Beş kerre otuz altı, oldu yüz seksen. Ol yüz sekseni dahil aşl-ı (8) mes'eleye olan yigirmi dörde darb ayledik. Yigirmi dört kerre yüz seksen, dört (9) biñ üç yüz yigirmi oldu ve minhā taşhīhü'l-mes'eleye eger mübāyet olursa hüküm oldur ki (10) ba'z a'dād ki külli, âharın külline darb olup mā-belağ dahil aşl-ı mes'eleye darb oluna. (11) Meşelâ bir kimesne fevt oldu. İki zevcesini ve altı ceddini ve on kızını ve yedi 'ammisini (12) terk eylese mes'ele yigirmi dördten. Üçini zevcelerine ve dördünü ceddlerine ve on altı (13) kızlarına ve bâkî 'ammilerine vërdik. Zevcelerin ellerinde üç. Re'sleri iki. Üç ikiye (14) mübāyin. Küll-i ru'ūs mevķūf, iki mevķūf. Ceddlerin ellerinde dört. Re'sleri altı. Dört (15) ile altı beyninde muvāfaķat bi'n-nısf var. Re'sleriniñ nısfı mevķūf. Üç mevķūf. (16) Kızların ellerinde on altı. Re'sleri on. Ol altı ile on beyninde muvāfaķat bi'n-nısf (17) var. Re'sleriniñ nısfı mevķūf. Beş mevķūf. 'Ammilerin ellerinde bir. Re'sleri yedi. Bir ile

[104b]

(1) yédi beyninde mübāyenet var. Küll-i ru'ūs mevķūf. Mevķūfāt beynine nazar étdik. (2) Mevķūf olan iki ile kezālik üç mevķūf beyninde mübāyenet var. Eħadü-hümāy (3) āħara ğarb eyledik. İki kerre üç, altı oldu. Ol altı ile mevķūf bés beynine (4) kezālik mübāyenet var. Kezālik, eħadü-hümāy āħara ğarb eyledik. Altı kerre bés, otuz oldu. (5) Ol otuz ile yédi beyninde kezālik mübāyenet var. Kezālik, eħadü-hümāy āħara ğarb eyledik. (6) Otuz kerre yédi, iki yüz on oldu. Ol iki yüz onı daħı aşl-ı mes'elemiz olan (7) yigirmi dörde ğarb eyledikde iki yüz on kerre yigirmi dört, bés biñ kırķ oldu (8) ve minhā taşhīhü'l-mes'ele: Faşl-ı taşhīh: Mes'eleden her ferīķa ne deger idigini (9) bilmekde ķā'ide oldur ki aşl-ı mes'eleden elinde olan mađrūba ğarb édüp mā-belağdan (10) ol miķdār, ol ferīķa 'itā olunmağdır. Meşelā bālāda olan iki zevcenin aşl-ı mes'eleden (11) elinde üç. Mađrūbumuz olan iki yüz ona ğarb eyledik. Üç kerre iki yüz on, oldu (12) altı yüz otuz. Vérdik iki zevce. Sā'ir ferīķin ellerinde olan daħı bu vech üzre (13) mađrūba ğarb olunup mā-belağdan ferīķa vérule ve ol ferīķin ferdine ne deger idigini (14) bilmekde üç ķā'ide vardır. Evvelkisi her ferīķin aşl-ı mes'eleden elinde olanı 'aded-i (15) re'slerine kısmet eyledikten soñra her feridin hisşesine düşen mađrūb ğarb olunup (16) ğarbdan hāşıl her ne olursa ol feridin nısfı oldur. Mes'elen bālāda olan iki zevcenin (17) aşl-ı mes'eleden ellerinde üç, ol iki zevceye kısmet olunsa bir buçuk düşer. Mađrūbumuz

[105a]

(1) olan iki yüz ona ğarb eyledik. Bir buçuk kerre iki yüz on, üç yüz on bés olur. Pes imdi (2) her bir zevceye üç yüz on béşer véiriz. İkincisi mađrūbumuz olan 'aded her ferīķin (3) ferdine kısmet olunduğdan soñra her feridin hisşesine düşen, ol feridin ferīķinin aşl-ı (4) mes'eleden elinde olana ğarb olup ol ğarbdan hāşıl olan, ol feridin naşibidir. (5) Meşelā ol mađrūbumuz olan iki yüz on, 'aded-i mezkūre iki zevceye kısmet olunsa her birine (6) yüz bés düşer. Ol yüz béşer, zıkr olunan iki zevcenin aşl-ı mes'eleden ellerinde olan (7) üçe ğarb olunduğda üç kerre yüz bés, üç yüz on bés olup her birine üç yüz (8) on béşer véiriz. Üçüncisi nisbet tarīķidir ki evzaħ olan daħı oldur. Pes imdi (9) ķā'ide oldur ki her ferīķin aşl-ı mes'eleden elinde olanı, 'aded-i re'slerine nisbet étdirüp (10) ol nisbet mişilli mađrūba kıyāsen mā-belağdan i'tā'

olunmaqdır. Meşelā ol iki zevceniñ (11) aşl-ı mes'eleden ellerinde üç. Üç ikiye mişl-i re's ile nışf-ı re's nisbet dutarız. Dağı her birine (12) mişl-i mağrüb ile nışf-ı mağrüb vérelim. Mađrübümüz iki yüz on. Nışfı yüz bés. Her birine (13) üçer yüz on bésér vérdik. Faşl fī kısmeti't-tereket beyne'l-vereset-i ve'l-ğuremā: Takşīm-i beyn- (14) e'l-veresete şüretinde terekeden her ferde işābet éden miqdārı bilmekde kâ'ide oldur ki tereke ile (15) taşhīh beyninde üç hāle nazar olunur. Ol ki istiķāmet, muvāfaķat, mübāyenetdir. İstiķāmet (16) olursa febihā ve ni'met đarba hācet yok. Meşelā bir adam fevt olduķda bés kıızı (17) alup terekesi dağı ancak bés altun olsa taşhīh-i mes'elemiz vereseniñ 'aded-i re'slerinden ılup

[105b]

(1) tereke ile taşhīh beyninde üç hāle nazar olunduķda istiķāmet olmağı kıızlarıñ her birine birer (2) altun vérüp đarba hācet yok. Eger mübāyenet olursa her ferdiñ taşhīh-i mes'eleden (3) elinde olan sehmini terekeniñ cümlesine đarb édüp ba'dehu đarbdan hāşıl olan meblağ, (4) taşhīh-i mes'ele üzerine. Meş'elen bir 'avrat fevt oldu. Zevcini ve anasını (5) ve li-ebevyn iki kıız arındaşını terk étdikde terekesi dağı ancak yigirmi bés altun olsa mes'eledé (6) nışf ve şülüşān ve südüs alıcı olmağı aşl-ı mes'ele altıdan olup lākin mahrec-i vefā itmāmıñla (7) mes'elemiz sekize 'avl édüp üçü zevcine ve biri anasına ve dördü kıız arındaşına (8) vérildikden sonra her vereseniñ sihāmını ru'ūslarına muvāfaķ olmağı đarba hācet (9) olmayup ba'dehu tereke ile taşhīh beynlerine nazar olunduķda mübāyenet olmağı zevciñ elinde (10) olan üçü, terekeden olan yigirmi bése đarb édüp üç kerre yigirmi bés, yétmiş bés olunmağın (11) sonra ol yétmiş béş, mes'eleden olan sekize takşīm eyledikde her birine tokuz altun ile üç şümün (12) altun vérirüz ve ananıñ elinde olan biri dağı terekemiz olan yigirmi bése đarb édüp bir kerre (13) yigirmi bés yine yigirmi bés olduķdan sonra ol yigirmi béş mes'elemiz olan sekize takşīm étdikde (14) birine üç altun ile bir şümün işābet étmegin pes imdi üç altun ile bir şümün altun vérildi (15) ve iki kıız arındaşlarıñ ellerinde olan dörtden her biriniñ hişşesine ikişer işābet étmışidi. (16) Ol ikiyi terekemiz olan yigirmi bése đarbdan elli hāşıl olup ol elliyi aşl-ı mes'elemiz olan (17) sekize takşīm eyledikde her birine altışar altun ile ikişer şümün altun işābet étmekle biz dağı

[106a]

(1) ol iki kız karındaşdan her birine altışar altun ile ikişer şümün altun vérdik. Ve' -l- hāşıl (2) tokuz altun ile üç şümün altun zevcine, üç altun ile bir şümün altun anasına ve altışar (3) altun ile ikişer şümün altun iki kız karındaşlarına vérilüp *fī-hayṣū'l-mecmū'* yigirmi bés (4) altun olur. Eger muvāfaḳat olursa her ferdiñ taşhīh-i mes'eleden elinde olan sehmini, terekeniñ vefkına (5) kısmet oluna. Meşelā bālāda mezkūr olan şüretde terekeyi ancak elli altun farz eyledikde tereke (6) ile taşhīh beyninde üç hāle nazar étdikde muvāfaḳat bi'n-nışf bulunmağın pes imdi zevciñ (7) taşhīhinden elinde olan üç, terekemiz olan elli altunuñ nışfı olan yigirmi bése darb (8) étdikde üç kerre yigirmi bés, yétmiş bés olduğdan sonra ol yétmiş bési, taşhīhden sekiziñ nışfı (9) olan dörde taḳsīm étdikde her birine on sekiz buçuḳ altun ile rub' altun işābet (10) étmekle on sekiz buçuḳ zevcine vérdik. Ananiñ elinde olan bir sehmini nışf-ı tereke olan yigirmi (11) bése darb étdikde bir kerre yigirmi bés yine yigirmi bés olup sonra yigirmi bési, taşhīhimiz (12) sekiziñ nışfı olan dörde taḳsīm étdikde her birine altı altun ve rub' altun işābet (13) étmekle ol altı altun ile rub' altunı vérdik anaya. İki kız karındaşıñ her biriniñ ellerinde (14) olan ikiyi daḫı terekeniñ nışfı olan yigirmi bése darb eyledik. İki kerre yigirmi bés, elli oldu. (15) Ol elliye daḫı taşhīhimiz sekiziñ nışfı olan dörde taḳsīm eyledikde her birine (16) on ikişer buçuḳ altun vérdik. Mu'tāāt cem' olunsa elli altuna bāliḡ olur. (17) Bundan sonra her ferīkīñ naşībini bilmekde *kā'*ide oldur ki aşl-ı mes'ele ile tereke beyninde olan

[106b]

(1) üç hāl ki istikāmet, muvāfaḳat, mübāyenetdir. Nazar olunduḡda eger istikāmet bulunursa (2) darba hācet olmaz. Meşelā bir kimesne fevt olup bir zevcesini ve bir kızını ile üç (3) li-ebeveyn 'ammını terk étdikde mecmū'-ı terekesi sekiz altun olsa aşl-ı mes'ele daḫı sekizden (4) olmağın bir altun zevcesine, dört altun daḫı kızına ve bākī üç altundan (5) birer altun daḫı mezbürdan üç 'ammiden her birine vérilüp istikāmet olmaḡla darba (6) hācet yok. Eger mübāyenet olursa *kā'*ide oldur ki her ferīkīñ aşl-ı mes'eleden (7) elinde olan sehmini, terekeniñ külline darb édüp ba'dehu hāşıl-ı darbı, aşl-ı mes'eleniñ külline (8) taḳsīm eylemekdir. Meşelā bir adam fevt olup altı kızını, üç ceddelerini, üç 'ammını (9) terk eylese mes'ele altıdan. Dördü kızlara ve biri

ceddelere ve biri dahı ‘ammilere vérilüp (10) terekesi ancak yédi altun olsa aşı-ı mes’ele ile tereke beyninde ba’dü’n-nażar, mübāyenet bulunmağın (11) pes imdi kızlarıñ aş-ı mes’eleden olan dört sehmlerini, terekeniñ külline darb étdikde (12) dört kerre yédi, yigirmi sekiz olup ol yigirmi sekizi, aş-ı mes’eleden olan altıya (13) takşım eyledikde kızlar dört altun ile şülüşān altun, ceddeler dahı bir altun ile (14) südüs altun ve ‘ammiler dahı kezālik bir altun ile südüs altun işābet édüp *fī-hayṣ* (15) *ü’l-mecmū* ‘yédi altun oldu. Eger muvāfaķat olursa her ferīķiñ aş-ı mes’eleden elinde olan (16) sihāmını, terekeniñ vefķına darb édüp hāşıl olan meblağı dahı aş-ı mes’eleniñ vefķına (17) takşım eylemekdir. Meşelā mübāyenet şüretinde terekeden olan yédi altun, sekiz altun farż olunsā

[107a]

(1) tereke ile aş-ı mes’ele-i mezkūre beyninde muvāfaķat-ı nışfiyye bulunup pes imdi kızlarıñ aş-ı (2) mes’eleden elinde olan dört sehmlerini, terekeniñ nışfı olan dörde darb eyledikde (3) dört kerre dört, on altı olup şoñra on altı altun, aş-ı mes’elemiz olan altınıñ (4) nışfı üçe takşım olunduķda kızlara bés altun ile şülüş altun işābet édüp ceddātdan (5) ve ‘ammātdan her bir ferīķa bir vech-i muħarrer, birer altun ile bir şülüş altun işābet étmegin *fī-hayṣ* (6) *ü’l-mecmū* ‘sekiz altun oldu. Ma’lūm olsun ki bundan maķşūd her ferdiñ naşībiniñ ma’rifeti (7) olmağla ma’rifet-i küll-i ferd, naşīb-i aş olmağın binā’en ‘ālī-i zalik ferīķiñ naşībiniñ ma’rifeti (8) üzerine takdīm olundu. Ammā taşhīhde bunuñ ‘aksi olmuşdur. Zīrā icmālden şoñra tafşīl (9) olunmaķ ādāb-ı müte‘eddibindendir ve bu maħalle dek bilā-kesr-i tereke, beyne’l-verese takşım olunduğı (10) ma’lūm oldu. Şimdiden⁶⁵ şoñra zıkr olunacaķ terekede kesr olduğı şüretidir. Qā’idesi (11) tarīķ-i baştır. Tarīķ-i baştı oldur ki şahīh olan sehm, kesr maħrecine darb olunup kesr dahı (12) kendi maħrecine darb olunduğdan şoñra darbı her ne ķadar ‘adede bāliğ olursa ol bāliğ olan (13) ‘aded ile şahīh-i mā-beyninde iki hāle nażar olunur. Ol hāller ki mübāyene ve muvāfaķadur. (14) Eger mübāyenet olursa bālāda mezkūr olduğı üzre mübāyenet tarīķi ile taşhīh (15) olunur. Eger muvāfaķat olursa muvāfaķat tarīķi ile taşhīh olunur. Mübāyenete mişāl: (16) Bir adam fevt olup

⁶⁵ Eserde “شمدن” şeklinde yazılmıştır.

altı kızını ve üç ceddini ve üç ‘ammını terk étdikde mecmū’-ı (17) tereke daḥı sekiz altun ile nısf altun olsa mes’ elede şülüşān ve südüs alıcı olmaḡla

[107b]

(1) mes’ ele altıdan olup şülüşānı dört vérdik. Altı kıza altınıñ südüsü cedlere ve bākīsi (2) bir sehm ‘ammilere vérilüp ba’ dehu sekiz altun ile nısf altun, terekeden şahīḥ olan sekiz altun, (3) kesr olan nısf altuna maḥrec olan ikiye ḍarb olunduḡda iki kerre sekiz, on altı olup (4) ve kesr-i mezkūr nısf daḥı maḥreci olan ikiye ḍarb olunduḡda iki kerre nısf bir olup (5) ol on altıya zamm étdikde cem’an on yédi nısf altun olduḡdan soñra aṣl-ı mes’ ele (6) ile mezkūr on yédi beyninde ol iki ḥālden mübāyenet var. Pes imdi altı kızını elinde olan (7) dördü ol on yédiye ḍarb eyledikde altmış sekiz olup soñra ol altmış sekizi (8) daḥı aṣl-ı mes’ elemiz olan altıya taḡsīm eyledikde her birine bir altun, şülüş altun (9) ve nısf altunuñ südüsü işābet édüp ḥisāb-ı mezkūr üzre altı kıza bés altun (10) ile şülüş altun ve nısf altunuñ şülüşānı işābet édüp ve ceddlere daḥı bir altun ve şülüş (11) altun ve nısf altunuñ südüsü ve āmmiyle daḥı kezālik bir altun ve nısf altunuñ südüsü (12) işābet édüp *fī-ḥayṣū’l-mecmū’* sekiz buçuk altun aldı. Muvāfaḡata mişāl: (13) Bālāda olan şüretde tereke bés altun ve şülüş altun farz ile de şahīḥ olan bés, (14) kesr olan şülüş maḥrecine ḍarb olunduḡda üç kerre bés, on bés olup ve kesr olan (15) şülüşi olan, kendi maḥreci olan bire ḍarb étdikde üç kerre şülüş olup ol on (16) bése zamm olunduḡda cem’an on altı olup aṣl-ı mes’ ele ile mezkūr olan elli beyninde (17) muvāfaḡat-ı nısfıyye var. Pes imdi ol altı kızlarını ellerinde olan dördü, ol on altınıñ

[108a]

(1) nısfı olan sekize ḍarb ile otuz iki olup soñra ol otuz ikiyi aṣl-ı mes’ elemiz (2) olan altınıñ nısfı üçe taḡsīm eyledikde her birine bir altun ile şülüşān altun ve şülüş altunuñ (3) şülüşi işābet éder. Ḥisāb-ı mezkūr üzre altı kıza üç altun ile şülüş altun (4) ve şülüş altunuñ şülüşānı işābet édüp ve ceddlere daḥı nısf altun ile şülüş (5) altun ve şülüş altunuñ südüsü işābet édüp ve ceddlere daḥı nısf altun ile şülüş altun (6) ve şülüş altunuñ südüsü işābet édüp ‘ammiyle daḥı kezālik nısf altun ile şülüş (7) altun, şülüş altunuñ südüsü işābet édüp *fī-ḥayṣū’l-mecmū’* bés altun ile şülüş (8) altun oldu. Fī-faṣlū’l-düyün: Tereke-i meyyit cemī’ düyūna vefā étmedigi şüretde terekeden (9) ḡarīme ne deḡer idigini bilmekde ṭarīḡ oldur ki her ḡarīmiñ deyni her vāriṣiñ siḡāmı

menzilesinde (10) olup mecmū‘-ı düyūn, taṣḥīḥ menzilesinde ola. Ya‘nī mecmū‘-ı tereke ile düyūn beyninde muvāfaqat (11) yā mübāyenet olursa her ġarīmiñ deyni terekeniñ vefkına yā külline ḍarb olunup ḥāşıl-ı (12) ḍarb, mecmū‘-ı düyūnuñ vefkına yā külline kısmet oluna. Mübāyenete mişāl: Bir kimesne fevt olup (13) Zeyd’e bēş altun ve ‘Amr’a⁶⁶ daḥı üç altun, deyni olup mecmū‘-ı deyni sekiz altun olsa (14) ve terekesi ancak yēdi altun olduğı şüretde tereke ile mecmū‘-ı düyūn beyninde mübāyenet olmağla (15) Zeyd’in bēş altun deyni, terekemiz olan yēdi altunuñ küllisine ḍarb olunduğda bēş kerre yēdi, otuz (16) bēş olup ba‘dehu ol otuz bēşi daḥı mecmū‘-ı düyūnumuz olan sekize kısmet eyledikde (17) dört altun ile bir altundan üç şümün altun Zeyd’e işābet édüp ve ‘Amr’ın daḥı üç.

[108b]

(1) Mes’ele altıdan olup şülüşānı dört vérdik altı kıza ve altınıñ südüsi ceddlere ve bākisi (2) bir sehm ‘ammilere vérilüp ba‘dehu sekiz altun ile nişf altun, terekeden ṣaḥīḥ olan sekiz altun, (3) kesr olan nişf altuna maḥrec olan ikiye ḍarb olunduğda iki kerre sekiz on altı olup (4) ve kesr-i mezkūr nişf daḥı maḥreci olan ikiye ḍarb olunduğda iki kerre nişf, bir olup (5) ol on altıya zamm étdikde cem‘an on yēdi nişf altun olduğdan soñra aşl-ı mes’ele (6) ile mezkūr on yēdi beyninde ol iki ḥālden mübāyenet var. Pes imdi altı kızını elinde olan (7) dördi, ol on yēdiye ḍarb eyledikde altmış sekiz olup soñra ol altmış sekizi (8) daḥı aşl-ı mes’elemiz olan altıya taḥsīm eyledikde her birine bir altun ve şülüş altun (9) ve nişf altunuñ südüsi işābet édüp ḥisāb-ı mezkūr üzre altı kıza bēş altun (10) ile şülüş altun ve nişf altunuñ şülüşānı işābet édüp ceddelere daḥı bir altun ve şülüş (11) altun ve nişf altunuñ südüsi ve ‘ammiyle daḥı kezālik bir altun ve nişf altunuñ südüsi (12) işābet édüp *fī-haysetü’l-mecmū‘* sekiz buçuḳ altun oldu. Muvāfaqata mişāl: (13) Bālāda olan şüretde tereke bēş altun ve şülüş altun farz ile de ṣaḥīḥ olan bēş, (14) kesr olan şülüş maḥrecine ḍarb olunduğda üç kerre bēş, on bēş olup ve kesr olan (15) şülüşü olan kendi maḥreci olan bire ḍarb étdikde üç kerre şülüş olup ol on (16) bēşe zamm olunduğda cem‘an on altı olup aşl-ı mes’ele ile mezkūr olan altı beyninde (17) muvāfaqat-ı nişfiyye var. Pes imdi ol altı kızlarıñ ellerinde olan dördi, ol on altınıñ

⁶⁶ Eserde “عمروه” şeklinde yazılmıştır.

[109a]

(1) nısfı olan sekize darb ile otuz iki olup sonra ol otuz ikiyi, aşl-ı mes'elemiz (2) olan altınıñ nısfı üçe takسیم eyledikde her birine bir altun ile şülüşan altun ve şülüş altunuñ (3) şülüşü işābet éder. Hisāb-ı mezkūr üzre altı kıza üç altun ile şülüş altun (4) ve şülüş altunuñ şülüşanı işābet édüp ve ceddlere dağı nısf altun ile şülüş (5) altun ve şülüş altunuñ südüsi işābet édüp ve ceddlere dağı nısf altun ile şüllüş altun (6) ve şülüş altunuñ südüsi işābet édüp ve 'ammiyle dağı kezālik nısf altun ile şülüş (7) altun ve şülüş altunuñ südüsi işābet édüp *fī-hayṣū'l-mecmū'* bēş altun ile şülüş (8) altun oldu. Fī-faşlü'l-düyün: Tereke-i meyyit cemī' düyüna vefā étmedigi şüretde terekeden (9) ğarīme ne deger idigini bilmekde tarīk oldur ki her ğarīmiñ deyni, her vārişin sihāmı menzilesinde (10) olup mecmū'-ı düyün, taṣḥīḥ menzilesinde ola. Ya'nī mecmū'-ı tereke ile düyün beyninde muvāfaqat (11) yā mübāyenet olursa her ğarīmiñ deyni terekeniñ vefkına yā külline darb olunup hāşıl-ı (12) darb mecmū'-ı düyünüñ vefkına yā külline kısmet oluna. Mübāyenete mişāl: Bir kimesne fevt olup (13) Zeyd'e bēş altun ve 'Amr'a⁶⁷ dağı üç altun deyni olup mecmū'-ı deyni sekiz altun olsa (14) ve terekesi ancak yēdi altun olduğı şüretde tereke ile mecmū'-ı düyün beyninde mübāyenet olmağla (15) Zeyd'in bēş altun deyni, terekemiz olan yēdi altunuñ küllisine darb olunduğda bēş kerre yēdi, otuz (16) bēş olup ba'dehu ol otuz bēşi dağı mecmū'-ı düyünümüz olan sekize kısmet eyledikde (17) dört altun ile bir altundan üç şümün altun Zeyd'e işābet édüp ve 'Amru'nuñ⁶⁸ dağı üç

[109b]

(1) altun deynine, terekemiz olan yēdi altunuñ küllisine darb olunduğda üç kerre yēdi, yigirmi bir (2) olup ba'dehu ol yigirmi biri dağı mecmū'-ı düyün olan sekize takسیم eyledikde iki altun (3) ile bēş şümün altunı işābet édüp *fī-hayṣū'l-mecmū'* yēdi altun oldu. Muvāfaqata mişāl: (4) Şüret-i mezbūrede tereke ancak altı altun farz olunmağla olur. Pes imdi tereke ile mecmū'-ı (5) düyün beyninde muvāfaqat bi'n-nısf olmağla Zeyd'in bēş altun deyni, terekemiz olan altı altunuñ (6) nısfı üçe darb olunduğda üç kerre bēş, on bēş olup ba'dehu ol on bēşi, mecmū'-ı düyün (7) olan sekiziñ nısfı dörde

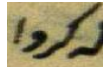
⁶⁷ Eserde “عمروه” şeklinde yazılmıştır.

⁶⁸ Eserde “عمروك” şeklinde yazılmıştır.

taḫsīm eyledikde üç buçuk altun ile rub‘ altun, Zeyd’e iṣābet (8) édüp ve ‘Amr’ın daḥı üç altun deyni, yine altı altunun nısfı üçe ḍarb eyledikde (9) üç kerre üç, toḳuz olup ba‘dehu ol toḳuzı, mecmū‘-ı dūyūn olan sekiziñ nısfı (10) dörde taḫsīm eyledikde iki altun ile rub‘ altun daḥı ‘Amr’da iṣābet édüp *fī-ḥays* (11) *ü’l-mecmū‘* altı altun oldu. Faṣl fī’t-teḥārūc: Teḥārūcden murād, vereşeden biri (12) terekeden bir şey’ üzerine bi-ṭarīkū’s-şulḥ ḥāric olmaḳdır. Kā‘idesi oldur ki meşāliḥ (13) vücūdıyla mes’ele taṣḥīḥ olduğdan şoñra taṣḥīḥden meşāliḥiñ siḥāmı tarḥ olunup (14) bāḳī tereke, bāḳī vereşeniñ üzerine kısmet oluna. Meşelā bir ‘avrat fevt olup zevcini (15) ve bir anasını ve bir ‘ammisini terk étdikde mezbūr zevc kendi zammında olan mehri üzerine (16) ‘alā-ṭarīkū’t-teḥārūc şulḥ olup sā’ir vereş beyninde ḥāric olmuş olsa zevciñ vücūdıyla (17) mes’ele, taṣḥīḥ olunup öyle olıcaḳ mes’elede nısf ve şülüş ve bāḳī alıcı var. Mes’ele

[110a]

(1) altıdan olup nısfı olan üçi zevce ve altınıñ şülüşü olan ikii anaya ve bāḳī kalanı bir ‘amma (2) vérilüp eger zevc, taṣḥīḥde dāḥil olmazsa mes’ele üçden olup şülüş-i küll olan biri (3) anaya vérilüp bāḳī iki ‘ammiye vérilecek. Anaya ḡadr ve ḥayf olmaḳ lāzım gelirdi. Ol sebebden (4) mes’ele, meşāliḥ olan zevciñ vücūdıyla taṣḥīḥ olunur. Bu, ‘amel-i kısmetdir. Geldik ‘amel-i taṣḥīḥe. Siḥāmla (5) ru’ūs beyninde üç ḥāle nazar édüp ol ki istiḳāmet, müvāfaḳat, mübāyenetdir. Zevciñ (6) elinde üç. Re’si bir. Üç bire müstaḳīm. Ḍarba ḥācet yok. Ananın elinde iki. Re’si (7) bir. İki bire müstaḳīm. Ḍarba ḥācet yok. ‘Amminiñ elinde bir. Re’si bir. Bir bire müstaḳīm. Ḍarba ḥācet (8) yok. Ba‘dehu zevc kendi zatında olan mihr-i mu’eccel üzerine şulḥ olup beynlerinden iḥrāc (9) olmaḳla mes’elede sehmi olan üç, tarḥ olunup bāḳī kalan üçün ikisi anaya ve bāḳisi (10) ‘ammiye vérilür. Bābü’l-redd: Redd, iṣṭilāḥda vereşeden aṣḥāb-ı ferāiziñ siḥāmına

(11) fazla kılup ‘aşabeden aña müstaḥaḳḳ kimesne olmaḳla ol fazla aṣḥāb-ı ferāiz (12) sehmleri kadar şırf ve tevzī‘ olunmaḳla dērler. ‘Avliñ zıddıdır. İllā zevc ile zevceye redd olunmaz. (13) Anlar men lā-yüreddü ‘aleyhlerdir. Ma‘-hezā aṣḥāb-ı ferāizden iken zīrā redd-i qarābet sebebiyledir. (14) Ol ikisine qarābet yok. Ma‘lūm olsun ki ferāiz üç kısımdır. Zīrā maḥrec-i siḥāma (15) yā müsāvidir yā nāḳışdur yā zā’id. Müsāvi olana, ferīḳ-ı ‘avle dērler. Zā’id olana, (16) farziyye-i ‘ā ile dērler. Āḳıs

olunup sehmleri iki olduğı-çün ve dahı mes'ele üçden (4) olur. Kaçan mes'elede şülüs ve südüs alıcı olsa meşelâ bir kimesne fevt olup li-üm iki kız karındaşını (5) ve ceddesini terk étdikde bi-hükümü'l-kâ'idü'l-mezkûr, aşl-ı mes'ele altıdan olup lâkin bi-hükümü'r-redd sihamları (6) üç olmağla üçden taşhîh olunur ve dahı mes'ele dörtten olur. Kaçan mes'elede nışf ve südüs (7) alıcı olsa meşelâ bir kimesne fevt olup li-ebeveyn bir kız karındaşı, ceddesini terk étdikde aşl-ı (8) mes'ele altıdan olup lâkin bi-hükümü'r-redd sihamları dört olmağla dörtten taşhîh olunur ve dahı mes'ele beşden (9) olur. Kaçan mes'elede şülüşân ve südüs alıcı olsa meşelâ li-ebeveyn iki kız karındaşı ile ceddesini terk (10) eylediği gibi yâhüd nışf ve südüs alıcı olsa mişâli li-ebeveyn bir kız karındaşı ile bir li-eb karındaşını (11) ve ceddesini terk eylediği gibi yâhüd nışf ve şülüş alıcı olsa mişâli li-ebeveyn bir kız karındaşı (12) ile iki li-üm karındaşını terk eylediği gibi üçini mes'elede men lâ-yüreddü 'aleyh olup (13) men yüreddü 'aleyh dahı cins-i vâhıdden olursa hüküm oldur ki mes'eleleri mes'eleteyn kılınır. (14) Men lâ-yüreddü 'aleyh mes'elesinden farzını vérdikden soñra bâkî ile men yüreddü 'aleyh beyninde istikâmet (15) olursa febihâ ve ni'met. Meşelâ bir 'avrat fevt olup zevcini ve üç kızını terk étdikde (16) mes'elede rub' ve şülüşân alıcı var. Nev'-i evvelden rub', nev'-i şânîniñ baż'ına yâ külline muhtaliğ (17) olsa mes'ele on ikiden olmağla biz dahı mes'eleyi on ikiden édüp rub' üç vérdik

[111b]

(1) zevce. Şülüşânı sekiz vérdik üç kıza. Bir bâkî kaldı. Müsteħakk kimesne yok ki (2) aḥz eyleyebildik. Mes'ele-i reddiyye: Kaçan mes'ele-i reddiye olsa kâ'ide oldur ki evvelâ nazar édelim, (3) men yüreddü 'aleyh cins-i vâhıdden mi yohsa cins-i vâhıdden ekşer mi? Nazar étdik. Men lâ-yüreddü 'aleyh (4) var. Ol ki zevcdir. Men yüreddü 'aleyh dahı cins-i vâhıdden kaçan mes'elede men lâ-yüreddü 'aleyh olup (5) men yüreddü 'aleyh dahı cins-i vâhıdden olsa hüküm oldur ki men lâ-yüreddü 'aleyh mes'elesi men yüreddü 'aleyh mes'elesinden (6) imtiyâz bulmak için mes'ele, mes'eleteyn kılınır. Biz dahı mes'eleyi mes'eleteyn kıldık. Men lâ-yüreddü (7) 'aleyh mes'elesiniñ aḳall-i maḥreci olan dörtten kılup birini vérdik zevce. Üç bâkî kaldı (8) ve men yüreddü 'aleyh mes'elesini dahı cins-i vâhıdden olmağla 'aded-i re'sleri olan üçden kıldık. (9) Ba'dehū nazar étdik. Men lâ yireddü 'alreih mes'elesinden bâkî kalan üç ile men yüreddü 'aleyh mes'elesiniñ beyninde (10) olan üç ḥâl istikâmet, muvâfakat

mübāyenetdir. İstikāmet bulduk. Zīrā bākī üçdür. (11) Mes'eleyi men yüreddü 'aleyh daḥı üçdür. Darba ḥācet yok. Kızların her birine bir vérdik. (12) Eger istikāmet olmayup muvāfaḳat olursa meşelā bir 'avrat fevt olup zevcini ve altı kızını (13) terk eylediği gibi kezālik mes'eleteyn kılınup men yüreddü 'aleyh mes'elesiniñ vefkı, men lā-yüreddü 'aleyh (14) mes'elesine ḍarb oluna. Mā-belaḡ her ne kadar olursa taşḥīḥ-i mes'ele olur. Ba'dehu men lā-yüreddü 'aleyhe (15) elinde olan men yüreddü 'aleyh mes'elesiniñ vefkına ḍarb olunup ve men yüreddü 'aleyhiñ elinde olan (16) men lā-yüreddü 'aleyhden bākīniñ vefkınıñ vefkına ḍarb oluna. Mes'ele-i mezkūrda rub' ve şülüşān olmaḡla (17) mes'elemiz on ikiden olduḡı muḳkarrer olmaḡın rub'ı üç vérdik zevce. Şülüşānı sekiz vérdik

[112a]

(1) altı kıza. Bākī bir kaldı. Böldük. Mes'ele-i reddiyye olsa kā'ide oldur ki evvelā nazār (2) édelim, mes'eledē men lā-yüreddü 'aleyh var mıdır, yoḡsa yok mıdır? Şānīyen nazār édelim, men yüreddü 'aleyh cins-i (3) vāḥidden mi, yoḡsa cins-i vāḥidden ekşer mi? Nazār étdik. Men lā-yüreddü 'aleyh var. Men yüreddü 'aleyh var.(4) Cins-i vāḥidden kaçan mes'eledē men lā-yüreddü 'aleyh olup men yüreddü 'aleyh daḥı cins-i vāḥideden olsa ḥükm (5) oldur ki mes'ele, mes'eleteyn kılınır. Biz daḥı mes'eleyi mes'eleteyn kılup men lā-yüreddü 'aleyh mes'elesini (6) aḡall-i maḥreci olan dörtden kıldık. Birini vérdik zevce. Üç bākī kaldı ve men yüreddü 'aleyh mes'elesini (7) daḥı 'aded-i re'sleri altı olmaḡla altıdan kıldık. Nazār étdik. Ol bākī ile men yüreddü 'aleyh mes'elesi (8) beyninde üç ḥāle ki istikāmet, muvāfaḳat, mübāyenetdir. Muvāfaḳāt-ı şülüşiyye bulduk. Pes imdi (9) altınıñ şülüşi olan ikii, men lā-yüreddü 'aleyh mes'elesiniñ külline ḍarb eyledik. Dört kerre iki, sekiz (10) olup işbu iki mes'ele sekizden taşḥīḥ olundu. Ba'dehu zevciñ elinde olan bir, men yüreddü 'aleyh mes'elesiniñ (11) şülüşi olan ikiye ḍarb olunduḡda bir kerre ikimiz oldu iki. Vérdik zevce ve altı kızınıñ elinde (12) olan altıyı, men lā-yüreddü 'aleyhden bākī kalan üçün şülüşi olan bire ḍarb eyledikde bir kerre altı, oldu (13) altı. Vérdik ol altı kıza. Bu, 'amel-i reddür. Geldik 'amel-i taşḥīḥe: 'amel-i taşḥīḥde yédi aşıñ ma'rifetine muḥtacız. (14) Üçü beynü's-sehm ve'r-ru'ūs. Dördü beynü'r-ru'ūs ve'r-ru'ūs. Sihām ile ru'ūs beynlerinde (15) olan istikāmet, muvāfaḳat, mübāyenetdir. Nazār étdik. Zevce işābet éden sehm iki. Re'si bir. (16) İki bire müstaḳīm. Darba ḥācet yok. Altı

kızıa işābet éden sehm altı. Re'sleri dağı altı. (17) Altı altıya müstaķīm. Darba hacet yok. Eger men lā-yüreddü 'aleyh mes'elesinde bākī kalan ile men yüreddü 'aleyh

[112b]

(1) mes'eleşi beyninde muvāfaķat dağı olmayup belki mübāyenet olursa hüküm oldur ki men yüreddü (2) 'aleyh mes'elesiniñ külli, men lā-yüreddü 'aleyh mes'elesiniñ külline darb oluna. Men yüreddü 'aleyh mes'eleşi ki (3) beşdir. Men lā-yüreddü 'aleyh mes'eleşi olan dörde darb eyledikde dört kerre beş, yigirmi olup (4) minhā taşhīhü'l-mes'eleteyn. Ba'dehu men lā-yüreddü 'aleyhiñ elinde olanı, men yüreddü 'aleyh mes'elesiniñ külline darb (5) oluna ve men yüreddü 'aleyhiñ elinde olan men lā-yüreddü 'aleyhden bākī kalanıñ külline darb olunmaķdır. Meşelā (6) bir 'avrat fevt olup zevcini ve beş kızını terk étdikde mes'elede rub' ve şülüşān alıcı olmağla (7) mes'ele on ikiden olup rub'ı üç vérdik zevce ve şülüşānı sekiz vérdik beş kıza. Bir bākī (8) kaldı. Böldük. Mes'ele-i reddiye: Kaçan mes'ele-i reddiyye olsa kā'ide oldur ki evvelā nazār édelim, mes'elede men lā-yüreddü (9) 'aleyh var mıdır, yoğsa yok mıdır? Şānīyen nazār édelim, men yüreddü 'aleyh cins-i vāhıdden mi, yoğsa ekşer mi? Nazār étdik. (10) Men lā-yüreddü 'aleyh var. Men yüreddü 'aleyh dağı cins-i vāhıdden. Her bār mes'elede men lā-yüreddü 'aleyh olup (11) men yüreddü 'aleyh dağı cins-i vāhıdden olsa hüküm oldur ki mes'ele, mes'eleteyn kılınır. Biz dağı mes'eleyi (12) mes'eleteyn kılup men lā-yüreddü 'aleyhiñ mes'elesini dörtten kıldık. Birini vérdik zevce. Üç bākī (13) kaldı ve men yüreddü 'aleyh mes'elesini 'aded-i re'sleri beş olmağla beşden kıldık. Ba'dehu nazār étdik. (14) Ol bākī ile beş beyninde üç hāle istikāmet, muvāfaķat, mübāyenetdir. Mübāyenet bulduķ. (15) Öyle olıcaķ men yüreddü 'aleyh mes'eleşi olan beşi, men lā-yüreddü 'aleyh mes'eleşi dörde darb eyledikde (16) dört kerre beş, yigirmi olup minhā taşhīhü'l-mes'ele. Ba'dehu men lā-yüreddü 'aleyh olan zevciñ elinde (17) olan biri, men yüreddü 'aleyh mes'eleşi olan beşe darb étdikde bir kerre beş, yine beş olup vérdik

[113a]

(1) zevce ve men yüreddü 'aleyh olan beşi dağı men lā-yüreddü 'aleyhden bākī kalan üçe darb eyledikde üç (2) kerre beş, oldu on beş ve beş vérdik beş kıza. Bu, 'amel-i reddür. Geldik 'amel-i taşhīhe. Taşhīhde yédi aşıñ (3) ma'rifetine muhtacıız. Üçi

beyne 's-sihām ve 'r-ru'ūsī. Dördi beyne 'r-ru'ūsī ve 'r-ru'ūsī. Sihām ile ru'ūs (4) beyinde olan hal istikāmet, muvāfaqat, mübāyenetdir. Nazar étdik. Zevciñ elinde bēş. Re'si bir. (5) Bēş bire müstaķīm. Darba hācet. Her bir kıziñ elinde üçerden, bēş kıza on bēş olup (6) her birine üçer müstaķīm. Darba hācet yok. Dördinci mes'ele: Mes'eledede men lā-yüreddü 'aleyh olup (7) men yüreddü 'aleyh dağı cins-i vāhiddeden ekşer olsa hükm oldur ki mes'elelerini mes'eleteyn kılup (8) men lā-yüreddü 'aleyhe farzını vérdikden soñra bākī ile men yüreddü 'aleyh mes'elesi beyinde istikāmet olursa (9) febihā ve ni'met mişālī. Bir kimesne fevt olup bir zevcesini ve dört ceddesini ve altı li-üm (10) kız karındaşını terk édüp mes'eledede rub' ve südüs ve şülüş alıcı var. Mes'ele on ikiden. (11) Üçi zevce, ikisi ceddeler, dördü li-üm kız karındaşlara vérilüp üç bākī kaldı. (12) Aña müsteħakk kimesne yok ki aḥz eyleyebildik. Mes'ele-i reddiyye her gāh mes'ele-i reddiyyede men lā-yüreddü 'aleyh (13) olup men yüreddü 'aleyh dağı cins-i vāhiddeden ekşer olsa mes'ele, mes'eleteyn kılinup men lā-yüreddü 'aleyh mes'elesini (14) aḳall-i maḥrecinden, men yüreddü 'aleyh mes'elesini sehmlerinden kılarız. Men lā-yüreddü 'aleyhiñ aḳall-i maḥreci, (15) dört mes'elesini dağı dörtten kıldık. Men yüreddü 'aleyhiñ sehmleri üç. Mes'elelerini dağı (16) üçden kıldık. Birini ceddeler, ikisini li-üm kız karındaşlara vérdik. Men lā-yüreddü 'aleyh mes'elesinden (17) birini vérdik. Üç kaldı. Ol bākī kalan üç ile men yüreddü 'aleyh mes'elesi beyinde üç hāle

[113b]

(1) nazar édüp istikāmet, muvāfaqat, mübāyenetdir. Ol bākī kalan üç, men yüreddü 'aleyh olan (2) üçe müstaķīm. Darba hācet yok. Bu, 'amel-i reddür. Geldik 'amel-i taşhīhe. Sihāmla ru'ūs beyinde olan (3) üç hāle nazar éderiz. Ol ki istikāmet, muvāfaqat, mübāyenetdir. Nazar étdik. Zevceniñ (4) elinde bir. Re'si dağı bir. Bir bire müstaķīm. Darba hācet yok. Ceddleriñ ellerinde bir. Re'sleri (5) dört. Bir ile dört beyinde mübāyenet var. Küll-i ru'ūsmevķūf, dört mevķūf. (6) Li-üm kız karındaşlarıñ ellerinde iki. Re'sleri altı. İki ile altı beyinde muvāfaqat-ı nışfiyye var. (7) Re'sleriniñ nışfi mevķūf, üç mevķūf. İki yerde mevķūfumuz var. Dört, bir yerde. (8) Üç bir yerde. Ru'ūs-ı mevķūfteyn beyinde dört hāle nazar éderiz. Ol ki temāşül, tedāḥul, (9) tevāfuḳ, tebāyündür. Nazar étdik. Dört ile üç beyinde mübāyenet var. Eḥadü-hümāyī, āḥara darb (10) étdik. Dört kerre üç, on iki oldu. Ol on ikiyi dağı aḣl-ı mes'eleden olan

(11) dörde darb étdik. On iki kerre dört, kırk sekiz oldu. Bizim için üç nesne (12) hâşıl oldu: aşl, maḍrûb, mā-belağ. Aşlı bildik dörtten. Maḍrûbı bildik on ikiden. (13) Mā-belağı bildik kırk sekizden. Bizim için iki ‘amel daḥı bâkî kaldı. Ferîḳına ne deger ve ferdine ne deger, (14) ferîḳına ne deger idigini bilmekde kâ‘ide oldur ki her ferîḳıñ aşl-ı mes’eleden elinde olanı maḍrûba (15) darb édüp mā-belağden haqqlarını i’tā’ étmekdir. Zevcenıñ elinde olan biri, darb eyledik (16) maḍrûbumuz olan ikiye. Bir kerre on ikimiz yine on iki. Vêrdik zevceye. Ceddleriñ elinde (17) olan bir. Bir kerre on ikimiz, on iki. Vêrdik ceddeler. Li-eb kız karındaşlarıñ ellerinde olan iki. Maḍrûbumuz

[114a]

(1) on ikiye darb ile yigirmi dört olup vêrdik li-eb kız karındaşlara. Her ferîḳıñ ferdine (2) ne deger idigini bilmekde tarîḳ oldur ki her ferîḳıñ aşl-ı mes’eleden elinde olanı, ‘aded-i re’slerine (3) nisbet étdirüp ol nisbet mişilli maḍrûba kıyāsen mā-belağdan haqqlarını i’tā’ étmekdir. (4) Zevcenıñ elinde bir. Re’si daḥı bir. Bir bire mişl-i ru’ûs nisbet dutar. Biz daḥı mişl-i maḍrûb vérelim. (5) Maḍrûb on iki. Vêrdik zevceye. Ceddleriñ ellerinde bir. Re’si dört. Bir dörde rub‘ı-ı re’s (6) nisbet dutar. Maḍrûb on iki. Rub‘ı üç. Ceddleriñ her birine üçer vêrdik. Li-eb kız karındaşlarıñ (7) ellerinde iki. Re’sleri altı. İki altıya şülüş-i re’s nisbet dutar. Biz de anda şülüş-i maḍrûb (8) vérelim. Maḍrûb on iki. Şülüşü dört. Her birine dörder vêrdik. Eger men lâ-yüreddü ‘aleyh mes’elesinde (9) bâkî kalan, men yüreddü ‘aleyh mes’elesine müstaḳīm olmayup belki mübāyin olursa ḥūkm oldur ki (10) men yüreddü ‘aleyh mes’elesiniñ külli, men lâ-yüreddü ‘aleyh mes’elesiniñ külline darb olunup mā-belağ (11) ferîḳınıñ farzlarınıñ maḥreci olup ba‘de men lâ-yüreddü ‘aleyhiñ mes’elesinden elinde olan (12) men yüreddü ‘aleyh mes’elesiniñ külline darb olunup ve men yüreddü ‘aleyh ferîḳınıñ mes’elesinden elinde olan, (13) men lâ-yüreddü ‘aleyh mes’elesinden bâkîniñ külline darb oluna. Meşelâ bir kimesne fevt olup (14) dört zevcesini, tokuz kızını ve altı ceddelerini terk étdikde mes’ele yigirmi (15) dörtten. Üçer zevcelere, on altısını kızlara, dördini ceddeler vêrdik. Bâkî bir (16) kaldı. Aña müsteḥaqq yok ki aḥz eyleyebildik. Mes’ele-i reddiyye: Her gâh mes’ele-i reddiyede men lâ-yüreddü (17) ‘aleyh olup men yüreddü ‘aleyh daḥı cins-i vâḥidden ekşer olsa mes’ele mes’eleteyn kılınup

[114b]

(1) men lā-yüreddü ‘aleyh mes’elesini aḳall-i meḥrecinden men yüreddü ‘aleyh mes’elesini sehmlerinden kılarız. Men lā-yüreddü (2) ‘aleyhiñ aḳall-i maḥreci sekiz. Biz daḥı mes’elesini sekizden kıldık ve men yüreddü ‘aleyhiñ sehmleri (3) bēş. Biz daḥı mes’elesini bēşden kılduk. Dördini kızlara ve birini ceddelerle vérdik (4) ve men lā-yüreddü ‘aleyh mes’elesinden daḥı birini zevcāta vérdik. Bāḳī yédi ḳaldı. Yédi (5) ile men yüreddü ‘aleyh mes’elesini beynine naḳar étdik. Mübāyenet var. Öyle olıcak men yüreddü ‘aleyh mes’elesini (6) men lā-yüreddü ‘aleyh mes’elesine ḍarb étdik. Bēş kerre sekiz, kırk oldu. Her gāḥ men yüreddü ‘aleyh mes’elesini, (7) men lā-yüreddü aleyh mes’elesine ḍarb olunsa mā-belaḡ mes’eleteyn farzlarını bölmege ṭarīḳ budur ki (8) men lā-yüreddü ‘aleyhiñ elinde olan maḍrūb olan men yüreddü ‘aleyh mes’elesine ve men yüreddü ‘aleyhiñ elinde (9) olanı, men lā-yüreddü aleyhden bāḳī ḳalana ḍarb édüp ḥāşıl ne olursa mā belagdan vérule. (10) Zevcātıñ elinde bir. Ḍarb étdik maḍrūba. Bēş oldu. Vérdik zevcāta. Kızlariñ ellerinde (11) dört. Ḍarb étdik bāḳīye. Yigirmi sekiz oldu. Vérdik kızlara. Ceddeleriñ ellerinde bir. Ḍarb (12) éttik bāḳīye. Yédi oldu. Vérdik ceddelerle. Bu, ‘amel-i reddür. Geldik ‘amel-i taşḥīhe. Sihāmla ru’ūs (13) beyninde üç ḥāle naḳar éderiz. Ol ki istiḳāmet, muvāfaḳat, mübāyebétdür. Naḳar étdik. Zevcātıñ (14) ellerinde bēş. Re’sleri dört. Bēş ile dört beyninde mübāyenet var. Küll-i ru’ūs mevḳūf, kızlariñ ellerinde yigirmi sekiz. (15) Re’sleri toḳuz. Yigirmi sekiz ile toḳuz beyninde mübāyene var. Küll-i ru’ūs mevḳūf, toḳuz mevḳūf ve ceddeleriñ ellerinde (16) yédi. Re’sleri altı. Yédi ile altı beyninde mübāyenet var. Küll-i ru’ūs mevḳūf, altı mevḳūf. Üç yirde mevḳūf var: (17) Dört bir yérde, toḳuz bir yérde, altı bir yérde. Ru’ūs-ı mevḳūfeyn beyninde dört ḥāle naḳar éderiz. Ol ki

[115a]

(1) temāşül, tedāḥul, tevāfuḳ, tebāyündür. Dört ile altı beynine naḳar étdik. Muvāfaḳat-ı nışfiyye var. (2) Eḥād-hümā nışfını, āḥara ḍarb eyledik. İki kerre altı, on iki oldu. Ba’dehü ol on iki ile toḳuz beynine naḳar (3) étdik. Muvāfaḳat-ı şülüşiyye var. Eḥād-hümā şülüşi, āḥara ḍarb eyledik. Üç kerre on iki, oldu otuz (4) altı. Ol otuz altıyı aşl-ı mes’eleye ḍarb eyledik. Otuz altı kerre kırk, biñ dört yüz (5) kırk oldu. Bizim için üç nesne ḥāşıl oldu: aşl, maḍrūb, mā-belaḡ. Aşlı bildik kırḳdan. (6) Maḍrūbı bildik otuz

altıdan. Mā-belağı bildik biñ dört yüz kırkıdan. Bizim için iki ‘amel dağı bākī kaldı. (7) Ferīkına ne deger, ferdine ne deger, ferīkına ne deger idigüni bilmekde kâide oldur ki her ferīkını elinde olanı, her birine (8) darb édüp mā-belağdan haqqlarını i‘tā’ étmekdir. Zevcātın elinde olan bēşi, maḍrūbumuz olan (9) otuz altıya darb eyledikde yüz seksen oldu. Vérdik zevcāta. Kızların ellerinde yigirmi sekizi, (10) maḍrūbumuz otuz altıya darb eyledik. Biñ sekiz oldu. Vérdik kızlara. Ceddlerin ellerinde olan (11) yédiyi, maḍrūbumuz otuz altıya darb eyledik. İki yüz elli iki vérdik ceddler. Her ferīkını ferdine ne deger (12) idigini bilmekde kâide oldur ki her ferīkını elinde olanı, ‘aded-i re’slerine nisbet étdirüp ol nisbet (13) mişilli maḍrūba kıyāsen mā-belağdan haqqlarını i‘tā’ étmekdir. (14) Zevcātın ellerinde bēş. Re’sleri dört. Bēş dörde ru’ūs-ı (15) mişl-i ru’ūs ile rub’-ı re’s nisbet dutar. Biz dağı maḍrūb ve rub’-ı maḍrūb vérelim. Maḍrūb (16) otuz altı. Rub’ı toköz. Otuz altı ile toköz, kırk bēş. Zevcātın her birine kırk (17) bēşer vérdik. Kızların ellerinde yigirmi sekiz. Re’sleri toköz. Yigirmi sekiz, toközü şülüs-i emşāl. Ru’ūs ve tūs’

[115b]

(1) ve tūs’-i ru’ūs nisbet dutar. Biz dağı her birine maḍrūbuñ üç şülüşini ve tūs’ini vérelim. Maḍrūb (2) otuz altı. Tūs’i dört. Kızların her birine yüz on ikişer vérdik. Ceddlerin ellerinde yédi. Re’sleri (3) altı. Yédi altıya mişl-i ru’ūs ve südüs-i ru’ūs nisbet dutar. Biz dağı her birine maḍrūb (4) ve südüsü maḍrūb vérelim. Maḍrūb otuz altı. Südüs altı. Otuz altı ile altı, kırk iki olup (5) ceddlerin her birine kırk ikişer vérdik. Meḳāsimü’l-cedd: cedd-i muḳāseme, luğatda kısmetdendir, müfā‘alet (6) bābından olmağıla müşāreket iktiza éder. İştılâhda cedd ḥīn-i kısmetde er qarındaşları kılınmağdır. (7) Zīrā cedd, bir vechle eb gibidir ve bir vechle dağı aḡ gibidir. Pes imdi tereke-i meyyit cedd ile (8) aḡavāt beyninde *li’z- zekeri mişlu ḥazzi’l-ün-şeyeyni*⁶⁹ taḳsīm olunur. Ma’lūm olsun ki Ḥazret-i ‘Amr *raziyellāhü anh* (9) zamān şerīflerinde uḡuvvet, aḡavāt ile cedd-i şaḡīḥ cem’ olduğda cedd mes’elesinde ‘azīm ihtilāf (10) vākī’ olamağın hattā ‘Amr *raziyellāhü anh* nāsa ḡitāb édüp peygamber ‘aleyhi’s-selām cedde ne i‘tā’ (11) eyledigini sizden biriñiz bilmez misiñiz didiklerinde biri südüs vérdiler déyüp ve biri dağı şülüs (12) vérdiler déyüp ve biri dağı nışf vérdiler déyüp

⁶⁹ Nisa Suresi 11. ayet: (Erkeğe) iki dişinin payı kadarını.

biri dahı rub´ vérdiler déyüp (13) bunlarıñ her birine vereşeden cem´ olmuşidi déyü sū´āl buyurduklarında li-eb dérler. Cümlesi (14) cevāb vérmeleriyle ne maķūle vereşe ile sūdüs ve şülüş nışf ve rub´ véridiği ma´lūmuñuz olmayacak. (15) İnşirāh-ı şadr hāşıl olmaz déyü buyurduklarından şöñra aşhāb-ı kirām ittifāk içün bir saķf (16) altına cem´ olduklarında saķf yarılup beyñlerine bir yılan düşüp qarār-ı dāde ittifāk (17) olmadan⁷⁰ her biri bir tarafa gétmişlerdir. Hazret-i Ebū Bekir *raziyellahu anh* ve anlara tābi´ aşhāb-ı

[116a]

(1) kirām *raziyallahü Te´ala ´aleyhim ecma´in* li-ebeveyn uñuvvet ve aḥavāt ki aña benü´l-a´yān denilür. (2) Ve´l-eb uñuvvet ve aḥavāt ki aña benü´l-al´lāt denilür. Cedd ile vāriş olmazlar déyü buyurdular. (3) Qavl-i İmām-ı A´zam dahı budur ve fetvā dahı ´indü´l-imām bunuñ üzerinedir. Şahābe-i (4) kirāmdan Zeyd Bin Şābit *raziyellahu anh* katında muķāseme-i cedd, bēş aşl üzerine mebnīdir. Aşl ol (5) mes´elede zū-sehm olan altı kimesneden biri olmazsa anlar ki bint ve bint-i ibn ve zevc (6) ve zevce ve üm ve cededir. Ol zamānda cedd içün efḍal-i emreyn olmaķdır. Meķāsimdan (7) ve şülüş-i küllden mes´elā cedd ile li-ebevyn bir er qarındaş olsa maķāsim vechi üzre nışf-ı (8) māl olmaķ, cedd içün şülüş-i küll olmaķdan ḥayırlı ve efḍal olmağla cedde nışf-ı māl vérilüp (9) ammā cedd ile li-ebeveyn üç er qarındaş olsa cedd içün şülüş ḥayr olmağla cedde şülüş (10) vérilür. Aşl-ı şānī: Benü´l-al´lāt ya´nī li-eb er qarındaşlar ve kız qarındaşlar ḥīn-i (11) kısmetde idḥāl olunmaķdır. İzrārü´l-cedd mişāli yakında gelür görürsün. Aşl-ı şālīs: (12) Mes´elede benü´l-al´lāt ile uḥt li –ebeveyn olsa ba´de naşbü´l-cedd uḥt nışfını (13) aldıķdan şöñra bāķī qalırsa benü´l-al´lāt içün olmaķdır. Eger bāķī kalmazsa benü´l-al´lāta nesne (14) yokdur. Benü´l-al´lāt içün bāķī kılmağla ol bāķī vérilür ve cedd içün dahı efḍal-i (15) emreyn alup muķāsım ḥayırlı ve efḍal olduğuna mişāl: Bir kimesne fevt olup (16) ceddini ve li-ebeveyn bir kız qarındaşını ve li-eb iki kız qarındaşını terk étdikde Zeyd bin Şābit (17) katında ceddini iki, kız qarındaş kıldık. Bēş kız qarındaş oldu. Mes´eleyi bēşden kıldık.

⁷⁰ Metinde “المادين” bu şekilde yazılmıştır.

[116b]

(1) İkisini cedde vérdik ve li-ebeveyn bir kız karındaş ise nışf ister. Béşde ise nışf yok.
(2) Nışfa maḥrec olan ikiyi mes'elemiz olan béşe ḍarb eyledik. İki kere béş, on oldu.
(3) Ol onuñ dördini cedde vérdik. Béşini li-ebeveyn bir kız karındaşına vérdik. Bāķī birini li-eb (4) iki kız karındaşlara vérdik. Bu, 'amel-i kısmetdir. Geldik 'amel-i taşhīḥe. Siḥāmla ru'ūs beyninde olan üç ḥale (5) nazar édelim. Ol ki istikāmet, muvāfaḳat, mübāyenetdir. Nazar étdik. Cedd elinde dört. Re'si (6) bir. Dört bire müstaķīm. Ḍarba ḥācet yok. Li-ebeveyn bir kız karındaşın elinde béş. Re'si bir. (7) Béş bire müstaķīm. Ḍarba ḥācet yok. Li-eb iki kız karındaşların ellerinde bir var. Re'sleri iki. (8) Bir ikiye kesr ve mübāyin. Küll-i ru'ūs mevķūf, iki mevķūf. Mevķūf olan ikimizi, mes'eleden olan (9) ona ḍarb eyledik. İki kerre onumuz, oldu yigirmi. Bizim içün üç nesne ḥāşıl oldı: aşl, maḍrūb, (10) mā-belağ. Aşlı bildik ondan. Maḍrūbı bildik ikiden. Mā-belağı bildik yigirmiden. Bizim içün iki (11) 'amel daḥı bāķī kaldı. Ferīķına ne deger ve ferdine ne deger, ferīķına ne deger idigini bilmekde kā'ide oldur ki (12) her ferīķın aşl-ı mes'eleden elinde olanı, maḍrūba ḍarb édüp mā-belağdan ḥaḳḳlarını i'tā' (13) étmekdir. Ceddiñ elinde olan dördi, maḍrūbumuz ikiye ḍarba étdik. İki kerre dört, oldı sekiz. (14) Vérdik cedde. Li-ebeveyn bir kız karındaşın elinde olan béşi, maḍrūbumuz ikiye ḍarb étdik. (15) İki kerre béş, oldı on. Vérdik li-ebeveyn bir kız karındaşa. Li-eb iki kız karındaşın ellerinde olan (16) biri, maḍrūbumuz ikiye ḍarb eyledik. Bir kerre iki yine iki. Vérdik li-eb iki kız karındaşa. (17) Ferīķının ferdine ne deger idigini bilmekde kā'ide oldur ki her ferīķın aşl-ı mes'eleden elinde olan

[117a]

(1) 'aded -i re'slerine nisbet édüp ol nisbet mişilli maḍrūba kıyāsen mā-belağdan ḥaḳḳlarını i'tā' (2) étmekdir. Ceddiñ elinde dört. Re'si bir. Dört bire erba'a-ı emşāl-i re's nisbet dutar. Biz daḥı (3) cedde erbā'a-ı emşāl-i maḍrūb vérelim. Maḍrūb iki. Erba'a-ı emşāl-i sekiz vérdik cedde. Li-ebeveyn (4) bir kız karındaşın elinde béş. Re'si bir. Béş bire ḥums-ı emşāl-i re's nisbet dutar. Biz daḥı li-ebeveyn (5) kız karındaşa ḥamse-i emşāl-i maḍrūb vérelim. Maḍrūb iki. Ḥamse-i emşāl on vérdik (6) li-ebeveyn kız karındaşa. Li-eb iki kız karındaşın ellerinde bir. Re'sleri iki. Bir ikiye nışf-ı re's (7) nisbet dutar. Biz daḥı anlara nışf-ı maḍrūb vérelim. Biz daḥı anla nışf-ı maḍrūb

vérelim. (8) Maḍrüb iki, nısf bir. Her birine birer vérdik ve eger cedde küll-i malıñ şülüşi vérilse bir sehm ile (9) şülüşān sehm vérmek lâzım olurdu. Pes imdi muḳāseme vechi üzre olsa cedd iki sehm almak, (10) cedd için hayırlı ve efḍaldır. Bir sehm ile şülüşān sehm almak ve eger bu mes'ele uḥt li-eb bir olsa (11) ol uḥt li-eb için bir nesne bâkī kalmadığına mişāl olur. Zīrā mūḳāsim vechi üzerine (12) cedd, iki kız ıarındaşı farz édüp li-ebeveyn kız ıarındaşı ile üç olup ve li-eb kız ıarındaşı (13) daḥı izrārü'l-cedd idḥāl étmekle anıñ ile dört olup mes'ele daḥı re'slerinden olmağla dörtten (14) olup ikisini cedde vérüp ve li-ebeveyn kız ıarındaşı bir olduḡda ḥaḳḳı, nısf olmağla dördüñ (15) nısfı olan bâkī ikiyi daḥı aña vérmekle benü'l-al'lāt olan li-eb bir kız ıarındaşı için bir nesne (16) bâkī kalmadı. Ancak cedde zarar ıaşdı için idḥāl olundu. Zīrā idḥāl olunmasa mes'ele üçün (17) olup şülüşānı cedde vérmek lâzım olurdu. Şülüşānı ise nışfdan zīyādedür. Aşl-ı rābi' :

[117b]

(1) Mes'elede zū-sehm olursa zū-sehm farzını aldıḡdan soñra cedd için efḍal-i umūr selāse (2) olmaḡdır. Muḳāsemeden şülüş-i mā-bāḳīden ve südüs-i küllden. Ammā muḳāseme hayırlı olduḡuna mişāl: (3) Bir 'avrat fevt olup zevcini ve ceddini ve bir er ıarındaşını terk étdikde mes'ele ikiden (4) olup birini vech ve birini daḥı cedd ile er ıarındaşıa vérdik. Bu, 'amel-i ıismetdir. Geldik (5) 'amel-i taşḥīḥe. Sihāmla ru'ūs beyninde üç ḥāle nazar éderiz. Ol ki istiḳāmet, muvāfaḳat, mübāyenetdir. (6) Nazar étdik. Zevciñ elinde bir. Re'si daḥı bir. Bir bire müstaḳīm. Ḍarba ḥācet yok. Cedd ile er ıarındaşlarıñ (7) ellerinde bir. Re'sleri iki. Bir ile iki beyninde mübāyenet var. Re'slerini, aşl-ı mes'eleye ḍarb eyledik. İki (8) kerre iki, dört oldu. Bizim için üç nesne ḥāşıl oldu. Mes'eleyi bildik ikiden. Maḍrūbı (9) daḥı bildik ikiden. Mā- belaḡı bildik dörtten. Bizim için iki 'amel daḥı ḳaldı. Ferīḳına ne deḡer, (10) ferdine ne deḡer, ferīḳına ne deḡer idigini bilmekde ḳā'ide oldur ki her ferīḳıñ aşl-ı mes'eleden elinde olanı, (11) maḍrūba ḍarb édüp mā-belaḡdan ḥaḳḳlarını i'tā' étmekdir. Zevciñ elinde olan biri, maḍrūbumuz (12) ikiye ḍarb eyledik. Bir kerre iki, yine iki. Vérdik zevce. Cedd ile er ıarındaşıñ ellerinde bir. Ḍarb (13) éttik maḍrūbumuz olan ikiye. Vérdik ol ikiyi cedd ile er ıarındaşıa. Her ferīḳıñ ferdine ne deḡer (14) idigini bilmekde ḳā'ide oldur ki her ferīḳıñ elinde olanı, 'aded-i re'slerine nisbet étdirüp ol nisbet mişilli (15) maḍruba kıyāsen mā- belaḡdan ḥaḳḳlarını i'tā' étmekdir. Zevciñ elinde bir. Re'si daḥı

bir. Bir bire mişl-i re's (16) nisbet dutar. Biz daħı aña mađrūbuñ mişlini vérelüm. Mađrūb iki. Mişli daħı iki. Vérdik zevce. Cedd ile (17) er ıarındaşıñ ellerinde bir. Re'sleri iki. Bir ikiye nışf-ı re's nisbet dutar. Cedd ile er ıarındaşıñ her birine, mađrūbuñ

[118a]

(1) nışfı olan biri vérdik. Ammā zū-sehmiñ farzından soñra şülüs-i mā-bākīniñ cedd içün hayırlı (2) ve efđal olduğına mişāl: Bir kimesne fevt olup ceddini ve ceddesini ve bir kız ıarındaşıñı ve iki (3) er ıarındaşıñı terk étdikde mes'elede şülüs ve südüs bākī alıcı var. Mes'ele altıdan. Birini ceddeye (4) vérdik. Béş bākī kaldı. Cedd ise bākīniñ şülüşini ister. Béşde ise şülüs-i şahīh yok. (5) Şülüs-i maħrecine, mes'eleyi đarb étdik. Üç kerre altı, on sekiz oldu. Ol on sekiziñ üçini (6) ceddeye vérdik. On béş bākī kaldı. On béşiñ şülüşü béş vérdik cedde ve bākīsini (7) 'aşabeye vérdik. Bu, 'amel-i kısmetdir. Geldik 'amel-i taşhīhe. Sihāmla ru'ūs beyninde olan üç hāle (8) nazar étdik. Ol ki istikāmet, muvāfakat, mübāyenetdür. Ceddeniñ elinde üç. Re'si bir. Bir, üçe (9) müstaķīm. Đarba ĥacet yok. Ceddiñ elinde béş. Re'si bir. Béş bire müstaķīm. Đarba ĥacet (10) yok. 'Aşabeniñ ellerinde on. Re'sleri béş. On béşe müstaķīm. Đarba ĥacet yok. Dördini (11) iki er ıarındaşlardan her birine vérdik ve ikisini bir kız ıarındaşıña vérdik. Eger muķāseme i'tibār (12) olunsa mes'ele yine altıdan olup ceddeye südüsini vérdikden soñra ceddi daħı iki (13) kız ıarındaşı kılmağla re'sleri yédi olup bākī kalan béşi, yédiye takşīm étmek-çün ol (14) béşden her birini seb' kılmağla ol béşiñ mecmū'ı, otuz béş seb' olup ol otuz (15) béş seb'adan cedde on seb' işābet éderdi. Ol on seb' ise bir sehm ile üç (16) seb' éder. Ammā südüsü cemī'-i māl i'tibār olunsa cedd içün ancak bir sehm işābet éderdi. (17) Ammā şülüs-i mā-yebkā i'tibār cedd içün hayırlı ve efđal olup ol bākī béş sehmden içün

[118b]

(1) bir sehm ile şülüşān sehm véřildi. Zīrā béş sehm, on béş şülüş olur. Pes imdi, ol on béş şülüşüñ (2) béş şülüşü cedde véřildi. Ol béş şülüş ise bir sehm ile şülüşān sehm olur. Ammā südüs-i cemī'-i māl (3) cedd içün hayırlı ve efđal olduğına mişāl: Bir kimesne fevt olup ceddesini ve ceddini ve bir kızını (4) ve iki er arķadaşıñı terk étdikde mes'elede iki südüs ve bir nışf ve bākī alıcı var. Mes'ele (5) altıdan birini ceddeye ve

birini cedde ve nısfı olan üçini kızına, bâkî birini iki er karındaşına (6) vérdik. Bu, ‘amel-i kısmetdir. Geldik ‘amel-i taşhîhe. Sehmle ru’ûs beyninde olan üç hâle nazar étdik. (7) Ol ki istikâmet, muvâfaqat, mibâyenétdür. Ceddiñ elinde bir. Re’si dahı bir. Bir bire müstaķîm. Darba (8) hâcet yok. Ceddeniñ elinde bir. Re’si dahı bir. Bir bire müstaķîm. Darba hâcet yok. Kızıñ (9) elinde üç. Re’si bir. Üç bire müstaķîm. Darba hâcet yok. İki karındaşlarıñ ellerinde bir. (10) Re’sleri iki. Bir iki beyninde mübâyenet var. Küll-i ru’ûs mevķûf, iki mevķûf. Mevķûf olan (11) ikimizi, aşl-ı mes’ele olan altıya darb eyledik. İki kerre altı, oldu on iki. Bizim içün üç nesne (12) hâşıl oldu: aşl, mağrûb, mâ-belağ. Aşlı bildik altıdan. Mağrûbı bildik ikiden. Mâ-belağı bildik (13) on ikiden. Bizim içün iki ‘amel dahı bâkî kaldı. Ferîķına ne deger, ferdine ne deger, ferîķına ne deger idigini (14) bilmekde kâ‘ide oldur ki her ferîķiñ elinde olanı, mağrûba darb édüp mâ-belağdan haķķlarını i‘tâ’ (15) étmekdir. Cedddeniñ elinde olan biri, mağrûbumuz ikiye darb étdik. Bir kerre iki yine iki olup (16) vérdik ceddeye ve ceddiñ dahı elinde olan biri, mağrûbumuz ikiye darb ile yine iki olup vérdik (17) cedde ve kızıñ elinde olan üçü dahı mağrûbumuz ikiye darb étdikde üç kerre iki, altı olup vérdik

[119a]

(1) kıza ve iki er karındaşlarıñ ellerinde olan biri, mağrûbumuz ikiye darb ile yine iki olup vérdik ol (2) iki er karındaşlara. Ferîķiñ ferdine ne deger idigini bilmekde kâ‘ide oldur ki her ferîķiñ aşl-ı mes’eleden (3) elinde olanı, ‘aded-i re’slerine nisbet étdirüp ol nisbet mişilli mağrûba kıyâsen mâ-belağdan haķķlarını (4) i‘tâ’ étmekdir. Ceddeniñ elinde bir. Re’si dahı bir. Bir bire mişl-i re’s nisbet dutar. Biz dahı mişl-i (5) mağrûb vérelim. Mişl-i mağrûb iki. Vérdik ceddeye. Ceddiñ elinde bir. Re’si dahı bir. Bir bire mişl-i (6) re’s nisbet dutar. Biz dahı mişl-i mağrûb vérelim. Mişl-i mağrûb iki. Vérdik cedde. Kızıñ elinde (7) üç. Re’si bir. Üç bire şelaşetü emşâl-i re’s nisbet dutar. Mađrûb iki. Şelaşetü emşâli altı vérdik (8) kıza. Er karındaşlarıñ ellerinde bir. Re’sleri iki. Bir ikiye nısf-ı re’s nisbet dutar. Mađrûb iki. (9) Nısfı bir. Er karındaşlarıñ her birine birer vérdik. Ma‘lûm olsun ki eger cedd içün şülüs-i (10) bâkî, hayırlı ve efđal olan mişâl-i mezkûrda bâkî mâlda şülüs-i şahîh olmaz ise kâ‘ide oldur ki (11) maħrec-i şülüs, aşl-ı mes’elemiz olan altıya darb olunup mâ-belağ taşhîh olur. Nitekim kâ‘ide-i (12) mezkûre mişâl-i mezkûrda icrâ’ olundu. İşbu kâide maħallinde işâret olunmayup bu maħallde zıkr (13) olunmağa sebeb-i umûr, şelaşetü emşileniñ nazarına hâlel gelmesün

içündür. Eger bâkî mālda şülüs-i (14) şahîh olursa kâ'ide-i mezkûreye hâcet olmaz. Meşelâ bir kimesne fevt olup zevcesini (15) ve ceddini ve li-eb üç er karındaşını terk eylese mes'eleyi dörtten édüp birini zevcesine (16) ve bâkî kalan üçün şülüs olan biri dahı cedde ve bâkî şülüsânını üç er karındaşa véririz. (17) Pes imdi mes'ele on ikiden olur ve cedd için muķāsemeden ve südüs-i cemî'-i māldan şülüs bâkî hayırlı

[119b]

(1) ve efđaldır. Aşl-ı hāmîs: Münferidât olan aḥavât, ceddle 'aşabe olmaķdır. Lâkin mes'ele-i (2) ekderiyyede uḥt maḥrûm olmamaķ için evvelâ şāḥibe-i farz i'tibâr olunur. Zîrâ (3) Zeyd Bin Şābit ḳanında uḥt cedd ile maḥrûm olmaz. Mānî' olmadıkca mānî' ise bintdir. (4) Şānîyen 'aşabe i'tibâr olunur. Zîrâ Zeyd-i mezbûr ḳanında cedd, aḥ gibidir. Uḥtuñ naşîbi aḥuñ naşîbi üzerine yine (5) ziyāde olmadıķı gibi uḥtuñ naşîbi üzerine ziyāde olmaz. Eger uḥt şānîyen (6) 'aşabe i'tibâr olunmasa anıñ naşîbi ceddîñ naşîbi üzerine ziyāde olmaķ lâzım gelirdi. (7) Ma'lûm olsun ki uḥt-ı münferide cedd ile 'aşabe olur iken bintiñ vücûdıyla vāriş (8) olmayup südüs-i cemî'-i māl cedd için hayırlı ve efđal olduķına mişāl: Bir 'avrat fevt (9) olup zevcini ve ceddini ve bir kızını ve bir anasını ve li-ebeveyn yāḥûd li-eb kız ḳarındaşını (10) terk étdikde mes'eledde rub' ve nışf ve iki südüs alıcı var. Mes'ele on ikiden olup (11) lâkin maḥreci kâfî olmağla on üçe 'avl eyledi. On ikiniñ rub'ı üç vérdik zevce. (12) Südüsi iki vérdik cedde. Nışfı altı vérdik kıza. Bir südüs dahı iki vérdik anaya. (13) Li-ebeveyn veyāḥûd li-eb kız ḳarındaş meyyitiñ kıızı ile 'aşabe olsa gerekdir ki bâkî bir nesne (14) ḳalmağla aña bir nesne vérildi. Şûret-i mes'ele-i ekderiyye: Bir 'avrat fevt olup zevcini (15) ve anasını ve ceddini ve li-ebeveyn yāḥûd li-eb bir kız ḳarındaşını terk eyledikde mes'eledde iki nışf (16) ve bir şülüs ve bir südüs alıcı olmağla mes'ele altıdan olup lâkin maḥreci kâfî olmağla toķuza (17) 'avl eyledi. Altınıñ nışfı üç vérdik zevce. Bir nışfı dahı üç vérdik kız ḳarındaşa

[120a]

(1) ve şülüşi olan ikii vérdik anaya ve südüsi olan biri vérdik cedde. Anadan soñra ceddîñ nışfını, (2) kız ḳarındaşınıñ naşîbine zamm étdik. Dört oldu. Bu, 'amel-i kısmetdir. 'Amel-i taşḥîḥde siḥāmla ru'ûs beyninde (3) olan üç ḥāle naẓar éderiz. Ol ki istikāmet, muvāfaķat, mübāyenetdir. Zevciñ elinde üç. Re'si (4) bir. Üç bire

müstaķīm. Ğarba hācet yok. Ananīñ elinde iki. Re'si bir. İki bire müstaķīm. Ğarba (5) hācet yok Cedd ile uħtuñ ellerinde dört. Re'sleri üç. Dört ile üç beyninde mübāyenet (6) var. Re'slerini, mes'eleye Ğarb eyledik. Üç kerre toķuz, oldu yigirmi yédi. Bizim içün üç (7) nesne hāşıl oldu: aşl, mağrüb, mā-belağ. Aşlı bildik toķuzdan. Mađrübü bildik üçden. (8) Mā-belağı bildik yigirmi yédiden. Bizim içün iki 'amel daħı bākī Ğaldı. Ferīķına deger ferdine ne deger, (9) ferīķına ne deger idigini bilmekde Ğā'ide oldur ki her ferīķıñ elinde olanı, mađrūba Ğarb édüp (10) mā-belağdan Ğaķķlarını i'tā étmekdir. Zevciñ elinde olan üç, mađrūbumuz üçe Ğarb édüp (11) üç kerre üç, toķuz oldu. Vérdik zevce. Anasınıñ elinde olan ikiyi daħı mađrūbumuz üçe (12) Ğarb édüp iki kerre üç, oldu altı. Vérdik anaya. Cedd ile uħtuñ ellerinde dört. (13) Ğarb eyledik mađrūbumuz üçe. Dört kerre üç, oldu on iki. Vérdik cedd ile uħta. Her ferīķıñ (14) ferdine ne deger idigini bilmekde Ğā'ide oldur ki her ferīķıñ ellerinde olanı, re'slerine nisbet étdirüp (15) ol nisbet mişilli mađrūba Ğıyāsen mā-belağdan Ğaķķlarını i'tā étmekdir. Zevciñ elinde üç. Re'si (16) bir. Üç bire şeleşetü emşāl-i re's nisbet dutar. Mađrūbuñ üç mişli olan toķuzı vérdik (17) zevce. Ananīñ elinde iki. Re'si bir. İki bire mişlinde re's nisbet dutar. Mađrūbuñ iki mişli olan altıyı

[120b]

(1) anaya vérdik. Cedd ile uħtuñ ellerinde dört. Re'sleri üç. Dört üçe mişl-i re's (2) ile şülüş-i re's nisbet dutar. Biz daħı mişl-i mağrüb ile şülüş-i mağrüb vérelim. Mađrüb (3) üç. Şülüşi bir. Biri üçe zamm eyledik. Dört oldu. Pes imdi cedde sekiz ve uħta dört (4) vérdik. Bu mes'elede uħt-ı cedd ile şāhib-i farż i'tibār olunmuşdur nisbet (5) olmadığı sebebeden ve bu mes'ele[niñ] _Ekderiyye. tesmiyesine bā'is benī Ekderiyye Ğabīlesinden (6) bir mer'eye vāķi' olduğundan ötürdür. Eger mes'ele-i mezkūrede uħt olmayup belki (7) aħ veyāħūd uħtān olsa 'avl ve ekderiyyeden maşūn olurdu. Bābü'l-münāsaħati: (8) Münāsaħa, luğatde naķle dérler. İştılāħda ba'zı vereşeniñ naşibi mevta sebebiyle Ğalū'l-ķısmete (9) vereş-i uħrāya intikāle vérilir. 'Amel-i münāsaħada Ğā'ide oldur ki meyyit-i evveliñ ve meyyit-i (10) şānīniñ mes'eleleri taşķīh olunur. Her vārişe siħāmı véridikden soñra mā fī'l-yed ile (11) taşķīh-i şānī beyninde istiķāmet olursa febihā ve ni'met ve illā taşķīh-i şānīniñ (12) vefķı yāħūd külli taşķīh-i evvele Ğarb olunup mā-belağ ola. Ba'dehu meyyit-i evveliñ vereşesiniñ (13) siħāmı taşķīh-i şānīniñ vefķına yā külline Ğarb oluna ve meyyit-i şānīniñ vereşesiniñ siħāmı (14) Mā

fi'l-yediñ vefkına yā külline ɗarb oluna ve meyyit-i şālīsde ve rābi'de ve hāmesde ve sādīsde (15) ve sābi'ada elli ġayrū'n-nihāyet böylece 'amel olunur. Meşelā bir 'avrat fevt olup zevci (16) Muḥammed'i ve kıızı Şāfiye'yi ve anası Ḥadīce'yi terk étdikde mes'elede rub' ve nışf ve südüs (17) alıcı var. Nev'-i evvelden rub', nev'-i şānīniñ ba'zısına yā külline muḥtelit olsa mes'ele on ikiden olup

[121a]

(1) rub'ı üç vérdik zevci Muḥammed'e. Nışfı altı vérdik kıızı Şāfiye'ye. Südüsi iki vérdik anası (2) Ḥadīce'ye. Bir bākī kaldı. Aña müsteḥakk yok. Ahz eyleyebildik. Mes'ele-i reddiye: Mes'ele-i reddiye olsa (3) kā'ide oldur ki evvelā naẓar édelim, mes'elede men lā-yüreddü 'aleyh var mıdır, yoḥsa yok mıdır? Şānīyen naẓar (4) édelim, men yüreddü 'aleyh cins-i vāḥidden mi, yoḥsa ekşer mi? Naẓar étdik. Men lā-yüreddü aleyh var. Men yüreddü (5) 'aleyh daḥı cins-i vāḥidden ekşer. Her bār mes'elede men lā-yüreddü 'aleyh olup men yüreddü 'aleyh daḥı cins-i (6) vāḥidden ekşer olsa mes'ele, mes'eleteyn kılınır. Öyle olıcaḳ men lā-yüreddü 'aleyh mes'elesi aḳall-i (7) maḥreci olan dörtden kılınup birini men lā-yüreddü 'aleyh olan zevci Muḥammed'e vérüp bākī üç (8) ḳalmağın ve men yüreddü 'aleyh mes'elesi daḥı sehmleri dört olmağla dörtden kılınup birini (9) anası Ḥadice'ye ve üçini kıızı Şāfiye'ye vérüp ba'dehu men lā-yüreddü 'aleyh mes'elesinden (10) bākī ḳalan üç ile men yüreddü 'aleyh mes'elesi olan dört beyninde üç ḥāle naẓar éderiz. Ol ki (11) istikāmet, muvāfaḳat, mübāyenetdir. Naẓar étdik. Üç ile dört beyninde mübāyenet olmağla (12) men yüreddü 'aleyh mes'elesi olan dördi, men lā-yüreddü 'aleyh mes'elesi olan dörde ɗarb eyledik. (13) Dört kerre dört, on altı oldu. Her bār men yüreddü 'aleyh mes'elesi, men lā-yüreddü aleyh mes'elesine (14) ɗarb olunsa mā-belağ, mes'eleteyniñ farzlarınıñ maḥreci olunur. Ba'dehu mes'eleteyniñ farzlarını (15) bilmekde tarīḳ oldur ki men lā-yüreddü 'aleyhiñ elinde olanı maḍrūba ve men yüreddü 'aleyhiñ elinde olanı mā-baḳiyye (16) ɗarb édüp ḥāşıl-ı ɗarb mā-belağdan vérule. Zevciñ elinde olan biri, maḍrūbumuz dörde (17) ɗarb eyledik. Bir kerre dört, yine dört. Vérdik zevci Muḥammed'e. Ananıñ elinde olan bir daḥı men lā-yüreddü 'aleyh

[121b]

(1) mes'elesinden bâkî kalan üçe darb eyledik. Bir kerre üç, yine üç. Vêrdik anası Hâdîce'ye. Kızının elinde (2) üçü dahı bâkî-i mezkûr üçe darb eyledik. Bir kerre üç, yine üç. Vêrdik anası Hâdîce'ye. Üç (3) kerre üç, tokuz olup vêrdik kıızı Şâfiye'ye. Bu, 'amel-i reddür. Geldik 'amel-i taşhîhe. Sihâmla ru'ûs (4) beyninde olan üç hâle nazar éderiz. Ol ki istikâmet, muvâfaqat, mübâyenetdir. Zevciñ elinde (5) dört. Re'si bir. Dört bire müstaķîm. Darba hâcet yok. Kızıñ elinde bir. Re'si bir. Tokuz (6) bire müstaķîm. Darba hâcet. Ananın elinde üç. Re'si bir. Üç bire müstaķîm. Darba hâcet yok. (7) Bu cümle, on altı oldu. Bundan sonra kable'l-kısm. Zevci mezbûr-Muhammed dahı fevt olup zevcesi (8) Zâhide'yi ve babası Aḥmed'i, anası Kerîme'yi terk étdikde mes'elesi bâb-ı taşhîhde géçen kâ'ide (9) üzre dörtten olup birini zevcesi Zâhide'ye vêrüp ve bâkî kalan üç, men yüreddü 'aleyh (10) mes'elesine müstaķîm olmağa bâkîniñ şülüşi olan bir, anası Kerîme'ye ve ikisi babası Aḥmed'e vêrildi. (11) Bu, 'amel-i kısmetdir. Geldik 'amel-i taşhîhe. Ma'lûm olsun ki taşhîh-i evvel, aşl menzilesinedir ve taşhîh-i sâni, (12) ru'ûs menzilesinedir ve meyyit-i sâniñ yedinde olan ki aña mâ fû'l-yeddürler. Sihâm menzilesinedir. Taşhîh-i (13) mes'ele étmekde yedi aşlın ma'rifetine muhtâcız. Üçi *beyne's-sihâmi ve 'r-ru'ûsi*. Dördi *beyne 'r-ru'ûsi* (14) *ve 'r-ru'ûsi*. Sihâm ile ru'ûs beyninde olan istikâmet, muvâfaqat, mübâyenetdir. Mâ fû'l-yed ile taşhîh-i (15) sâni beynine nazar étdik. İstikâmet var. Zîrâ meyyit-i sâni olan zevciñ elinde dört. Taşhîh-i (16) sâni dahı dört. Dört dörde mümâsil olmağa istikâmet olduğı rüşendür. Öyle olıcağ (17) darba hâcet olmamağdır. Mâ fû'l-yed olan dördüñ biri zevcesi Zâhide'ye, ikiyi babası Aḥmed'e

[122a]

(1) ve birisi dahı anası Kerîme'ye vêrildi. Aşl-ı mes'ele'l-bih on altıdan olup tokuz (2) Şâfi'yede ve üçü dahı Hâdîce'de ve mâ fû'l-yed olan dörtten biri Zâhide'de ve ikisi (3) Aḥmed'de. Biri dahı Kerîme'de. *Min ḥayşü'l-mecmû*, on altı oldu. Tokuz bire müstaķîm. Darba hâcet (4) yok. Üç bire müstaķîm. Darba hâcet yok. Zâhide ve Aḥmed ve Kerîme'niñ ellerinde olan kezâlik, (5) re'slerine müstaķîm olmağa darba hâcet yok. Bundan sonra kable'l-kısmet. Şâfiye dahı fevt (6) olup oğulları Muşafâ'yı ve Ramazân'ı ve kıızı Emine'yi ve ceddesi mezbûre-Hâdîce'yi (7) terk étdikde mes'eled

südüs ve m̄a-bākī alıcı olmağla altıdan südüsi bir vérdik ceddesi Ḥadice'ye (8) ve ikisi Muştafā'ya ve ikisi dağı Ramazān'a ve birini dağı Emine'ye vérdik. Bu, 'amel-i kısmetdir. (9) Geldik 'amel-i taşhīḥe. Taşhīḥ-i mes'elede yédi aşlın ma'rifetine muhtācız. Üçi *beyne's-sihāmi ve'r-ru'ūsi*. (10) Dördi *beyne'r-ru'ūsi ve'r-ru'ūsi*. Sihāmla ru'ūs beyninde olan istikāmet, muvāfaqat, (11) mübāyenetdir. Nazar étdik. Müteveffāt mezbūre-Şāfiye'niñ m̄a fū'l-yed olan toköz ile taşhīḥ-i şānī olan (12) altı beyninde muvāfaqat-ı şülüşiye bulduk. Öyle olıcağ taşhīḥ-i şāniniñ şülüşi olan ikiyi, taşhīḥ-i (13) evvel olan on altıya darb eyledik. İki kerre on altı, oldu otuz iki. Bizim içün üç nesne (14) ḥāşıl oldu: aşl, maḍrūb, m̄a-belağ. Aşlı bildik on altıdan. Maḍrūbı bildik ikiden. M̄a-belağı bildik (15) otuz ikiden. Her bār taşhīḥ-i şāniniñ vefkı, taşhīḥ-i evvele darb olunsa m̄a-belağ iki, taşhīḥ-i (16) farzlarınıñ maḥreci olur. Ba'dehu taşhīḥ-i farzlarını bilmekde kā'ide oldur ki meyyit-i evveliñ veresisiniñ (17) ellerinde olanı, m̄a fū'l-yediñ vefkına darb oluna. Meyyit-i evvel veresesinden Ḥadice'niñ yedinde üç,

[122b]

(1) darb taşhīḥ-i şāniniñ vefkı olan ikiye. İki kerre üç, (2) oldu altı. Vérdik mezbūre-Ḥadice'ye. Kezālik meyyit-i evvel veresesinden Zāhide'niñ elinde bir. Darb (3) eyledik taşhīḥ-i şāniniñ vefkı olan ikiye. Bir kerre iki, yine iki olup vérdik Zāhide'ye. Kezālik (4) meyyit-i evvel veresesinden Aḥmed'in yedinde iki. Darb eyledik taşhīḥ-i şāniniñ vefkı olan ikiye. (5) İki kerre iki, dört olup vérdik mezbūr-Aḥmed'e. Kezālik meyyit-i evvel veresesinden Kerīme'niñ (6) yedinde bir. Darb eyledik taşhīḥ-i şāniniñ vefkı olan ikiye. Bir kerre iki, yine iki olup vérdik (7) mezbūre-Kerīme'ye. Meyyit-i şāniniñ veresesinden Muştafā'nın yédine iki. Darb eyledik m̄a fū'l-yediñ (8) vefkı olan üçe. İki kerre üç, altı. Vérdik Muştafā'ya. Kezālik meyyit-i şānī veresesinden (9) Ramazān'ın yedinde iki. Darb eyledik vefkı olan üçe. İki kerre üç oldu altı. (10) Vérdik mezbūr-Ramazān'a. Kezālik meyyit-i şāniniñ veresesinden Emine'niñ yedinde bir. Darb eyledik (11) m̄a fū'l-yediñ vefkı olan üçe. Bir kerre üç, yine üç olup mezbūre-Emine'ye. Kezālik meyyit-i (12) şānī veresesininden cedde-i mezbūre-Ḥadice elinde bir. Darb eyledik vefkı olan üçe. Bir kerre üç, yine (13) yine üç olup Vérdik mezbūre-Ḥadice'ye. Mezbūre-Ḥadice'niñ elinde evvelki meyyitlerinden altı (14) dağı olup cem'an Ḥadice'niñ yedinde toköz oldu. Bu cümle, otuz iki oldu. Bundan soñra (15)

cedde-i mezbûre-Ĥadīce daĥı kable'l-kısma fevt olup zevci Ĥüseyn'i ve li-ebeveyn iki er karındaşı (16) cem'ini ve 'Amr'ı terk étdikde mes'elede nısf ve bâķī alıcı olmaĥla mes'ele⁷¹ nısfıñ aķall-i maĥreci olan (17) ikiden birini zevce ve birini daĥı iki er karındaşlara verdik. Bu, 'amel-i kısmetdir. Geldik 'amel-i taşĥīhe.

[123a]

(1) 'Amel-i taşĥīhde yédi aşlıñ ma'rifetie muĥtācız. Üçi *beyne's-sihāmi ve'r-ru'ūsi*. Dördi *beyn-* (2) *e'r-ru'ūsi ve'r-ru'ūsi beyne's-sihāmi ve'r-ru'ūsi* olan istikāmet, muvāfaķat, mübāyenetdir. Zevciñ (3) elinde bir. Re'si bir. Bir bire müstaķīm. Ėarba ĥācet yok. İki er karındaşlarıñ ellerinde bir. Re'sleri (4) iki. Bir ikiye kesr ve mübāyin. Küll-i ru'ūs mevķūf. Mevķūf olan ikimizi, aşl-ı mes'elemiz olan (5) ikiye ĥarb eyledik. İki kerre iki, dört oldu. Bizim içün üç nesne ĥāşıl oldu: aşl, maĥrūb, (6) mā-belaĥ. Aşlı bildik ikiden. Maĥrūbı bildik yine on ikiden. Mā-belaĥı bildik dörtten. Bizim içün (7) iki 'amel daĥı bâķī qaldı. Ferīķına ne deĥer, ferdine ne deĥer, ferīķına ne deĥer idigini bilmede kâ'ide oldur ki (8) her ferīķıñ aşl-ı mes'eleden elinde olanı, maĥrūba ĥarb édüp mā-belaĥdan ĥaķķlarını i'tā' (9) étmekdir. Zevciñ elinde olan biri, maĥrūbumuz ikiye ĥarb ile iki oldu. Vérdik zevce. (10) İki er karındaşlarıñ elinde olan biri daĥı maĥrūbmuz ikiye ĥarb ile yine iki oldu. Vérdik (11) ol iki er karındaşlara. Ferīķınıñ ferdine ne deĥer idigini bilmekte kâ'ide oldur ki her ferīķıñ elinde olan (12) re'slerine nisbet étdirüp ol nispet mişilli maĥrūba kıyasen mā-belaĥdan i'tā' étmekdir. (13) Zevciñ elinde bir. Re'si daĥı bir. Bir bire mişl-i re's nisbet dutar. Biz daĥı mişl-i maĥrūb vérelim. (14) Maĥrūb iki. Re'si bir. Bir mişili daĥı iki. Vérdik zevce. İki er karındaşlarıñ ellerinde bir. Re'sleri (15) iki. Bir ikiye nısf-ı re's nisbet dutar. Biz daĥı nısf-ı maĥrūb vérelim. Maĥrūb iki. (16) Nısfı bir. Her birine bir vérdik. Ba'dehu mā fū'l-yed ile taşĥīh-i şānī beyninde üç ĥāle naķar (17) éderiz. Ol ki istikāmet, muvāfaķat, mübāyenetdir. Naķar étdikde mā fū'l-yed olan tokuz beyni

[123b]⁷²

(1) ile taşĥīh-i şānī olan beyninde mübāyenet bulduķ. Her bār taşĥīh-i şānī ile mā fū'l-yed beyninde mübāyenet (2) olsa taşĥīh-i şāniniñ külli, taşĥīh-i evvele ĥarb olunur.

⁷¹ Kelime derkenarda yazılmıştır.

⁷² Bu sayfa eserde iki kez yazılmıştır.

Öyle olıcağ taşhîh-i şânîmiz olan (3) dördi, taşhîh-i evvel olan otuz ikiye darb eyleyüp dört kerre otuz iki, oldı (4) yüz yigirmi sekiz. Meblağ-ı mezbûr yüz yigirmi sekiz. İki taşhîhiñ mahrecidir. Ba‘dehu taşhîhiñ farzlarını (5) bilmekde kı‘ide oldur ki meyyit-i evveliñ vereşesiniñ ellerinde olan taşhîh-i şânîniñ külline ve meyyit-i (6) şânîniñ vereşesiniñ ellerinde olan, mâ fû‘l-yediñ külline darb olunup hâşıl mâ-belağdan vérule. (7) Meyyit-i evvel vereşesinden Zâhide’niñ elinde iki. Darb eyledik taşhîh-i şânîmiz olan dörde. İki kerre dört, (8) oldu sekiz. Vêrdik mezbûre-Zâhide’ye. Kezâlik meyyit-i evvel vereşesinden Aḥmed’iñ elinde dört. (9) Darb eyledik taşhîh-i şânîmiz olan dörde. Dört kerre dört, oldu on altı. Vêrdik mezbûr- (10) Aḥmed’e. Kezâlik meyyit-i evvel vereşesinden Kerîme’niñ elinde iki. Darb eyledik taşhîh-i şânîmiz olan dörde. (11) İki kerre dört, sekiz oldu. Vêrdik mezbûre-Kerîme’ye. Kezâlik meyyit-i evvel vereşesinden Muştafâ’niñ elinde (12) altı. Darb eyledik taşhîh-i şânîmiz dörde. Altı kerre dört, oldu yigirmi dört. Vêrdik mezbûr- (13) Muştafâ’ya. Kezâlik meyyit-i evvel vereşesinden Ramażân’iñ elinde altı. Darb eyledik taşhîh-i şânî olan (14) dörde. Altı kerre dört, kezâlik yigirmi dört oldu. Vêrdik mezbûr-Ramażân’a. Kezâlik meyyit-i evvel (15) vereşesinden Emine’niñ elinde üç. Darb eyledik taşhîh-i şânî olan dörde. Üç kerre dört, (16) oldu on iki. Vêrdik mezbûre-Emine’ye. Meyyit-i şânî vereşesinden zevci Hüseynü‘l-binde iki. Darb (17) eyledik mâ fû‘l-yedimiz olan toḡuza. İki kerre toḡuz, oldu on sekiz. Vêrdik mezbûr-Hüseyne. Kezâlik meyyit-i

[124a]⁷³

(1) şânî vereşesinden li-ebeveyn er qarındaşları Hüseyn ve ‘Amr’dan her biriniñ ellerinde olan biri, (2) mâ fû‘l-yed olan toḡuza darb eyledik. Bir kerre toḡuz, yine toḡuz oldu. Her birine toḡuz vêrdik. (3) Bu cümle, yüz yigirmi sekiz oldu. Bâb-ı tevrîş zevî‘l-erḥâm, dört (4) şınıfdır. Meyyitiñ kızlarınıñ oḡullarına ve kızlarına ve meyyitiñ

oḡulları kızlarınıñ oḡullarına (5) ve kızlarına işbu dört tâ‘ifeye ki müntesiblerdir. Şınıf-ı evvel dêrler ve meyyitiñ (6) ecdâd-ı sâkıtalarına ve ceddât-ı sâkıtâtlarına ya‘nî işbu iki tâ‘ifeye ki meyyit anlara (7) müntesiblerdir. Şınıf-ı şânî dêrler ve meyyitiñ li-ebeveyn kız qarındaşlarınıñ oḡullarına ve kızlarına (8) li-eb kız qarındaşlarınıñ kezâlik oḡullarına ve kızlarına ve li-eb kız qarındaşlarınıñ kezâlik

⁷³ Bu sayfa eserde iki kez yazılmıştır.

oğullarına (9) ve kızlarına ve li-ebeveyn kezālik er qarındaşlarınıñ ancaḳ kızlarına ve li-eb kezālik er qarındaşlarınıñ ancaḳ kızlarına (10) ve li-üm kezālik er qarındaşlarınıñ ancaḳ kızlarına kezalik li-üm ancaḳ oğullarına ya'nī işbu on tā'ife ki (11) anlar meyyitiñ ebeveynine müntesiblerdir. Şınıf-ı şālīş dērler ve meyyitiñ babasınıñ li-ebeveyn kız qarındaşlarına (12) ve li-eb kız qarındaşlarına ve li-eb kız qarındaşlarına ve er qarındaşlarına ve meyyitiñ anasınıñ li-ebeveyn (13) er qarındaşlarına ve li-eb qarındaşlarına ve kız qarındaşlarına ve li-üm er qarındaşlarına ve kız qarındaşlarına (14) ya'nī işbu on tā'ife daḥı anlar meyyitiñ ceddīnine ve ceddātına müntesiblerdir. Şınıf-ı rābi' dērler. (15) Ve'l-hāşıl bu cümle, yigirmi altı tā'ife ve bunlarıñ evlādları *bi-ecma'ihim*, zevi'l-erhāmdandır. Mīrāşa (16) aḥaḳḳ olan şınıf-ı evvel ba'dehu şınıf-ı şānī ba'dehu şınıf-ı şālīş ba'dehu şınıf-ı rābi'dir. (17) El-ān fütürü daḥı bu tertīb üzredir. Faşl fi's-şınıfü'l-evvel: Şınıf-ı evvelde yēdi mes'ele

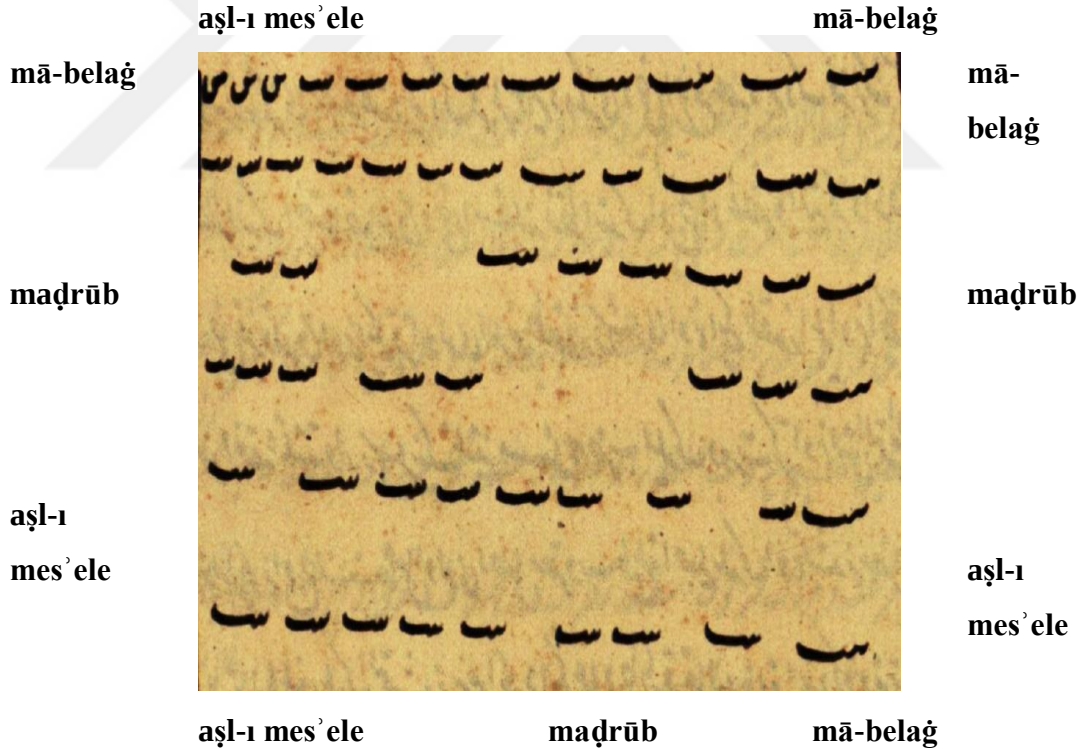
[124b]

(1) zıkr olunmuşdur. Mes'ele-i evvelī: Evlād-ı benātıñ dereceleri müsāvī olduğu şüretde (2) veled-i vāriş ile maḥlūt olmaḳdır. Anda ḥükm oldur ki şāḥib-i farz veledi olan zevi'l-erhām, (3) veledi olandan evvelīdir. Meşelā oḡlınıñ kızınıñ kızı, kızınıñ kızınıñ oḡlandan evvelī (4) olduğu gibi. Mes'ele-i şālīşe: Yine dereceleri müsāvī olduğu şüretde yā cümlesi (5) şāḥib-i farz veledi ola yā zevi'l-erhām veledi ola. Bu iki şüretde züküret ve ünüsetde (6) uşul-ı müttefike olursa ḥükm oldur ki İmām Ebu Yūsūf ile İmām Muḥammed katlarında ebdān-ı (7) fūrū' i'tibār olunur. Meşelā fevt olan kimesneniñ kızı oḡlı ile kızınıñ kızı (8) ḳalsa tereke-i meyyit fūrū'ı beyninde *li'z-zıkr mişlü ḥazẓı'l-ünseyeyn* taḳşim olunur. Mes'ele-i rābi': (9) Zıkr olunan iki şüretde uşul-ı muḥtalife olmaḳdır. Meşelā fevt olan kimesneniñ kızınıñ oḡlı (10) kızı ile kızınıñ oḡlı ḳalsa İmām Ebu Yūsuf ibrān-ı fūrū' etmekle tereke-i meyyitiñ (11) şülüşini, oḡlı kızına ve şülüşānı, kızı oḡlına vērir. Ammā İmām Muḥammed tereke-i meyyiti baṭn-ı şānī olan (12) uşul-ı muḥtalife beyninde *li'z-zıkr mişlü ḥazẓı'l-ünseyeyn* taḳşim olunup kızlarınıñ oḡlı kızına, (13) babañ naşibidir, al dir. Şülüşānı ve kızınıñ oḡlına, anañ naşibidir, al dir, şülüş vērir. (14) Mes'ele-i ḥāmse: Evlād-ı benātda butün-ı muḥtalife olup fūrū'a daḥı 'adem-i te'addud olmaḳdır. (15) İmām Ebu Yūsuf'a yine ebdān-ı fūrū' etmekle tereke-i meyyiti fūrū' beyninde *li'z-zıkr mişlü ḥazẓı'l-ünseyeyn* (16) taḳşim éder. Ammā İmām Muḥammed ḳatında bu mişilli mes'ele bēş aşl üzerine mebnīdir.

Aşl-ı evvel: (17) Tereke-i meyyit, ihtilâf vâkı‘ olan evvelki butûna *li’z-zıkr mişlü* *hazzı’l-ünşeyeyn* takşım olunmağıdır.

[125a]

(1) Aşl-ı şānī: Zükür ve inās tā’ifeteyn kılınup sihāmları ‘alā-ḥide esfellerinde ihtilâf, (2) vâkı‘ olan evvelki batna *li’z-zıkr mişlü hazzı’l-ünşeyeyn* takşım olunmağıdır. Aşl-ı şālīs: (3) İhtisār-ı ebdān olunmağıdır. Eger mümkün ise ya’nī bintānı ibn-i vāḥid kılınmağıdır, aña ibn-i takdīr (4) tesmiye olunur. Aşl-ı rābi‘: Sihām ihtisār olunmağıdır. Ya’nī ibn-i vāḥid başt olunmağı (5) binteyn kılınmağıdır eger ihtisār-ı ebdān mümkün olmaz ise. Aşl-ı ḥāmis: İhtisār-ı ebdān (6) batn-ı aḥīrde mümkün daḥı olursa olunmayup belki başt olursa kesr vâkı‘ olmasun (7) için *bi- hazzü’ş- şüret*: (8)

(9) Taşḥīḥ-i mesā'il : Bir kimesne fevt oldu. Altıncı batnda olan benātdan üç oğlan (10) ve toköz kızını kodı. Ebū Yūsuf tereke-i meyyit fūrū'ıñ bedenleri üzerine yine takşım édüp

[125b]

(1) ikişer oğlanlara, birer kızlara vérir. Ammā İmām Muḥammed bin Hüsn katında batn-ı evvele nazār étdik. (2) Üç oğlan, tokuz kız var. Oğlanları daḥı kız kıldık. On bés oldu. Mes'eleyi (3) on bésden kılup altısı oğlanlara, tokuzını kızlara vérdik. Oğlanları bir tā'ife (4) ve kızları bir tā'ife kıldık. Kızlar tursun. Oğlanlarıñ esfeline nazār étdik. İhtilāf yok. (5) Daḥı esfeline nazār étdik. Bir oğlan, iki kız var. *Li'z-zikr mişlü ḥazẓı'l-ünseyeyn* takşīm édüp üçini (6) oğlana, üçini daḥı iki kıza vérdik. Oğlana vérdüğimizi āḥar fer'ine vérdik. Kızlarıñ (7) esfeline nazār étdik. İhtilāf yok. Daḥı esfeline nazār étdik. Bir oğlan ile bir kız var. *Li'z-zikr* (8) *mişlü ḥazẓı'l-ünseyeyn* takşīm édüp ikisini oğlana vérüp ve birini kıza vérdik. Oğlana (9) vérdüğimizi āḥar fer'ine vérdik. Kızlara vérdüğimizi daḥı āḥar fer'ine vérdik. Kızlarıñ esfeline (10) nazār étdik. İhtilāf yok. Daḥı esfeline nazār étdik. Üç oğlan ve altı kız var. Oğlanları (11) daḥı kız kıldık. On iki kız oldu. Ellerinde tokuz. Re'sleri on iki. Tokuz ile on iki beyninde (12) muvāfaḥat-ı şülüşiyye var. Re'sleriniñ şülüşini mes'eleye ḍarb eyledik. Dört kerre on bés, altmış oldu. (13) Bizim içün üç nesne ḥāşıl oldu: aşl, maḍrüb, mā-belağ. Aşlı bildik on bésden. Maḍrübı bildik (14) dördten. Mā-belağı bildik altmışdan. Bizim içün iki 'amel daḥı bākī kaldı. Ferīkına ne deger, ferdine ne deger, (15) ferīkına ne deger idigini bilmekde kā'ide oldur ki her ferīkın aşl-ı mes'eleden elinde olanı, maḍrūba (16) ḍarb édüp mābelağdan ḥaḳḳlarını vérmekdür. Oğlanlarıñ ellerinde aşl-ı mes'eleden altı var. Ḍarb (17) eyledik maḍrūbumuz dörde. Dört kerre altımız, oldu yigirmi dört. Vérdik oğlanlara. Kızlarıñ ellerinde

[126a]

(1) aşl-ı mes'eleden tokuz var. Ḍarb eyledik maḍrūbumuz dörde. Tokuz kerre dördümüz, oldu otuz altı. (2) Vérdik kızlara. Oğlanları bir tā'ife ve kızları daḥı bir tā'ife kıldık. Kızlar tursun. Oğlanlar (3) esfeline nazār étdik. İhtilāf yok. Daḥı esfeline nazār étdik. Bir oğlan, iki kız var. *Li'z-zikr* (4) *mişlü ḥazẓı'l-ünseyeyn* takşīm édüp on ikisini oğlana ve on ikisini daḥı kızlara vérdik. (5) Oğlana vérdüğimizi āḥar fer'ine vérdik. Kızlarıñ esfeline nazār étdik. İhtilāf yok. Daḥı esfeline (6) nazār étdik. Bir oğlan ve bir kız var. *Li'z-zikr mişlü ḥazẓı'l-ünseyeyn* takşīm édüp sekizini oğlana ve dördünü (7) kıza vérdik. Oğlana vérdüğimizi āḥar fer'ine vérdik. Kızlara vérdüğimizi

dağı aḥar fer'ine vérdik. (8) Kızlarıñ esfeline naẓar étdik. İhtilāf yok. Dağı esfeline naẓar étdik. Üç oğlan, altı kız var. (9) *Li'z-zıkr mişlü ḥazẓı'l-ünseyeyn* takşım édüp ol ellerinde olan otuz altınıñ on sekizini (10) oğlanlara ve on sekizini dağı kızlara vérdik. Oğlanları bir tā'ife ve kızları dağı bir tā'ife (11) kıldık. Kızlar tursun. Oğlanlarıñ esfeline naẓar étdik. Bir oğlan ve iki kız var. *Li'z-zıkr mişlü ḥazẓı (12) l-ünseyeyn* takşım édüp tokuz oğlana ve tokuz kıza vérdik. Oğlana vérdüğimizi (13) aḥar fer'ine vérdik. Kızlarıñ esfeline naẓar étdik. İhtilāf yok. Dağı esfeline naẓar étdik. (14) Bir oğlan ve bir kız var. *Li'z-zıkr mişlü ḥazẓı'l-ünseyeyn* takşım édüp üçini kıza ve altısını oğlana (15) vérdik. Kızlarıñ esfeline naẓar étdik. Üç oğlan ve üç kız var. *Li'z-zıkr mişlü ḥazẓı'l-ünseyeyn* (16) on ikisini oğlanlara ve altısını kızlara vérdik. Kızlar tursun. Oğlanlarıñ esfeline naẓar (17) étdik. Bir oğlan ve iki kız var. Kızları dağı oğlan édüp altısını vérdik ḥaḳīḳī oğlana

[126b]

(1) ve altısını dağı taḳdīrī oğlan olan iki kıza. Ḥaḳīḳī oğlanıñ elinde olan altıyı aḥar (2) fer'ine vérdik. Taḳdīrī oğlan olan iki kızın esfeline naẓar étdik. Bir oğlan ve bir kız var. (3) Elllerinde olan altıyı *li'z-zıkr mişlü ḥazẓı'l-ünseyeyn* takşım édüp dört oğlana ve ikisini (4) kıza vérdik. Kızlarıñ esfeline naẓar étdik. İki kız ve bir oğlan var. Kızları yine oğlan kıldık. (5) Elllerinde olan altınıñ naşfı olan üçü ibn-i ḥaḳīḳī olan oğlanıñ aḥar fer'ine vérdik. (6) İbn-i taḳdīrī olan kızlarıñ esfeline naẓar étdik. Bir oğlan ve bir kız var. Elllerinde olan üçü *li'z-zıkr (7) mişlü ḥazẓı'l-ünseyeyn* takşım édüp ikisini oğlana ve birini kıza vérdik. Ma'lūm olsun ki (8) dört taraftan taḥrīc mümkündür. Lākin taṭvīl-i kelām olsun içün terk olundu. Mes'ele-i sādise: (9) Evlād-ı benātda butūn muḥtelife olup efrū'da dağı te'addud-ı ebdān olmaḳdır. Ma'lūm olsun ki (10) İmām Muḥammed bin Hüseyn uşūl-ı ḥamse-i sābıḳayı mes'ele-i fāsıde de i'tibār eylediği gibi işbu mes'ele-i (11) sādisede dağı tamāma i'tibār eylediginden mā-'adā aşldan şıfat ve fūrū'dan 'aded aḥz étmegi (12) dağı aşl-ı sādīs i'tibār éder. Ya'nī tereke-i meyyit, ihtilāf vāḳi' olan baṭn-ı evvelde takşım olunduḳda (13) şıfat-ı zükūret ve ünūset i'tibār olunduğı gibi 'aded-i fūrū' dağı i'tibār olunur. Meşelā fevt (14) olan kimesne, kızınıñ kıızı kızınıñ iki oğlını ve aḥar kızınıñ kıızı oğlunuñ bir kızını ve aḥar kızınıñ (15) oğlu kızınıñ iki kızını terk eylese İmām Ebū Yūsūfa ebdān-ı fūrū' i'tibār étmekle baṭn-ı aḥırde (16) tereke-i meyyiti fūrū' beyinde isbā'a takşım éder. Ammā

İmām Muḥammed Hüsn ihtilāf vāki‘ olan baṭn-ı şānī ki (17) anda iki kız ile bir oğlan vardır. Fūrū‘dan ‘aded, aḥz ve i‘tibār étmekle ol baṭn-ı şānīde tereke-i meyyiti İmām [127a]

(1) Ebu Yūsuf gibi isbā‘a takṣīm éder. Zīrā ol bir oğlanı fūrū‘ı iki kız olmağla (2) aṣlñ zükūret şıfatını ve fer‘üñ ‘adedi olan iki i‘tibār idüp iki oğlan (3) farz éder. Ol iki kızdan biriniñ fūrū‘ı iki oğlan olmağla vech-i meşrūḥ üzre aṣldan (4) şıfat, fūrū‘dan ‘aded i‘tibār idüp iki kız farz ider. Ke-enne baṭn-ı şānīde üç kız ile (5) iki oğlan olup kabz mümkün olmamağla oğlanları baṣt étdikde yédi ‘aded kız olup (6) erba‘a-ı isbā‘ı o iki oğlana ve şülüş-i isbā‘ı üç kıza vérilüp ol iki oğlanıñ (7) naşibi olan erba‘a-ı isbā‘ ceddleriniñ de naşibidir ilk déyü āḥar fer‘i olan iki kızına (8) vérilür ve ol üç kızınıñ naşibi olan şelāse-i isbā‘ıñ nısfı olan bir bucuḳ seb‘ (9) babanıñ naşibidir, al déyü kızınıñ kızı oğlunuñ bir kızına vérilür. Nısf-ı āḥarı (10) daḥı anañız naşibidir, alıñız déyü kızınıñ kızı kızınıñ iki oğluna vérilür. Öyle olıcaḳ (11) işbu mes‘ele yigirmi sekizden taṣḥīḥ olunur Zīrā şelāse-i isbā‘ içün nısfı taṣḥīḥ olmamağla (12) nısfıñ aḳall-ı maḥreci olan iki aṣl-ı mes‘eleden yédiye ḍarb olunduḳda iki kerre yédi, on dört (13) olup sekizi kızınıñ oğlı kızınıñ iki kızına ve üç kızınıñ kızı oğlunuñ (14) bir kızına ve üç daḥı kızınıñ kızı kızınıñ iki oğluna vérilüp lākin iki oğlana (15) üç müstaḳīm olmamağla ‘aded-i re’sleri olan iki, ol dörde ḍarb olunduḳda yigirmi (16) sekiz oldu. Minhā taṣḥīḥü’l-mes‘ele ma‘lūm olsun ki cemī‘ zevi’l-erḥām mesā’ilinde fütur, İmām (17) Muḥammed ḳavli üzeredür. Ḳavl-i mezbūr İmām-ı A‘zamdan iki rivāyetiñ eşheri olmağla mes‘ele-i sābi‘a:

[127b]

(1) evlād-ı benātda butūn-ı muḥtalife olup ve te‘addud-i fūrū‘ daḥı olmasıyla bile ḳarābetleri cihetleri (2) daḥı müte‘addid olmaḳdır. İmām Ebū Yūsuf cihātı ancak fūrū‘ ebdāna i‘tibār ider ve İmām Muḥammed (3) uşūlde i‘tibār ider. Uşūl-ı sitte-i sābıkaya i‘tibār ile *me‘an ve’l-ḥāşıl* İmām Muḥammed ḳatında işbu mes‘ele-i (4) sābi‘a, yédi aṣl üzerine mübeyyendir. Meşelā fevt olan Zeyd’iñ üç kız olup bir kızınıñ (5) bir kız olup ve bir āḥar kızınıñ daḥı bir oğlı olup ol oğlana ol kız tezevvüc (6) étmekle iki kız vücūda gelmiş olsa ol iki kızınıñ Zeyd’e ḳarābeti iki cihetle olmuş olur (7) ve bir āḥar kızınıñ daḥı bir kız olup ol kız nefsinı ecnebīye tezevvüc étmekle bir oğlu (8) olsa ol oğlanıñ Zeyd’e ḳarābatı bir cihetle olmuş olur. Pes imdi İmām Ebū Yūsuf cihātı (9)

fürü‘a i‘tibār etmekle ke-enne ol iki kız, dört kız olup tereke-i meyyiti ol dört kızıyla (10) āḥar kızınıñ kızı oğlu beyninde eşlāsa kısmet idüp şülüşānını ol dört kıza şülüşini (11) ol oğlana vérir. Ammā Īmām Muḥammed iḥtilāf vāḳi‘ olan baṭn-ı şānīde iki kız ile oğlan (12) bulup oğlanı aşldan şıfat, fürü‘dan ‘aded etmekle iki oğlan i‘tibār idüp ve ol iki (13) kızınıñ birini daḥı kezālik fürü‘dan ‘aded aḥz etmekle yine iki kız i‘tibār idüp ve ‘l-ḥāşıl cihātı daḥı uşūlde (14) i‘tibār etmekle ke-enne üç kız ile iki oğlanı terk etmiş oldu. Öyle olıcaḳ iḥtişār-ı ebdān daḥı (15) daḥı mümkün olduğu ecelden ol oğlanlar baş olunup mes‘ele daḥı ‘aded-i re’slerinden olunmaḡla (16) tereke-i meyyiti, baṭn-ı şānīde yédi sehm olmak üzere müstaḳīm idüp dört sehmini iki oğlana verdik. (17) Sehmini daḥı fer‘den ‘aded aḥz etmekle iki i‘tibār eylediği kıza ve bir sehmini daḥı āḥar kıza ve bir sehmini daḥı āḥar kıza vérdikden

[128a]

(1) şoñra zükürü, bir ṭā‘ife ve ināşı, bir ṭā‘ife kıllup oğlana işābet iden dört sehmi (2) baṭn-ı şālişde olan iki kıza vérüp ve baṭn-ı şānīde i‘tibār ile olan üç kızınıñ esfeline (3) nazar étdigimizde bir oğlan ile iki kız bulduk. Baṭn-ı āḥarde iḥtişār-ı ebdān mümkün olmamaḡla (4) ol oğlanı baş étdik. Dört kız oldu. Ba‘dehu baṭn-ı şānīde i‘tibār ile üç kız (5) olanlarıñ ellerinde olan üç sehm, baṭn-ı şālişde olan dört kıza müstaḳīm olmamaḡla (6) re’sleri mevḳūf. Dört mevḳūf. Aşl-ı mes‘elemiz olan yédiye ḍarb eyledikde (7) dört kerre yédi, oldu yigirmi sekiz. Bizim için üç nesne ḥāşıl oldu: aşl, maḍrüb, (8) mā-belaḡ. Aşlı bildik yédiden. Maḍrübı bildik dörtten. Mā-belaḡı bildik yigirmi sekizden. Bundan şoñra (9) ol oğlanlarıñ elinde olan dört, maḍrübumuz dörde ḍarb étdikde on altı olup (10) babanıñ naşībidir, al déyü āḥar fer‘i olan iki kıza vérdik. Baṭn-ı şānīde olan kızlarıñ (11) ellerinde üç. Ḍarb eyledik maḍrübumuz dörde. Üç kerre dördümüz oldu on iki. Nışfı olan (12) altıyı al, anañ naşībidir déyü āḥar fer‘i olan iki kıza vérdik. Nışf-ı āḥarı olan altıyı (13) daḥı al, atañ naşībidir déyü āḥar fer‘i olan oğlana vérdik ve ‘l-ḥāşıl cem‘an yigirmi ikisi (14) ol iki kıza ve altısı daḥı oğlana verilüp *min ḥayşü’l* yigirmi sekiz oldu. Faşl (15) fi’s-şınıfü’s-şānī: Ceddi fāsıdler ve cedde-i fāsıdeler olan sınıf-ı şānīde bés mes‘ele (16) zıkr olunmuşdur. Mes‘ele-i evvelī: Derece, müsāvī olduğu şüretür. Anda ḥükm oldur ki (17) meyyite akreb olan evvelīdir. Gerek ana cihetden olsun. Meşelā meyyitiñ anasınıñ babası evvelīdir.

[128b]

(1) Meyyitiñ babasının anasınıñ babasından ve gerek baba cihetinden olsun. Meşelâ meyyitiñ babasınıñ (2) anasınıñ babası evvelîdir meyyitiñ anasınıñ babasınıñ babasından. Mes'ele-i şāniye: Dereceler (3) müsāvî olduğu şüretde ba'zısını meyyite vāriş sebebiyle vāşıl olup ba'zı āharı (4) vāriş sebebiyle vāriş olmaqdır. Ferāizi Ebū Süheyl⁷⁴ ve Ebū'l-Fazıl Haffāf ve Başralı (5) Ebū 'Alī bin 'Īsā yanlarına meyyite vāriş sebebiyle vāşıl olan evvelîdir. Vāriş sebebiyle (6) vāşıl olmayandan meşelâ meyyitiñ anasınıñ anasınıñ babası evvelîdir anasınıñ babasınıñ babasından. (7) Ammā Ebū Süleymān Cūzcānī ve Ebū 'Aliyyi Büstī yanlarına ihtilāf vāki' olan baṭn-ı şānide (8) tereke-i meyyit eşlasa kısmet olunup şülüşānı anasınıñ babasına vérilüp oğluñ naşibidir (9) déyü anıñ babasına vérirler ve şülüşini daḥı anasınıñ anasına vérilüp ol kızıñ naşbidür (10) déyü anıñ babasına vérdiler. Fütür bunuñ üzerinedir. Mes'ele-i şālişe: Yine dereceleri (11) müsāvî olup lākin cümle meyyite vāriş sebebiyle vāşıl olmaqdır. Ma'lūm olsun ki (12) zükūret ve ünūset şafflarında muvāfık olmaḡ ve qarābetleri daḥı cemī'an yā ana tarafından (13) yāḥūd baba tarafından olmaḡ vechi üzere mütteḥid olmaḡ şartdır. Pes imdi anda ḥükm oldı ki (14) tereke-i meyyit bedenleri i'tibāriyle *li'z-zıkr mişlü ḥazẓı'l-ünşeyeyn* kısmet olunur. Meşelâ fevt olan (15) kimesne anasınıñ babasınıñ anasıyla anasınıñ babasınıñ babasını terk eylese şülüşānı, anasınıñ (16) babasınıñ babasına vérilür ve şülüşü daḥı anasınıñ babasınıñ anasına vérilür. Mes'ele-i (17) rābi': Yine dereceler müsāvî olup ve cümlesi vāriş vāsiyasıyla meyyite vāşıl

[129a]

(1) olup ve qarābatlarının daḥı *ḥayyizü* mütteḥid olup ancak ol vāsıtalārın şaffı muḥtelif
(2) olmaḳdır. Anda ḥükm oldur ki şınıf-ı evvelde olduḡı gibi tereke-i meyyit, iḥtilāf
vāḳı‘ (3) olan evvelki batnda *li’z-zikr mişlü ḥazḡı’l-ünşeyeyn* taḡsīm olunup ba‘de
zükür bir tā’ife ve ināş (4) bir tā’ife kıılınup ba‘dehu her biriniñ naşibi batn-ı āḡara
vérilür. Meşelā fevt olan kimesne (5) anasınıñ babasınıñ babası ile anasınıñ anasınıñ
babasınıñ anasını terk eylese (6) iḥtilāf vāḳı‘ olan evvelde tereke-i meyyite şülāşen
taḡsīm olunup şülüşānı anasınıñ (7) babasına vérildikden soñra āḡar batnına naḡl
olunur. Şülüşi daḥı anasınıñ atasına vérildikden soñra (8) kezālik āḡar batnına naḡl

⁷⁴ Eserde “سهل” şeklinde yazılmıştır.

olunur. Mes'ele-i hamse: Yine dereceleri müsāvī olup ve vāriş (9) vāsıtasıyla meyyite vāşıl olup lākin zükūret ve ünūset şafflarında muhtelif olmaqdır. (10) Ya'nī biriniñ karābeti eb tarafından ve biriniñ dağı üm tarafından evvele, gerek ol vāsıtalariñ (11) zükūret ve ünūsetde şıfatları müttefik olsun gerek muhtelif olsun, anda hüküm oldur ki (12) eb cihetinden karīb oluna. Şülüşān vērİLür. Şoñra ol otuz ikii olan ebdāna taķsīm (13) olunur ve şülüşi dağı üm cihetinden olan karībe vērilmeyüp ba'dehu baṭn-ı aḥīrde olan (14) ebdāna taķsīm olunur. Meşelā fevt olan kimesne anasınıñ anasınıñ babasınıñ anası ile (15) babasını terk idüp ve dağı babasınıñ anasınıñ babasınıñ anası ile babasını terk (16) eylese baṭn-ı evvelde olan babası ve anası beyinde tereke-i meyyite şülüşān kısmet olunup şülüşān (17) olan iki babasına vērİLüp ba'de baṭn-ı aḥīrde olan baba ile ana beyinde iki üç müstaķīm

[129b]

(1) olmamağla darb olunup altı olduqdan şoñra dördi babasına vērİLüp şülüşi dağı bir anasına (2) vērİLüp ba'dehu baṭn-ı aḥīrde olan baba ile ana beyinde eşlāşa kısmet olunup biri anasına (3) ve ikisi babasına vērİLür. Faşl fi's-şınıfı'l-bi-şāliş: Er qarındaşlarıñ evlādı ve mutlakā (4) kız qarındaşlarıñ kızları olan er qarındaşlarıñ oğulları olan şınıf-ı şālişde üç (5) mes'ele zıkr olunmuşdur. Mes'ele-i evvelī: Şınıf-ı evvelde olduğı gibi meyyite akreb olan (6) mīrāşa aḥaḳḳ ve evvelī olmaqdır. Meşelā meyyitiñ er qarındaşı kızınıñ oğlından kız qarındaşı (7) kızını evvelī olduğı gibi. Mes'ele-i şānīyye: Dereceleri müsāvīyye olup lākin ba'zısını 'aşabe veledi (8) ve ba'z zevi'l-erḥām veledi olmaqdır. Anda hüküm oldur ki 'aşabe veledi zevi'l-erḥām (9) veledinden evvelīdir. Meşelā fevt olan kimesne li-ebeveyn yāḥūd li-eb er qarındaşınıñ oğlıñıñ (10) kızını ile kezālik li-ebeveyn yāḥūd li-eb kız qarındaşınıñ kızınıñ oğlıñı terk eylese ol er qarındaşı (11) ile kız qarındaşına biri li-ebeveyn uḥrā li-eb olursa dağı tereke-i meyyitiñ cümlesi, bi'l-ittifāḳ (12) veled-i 'aşabe olan qarındaşınıñ oğlıñıñ kızına vērİLür. Ammā ol er qarındaş ile kız qarındaş (13) ikisi bile li-eb olursa ammā Ebū Yūsuf katında ebdān-ı fūrū' i'tibār olunur. Tereke-i meyyit (14) *li'z-zıkr mişlū ḥazẓı'l-ünseyeyn* taķsīm üzre ikisi li-üm kız qarındaşınıñ kızınıñ oğlına (15) ve birisi li-üm er qarındaşınıñ oğlıñıñ kızına verİLür. Ammā İmām Muḥammed katında aşl i'tibār ile (16) tereke-i meyyitiñ nişfi li-üm kız qarındaşınıñ kızını oğlına ve nişf-ı āḥar dağı li-üm er qarındaşınıñ oğlı (17) kızına vērİLür. Mes'ele-i şāliş: Yine dereceleri müsāvī olup aşlā anda veled-i 'aşabe olmayup

[130a]

(1) belki küllisine şāhib-i farz evlādı olmak var. Meşelā li-ebeveyn er qarındaşınıñ kızınıñ kızı ile (2) kezālik li-ebeveyn er qarındaşınıñ kızınıñ oğlanı terk eylediği gibi yāhūd küllisini evlād-ı ‘aşabe olmak var. (3) Meşelā li-ebeveyn iki er qarındaşlarınıñ her biriniñ bir er oğlı kızlarını terk eylediği gibi yāhūd ba‘zısı (4) evlād-ı ‘aşabe ve ba‘z āharı evlād-ı şāhib-i ferāiz olmak var. Meşelā li-ebeveyn er qarındaşınıñ (5) kızı ile li-üm er qarındaşınıñ kızını terk eylediği gibi İmām Ebū Yūsuf işbu şūveriñ küllisiyle aqvā olana (6) i‘tibār ider ya‘nī tereke-i meyyitiñ cümlesini ihve aḥavātdan li-ebeveyn olanlarıñ evlādına vérir. Eger li-ebeveyn (7) yoğ ise li-eb olanlarıñ evlādına vérir. Eger li-eb daḥı yoğ ise li-üm olanlarıñ evlādına (8) vérir. Ammā İmām Muḥammed bin Hüseyn tereke-i meyyiti er qarındaşlar ile kız qarındaşlar üzerine taḳsīm, fūrū‘ınıñ (9) ‘adedi i‘tibāriyle ve daḥı uşūlde fūrū‘uñ qarābetleriniñ cihetleri i‘tibāriyle bā‘dehü her ferīka işābet (10) ile fī-şınıf-ı evvelde olduğu gibi ol ferīkñ fer‘leri beyinde taḳsīm ider. Meşelā fevt olan (11) kimesne benū‘l-a‘yān fūrū‘ından ebeveyn er qarındaşı, Muḥammed’in kızı Fāṭıma’yı ve kezālik li-ebeveyn kız qarındaşı (12) Ḥadīce’niñ oğlı Hüseyn ve kızı ‘Ayşe’yi terk idüp ve daḥı benū‘l-‘allāt fūrū‘ından li-eb er qarındaşı (13) Aḥmed’in kızı Kerīme ile kezālik li-eb kız qarındaşı Zeyneb’in oğlı ‘Ali’yi ve kızı Şāfiye’yi terk idüp (14) daḥı benū‘l-aḥyāf fūrū‘ından li-üm er qarındaşı Velī’niñ kızı Emine ile kezālik li-üm qarındaşı Rahīme’niñ (15) oğlı ‘Ömer’i ve kızı Rābi‘a’yı terk eylese İmām Ebū Yūsuf aqvāya ve hem daḥı ebdān-ı fūrū‘ına i‘tibār (16) étmekle Muḥammed ile Ḥadīce’niñ evlādı beylerine tereke-i meyyiti taḳsīm idüp rub‘ını Muḥammed’in kızı Faṭıma’ya ve nısfı (17) ikiyi daḥı Ḥadīce’niñ oğlı Hüseyn’e ve rub‘ı daḥı Ḥadīce’niñ kızı ‘Ayşe’ye vérir. Benū‘l-‘allāt

[130b]

(1) ve benū‘l-aḥyāf fūrū‘larına bir nesne vérmez ve eger benū‘l-a‘yān olan Muḥammed ve Ḥadīce yoğ ise ancak (2) benū‘l-‘allāt olan Aḥmed ve Zeyneb’in fūrū‘ları beylerinde vech-i meşrūḥ üzere erbā‘ını *li’z-zikr* (3) *mişlü ḥazẓı’l-ünseyeyn* taḳsīm ider. Benū‘l-aḥyāfa bir nesne vérmez ve benū‘l-‘allāt olan mezbūr (4) Aḥmed ve Zeyneb daḥı yoğ ise benū‘l-aḥyāf olan Velī ile Rahīme’niñ fūrū‘ı beylerinde vech-i (5) Muḥammed üzre taḳsīm ider. Ammā İmām Muḥammed bin Hüseyn kâtında aqvā ez‘afı ḥacb eylemez. Belki kısmet (6) ve istiḥkākda uşūlleri müsāviye benū‘l-aḥyāf

olan Velī ile Raḥīme beynlerinde tereke-i meyyitiñ (7) şülüşi eglāşa taḳsīm olunur. Birisi Velī'ye vérilüp ba'dehu al, babañ naşibidir déyü kıızı Emine'ye (8) vérilür ve şülüşānı daḥı fūrū'dan 'aded, i'tibār ile iki kıız ḳarındaş farz olunan Raḥīme'ye vérilür. (9) Ba'dehu alıñuz, anañız naşibidir déyü nısfı oğlu 'Ömer'e ve nısf-ı āḫarı kıızı Rābi'a'ya vérilür. (10) Lākin mezbūr-Reḥīme iki kıız ḳarındaş olup bir er ḳarındaşı ile üç re's olup ellerinde olan (11) şülüş naşibleri, re'slerine müstaḳīm olmayup re'sleri mevḳūf. Üç mevḳūf ve bāḳī ḳalan (12) şülüşān daḥı benū'l-ā'yān olan Muḥammed ile Ḥadīce beynlerinde inşāfa ḳısmet olunur. Ya'nī şülüşān, mezbūruñ (13) nısfı olan şülüş Muḥammed'e ve nısf-ı āḫarı Ḥadīce'ye vérilür. Zīrā Ḥadīce fūrū'ının 'adedi iki olmağla (14) 'aded-i fūrū' i'tibār ile ke-enne iki kıız ḳarındaş olmuş olur. Ba'dehu Muḥammed'in ḥışsesi al, babañ naşibidir (15) déyü fer'i olan kıızı Faṭma'ya vérilüp ve Ḥadīce'niñ naşibi daḥı al, anañ naşibidir déyü oğlu (16) Ḥüseyn ile kıızı 'Ayşe'ye *li'z-zikr mişlü ḥazẓı'l-ünşeyeyn* taḳsīm olunur. Lākin başt sebebiyle ellerinde olan (17) naşibleri re'slerine müstaḳīm olmayup re'sleri mevḳūf. Üç mevḳūf. Ba'dehu mevḳūfāt beynlerinde

[131a]

(1) mümāsil olmağla muḥkemū'l-ḳā'idū'l-mezkūrat ancak birini aşl-ı mes'eleden üçe ḍarb eyledikde üç kerre üç, (2) toḳuz oldu. Mīnhā taşḫīḥū'l-mes'ele bundan soñra Velī ile Reḥīme'niñ ellerinde aşl-ı mes'eleden (3) olan biri, maḍrūbumuz üçe ḍarb eyledik. Yine üç olup fer'leri olan Emine ve 'Ömer ve Rābi'a'dan (4) her birine birer vérdik ve Muḥammed ile Ḥadice'niñ ellerinde aşl-ı mes'ele olan ikiyi, maḍrūbumuz üçe (5) ḍarb eyledikde altı olup üçini Muḥammed'in kıızı Fāṭma'ya vérdik. Üçini daḥı Ḥadice'niñ oğlu Ḥüseyn (6) ile kıızı 'Ayşe beyninde *li'z-zikr mişlü ḥazẓı'l-ünşeyeyn* taḳsīm ideriz. İşbu şüretde benū'l-ā'yān (7) olan Muḥammed ile Ḥadice fūrū'ı yoğ ise benū'l-'allāt olan Aḥmed ile Zeyneb'in fūrū'ı beyninde tereke-i meyyit (8) minvāl-i meşrūḥ üzre taḳsīm olunur ve eger fevt olan kimesne benū'l-a'yān ve benū'l-'allāt ve benū'l-aḫyāf

(9) oğullarınıñ kıızından üç kıızını terk eylese külli terekesi ancak benū'l-a'yān oğlu kıızına vérilür, (10) kuvvet-i ḳarābesi olup veled-i 'aşabe daḥı olduğı-çün. Faşl fi's-sınıfü'r-rābi': (11) Muṭlaḳ 'amme ve ḥāl ve ancak li-üm 'ammlar olan sınıf-ı rābi'le dört mes'ele zikr olunmuşdur. (12) Mes'ele-i evvelī: Bunlardan biri münferid olduğdan cemī'-i māla müsteḥaḳḳ olmaḳdır. Māni' ve mezāḥim olmadığından (13)

ötürü ol māni‘ ve mezāhim, akrebiyyet sebebiyle evleviyyetdir. Meşelā ancak babasının li-ebeveyn bir kız karındaşı (14) yāhūd yine babasının ancak li-eb bir kız karındaşını yāhūd yine babasının ancak li em bir kız karındaşı terk (15) eylese bunlardan her biri ‘alā-ḥadde cemī‘-i māl müsteḥakḥ olurlar. Mes’ele-i şānīye: Bu sınıf-ı rābi‘ (16) erbābı olup ve cemī‘-i siniñ karābeti ‘amme liñ yāhūd ḥāle liñ cihetiyle olmaḡdır. Meşelā meyyitiñ babasının (17) kız karındaşları gibi yāhūd meyyitiñ anasının er karındaşları yāhūd kız karındaşları gibi anda ḥükm oldur ki li-ebeveyn

[131b]

(1) olan evvelīdir. Li-eb olandan ol li-ebeveyn zükürdan olsun gerek anadan olsun ve li-eb olan daḡı (2) evlādı li-üm olandan kezālik li-eb daḡı gerek zükürdan olsun gerek ināşdan olsun. Pes imdi (3) meyyitiñ babasının li-ebeveyn bir kız karındaşı ve li-eb daḡı bir kız karındaşı ve li-üm daḡı bir kız karındaşı (4) kalsa cümle māl kuvvet-i karābet şāhibi olan li-ebeveyn kız karındaşına verilir. Cemī‘-i e’imme katında. (5) Mes’ele-i şālīş: Bu sınıf-ı rābi‘ada zükür ve ināş ḡılt olup küllisiniñ karābatları li-ebeveyn (6) yāhūd li-eb yāhūd li-üm olmak üzere dereceleri müsāvī olmaḡdır. Meşelā meyyitiñ li-üm ‘ammı (7) ve ‘ammesi yāhūd li-eb ve üm ḡāl ve ḡālesi yāhūd ancak li-eb ḡāl ve ḡālesi yāhūd ancak li-üm (8) ḡāl ḡālesi gibi bu şüretlerde ḡükm oldur ki meyyitiñ terekisi mezbūrlar beyinlerinde *li’z-zikr mişlü ḡazḡı l-ünşeyeyn* (9) taḡsīm olunur. Pes imdi meyyitiñ li-üm ‘ammesine bir verilir. Mes’ele-i rābi‘a: (10) Bu sınıf-ı rābi‘, erbānıñ ba‘zısının karābeti baba canibinden ve ba‘z āḡarıñ karābatı baba cānibinden (11) olmak vechi üzere münferid olmaḡdır. Li-ebeveyn ‘ammesiyle li-üm ḡālesi yāhūd li-ebeveyn ḡālī ile (12) li em ‘ammı gibi bu şüretlerde ḡükm oldur. Kuvvet-i karābesine i’tibār olunmayup cihet-i karābete (13) i’tibār olunup şülüşān baba cihetden olan li-ebeveyn ‘ammesiyle babaña naşībdır, al dēyü (14) ve şülüş daḡı ana cihetinden olan li-üm ḡālīne verilir ve eger sınıf-ı mezbūruñ yine ba‘zısının (15) karābeti baba canibinden ve ba‘z āḡarıñ karābatı ana cānibinden olmak vechi üzere müctemī‘ān olursa (16) meşelā li-ebeveyn ‘ammesi ve li-eb ‘ammesi ve li-üm ‘ammesi ile li-ebeveyn ḡālī ve li-eb ḡālī ve li-üm ḡālī gibi (17) bu şüretde ḡükm oldur ki aḡvā i’tibār olunup pes şülüşānı ancak li-ebeveyn ‘ammesi olur. Bāḡī ‘ammelere

[132a]

(1) bir nesne vérilmez ve şülüşini ancak li-ebeveyn hāli alır. Bākī hallere bir nesne vérilmez ve eger li-ebeveyn ‘ammāt (2) ve li-ebeveyn hālāt müte‘addid olsa meşelā üç li-ebeveyn ‘ammesi ile üç li-ebeveyn hālesini (3) terk eylese şülüşān ‘ammeler beynerine ‘ale’s-seviyye ve şülüş dahı hāleler benīlerinden ‘ale’s-seviyye takśīm (4) olunur ve eger zükūr va inās hılt olursa meşelā bir kimesne fevt olup li-üm ‘ammı ile li-üm (5) ‘ammesini ve li-ebeveyn hāli ile li-ebeveyn hālesini terk eylese şülüşān ‘amm ile ‘ammesine ve şülüşi dahı li-ebeveyn (6) hāli ile hālesine *li’z-zıkr mişlū hazzı’l-ünşeyeyn* takśīm olunur ise (7) mes’eledde şülüşān ve şülüş alıcı olmağla aşl-ı mes’ele üçden olup şülüşānı ‘amm ve ‘ammeye ve şülüşi (8) dahı hāl ve hāleye vérilür. Bu, ‘amel-i kısmettür. Geldik ‘amel-i taşhīhe. ‘Amel-i tāshīhde yēdi aşıñ ma’rifetine (9) muhtācız. Üçi *beyne’s-sihāmi ve’r-rū’usi*. Dördi *beyne’r-ru’usi ve’r-ru’usi*. Sihāmla ru’üs beyinde (10) olan istiķāmet, muvāfaķat, mübāyenetdir. Nazar étdik. ‘Amm ve ‘amme ellerinde aşl-ı mes’eleden iki. (11) Re’sleri bi-tarīķü’l-bast üç. İki ile üç beyinde mübāyenet var. Küll-i ru’üsmevķūf, üç (12) mevķūf ve hāle ellerinde aşl-ı mes’eleden ellerinde bir. Re’sleri bi-tarīķü’l-bast üç. Bir üçe (13) kesr ü mübāyin. Küll-i ru’üs mevķūf, üç mevķūf. Bundan şörra ru’üs ile ru’üs (14) beyinde dört hāle nazar ideriz. Ol ki temāşül, tedāhul, tevāfuķ, tebāyündür. Nazar étdik. İki yerde (15) üçer mevķūfumuz var. Üç ile üç beyine mümāşil olmağla aħad a’dādı, aşl-ı mes’elemiz (16) üçe ğarb eyledik. Üç kerre üç, toķuz oldu ve minhā taşhīhü’l-mes’ele pes imdi meyyitiñ kendiniñ (17) li-üm ‘ammileri ve muṭlaķā ‘ammāt ve aħvāl hālāt aħķāmı minvāl-i meşrūh üzre ma’lūm oldu

[132b]

(1) ise meyyitiñ babasınıñ ve dedesiniñ *ve in ‘ale’l-üm* ‘ammileri ve muṭlaķā ‘ammāt ve aħvāl ve hālāt (2) aħķāmda buña kıyās oluna. Faşl fi-evvelā ve’s-sıñıfū’r-rābi’: İşbu evlād sınıf-ı rābi’ada (3) bēş mes’ele zıkr olunmuşdur. Mes’ele-i evvelī: Kırbında tefāvütleri olmaķdır. Meşelā ‘ammesiniñ kıızı (4) ve baba oğlı ile ‘ammesiniñ kıızınıñ kıızı yā kıızınıñ oğlı gibi bu şüretde hūkm meyyite aķreb olan (5) mīrāşa evvelī ve aħaķķ olmaķdır. Ba’id olandan imdi cemī’-i māl ‘ammesiniñ kıızı veyāhūd oğlınadır. (6) Mes’ele-i şāñiyye: Beylerinde ‘aşabe evlādı olmayup küllisini meyyitiñ babası

cānibinden olalar yāhūd (7) küllisini anası cānibinden olmaqdır gerek küllisini evlād-ı ‘aşabe olsun meşelā li-ebeveyn ‘ammi kızı ile (8) li-eb ‘ammi gibi ve gerek küllisi evlād-ı ‘aşabe olmasun. Meşelā li-ebeveyn ‘ammesiniñ kızı ile li-eb ‘ammesi (9) kızı gibi yāhūd li-üm ‘ammesi kızı gibi bu şüretlerde hüküm oldur ki kuvvet-i qarābesi olan kuvvet-i qarābesi (10) olmayandan mīrāsa evvelī ve aḥaqqdır. Pes imdi cemī’-i māl kuvvet-i qarābesi olan li-ebeveyn ‘ammi kızına (11) vērılır. Mes’ele-i şālīse: Ba’zısı veled-i ‘aşabe olup ba’zısı olmamak üzere küllisi babası cihetinden (12) veyāhūd küllisi ana cihetinden olup bi-ḥisābü’-d-derece qarīb, bi-ḥisābü’-l-kuvvet qarābeti daḥı olmaqdır. (13) Meşelā li-ebeveyn ‘ammi kızı ile kezālik li-ebeveyn ‘ammi oğlu gibi bu şüretde soñra oldur ki veled-i ‘aşabe (14) evlādır züve’-l-erḥām evlādından. Pes imdi cemī’-i māl veled-i ‘aşabe olan li-ebeveyn ‘ammi (15) kızına vērılır. Mes’ele-i rābi’a: Mes’ele-i şālīsede zıkr olunan ‘amm ve ‘ammeden biri li-ebeveyn (16) ve’-l-āḥarı li-eb olmaqdır. Meşelā li-ebeveyn ‘ammesi veledi ile li-eb ‘ammi veledi gibi bu şüretde hüküm oldur ki (17) İmām-ı ‘İzam’dan zāhir rivāyetde mālīñ küllisini fevt qarābesi olan li-ebeveyn ‘ammi oğlu içündür.

[133a]

(1) İ’tibārenü’-l-kuvvetü’-l-qarābet ammā ba’z meşāyih gayr zāhirü’-l-rivāyetde mālīñ küllisini li-eb ‘amminiñ kızına (2) vērirler. Veled-i ‘aşabe olduğundan ötürü İmām-ı ‘İzam işbu mes’eleyi zevilü’-l-erḥām veledi olan (3) li-eb ḥālesi kızı ile veled şāhib-i farz olan li-üm ḥālesi kızı mes’elesine kıyās eyledi. (4) Zīrā bu mes’eledde li-eb ḥālesi kızınıñ zātında olan kuvvet-i qarābet ki men cihetü’-l-eb olmasıdır. (5) Anı tercīh, evvelī oldu. Li-üm ḥālesi kızınıñ ki kendi zātında ancak vāriş ola. Vuşul bulunan (6) ma’nāyı tercīhdir. Mes’ele-i ḥāmis: Bi-‘aynihā mes’ele-i rābi’a gibidir. Ancak cüz’-i qarābetleri muḥtalif (7) olmaqdır. Meşelā li-ebeveyn ‘ammesi veledi ile li-eb yāhūd li-üm ḥāl ve ḥālesi veledi gibi bu şüretde hüküm (8) oldur ki İmām-ı ‘İzamdān zāhir rivāyetde kuvvet-i qarābete i’tibār olunmaz ve daḥı mişālī li-ebeveyn ‘ammi kızları (9) ile li-eb yāhūd li-üm ḥāl yāhūd ḥāle kızı gibi kezālik bu şüretde hüküm oldur ki İmām-ı ‘İzamdān (10) zāhir rivāyetde veled-i ‘aşabe i’tibār olunmaz. Ancak bu iki şüretde küll-i mālīñ şülüşānı eb vāsıtasıyla (11) ve aṣl olana vērılır ve şülüşi daḥı üm vāsıtasıyla vāşıl olana vērılır. İşbu mes’eleler li-ebeveyn (12) olduğu ecelden zāt qarābetiñ olup hem ana ve hem baba cihetinden daḥı vāriş olan (13) ‘amme ya’nī

meyyitiñ babasınıñ hem anasınıñ hem ana ve hem baba bir kız qarındaşı zevi'l-erhām veledi olan (14) hāle li-ebeveynden yanī meyyitiñ anasınıñ baba bir kız qarındaşıdan evvelī olmayup sūlūsān 'amma ve sūlūs (15) hāleye vérildügi mes'eleye kıyās olunmuşdur. Pes imdi bundan şöıra qarābet eb ile (16) vāşıl olanlar beyninde kuvvet-i qarābet i'tibār olunur. Eger kuvvet-i qarābet bulunmaz ise veled-i 'aşabe i'tibār (17) olunur ve qarābet-i üm ile vāşıl olanlar beyninde ancak kuvvet-i qarābet i'tibār olunur. Qarābet-i ümde, veled-i 'aşabe

[133b]

(1) taşavvur olmadığı. Ecelden veled-i 'aşabe zıkr olunmadı. Bundan şöıra İmām Ebū Yūsūf katında (2) her ferīka işābet iden fūrū'ında cihetiñ 'adedi i'tibār ile fūrū'ınıñ ebdānı üzerine *li'z-zıkr* (3) *mişlü hażzı'l-ünseyeyn* taķsīm olunur. Ammā İmām Muḥammed katında sınıf-ı evvelde olduğu gibi fūrū'dan (4) 'aded, uşūlden şıfat aḥz idüp evvel-i ihtilāf, vāķi' olan batında *li'z-zıkr mişlü hażzı'l-ünseyeyn* (5) taķsīm olunup böyle olıcak daḥı ziyāde tavzih için bize iki mişāl lāzım oldu. Biri 'aded-i (6) fūrū' i'tibār olunduğına ve biri daḥı 'aded-i cihāt i'tibār olunduğına 'aded-i fūrū' i'tibār olunduğına (7) mişāl bir kimesne fevt olup li-eb 'amm kızınıñ bir oğlını ve kezālik li-eb 'ammesi oğlınıñ iki kızını (8) ve li-üm hāleniñ iki kızını ve kezālik li-üm hāleniñ kızınıñ iki oğlını terk eylese aşl-ı mes'ele üçden (9) olup taşḥih bi'l-ittifāķ on sekizden ammā İmām Ebū Yūsuf katında li-eb 'amm ve 'ammeniñ (10) fūrū'nuñ ebdānı olan bir oğlan ki baş sebebiyle iki kız olup ve 'ammeniñ iki kızını ile dört (11) kız olur. Ol dört kıza cemī'-i mālīñ sūlūsānı olan iki verilüp lākin iki ile dört beyninde (12) muvāfaķat bi'n-nışf olmağla nışf mevķūf, iki mevķūf dinilüp ve li-üm hāl kezālik li-üm (13) hāleniñ ebdānı olan iki oğlan ki baş sebebiyle dört kız olup ve hāliñ daḥı iki kızını (14) ile altı kız olup ol altı kıza cemī'-i mālīñ sūlūsı olan bir verilüp lākin bir ile altı beyninde (15) mübāyenet olmağla Küll-i ru'ūsmevķūf, altı mevķūf dinilüp bundan şöıra mevķūflar beyninde tedāḥul (16) olmağla ekser-i a'dād olan altıyı, aşl-ı mes'elmiz üçe darb eyledikde üç kerre altı, on sekiz (17) olup bizim için üç nesne ḥāşıl oldu: aşl, maḍrüb, mā-belağ. Aşlı bildik üçden.

[134a]

(1) Maḍrūbı bildik altıdan. Mā-belaḡı bildik on sekizden. Ba‘ dehu bi-ḡasebi’l-kā‘ide altısını vėrdik li-eb (2) ‘ammi kıızı oḡlına ve altısını daḡı li-eb ‘ammesi oḡlınıñ iki kızına ve dördini daḡı li-üm ḡālınıñ oḡlınıñ (3) iki kızına ve ikisini daḡı li-üm ḡāleniñ oḡlanıñ iki kızına ikisi daḡı li-üm ḡāle kızınıñ oḡlına vėrilüp *men ḡeysü’l-mecmū* ‘on sekiz oldu. (4) Ammā İmām kıatında aşl-ı mes’elede aşl-ı mes’ele kezālik üçden olup şülüşānı ‘amm mezbūr ile uşūlde (5) fūrū‘uñ ‘adedi i’tibār ile iki ‘amme farz olunan bir ‘amme beyninde inşāfa kısmet olunup ‘ammiye (6) vėrilen bir fer‘i olan kıızı oḡlına vėrilüp ‘ammeniñ elinde olan bir bi’l-i’tibār re’si olan (7) ikiye kesr ve múbāyin olmaḡla Küll-i ru’ūsmevkūf dinilüp ve ol üçden şülüşi mezbūrānı (8) ḡāl ile ḡālet vėrilmeyüp ol bir ḡāl fūrū‘uñ ‘adedi i’tibārı ile iki ḡāl farz olup (9) ve ol bir ḡāle daḡı kezālik fūrū‘uñ ‘adedi i’tibār ile ḡāl farz olunmaḡla cem‘an üç ḡāl (10) olmaḡın ol üç ḡāle ellerinde olan şülüş kesr ve múbāyin olmaḡla Küll-i ru’ūsmevkūf, üç (11) mevkūf dinilüp bundan şoñra mevkūfāt beynine nażar olunduḡda beynlerinde múbāyenet olmaḡla (12) biriniñ küllini, biriniñ külline đarb eyledikde iki kerre üç, altı olup ol altıyı daḡı aşl-ı mes’eleden (13) olan üçe đarb étmekle on sekiz olup minhā tashḡıḡı’l-mes’ele bundan bize üç nesne ḡāşıl oldu. (14) Aşl, maḍrūb, mā-belaḡ. Aşlı bildik üçden. Maḍrūbı bildik altıdan. Mā-belaḡı bildik on sekizden. Bizim (15) içün iki ‘amel daḡı bākī qaldı. Ferīkına ne deḡer, ferdine ne deḡer? ‘Ammi kıızı oḡlınıñ aşl-ı mes’eleden elinde (16) bir. Maḍrūbumuz altıya đarb eyledik. Yine altı oldu. Vėrdik ol ‘ammi kıızı oḡlına ve ‘amma. Oḡlınıñ iki kıızı (17) elinde olan biri daḡı maḍrūbumuz altıya đarb ile yine altı olup vėrdik. Ol ‘amme oḡlınıñ iki kızına ve ol ḡāl ve ḡālete

[134b]

(1) ellerinde olan biri daḡı maḍrūbumuz altıya đarb étmekle yine altı olup dördini al, babañ babası (2) naşībidir déyü ḡāl fūrū‘ olan iki kıza vėrdik ve ikisini daḡı al, anañ anası naşībidir (3) déyü fūrū‘ olan iki oḡlına vėrdik. ‘Aded-i cihāt olduḡı mişāl: Bir kimesne (4) fevt olup ‘ammi kızınıñ oḡlı Aḡmed ile Maḡmūd’ı ve kezālik ‘ammesi oḡlınıñ iki kıızı (5) Fāḡıma ve ‘Ayşe’yi terk idüp ol Faḡıma ve ‘Ayşe-i mezbūr li-eb ‘ammi kızınıñ kıızları (6) olsa ve bunlar ile me‘an li-üm ḡālesi oḡlınıñ iki oḡlınıñ iki oḡlı ḡüseyn ile Muḡammed’i ve kezālik li-üm (7) ḡāl oḡlanıñ iki kıızı ḡadīce ile

Meryem'i terk idüp ol Hādīce ve Meryem mezbüre hālesi (8) kızınıñ kızları olsa İmām Ebū Yūsuf katında aşl-ı mes'ele üçden olup şülüşānı li-eb (9) 'amm ile 'ammeniñ ebdān-ı fūrū'ı olup cihāt-ı i'tibār ile ve kabz olunan (10) dört oğlana vérilüp lākin ol şülüşān olan iki ile dört beyninde muvāfaqat (11) bi'n-nısf olmağla nısfı mevķūf, iki mevķūf dinilüp ve şülüş-i māl dağı li-eb (12) hāl ve hāleteniñ ebdān-ı fūrū'ı olup cihāt-ı i'tibār ile kabz sebebiyle farz olunan (13) kezālik dört oğlana vérilüp lākin ol şülüş olan bir ile dört beyninde mübāyet olmağla (14) Küll-i ru'ūsmevķūf, dört mevķūf dinilüp bundan soñra ru'ūs ile ru'ūs beynine nazar (15) olunduğda iki ile dört beyninde tedāhul olmağla ekser-i a'dād olan dört mevķūf, (16) aşl-ı mes'eleden olan üçe darb olunup üç dördümüz oldu on iki. Minhā tashhīhü'l-mes'ele bi-hasebi'l-kā'ide (17) dördi Aḥmed ile Maḥmūd'a, dörder dağı Faṭma ile 'Ayşe'ye ve ikisi Hādīce ve Meryem'e, iki dağı Hüseyin ile Muḥammed'e vérilüp

[135a]

(1) ammā İmām Muḥammed katında aşl-ı mes'ele kezālik üçinden olup ol 'amm ve 'amme ki fūrū'ında 'aded-i uşūlden (2) şıfat-ı i'tibār ile bēş 'amm olur. Zīrā 'amm li-eb kendi kızınıñ iki oğlu Aḥmed ve Muḥammed ve iki kızı (3) Fāṭima ve 'Ayşe dört 'aded olur. Ol 'adedi aḥz etmekle dört 'amm hükminde olup (4) ve ol 'amm dağı oğlu kızları olan Fāṭima ve 'Ayşe'niñ 'adedi aḥz etmekle iki 'amm olup (5) ol iki 'ammeyi kabz idicek bir 'amm olup *Min ḥaysü'l-mecmū* bēş 'amm oldu. Aşl-ı mes'lemiz (6) olan üçden şülüşānı olan iki 'amm-ı mezkūr ve ne vérildikde iki bēşe kesr ve mübāyet olmağla (7) Küll-i ru'ūsmevķūf, bēş mevķūf dinilüp bundan soñra ol hāle ki oğlınıñ kızları (8) Hādīce ve Meryem'iñ 'adedleri i'tibār ile iki hāl olup ve ol hāle

ki kızınıñ kızları mezbūrāt (9) Hādīce ve Meryem ve oğlınıñ oğulları Hüseyin ve Aḥmed'iñ 'adedlerini aḥz etmekle dört hāle olup (10) ol dört hāle dağı kabz sebebiyle iki farz olunup muḥaddemā olan iki hāl dört (11) hāl olup ikisi taḥķīki dağı taḥdīr olmağın pes imdi ol bāķī şülüş dağı (12) bunlara vérilüp ba'dehu hālleriniñ her ikisi dörde nisbet olunduğda nısf nisbet (13) tutmağla ol dört hāl iki olunduğda aşl-ı mes'eleden ellerinde olan bir re'sleri (14) olan iki kesr ve mübāyet olmağla Küll-i ru'ūs mevķūf, iki mevķūf dénilüp ba'dehu mevķūflar (15) beyninde nazar olunduğda iki bēşe kesr ü mebāyet olmağla ikiye bēşe darb eyledik. On oldu. (16) Ol onı dağı aşl-

1 mes'elemiz üçe darb ile otuz oldu. Ol otuzdan yigirmi sehmi dörder (17) 'amm-ı mezbûruna vérdik. Pes imdi dördi kabz sebebiyle bir 'amm farz olunan 'ammeniñ oğlu kızları olan

[135b]

(1) Faṭma ve 'Ayşe'ye vérilüp ve on altısını daḥı 'ammıñ fūrū'ı olan Ahmed ve Maḥmūd ile Faṭma ve 'Ayşe'ye (2) vérilüp ba'dehu ol Aḥmed ve Maḥmūd bast olunmaḡla cümlesi altı kız olup ellerinde olan on altı (3) sehm, re'slerine müstaḳīm olmayup lākin altı ile on altı beyninde muvāfaḳat bi'n-nısf olmaḡla (4) ol altınıñ nısfı mevḳūf on mevḳūf dénilüp bundan soñra ol otuzdan sehminiñ (5) bés sehm daḥı ḥālınıñ oğlu kızları Ḥadīce ve Meryem'e ve bés sehmi ḥālesiniñ kızı kızları olan (6) mezbûr

Ḥadīce ve Meryem ile oğlu oğulları Ḥüseyn ile Muḥammed'e vérüp ve ol Ḥadīce ve Meryem (7) kabz sebebiyle bir ibn farz olunup *Min ḥaysü'l-mecmū* ' üç ibn ile (8) ellerinde olan bés sehm beyninde mübāyenet olmaḡla Küll-i ru'ūsmevḳūf, üç mevḳūf (9) dinilüp bundan soñra mevḳūfāta nazār olunduḡda mābeynlerinde mümāselet olmaḡla eḥadü-hümā ol (10) otuza darb eyledik. Üç kerre otuz, toḡsan oldu ve minhā taḫlīḥü'l-mes' ele bizim içün üç (11) nesne ḥāşıl oldu: aşl, maḍrüb, mā-belaḡ. Aşlı bildik otuzdan. Maḍrübı bildik üçden. (12) Mā-belaḡı bildik toḡsandan. Pes imdi meyyitiñ 'ammesiniñ oğlu kızları Faṭma ve 'Ayşe'niñ (13) ol otuzdan ellerinde olan dört sehm maḍrūbumuz üçe darb ile on iki olup vérdik (14) her birisine altışar sehm ve mezbûrun Aḥmed ve Maḥmūd ve Faṭma ve 'Ayşe'niñ ellerinde olan on altı sehmi (15) maḍrūbumuz üçe darb ile kırk sekiz olup on altısını Aḥmed ve yine on altısını

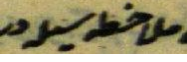
daḥı Maḥmūd'a (16) ve yine sekizini daḥı 'Ayşe'ye vérüp mezbûr her biriniñ muḳaddemā oldukları altışar ile me'an (17) on dörder oldu. *Min ḥaysü'l-mecmū* ' baba cānibinden olan 'amm ve 'amme fūrū'larıyla altmış sehm kendi bundan soñra

[136a]

(1) meyyitiñ ḥāliniñ oğlu kızları Ḥadice ve Meryem'iñ ol otuzdan ellerinde olan bés sehmlerini maḍrūbumuz (2) üçe darb eyledik. On bés oldu. Vérdik anlara ve ḥālesiniñ

bir oğlu ve bir kızı için ol (3) otuzdan beş sehmeleri var idi. Ol beş maḍrūbumuz, üçe ḍarb ile on beş oldu. Ol on beşin (4) şülüşānı olan on sehmden beş sehm Hüseyn'e ve beş sehm daḥı Muḥammed'e verilüp ve bākī kalan şülüşi ki (5) beş sehmdir. Ḥadice

ve Meryem'e verilüp mezbūr muḥaddemā verilen on beş sehm ile yigirmi sehm oldu. (6) Ol yigirminin on sehmi Ḥadice'niñ ve on sehmi daḥı Faṭma'nın *min ḥayṣü'l-mecmū* 'ana cānibinden ol ḥāl (7) ve ḥāle fūrū'larına otuz sehm gét-di. Otuz ile altmış cem'an toḡsan oldu. Bundan soñra meyyitiñ (8) kendiniñ li-üm 'amm ve li-ebeveyn 'amm ve ḥāl ve ḥāle ve bunların evlādına olan aḥkām *bi-ecma'ihim* eger bunlar bulunmaz (9) ise meyyitiñ babasınıñ ve anasınıñ li-üm 'amm ve li-ebeveyn 'amme ve ḥāle ve anların evlādlarına intikāl (10) éder ve eger anlar daḥı bulunmazlar ise meyyitiñ babasınıñ babasınıñ ve anasınıñ anasınıñ li-üm 'amm (11) ve li-ebeveyn 'amme ve ḥāl ve ḥāle evlādlarına intikāl éder. Nitekim 'aşabāt-da a'mām-ı meyyitde olan ḥükm (12) a'māmı bulunmadığı şüretde babasınıñ a'māmı bulunmaz ise ceddiniñ (13) a'māmına ve evlādlarına intikāl eylediği gibi zīrā zevi'l-erḥām bi-i'tibār ma'ne'l-'uṣūbetdir. Ya'nī zevi-(14)'l-erḥāmın mirāsa müstaḥakḡ olduğu 'uṣūbet ma'nāsı

 zīrā bunlar içündür. Sihām (15) taḡdīr olunmamışdır. 'Uṣūbetde taḡdīr olunmadığı gibi pes 'aşabāt-da ḥükm bu resme intikāl idecek. Bunda (16) daḥı bu resme intikāl ider. Faṣl fi'l-ḥunṣā: Ḥunṣā-ı müşkil ḥāben vilādetde altısını mefkūd (17) yā mūte'arız olana dērler. İmām Ebū Ḥanīfe katında ḥunṣā-ı müşkil için zükūret ve unūset naṣīblerinden aḡallı

[136b]

(1) ya'nī esvā-i ḥāleyn veledidir. Fetvā-ı şerīf daḥı bu ḡavl üzredir. Ma'lūm olsun ki ḥunṣā-ı müşkil (2) 'avrat farz olduğu zamānda vāriṣ olmayan (3) şüretde mūtenāvil olsun için aḡall-i naṣīb esvā-i ḥāleyn ya'nī yaramaz ḥāleyn ile taḡsīr olundu. (4) Meṣelā bir 'avrat fevt olup zevcini ve li-ebeveyn bir kız ḡarındaşını li-eḡ ḥunṣā bir ḡarındaşını (5) terk eylese eger ḥunṣāyı 'avrat farz eylesek mes'ele altıdan olup lākin maḡrec kāfī olmamaḡla (6) yēdiye 'avl idüp üçü zevcine ve üçü daḥı li-ebeveyn kız ḡarındaşına ve biri daḥı 'avrat (7) farz olunan li-eḡ ḥunṣā kız ḡarındaşına ve eger ḥunṣā er farz olunsa ancak nişfi zevcine (8) ve nişf-ı āḡarı li-ebeveyn kız ḡarındaşına

vérilüp 'aşabe-i hunşāya bir nesne bākī qalmaz. (9) ve 'aşabe için mes'ele daḥı 'avl olunmaz. Pes imdi bu şüretde hunşā için naşīb olmayup (10) belki esvā-i hāleyn oldu. Hunşā için aqall-i naşīb olduğına mişāl bir kimesne fevt olup (11) bir ibnini ve bir bintini ve bir veled-i hunşāsını terk eylese qavl-i mezkūr üzre hunşā bir kız naşībini alır. (12) Bu şüretde hisse-i bint hisse-i ibnden aqall olduğu zāhirdir. Delīl-i mes'ele

oldur ki aqall ekser zammında (13) bulunmağla müteḳayyid qat'a ma'lūmdur ve ekser aqalldan ziyāde meşkükdur. Mücerred şekk eylese (14) istiḥkākā

zāhir olmaz. Ammā Ebū Ḥanīfe'den olan şa'bi olan qatında hunşā için nişf-ı (15) naşībeyn vardır. Ba'zı zükūret ve unūset i'tibārları üzre olan naşībleri cem' olunup (16) ol mecmū'uñ nişfi var. Lākin İmām Ebū Yūsuf ile İmām Muḥammed tahrīc-i qavl şa'biyle ihtilāf eylediler. Ḥazret-i (17) İmām Ebū Yūsuf dédigine hunşā ibn farz olursa bir sehm-i kāmīl alup eger bint farz olursa bir sehmiñ

[137a]

(1) nişfini alup pes imdi hunşā için nişf-ı naşībeyn üç rub' olur. Öyle olıcaḳ ibniñ naşībı (2) olan bir sehm-i kāmīl bi-ḥasebi'l-başt dört rub' ı sehm olup ve bintiñ naşībı olan nişf-ı sehm iki. (3) İki rub' ı sehm olup *min ḥayṣū'l-mecmū'* altı rub' ı sehm olup ol altı rub' ı sehmiñ nişfi olan (4) üç rub' ı sehm-i hunşā için olur ve'l-ḥaşıl Ḥazret-i İmām Ebū Yūsuf qatında minvāl-ı meşrūḥ üzre (5) sühmān i'tibār ile mes'ele toḳuz rub'a 'avl eyleyüp dört rub' ı ibne ve iki rub' ı binte ve üç (6) rub' ı hunşāya vérildi. Yāḥūd iki sehm ibne ve bir sehm daḥı binte ve bir sehm ile nişf-ı sehm hunşāya (7) cem'an dört sehm ile nişf-ı sehm olup mes'elede kesr olmağla ol dört sehm ile nişf-ı sehmi (8) nişfiniñ maḥreci olan ikiye ḍarb ile yine mes'ele toḳuzdan olup dört sehm ibne iki sehm nisbete (9) üç sehm hunşāya vérilüp bu iki tarīḳle Ḥazret-i İmām Ebū Yūsuf nişf-ı naşīb tefsīr eyledi. (10) Ammā İmām Muḥammed bin Ḥüseyn Ḥazretleri şa'biniñ qavl-i mezkūrını bu vech ile şerḥ ve beyān idüp didi ki (11) hunşā eger ibn farz olursa naşībı ḥumsan olup zīrā bint bir alır. İbn iki alup hunşā daḥı (12) bir ibn farz olunmağla iki alıcaḳ mecmū'-ı ensibā bés olur ve hisse-i hunşā bésden iki olur ki (13) ḥumsandan ve eger bint farz olursa naşībı rub' olup zīrā ibn ile iki nisbet cem' olsa (14) hisse-i bint rub'dur. Bundan soñra ḥumsaniñ nişfi ḥums ve aḥaddır ve rub'uñ nişfi ki şümündür. Ya'nī (15) ḥums ve şümün naşīb-i hunşā oldur ve taşḥīḥ-i mes'ele

kırkdan olur. Zīrā sā' īl ḥunṣāyı taṣḥīḥde (16) kā'ide oldur ki züküret ve ünüset mes'eleteyn taṣḥīḥ olunup her vāriṣe siḥāmı vérildikden soñra (17) mes'eleteyn beyninde istikāmet vāriṣe febihā ve'l-aḥadı mes'eleteyniñ vefkı yā külli āḥar ile ḍarb

[137b]

(1) olunup ḥāşılı ḥāletine ḍarb oluna ba'dehu aḥadı mes'eleteynde her bir vārişiñ elinde olanıñ (2) vefkı yā külli uḥrāya ḍarb oluna. Pes imdi mü'enneṣ mes'elesi ki dörder müzekker mes'elesi bēşdir. (3) Beynlerinde mübāyenet olmağla eḥadü-hümā āḥara ḍarb étdikde yigirmi olup ol yigirmiye (4) daḥı züküret ve ünüset ḥālleri olan ikiye ḍarb idüp iki kerre yigirmi, kırk oldu. (5) Her bār müzekker mes'elesi mü'enneṣ mes'elesine ḍarb olunup ḥāşıl mā-belağ ḥāletine ḍarb olunsa (6) mes'eleteyniñ farzlarınıñ maḥreci olur. Mes'eleteyniñ farzlarını bilmekde tarīk oldur ki müzekker (7) mes'elesinden her vārişiñ olanı mü'enneṣ mes'elesine mü'enneṣ mes'elesinde elinde olanı müzekker (8) müzekker mes'elesine ḍarb idüp ḥāşıl mā-belağdan vérele. Mü'enneṣ mes'elesinden ibniñ elinde iki var. (9) ḍarb eyledik. Müzekker mes'elesine on oldu. Müzekker mes'elesinden daḥı ibniñ elinde iki var. Ḍarb eyledik (10) mü'enneṣ mes'elesine. Sekiz oldu mezbūr. Ona zamm eyledik. On sekiz oldu. Vérdik ibne. Mü'enneṣ (11) mes'elesinden bintiñ elinde bir var. Ḍarb eyledik. Müzekker mes'elesine bēş oldu. Müzekker mes'elesinden daḥı bintiñ (12) elinde var. Ḍarb eyledik. Mü'enneṣ mes'elesine dört oldu. Ol dördi mezbūr bēşe zamm eyledik. (13) Toḳuz oldu. Vérdik binte. Mü'enneṣ mes'elesinden ḥunṣānıñ elinde bir var. Ḍarb étdik. Müzekker (14) mes'elesine bēş oldu. Müzekker mes'elesinden daḥı iki var. Ḍarb eyledik. Mü'enneṣ mes'elesine sekiz (15) oldu. Ol sekizi mezbūr bēşe zamm eyledik. On üç oldu Vérdik ḥunṣāya. Ma'lūm olsun ki (16) bu iki maḥrec üzre naşībeyn-i ḥunṣā berāber olup ancak ḥilāf maḥşūd ma'hūda mevşil olan (17) tarīkledir ve daḥı işbu mişāl mes'eleteyn beyninde mübāyenet olduğı şüretidir. Ammā mes'eleteyn beyninde

[138a]

(1) muvāfaḳat olsa aḥad mes'eleteyniñ vefkı mes'ele-i āḥar anıñ küllisine ḍarb olunup ve mā-belağı (2) daḥı ḥāletine ya'nī züküret ve ünüset ḥālleriye ḍarb olunup her yine bāliğ olunursa mes'eleteyn (3) farzlarınıñ maḥreci olur. Kavā'id-i sābıkayı ihātası olan kimesne ḳatında şübhe olmayup ve faşl-ı (4) 'ātide muvāfaḳata mişāl īrād olunmağla

bu maḥallde muvāfaḳat mişāli terk olunur. Faşl fi'l- ḥaml: (5) Ekşer müddet ḥaml Ebū Ḥanīfe *raḥimu'llah* katında iki sene kāmiledir. Leys bin Şa'd katında üç senedir. (6) Şāfi'ī katında dört senedir. Bir ḥāşıl ḥātūn bir def'ada dört veled vaż' étmekle Ebū Ḥanife (7) ihtiyāta dört erkek dört kızınıñ naşibleriniñ ḳanḳısı ekşer ise ḥaml içün ol (8) ekşer olan naşibi mevḳūf ḳılup sā'ir vereşeye sehmleriniñ aḳallını vérir ve Ḥazret-i İmām Muḥammed'den (9) Leys bin Şa'd rivāyetde ḥaml içün İbn naşibi üç bint naşibinden ḳanḳısı ekşer ise ol ekşer (10) olan naşib, mevḳūf ḳılınup sā'ir vereşeye kezālik aḳall olan sehmleri vérilür ve yine Ḥazret-i İmām (11) Muḥammed'den rivāyet uḥrāda ki ol rivāyet Hişām'ın Ḥazret-i Ebū Yūsūf'dan naḳlidadir. İki ibn ile (12) iki bint naşiblerinden ekşer olan ḥaml içün mevḳūf ḳılınup sā'ir vereşeye aḳall-i sehmleri vérilür. (13) ve daḥı Ḥazret-i İmām Ebū Yūsūf'dan Ḥaşşāf rivāyetinde ki eşaḥḥ ve mevtāya rivāyet oldur ki (14) bir ibn ile bir bint naşiblerinden ekşer olan miḳdār ḥaml içün mevḳūf ḳılınır ve sā'ire vereşeden (15) rüfeḳā'ül-ḥaml kefil aḥz olunur. Fetāvā-yı Semerkandī'de zıkr olunmuşdur. Zamān-ı vilādet ḳarīb ise kısmet (16) daḥı tevaḳḳuf oluna. Bu'd ve ḳurb ta'yīni re'y-i ḥākime müfevvaḫdur. Ba'z 'ulemā ḳavlleri üzre şehir-i mādūn şehir-i (17) ḳarībdir. Mā-fevḳ-i şehir ba'iddir. Bundan soñra irş-i ḥamlıñ iki şartı vardır. Şart-ı evvel: Ḥaml meyyitden

[138b]

(1) olursa meşelā zevce ḥamlını terk eylediği gibi vilādet-i veled, ekşer müddet ḥamlıñ tamamında veyā aḳallında (2) olup mer'e daḥı inḳızā' muḳırr olmaya ve eger ḥaml, meyyitiñ ğayrından olursa meşelā irşden (3) maḥrūm babasından ḥāmil anası veyāḥūd o ki babasından ḥāmil anası veyāḥūd 'ammından ḥāmil (4) bir mer'eyi terk eylediği gibi vilādet-i veled, aḳall-i müddet ḥamlıñ tamamında veyā aḳallında ola, eger bu şartlar (5) bulunmaz ise vāriş olmaz. Şart-ı s̄anī: Veleđiñ külli yā ekşeri ḥayyen ḥāric ola. Eger müstaḳīmen (6) başı ile ḥurūc iderse i'tibār şadredür. Eger menkūsen ya'nī ayağı ile ḥurūc éderse (7) i'tibār göbeğedir. Bu vechle ḥurūc şartı bulunmaz ise vāriş olmaz. Mesā'il-i ḥamlı taşḥīḥde (8) ḳā'ide oldur ki zükūret ve ünūset i'tibār ile mes'eleteyn taşḥīḥ olunup her vārişe siḥāmı (9) vérildikten soñra mes'eleteyn istikāmet olursa febihā ve'l- aḥad mes'eleteyniñ vefḳı yā külli (10) āḥara ḍarb oluna. Ba'dehu her vārişin āḥadı mes'eleteyninden elinde olan āḥarın vefḳına yā külline ḍarb (11) olunup aḳall-i naşibeyn zalikū'l-verese vérele. Beyne'l- ḥāşileyn olan faẓla ya'nī

ekşeriniñ (12) aqallından ziyādesi haml vücuda gelüp iştibāh zā'il olunca mevķūf kılınup bundan şöñra haml (13) ħayyen vücuda geldikde eger cemī' mevķūfa müsteħaķķ olursa febihā ve ba'zı mevķūfa müsteħaķķ (14) olursa aħz eyleyüp ba'zı uħrā daħı sâ'ir vereşe iķtisām eyler ve her bir vāriş ħişşesinden (15) sâbıķan mevķūf olan nesneyi aħz ider. Meşelā bir kimesne fevt olup bir kızını (16) ve anasını ve babasını ve ħāmil 'avratını terk eyledi. Ħaml-ı müzekker taķdīr éttik. Mes'ele yigirmi dörtden. (17) Üçini 'avrata, dördi anaya, dördi babaya, bāķīsini 'aşabeye vérdik. Mü'enneş taķdīr éttik.

[139a]

(1) Mes'ele yigirmi yédiden. Üçini 'avrata, on altısını kızlara, dördini anaya, dördi daħı babaya (2) vérdik. Mü'enneş mes'elesiyle müzekker mes'elesi beynine nazar étdik. Muvāfaķat-ı şülüşiyye var. Mü'enneş (3) mes'elesiniñ şülüşi olan toķuzı, müzekker mes'elesine ħarb étdik. Toķuz kerre yigirmi dört, (4) iki yüz on altı oldu. Her gāħ mü'enneş mes'elesiniñ vefķı, müzekker mes'elesine ħarb olunsa (5) mes'eleteyniñ farzlarınıñ maħreci olur. Mes'eleteyniñ farzlarını bilmekde tarīķ oldur ki mü'enneş (6) mes'elesinden kimiñ nesi var ise müzekker mes'elesi vefķına, müzekker mes'elesinden kimiñ nesi var ise (7) mü'enneş mes'elesi vefķına ħarb olunup ba'dehu ħāsılıda beynine nazar olunup aqallı vārişe (8) vérilüp fazlası mevķūfa aħz oluna. Mü'enneş mes'elesinden 'avratıñ elinde üç var. Ħarb étdik (9) müzekker mes'elesi vefķına. Üç kerre sekiz, yigirmi dört oldu. Müzekker mes'elesinden daħı üç var. Ħarb eyledik (10) mü'enneş mes'elesi vefķına. Üç kere toķuz, yigirmi yédi oldu. Ħāliñ beynine nazar étdik. Aqallı yigirmi dört (11) olmağla vérdik 'avrata. Üçini alıķoduķ ve mü'enneş mes'elesinden ananıñ elinde dört var. (12) Ħarb étdik müzekker mes'elesi vefķına. Otuz iki oldu. Müzekker mes'elesinden daħı dört var. (13) Ħarb étdik mü'enneş mes'elesi vefķına. Otuz altı oldu. Ħāşıleyñ beynine nazar étdik. (14) Aqallı otuz iki olmağla vérdik anaya. Dördini alıķoduķ. Müzekker mes'elesinde babanıñ elinde (15) dört var. Ħarb étdik mü'enneş mes'elesi vefķına. Otuz altı oldu. Mü'enneş mes'elesinden (16) daħı dört var. ħarb étdik. Müzekker mes'elesi vefķına otuz iki oldu. Ħāşıleyñ beynine (17) nazar étdik. Aqallı otuz iki olmağla vérdik babaya. Dördini alıķoduķ. Müzekker mes'elesinden kızını

[139b]

(1) selâşeden hâli degildir. Evvelkisi tevfiķdir. Nitekim mes'ele-i sâbıkada takrîr olundu ve ikincisi i'tâ'dır. (2) Nitekim fevt olan kimesne zevcini ve aña babasından hâmil anasını terk eylese bi't-tevaķķuf zevcine (3) nısf-ı haķķı i'tâ' olunur. Üçüncüsü men'dir. Nitekim fevt olan kimesne hâmil zevcesini (4) ve li-ebeveyn 'ammını terk eylese 'ammına bir nesne vérilmez. Zîrâ haml ibn olursa 'amm sâķıt olur. (5) Pes imdi istiħķâķı meşķûk olunmağla şekk ile vâriş olmaz, men' olunur. Faşl fi'l-mefķûd: (6) İştılâh-ı fuķahâda mefķûd, ol ġâ'ibdir ki ħaberi münķatı' olup ħayâtı ve memâtı ma'lûm (7) olmaya. Mefķûd kendi nefsi haķķında ħayydir. Pes imdi mâl, kısmet olunan ħattâ ekâbir-i aĥad, vâriş (8) olmaz ve zevcesi daĥı âĥara nıfsını tezvîc eyleyemez. Belli ki mâlî mevķûf olur. Ĥattâ mevti (9) sâbit ve şaĥîĥ olunca veyâĥûd müddet-i medîde mürûr idinceye deġin müddet mezbûra ne miķdâr (10) olduġında ihtilâf olmuşdur. Ebû Ĥanîfe'den zâhir rivâyetde dinildikde ol mefķûduñ (11) kendi büldânda akrânı ħalmaya. Ba'zılar cemî' büldânda akrânı ħalmaya dërler. İmâm-ı A'zamdan Ĥüseyn bin Ziyâd (12) rivâyeti üzre ol müddet toġduġı günden yüz yigirmi senedir ve Ĥazret-i İmâm Muĥammed yüz on (13) senedir didi ve Ĥazret-i İmâm Ebû Yûsuf yüz beş sene didi ve ba'zılar dëdiler ki toķsan (14) yıl geçdikde mevti ile ĥükm olunur ve ba'zılar yétmiş sene olmasına zâhib olduġumuz ve ba'zılar (15) daĥı mefķûduñ mevti ile ĥükm-i ictihâd İmâm'a müfavvaздur dëdiler. Bundan soñra ma'lûm olsun ki (16) ol mefķûd-ı ġayrı haķķında mevķûfü'l-ĥükmdür. Ĥattâ ol mefķûduñ vefât iden mürişiniñ terekesinden (17) irşle aña işâbet iden naşîbi mevķûf olur. Ĥamlda mevķûf olduġı gibi eger müteveffânıñ vâriş-i

[140a]

(1) ĥâzırı mefķûduñ vücûdıyla maĥcûb olacaķ ħabîleden ise ol vârişe bir nesne vérilebilmege terekeniñ (2) küllisi mevķûf kılınır. Eger maĥcûb olacaķ ħabîleden degil ise ol vâriş aķall-i naşîbeyn vérilür. (3) Ya'nî ħayât ve memât i'tibâr ile mes'eleteyn kılınır. Aķall olan vârişe vérilüp ekşeriñ aķalldan (4) ziyadesi haml mes'elesi gibi mevķûf kılınır. Taĥâlli zâhir olunca eger ĥâl zâhir olmayup (5) bâlâda zıkr olunan müddet daĥı tamâm olup mevtine ĥükm-i şer' ta'alluķ eylese ol ĥükm ve ħatında (6) bulunan vârişler mâl-ı mefķûdı teķâsüm iderler ve ħâblü'l-ĥükm vefât iden vârişler

içün bir nesne (7) yokdur ve muḳaddemā vefāt iden mūrīṣi mālından olup anıñ-çün mevḳūf. Ol māl-ı (8) sābıḳan, ol mūrīṣiniñ men' olunan vāriṣine redd ve def' olunur. Mesā'il-i mefḳūd, taṣḥīḥde (9) kā'ide oldur ki ḥayāt vefāt i' tibāriyle mes' eleteyn taṣḥīḥ olunup her vāriṣe siḥāmı (10) vėrdikden ṣoñra cümle zıkr olunan kā'ide üzre 'amel oluna. Meṣelā bir 'avrat fevt (11) olup zevcini ve anasını ve dört li-eb iḥvesini ḳodı bir ḡā'ib. Lākin ḡā'ib (12) olanı daḥı taḳdīr étdik. Mes'ele altıdan. Üçini zevce, birini anaya, ikisini iḥveye vėrdik. (13) Bu, 'amel-i ḳısmetdir. Geldik 'amel-i taṣḥīḥe. Siḥāmla ru'ūs beyninde üç ḥāle nazār étdik. Ol ki istiḳāmet, (14) müvāfaḳat, mübāyenetdir. Zevc elinde üç. Re'si bir. Üç bire müstaḳīm. Darba ḥācet yok. (15) Ananıñ elinde bir. Re'si bir. Bir bire müstaḳīm. Darba ḥācet yok. Er ḳarındaṣlarıñ ellerinde iki. Re'sleri (16) dört. İki ile dört beyninde müvāfaḳat-ı niṣfiyye var. Öyle olıcaḳ re'sleriniñ niṣfını, aṣl-ı (17) mes'eleye darb étdik. İki kerre altı, on iki oldu. Ol on ikiden altısını zevce ve ikisini anaya

[140b]

(1) ve dördini er ḳarındaṣlarına vėrdik. Bundan ṣoñra ol ḡāyib fevt oldu déyü taḳdīr (2) étdik. Anıñ daḥı mes'elesi yine altıdan. Üçini zevce ve birini anaya, ikisini daḥı er ḳarındaṣına (3) vėrdik. Bu, 'amel-i ḳısmétdür. Geldik 'amel-i taṣḥīḥe. Siḥāmla ru'ūs beyninde üç ḥāle nazār étdik. Ol ki (4) istiḳāmet, müvāfaḳat, mübāyenetdir. Zevciñ elinde üç. Re'si bir. Üç bire müstaḳīm. Darba ḥācet yok. (5) Ananıñ elinde bir. Re'si daḥı bir. Bir bire müstaḳīm. *Felā-ḥacete ilā' d-darbi*. Er ḳarındaṣlar ellerinde iki. Re'sleri (6) üç. İki ile üç beyninde mübāyenet var. Re'slerini mes'eleye darb eyledik. Üç kerre altı, on sekiz (7) oldu. On sekizden üçini zevce ve üçini anaya ve altısını er ḳarındaṣlara vėrdik. Ḥayāt mes'elesi ile (8) memāt mes'elesi beynine nazār étdik. Müvāfaḳat-ı südüsiyye var. Ḥayāt mes'elesiniñ vefḳı olan ikiyi, (9) memāt mes'eslesine darb eyledik. İki kerre on sekiz, otuz altı oldu. Ol otuz altınıñ on sekizi (10) zevcine ve altısı anaya ve üç ḳarındaṣdan her birine üçer vėrilüp bāḳı ḳalan üç daḥı ol ḡāyib (11) içün mevḳūf ḳılındı. Bundan ṣoñra eger mefḳūd ḥayyen zāhir olursa ol mefḳūd⁷⁵ olan üç (12) daḥı añā vėrilür ve eger meyyite zuhūr iderse ol mevḳūf olan üçden zevc, muḳaddemā naṣībini tamāma (13) aḥz étmekle añā bir nesne vėrilüp ancaḳ

⁷⁵ Bu kelime derkenarda düzeltilerek mevḳūf "موقوف" yazılmıştır.

biri anaya, ikisi dağı er  arında larına v ril r. Z r  (14) anları   i  elerinden ol    vech-i me r    zre mev  f kılınmı dır. Fa l f 'l-m rted: *el- 'iy  zu billahi* (15) Ka an m rted er ted v   zre h lik olsa vey      atlı olunsa vey     d r 'l-harba l  ik olup (16)      anı  nehc-i  er'   zre il   ına   km eylese  m m-ı A'zam H zretleri  atında ol m rtedi  s bı an   l-i isl mında (17) kesb  tdi i m l m sellem olan vere eler i   n olur. Ba'de   l-i reddetinde kesb eyledi i m l, d r 'l-harba get rmey p

[141a]

(1) d r 'l- sl mda  almı dır. F - an met olmak  zre beyt 'l-m la va ' olunur. Ol m ldan vere eye bir nesne (2) v rilmez. H zret-i  m meyn  atında   linde olan cem ' kesbleri vere e-i m sellemeyn i    r ve H zret-i (3)  m m   fi' i  atında   linde olan kesblerini  cem 'si beyt 'l-m l i   n va ' olunur. Amm  ol m rted (4) d r 'l-harba l  ik oldu dan    ra iktis b eyledi i m l, bi'l-ittif   beyt 'l-m la va ' olunur. M rtedeni  (5)   letinde olan kesb cem 'an bi'l-a l f, vere e-i m sellemeyn i    r ve da ı m rted ve m rtede a l  kend  gibi (6) m rtedden ve m sellemden v ri  olmaz. *L  ill  ehl n hiye bi-ecma'ihim ne' zu bi 'l-All h* m rted olalar. Ol ta   rce (7) birbirlerine v ri  olurlar. Fa l f    km 'l-es r: Es r m d mki d n 'l-isl mı terk eylemeye (8) s 'ir m sellemeler gibi hem v ri  ve hem mevr   'anh  olur. Z r  m sellem her  anda olursa d r 'l- sl m (9) ehlidir.   til f-ı d reyn m ni' i yokdur. G r lmez mi ki zevcesi olmaz. Pes imdi es r olmak (10)  at' i 'i met-i nik    tmedigi gibi   km mir  a da ı hergiz te'  r  tmez. Eger d nini terk, anı    kmi m rted   kmidir. (11) H rb  oldu ından  t ri gerek d r 'l- sl mla m rted olup ba'dehu d r 'l-harbe l  ik olsun (12) gerek d r 'l-harbe m sellemen d  il olup anda m rted olsun *el- 'iy  z bill h te ' l *. Eger reddeti ve  ay tı (13) mem tı ma'l m olmaz ise anı    kmi, me       kmidir. M lı vere esi beyninde k smet olmaz ve da ı zevcesi (14)   hara tezevv c olmaz.   li ma'l m olup m ddet-i me   ra m r r idince ve      da ı anı  reddeti (15) ile   km eylemez. Meger nehc-i  er'   zre s bit ola. Eger reddetine   kmden    ra gel p reddeti ink r iderse (16)   km-i      nak  olunmaz ve zevcesi ve m lı a a redd olunmaz. Meger m l bi 'aynihi v ri  yedinde mevc d ola. (17) Ancak anı alı  ve eger  able'l-  km,   hidler ta'  l ve tezkiye-i  adedinde iken m nker a lasa m lı 'al -k ll-i   l

[141b]

(1) aña vérilür lâkin şâhidler ‘âdiller ise zevcesi bâyin olur ve üm-i veledi ve müdebbiri var ise âzâd (2) olmaz. Seyyid-i Şerîf’de bu vechle beyân olunmuşdur. Faşl fi’l- ğarķā ve’l-ħarķā ve’l-hedmā: (3) İşbu faşlda şuya ğarķ olanlar ve âteşe batanlar ve üzerlerine dīvār gibi nesne yıķılan kimesneler ki (4) aħvālı mezkûrdur. Pes imdi bir cemā‘at ki beynlerinde tevārüş olacaķ ħarābet ola. Def‘aten ve aħadda (5) *bi-ecma ‘ihim* vefāt eyleseler ğarķ ve ħarķ ve ħedm âfetlerinden biriyle mübtelā olup ve ħanķısı (6) evvel vefāt eylediği ma‘lûm olmasa anlarıñ cemī‘anı vāħidde fevt olmuş farz (7) olunur. Pes imdi her biriniñ mālını ħayātda vāriş olan vereşesi alırlar ve daħı ba‘z emvāt (8) ba‘zısına vāriş olmaz. Bizim e‘imme ħatında muħtār olan daħı budur. Ammā Ĥazret-i ‘Ali (9) ile Ĥazret-i ‘Abdu’l-allah ibn Mes‘ūd *rağiy-Allahü ‘anhümā* iki rivāyetiñ birine emvāt-ı mezkûreniñ (10) ba‘zısını ba‘z āħara vāriş olurlar. İllā muħaddem mevti farz olunan mūrışden kendüye (11) ħişşe işābet étdükden soñra fevt farz olunan kimesneniñ vereşesi ħişşe-i mezkûreyi (12) beynlerinde iktisām éderler. Ol muħaddem fevkı farz olunanıñ vereşesine ol ħişşeden (13) bir nesne vérilmez didiler. Meşelā Zeyd oğlu ‘Amr⁷⁶ ile deryāya ğarķ olup ve ħanķısı evvel fevt (14) olduğı ma‘lûm olmayup Zeyd ve ‘Amr’dan⁷⁷ her biriniñ on altışar altunı olsa ‘Amr’iñ (15) bir oğlu Bıkr ile zevcesi Hind ħalup ve Zeyd’iñ daħı bir oğlu Beşer ile zevcesi Ĥadīce ħalsa (16) cumhūr-ı e‘imme ħatında Zeyd’iñ terekesi on altı altundan şümün olan iki altun Zeyd’iñ zevcesi Ĥadīce’ye (17) vérilüp bāķī on dört altun oğlu Beşer’e vérilüp ‘Amr’iñ daħı terekesi on

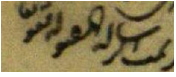
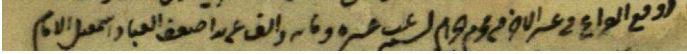
[142a]

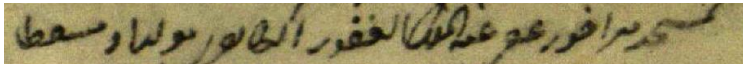
(1) altı altundan şümün olan iki altun zevcesi Hind’e vérilüp bāķī ħalan on dört altun (2) oğlu Bıkr’e vérilür eger Zeyd’iñ zevcesi Ĥadīce ol ğarķ olan ‘Amr’iñ vālidesi degil (3) ise. Eger vālidesi ise südüsi daħı Ĥadīce’ye vérilür. Bāķisi oğlu Bıkr-i mezbūra vérilür. (4) Ammā Ĥazret-i ‘Ali ve ‘Abdu’l-allah bin Mes‘ūd *rağiy-Allahü ‘anhümā* iki rivāyetiñ birine didiler ki Zeyd’iñ terekesi (5) olan on altı altundan şümünü olan iki altun Zeyd’iñ zevcesi Ĥadīce’ye vérilüp bāķī on dört (6) altundan yédi altun Zeyd’iñ

⁷⁶ Eserde “عمرو” şeklinde yazılmıştır.

⁷⁷ Eserde “عمرن” şeklinde yazılmıştır.

hayâtda olan oğlu Beşer'e vérilür ve yédi altunı dağı ğarķ olan (7) oğı 'Amr-ı mezbûra vérilür ve 'Amr'ın dağı terekesi olan on altı altundan şümünü olan (8) iki altun zevcesi Hind'e vérilüp bâķī on dört altundan iki altun ile şülüşān altun ki (9) ol on altı altunuñ südüsidir. Ğarķ olan babası Zeyd-i mezbûra vérilür. Eger Zeyd'in zevcesi (10) mezbûre-Ĥadīce 'Amr'ın vālidesi ise bir südüs vérilüp bâķisi oğı Beşer'e vérilür. (11) Bundan şöñra Zeyd'e oğı 'Amr'dan⁷⁸ işābet iden iki altun ile şülüşānı altun ki ol on altı (12) altunuñ südüsidir. Ol ğarķ olan oğı 'Amr'dan⁷⁹ ğayrı vereşesine taķşīm olunur. 'Amr'a⁸⁰ bir nesne (13) vérilmez ve kezālik 'Amr'a⁸¹ dağı ğarķ olan babası Zeyd'den işābet iden yédi altun dağı (14) 'Amr'ın ğarķ olan babası Zeyd'den ğayrı vereşesine taķşīm olunur. Zeyd'e bir nesne vérilmez (15) Zīrā Zeyd'e işābet iden südüde mezbûrdan 'Amr'a⁸² dağı ħişşe vérilse 'Amr'dan⁸³ muķaddem (16) Zeyd fevt olduğına ħükm étmiş olur ve kezālik 'Amr'a⁸⁴ işābet iden yédi altundan Zeyd'e ħişşe verilse (17) kezālik Zeyd'den muķaddem 'Amr'ın mütevefā olduğına ħükm étmiş olur. Pes imdi bu iki ħükm beyninde tenāķuż ve tenāfi (18) olur. İşbu beynlerinde olan tenāķuż ve münāfāt mündefi' olsun içün bunlardan her biri vāriş oldukları (19) şāhibi malından bir nesne almazlar. Bundan ğayrı terekesinden ħişşe-i şer'iiyelerini

alırlar. (20) (21)

⁷⁸ Eserde "عمرن" şeklinde yazılmıştır.

⁷⁹ Eserde "عمرن" şeklinde yazılmıştır.

⁸⁰ Eserde "عمروه" şeklinde yazılmıştır.

⁸¹ Eserde "عمروه" şeklinde yazılmıştır.

⁸² Eserde "عمروه" şeklinde yazılmıştır.

⁸³ Eserde "عمرن" şeklinde yazılmıştır.

⁸⁴ Eserde "عمروه" şeklinde yazılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SÖZLÜK VE DİZİNLER

3.1. Dizin-Sözlük

A

ādāb (Ar.) Davranışlarda ve karşılıklı ilişkilerde alışılmış usullere ahlak ve terbiye kurallarına göre uyulması gereken esaslar, adet, yol yordam, yol erkan.

ā.-ı müte‘eddib Edebli olmanın esasları. 107a/9

a‘dād (Ar.) Sayılar, adetler

a. 103a/8, 103a/15, 103b/6, 104a/10, 133b/16, 134b/15

a + ı 132a/15

a.+ iñ 103b/8

a.-ı mevķūfe Vakfedilmiş adedler. 88b/16, 88b/17

beyne’l-a. Adedlerin arası. 100a/8

ekşer-i a. Sayıları en çok olan. 103a/15, 103b/6, 33b/16, 134b/15

ekşer-i a.-ı mevķūfe Azat edilme durumu tartışmalı olan

kölelerden sayısı en çok olan. 88b/16, 88b/17

adam Kişi, kimse, şahıs.

a. 90b/2, 102a/14, 102b/2, 103a/8, 105a/16, 106b/8, 107a/16

a.+ a 97b/a, 97b/10, 97b+ 11, 97b/13, 97b/17, 98a/4, 98a/8, 98a/9, 98b/2, 98b/4

mezkūr-a. Bahsi geçen kişi. 90b/5

‘add (Ar.) Sayma, sayı, adet.

‘a. ét- Saymak. 94a/10, 94a/15, 94a/16, 94b/3, 94b/8, 94b/13, 94b/16

‘a. olun- Sayılmak. 94a/12

‘aded (Ar.) Sayı.

a. 83a/14, 92b/11, 92b/10, 92b/11, 93b/5, 93b/6, 93b/7, 94b/7, 94b/12, 94b/13, 95a/4, 95a/5, 95a/6, 95a/17, 95b/1, 96a/10, 96a/13, 96a/15, 96b/12,

97a/11, 97a/1, 97a/14, 97a/16,
97b/2, 97b/5, 97b/6, 97b/11,
97b/14, 98a/1, 98a/16, 100a/6,
100a/9 101a/5, 101b/4,
101b/10, 101b/15, 102a/1,
102a/2, 105a/2, 105a/9,
107a/13, 126b/11, 126b/17,
127a/4, 128a/5, 127b/13,
127b/17, 130b/8, 135a/3

‘a + de 95a/12

‘a + den 92b/8, 92b/7, 93b/13

‘a + e 93a/2, 93b/9, 95a/14,
96a/8, 98a/4, 107a/12

‘a + i 93b/8, 95a/4, 97a/13,
98a/16, 127a/2, 130a/9,
130b/13, 133b/2, 134a/5,
134a/8, 134a/9, 135a/3, 135a/4

‘a + iñ 93b/7, 94b/11, 95a/13,
96a/11, 96a/15, 97a/15, 97b/15

‘a + leri 135a/8

‘a + lerini 135a/9

‘a.-i cihāt Tarafların sayısı.
133b/6, 134b/3

‘a.-i fūrū ‘ Bir kimsenin
kendinden sonra gelen
çocukları, torunları ve bunların
sulfünden gelenlerin sayısı.

126b/13, 130b/14, 133b/5,
134b/6

‘a.-i mezkûre Bahsi geçen
sayı.105a/5

‘a.-i re’s Vâris sayısı. 85b/8,
85a/13, 88a/4, 91b/8, 102b/1,
102b/7, 102b/15, 104b/14,
105a/17, 111b/8, 112a/7,
112b/13, 114a/2, 115a/12,
117b/14, 119a/3, 127a/15,
127b/15

‘a.- i ru’ūs Mirasçıların sayısı.
89a/13, 86b/13

‘a.-i şālīş Üçüncü sayı. 100a/12

‘a.-i uşūl Bir kişinin
kendisinden geriye doğru kan
bağı olan kimselerin sayısı.
135a/1

aḳall-i ‘a. En az sayı.

a.+ den 102a/11

maḥrec-i ‘a. Miktarın
vârislerin paylarına göre
terekenin kaç kısma
bölündüğünü gösteren sayısı.
92b/12

yédi ‘a. kız ol- Yedi kız olmak.
127a/5

‘**adem** (Ar.) Var olmama, bulunmama, fıkdan.

‘a. 89b/15

‘**a-i şıhhat** Sağlığının olmaması. 99a/15, 99b/3

‘**a-i te‘addud ol-** Birden fazla olmama. 124b/14

‘**ind-i ‘a.** Ölüm karşısında. 84a/1

‘**ādil** (Ar.) Haktan, adaletten ayrılmayan, adaletli.

‘ā+ler 141b/1

āfet (Ar.) Önlenmesi elde olmayan büyük felaket, bela, musibet, badire.

ā.+ lerinden 141b/5

‘**afv** (Ar.) Suç, kusur ve hatayı cezalandırmama, bağışlama.

‘a. 83a/15

‘a.+ iñ 83b/1

aḥ (Ar.) Büyük erkek kardeş.

a. 115b/7, 118b/4, 120b/7

a. ü’l-eb Babanın büyük erkek kardeşi. 90a/12

āḥād (Ar.) Birden dokuza kadar olan sayılar, birler.

ā. 93a/17, 93b/2, 95a/13, 95a/15, 95a/17, 95b/1, 95b/4, 95b/7, 95b/8, 95b/10, 95b/11, 95b/13, 97a/13, 97b/8, 98a/3

ā.+ a 93b/1

ā.+ ı 93b/1, 94a/2, 94a/9, 94a/1

aḥad (Ar.) 1-Bir.

a. 89b/15, 103a/8, 132a/15, 138a/1, 139b/7

a.+ da 100a/12, 141b/4

a.+ dan 85a/3

a.+ dır 137a/14

a.+ ı 137b/1, 138b/10

ekābir-i a. En büyük. 139b/7

2- Birinci

fī-a. Birincide. 100b/5

aḥakk (Ar.) Çok (daha, en, pek) layık, yakışır, müstahak.

a. 124a/16, 129b/6, 132b/5

a.+dır 132b/10

āḥar (Ar.) Başka, diğer.

ā. 125b/6, 125b/9, 126a/5, 126a/7, 126a/13, 126b/1, 126b/5, 126b/14, 127a/7, 127b/5, 127b/7, 127b/10,

127b/17, 128a/10, 128a/12,
128a/13, 129a/7, 129a/8,
137a/17

ā.+ ı 128b/3, 130a/4

mes'ele-i ā. Diğer mesele.
138a/1

nısf-ı ā. Diğer yarım.

n.+ ı 127a/9, 128a/12, 129b/16,
130b/9, 130b/13, 136b/8

aḥavāt (Ar.) Kız kardeşler.

a. 89b/14, 92a/14, 115b/8,
115b/9, 116a/1, 116a/2, 119b/1

a.+ dan 89b/14, 130a/6

aḥīr (Ar.) Son, sonuncu, en sonra olan.

baṭn-ı a. Neslin sonunda.

b.+ de 125a/6, 126b/15,
129a/12, 129a/13, 129a/17,
129b/2

aḥkām (Ar.) Hükümler, kanunlar,
emirler, buyruklar.

a. 136a/8

a.+ da 132b/1

a.+ ı 132a/17

aḥlāf (Ar.) Gelecek nesiller, sonradan
gelip öncekilerin yerini alacak olanlar.

bi'l-a. Gelecek nesillerle.
141a/5

aḥ li-ebeveyn (Ar.) Ana baba
bir erkek kardeş.

a. 90a/12

aḥ li-üm (Ar.) Ana bir erkek kardeş.

a.83b/14

aḥmās (Ar.) Beşte birler, humslar,
ganîmetten, madenlerden ve bulunan
definelerden beytülmal denen devlet
hazînesine ayrılan beşte bir hisseler.

erba'a-ı a.-ı re's Vâris
sayısının beşte birinin dördü.
101a/16

ṣelaṣe-i a.-ı re's Vâris sayısının
beşte birinin üçü. 101a/10

aḥvāl (Ar.) Dayılar, annenin erkek
kardeşleri.

a. 132a/17, 132b/1

aḥvāl (Ar.) Hadiseler, olup bitenler,
vak'alar.

a.+ ı 141b/4

aḥz (Ar.) Alma, alış.

a. 126b/17

a. ét- Almak. 126b/11, 127b/13,
127b/17, 133b/4, 135a/3,

135a/4, 135a/9, 138b/15,
140b/13

a. eyle- → aḥz et- 84b/11,
95b/13, 110b/5, 111b/2,
113a/12, 114a/16, 121a/2,
138b/14

a. olun- Alınmak. 95a/16,
138a/15, 139a/8

āḥize (Ar.) Alan, alıcı.

ā. 102a/ 11

aḥall (Ar.) Çok (daha, en, pek) az, en
aşağı.

a. 100a/10, 100a/11, 136b/12,
138a/8, 138b/4, 138b/11

a.+ dan 136b/13

a.+ ı 136a/17, 139a/7, 139a/10,
139a/14, 139a/17

a.+ ında 138b/1, 138b/4

a.+ ından 138b/12

a.+ ını 138a/8

a. ol- Daha az olmak. 136b/12

a.-i 'aded → 'aded 102a/11

a.-i mahrec Mahrecin en azı.
111b/7, 112a/6, 113a/14,
114b/1, 114b/2, 121a/6,
122b/16, 127a/12

a.-i naṣīb Kişinin payına düşen
hissenin en azı. 136b/3,
136b/10

a.-ı naṣībeyn Kişinin payına
düşen iki hissedenden en azı.
138b/11, 140a/2

a.-i sehm Hissenin en azı.
138a/12

aḥçe Para, nakit.

a. 96a/17, 96b/2, 96b/9, 96b/10,
96b/11, 96b/14, 96b/16, 97a/2,
97a/3, 97a/6, 97a/8, 97a/10,
97b/4, 98a/6, 98b/5, 98b/8,
99b/3

a.+ de 96a/1

a.+ den 97a/9, 97b/9, 98a/5

a.+ niñ 95b/17, 96a/6, 96a/16,
96b/7, 96b/10, 97a/3, 97a/8,
98a/1

a.+ yi 96a/7, 96a/16, 96b/2,
96b/15, 98a/2, 98b/7, 99b/5,
99b/10, 100a/4

altmış üç yüz biñ a. ol- Altmış
üç bin akçe olmak. 95a/7

béş yüz altmış biñ a. ol- Beş
yüz altmış bin akçe olmak.
94b/14

biñ a. ol- Bin akçe olmak.
99b/15

iki biñ a. ol- İki bin akçe olmak.
96b/16

iki biñ altı yüz kırk altı a. ol-
İki bin altı yüz kırk altı akçe
olmak. 95b/17

iki biñ altı yüz kırk altı a. ol-
İki bin altı yüz kırk altı akçe
olmak. 96a/6

iki yüz elli a. ol- İki yüz elli
akçe olmak. 99b/14

**toğsan iki biñ toğuz yüz elli
iki a. ol-** Doksan iki bin dokuz
yüz elli akçe olmak. 98b/8

**toğsan toğuz biñ toğuz yüz
altmış iki a. ol-** Doksan dokuz
bin dokuz yüz altmış iki akçe
olmak. 98b/11

yédi yüz a. ol- Yedi yüz akçe
olmak. 96b/3

yigirmi béş biñ a. ol- Yirmi beş
bin akçe olmak. 96b/9

yüz a. ol- Yüz akçe olmak.
97a/4, 97a/8

yüz biñ a. ol- Yedi bin akçe
olmak. 97a/7

yüz biñ iki yüz a. ol- Yüz bin
iki yüz akçe olmak. 97a/3

yüz seksen biñ a. ol- Yüz
seksen bin akçe olmak. 95a/1

aḳrān (Ar.) Aynı yaşta olanlar.

a.+ ı 139b/11

aḳreb (Ar.) Çok (daha, en, pek) yakın.

a. 128a/17

a. ol- Yakın olmak. 129b/5,
132b/4

el-a. 92a/8

fi'l-a. Akraba içinde. 82b/7

f.+ dir 92a/8

aḳrebiyyet (Ar.) Daha yakın olma.

a. 131a/13

‘aks (Ar.) Bir şeyin zıddı, karşıtı, tersi.

a.+ i 107a/8

aḳvā (Ar.) Çok (daha, en, pek)
kuvvetli.

a. 130b/5, 131b/17

a.+ ya 130a/15

a. ol- Çok kuvvetli olmak.
130a/5

al- Bir şeyi kullanmak veya gerekeni
yapmak üzere yanında bulundurmak.

a.- 124b/13, 127a/9, 128a/10,
128a/12, 128a/13, 130b/7,
130b/14, 130b/15, 134b/1,
134b/2

a.- dı 107b/12

a.- dıkdan 89b/16, 116a/13,
117b/1

‘**alā-ḥide** (Ar.) Tek tek, ayrı ayrı, her
biri ayrı olarak.

‘a. 125a/1

alıc Bir şeyi satın almaya istekli ve
talip olan kimse, müşteri.

a. 84b/7, 86a/1, 87a/8, 88b/1,
91a/3, 109b/17, 111a/16,
113a/10, 118a/3, 118b/4,
119b/10, 120b/17

a. ol- Alıcı olmak. 91a/3, 93a/8,
103a/1, 105b/6, 107a/17,
110b/4, 110b/17, 111a/1,
111a/4, 111a/7, 111a/9,
111a/10, 111a/11, 112b/6,
119b/16, 122a/7, 122b/16,
132a/7

alt Bir şeyin aşağısında bulunan boşluk
veya yer.

a.+ ına 96a/3, 97a/15, 98a/12,
115b/16

a.+ ında 97a/13

altı Beşten sonra, yediden önce gelen
sayının adı.

a. 84a/6, 84a/13, 84b/8, 84b /9,
91b/16, 92b/13, 93b/10, 93b/11,
93b/15, 93b/16, 94b/7, 94b/7,
95a/11, 96a/17, 98a/1, 98a/4,
99b/9, 100a/11, 100b/11,
100b/16, 101a/7, 101a/14,
101b/6, 101b/7, 101b/8, 101b/9,
102b/8, 102b/11, 102b/12,
103a/9, 103a/10, 103a/14,
103b/10, 103b/10, 103b/14,
103b/15, 104a/2, 104a/3,
104a/11, 104a/14, 104a/15,
104a/16, 104b/3, 104b/4,
106a/12, 106a/13, 106b/8,
107a/16, 107b/1, 107b/6,
107b/9, 107b/17, 108a/3,
108b/1, 108b/6, 108b/8, 108b/9,
108b/16, 108b/17, 109a/3,
109b/4, 109b/5, 109b/8,
109b/11, 111b/12, 112a/1,
112a/7, 112a/11, 112a/12,
112a/13, 112a/16, 112a/17,
113a/9, 113b/6, 114a/7,
114a/14, 114b/16, 114b/17,
115a/1, 115a/2, 115b/3, 115b/4,
116a/5, 118a/5, 118b/11,
119a/7, 119b/12, 120a/12,
121a/1, 122a/12, 122b/2,
122b/8, 122b/9, 123b/12,

123b/13, 123b/14, 125b/10,
125b/16, 126a/8, 133b/14,
133b/15, 133b/16, 134a/12,
134a/16, 134b/1, 135b/3,
137a/3, 140a/17, 140b/6,
142a/1

a.+ da 100a/16

a.+ dan 84b/8, 84b/9, 85b/11,
86a/2, 86b/3, 87a/9, 87b/10,
88b/2, 89a/3, 92b/15, 93b/13,
93b/17, 102a/15, 102b/3,
102b/17, 103a/9, 105b/6,
106b/9, 107b/1, 108b/1, 110a/1,
111a/2, 111a/5, 111a/8, 112a/7,
118a/3, 118a/12, 118b/5,
118b/1, 119b/16, 122a/7,
134a/1, 134a/14, 136b/5,
140b/12, 140b/2

a.+ dır 83b/11

a.+ mız 86b/1, 87b/9, 89a/1,
103a/1, 108a/2, 125b/17

a.+ nın 86a/3, 87a/9, 107a/3,
107b/, 108b/1, 109a/2, 110a/1,
112a/9, 119b/17, 126b/5,
135b/4

a.+ sı 125b/3, 128a/14, 140b/10

a.+ sını 126a/14, 126a/16,
126a/17, 126b/1, 134a/1,

134a/2, 136a/16, 140a/17,
140b/7

a.+ ya 87b/8, 89a/1, 94b/7,
99b/8, 100b/9, 101a/3, 101a/10,
101a/17, 101b/7, 101b/10,
101b/11, 101b/12, 102b/6,
103a/14, 106b/12, 107b/8,
112a/17, 114a/7, 115b/3,
118b/11, 119a/11, 134a/16,
134a/17, 134b/1

a.+ yı 95b/8, 95b/14, 96a/4,
97b/14, 99b/7, 112a/12,
120a/17, 126b/1, 126b/3,
128a/12, 133b/16, 134a/12

a. altın ol- Altı altın olmak.
109b/11

a. kız ol- Altı kız olmak.
133b/14, 135b/2

a. ol- Altı olmak, matematikte
yapılan işlemin sonucunun altı
çıkması. 85b/4, 118b/17,
129b/1, 131a/5, 134a/17

altı bin üç yüz Altı bin iki yüz doksan
dokuzdan sonra, altı bin üç yüz birden
önce gelen sayının adı.

a. 94b/4

altı yüz Beş yüz doksan dokuzdan
sonra, altı yüz birden önce gelen
sayının adı.

a. 94b/5

altı yüz otuz Altı yüz yirmi dokuzdan sonra, altı yüz otuz birden önce gelen sayının adı.

a. ol- Altı yüz otuz olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun altı yüz otuz çıkması. 104b/12

altı yüz tokşan tokuz Altı yüz doksan sekizden sonra, yedi yüzden önce gelen sayının adı.

a. 96b/1, 96b/3

altıncı Altı sayısının sıra sıfatı, sırada yeri beşinciden sonra, yedinciden önce olan.

a. 125a/9

altışar Altı sayısının Her birine altı veya her defasında altı tane. anlamına gelen üleştirme şekli.

a. 97b/14, 98a/5, 105b/17, 106a/1, 106a/2, 135b/14, 135/16, 141b/14

altmış Elli dokuzdan sonra, altmış birden önce gelen sayının adı.

a. 86b/1, 136b/17, 137a/7

a.+ dan 86b/2, 86b/4, 125b/14

a. ol- Altmış olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun altmış çıkması. 125b/12

altmış sekiz Altmış yediden sonra, altmış dokuzdan önce gelen sayının adı.

a.+ i 107b/7, 108b/7

a. ol- Altmış sekiz olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun altmış sekiz çıkması. 107b/7, 108b/7

altmış üç Altmış ikiden sonra, altmış dörtten önce gelen sayının adı.

a. 95a/5, 95a/7, 95a/10

a.+ üñ 94b/3

a. ol- Altmış üç olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun altmış üç çıkması. 94a/15, 94b/3

altmış üç biñ Altmış iki bin dokuz yüz doksan dokuzdan sonra, altmış üç bin birden önce gelen sayı.

a. ol- Altmış üç bin olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun altmış üç bin çıkması. 94a/16

altun Altın. Sarı kırmızı renkte, parlak ve ağır, kolayca işlenebilen, dış etkilere dayanıklı, paslanmayan, ziynet eşyası yapımında, elektrik ve ısıyı çok iyi ilettiğinden hassas ve kıymetli makine ve cihaz yapımında kullanılan, yoğunluğu 19,26, erime derecesi 1063°C, atom ağırlığı 197,2, atom numarası 79, sembolü Au olan kıymetli element, zer.

a. 105b/2, 105b/11, 105b/12, 105b/14, 105b/17, 106a/1, 106a/2, 106a/3, 106a/5, 106a/9, 106a/12, 106a/13, 106a/16, 106b/4, 106b/5, 106b/13, 106b/14, 106b/17, 107a/3, 107a/4, 107a/5, 107a/6, 107a/17, 107b/2, 107b/8, 107b/9, 107b/10, 107b/11, 107b/12, 107b/13, 108a/2, 108a/3, 108a/4, 108a/5, 108a/6, 108a/7, 108a/8, 108a/13, 108a/15, 108a/17, 108b/2, 108b/5, 108b/8, 108b/9, 108b/10, 108b/11, 108b/12, 108b/13, 109a/2, 109a/3, 109a/4, 109a/5, 109a/6, 109a/7, 109a/8, 109a/13, 109a/15, 109a/17, 109b/1, 109b/2, 109b/4, 109b/5, 109b/7, 109b/8, 109b/10, 141b/16, 141b/17,

142a/1, 142a/5, 142a/6, 142a/8, 142a/11, 142a/13

a.+ a 106a/16, 107b/3, 108b/3

a.+ dan 106b/4, 108a/17, 109a/17, 141b/16, 142a/1, 142a/5, 142a/6, 142a/8, 142a/16

a.+ ı 106a/13, 109b/3, 141b/14, 142a/6

a.+ uñ 106a/7, 107b/9, 107b/10, 107b/11, 108a/2, 108a/4, 108a/5, 108a/6, 108a/7, 108a/15, 108b/9, 108b/10, 108b/11, 109a/2, 109a/4, 109a/5, 109a/6, 109a/7, 109a/15, 109b/1, 109b/5, 109b/8, 142a/9, 142a/12

altı a. ol- → altı 109b/11

bés a. ol- Beş altın olmak. 105a/17

nışf a. ol- Yarım altın olmak. 107a/17, 107b/5

sekiz a. ol- Sekiz altın olmak. 106b/3, 109a/13

yédi a. ol- Yedi altın olmak. 106b/10, 106b/15, 108a/14, 109a/14, 109b/3

yigirmi bēş a. ol- Yirmi beş
altın olmak. 105b/5, 106a/4

a‘mām (Ar.) Amcalar.

a.-ı meyyit “ölmüş amcalar”
136a/11

a.+ ı 90a/13, 136a/12

a.+ ina 136a/13

‘amm (Ar.) Amca.

‘a. 132a/5, 132a/7, 132a/10,
132b/15, 133b/7, 133b/9,
134a/4, 134b/9, 135a/2, 135a/3,
135a/4, 135a/1, 135a/5, 135a/6,
135a/17, 135b/17, 136a/8,
136a/9, 136a/10, 139b/4

‘a. + ından 138b/3

‘a.+ ı 131b/6, 132a/4

‘a.+ ñ 135b/1

‘a.+ ina 139b/4

‘a.+ ını 103b/10, 106b/3,
106b/8, 107a/16, 139b/4

‘a.+ lar 131a/11

‘a.- ı mezbūr Sözü edilen
amca. 135a/17

‘a.- ı mezkūr Sözü edilen
amca. 135a/6

‘a.+ a 110a/1, 133a/14, 134a/16

bēş ‘a. ol- Beş amca olmak.
135a/2

‘amel (Ar.) Bir maksatla yapılan iş,
eylem, fiil.

‘a. 85b/1, 86b/4, 87b/11, 89a/4,
91b/2, 91b/2, 113b/13, 115a/6,
116b/11, 117b/9, 118b/13,
120a/8, 123a/7, 125b/14,
134a/15

‘a.+ ini 95b/4

‘a. eyle- Gereğince hareket
etmek. 96a/5

‘a. olun- “bir işi yapılmasını
söylemek” 120b/15

‘a.-i kısmet Mirasın
dağıtılması. 86a/5, 87a/11,
88b/5, 91a/4, 93a/11, 110a/4,
116b/4, 117b/4, 118a/7, 118b/6,
120a/2, 121b/11, 122a/8,
122b/17, 132a/8, 140b/3

‘a.-i münāsaḥa Bir vârisin
kendisine kalan mirası
alamadan ölmesi durumunda
yapılacak şey. 120b/9

‘a.-i redd Ashab-ı fera’iz
hisselerini aldıktan sonra miras
artmış ise ve kalanı alacak
asabe de bulunmuyorsa artan bu
mirasın, ashab-ı fera’iz arasında

hisseleri oranında tekrar paylaştırılması işlemi. 85a/6, 110b/11, 112a/13, 113a/2, 113b/2, 114a/12, 121b/3

‘a-i taṣḥīḥ Mirasçıların hisselerinin, kesirsiz ve kalansız bir taksimat yapılabilecek hale getirilme işlemi. 85a/6, 85a/16, 86a/5, 86b/2, 87a/12, 87b/9, 88b/5, 89a/2, 91a/5, 91a/17, 93a/11, 110a/4, 110b/11, 112a/13, 113a/2, 113b/2, 114a/12, 116b/4, 117b/5, 118a/7, 118b/6, 120a/2, 121b/3, 121b/11, 122a/9, 122b/17, 123a/1, 132a/8, 140b/3

ammā (Ar.) Zıt ve aykırı hüküm ifade eden iki cümleyi birbirine bağlar; ancak, fakat, lakin.

a. 89a/17, 90a/6, 90b/4, 90b/5, 92a/5, 92a/11, 92b/9, 93a/3, 93a/6, 97b/5, 107a/8, 116a/9, 117b/2, 118a/1, 118a/16, 118a/17, 118b/2, 124b/11, 124b/16, 125b/1, 126b/16, 127b/11, 128b/7, 129b/12, 129b/13, 129b/15, 130a/8, 130b/5, 133a/1, 133a/13, 133b/3, 133b/9, 134a/4, 135a/1,

136b/14, 137a/10, 137b/17, 141a/4, 141b/8

‘ammāt (Ar.) Halalar.

‘a. 132a/1, 132a/17, 132b/1

‘a.+ dan 107a/5

‘amme (Ar.) Hala.

‘a.131a/11, 131a/16, 132a/10, 133a/13, 134a/5, 134a/17, 135a/1, 135b/17, 136a/9, 136a/11

‘a.+ lere 131b/17, 132a/3

‘a.+ niñ 134a/6, 134b/9, 135a/17

‘a.+ si 131b/7, 131b/16, 131b/17, 132a/2, 132b/8, 132b/9, 132b/16, 133a/7, 133b/7, 134a/2, 134b/4

‘a.+ sine 131b/9, 132a/5

‘a.+ sini 132a/5

‘a.+ siniñ 132b/3, 132b/4, 132b/5, 132b/8, 133b/9, 133b/10, 135b/12

‘a.+ siyle 131b/11, 131b/13

‘a.+ ye 132a/7

‘a.+ yi 135a/5

‘a.+ den 132b/15

‘**ammi** (Ar.) Amca.

‘a. 131b/12 132b/7, 132b/8,
132b/16, 132b/17, 133a/8,
134a/2, 134a/15, 134a/16,
134b/4, 134b/5

‘a.+ den 106b/5, 132b/10,
132b/13, 132b/14

‘a.+ ler 106b/14

‘a.+ lere 103a/10, 106b/9,
108b/2

‘a.+ leri 132a/17, 132b/1

‘a.+ leriñ 103b/4, 103b/14

‘a.+ lerine 103b/1, 104a/13

‘a.+ lerini 103a/17

‘a.+ niñ 110a/7, 133a/1

‘a.+ sini 103a/9, 104a/11,
109b/15

‘a.+ ye 103b/12, 110a/3,
110a/10

‘a.+ yi 135a/5

‘a.+ yle 108a/6, 108b/11,
109a/6

ana İnsanın ve hayvanın yavru sahibi
olan dişisi, anne, valide.

a. 93a/10, 128a/17, 128b/12,
129b/2, 129a/17, 131b/14,

131b/15, 132b/12, 133a/12,
133a/13, 136a/6

a + dan 120a/1, 131b/1

a.+ niñ 90a/3, 92a/17, 93a/14,
102b/3, 102b/11, 105b/12,
106a/10, 110a/6, 120a/3,
120a/17, 121b/6, 124b/13,
128a/12, 130b/15, 134b/2,
140a/15, 140b/5

a.+ ñız 127a/10, 130b/9

a.+ sı 90a/1, 90a/2, 90a/3,
90a/4, 92a/16, 120b/16, 121a/1,
121a/9, 121b/1, 121b/2, 121b/8,
121b/10, 122a/1, 129a/14,
129a/16, 132b/7, 134b/2,
138b/3

a.+ sina 102b/10, 105b/7,
106a/2, 128b/9, 128b/16,
129b/1, 129b/2

a.+ sını 92a/17, 102b/2, 93a/8,
102b/8, 105b/4, 109b/15,
119b/9, 119b/15, 129a/5,
138b/16, 139b/2, 140a/11

a.+ sınıñ 120a/11, 124a/12,
128a/17, 128b/1, 128b/2,
128b/6, 128b/8, 128b/9,
128b/15, 128b/16, 129a/5,
129a/6, 129a/7, 129a/14,

131a/17, 133a/13, 133a/14,
136a/9, 136a/10, 139a/11

a.+ sıyla 128b/15

a.+ ya 102a/16, 102b/3,
106a/13, 110a/1, 110a/3,
110a/9, 119b/12, 120a/1,
120a/12, 120b/1, 138b/17/
139a/1, 139a/14, 140a/12,
140a/17, 140b/2, 140b/7,
140b/10, 140b/13

ancaḳ Yalnız, sadece.

a. 91b/15, 92b/9, 93a/3, 93a/4,
99b/14, 103a/13, 105a/17,
105b/5, 106a/5, 106b/10,
108a/14, 109a/14, 109b/4,
110b/3, 110b/14, 117a/16,
118a/16, 124a/9, 124a/10,
127b/2, 129a/1, 130b/1, 131a/1,
131a/9, 131a/11, 131a/13,
131a/14, 131b/7, 131b/17,
132a/1, 133a/5, 133a/6,
133a/10, 133a/10, 133a/17,
136b/7, 137b/16, 140b/13,
141a/17

‘anhü (Ar.) Ondan (işaret zamiri).

‘a. 141a/8

añla- Bir şeyin ne olduğunu akıl
yoluyla kavramak, akıl erdirmek.

a.- sa 141a/17

‘ārız (Ar.) Sonradan ortaya çıkan.

‘ā. 92a/13

āsā (Far.) Gibi.

mecmer-ā. “tütsü kabı” gibi
83a/15

‘aşabāṭ (Ar.) Asebeler.

bābü’l-‘a. Asabelerin mirastaki
hallerinin konusu. 90a/7

‘aşabe (Ar.) Mirasta belirli bir hissesi
olmayıp ashab-ı feraiz yani belirli pay
sahibi mirasçılar hisselerini aldıktan
sonra, mirastan geri kalanı; yalnız
bulundukları takdirde ise terikenin
tamamını alan mirasçılardır.

‘a. 90a/7, 90b/17, 91a/1,
119b/6, 129b/8, 132b/6, 136b/9

‘a. bi-ğayrihi Başkası
sebebiyle asabe, erkek
kardeşleriyle birlikte olunca
asabe, erkek kardeşleri
olmayınca, belirli pay sahibi
olan kadınlar. 90a/8, 90a/14

‘a. bi-nefsihi Kendi başına
asabe/araya kadın dahil
olmayan yakınlık, ölene
nispetinde araya kadın
girmeyen erkek akraba. 90a/8,
90a/9

‘a. ma‘a’l-ğayrihi (Ar.)

Başkası ile asabe, diğer bir kadınla bulunduklarında asabe olan kadınlar. 90a/9, 90a/15

‘a. ol- Asabe olmak. 90a/15, 90a/16, 119b/1, 119b/7, 119b/13, 129b/12

‘a. ü’n- nesebiyye Ölen kişiye neseb/soy yönünden yakınlığı olan kimseler. 90a/7

‘a. ü’s- sebebiyye (Ar.) Ölen kişiye sebep yoluyla asabe olan kimseler. 90a/8

‘a-i ħunṣā Erkek veya kadın olduğu belirsiz kimseler. 136b/8

‘a-i nesebiyye Ölen kişiye neseb/soy yönünden yakınlığı olan kimseler. 83b/5, 90a/8

‘a-i sebebiyye Ölen kişiye sebep yoluyla ‘asabe olan kimseler. 83b/5, 90a/17

e.-ı ‘a. Mirasta belirli hissesi olmayan akraba çocukları. 130a/4

e.-ı ‘a. ol- Mirasta belirli hissesi olmayan akraba çocuklarından olmak. 130a/2, 132b/7, 132b/8

veled-i ‘a. Asabe çocuğu. 131a/10, 133a/10, 133a/16, 133a/17, 133b/1

veled-i ‘a. ol- Asabe çocuğu olmak. 129b/17, 132b/11, 132b/14, 133a/2

aṣḥāb (Ar.) Sahipler.

a.-ı ferāīz Mirastaki payları Kuran ayetleriyle sabit bulunan vârisler. 110a/10, 110a/11, 110a/13

a.-ı kirām Şerefli ve ulu kimseler. 115b/15, 115b/1

aṣl (Ar.) 1- Mirasçının payları.

a. 85a/17, 86b/3, 85a/16, 86b/3, 87b/10, 89a/2, 91a/17, 115b/5, 116b/9, 116b/12, 118b/12, 120b/7, 122a/14, 123a/5, 125b/13, 128a/7, 133b/17, 134a/14, 135b/11

a + ı 87b/10, 89a/3, 91b/1, 113b/12, 115b/5, 116b/10, 118b/12, 120b/7, 122a/14, 123a/6, 125b/13, 128a/7, 133b/17, 134a/14, 135b/11

a.-ı māl Mirasçılardan mirasta kalan mallar içindeki payı. 98a/9

a.-ı mes'ele Vârisler arasındaki dağıtılan paylar. 85a/9, 85a/11, 85a/14, 85a/15, 85b/2, 85b/3, 85b/5, 85b/8, 85b/10, 85b/12, 86a/8, 86a/10, 86a/11, 86a/17,, 86b/1 86b/5, 86b/7, 86b/9, 86b/11, 86b/13, 86b/14, 86b/17, 87a/2, 87a/15, 87a/16, 87b/1, 87b/6, 87b/8, 87b/13, 87b/14, 87b/17, 88a/2, 88a/4, 88a/6, 88a/9, 88a/11, 88b/8, 88b/10, 88b/11, 88b/16, 89a/1, 89a/5, 89a/6, 89a/9, 89a/11, 89a/13, 89a/15, 89a/17, 89b/2, 91a/7, 91a/9, 91a/14, 91b/3, 91b/4, 91b/6, 91b/7, 91b/9, 91b/12, 93a/12, 99b/6, 102b/1, 102b/16, 103a/8, 103a/14, 103a/15, 103b/9, 104a/10, 104b/6, 104b/9, 104b/10, 104b/14, 104b/17, 105a/3, 105a/6, 105a/9, 105a/11, 105b/6, 105b/16, 106a/17, 106b/3, 106b/6, 106b/7, 106b/10, 106b/11, 106b/12, 106b/15, 106b/16, 107a/3, 107b/5, 107b/8, 107b/16, 108a/1, 108b/5, 108b/8, 108b/16, 109a/1, 111a/2, 111a/5, 111a/7, 113b/10, 113b/14, 114a/2, 115a/4, 116b/12, 116b/17, 117b/7, 117b/10, 119a/2,

119a/11, 123a/4, 123a/8, 125b/15, 125b/16, 125b/17, 126a/1, 127a/12, 128a/6, 131a/1, 131a/2, 132a/7, 132a/10, 132a/12, 132a/15, 133b/8, 133b/16, 134a/4, 134a/4, 134a/12, 134a/15, 134b/8, 134b/16, 135a/1, 135a/5, 135a/13, 135a/16, 140a/16

a.-ı mes'ele ol- Vârisler arasındaki dağıtılan paylar olmak. 91a/16, 102b/6, 103a/5, 104a/7, 103b/6, 118b/11, 131a/4

a.-ı mes'ele-i mezkûre Adı geçen vârisler arasındaki dağıtılan paylar. 107a/1

2- Soy, neseb.

a.+ dan 126b/11, 127a/3, 127b/12

a.+ ın 86a/5, 87a/12, 88b/5, 102a/12, 110b/11, 112a/13, 113a/2, 121b/13, 123a/1, 127a/2, 132a/8

a. 85a/9, 92a/3, 116a/4, 124b/16, 127b/4, 129b/15

a. ol- Akraba olmak. 133a/11

a.-ı rābi Dördüncü kuşak. 117a/17, 125a/4	semāniye-i a.-ı re's Vârislerin ondalıklarının sekizi. 102a/1
a.-ı şālîş Üçüncü kuşak. 116a/11, 125a/2	‘aşer (Ar.) On, 10. ‘a.+ dendir 93a/5
a.-ı evvel Birinci kuşak. 124b/16	‘a.+ dir 100b/5
a.-ı hāmîs Beşinci kuşak. 119b/1, 125a/5	‘a.+ i 90b/17, 91a/1, 94a/4, 94b/2, 94b/6, 94b/11
a.-ı meyyit Ölen kimsenin babası, babasının babası, babasının babasının babası... gibi. 90a/10, 90a/11	‘ a.-i re's Kişilerden on tanesi. 101b/9, 102a/2, 102a/4, 102a/9
a.-ı sādîs Altıncı kuşak. 126b/12	‘ a.-i sülûş-i re's Vâris sayısının üçte birinin onu. 102a/6
a.-ı şānî İkinci kuşak. 116a/10, 125a/1	mā-fevķ-i ‘a. On sayısının üstü. m.+ de 93b/8
naşîb-i a. ol- Vefat eden kişi yakının mirasta payı olması. 107a/7	selāşe-i ‘a.-i re's Vâris sayısının onda üçü. 101a/12
aşlā (Ar.) Hiçbir vakit, hiçbir zaman, hiçbir şekilde, kesinlikle, kat’iyen. a. 93a/3, 129b/17, 141a/5	‘ aşerāt (Ar.) 10’lar, onluklar, onlar basamağı. ‘a. 93a/17, 94a/3, 94b/9, 94b/15, 95a/15, 95a/16, 95b/1, 95b/2, 95b/4, 95b/6, 95b/6, 95b/9, 95b/11, 95b/12, 95b/15, 97a/15, 97b/2, 97b/16, 98a/1, 98a/2
a‘şār (Ar.) Ondalıklar. erba‘a-ı a.-ı re's Vârislerin ondalıklarının dördü. 101b/3	‘a.+ a 94a/2, 94a/17
seb‘a-ı a.-ı re's Vârislerin ondalıklarının yedisi. 101b/14	‘a.+ ı 94a/17, 94b/5, 94b/9
	‘ aşerāt-ı mi‘āt-ı elūf (Ar.) Yüz bin.

‘a. 95a/2

‘aşere (Ar.) → ‘aşer

‘a.+ de 100b/4

‘a.+ den 93b/5

‘a.+ lerini 90b/17

‘a.+ niñ 96b/6

‘a.+ ye 93b/8

mā-fevḵ-i ‘a. ol- On sayısının üstü olmak. 93b/11, 93b/15, 94a/1

muṡāfaḵat bi’l-‘a. On sayısı ile muvafakat hâli.

m.+ dir 100b/4

‘aşeret (Ar.) → ‘aşer

‘a.+ i 90b/16

muṡāfaḵat-ı ‘a. On sayısının muvafakat hâli.

m.+ i 90b/16

‘aşerī (Ar.) 1’in on parçaya, her parçanın da tekrar 10’a bölünmesi kuralına dayanan, ondalık.

‘a.+ ye 93b/7

ata Cet, dede, büyük baba.

a.+ ñ 128a/13

a.+ sina 129a/7

āteş (Far.) Odun, kömür vb. maddelerin tutuşup yanması ile beliren ışık.

ā.+ e 141/3

‘atī (Ar.) Gelecek olan, gelecek.

faşl-ı ‘ā. Gelecek bölüm.

f.+de 138a/3

‘avārīz (Ar.) Arzalar, engeller.

‘a. 92a/13

‘avl (Ar.) Mirasçılarının payları toplamının, mahreçten (ortak paydadan) büyük olmasıdır. Mirasçılarının payları toplamının, mahreçten (ortak paydadan) büyük olmasıdır.

‘a 120b/7

‘a + e 110a/15

‘a + iñ 110a/12

‘a + ine 102b/7

‘a. ét- Mirasta dağıtılacak olan payların toplamının mahreçten yani ortak paydadan büyük hesaplamak. 93a/4, 93a/5, 93a/6, 105b/7, 119b/11, 136b/6

‘a eyle- → ‘a. ét- 93a/3, 93a/9, 102b/9, 103a/1, 119b/17, 137a/5

‘a. olun- Mirasta dağıtılacak olan payların toplamının

mahreçten yani ortak paydadan büyük olunması. 136b/9

bābū'l-‘a. Mirasçılarının payları toplamının, ortak paydadan büyük olması neticesinde ortaya çıkan hallerin konusu. 92b/17

vefk-ı ‘a. Mirasçılarının payları toplamının, ortak paydadan büyük olması hâlindeki bölüm. v.+ ine 102b/7

‘avle (Ar.) → ‘avl

ferīk -i ‘a. Sahip oldukları payların toplamı, ortak paydadan büyük olan mirasçılar. 110a/15

‘avliyye (Ar.) Paylar toplamı, mahreçten (ortak paydadan) fazla olan mes'eledir.

a. ol- Mirasta dağıtılacak olan payların toplamının mahreçten yani ortak paydadan büyük olması. 102b/14

mes'ele-i ‘a. → ‘avliyye 102b/1

mes'ele-i ‘a. ol- → ‘avliyye ol- 102b/7

‘avrat (Ar.) Kadın.

‘a.102b/8, 102b/16, 105b/4, 109b/14, 112a/15, 111b/12, 112b/6, 117b/3, 119b/8, 119b/14, 120b/15, 136b/2,

136b/4, 136b/5, 136b/6, 140a/10

‘a + a 138b/17, 139a/1, 139a/11

‘a.+ in 139a/8

‘a.+ ını 138b/16

ayağ Vücudun, bacadan ayak bileğiyle ayrılan ve yere basıp durmayı, yürümeyi sağlayan kısmı, kadem.

a.+ ı 138b/6

āzād (Ar.) Serbest bırakma, serbestlik.

ā. 90b/10

ā. ét- Özgürlüğünü vermek, serbest bırakmak. 90b/1, 90b/2

ā. ol- Salıverilmek, kurtulmak. 90b/7, 141b/1

‘azīm (Ar.) Büyük.

‘a. 115a/9

B

ba‘z (Ar.) Bir şeyin küçük kısmı, parçası, cüz'ü, bir kısım.

b. 130a/4, 138a/16, 141b/7, 141b/10

ba‘zı (Ar.) → ba‘z

b. 83a/8, 94b/10, 103b/8, 128b/3, 136b/15

b.+ lar 139b/11, 139b/13,
139b/14, 139b/14

b + sı 130a/3

b + sına 84b/8, 87a/8, 88b/1,
93a/15, 93a/16, 92b/17,
120b/17, 141b/8

b.+ sını 128b/3, 141b/10

bāb (Ar.) 1- Husus, mesele, konu.

b. maḥāricü'l-fürūz Mirasın
bölüşülmesinde kullanılan
ortak paydalar ve sayı
oranlarıyla ilgili mesele. 92b/1

**b. mari'fetü'l-furūz ve
müstaḥḳihā** Kuran'da yer alan
miras oranları ve bunların
kimlere verileceği. 83b/10,

b.-ı mīrās Miras meselesi.
83b/11

b.-ı taṣḥīḥ Mirasçıların
hisselerinin, kesirsiz ve
kalansız bir taksimat
yapılabilecek hale getirilmesi
meselesi. 102a/10, 121b/8

b.-ı tevriṣ zevi'l-erḥām Ölene
akrabalığı olan fakat belirli
hisse sahiplerinden ve asebeden
olmayan kan hısımlarının
mirastaki durumlarının konusu.
124a/3

b.ü'l-ʿaṣabāt → ʿaṣabāt 90a/7

b.ü'l-ʿavl → ʿavl 92b/17

b.ü'l-ḥacb Başka vâris
bulunması sebebiyle bir şahsın
tamamen veya kısmen mirastan
men olması meselesi. 91b/17

b.ü'l-münāsaḥati Bir vârisin
kendisine kalan mirası
alamadan ölmesi hakkında.
120b/7

b.ü'l-redd Belirli pay sahipleri
(ashab-ı feraiz) hisselerini
aldıktan sonra kalan nispi pay
sahiplerinin hisseleri oranında
kendilerine dağıtılması
hakkında. 110a/10

2- Arapçada fiillerin harf
sayıları, mücerred veya mezid
olmaları bakımından
ayrıldıkları grupların her biri.

b.+ ından 115b/6

baba Bir çocuğun dünyaya gelmesine
sebepe olan erkek, çocuk sahibi adam,
peder.

b. 102b/15, 128b/1, 128b/13,
129a/17, 129b/2, 131b/10,
131b/13, 131b/10, 131b/15,
132b/4, 133a/12, 133a/13,
133a/14, 135b/17

b.+ ları 90b/10

b.+ larını 90b/8, 90b/13

b.+ ñ 124b/13, 130b/7, 130b/14,
134b/1

b.+ ña 131b/13

b.+ nıñ 90a/3, 92a/16, 93a/13,
102b/3, 102b/11, 127a/9,
128a/10

b.+ sı 90b/6, 121b/8, 121b/10,
121b/17, 128a/17, 128b/2,
128b/6, 129a/5, 129a/16,
132b/6, 132b/11, 134b/1,
138a/14, 142a/9, 142a/13,
142a/14

b.+ sı-çün 90b/4

b.+ sına 102b/11, 128b/8,
128b/9, 128b/10, 129a/7,
129a/17, 129b/1, 129b/3

b.+ sından 128b/1, 128b/2,
128b/6, 138b/3, 139b/2

b.+ sın 90b/2, 92b/8, 102a/15,
102b/2, 102b/8, 128b/15,
129a/15, 138b/16

b.+ sın 90b/3, 90b/6,
124a/11, 128b/1, 128b/1,
128b/2, 128b/6, 128b/15,
128b/15, 129a/14, 129b/16,
129a/5, 129a/14, 129a/15,
131a/13, 131a/14, 131a/16,
131b/3, 132b/1, 133a/13,
136a/10, 136a/12

b.+ sınındur 93a/10

b.+ ya 102a/15, 102b/3,
138b/17, 139a/1, 139a/17

ba' de (Ar.) Başına geldiği kelime ve
tamlamalara Sonra. anlamı katarak zarf
fonksiyonunda birleşik şekiller yapar.

b. 82b/10, 97b/16, 114a/11,
116a/12, 129a/3, 129a/17,
138b/10

b.ü' n-naẓar Baktıktan sonra.
106b/10

ba' dehu (Ar.) Ondan sonra, daha
sonra.

b. 90a/17, 93b/12, 93b/13,
95b/1, 95b/3, 95b/11, 96a/3,
97a/11, 97a/13, 97b/12, 98b/1,
99a/2, 99a/3, 99a/4, 99a/6,
99a/7, 99a/8, 99a/10, 99a/12,
99b/4, 99b/6, 100a/5, 105b/3,
105b/9, 106b/7, 107b/2,
108a/16, 108b/2, 109a/16,
109b/2, 109b/6, 109b/9, 110a/8,
111b/9, 111b/14, 112a/10,
112b/4, 112b/13, 120b/12,
121a/9, 121a/14, 122a/16,
123a/16, 123b/4, 124a/16,
128a/4, 129a/4, 129a/12,
129a/13, 129b/2, 130b/7,
130b/9, 130b/14, 130b/17,

134a/1, 135a/12, 135a/14,
135b/2, 137b/1, 139a/7,
141a/11

baħr (Ar.) Metinleri kısım, bab, fasıl,
şeklinde düzenlenen bazı eserlerde
büyük bölümlerden her biri.

b.-i fennī 83a/13

ba'īd (Ar.) Uzak, ırak.

b.+ dir 138a/17

b. ol- Uzak olmak. 132b/5

bā'is (Ar.) Sebep olan şey, sebep.

b.+ i 120b/5

bākī (Ar.) Kalan kısım veya meblağ, alt
taraf.

b. 84b/11, 90b/3, 90b/13, 91a/4,
95b/1, 95b/15, 96a/2, 96a/5,
95b/1, 95b/15, 96a/2, 96b/5,
97b/17, 98a/2, 98a/3, 99b/5,
103a/10, 104a/13, 106b/4,
109b/14, 109b/17, 110a/3,
109b/14, 111b/a/10, 112b/1,
112a/7, 112b/14, 113a/8,
114a/15, 114b/4, 116a/14,
116b/3, 117a/15, 118a/3,
118a/17, 118b/4, 118b/5,
119a/10, 119a/13, 119a/16,
119a/17, 120a/13, 121a/7,

122b/16, 131b/17, 132a/1,
135a/11, 141b/17, 142a/8

b.+ niñ 111b/16, 114a/13,
114a/13, 121b/10

b.+ si 96a/8, 99b/6, 103a/17,
107b/1, 110a/9, 110b/5, 111b/1,
111b/7, 111b/9, 111b/9, 118a/4,
142a/3, 142a/10

b.+ sini 118a/6, 138b/17

b.+ ye 114b/11, 114b/12

b. kal- Geriye kalmak,
artakalmak. 85b/1, 86a/4,
86b/4, 87a/8, 87b/11, 88b/4,
91b/2, 95b/9, 96a/15, 95b/9,
96a/15, 96b/10, 97a/3, 97a/8,
97a/14, 97b/1, 97b/4, 97b/4,
97b/15, 98b/2, 99a/17, 99b/4,
99b/8, 99b/9, 99b/11, 103b/12,
110a/1, 110a/9, 110b/5, 111b/1,
111b/7, 111b/9, 112a/6,
112a/12, 112a/17, 112b/5,
112b/7, 112b/12, 113a/1,
113a/11, 113b/13, 114a/9,
113a/17, 113b/1, 113b/1,
113b/13, 114a/9, 114b/9,
114a/6, 116a/13, 116a/14,
116b/11, 117a/11, 117a/16,
118a/4, 118a/6, 118a/13,
119a/16, 120a/8, 121a/2,
121a/10, 121b/1, 121b/1,

121b/9, 123a/7, 125b/14,
130b/11, 134a/15, 136a/4,
136b/8, 140b/10, 142a/1

b.-i mezkūr Sözü edilen geriye
kalan meblağ. 122b/2

sülüş-i b. Geriye kalanın üçte
biri. 119a/10

sülüş-i b. ol- Geriye kalanın
üçte biri olmak. 90a/1

baḳiyye (Ar.) Geri kalan, artan kısım,
artık.

b. 121a/15

bālā (Ar.) Bir şeyin yüksek yeri,
yukarı, üst.

b.+ da 104b/10, 104b/16,
106a/5, 107a/14, 107b/13,
108b/13, 110b/15, 140a/5

bālīg (Ar.) Toplam, yekûn.

b. 106a/16, 107a/12, 138a/2

bār (Ar.) Defa, kere.

b. 84b/7, 86a/1, 86a/15, 87a/8,
87b/5, 88b/1, 91a/3, 110b/8,
112b/10, 121a/5, 122a/15,
123b/1, 137b/5, 136b/5

başt (Ar.) Yayma, serme, döşeme,
açma.

b. 130b/16, 133b/10, 133b/13

b. ét- Yaymak. 127a/5, 128a/4

b. olun- Yayılmak. 125a/4,
125a/6, 127b/15, 135b/2

bi-ḥasebi'l-b. Yayma hesabı
ile. 137a/2,

bi-ṭarīkū'l-b. Yayma yolu ile.
132a/11, 132a/12

ṭarīk-i b. Yayma yolu. 107a/11
ṭ.+ dır 107a/11

baş İnsan vücûdunun göz, kulak, ağız,
burun gibi duyu organlarının ve beynin
bulunduğu en üst, hayvan vücûdunun
en ön kısmı, kafa, ser.

b.+ ı 138b/6

bat- Bir sıvının veya yumuşak bir
maddenin içine gömülmek, çökmek.

b.- anlar 141b/3

baṭn (Ar.) Soy, nesil.

b.- ı evvel Birinci kuşak.
125b/1, 129a/16

b.-ı aḥar Diğer soy. 128a/3,
130a/4

b.-ı aḥīr Son nesil. 125a/6,
126b/15, 129a/12, 129a/13,
129a/17, 129b/2

b.-ı şālīş Üçüncü kuşak.
128a/2, 128a/5

b.-ı şānī İkinci kuşak. 124b/11,
126b/16, 126b/17, 127a/4,
127b/11, 127b/16, 128a/2,
128a/4, 128a/10, 128b/7

bāyin (Ar.) Ayıran, ayırıcı.

b. ol- Ayırıcı olmak. 141b/1

beda' (Ar.) Başlamak.

b. ol- Başlanmak. 96a/1

b. olun- Başlanılmak. 95a/13,
95a/14, 95a/15

beden (Ar.) Vücut, gövde.

b.+ leri 125a/10, 128b/14

belki Olabilir, olabilir ki, bir ihtimale
göre, muhtemelen.

b. 92a/6, 92a/12, 100a/12,
112b/1, 114a/9, 120b/6, 125a/6,
130a/1, 130b/5

belli Anlaşılacak ve görülecek şekilde
açık olan, meydanda, aşikar, zahir.

b. 139b/8

benāt (Ar.) Kızlar.

b. 89b/6, 89b/11, 90a/16

b.+ dan 125a/9

b.- ı şulb Nesildeki kızlar.
84a/12, 84a/15

b.-ı ibn Oğlun kızları, kız
torunları. 84a/13, 89b/6,
89b/11, 90a/16

evlād-ı b. Kızların çocukları.
e.+ da 124b/14, 126b/9, 127b/1

e.+ ın 124b/1

mesā'il-i teşbīb-i b. Bir
kimsenin sulbiyye kızları
bulunmayıp farklı
derecelerdeki bir takım
ibniyelerinin miras bakımından
bir araya gelmeleri. 84b/2

benī (Ar.) Oğullar.

b. 120b/5

b.+ lerinden 132a/3

benū (Ar.) Oğullar.

b.'l-aḥyāf Ananın çocukları
yani ana bir erkek ve kız
kardeşler. 130a/14, 130b/1,
130b/3, 130b/4, 130b/6

b.'l-al'lāt Babanın çocukları
yani baba bir erkek ve kız
kardeşler. 116a/2, 116a/10,
116a/12, 116a/13, 116a/13,
116a/14, 117a/15, 130a/12,

130b/17, 130b/2, 130b/3,
131a/7, 131a/6

b. 'l-a'yān Hem ana hem baba
bir erkek ve kız kardeşler.
116a/1, 130a/11, 130b/1,
130b/12, 131a/6, 131a/6,
131a/9

berāber (Ar.) Birlikte.

b. 90b/12, 97a/12

b.+ dir 84a/5

b. ol- Birlikte olmak. 137b/16

bés Dörtten sonra, altıdan önce gelen
sayının adı.

b. 85b/17, 86a/4, 86a/11,
86a/12, 86a/14, 86a/15, 87a/1,
87a/2, 87a/2, 89b/4, 91a/1,
91a/2, 91a/4, 91a/9, 91a/9,
91a/10, 91a/12, 91a/13, 91b/7,
91b/11, 91b/12, 94a/11, 94b/14,
95a/6, 95a/14, 96a/3, 96a/3,
96a/5, 96a/8, 97a/13, 97a/17,
97b/2, 97b/13, 97b/14, 97b/15,
97b/16, 101a/7, 101a/15,
102b/17, 103a/2, 103a/3,
103a/4, 104a/7, 104b/3, 104b/4,
105a/16, 105a/17, 107a/4,
107b/9, 107b/13, 107b/14,
108a/7, 108a/13, 108a/15,
108a/15, 109a/7, 109a/13,

109a/15, 109b/3, 109b/5,
109b/6, 112b/3, 112b/6, 112b/7,
112b/13, 112b/14, 112b/16,
112b/17, 113a/2, 113a/4,
113a/5, 114b/3, 114b/10,
114b/14, 115a/14, 116a/4,
116a/17, 116b/2, 116b/6,
116b/7, 116b/15, 117a/4,
118a/4, 118a/6, 118a/9,
118a/10, 118a/17, 118b/1,
118b/2, 124b/16, 128a/15,
132b/3, 135a/2, 135a/5, 135a/7,
135b/5, 135b/8, 136a/1, 136a/3,
136a/4, 136a/5, 137a/12,
137b/11

b.+ de 96a/5, 100a/15, 100a/16,
116b/1, 118a/4

b.+ den 93b/5, 94a/10, 94a/10,
112a/8, 112b/13, 114b/3,
114b/6, 116a/17, 118a/14,
137a/12

b.+ dir 112b/3, 137b/2

b.+ e 86a/11, 86a/17, 87a/2,
91a/9, 91a/15, 91b/12, 93b/2,
94a/11, 95b/12, 101a/2,
101a/10, 101a/16, 101b/4,
101b/5, 101b/6, 112b/17,
116b/2, 135a/6, 135a/15,
135a/15, 137b/12, 137b/15

b.+ i 94a/11, 97b/1, 112b/15,
113a/1, 116b/14, 118a/13

b.+ iñ 96a/3, 102b/6, 115a/8

b.+ ini 116b/3, 118a/14

b.+ imiz 86a/17, 94a/11

b. ol- Beş olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun beş çıkması. 91a/1, 137b/14

béser Beş sayısının her birine beş veya her defasında beş tane anlamına gelen üleştirme şekli.

b. 87a/1, 115a/17

bés biñ iki yüz toksan iki İki bin iki yüz doksan birden sonra, beş bin iki yüz doksan üçden önceki sayının adı.

b. 95b/5, 96a/1, 96a/7

bés biñ kırk Beş bin otuz dokuzdan sonra, beş bin kırk birden önce gelen sayının adı.

b. ol- Bés biñ kırk olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun bés biñ kırk çıkması. 104b/7

bés yüz Dört yüz doksan dokuzdan sonra, Beş yüz birden önceki sayının adı.

b. 94a/10, 94b/14

b.+ i 94a/10

bés yüz altmış biñ Beş yüz elli dokuz bin dokuz bin doksan dokuzdan sonra, beş yüz altmış bin birden önceki sayının adı.

b. 94b/14

bés yüz kırk yédi Beş yüz kırk altıdan sonra, beş yüz kırk sekizden önceki sayının adı.

b. 97a/9, 97a/11

beyān (Ar.) Açıklama, anlatma, söyleme.

b. ét- Bildirmek, anlatmak, söylemek. 137a/10

b. olun- Anlatılmak, bildirilmek, söylenmek. 141b/2

beyn (Ar.) Ara.

b.+ i 123a/17

b.+ inde 83a/10, 85a/8, 85a/12, 86a/7, 86a/13, 86a/15, 86a/15, 87a/13, 87b/2, 87b/4, 87b/5, 88b/7, 88b/12, 88b/13, 88b/15, 88b/16, 90b/14, 90b/16, 91a/5, 91a/10, 91a/13, 91a/13, 93a/11, 100a/9, 100b/5, 102a/13, 102b/5, 102b/13, 103a/4, 103a/6, 103a/11, 103a/12, 103b/2, 103b/3, 103b/14, 103b/16, 104a/1,

104a/2, 104a/6, 104a/15,
104a/16, 104b/1, 104b/2,
104b/5, 105a/15, 105b/1,
106a/6, 106a/17, 106b/10,
107a/1, 107b/7, 107b/16,
108a/10, 108a/14, 108b/6,
108b/16, 109a/10, 109a/14,
109b/5, 109b/16, 110a/5,
110b/12, 111a/14, 111b/9,
112a/8, 112b/1, 112b/14,
113a/7, 113a/8, 113b/2,
113b/5, 113b/6, 113b/8, 113b/9,
114b/13, 114b/14, 114b/15,
114b/16, 114b/17, 114b/13,
114b/14, 114b/15, 114b/16,
114b/16, 114b/17, 115b/8,
116b/4, 117b/5, 117b/7, 118a/7,
118b/6, 118b/10, 120a/2, 120/5,
120b/11, 121a/10, 121a/11,
121b/4, 121b/14, 122a/10,
122a/12, 123a/16, 123b/1,
124b/8, 124b/12, 124b/15,
125b/11, 125b/11, 126b/16,
127b/10, 129a/16, 129a/17,
129b/2, 130b/2, 130b/4, 130b/6,
130b/12, 130b/17, 132a/6,
132a/7, 132a/9, 132a/11,
132a/14, 133a/16, 133a/17,
133b/11, 133b/14, 133b/15,
134a/5, 134b/10, 134b/13,
134b/15, 134b/15, 135b/3,
135b/8, 137a/17, 137b/17,

140a/13, 140a/16, 140b/3,
140b/6, 141a/13, 142a/17
b.+ ine 103a/13, 103b/5,
103b/13, 104a/1, 104a/4,
104b/1, 104b/3, 114b/5, 115a/1,
115a/2, 121b/15, 132a/15,
134a/11, 134b/14, 139a/2,
139a/7, 139a/10, 139a/2,
139a/7, 139a/10, 139a/13,
139a/16, 140b/8
b.+ lerinde 90b/12, 90b/13,
100b/6, 104a/4, 112a/14,
131b/8, 134a/11, 137b/3,
141b/4, 141b/12, 142a/18
b.+ lerinden 110a/8
b.+ lerine 105b/9 115b/16,
132a/3
b.e'l- ḥāşılı Sonuçlar arasında.
138b/11
b.e'l- ḥāşş ve'l- 'āmm
Herkesçe bilinen şey. 82b/3
b.e'l- 'ulemā Alimler arasında.
82b/15, 82b/17,
b.e'l-a' dād Sayıların arasında.
100a/8
b.e'l-enām Halk arasında.
82b/8
el-ma' rûf -ı beyne'l- ḥāşş ve'l-
'āmm Herkesçe bilinen. 82b/3
faşl fî kısmeti't-tereket b.e'l-
vereset ve'l-guremā Ölen

kişinin borçlu olduğu durumlarda mirasın nasıl dağıtılacağı ile ilgili bir mesele. 105a/13

taḫsīm b.e'l-verese Mirasın mirasçılar arasında bölünmesi. 83b/4, 107a/9

beyt (Ar.) Ev, mesken, hane.

b. 83b/9, 84a/6

b.ü'l-māl Hazine, maliye hazinesi, devletin kasası. 83b/7, 141a/1, 141a/3, 141a/4

bil- Bir şey hakkında bilgisi olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

b.- dik 85a/17, 86b/3, 86b/4, 87b/10, 87b/11, 89a/3, 91b/1, 113b/12, 113b/13, 115a/5, 115a/6, 116b/10, 117b/8, 117b/9, 118b/12, 120a/7, 120a/8, 122a/14, 123a/6, 125b/13, 125b/14, 128a/8, 133b/17, 134a/1, 134a/14, 135b/11, 135a/12

b.- mede 91b/7, 106a/17, 108a/9, 123a/7

b.- mekde 85b/2, 85b/7, 86b/5, 86b/12, 87b/12, 88a/3, 89a/5, 89a/12, 91b/2, 104b/9, 104b/14, 105a/14, 109a/9, 113b/14,

114a/2, 115a/7, 115a/12, 116b/11, 116b/17, 117b/10, 117b/14, 118b/14, 119a/2, 120a/9, 120a/14, 121a/15, 122a/16, 123a/11, 123b/5, 125b/15, 137b/6, 139a/5

b.- mez 115b/11

billāh (Ar.) Allah için, Allah hakkı için. anlamında bir yemin sözü.

b. 141a/12

biñ Dokuz yüz doksan dokuzdan sonra, bin birden önce gelen sayının adı.

b. 96b/7, 96b/10, 96b/14, 99b/15

biñ dört yüz kırk Bin dört yüz otuz dokuzdan sonra, bin dört yüz kırk birden önceki sayının adı.

b. 115a/4

b.+ dan 115a/6

b. ol- Bin dört yüz kırk olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun bin dört yüz kırk çıkması. 115a/5

biñ elli üç Bin elli ikiden sonra, bin elli dörtten önce gelen sayının adı.

b. 82b/17

biñ sekiz Bin yediden sonra, bin dokuzdan gelen sayının adı.

b. 115a/10

biñ yüz altmış beş Bin yüz elli dokuzdan sonra, bin yüz altmış birden önce gelen sayının adı.

b. 99b/4

biñ yüz altmış beşer Bin yüz altmış beş sayısının her birine bin yüz altmış beş veya her defasında bin yüz altmış beş tane anlamına gelen üleştirme şekli.

b. 99b/3

binā'en (Ar.) Dayanarak, -den ötürü, -den dolayı.

b. 82b/16, 107a/7

biñer Bin sayısının her birine bin veya her defasında bin tane anlamına gelen üleştirme şekli.

b. 94a/16, 94b/8

bint (Ar.) Kız.

b. 83b/14, 90a/14, 116a/5, 136b/17, 137a/11, 137a/13, 138a/9, 138a/12, 138a/14

b.+ dir 119b/3

b.+ e 137a/5, 137a/6, 137b/13

b.+ iñ 119b/7, 137a/2, 137b/11

b.+ ini 136b/11

b.-i ibn Oğlun kızı, kız torun. 83b/14, 90a/14, 92a/2, 116a/5

hişşe-i b. Kızın payı. 136b/12, 137a/14

bintān (Ar.) Kızlar.

b. 125a/3

binteyn (Ar.) İki kız.

b. kılın- İki kız olarak kabul edilmek. 125a/5

bir 1-Sayıların ilkinin adı.

b. 84a/5, 84a/12, 84a/15, 84b/6, 84b/13, 85a/10, 85a/11, 85a/12, 85b/5, 85b/6, 85b/10, 85b/17, 86a/3, 86a/8, 86a/10, 86b/9, 86b/10, 86b/15, 86b/17, 87a/10, 87a/15, 87a/17, 87b/17, 88a/1, 88a/6, 88a/9, 88a/16, 88b/3, 88b/8, 88b/10, 89a/10, 89a/15, 89b/1, 89b/5, 89b/9, 90a/2, 90b/2, 90b/5, 91a/4, 91a/9, 91a/9, 91b/6, 91b/12, 92a/1, 92a/9, 92b/3, 92b/4, 92b/7, 93a/13, 93a/14, 93b/2, 94a/5, 94a/8, 95a/6, 96a/3, 96b/2, 96b/10, 96b/13, 96b/15, 97a/12, 98a/1, 98a/3, 98a/9, 98a/16, 98b/3, 98b/10, 99a/16, 99b/5, 99b/9, 100b/7, 100b/8, 100b/9,

100b/10,	102a/2,	102a/3,	118b/7, 118b/8, 118b/9, 118b/9,
102a/5,	102a/6,	102a/15,	118b/10, 118b/15, 119a/4,
102a/16,	103a/3,	103a/12,	119a/5, 119a/7, 119a/8, 119a/9,
103b/14,	104a/17,	105b/12,	119b/9, 119b/12, 119b/13,
105b/14,	106a/2,	106a/10,	119b/14, 119b/15, 119b/16,
106a/11,	106b/2,	106b/4,	119b/17, 120a/4, 120a/16,
106b/13,	106b/14,	107a/5,	120a/17, 120b/3, 121a/2,
107a/5, 107b/2, 107b/4, 107b/8,			121a/17, 121a/17, 121b/1,
107b/10, 107b/11, 108a/17,			121b/2, 121b/5, 121b/6,
108b/2, 108b/4, 108b/8,			121b/10, 122a/7, 122b/2,
108b/10, 108b/11, 108b/15,			122b/3, 122b/6, 122b/10,
109a/2, 109a/17, 109b/15,			122b/11, 122b/12, 123a/3,
110a/1, 110a/6, 110a/7, 110b/5,			123a/4, 123a/13, 123a/14,
110b/10, 110b/11, 111a/1,			123a/15, 123a/16, 123a/16,
111a/7, 111a/10, 111a/11,			124a/2, 125b/3, 125b/4, 125b/5,
111b/1, 111b/11, 112a/1,			125b/7, 126a/2, 126a/3,
112a/10, 112a/11, 112a/12,			126a/6, 126a/10, 126a/11,
112a/15, 112b/7, 112b/17,			126a/14, 126a/17, 126b/2,
113a/4, 113a/9, 113b/4, 113b/5,			126b/6, 126b/14, 126b/17,
113b/16, 113b/17, 114a/4,			127a/1, 127a/9, 127a/14,
114a/5, 114a/15, 114b/10,			127b/4, 127b/5, 127b/7, 127b/8,
114b/11, 115b/7, 115b/16,			127b/17, 128a/1, 128a/3,
116a/7, 116a/16, 116b/1,			129a/3, 129a/4, 129b/1, 130a/3,
116b/3, 116b/6, 116b/7, 116b/8,			130b/10, 131a/13, 131a/14,
116b/14, 116b/15, 116b/16,			131b/3, 131b/3, 131b/9,
117a/2, 117a/4, 117a/6, 117a/8,			132a/12, 132b/15, 133a/13,
117a/10, 117a/14, 117a/15,			133a/14, 133b/7, 133b/10,
117b/3, 117b/6, 117b/7,			133b/14, 134a/5, 134a/6,
117b/12, 117b/15, 117b/17,			134a/16, 134b/13, 135a/5,
118a/2, 118a/8, 118a/9,			135a/13, 135a/17, 135b/7,
118a/11, 118a/15, 118a/16,			136a/2, 136b/4, 136b/11,
118b/1, 118b/2, 118b/3, 118b/4,			136b/17, 137a/2, 137a/6,

137a/11, 137a/12, 137b/11,
137b/13, 138a/6, 138a/14,
140a/14, 140a/15, 140b/4,
140b/5, 141b/15, 142a/10

bir + den 90a/2, 93a/17, 93b/4

bir + e 85a/10, 85b/10, 85b/12,
85b/13, 86b/15, 87a/15, 88a/6,
88b/8, 89a/15, 93a/13, 97b/17,
100b/7, 100b/10, 100b/11,
100b/12, 100b/13, 100b/14,
103a/3, 107b/15, 108a/2,
110a/6, 110a/7, 112a/12,
112a/16, 113a/5, 113b/4,
114a/4, 116b/6, 116b/7, 117a/2,
117a/4, 117b/6, 117b/15,
118a/9, 118b/7, 118b/8, 118b/9,
119a/4, 119a/5, 119a/7, 120a/4,
120a/16, 120a/17, 121b/5,
121b/6, 122a/3, 122a/4, 123a/3,
123a/13, 140a/14, 140a/15,
140b/4, 140b/5

bir + i 86b/17, 87a/16, 88a/9,
88b/10, 89a/9, 89a/17, 97b/2,
97b/15, 98b/2, 103b/12, 105b/7,
105b/12, 106b/9, 113b/15,
116b/16, 117b/11, 118a/1,
118b/15, 118b/16, 119a/1,
119a/16, 120a/1, 120b/3,
121a/16, 121b/17, 122a/2,
122a/3, 123a/9, 123a/10,

124a/1, 129b/2, 129b/11,
131a/3, 134a/17, 134b/1,
140b/13

2- Ortak, müşterek.

b. 102b/16

3- Belirsiz sıfat veya zamir
olarak herhangi bir şeyi, yeri
veya kimseyi gösterir.

b. 83a/3, 84a/7, 84b/4, 84b/6,
85b/14, 85b/16, 86a/14, 87a/4,
87a/6, 87b/4, 88a/13, 88a/16,
88b/14, 88b/15, 90b/6, 90b/15,
90b/16, 91a/2, 91a/11, 91a/12,
92a/3, 93a/7, 97b/5, 98b/10,
99b/14, 102a/14, 102b/2,
102b/8, 102b/16, 103a/8,
103a/16, 103b/9, 104a/11,
105a/2, 105a/16, 105b/4,
106b/2, 106b/8, 107a/5,
107a/16, 108a/12, 109a/12,
109b/12, 109b/14, 110b/3,
110b/17, 111a/4, 111a/7,
111a/15, 111b/12, 112b/6,
113a/5, 113a/9, 113b/7, 113b/8,
114a/13, 114b/17, 115b/17,
116a/15, 116a/15, 117a/11,
117a/15, 117b/3, 118a/2,
118b/3, 119a/14, 119a/8,
119b/14, 120b/6, 120b/15,
124a/16, 130b/1, 130b/3,

132a/1, 132a/4, 133b/7, 134a/9,
134b/3, 136b/4, 136b/8,
136b/10, 137b/1, 138b/4,
138b/14, 138b/15, 139b/4,
140a/1, 140a/6, 140a/10,
140a/11, 140b/13, 141a/1,
141b/4, 141b/13, 142a/12,
142a/14, 142a/19

birbiri İki veya daha fazla şey yahut
kimsenin yerini tutar, biri öteki,
yekdiğer.

b.+ ne 93b/8

b.+ lerine 141a/7

birer Bir sayısının, her birine bir veya
her defasında bir tane anlamına gelen
üleştirme şekli.

b. 85b/14, 86a/8, 89b/3, 102b/4,
105b/1, 106b/5, 107a/5, 117a/8,
119a/9, 125b/1, 131a/4

biri Bir tanesi, içlerinden biri,
yekdiğeri.

b. 93b/6, 93b/12, 94a/8, 94b/17,
95a/14, 102a/16, 109b/11,
115b/11, 115b/12, 115b/17,
116a/5, 131a/12, 131a/15,
133b/5, 133b/6, 136b/6,
142a/18

b.+ ne 85b /13, 87a/1, 87a/3,
88a/10, 88a/12, 89b/2, 89b/3,

91b/11, 91b/13, 95a/10, 98a/5,
98b/5, 99b/2, 100a/1, 102a/11,
105a/5, 105a/7, 105a/11,
105a/12, 105b/1, 105b/11,
105b/14, 105b/17, 106a/1,
106a/9, 106a/12, 106a/15,
106b/5, 107b/8, 108a/2, 108b/8,
109a/2, 111b/11, 113a/6,
114a/6, 114a/8, 115a/7,
115a/16, 115b/1, 115b/2,
115b/3, 115b/5, 115b/13,
117a/8, 117b/17, 118a/11,
119a/9, 123a/16, 124a/2,
131a/4, 140b/10, 141b/9,
142a/4

b.+ ni 94a/5, 94a/15, 94b/3,
94b/8, 94b/13, 95a/16, 95b/6,
95b/13, 96a/2, 97a/17, 102b/3,
103a/10, 103a/14, 110b/10,
111b/7, 112a/6, 112b/12,
113a/16, 113a/17, 114b/3,
114b/4, 116b/3, 117b/4, 118a/3,
118b/5, 118a/14, 119a/15,
121a/7, 121a/8, 121b/9, 122a/8,
127b/13, 131a/1, 140a/12,
140b/2

b.+ niñ 90b/14, 91a/14, 93a/15,
102a/17, 102b/4, 102b/12,
105b/15, 106a/13, 124a/1,
127a/3, 129a/10, 130a/3,

134a/12, 135b/16, 141b/7,
141b/14

b.+ ñiz 115b/11

biri + sine 135b/ 14

b.+ yle 84a/6, 141b/5

birisi Bir tanesi, birisi.

b. 122a/1, 122b/17, 125b/8,
126b/7, 129b/15, 130b/7

biz Çoğul birinci şahsı gösterir.

b. 84b/9, 85a/4, 85b/13, 86a/2,
86a/17, 87a/9, 87b/6, 88b/2,
91a/1, 91a/15, 91b/10, 91b/12,
105b/17, 111a/17, 111b/6,
112a/5, 112b/11, 114a/4,
114a/7, 114b/2, 114b/3,
115a/15, 115b/1, 115b/3,
117a/2, 117a/4, 117a/7,
117b/16, 119a/4, 119a/6,
120b/2, 123a/13, 123a/15

b.+ e 85a/16, 86b/2, 87b/9,
89a/2, 91a/17, 133b/5, 134a/13

b.+ im 85b/1, 86b/4, 87b/11,
89a/4, 91b/1, 92a/9, 113b/11,
113b/13, 115a/5, 115a/6,
116b/9, 116b/10, 117b/8,
117b/9, 118b/11, 118b/13,
120a/6, 120a/8, 122a/13,
123a/5, 123a/6, 125b/13,

125b/14, 128a/7, 133b/17,
134a/14, 135b/10, 141b/8

böl- İki veya daha fazla parçaya
ayırarak.

b.- dük 95b/12, 112a/1, 112b/8

b.- mege 114b/7

bölün- İki veya daha fazla ayrı parça
durumuna getirilmek, taksim edilmek.

b.- ür 97b/6

böyle Bunun gibi olan, buna benzer, bu
tür, bu tarzda ve sıfatta bulunan.

b.+ ce Bu şekilde, böyle.
120b/15

b.+ dir 94a/2, 94a/13, 94b/5

b. ol- Bunun gibi olmak. 133b/5

bu 1-İşaret zamiri olarak yerini tuttuğu
en yakındaki kimse veya şeyi gösterir.

b. 85a/6, 85a/16, 86a/5, 86b/2,
87a/11, 87b/9, 88b/5, 89a/2,
90a/5, 91a/4, 91a/17, 93a/11,
100a/7, 110a/4, 110b/11,
112a/13, 113a/2, 113b/2,
114b/12, 116b/4, 117b/4,
118a/7, 118b/6, 120a/2, 121b/3,
121b/11, 122a/8, 132a/8,
133a/4, 140a/13, 140b/3

b.+ dur 93a/1, 93a/3, 96a/9,
97b/7, 116a/3, 141b/8

b.+ nlardan 131a/12, 131a/15,
142a/18

b.+ ña 132b/2

b.+ nda 136a/15

b.+ ndan 85a/16, 86a/12, 86b/2,
87b/2, 87b/9, 88b/13, 89a/2,
91a/10, 91a/17, 93a/17, 97a/12,
99a/17, 99b/9, 106a/17, 107a/6,
121b/7, 122a/5, 122b/14,
122b/17, 128a/8, 131a/2,
132a/13, 133a/15, 133b/1,
133b/15, 134a/11, 134a/13,
134b/14, 135a/7, 135b/4,
135b/9, 135b/17, 136a/7,
137a/14, 138a/17, 138b/12,
139b/15, 140a/6, 140b/1,
140b/11, 142a/11, 142a/19

b.+ nlar 134b/6, 136a/8,
136a/14

b.+ nlara 135a/12

b.+ nların 115b/13, 136a/8

b.+ nuñ 97b/5, 107a/8, 116a/3,
128b/10

2- İşaret sıfatı. En yakında olan
kimse veya şeyi işaret yoluyla
belirtir.

b. 83a/16, 83a/17, 83b/8,
83b/12, 83b/15, 89b/17, 94a/17,
98a/15, 98b/4, 99a/14, 99b/11,
100b/6, 104b/12, 107a/9,
117a/10, 119a/12, 120b/4,
120b/5, 121b/7, 122b/14,
124a/3, 124a/15, 124a/17,
124b/5, 124b/16, 131a/15,
131b/5, 131b/8, 131b/10,
131b/12, 131b/17, 132b/4,
132b/9, 132b/13, 132b/16,
133a/7, 133a/9, 133a/10,
136a/15, 136a/16, 136b/1,
136b/9, 136b/12, 137a/9,
137a/10, 137b/16, 138a/4,
138b/4, 138b/7, 141b/2,
142a/17

buçuk Yarım.

b. 104b/17, 105a/1, 106a/9,
106a/10, 106a/16, 127a/8

bu' d (Ar.) Uzaklık.

b. 138a/16

b.+ ı 90a/5

bul- Belirlemek, tespit etmek.

b.- duğumuz 95b/13

b.- duğ 95b/6, 111b/10,
112a/8, 112b/14, 122a/12,
123b/1, 128a/3

b.- duḡda 90b/8

b.- maḡ 111b/6

b.- up 127b/12

bulun- (Aranılarak veya tesadüfen)

Elde edilmek, ele geçirilmek.

b.- an 133a/5, 140a/6

b.- madıḡı 136a/12

b.- maḡın 106a/6, 106b/10

b.- maḡla 103b/6, 136b/13

b.- maz ise 133a/16, 136a/8,
136a/12, 138b/5, 138b/7

b.- mazlar ise 136a/10

b.- up 97b/11, 107a/1

b.- urşa 106b/1

butün (Ar.) Soylar, nesiller, kuşaklar.

b. 126b/9, 127b/1

b.+ a 124b/17

b.-ı muḡtalife Aynı fikirde
olmayan nesiller. 124b/14

b.-ı muḡtalife ol- Aynı fikirde
olmayan nesillerden olmak.
127b/1

buyur- Bir şeyin yapılmasını kesin
olarak bildirmek, emretmek.

b.- alar 83a/16

b.- dular 116a/2

b.- duḡlarında 115b/13

b.- duḡlarından 115b/15

buyurul- Emredilmek.

b.- up 83a/15

büldān (Ar.) Beldeler, şehirler.

b.+ da 139b/11

büyük Yaşı daha ileri, daha fazla olan,
yaşlı.

b. 90b/9, 91b/14

C

cānib (Ar.) Yan, taraf, yön, cihet.

c.+ inden 131b/10, 131b/15,
132b/6, 132b/7, 135b/17,
136a/6

c.+ ine 83b/7

cedd (Ar.) Babanın veya annenin
babası, büyükbaba, dede.

c. 83b/14, 110b/15, 115b/5,
115b/6, 115b/7, 115b/9,
116a/2, 116a/6, 116a/7, 116a/8,
116a/9, 116a/14, 116b/5,
117a/9, 117a/10, 117b/1,
117b/4, 117b/6, 117b/12,
117b/13, 117b/16, 117b/17,
118a/1, 118a/4, 118a/16,

118a/17, 118b/3, 118b/4
119a/9, 119a/17, 119b/3,
119b/7, 119b/8, 120a/5,
120a/12, 120a/13, 120b/1

c.+ e 115b/10, 116a/8, 116a/9,
116b/1, 116b/3, 116b/14,
117a/3, 117a/8, 117a/14,
117a/16, 117a/17, 118a/6,
118a/15, 118b/2, 118b/5,
118b/17, 119a/6, 119b/12
119a/16, 120a/1, 120b/3

c.+ i 116a/17, 117a/12, 118a/12

c.+ ini 103b/10, 104a/11,
107a/16, 110b/3, 116a/16,
117b/3, 118a/2, 118b/3,
119a/15, 119b/9, 119b/15

c.+ iñ 90a/4, 116b/13, 117a/2,
118a/9, 118b/7, 118b/16,
119a/5, 119b/6, 120a/1

c.+ iniñ 136a/12

c.+ le 119b/1

c.+ lere 108a/4, 108a/5, 108b/1,
108b/10 109a/4, 109a/5,
114b/12, 115a/11

c.+ leriñ 104a/14, 113b/4,
113b/16, 114a/5, 114a/6,
114b/15, 115a/10, 115b/2,
115b/5

c.+ lerine 104a/12

c.+ leriniñ 127a/7

c.-i fāsīd Arada kadın olan dededir. Annenin babası, babanın annesinin babası gibi. Bunlar mirasta zevi'l-erhâmdan sayılırlar. 128a/15

c.-i şaḥīḥ Araya kadın girmeyen dededir. Babanın babası, babanın babasının babası gibi. Bunlar mirasta aḥab-ı feraizden sayılırlar. 84a/2, 90a/1, 115b/9

cüz'-i c.-i meyyit Ölen dedenin oğlu ve oğlunun oğlu ve onların oğulları... 90a/10, 90a/12

izrārü'l-c. Dedenin zarar görmesi. 116a/11, 117a/13

muḳāseme-i c. Dede ile ana baba bir kardeşlerin ve baba bir kardeşlerin mirasçı olmaları hâlinde mirasın nasıl bölüşüleceği. 116a/4

muḳāsemü'l-c. Dede ile ana baba bir kardeşlerin ve baba bir kardeşlerin mirasçı olmaları hâlinde mirasın nasıl bölüşüleceği. 115b/5

naşībū'l-c. Dedenin hissesi.
116a/12

uht-ı c. Dedenin kız kardeşi.
120b/4

ceddāt (Ar.) Büyükanneleler.

c. 124a/6

c.+ da 90a/5

c.+ dan 107a/4

cedde (Ar.) Büyükanne;
babaanne, anneanne ve bunların
anneleri.

c.+ dir 116a/6

c.+ ler 106b/13

c.+ lere 103a/10, 103a/10,
106b/9, 113a/11, 113a/16,
113b/17, 114a/15, 114b/3

c.+ lerin 103a/11

c.+ lerine 103a/17

c.+ lerinin 103b/17

c.+ niñ 118a/8, 118b/8,
118b/15, 119a/4

c.+ si 122a/6, 122a/7

c.+ sini 103a/9, 103a/16,
106b/8, 111a/1, 111a/5, 111a/7,
111a/9, 111a/11, 113a/9,

114a/14, 114b/11, 118a/2,
118b/3

c.+ ye 103b/12, 118a/3, 118a/6,
118a/12, 118b/5, 118b/16,
119a/5

c.-i fāsīde Arada kadın olan
dededir. Annenin babası,
babanın annesinin babası gibi.
Bunlar mirasta zevi'l-erhamdan
sayılırlar. 128a/15

c.-i mezbūre-Ḥadice
Zikredilen Hadice'nin
büyükannesi. 122b/12, 122b/15

c.-i şaḥīḥa Arada cedd-i fasid
bulunmayan nine, anneanne,
anneannenin annesi; babaanne,
babaannenin babasının annesi
gibi. 83b/15

c.+ niñ 90a/1

ceddīn (Ar.) Dedeler.

c. 124a/14

cem' (Ar.) Toplama, toplanma, bir
araya gelme, getirilme.

c. 82b/3

c.+ ini 122b/16

c. ét- Toplamak. 90b/17, 100a/2

c. ol- Toplanmak. 115b/9,
115b/13, 115b/16, 137a/13

c. olun- Toplanılmak. 106a/16,
136b/15

cemā'at (Ar.) Aynı dinden veya aynı
soydan olanların meydana getirdiği
topluluk.

c. 141b/4

cem'an (Ar.) Toptan, hep birlikte,
cümleten.

c. 90b/9, 91b/16, 99b/15,
107b/5, 107b/16, 108b/5,
108b/16, 122b/14, 128a/13,
134a/9, 136a/7, 137a/7

cemī' (Ar.) Bütün, hep, cümle.

c. 92a/6, 108a/8, 109a/8,
127a/16, 131a/12, 131b/4,
138b/13, 139b/11, 141a/2

c.+ si 141a/3

c.+ siniñ 131a/16

c.-i e'imme İmamların hepsi.
131b/4

c.-i māl Malların hepsi. 118b/2,
119a/17, 119b/8, 131a/15,
132b/5, 132b/10, 132b/14,
133b/11, 133b/14

c.+ a 131a/12

südü-s-i c.-i māl Malların
hepsinin altıda biri. 119a/17,
119b/8

cemī'an (Ar.) Hep birden, cümleten,
hep, tekmlil.

c. 128b/12, 141a/5

c.+ ı 141b/6

cevāb (Ar.) Bir soruya, bir söz veya
yazıya, bir durum ve ihtiyaca söz, yazı
veya başka bir ifade yoluyla verilen
karşılık, yanıt.

c. vér- Cevaplamak,
cevaplandırmak, karşılık
vermek. 93b/14, 94a/2, 94a/6,
94a/9, 94a/13, 94a/17, 94b/4,
94b/14, 95a/2, 95a/7, 95a/12,
96b/4, 96b/16, 96b/17, 97a/4,
97a/8, 97b/4, 98a/6, 98b/6,
115b/14

cihāt (Ar.) Cihetler, yönler, taraflar.

c. 133b/6

c.+ ı 127b/2, 127b/8, 127b/13

c.-ı i'tibār Hatırı sayılır
taraflar, kişiler. 134b/9,
134b/12

c.-ı i'tibār ét- Hatırı sayılı
taraflardan, kişilerden sayma.
90a/7

‘aded-i c. Tarafların sayısı.
134b/3

cihet (Ar.) Yön, taraf, istikâmet, canip.

c.+ den 92a/13, 128a/17,
131b/13

c.+ iñ 133b/2

c.+ inden 128b/1, 129a/12,
129a/13, 131b/14, 132b/11,
132b/12, 133a/12

c.+ iyle 131a/16

c.+ le 127b/6, 127b/8

c.+ leri 127b/1, 130a/9

c.-i qarâbet Akrabalık
bakımından.131b/12

c.-i müte‘addide Bir çok taraf.

c. ol- Bir çok taraf olmak. 90a/5

c. ü'l-eb Baba tarafından.
133a/4

c.-i vâhîde Tek taraf. 92a/6

cins (Ar.) Soy, ırk.

c. 85a/3

c.+ den 111a/2

c.-i vâhid Tek soy. 85a/1,
85a/2, 110a/17, 110b/7, 110b/8,
110b/9, 110b/16, 112a/13,

111b/3, 111b/4, 111b/5, 111b/8,
112a/2, 112a/3, 112a/4, 112b/9,
112b/10, 112b/11, 113a/7,
113a/13, 114a/17, 121a/4,
121a/5

cumhūr (Ar.) Topluluk, heyet, sınıf.

c.-i e'imme İmamlar heyeti.
141b/16

cümle (Ar.) Bir bütün meydana
getirecek şekilde birbirine bağlı olan
şeylerin tamamı.

c. 99b/1, 99b/14, 103a/2,
121b/7, 122b/14, 124a/3,
124a/15, 128b/11, 131b/4,
140a/10

c.+ den 83a/10, 99a/3, 99a/3,
99a/5, 99a/6, 99a/8, 99a/9,
99a/10, 99a/13, c.+ si 115b/13,
124b/4, 128b/17, 129b/11,
135b/2

c.+ sine 105b/3

c.+ sini 100a/2, 130a/6

c.+ ye 97b/6

c. ét- Toplamak. 93b/15,
93b/16, 99a/3, 99a/5, 99a/6,
99a/7, 99a/9, 99a/11 99a/16

c. ol- Toplanmak. 93b/5, 97b/5,
99a/12

c.-i velā Miras hukukunda köle sahibinin kölesi ve cariyesi üzerindeki hakkının tamamı. 90b/6

cüz' (Ar.) Bir bütünü meydana getiren kısımlardan her biri, kısım, parça.

c. 102a/3, 102a/6

c.-i cedd-i meyyit Ölen dedenin oğlu ve oğlunun oğlu ve onların oğulları... 90a/10, 90a/12

c.-i eb-i meyyit Ölen babanın oğlu ve oğlunun oğlu ve onların oğulları... 90a/10, 90a/12

c.-i qarābet Akrabanın oğlu ve oğlunun oğlu ve onların oğulları... 133a/6

c.-i meyyit Ölen kişinin fer'leri yani oğlu ve oğlunun oğlu ve onların oğulları ... en aşağıdakine kadar. 90a/10, 90a/11,

c.-i şülüş-i re's Vârislerin üçte birinin kısmı. 102a/8

muwāfaqat-ı bi-c. Paylar arasında tevafuk durumunun olması. 100b/5

çık- (Bir şeyin içinden) Bir miktarı ayrılmak, bir miktarı eksilmek.

ç.- duḡdan 97a/17

ç.- maḡ 97a/16

çihār (Ar.) Dört.

ç. 83b/9

çok Miktarı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyade.

ç. 83b/1

D

dāde (Ar.) Verilmiş, ihsan edilmiş (şey).

qarār-ı d. Kararı verilmiş, kararlaştırılmış. 115b/16

dahı: Dahi, bile, da/de.

d. 82b/15, 83a/7, 83a/8, 83b/8, 85a/2, 85a/3, 85a/4, 85a/13, 85b/1, 85b/13, 86a/16, 86a/17, 86b/1, 86b/4, 87a/9, 87b/4, 87b/6, 87b/6, 87b/8, 88b/2, 89b/17, 90a/6, 90a/10, 90b/5, 90b/5, 90b/7, 90b/13, 91a/1, 91a/12, 91a/14, 91a/15, 91a/16, 91b/2, 91b/10, 91b/12, 92a/9, 92a/16, 92b/3, 92b/4, 92b/5, 92b/11, 92b/13, 92b/14, 93a/10,

93a/11, 93b/8, 93b/13, 94a/2,	111b/11, 112a/4, 112a/5,
94a/6, 94a/13, 94a/17, 94b/5,	112a/7, 112a/16, 112b/1,
94b/7, 94b/7, 94b/11, 95a/4,	112b/10, 112b/11, 113a/1,
95a/14, 95b/4, 95b/9, 95b/14,	113a/7, 113a/13, 113a/15,
96a/2, 96a/5, 96a/13, 96b/2,	113b/4, 113b/10, 113b/13,
96b/4, 96b/6, 96b/11, 96b/12,	114a/4, 114a/17, 114b/2,
96b/17, 97a/4, 97a/12, 97a/14,	114b/3, 114b/4, 115a/6,
97b/7, 97b/15, 98a/1, 98a/2,	115a/15, 115b/1, 115b/3,
98a/4, 98a/11, 98a/12, 98a/13,	115b/7, 115b/11, 115b/12,
98a/14, 98b/10, 99a/2, 99a/10,	115b/13, 116a/3, 116a/14,
99a/11, 99a/13, 99b/3, 99b/5,	116b/11, 117a/2, 117a/4,
99b/6, 99b/10, 99b/11, 99b/15,	117a/7, 117a/13, 117a/15,
100a/7, 100b/7, 102a/16,	117b/4, 117b/6, 117b/9,
102b/11, 103a/2, 103b/9,	117b/15, 117b/16, 118a/12,
103b/12, 104a/7, 104a/10,	118b/7, 118b/8, 118b/13,
104b/6, 104b/12, 105a/8,	118b/16, 118b/17, 119a/4,
105a/11, 105a/17, 105b/5,	119a/5, 119a/6, 119a/16,
105b/12, 105b/17, 106a/14,	119b/12, 119b/17, 120a/8,
106a/15, 106b/3, 106b/4,	120a/2, 121a/5, 121a/8,
106b/5, 106b/9, 106b/13,	121a/17, 121b/2, 121b/7,
106b/14, 106b/16, 107a/11,	121b/16, 122a/1, 122a/2,
107a/17, 107b/4, 107b/8,	122a/3, 122a/5, 122a/8,
107b/10, 107b/11, 108a/4,	122b/14, 122b/15,
108a/5, 108a/6, 108a/13,	122b/17, 123a/7, 123a/10,
108a/16, 108a/17, 108b/4,	123a/13, 123a/14, 123a/15,
108b/8, 108b/10, 108b/11,	124a/14, 124a/17, 124b/14,
109a/4, 109a/5, 109a/6,	125a/6, 125b/2, 125b/5, 125b/6,
109a/13, 109a/17, 109b/2,	125b/7, 125b/11, 125b/14,
109b/8, 109b/10, 110b/8,	126a/2, 126a/3, 126a/4, 126a/5,
110b/9, 111a/2, 111a/3, 111a/6,	126a/7, 126a/10, 126a/13,
111a/8, 111a/13, 111a/17,	126a/17, 126b/1, 126b/9,
111b/4, 111b/5, 111b/8,	126b/11, 126b/12, 126b/13,

127a/10, 127a/14, 127b/1,
127b/2, 127b/5, 127b/7,
127b/13, 127b/14, 127b/15,
127b/17, 128a/13, 128a/14,
128b/9, 128b/12, 128b/16,
129a/1, 129a/7, 129a/10,
129a/13, 129a/15, 129b/1,
129b/11, 129b/16, 130a/7,
130a/9, 130a/12, 130a/14,
130a/15, 130a/17, 130b/4,
130b/8, 130b/12, 130b/15,
131a/13, 131b/1, 131b/2,
131b/3, 131b/14, 132a/3,
132a/5, 132a/8, 132b/12,
133a/8, 133a/11, 133a/12,
133b/5, 133b/6, 133b/13,
134a/2, 134a/3, 134a/3, 134a/9,
134a/12, 134a/15, 134a/17,
134b/1, 134b/2, 134b/11,
134b/17, 135a/4, 135a/10,
135a/11, 135a/16, 135b/1,
135b/5, 135b/15, 135b/16,
136a/4, 136a/6, 136a/10,
136a/16, 136b/1, 136b/6,
136b/9, 137a/6, 137a/11,
137b/4, 137b/9, 137b/11,
137b/14, 137b/17, 138a/2,
138a/13, 138a/13, 138a/16,
138b/2, 138b/14, 139a/1,
139a/9, 139a/12, 139a/16,
139b/8, 139b/15, 140a/5,
140a/12, 140b/2, 140b/5,

140b/10, 140b/12, 140b/13,
141a/5, 141a/10, 141a/13,
141a/14, 141b/7, 141b/8,
141b/15, 141b/17, 142a/3,
142a/6, 142a/7, 142a/13,
142a/15

dāhil (Ar.) İçinde, içinde bulunan
(kimse veya şey) .

d. ol- Girmek. 90a/9, 110a/2,
141a/12

dağğ (Ar.) Dört işlemten biri, çarpma.
d. 83b/10

dāmen (Ar.) Şikayet eden, davacı olan.

kuşūr-ı d. Davacı olan kişinin
suçu.

ķ.+ i 83a/15

dār (Far.) Kavga, savaş, mücadele

d. 83b/10

d.ü'l-ḥarb Harp sahası, savaş
alanı, müslüman idaresi altında
olmayan ve her zaman harp
sahası olabilecek yer, darü'l-
cihad. 140b/15, 140b/17,
141a/4, 141a/11

d.ü'l-İslām Müslümanların
hükmü altında bulunan,
İslam'ın dini hükümlerinin

geçerli olduğu ülkeler. 141a/1,
141a/8, 141a/11

đarb (Ar.) Bir sayının diğer bir sayı
kadar katını alma, çarpma, zarp.

đ. 94b/17, 95a/5, 96a/12,
96a/14, 102b/1, 108a/1,
108a/12, 109a/1, 109a/12,
114a/1, 118b/16, 119a/1,
121a/16, 122b/1, 123a/9,
123a/10, 134a/17, 135a/16,
135b/13, 135b/15, 136a/3,
137a/8

đ + a 102a/17, 102b/4, 102b/12,
105a/16, 105b/2, 105b/8,
106a/2, 106b/2, 106b/5, 110a/6,
110a/7, 110b/14,
111b/11, 112a/16, 112a/17,
113a/5, 113a/6, 113b/2, 113b/4,
116b/6, 116b/7, 117b/6, 118a/9,
118a/10, 118b/7, 118b/8,
118b/9, 120a/4, 121b/5, 121b/6,
121b/17, 122a/3, 122a/4,
122a/5, 123a/3, 140a/14,
140a/15, 140b/4

đ + dan 104b/16, 105a/4,
105b/3, 105b/16

đ.+ ı 107a/12

đ. ét- (matematikte) çarpmak.
85b/2, 85b/4, 86b/6, 87b/13,

89a/5, 91a/14, 91a/16, 91b/3,
93b/9, 93b/14, 94a/4, 94a/7,
94a/11, 94a/15, 94b/2, 94b/7,
96a/8, 98a/11, 98a/12, 98a/14,
98b/7, 99a/2, 99b/7, 100a/6,
102b/6, 105b/3, 105b/10,
106b/7, 106b/11, 106b/16,
107b/15, 108b/15, 112b/17,
113b/9, 113b/11, 113b/15,
114b/6, 114b/9, 114b/10,
114b/11, 115a/8, 116b/12,
116b/13, 116b/14, 117b/11,
117b/12, 118a/5, 118b/14,
118b/15, 118b/17, 120a/9,
120a/10, 121a/16, 123a/8,
125b/16, 128a/9, 134a/13,
134b/1, 137b/3, 137b/4, 137b/8,
137b/13, 139a/3, 139a/12,
139a/13, 139a/15, 139a/16,
140a/17

đ. eyle- → đarb ét- 85a/15,
85b/6, 86b/1, 86b/7, 86b/9,
86b/11, 87b/7, 87b/8, 87b/15,
87b/17, 88a/2, 89a/7, 89a/9,
89a/11, 91a/15, 91b/5, 91b/6,
93b/2, 94a/2, 94a/9, 94b/5,
94b/9, 94b/12, 94b/14, 96b/15,
102b/14, 103a/5, 103a/14,
103b/6, 104a/3, 104a/5, 104a/7,
104a/8, 104b/3, 104b/4, 104b/5,
104b/7, 105a/1, 106a/14,

107a/2, 107b/7, 108b/7, 109b/8,
112a/9, 112a/12, 112b/3,
112b/15, 113a/1, 113b/15,
115a/2, 115a/3, 115a/4, 115a/9,
115a/10, 115a/11, 116b/2,
116b/9, 116b/16, 117b/7,
117b/12, 120a/6, 120a/13,
121a/12, 121a/17, 121b/1,
121b/2, 122a/13, 122b/2,
122b/4, 122b/6, 122b/7,
122b/10, 122b/12, 123a/5,
123b/3, 123b/7, 123b/ 9,
123b/10, 123b/12, 123b/13,
123b/15, 123b/16, 124a/2,
125b/12, 125b/16, 126a/1,
128a/6, 128a/11, 131a/1,
131a/3, 131a/5, 132a/16,
133b/16, 134a/12, 134a/16,
135a/15, 135b/10, 136a/2,
137b/9, 137b/11, 137b/14,
140b/6, 140b/9

đ. ol- Çarpılmak. 97a/1, 103a/8,
103b/8, 104a/10, 105a/4

đ. olun- → đarb ol- 85a/14,
85a/16, 85a/17, 87b/6, 87b/6,
88b/17, 91a/15, 93b/7, 93b/8,
93b/1, 95a/14, 96a/9, 96a/14,
96b/4, 96b/8, 96b/12, 97a/2,
97a/5, 97a/7, 102b/1, 102b/7,
102b/16, 103a/8, 103a/15,
103b/8, 103b/9, 104a/10,

104b/13, 104b/15, 105a/7,
107a/11, 107a/12, 107b/3,
107b/4, 107b/14, 108a/11,
108a/15, 108b/3, 108b/4,
108b/14, 109a/11, 109a/15,
109b/1, 109b/6, 111a/14,
111b/15, 111b/16, 112a/11,
112b/2, 112b/4, 112b/5,
114a/10, 114a/12, 114a/13,
114b/7, 119a/11, 120b/12,
120b/13, 120b/14, 121a/14,
122a/15, 122a/17, 123b/2,
123b/6, 127a/12, 123a/15,
129b/1, 134b/16, 137a/17,
137b/1, 137b/2, 137b/5, 138a/1,
138a/2, 138b/10, 139a/4,
139a/7

đ.-ı hevāyi Çarpma işlemleri
türlerinden biri. 93b/5

fe-lā-ḥācetü' đ-đ Çarpma
işlemine gerek yoktur. 102a/14,
103a/3, 140b/5

ḥāşıl-ı đ. Çarpma işleminin
sonucu. 96b/8

ḥ.+ ı 106b/7

dāreyn (Ar.) iki ev; dünya ve ahiret.

d.141a/9

dāyin (Ar.) Borç veren kimse, alacaklı.

d.+ iñ 100a/6

d.+ leriñ 100a/5

d.+lerini 100a/2

de Her çeşit ve her gramer şeklindeki kelimededen sonra gelen ve ilgi kurduğu kelimeyi anlam bakımından güçlendiren, dikkati üzerine çekerek belirten veya onu önceki veya sonraki unsurlara bağlayan, Dahi, bile, esasen, fakat, artık, aynen, üstelik, ise, o kadar, pek, hatta. vb. manalara gelen, kelimededen ayrı yazılan takı.

d. 86a/2, 107b/13, 108b/13,
113a/12, 114a/7, 127a/7

def (Ar.) Ortadan kaldırma.

d. olun- Ortadan kaldırılmak.
140a/8

def'a (Ar.) Sayı sıfatları ile ve ilk, son, her, bazı, bu, çok... gibi sıfatlarla kullanıldığında bir şeyin oluş, yapılış ve tekrarlanış sayısını, zamanını, sırasını bildirir, kere, kez, sefer.

d. 138a/6

def'aten (Ar.) Bir defada, birden.

d. 141b/4

deger Bir şeyin taşıdığı maddî varlığa göre değdiği karşılık, hakkında biçilen kıymet, bedel.

d. 85b/1, 86b/4, 86b/5, 87b/12,
89a/4, 91b/2, 113b/13, 115a/7,
116b/11, 117b/9, 117b/10,
118b/13, 120a/8, 123a/7,
125b/14, 134a/15

ne d. i- Kıymetini belirlemek, ne değerde olduğunu ölçüp tespit etmek, kıymet biçmek.
85b/1, 85b/7, 86b/5, 86b/12,
87b/12, 88a/3, 89a/4, 89a/12,
91b/2, 91b/7, 104b/8, 104b/13,
108a/9, 109a/9, 113b/14,
114a/2, 115a/7, 115a/11,
116b/11, 116b/17, 117b/10,
117b/13, 118b/13, 119a/2,
120a/9, 120a/14, 123a/7,
123a/11, 125b/15

degil -im, -sin, -dir, idi gibi eklerin ve imiş, ise, iken'in başına gelerek cümlelerin anlamını olumsuz hale getiren kelime.

d. 84a/3

d.+ dir 92a/6, 92a/12, 93b/5,
97b/7, 99a/17, 142a/2

degin Bir işin sona erdiği zamanı ve yeri gösterir, -e kadar, -e dek.

d. 93a/4, 93a/5, 93a/6, 139b/9

dek Bir işin sona erdiği yeri veya zamanı gösterir, -e kadar, -e değin.

d. 107a/9

delīl (Ar.) Bir şeyin varlığını, aslını ne olduğunu ispatlamaya yarayan şey, burhan, kanıt.

d.-i mes'ele Meselenin kanıtı.
136b/12

dé- 1- Duygu ve düşüncelerini sözle anlatmak, söylemek.

d.- seler 93b/11, 93b/16, 94a/3, 94a/6, 94a/10, 94a/14, 94b/6, 94b/16, 95b/5, 96a/11, 96a/16, 96b/8, 96b/14, 98a/7, 98b/11, 100a/1

d.- yüp 93b/11, 93b/16, 95a/9, 95a/11, 96a/4, 97b/17, 98a/4, 115b/11, 115b/12

2-... diye adlandırmak, ... diye vasıflandırmak.

d.- rler 93a/2, 93b/4, 102a/11, 110a/12, 110a/15, 110a/16, 115b/13, 120b/8, 124a/5, 124a/7, 124a/11, 124a/14, 136a/17, 139b/11

dénil- Denmek. Anlatılmak, ifade edilmek.

d.- üp 133b/12, 133b/15, 133b/15, 134a/7, 134a/11,

134b/11, 134b/14, 135a/7, 135a/14, 135b/4, 135b/9

déyü Diyerek, deyip.

d. 83a/1, 83a/12, 93b/14, 94a/2, 9a/6, 94a/9, 94a/13, 94a/17, 94b/4, 94b/9, 94b/14, 95a/2, 95a/7, 95a/12, 96b/3, 96b/3, 96b/16, 97a/4, 97a/8, 97a/10, 97b/4, 98a/6, 98b/6, 115b/13, 115b/15, 116a/2, 127a/7, 127a/9, 127a/10, 128a/10, 128a/12, 128a/13, 128b/9, 128b/10, 130b/7, 130b/9, 130b/15, 131b/13, 134b/2, 134b/3, 140b/1

derece (Ar.) Ölçü, miktar, kerte, radde.

d. 90a/2, 128a/16

d.+ ler 128b/2, 128b/17

d.+ leri 124b/1, 124b/4, 128b/10, 129a/8, 129b/7, 129b/17, 131b/6

bi-ḥisābū'd-d. (yakınlık) derecelerinin hesabıyla. 132b/12

ḳurb-ı d. Ölene vasıta itibariyle yakınlık. 90a/14

deryā (Far.) Deniz.

d.+ ya 141b/13

deyn (Ar.) Belli bir zaman sonunda ödenmek üzere alınan para, borç.

d.+ i 108a/9, 108a/11, 108a/15,
109a/9, 109a/11, 109a/15,
109b/5, 109b/8

d.+ ine 100a/6, 109b/1

d.+ lerine 100a/5

iẖtilāf-ı d. Borçlar hususundaki anlaşmazlık. 83b/10

mecmū‘-ı d. Borçların hepsi.

m.+ i 108a/13, 109a/13

dīn (Ar.) İnsanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce olan imanlarını, ona yapacakları ibadetlerin bütünü ve bu îmana göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inanış yolu.

d.+ ini 141a/10

d.ü'l-islām İslam dini. 141a/7

dīnār (Ar.) Altın liranın dörtte biri değerinde olan eski bir para.

d. 90b/8, 90b/9, 90b/14

dīvār (Far.) Duvar kelimesinin eski metinlerde geçen asıl şekli. Bir binanın bedenini meydana getirmek, bir yeri çevrelemek, bölmek, bir ağırlığa dayanak sağlamak, toprak veya suyu

tutmak gibi amaçlarla taş, tuğla, kerpiç, ahşap vb. malzemeden gereken kalınlıkta örülen ve diklemesine yükselen yapı.

d. 141b/3

dīşi Canlıların üreme bakımından ayrıldığı iki cinsten, erkeği tarafından döllenecek ve neslini üretecek biçimde yaratılmış olanı, erkeğin karşıt cinsi.

d.+ si 84a/4

dörder Dört sayısının her birine dört veya her defasında dört tane anlamına gelen üleştirme şekli.

d. 87a/3, 88a/13, 98a/4, 114a/8,
134b/17, 135a/16, 137b/2

d.+ i 93a/10

dördinci Dört sayısının sıra sıfatı, sırada yeri üçüncüden sonra, beşinciden önce olan.

d. 84a/13, 113a/6

dört Üçten sonra, beşten önce gelen sayının adı.

d. 84a/2, 85a/4, 85a/15, 86a/12,
87b/3, 88b/13, 88b/14, 88b/15,
88b/17, 89a/1, 89a/7, 89a/10,
89a/16, 89b/1, 90a/10, 91a/11,
93a/13, 93a/14, 93b/12, 93b/13,
93b/16, 94a/1, 94a/4, 94b/13,

95a/1, 97a/16, 97b/3, 97b/8,
 97b/9, 97b/11, 97b/13, 97b/17,
 98a/4, 98a/6, 98a/8, 98a/10,
 98a/11, 98a/15, 98a/16, 98b/1,
 98b/2, 98b/4, 100a/10, 100a/13,
 100b/12, 100b/17, 101a/15,
 101a/16, 101a/17, 101b/1,
 101b/2, 102a/4, 102a/5,
 102a/16, 102b/5, 102b/13,
 103a/2, 103a/4, 103a/7,
 103a/10, 103a/16, 103b/1,
 103b/2, 103b/11, 103b/13,
 103b/17, 104a/2, 104a/14,
 106b/4, 106b/11, 106b/12,
 106b/13, 107a/2, 107a/2,
 107a/3, 107b/1, 108a/17,
 108b/1, 109a/17, 110a/16,
 111a/8, 112a/9, 112b/3,
 112b/16, 113a/10, 113a/15
 113a/15, 113b/5, 113b/7,
 113b/8, 113b/9, 113b/10,
 113b/11, 114a/5, 114a/8,
 114a/14, 114b/11, 114b/14,
 114b/17, 114b/17, 115b/1,
 115a/14, 115b/2, 116b/5,
 116b/6, 116b/13, 117a/2,
 117a/13, 117b/8, 120a/2,
 120a/5, 120a/12, 120a/13,
 120b/1, 120b/3, 121a/8,
 121a/10, 121a/13, 121a/17,
 121b/5, 121b/15, 121b/16,
 122b/5, 123a/5, 123a/5, 123b/3,

123b/7, 123b/8, 123b/9,
 123b/11, 123b/12, 123b/14,
 123b/15, 124a/3, 124a/5,
 125b/12, 125b/13, 125b/17,
 126b/3, 126b/8, 127b/10,
 127b/16, 128a/1, 128a/4,
 128a/6, 128a/7, 128a/9,
 131a/11, 131a/14, 133b/10,
 133b/11, 134b/10, 134b/10,
 134b/13, 134b/14, 134b/15,
 135a/3, 135a/9, 135a/10,
 135a/13, 135b/13, 137a/2,
 137a/5, 137a/7, 137a/8,
 137b/12, 138a/6, 138a/7,
 139a/3, 139a/11, 139a/12,
 139a/15, 139a/16, 140a/11,
 140a/16

d.+ dür 83b/9, 100a/8

d.+ de 100a/14

d.+ den 85a/4, 85a/17, 89a/3,
 97a/16, 97b/3, 104a/12,
 105b, 111a/6, 111a/8,
 111b/7, 112a/6, 112b/12,
 113a/15, 113b/12, 117a/13,
 117b/9, 119b/15, 121a/7,
 121a/8, 121b/9, 122a/2, 123a/6,
 125b/14, 128a/8, 138b/16

d.+ e 101a/16, 85a/15, 89a/7,
 89a/10, 89a/11, 93b/13, 97b/3,
 98b/7, 100b/8, 101a/2, 101a/8,

101a/12, 101a/13, 101a/14,
101a/15, 101a/16, 104a/8,
104b/7, 106a/9, 106a/12,
106a/15, 107a/2, 109b/7,
109b/10, 112b/3, 112b/15,
113b/11, 114a/5, 116a/14,
121a/12, 121a/16, 121b/16,
123b/7, 123b/9, 123b/10,
123b/12, 123b/14, 123b/15,
125b/17, 126a/1, 127a/15,
128a/9, 128a/11, 135a/12

d.+ i 83b/13, 85a/7, 86a/6,
87a/13, 87b/8, 88b/6, 91a/6,
93b/14, 94a/4, 95b/9, 98a/11,
102a/13, 105b/7, 106b/9,
107b/7, 107b/17, 108b/7,
108b/17, 110b/12, 112a/14,
113a/3, 113a/11, 116b/13,
121a/12, 121b/13, 122a/10,
123a/1, 123b/3, 129b/1, 132a/9,
134b/17, 135a/17, 137b/12,
138b/17, 139a/1

d.+ ümüz 85a/15, 89a/7,
89a/10, 89a/11, 126a/1,
128a/11, 134b/16

d.+ ini 102b/3, 103a/9, 104a/12,
114a/15, 114b/3, 116b/3,
118a/10, 126a/6, 134a/2,
134b/1, 139a/1, 139a/14,
139a/17, 140b/1

d.+ üñ 95b/15, 96a/2, 117a/14,
121b/17

d. kız ol- Dört kız olmak.
127b/9, 133b/13

dört biñ dört yüz kırk dört Dört bin yüz kırk üçten sonra, dört bin yüz kırk beşten önce gelen sayının adı.

d. 96a/10

dört biñ üç yüz yigirmi Dört bin üç yüz on dokuzdan sonra, dört bin üç yüz yirmi birden önce gelen sayının adı.

d. 104a/8

dört biñ yüz altmış Dört bin yüz elli dokuzdan sonra, dört bin yüz altmış birden önce gelen sayının adı.

d. 99b/4

dört yüz kırk dört Dört yüz kırk üçten sonra, dört yüz kırk beşten önce gelen sayının adı.

d. 96a/11

du‘ā (Ar.) Güçsüzlük ve ihtiyacını ortaya koyarak Allah’a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz.

d.-ı hayr Hayır duası. 83a/16

dut- Yardımcı fiil, etmek, olmak.

nisbet dut- Eşit tutmak, oranlamak.

n.- ar 85b/10, 86b/15, 87a/1, 87a/3, 88a/7, 88a/10, 88a/12, 89a/15, 89b/1, 89b/3, 91b/10, 91b/12, 100b/7, 100b/8, 100b/9, 100b/10, 100b/11, 100b/12, 100b/13, 100b/14, 100b/15, 100b/16, 100b/17, 101a/1, 101a/2, 101a/3, 101a/4, 101a/5, 101a/6, 101a/7, 101a/8, 101a/9, 101a/10, 101a/11, 101a/12, 101a/13, 101a/14, 101a/15, 101a/16, 101a/17, 101b/1, 101b/2, 101b/3, 101b/4, 101b/5, 101b/6, 101b/7, 101b/8, 101b/9, 101b/10, 101b/11, 101b/12, 101b/13, 101b/14, 101b/15, 101b/16, 101b/17, 102a/1, 102a/2, 102a/3, 102a/4, 102a/5, 102a/6, 102a/7, 102a/8, 102a/9, 102a/10, 114a/4, 114a/6, 114a/7, 115a/15, 115b/1, 115b/3, 117a/2, 117a/4, 117a/7, 117b/16, 119a/4, 119a/6, 119a/7, 119a/8, 120a/16, 120a/17, 120b/2, 123a/13, 123a/15

n.- arız 105a/11

düş- 1- (Kendi ağırlığının etkisiyle) Bulunduğu yerden ayrılp yukarıdan aşağıya doğru inmek, sukut etmek.

d.- üp 115b/16

2- Payına isabet etmek.

d.- en 104b/15, 105a/3

d.- er 104b/17, 105a/6

düyün (Ar.) Borçlar.

d. 108a/10, 108a/14, 109a/10,

d.+ a 108a/8, 109a/8

d.+ umuz 108a/16, 109a/16

d.+ uñ 108a/12

fī-faṣlū'l-d. (ölen kişinin) borçlarının ödenmesi hakkında. 108a/8, 109a/8

ḳaṣā'-ı d. (ölen kişinin) borçları hakkındaki hüküm. 83b/3

mecmū'-ı d. (ölen kişinin) borçlarının hepsi. 108a/10, 108a/14, 109a/10, 109a/14, 108a/16, 109a/10, 109a/12, 109a/14, 109b/2, 109b/4, 109b/5, 109b/6, 109b/9

m.+ uñ 109a/12

m.+ umuz 109a/16

E

eb (Ar.) Baba.

e. 83b/14, 84a/7, 89b/16,
90a/11, 115b/7, 117a/17,
129a/10, 129a/12, 133a/10,
133a/15

e.+ i 89b/7, 89b/12

e.+ iñ 83b/16, 84a/3, 92a/14

e. ü'l-e. Babanın babası, dede.
90a/11

aḥü'l-e. Babanın büyük erkek
kardeşi. 90a/12

cihetü'l-e. Baba tarafı. 133a/4

cüz' -i e.-i meyyit Ölen babanın
oğlu ve oğlunun oğlu ve onların
oğulları... 90a/10, 90a/12

ebdān (Ar.) İslam hukukunda akid
şirketlerinin bir türünü teşkil eden, iki
veya daha fazla kişinin belli bir iş
yapmak üzere kurdukları iş gücü
ortaklığı.

e. 90a/6

e.+ a 129a/12, 129a/14

e.+ ı 133b/2, 133b/10, 133b/13

e.-ı fūrū' Bir kimsenin
kendinden sonra gelen
çocukları, torunları ve bunların

sulbünden gelenlerin belli bir iş
yapmak üzere kurdukları iş
gücü ortaklığı. 124b/6,
124b/15, 126b/15, 127b/2,
129b/13, 130a/15, 134b/9,
134b/12

e.-ı fūrū' ét- Bir kimsenin
kendinden sonra gelen
çocukları, torunları ve bunların
sulbünden gelenlerin belli bir iş
yapmak üzere iş gücü ortaklığı
kurmak. 124b/15

iḥtişār-ı e. Kadın sayıları ile
erkek sayılarının oran olarak
sadeleştirilmesi. 125a/3,
125a/5, 127b/14, 128a/3

te'addud-ı e. İki veya daha
fazla kişinin belli bir iş yapmak
üzere kurdukları iş gücü
ortaklığının birden fazla olması.
126b/9

ebeveyn (Ar.) Anne ile baba.

e.+ ine 124a/11

şülüşānū'l-e. Anne ile babanın
(hisselerinin) üçte biri. 89b/6

ecdād (Ar.) Atalar, dedeler, cedler.

e.-ı sāḳıta Başka mirasçı
bulunmasından dolayı mirastan

tamamen mahrum olan atalar.

124a/6

ecel (Ar.) Her canlı için takdir edilmiş olan ölüm zamanı, ömrün son demi.

e.+ den 127b/15, 133a/12,
133b/1

ecnebī (Ar.) Başka bir milletten veya yabancı bir devlet tebaasından olan kimse.

e.+ ye 127b/7

efdal (Ar.) Çok (daha, en, pek) fazîletli, çok üstün.

e. ol- En üstün olmak. 116a/8,
116a/15, 118a/2, 118a/17,
118b/3, 119a/10, 119b/8

e.+ dir 117a/10, 119b/1

e.-i emreyn İki emrin daha üstünü. 116a/6, 116a/15

e.-i umūr İşlerin en üstünü.
117b/1

efendi Sahip durumunda olan, buyruğu geçen, hükmünü yürüten, kendisine uyulan kimse, sahip.

e.+ siniñ 90b/2, 90b/5

efrūʿ (Ar.) Bir kimsenin kendinden sonra gelen çocukları, torunları ve bunların sulbünden gelenler.

e.+ da 126b/9

eger (Far.) Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet.

e. 89b/16, 95a/15, 96b/5,
96b/10, 97b/6, 100a/11,
100a/13, 100a/14, 100a/15,
100a/16, 100b/1, 100b/2,
100b/3, 100b/4, 102b/1, 102b/7,
103a/7, 103a/15, 103b/7,
104a/9, 105b/2, 106a/4, 106a/1,
106b/6, 106b/15, 107a/14,
107a/15, 110a/2, 111b/12,
112a/17, 114a/8, 116a/13,
117a/8, 117a/10, 118a/11,
119a/9, 119a/13, 119b/5,
120b/6, 125a/3, 125a/5, 130a/6,
130a/7, 130b/1, 131a/8,
131b/14, 132a/1, 132a/4,
133a/16, 136b/5, 136b/7,
136b/17, 137a/11, 137a/13,
138b/2, 138b/4, 138b/5, 138b/6,
138b/13, 140a/2, 140a/4,
140b/11, 140a/12, 141a/10,
141a/12, 141a/15, 141a/17,
142a/2, 142a/3, 142a/9

eḥadü-hümā (Ar.) Onlardan biri. Her ikisinden biri.

e. 135b/9, 137b/3

ehl (Ar.) Dost, sahip, mensup.

e.+ idir 141a/9

e'imme (Ar.) İmamlar.

e. 141b/8

cemī'-i e. → cemī' 131b/4

cumhūr-ı e. → cumhūr 141b/16

ekābir (Ar.) Büyük adamlar, ileri gelenler, yüksek mevkilerde bulunanlar.

e.-i aḥad → aḥad 139b/7

ekderiyye (Ar.) Anne, dede, koca, anne baba veya baba bir kız kardeşin bulunma durumu.

e.+ den 120b/7

mes'ele-i e. Anne, dede, koca, anne baba veya baba bir kız kardeşin bulunduğu durumda mirasın paylaşılması.

m. 120b/5

m.+ de 119b/2

şūret-i mes'ele-i e. Anne, dede, koca, anne baba veya baba bir kız kardeşin bulunduğu mesele hakkında örnek. 119b/14

ekşer (Ar.) 1-Çok fazla, en çok, birçok.

e. 85a/1, 85a/2, 110b/7, 111b/3, 112a/3, 112b/9, 121a/6, 136b/12, 136b/13, 138a/7, 138a/9, 138a/12, 138a/14

e.+ i 138b/5

e.+ iñ 140a/3

e.+ iniñ 138b/11

e.-i a'dād Sayısı en çok olan. 103a/15, 103b/6, 133b/16, 134b/15

e.-i a'dād-ı mevķūfe Azat edilme durumu tartışmalı olan kölelerden sayısı en çok olan. 88b/16, 88b/17

e. ol- Daha çok olmak. 138a/8

(...DAn) e. ol- ...DAn daha çok olmak. 93a/1, 110b/16, 113a/7, 113a/13, 114a/17, 121a/6

2- Genellikle, umûmiyetle, ekseriya. 138a/5, 138b/1

ekşerī (Ar.) Çok defa, çok zaman, çoğunlukla, ekseriya.

e. 100a/10, 100a/11

el Kolun, bilek mafsalsından itibaren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı.

e.+ inde 85a/10, 85b/2, 85b/3,
 85b/8, 85b/10, 85b/12, 86a/8,
 86a/10, 86b/6, 86b/7, 86b/13,
 86b/13, 86b/15, 87a/14, 87a/16,
 87b/13, 87b/14, 88a/4, 88a/6,
 89/5, 89a/7, 89a/13, 89a/15,
 91b/3, 91b/8, 93a/12, 93a/13,
 93a/14, 104b/9, 104b/11,
 104b/14, 105a/4, 105a/9,
 105b/3, 105b/9, 105b/12,
 106a/4, 106a/7, 106a/10,
 106b/7, 106b/15, 107a/2,
 107b/6, 108b/6, 110a/6, 110a/6,
 110a/7, 111b/15, 112a/10,
 112a/11, 112b/4, 112b/5,
 112b/16, 113a/4, 113a/5,
 113b/4, 113b/14, 113b/15,
 113b/16, 125b/15, 126b/1,
 128a/9, 134a/6, 134a/15,
 134a/17, 137b/1, 137b/7,
 137b/8, 137b/8, 137b/9,
 137b/11, 137b/12, 137b/13,
 138b/10, 139a/8, 139a/8,
 139a/11, 139a/14, 139a/14,
 139a/15, 140b/4, 140b/5

e.+ lerinde 85a/11, 85b/5,
 86a/11, 86b/9, 86b/9, 86b/11,
 86b/17, 87a/2, 87a/17, 87b/17,
 88a/2, 88a/9, 88a/11, 88b/11,
 89a/9, 89a/10, 89a/17, 89b/2,
 91a/7, 91a/9, 91b/4, 91b/6,

91b/9, 91b/11, 93a/15, 102b/4,
 102b/5, 102b/12, 102b/13,
 103a/4, 103a/10, 103a/12,
 103b/1, 103b/2, 103b/4,
 103b/13, 103b/14, 103b/15,
 103b/17, 104a/13, 104a/14,
 104a/16, 104a/17, 104b/12,
 104b/17, 105a/6, 105a/11,
 105b/15, 106a/13, 107b/17,
 108b/17, 110b/13, 113b/3,
 113b/6, 113b/17, 114a/5,
 114a/7, 114b/10, 114b/11,
 114b/14, 114b/15, 115a/9,
 115a/10, 115a/14, 115a/17,
 115b/2, 116b/15, 117a/6,
 117b/7, 117b/7, 117b/12,
 117b/17, 118a/10, 118b/9,
 119a/1, 119a/8, 120a/5,
 120a/12, 120a/14, 120b/1,
 122a/4, 123a/3, 123a/14,
 123b/5, 123b/6, 124a/1,
 125b/11, 125b/16, 125b/17,
 126a/9, 126b/3, 126b/6, 128a/5,
 128a/11, 130b/10, 130b/16,
 131a/2, 131a/4, 132a/10,
 132a/12, 134a/10, 134b/1,
 135a/13, 135b/2, 135b/8,
 135b/13, 135b/14, 136a/1,
 139a/15, 140b/5

el-ān (Ar.) Şimdi, şu anda.

e. 124a/17

el-ḥāḳḳ (Ar.) Doğrusu, gerçekten, hakikaten.

e.+ ına 140b/16

elli Kırk dokuzdan sonra, elli birden önce gelen sayının adı.

e. 90b/9, 100b/6, 105b/16,
106a/5, 106a/7, 106a/14,
107b/16, 120b/15

e.+ ye 93b/12, 94a/11

e.+ yi 105b/16, 106a/15

elli altı Elli beşten sonra, elli yediden önce gelen sayının adı.

e. 94b/12

emreyn (Ar.) İki emir.

efḍal-i e. → efḍal 116a/6,
116a/15

emṣāl (Ar.) (Sayılarla kullanıldığında) kat, katsayı.

e.+ i 117a/3

erbā'a-i e-i maḍrūb Çarpılan sayının dört katı. 117a/3

erbā'a-i e. Dört katı.

erba'a-i e-i re's Vâris sayısının dört katı. 100b/13, 100b/14, 100b/15, 101b/4, 117a/2

ḥamse-i e. Beş katı. 117a/5

ḥamse-i e-i maḍrūb Çarpılan sayının beş katı. 117a/5

ḥamse-i e-i re's Vâris sayısının beş katı. 100b/12

ḥums-ı e-i re's Vâris sayısının beş katı. 117a/4

ṣelaṣetü e. Üç kat. 86b/16, , 100b/16

ṣelaṣetü e-i re's Vâris sayısının üç katı. 100b/13, 100b/16, 101a/5, 101b/5, 119a/7

ṣelaṣetü e-i ru'ūs Vârislerin üç katı. 88a/6, 89a/15

ṣemāniye-i e-i re's Vâris sayısının sekiz katı. 100b/11

sitte-i e-i re's Vâris sayısının altı katı. 100b/11

ṣülüş-i e-i ru'ūs Vârislerin üçte bir katı..85b/10

ṣülüş-i e. emṣāl Üçte bir kat.

emvāt (Ar.) Ölüler.

e. 141b/7

e-i mezkûre Adı geçen vefat eden kişiler. 141b/9

enķāş (Ar.) En noksan, çok noksan, pek eksik.

e. ol- Çok eksik olmak. 92a/9

ensibā (Ar.) Hisseler.

mecmū´-ı e. Hisselerin hepsi. 137a/12

er Erkek.

e. 89b/6, 115b/6, 116a/7, 116a/9, 116a/10, 117b/3, 117b/4, 117b/6, 117b/12, 117b/13, 117b/17, 118a/3, 118a/11, 118b/4, 118b/5, 119a/1, 119a/2, 119a/8, 119a/9, 119a/14, 119a/16, 122b/15, 122b/17, 123a/3, 123a/10, 123a/11, 123a/14, 124a/1, 124a/9, 124a/10, 124a/12, 124a/13, 129b/3, 129b/4, 129b/6, 129b/9, 129b/10, 129b/12, 129b/15, 129b/16, 130a/1, 130a/2, 130a/3, 130a/4, 130a/5, 130a/8, 130a/10, 130a/12, 130a/14, 130b/10, 131a/17, 136b/7, 139a/15, 140b/1, 140b/2, 140b/5, 140b/7, 140b/1, 140b/2, 140b/5, 140b/7, 140b/13, 140b/15

er- Olmak.

idigini (< **er-** **digini**) 85b/1, 85b/7, 86b/5, 86b/12, 87b/12, 88a/3, 89a/4, 89a/12, 91b/2, 91b/7, 104b/8, 104b/13, 108a/9, 109a/9, 113b/14, 114a/2, 115a/12, 116b/11, 116b/17, 117b/10, 117b/14, 118b/13, 119a/2, 120a/9, 120a/14, 123a/7, 123a/11, 125b/15

erba´a (Ar.) Dört, dördüncü.

e. 93a/3, 93a/5

e.-ı aḥmās-ı re´s → aḥmās 101a/16

e.-ı aḥmās-ı re´s → aḥmās 101b/3

e.-ı emşāl → emşāl 117a/3

e.-ı emşāl-i maḍrūb → emşāl 117a/3

e.-ı emşāl-ı re´s → emşāl 100b/13, 100b/14, 100b/15, 101b/4, 117a/2

e.-ı isbā´ Yedinin dördü. 127a/6, 127a/7

e.-ı isbā´-ı re´s Vâris sayısının yedide dördü. 101b/1

e.-ı ittisā´-ı re´s Kişilerin kazandığı, aldığı dört. 101b/2

hukūk-ı e.-ı mertebe Dört müretteb hukuku. 83b/3

erbāb (Ar.) Sahipler.

e.-ı faẓl Lütuf sahibi kişiler. 83a/14

erkek Canlı varlıkların üreme bakımından ayrıldığı iki cinsten dişisini dölleyecek şekilde yaratılmış olanı, dişinin karşıt cinsi.

e. 138a/7

esfel (Ar.) Çok (daha, en, pek) sefil, pek bayağı, pek alçak.

e.+ inde 84b/1

e.+ ine 125b/4, 125b/5, 125b/7, 125b/9, 125b/10, 126a/3, 126a/5, 126a/8, 126a/11, 126a/13, 126a/15, 126a/16, 126b/2, 126b/4, 126b/6, 128a/2

e.+ lerinde 125a/1

esīr (Ar.) Eskiden para ile satın alınan kimse, kul, köle, cariye.

e. 141a/7

e. ol- Savaşta düşman eline düşmek. 141a/9

faşl fī hukmü'l-e. Esir/köle olan kişilerin mirastaki durumları hakkında. 141a/7

eşlās (Ar.) Sülüsler, üçde birler, üçde bir parçalar.

e.+ a 127b/10, 129b/2, 130b/7

eşmān (Ar.) Sekizde birler.

seb'a-ı e. Sekizde birin yedisi. 101b/13

eşnā (Ar.) Bir işin yapıldığı veya olduğu zaman, sıra, an.

e.+ sında 83a/1

eşher (Ar.) Çok (daha, en, pek) meşhur, pek ünlü, çok şöhretli.

e.+ i 127a/17

ét- Eylemek. anlamında yardımcı fiili.

'add é.- → 'add

'a.- üp 94a/10, 94a/15, 94a/16, 94b/3, 94b/8, 94b/13, 94b/16

aḥz é.- → aḥz

a- üp 133b/4

a .- megi 126b/11

a.- mekle 127b/13, 127b/17, 135a/3, 135a/4, 135a/9, 140b/13

'avl é.- → 'avl

'a.- er 93a/4, 93a/5, 93a/6

'a.- üp 105b/7, 136b/6

āzād é.- → āzād

ā.- en 90b/1, 90b/2

başt é.- → başt

b.- dikde 127a/5

b.- dik 128a/4

beyān é.- → beyān

b.- üp 137a/10

cem´ é.- → cem´

c.- üp 90b/17, 100a/2

cihāt-ı i´tibār é.- → cihāt

c.- er 90a/7

cümle é.- → cümle

c.- üp 99a/3, 99a/5, 99a/6,
99a/7, 99a/9, 99a/11 99a/16

c.- dikde 93b/16

c.- sek 93b/15

darb é.- → darb

đ.- üp 85b/2, 86b/6, 87b/13,
91a/14, 91b/3, 93b/9, 94a/7,
94a/11, 94a/15, 94b/2, 94b/7,
96a/8, 98a/11, 98a/12, 98a/14,
98b/7, 99a/2, 99b/7, 100a/6,
104b/9, 105b/3, 105b/10,
105b/12, 106b/7, 106b/16,
113b/15, 114b/9, 115a/8,

116b/12, 117b/11, 118b/14,
120a/9, 120a/10, 120a/12,
121a/16, 123a/8, 125b/16,
137b/4, 137b/8

đ.- dik 85b/4, 91a/16, 113b/11,
114b/6, 114b/10, 114b/11,
116b/14, 118a/5,
118b/15, 137b/13, 139a/3,
139a/8, 139a/12, 139a/13,
139a/15, 139a/16, 140a/17

đ.- dikde 93b/14, 94a/4,
106a/11, 106b/11, 107b/15,
108b/15, 112b/17, 118b/17,
128a/9

đ.- mekle 102b/6, 134a/13,
134b/1, 137b/3, 137b/13

ebdān-ı fūrū´ e.- → ebdān

e.- mekle 124b/15

farz é.- Bir hükme varmak için
dayanak olarak kabul etmek
üzere var saymak, öyle imiş gibi
kabul etmek.

f.- er 127a/3, 127a/4,

f.- eriz 90b/17,

f.- üp 94b/7, 94b/12, 117a/12,

f.- dikde 94a/5,

ḥac̣b é.- Başka vâris bulunması sebebiyle bir şahsı tamamen veya kısmen mirastan menetmek.

ḥ.- er 90a/5, 92a/1, 92a/8, 92a/11, 92a/17

ḥ.- erler 92a/15

ḥ.- mez 92a/9

ḥıf̣z é.- Korumak.

ḥ.- digimden 82b/14

ḥurūc é.- Çıkmak.

ḥ.- erse 138b/6

ḥüḳm é.- Karar vermek.

ḥ.- miş olur 142a/16, 142a/17

ibtidā' é.- Başlamak.

i.- üp 97a/13

idḥāl é.- Dahil etmek.

i.- mekle 117a/13

ifnā é.- Yok etmek.

i.- erse 100a/10, 100a/12

i.- meyüp 100a/11

iḥrāc é.- Çıkarmak.

i.- dikden 97a/14, 97b/3,

iktisāb-ı māl é.- Mal kazanmak.

i.- dikden 90b/10

iktisām é.- Paylaşmak.

i.- erler 141b/12

iktiza é.- Gerekmek.

i.- er 115b/6

inkār é.- Kabul etmeme.

i.- erse 141a/15

intiḳāl é.- İrsiyet yoluyla geçme.

i.- ecek 136a/15

i.- er 136a/9, 136a/11, 136a/16

iṣābet é.- Hissesine düşmek.

i.- dikden 141b/11

i.- en 105a/14, 112a/15, 112a/16, 128a/1, 133b/2, 139b/17, 142a/10, 142a/13, 142a/15, 142a/16

i.- erdi 118a/15, 118a/16,

i.- megin 105b/14, 107a/5

i.- mekle 105b/17

i.- mekle 106a/9 106a/12

i.- mekle 97b/14, 98a/1

i.- mişdi 105b/15

i.- üp 99b/3, 106b/14, 107a/4,
107b/9, 107b/10, 107b/12,
108a/4, 108a/6, 108a/7,
108a/17, 108b/9, 108b/10,
108b/12, 109a/5, 109a/6,
109a/7, 109a/17, 109b/3,
109b/7, 109b/9

i.- er 98b/5, 100a/1, 108a/3,
109a/3, 109a/4

iştirā é.- Satın almak.

i.- en 90b/13

i.- üp 90b/9

i'tā' é.- Vermek.

i.- mekdür 88a/5, 113b/15,
114a/3, 115a/8, 115a/13,
116b/12, 117a/1, 117b/11,
117b/15, 118b/14, 119a/4,
120a/15, 123a/8, 123a/12

i'tibār é.- Değerlendirmek,
dikkate almak.

i.- er 90a/6, 90a/7, 126b/12,
127b/3, 130a/6

i.- üp 127a/2, 127a/4, 127b/12,
127b/13

i.- mekle 126b/15, 126b/17,
127b/9, 127b/14

ķabẓ é.- Almak.

ķ.- ıcek 135a/5

ķesb é.- Kazanmak.

ķ.- dügi 140b/17,

ķısmet é.- Parçalara ayırmak,
bölmek, pay etmek,
bölüştürmek.

ķ.- üp 127b/10

ķaṭ'-i 'işmet-i nikāh é.- Nikahı
bozmak. 141a/10

ķ.- medigi 141a/10

maḥrec-i vefā é.- Ödenecek
olan terekenin bölünen kısmı.

m.- medikde 93a/1

mürür é.- Geçmek.

m.- ince 141a/14,

m.- inceye 139b/9

müstakīm é.- Eşitlemek.

m.- üp 127b/16

naẓar é.- İncelemek amacıyla
bakmak, düşünerek bakmak.

n.- digimizde 103a/13, 103b/5,
128a/3

n.- dik 85a/9, 86a/14, 87a/14,
87b/3, 88b/14, 90b/15, 91a/7,

91a/11, 104b/1, 110b/7,
110b/13, 111b/3, 111b/9,
112a/3, 112a/7, 112a/15,
112b/9, 112b/13, 113a/4,
113b/3, 113b/9, 114b/5,
114b/13, 115a/1, 115a/2,
116b/5, 117b/6, 118a/8, 118b/6,
121a/4, 121a/11, 121b/15,
122a/11, 125b/1, 125b/4,
125b/5, 125b/7, 125a/10,
126a/3, 126a/3, 126a/5, 126a/6,
126a/8, 126a/11, 126a/13,
126a/13, 126a/15, 126a/16,
126b/2, 126b/4, 126b/6,
132a/10, 132a/14, 139a/2,
139a/10, 139a/13, 139a/17,
139a/13, 140b/3, 140b/8

n.- dikde 97b/11, 106a/6,
123a/17

n.- ecegimiz 93a/11

n.- elim 84b/12, 84b/13,
110b/7, 111b/2, 112a/2, 112b/8,
112b/9, 116b/5, 121a/3, 121a/3

n.- en 83a/14

n.- erüz 113b/3, 113b/8, 113b/9,
114b/13, 114b/17, 117b/5,
120a/3, 121a/10, 121b/4,
123a/16, 132a/4

n.- üp 110a/5, 113b/1

nisbet é.- Oranlamak.

n.- üp 85b/8, 86b/13, 88a/4,
117a/1

n.- dürüp 105a/9, 117b/14

rağbet é.- İsteyip alaka
göstermek, itibar etmek,
meyletmek, teveccüh etmek.

r.- megin 83a/8

seb' é.- Yedi olmak,
matematikte yapılan işlemin
sonucunun yedi çıkması.

s.- er 118a/16

ta'alluk é.- İlgisi olmak, ait
olmak.

t.- er 83b/3

taqdīr é.- Değerlendirmek,
uygun görmek.

t.- dik 138b/16, 138b/17,
140a/12, 140b/1

taḫsīm é.- Bölmek,
bölüştürmek, paylaşmak.

t.- digimüzde 97b/17

t.- dikde 97b/13, 105b/13,
106a/9, 106a/12,

t.- eler 100a/5

t.- er 124b/16, 126b/16, 127a/1,
130a/10, 130b/3, 130b/5

t.- üp 98b/5, 125a/10, 125b/5,
125b/8, 126a/4, 126a/6, 126a/9,
126a/12, 126a/14, 126b/3,
126b/7, 130a/16

t.- eriz 131a/6

t.- mek çün 118a/13

tarḥ é.- Çıkarmak.

t. üp 99b/6

taṣḥīḥ-i mes'ele é.-
Mirasçıların hisserini kesirsiz
ve kalansız bir taksimat
yapılabilecek hale getirmek.

t.- mek 121b/12

teḳāsüm é.- Bölüşmek.

t.- erler 140a/6

terk é.- Geride bırakmak.

t.- dikde 90b/11, 105b/5,
106b/3, 107a/16, 109b/15,
110b/4, 111a/1, 111a/5, 111a/7,
111a/15, 112b/6, 114a/14,
116a/16, 117b/3, 118a/3,
118b/4, 119b/10, 120b/16,
121b/8, 122a/7, 122b/16

t.- miş oldu 84b/6, 85b/17,
87a/7, 88a/17, 91a/2, 127b/14

t.- se 102a/15

t.- üp 113a/10, 129a/15,
130a/12, 130a/13, 134b/5,
134b/7

te'ṣīr é.- Etkilemek.

t.- mez 141a/10

tezevvüc é.- Evlenmek.

t.- mekle 127b/5, 127b/7

važ' é.- Tayin ve tespit etmek,
ortaya koymak.

v.- mekle 138a/6

v.- üp 94a/16, 94b/4, 94b/8,
94b/14, 95a/11, 97b/12, 100a/5,
138a/6

vefā é.- Yetişmek, elvermek,
kafi gelmek.

v.- medigi 108a/8, 109a/8

vefāt é.- Ölmek.

v.- en 139b/16, 140a/6, 140a/7

zamm é.- Ekleme, arttırmak,
katmak.

ž.- dik 120a/2

ž.- dikde 94a/1, 107b/5, 108b/5

evlā (Ar.) Daha iyi, birincisi, başta
gelmesi lazım geleni.

e.+ dır 132b/14

evlād (Ar.) Bir anne ve baba için kendi oğulları veya kızları.

e. 132b/2

e.+ ı 129b/3, 130a/1, 130a/16, 131b/2, 132b/6

e.+ ına 136a/8, 130a/6, 130a/7

e.+ ları 124a/15

e.+ larına 136a/9, 136a/11, 136a/13

e.-ı ‘aşabe → ‘aşabe 130a/4

e.-ı ‘aşabe ol- → ‘aşabe 130a/2, 132b/7, 132b/8

e.-ı benāt → benāt 124b/1, 124b/14, 126b/9, 127b/1

e.-ı şāhib-i ferāiz ol- Mirasta ölen kişinin soyca yakın vârisin çocuğu olmak. 130a/4

e.-ı üm Annenin çocukları, ana bir erkek ve kız kardeşler. 84a/3, 84a/6, 84a/8, 92a/5

evleviyyet (Ar.) Daha layık, daha uygun olma, daha tercih edilecek durumda bulunma.

e.+ dir 131a/13

evrāk (Ar.) Yapraklar, kitap sayfaları, kağıtlar.

e.-ı perīšān Dağınık kitap sayfaları. 82b/2

evvel (Ar.) Karşılaştırma yoluyla bir yer, zaman veya oluşun bahsedilen yer zaman veya oluştan önde veya önce bulunduğunu veya olduğunu anlatır, önce.

e. 141b/6, 141b/13

e.-i ihtilāf Anlaşmazlıkların ilki. 133b/4

aşl-ı e. → aşl 124b/16

faşl fi's-sımfü'l-e. Zevî'l-erhamın birinci sınıfı hakkında. 124a/17

ferik-ı e. Vefat eden kişinin birinci kuşak yakını.

f.+ iñ 84b/5, 84b/10, 85a/5, 85a/9, 85a/10, 85b/3, 85b/5, 85b/6, 85b/9, 85b/11, 85b/14, 85b/15, 86a/3, 86a/5, 86a/8, 86a/9, 86b/6, 86b/8, 86b/9, 86b/14, 86b/16, 87a/4, 87a/5, 87a/10, 87a/14, 87a/16, 87b/14, 87b/16, 87b/16, 88a/6, 88a/8, 88a/14, 88b/3, 88b/4, 88b/8,

88b/9, 89a/6, 89a/8, 89a/14,
89a/16, 89a/17

meyyit-i e. İlk vefat eden kişi.
122a/17, 122b/2, 122b/4,
122b/5, 123b/7, 123b/8,
123b/10, 123b/11, 123b/13,
123b/14

m.+ iñ 120b/9, 120b/12,
122a/16, 123b/5

nev'-i e. Birinci tür. 83b/12,
92b/1

n.+ den 84b/7, 86a/1, 87a/8,
88b/1, 92b/14, 92b/15, 92b/16,
112a/16, 121b/17

şınıf-ı e. Birinci kuşak. 124a/5,
124a/16

şart-ı e. İlk şart. 138a/17

taşhîh-i e. İlk yapılacak olan
mirasçıların hisselerinin,
kesirsiz ve kalansız bir taksimat
yapılabilecek hale getirilme
işlemi. 121b/11

taşhîh-i e. ol- İlk yapılacak olan
mirasçıların hisselerinin,
kesirsiz ve kalansız bir taksimat
yapılabilecek hale getirilme
işlemi olmak. 122a/13, 123b/3

evvelā (Ar.) İlk önce, ilk olarak.

e. 84b/12, 90a/13, 97a/11,
110b/6, 111b/2, 112a/1, 112b/8,
119b/2, 121a/3, 132b/2

**faşl fi evvelā ve's-şınıfü'r-
rābi'** Zevî'l-erhamın dördüncü
ve birinci sınıfı. 132b/2

evvelī (Ar.) Bir önceki, dün değil daha
önceki, evvelki.

e. 124b/3, 129b/6, 132b/5,
132b/10, 133a/14

e.+ dir 124b/3, 128a/17, 128b/2,
128b/5, 128b/6, 129b/9, 131b/1

e. ol- Önce olmak. 129b/7,
133a/5

el-mes'ele-i e. Mirasçılar
arasında paylarına göre
dağıtılmasının ilki. 124b/1,
128a/16, 129b/5, 132b/3

evvelki Karşılaştırma yoluyla bir yer,
zaman veya oluşun bahsedilen yer
zaman veya oluştan önde veya önce
bulunduğunu veya olduğunu anlatır,
önce.

e. 109b/1, 122b/13, 124b/17,
125a/2, 129a/3

e.+ si 92a/3, 93a/3, 103b/14,
139a/1

evzāh (Ar.) Çok açık.

e. ol- Çok açık olmak. 105a/8
ey Hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılır.

e. 83a/17, 83b/1

eyle- 1- Etmek anlamında yardımcı fiil.
Eylemek yardımcı fiili.

aḥz e.- → aḥz

a.- dik 95b/13

a.- yebildik 84b/11, 110b/5,
111b/2, 113a/12, 114a/16,
121a/2,

a.- yüp 138b/14

‘amel e.- → ‘amel

‘a. se 96a/5

‘avl e.- → ‘avl

‘a.- di 102b/9, 103a/1, 119b/11,
119b/17

‘a.- mez 93a/3

‘a.- yen 93a/3,

‘a.- yüp 137a/5

ḍarb e.- → ḍarb

ḍ.- dik 85a/15, 85b/6, 86a/17,
86b/1, 86b/7, 86b/10, 86b/11,
87b/7, 87b/15, 87b/17, 88a/2,

89a/1, 89a/7, 89a/9, 89a/11,
91a/15, 91b/5, 91b/6, 103a/5,
103a/14, 104a/5, 104a/7,
104b/3, 104b/4, 104b/5,
104b/11, 105a/1, 106a/14,
112a/9, 113b/15, 115a/2,
115a/3, 115a/4, 115a/10,
115b/11, 116b/2, 116b/9,
116b/16, 117b/7, 117b/12,
118b/11, 120a/6, 120a/13,
121a/12, 121a/17, 121b/1,
121b/2, 122a/13, 122b/3,
122b/4, 122b/6, 122b/7, 122b/9,
122b/10, 122b/12, 123a/5,
123b/7, 123b/9, 123b/10,
123b/12, 123b/13, 123b/15,
123b/17, 124a/2, 125b/12,
125b/17, 126a/1, 128a/11,
131a/3, 132a/16, 134a/16,
135a/15, 135b/10, 136a/2,
137b/11, 137b/12, 137b/14,
139a/9, 140b/6, 140b/9

ḍ.- dikde 96b/15, 102b/14,
103b/6, 104b/7, 107a/2, 107b/7,
108b/7, 109b/8, 111a/12,
111b/3, 112b/15, 113a/1,
115a/9, 128a/6, 131a/1, 131a/75,
133b/16, 134a/12

ḍ.- sek 93b/2, 94a/2, 94a/9,
94b/5, 94b/9, 94b/14

d.- yüp 123b/3

farz e.- → farz ét-

f.- dik 91a/1, 95b/11, 95b/12,
106a/5

f.- sek 136b/5

ḥacb e.- → ḥacb ét-

ḥ.- mez 130b/5, 131b/5

ḥükm e.- → ḥükm ét-

ḥ.- se 140b/16

iẖtilāf e.- Bir konu üzerinde
anlaşamamak.

i.- diler 136b/16

iktisāb e.- Kazanmak.

i.- digi 141a/4

iktisām e.- → iktisām ét-

i.- er 138b/14

intikāl e.- → intikāl ét-

i.- digi 136a/13

i'tibār e.- → i'tibār ét-

i.- digi 126b/10, 127b/17

i.- diginden 126b/11

kesb e.- → kesb ét-

k.- digi 140b/17

kısmet e.- → kısmet ét-

ķ.- dikde 108a/16, 109a/16

ķ.- dikde 104b/15, 108a/16,
109a/16

ḳıyās e.- Karşılaştırmak,
ölçmek, mukayese etmek.

ķ.- di 133a/3

maḍrūb e.- Çarpmak.

m.- ye 93b/6

men'e.- Yasaklamak,
engellemek, önüne geçmek.

m.- ye 83b/9

murād e.- İstemek, dilemek.

m.- digimde 82b/16

naẓar e.- → naẓar ét-

n.- dik 104a/1, 104a/4

nıṣf e.- İkiye bölmek.

n.- sek 92b/5, 92b/6, 92b/7

ṣekk e.- Şüphelenmek.

ṣ.- se 136b/13

ta'alluḳ e.- → ta'alluḳ ét-

t.- se 140a/5

taḥrīr e.- Serbest bırakma.

t.- dikden 83a/2

taḫsīm e.- → taḫsīm ét-

t.- 98a/8, 98b/11

t.- dikde 98a/5, 105b/11,
105b/17, 106a/15, 106b/13,
107b/8, 108a/2, 108b/8, 109a/2,
109b/2, 109b/7, 109b/10

t.- mekdir 106b/8, 106b/17

ṭarḥ e.- → ṭarḥ ét-

ṭ.- dik 96b/1

ṭ.- dikde 96a/8, 99b/8, 99b/11

ṭ.- se 90b/3, 90b/6, 102b/2,
102b/8, 103a/9, 103a/17,
103b/10, 104a/12, 105b/9,
119a/15, 126b/15, 128b/15,
129a/5, 129a/16, 129b/10,
130a/15, 131a/9, 131a/15,
132a/3, 132a/5, 133b/8, 136b/5,
136b/11, 139b/2, 139b/4

terk e.- → terk ét-

t.- di 84b/6, 85b/16, 87a/6,
88a/16, 93a/8, 138b/16

t.- digi 110b/3, 111a/10,
111a/11, 111a/12, 111b/13,
130a/2, 130a/3, 130a/5, 138b/1,
138b/4

t.- dikde 119b/15

t.- meye 141a/7

t.- se 90b/3, 90b/6, 102b/2,
102b/8, 103a/9, 103a/17,
103b/10, 104a/12, 105b/9,
119a/15, 126b/15, 128b/15,
129a/5, 129a/16, 129b/10,
130a/15, 131a/9, 131a/15,
132a/3, 132a/5, 133b/8, 136b/5,
136b/11, 139b/2, 139b/4

tesmiye e.- Ad koymak.

t.- dim 83a/13

tezvīc e.- Evlendirmek.

t.- yemez 139b/8

vefāt e.- → vefāt ét-

v.- digi 141b/6

v.- seler 141b/5

zamm e.- → zamm ét-

z.- dik 120b/3, 137b/10,
137b/12, 137b/15

2- Ortaya koymak,
gerçekleştirmek, meydana
getirmek

e.- digi 95b/4, 96a/5

eż‘af (Ar.) Çok (daha, en, pek)
zayıf, çok kuvvetsiz, pek
dermansız.

e.+ ı 130b/5

F

farq (Ar.) İki şey arasında zaman, mesafe, fiyat, miktar vb. nicelikler bakımından fazla veya eksik kalan kısım.

f.+ ında 97a/15

farz (Ar.) 1- Hisse, pay.

f. 95b/2, 107b/13, 108b/13

f.+ a 93a/1

f.+ ın 92b/8

f.+ ından 118a/1

f.+ ını 111a/14, 113a/8, 117b/1

f.+ larını 89b/16, 114b/7, 121a/14, 122a/16, 123b/4, 137b/6, 139a/5

f.+ larının 121a/14, 122a/16, 137b/6, 138a/3, 139a/5

f. ma'a't-ta'shib Asebe yoluyla farz olan hisse. Ölenin kızı veya oğlunun kızı veya oğlunun oğlunun... kızı ile birlikte bulunduğu altıda bir ve ilave olarak asabe sıfatıyla ashâbü'l-ferâizden artan mirası alması. 83b/16, 83b/17

f.-ı muṭlaq Ölenin oğlu ve oğlunun erkek fūrû ile birlikte

bulduğunda mirasın altıda birini alması. 83b/16, 83b/17

şāhib-i f. Mirasta ölen kişinin soyca yakın vârisi. 119b/2, 120b/4, 124b/2, 124b/5, 130a/1

şāhibe-i f. Mirastaki payları Kuran ayetleriyle sabit bulunan vârisleri. 119b/2

2- İslam dininde Allah'ın emri olduğu kesin bir delille sabit olan, yapılması sevabı, özürsüz olarak terki büyük günahı, inkarı ise küfrü gerektiren itikadi, ameli, ahlaki yükümlülük, farz, kabul.

f. ét-- → ét- 90b/17, 94a/5, 94b/7, 94b/12, 117a/12, 127a/3, 127a/4

f. eyle- → eyle- 91a/1, 95b/11, 95b/12, 106a/5, 136b/5

f. ol- Kabul etmek. 133a/3, 134a/8, 136b/2

f. olun- Kabul edilmek. 93b/11, 94a/8, 95a/1, 95a/4, 95a/5, 95a/6, 95b/7, 95b/12, 95b/13, 95b/15, 106b/17, 109b/4, 130b/8, 134a/5, 134a/9, 134b/12, 135a/10, 135a/17, 135b/7, 136b/7, 136b/17,

137a/11, 137a/12, 137a/13,
141b/6, 141b/10, 141b/11,
141b/12

farziyye (Ar.) Olayları açıklayabilmek için ispatlanmamış olduğu halde benimsenen, gerçek gibi kabul edilen ilke, deneye tamamen doğrulanmadığı halde doğrulanacağı ümit edilen teorik düşünce, kuram, faraziye, hipotez.

f.-i ‘ā’ile Aile olarak kabul etmek. 110a/16

f.-i reddiye Paylar toplamını mahreçten (ortak paydadan) eksik çıkmış olarak kabul etme. 110a/16

farziyyet (Ar.) Farz olma.

f. 91b/14, 91b/15, 91b/16, 92a/7

‘alā-ṭarīkū’l-f. Farz olunan yol ile. 90b/12

fāsīd (Ar.) İyi bir işi bozan, fesatçı, ara bozucu, müfsit.

cedde-i f. → cedde

c.+ ler 128a/15

fāsīde (Ar.) → fāsīd

cedde-i f. → cedde 128a/15

mes’ele-i f. Ara bozucu mesele. 126b/10

faşl (Ar.) Bölüm, kısım.

f. fī ḥūkmū’l-esīr → esīr 141a/7

f. fī kismetī’t-tereket beyne’l-vereset-i ve’l-guremā Aralarında ölen kimseden alacaklı olan kişilerin de bulunduğu haller hakkında. 105a/13

f. fī t-tehārūc Mirasçılardan bir veya birkaçının belirli bir mal veya hisse üzerine anlaşarak mirastan çekilmesi hakkında. 109b/11

f. fī evvelā ve’s-şınıfū’r-rābi’ → evvelā 132b/2

f. fī’l- ġarḳā ve’l-ḥarḳā ve’l-hedmā Boğulma, yanma ve göçük altında kalma gibi felaketlerde ölen kimselerin mirastaki durumları hakkında. 141b/2

f. fī’l- ḥaml Anne karnındaki çocuğun mirastaki hâli hakkında. 138a/4

f. fī’l-ḥunṣā Hünsa olan kişilerin mirastaki durumları hakkında. 136a/16

f. fi'l-mefkūd Kaybolmuş diri veya ölü olduğu bilinmeyen kişinin mirastaki hâli hakkında. 139b/5

f. fi's-sımfü'l-bi-şāliḡ evvel Zevî'l-erhamın üçüncü sınıfı; ölen kişinin babasının ve annesinin kızlarının ve oğullarının kızlarının çocukları hakkında. 129b/3

f. fi's-sımfü'l-evvel Zevî'l-erhamın birinci sınıfı; ölenin kızlarının ve oğullarının kızlarının çocukları hakkında. 124a/17

f. fi's-sımfü'r-rābi' Zevî'l-erhamın dördüncü sınıfı; ölenin dede ve büyükannesinin kızlarının ve oğullarının kızlarının çocukları hakkında. 131a/10

f. fi's-sımfü's-şānī Zevî'l-erhamın ikinci sınıfı; ölen kişinin sahih olmayan dede ve büyükannesi hakkında. 128a/14
f.+ da 141b/3

f.-ı 'ātī → 'ātī 138a/4

f.-ı 'illet-i irṣ Miras almaya mani olan haller hakkında. 83b/7

f.-ı taṣḥīḡ Mirasçılarının hisselerinin, kesirsiz ve kalansız bir taksimat yapabilecek hale getirilmesi hakkında. 104b/8

f.ü'l-ḥiṭāb Hitap faslı, iki sözün arasını ayıran cümle, başlangıçla asıl madde arasındaki Amma., Badeza. gibi sözler. 82b/8

fī-f.ü'l-düyün Vefat eden kişinin borçlarının ödenmesi hakkında. 108a/8, 109a/8

fazla (Ar.) Her zamankinden veya gerekenden çok, ziyade.

f. 110a/11, 138b/11

f.+ sı 139a/8

f. kıl- Arttırmak. 110a/11

febihā (Ar.) Ne ala, ne güzel.

f. 105a/16, 111a/15, 113a/9, 120b/11, 137a/17, 138b/9, 138b/13

fehṽā (Ar.) Anlam, mana.

f.+ sınca 83a/7

fenn (Ar.) Matematik, fizik, kimya, biyoloji vb. ispat ve tecrübeye dayanan ilimlerin ortak adı.

f.-i ferā'iz Feraiz ilmi. 82b/15

f.-i mezkūr Adı geçen ilim. 82b/16, 83a/5

fennī (Ar.) Fenne ait, fenle ilgili.

baḥr-i f. → baḥr 83a/13

ferā'iz (Ar) 1- Farz olunan şeyler, mirasta belirli paylar, sehmeler.

f. 82b/8, 102a/12, 110a/14, 93a/16

f.+ de 82b/15

f.+ i 128b/4

f.-i mesā'il Mirasın, mirasçılar arasında paylarına göre dağıtılmasında söz konusu olan paylar. 100a/7, 102a/12

aṣḥāb-ı f. → aṣḥāb 110a/11

a.+den 110a/13

a.+ iñ 110a/10

evlād-ı şāḥib-f. → evlād 130a/4

lafz-ı f. Feraiz kelimesinin manası.

l.+ den 83a/13

mesā'ilü'l-f. Mirasta belirli paylar, sehmeler hakkındaki meseleler. 102a/10

2- İslam hukukunda mirastan ve mirasın vârislere intikal ve taksiminden bahseden ilim.

fenn-i f. → fenn

f.+ de 82b/15

tārīḥ-i lafz-ı f. Feraiz ilmi tarihi.

t.+ den 83a/13

ferd (Ar.) İnsanlardan her biri, belirli olmayan şahıs, kişi, kimse, birey.

f.+ e 105a/14

f.+ iñ 91b/2, 104b/15, 104b/16, 105a/3, 105a/4, 105b/2, 106a/4, 107a/6

f.+ ine 85b/1, 85b/7, 86b/4, 86b/12, 87b/12, 88a/3, 89a/4, 89a/12, 91b/2, 91b/7, 104b/13, 105a/3, 113b/13, 114a/1, 115a/7, 115b/11, 116b/11, 116b/17, 117b/10, 117b/13, 118b/13, 119a/2, 120a/8, 120a/14, 123a/7, 123a/11, 125b/14, 134a/15

ma'rifet-i küll-i f. Kişilerin tamamının hünerleri. 107a/7

ferīḳ (Ar.) İnsan topluluğu, cemaat, nesil, göbek, kuşak, batın.

f.+ a 104b/8, 104b/10, 104b/13, 107a/5, 130a/9, 133b/2

f.+ iñ 85b/2, 85b/7, 85b/8, 86b/5, 86b/12, 87b/12, 88a/4, 89a/5, 89a/13, 91b/3, 91b/7, 104b/12, 104b/12, 104b/13, 104b/14, 105a/2, 105a/9, 106a/17, 106b/6, 106b/15, 107a/7, 113b/14, 114a/1, 114a/2, 115a/7, 115a/11, 115a/12, 116b/12, 116b/17, 117b/10, 117b/13, 117b/14, 118b/14, 119a/2, 120a/9, 120a/13, 120a/14, 123a/8, 123a/11, 125b/15, 130a/10

f.+ ina 85b/1, 86b/4, 86b/5, 87b/12, 89a/4, 91b/2, 113b/13, 113b/14, 115a/7, 116b/11, 117b/9, 117b/10, 118b/13, 120a/8, 120a/9, 123a/7, 125b/14, 125b/15, 134a/15

f.+ inñ 105a/3, 114a/11, 114a/12, 116b/17, 123a/11

f.-ı ‘avle → ‘avl 110a/15

f.-ı evvel → evvel 84b/4, 84b/5, 84b/9, 84b/10, 85a/5, 85a/9, 85a/10, 85b/3, 85b/5, 85b/6,

85b/9, 85b/11, 85b/14, 85b/15, 86a/3, 86a/5, 86a/8, 86a/9, 86b/6, 86b/8, 86b/9, 86b/14, 86b/16, 87a/4, 87a/5, 87a/10, 87a/14, 87a/16, 87b/14, 87b/16, 87b/16, 88a/6, 88a/8, 88a/14, 88b/3, 88b/4, 88b/8, 88b/9, 89a/6, 89a/8, 89a/14, 89a/16, 89a/17

f.-ı şālīs Üçüncü kuşak. 85b/16, 87a/6, 88a/15, 88a/16

f.-ı şānī İkinci kuşak. 84b/5, 84b/10, 85a/6, 85a/11, 85b/5, 85b/7, 85b/12, 85b/15, 85b/16, 86a/4, 86a/9, 86b/9, 86b/17, 87a/5, 87a/16, 87b/17, 88a/8, 88a/14, 88a/15, 88b/4, 88b/9, 89a/9, 89a/17

fetāvā (Ar.) Fetvalar.

f.-yı sehm Ölen kişinin geride bıraktığı hisseler hakkında olan fetvalar. 138a/15

fetvā (Ar.) Bir mesele hakkında şeriatın hükmünü anlamak için sorulan soruya müftü tarafından muhatap zikredilmeden verilen cevap, sorunun şer’î cevabı.

f. 90b/5, 116a/3

f.-yı şerîf Mübarek fetva.
89b/17, 90a/6, 136a/1

fevķ (Ar.) Üst, üst taraf, yukarı.

f.+ ı 141b/12

f.+ ina 98b/3

f.+ ında 97a/13, 97a/16, 97b/2

fevt (Ar.) Ölüm, mevt.

f. ol- Ölmek. 84b/4, 85b/14,
87a/4, 88a/13, 90b/2, 90b/5,
90b/10, 91a/2, 93a/7, 98b/10,
99b/14, 102a/14, 102b/2,
102b/8, 102b/16, 103a/8,
103a/16, 103b/9, 104a/11,
105a/16, 105b/4, 106b/2,
106b/8, 107a/16, 108a/12,
109a/12, 109b/14, 110b/3,
111a/1, 111a/4, 111a/7,
111a/15, 111a/12, 112b/6,
113a/9, 114a/13, 116a/15,
117b/3, 118a/2, 118b/3,
119a/14, 119b/8, 119b/14,
120b/15, 121b/7, 122a/5,
122b/15, 124b/7, 124b/9,
125a/9, 126b/13, 127b/4,
128b/14, 129a/4, 129a/14,
129b/9, 130a/10, 131a/8,
132a/4, 132b/17, 133b/7,
134b/4, 136b/4, 136b/10,
138b/15, 139b/2, 139b/3,

140a/10, 140b/1, 141b/6,
141b/11, 141b/13, 142a/16

frenġ (Far.) Frenklere ait, Frenk
tarzında.

taķsīm-i f. Avrupalı tarzda pay
etme. 97b/7

fuķahā (Ar.) Fıkıh alimleri, fıkıh
ilminde söz sahibi olan kimseler,
fakihler.

ıştılah-ı f. Fakihlerin tabiri.

ı.+ da 139b/6

fürūz (Ar.) Farzlar, paylar, hisseler.

f.-ı muķadder Ashab-ı fera'ize
takdir edilen belirli hisseler.
92b/1

bāb maķāricü'l-f. → bāb
92b/1

bāb mari'fetü'l-f. ve
müstaķķihā → bāb 83b/10

f.-ı sitte Altı farz. 92b/7, 92b/9

redd 'alā-zevī'l-f.ü'n-
nesebiyye Belirli pay sahipleri
hisselerini aldıktan sonra kalanı
kesin olamayan pay
sahiplerinin hisseleri oranında
kendilerine bölüştürülmesi hâli.
83b/6

fürü' (Ar.) Bir kimsenin kendinden sonra gelen çocukları, torunları ve bunların sulbünden gelenler.

f. 124b/15, 126b/16, 127b/2, 133b/6

f.+ a 124b/14, 127b/9

f.+ dan 126b/11, 126b/17, 127a/4, 127b/12, 127b/13, 130b/8, 133b/3

f.+ ı 124b/8, 127a/1, 127a/3, 130b/4, 131a/7, 135b/1

f.+ ına 130a/15

f.+ ında 133b/2, 133b/2, 135a/1

f.+ ından 130a/11, 130a/12, 130a/14

f.+ mın 130a/8, 130b/13, 133b/2

f.+ ları 130b/2

f.+ larına 130b/1, 136a/7

f.+ larıyla 135b/17

f.+ nuñ 134a/8, 134a/9

f.+ uñ 125a/10, 130a/9, 134a/5

f. ol- 134b/2, 134b/3

'aded-i f. → 'aded 126b/13, 130b/14

ebdān-ı f. → ebdān 124b/6, 124b/15, 126b/15, 127b/2, 129b/13, 130a/15

e.+ ı 134b/9, 134b/12

ebdān-ı f. 'ét- → ebdān 124b/15

te'addud-i f. Bir kimsenin kendinden sonra gelen çocukları, torunları ve bunların sulbünden gelenlerin sayısının birden fazla olması. 127b/1

fütür (Ar.) Yeis, keder, ümitsizlik.

f. 127a/16, 128b/10

f.+ ı 124a/17

G

ğadr (Ar.) Haksızlık etme, bir kimsenin zarara uğramasına sebep olma.

ğ. 110a/3

gāh (Far.) Zaman, vakit.

g. 85a/12, 91a/13, 113a/12, 114a/16, 114b/6, 139a/4

ğā'ib (Ar.) Ortadan kalkan ve ne olduğu bilinmeyen (şey veya kimse) yitik, kayıp.

ğ. 140a/11

ğ.+ dir 139b/6

ğāyib (Ar.) Ortadan kalkan ve ne olduğu bilinmeyen (şey veya kimse) yitik, kayıp.

ğ. 140b/1, 140b/10

ğanīmet (Ar.) Savaşta düşmandan alınan savaş esirleri, sivil esirler, menkul ve gayrimenkul mallar.

fī-ğ. ol- Menkul ve gayrimenkul mallardan olmak. 141a/1

ğarīm (Ar.) Alacaklı kimse.

ğ.+ e 108a/9, 109a/9

ğ.+ iñ 108a/9, 108a/11, 109a/9, 109a/11

ğark (Ar.) Suya batma, suda boğulma.

ğ. 141b/5, 141b/13, 142a/2, 142a/6, 142a/9, 142a/12, 142a/13, 142a/14,

ğ. ol- Boğulmak. 141b/3

ğayr (Ar.) Başka bir kimse, başkası.

ğ. 133a/1

ğ.+ ı 142a/12, 142a/14, 142a/19

ğ.+ ından 138b/2

ğ.-ı nihayet Sonu olmayan, ebedi. 100b/6

ğ.ü'n-nihāyet Sonu olmayan, ebedi. 120b/15

mefkūd-ı ğ. Diğer diri yahut ölü olduğu bilinmeyen kişiler. m.+ ı 139b/16

muḳırr bi'n-neseb'ale'l-ğ. Ölenin, nesebini kendisinden başka bir kimseye isnad ederek, akrabasından olduğunu ikrar ettiği nesebi belli olmayan kimse. 83b/6

ğéc- (Devam etmekte olan bir şey) Bir safhadan başka bir safhaya girmek, yeni bir safhaya başlamak, atlamak.

g.- dikde 139b/14

g.- en 121b/8

gel- 1- Varmak, ulaşmak, erişmek, vasıl olmak.

g.- en 85a/13, 85a/14

g.- dik 85a/6, 86a/5, 87a/11, 88b/5, 91a/5, 93a/11, 110a/4, 110b/11, 112a/13, 113a/2, 113b/2, 114b/12, 116b/4, 117b/4, 118a/7, 118b/6, 121b/3, 121b/11, 122a/9, 122b/17, 132a/8, 140a/13, 140b/3

g.- dikde 137b/13

g.- mesün 118a/13

g.- mez 92b/9	anlamında kullanılır ve
g.- se 92b/10, 92b/10	bunlardan birinin tercih
g.- üben 92b/7	edilebileceğini gösterir.
g.- üp 138b/12, 141a/15	g. 128a/17, 128b/1, 129a/10,
g.- irdi 92b/9, 116a/11	129a/11, 131b/1, 131b/2,
2- ... olduğu görülmek, ...	132b/7, 132b/8, 141a/11,
olduğu meydana çıkmak.	141a/11
lâzım g.- Gerekmek, icap	gibi Benzerlik bildirir; benzer,
etmek.	benzeyen.
l.- irdi 110b/3, 119b/6	g. 83a/4, 92a/10, 96b/14,
halel g.- Zarar gelmek. 119a/13	98a/10, 99a/14, 100a/3,
3- (İsimlerin yönelme hâliyle)	100a/10, 100a/11, 100a/13,
Etmek yardımcı fiili yerine	100a/14, 100a/15, 100a/16,
kullanılır.	100b/1, 100b/2, 100b/3, 100b/4,
vücūda g.- miş ol- Hasıl olmak,	110b/3, 110b/15, 111a/10,
meydana gelmek. 126b/6	111a/11, 111a/12, 111b/13,
ger (Far.) Eger edatının nazımda	119b/5, 124b/4, 126b/10,
kullanılan şekli.	126b/13, 127a/1, 129a/2,
g. 83b/1, 84a/7, 136a/10	129b/5, 129b/7, 130a/2, 130a/3,
gerek 1- Herhangi bir şeyin	130a/5, 130a/10, 131a/17,
yapılabilmesi veya olabilmesi için şart	131b/8, 131b/12, 131b/16,
olan (şey), lazım.	132b/4, 132b/8, 132b/9,
g.+ dir 119b/13	132b/13, 132b/16, 133a/7,
2- Cümlede aynı görevi yapan	133a/9, 133b/3, 136a/13,
kelimelerin her birinin başına	136a/15, 138b/1, 138b/4,
ayrı ayrı getirildiğinde İster.	139b/17, 140a/4, 141a/5,
	141a/8, 141a/10, 141b/3,
	g.+ dir 84a/2, 93a/7, 115b/7,
	115b/8, 119b/4, 133a/6

gét- (Bir şey veya bir kimse) Konuşana göre yakın bir yerden daha uzak bir yere doğru hareket etmek, bir mesafe katedip yakın bir yerden daha uzak bir yere varmak, azîmet etmek.

g.- mişlerdir 115b/17

g.- di 136a/7

göbek Nesil, soy, kuşak.

g.+ edir 138b/7

gör- (Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şahit olmak, müşahede etmek.

g.- dük 85a/1, 104a/4

g.- elim 84b/13

g.- ürsün 116a/11

görül- (Oluşu veya var olduğu) Gözlenmek, müşahede edilmek, şahit olunmak.

g.- mez 141a/9

gūlām (Ar.) Delikanlı, genç oğlan.

ğ. 84b/1, 85b/16, 87a/6, 88a/16

ğuremā (Ar.) Alacaklılar, garimler.

faşl fī kısmeti't-tereket beyne'l-vereset-i ve'l-ğ. → faşl 105a/13

şūret-i takṣīm-i ğ. Vefat eden kişinin alacaklılarına paranın pay edilmesi hakkında misal. 99b/12

gümān (Ar.) Zan, şüphe.

bī-gümān Şüphesiz, muhakkak. 84a/6

gün Dünyanın kendi yörüngesi etrafında bir defa dönmesinden ibaret 24 saatlik zaman parçası.

g.+ den 139b/12

günāh (Far.) Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış, masiyet.

bī-ḥadd-g. Sınırsız günah. 83a/17

H

ḥaben (Ar.) Kısaltma, kısaca.

ḥ. 136a/16

ḥaber (Ar.) Olmuş veya olmakta bulunan bir şeye dair orada olmayanlara erişen bilgi, ondan ona nakledilen söz.

ḥ.+ i 139b/6

ḥacb (Ar.) Başka vâris bulunması sebebiyle bir şahsı tamamen veya kısmen mirastan menetmektir.

ḥ. 92a/9

h. ét- → ét-90a/5, 92a/1, 92a/8, 92a/9, 92a/11, 92a/15, 92a/17

h. eyle- → eyle-130b/5

h.+ ından 92a/9

h.-ı hirmān Bir vârisi mirastan tamamen mahrum etmek. 92a/1, 92a/2, 92a/3, 92a/5, 92a/8, 92a/17

h.-ı noḡṣān Bir vârisin payını çoktan aza indirmek. 92a/1, 92a/14

bābü'l-h. → bāb 91b/17

hācet (Ar.) Gerek duyulan, muhtaç olunan şey, ihtiyaç.

h. 93a/14, 93a/15, 102a/17, 102b/4, 102b/12, 105b/2, 106b/6, 110a/6, 110a/7, 110b/14, 111b/11, 112a/16, 112a/17, 113a/5, 113a/6, 113b/2, 113b/4, 116b/6, 116b/7, 117b/6, 118a/9, 118a/10, 118b/8, 118b/8, 118b/9, 120a/4, 120a/5, 121b/5, 121b/6, 122a/3, 122a/5, 123a/3, 140a/14, 140a/15, 140b/4

h. ol- Gerekli olmak. 105b/8, 105b/2, 119a/14, 121b/17

h.ü' ḡ-ḡarb → ḡarb 88b/9

fe-lā-h. Gerek olmaması. 85a/10, 87a/15

fe-lā-h.ü' ḡ-ḡarb → ḡarb 93a/13, 102a/14, 103a/3, 140b/5

ḡadd (Ar.) Sınır.

bī-h.-günāh Sınırsız günah. 83a/17

ḡadīs (Ar.) Hz. Muḡammed'in sözleri, davranışları ve başkalarının yaptığı kendisi tarafından tasvip edilen hareketleri.

h.-i ṣerīf Hz. Muḡammed'e ait söz, emir veya davranışlar. 82b/11, 83a/5, 83a/11

hakezā (Ar.) Bunun gibi, yine öyle, keza.

h. 93b/3

ḡaḡīḡī (Ar.) Asıl olan, uydurma olmayan, doğru, sahih.

h. 126a/17, 126b/1

ibn-i h. ol- Öz oğul olmak. 126b/5

ḡākime (Ar.) Hükmeden, buyruğunu yürüten, hakimiyet kurmuş olan, egemen.

re'y-i h. Çoklukla kabul gören fikir. 138a/15

hakık (Ar.) Hukûkun veya geleneğin bir kimseye tanıdığı şey, hisse, pay.

h.+ ı 117a/14

h.+ larını 85b/3, 85b/9, 86b/6, 87b/13, 89a/6, 91b/4, 91b/9, 113b/15, 114a/3, 115a/8, 115a/13, 116b/12, 117a/1, 117b/11, 117b/15, 118b/14, 119a/3, 120a/10, 120a/15, 123a/8, 125b/16

nısf-ı h. Hakkedilen payın yarısı.

n.+ ı 139b/3

hakıkında Üzerine, için, husûsunda, dair, müteallik.

h. 139b/7, 139b/16

hâl (Ar.) Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

h. 106b/1, 110b/13, 111b/10, 113a/4, 140a/4,

h.+ e 90b/15, 105a/15, 105b/1, 106a/6, 107a/13, 109a/5, 112a/8, 112b/14, 113a/17, 113b/3, 113b/8, 114b/13, 114b/17, 116b/4, 117b/5, 118a/7, 118b/6, 120b/3,

121a/10, 121b/4, 123a/16, , 132a/14, 140a/13, 140b/3

h.+ i 83b/1, 83b/16, 84a/2, 84a/3, 84a/4, 84a/8, 84a/10, 84a/11, 84a/13, 89b/4, 89b/8, 89b/13, 90a/1, 141a/14

h.+ in 139a/10

h.+ inde 141a/3

h.-i islâm İslam dininde. 140b/16

h.-i reddet Bir defa redetme hâli. 140b/17

alâ-küll-i h. Hallerin hepsine göre. 141a/17

hâl (Ar.) Dayı, annenin erkek kardeşi.

h. 131a/11, 131b/, 131b/8, 132a/8, 133a/7, 133a/9, 133b/12, 134a/8, 134a/9, 134a/17, 134b/2, 134b/12, 135a/10, 135a/11, 135a/13, 136a/6, 136a/8, 136a/11

h.+ i 131b/11, 131b/16, 132a/1, 132a/5, 132a/6, 134b/7

h.+ in 133b/13, 139a/10

h. ol- Dayı olmak. 135a/8, 135a/11

hâle (Ar.) Teyze, annenin kız kardeşi.

h. 131a/16, 132a/12, 133a/9,
133a/14, 134a/3, 134a/9,
134a/10, 135a/7, 135a/8,
135a/9, 135a/10, 136a/7,
136a/8, 136a/9, 136a/11,
139b/1

h.+ niñ 133b/8, 133b/13, 134a/3

h.+ si 131b/7, 131b/8, 131b/11,
133a/3, 133a/4, 133a/5, 133a/7,
134b/6, 134b/6, 134b/7

h.+ sini 132a/2, 132a/5

h.+ siniñ 135b/5, 136a/2

halel (Ar.) Bozukluk, eksiklik, fesat,
noksan.

h. gel- → gel- 119a/13

hālet (Ar.) Hal, nitelik, keyfiyet.

h. 86a/13, 87b/3, 88b/14,
91a/11, 93a/12, 134a/8

hālik (Ar.) Helak olan, helak olacak
durumda bulunan, fani.

h. ol- Helak olmak. 140b/15

hālişen (Ar.) Hâlis olarak, temiz
kalplilikle, samîmiyetle, hâlisane.

h. 83a/12

hāmil (Ar.) Gebe

h. 138b/3, 138b/16, 139b/2,
139b/3

hāmīs (Ar.) Beşinci.

aşl-ı h. → aşl 119b/1, 125a/5

mes'ele-i h. Beşinci mesele.
133a/6

hāml (Ar.) Gebe, hamile.

h. 138a/5, 138a/7, 138a/9,
138a/12, 138a/14, 138a/15,
138a/17, 138b/2, 138b/12

h.+ da 139b/17

h.+ ın 138a/17, 138b/1, 138b/4

h.+ ını 138b/1

h.-ı müzekker Erkek çocuğa
hamile olmak. 138b/16

faşl fi'l- h. → faşl 138a/4

irş-i h. Hamile kadına miras
düşme. 138a/17

mesā'il-i h. Anne karnındaki
çocuğun mirastaki durumu.

m.+ ı 138b/7

rüfekā'l-h. Hamile kadının
yakınları. 138a/15

hamsān (Ar.) Beşler.

h.-ı re's Mirasçı olan kişilerden
beşi. 101a/2, 101b/6

hamse (Ar.) Beş.

h.-i emşāl → emşāl 117a/5

h.-i emşāl-i maḍrūb → emşāl
117a/5

h.-i emşāl-i re's → emşāl
100b/12

mes'ele-i h. Beş mesele.
124b/14, 129a/8

muwāfaḳat bi'l-h. Beş sayısı
ile tevafuk olma.

m.+ dūr 99b/9, 100a/16

uşūl-ı h.-i sābıka Geçmişte
yaşayan beş kişinin
kendisinden geriye doğru kan
bağı olan kimseler, ana, baba,
dedeleri ve nineleri.126b/10

hamsin (Ar.) Elli, ellinci.

h.+ inden 87a/3

h.-i re's Kişilerin ellisi. 87a/2,
101b/3

hāne (Far.) Kısımlara ayrılmış bir
şeyin bölümlerinden her biri, bölüm,
göz.

h. 96b/2, 96b/13

h.+ de 99a/15

h.+ lerini 95b/2, 95b/10

h.+ niñ 95a/16, 98a/16

h.+ si 95b/3, 95b/12, 96a/14,
96b/5, 96b/9, 96b/10, 97a/1,
97a/3, 97a/5, 97a/7, 98a/1,
99a/16, 100a/6

h.+ sinde 95a/17, 95a/17, 95b/1,
95b/4, 95b/6, 95b/7, 95b/8,
95b/9, 95b/10, 95b/12, 95b/14,
95b/15, 95b/16, 96a/1, 97a/15,
97a/16, 97b/1, 97b/2, 97b/12,
97b/14, 97b/16, 98a/2, 98a/3

h.+ sinden 95a/13, 95a/14,
95a/15, 95b/13, 95b/17, 97a/13,
97b/8

h.+ sine 95a/16, 95b/11,
97b/10, 98a/2

h.+ sini 95b/3, 95b/11, 96a/8,
96b/1, 96b/15

h.+ ye 99a/1, 100a/3

harbī (Ar.) Düşman.

141a/11

hāric (Ar.) Bir şeyin sınırları dışında
kalan yer, dış, dışarı.

h. ol- Dahil olmamak. 109b/12,
109b/16, 138b/5

ḥark (Ar.) Yakma, ihrak.

ḥ. 141b/5

ḥasebiyle Dolayısıyla, -den ötürü, -den dolayı.

ḥ. 92a/12

ḥāsıl (Ar.) Husule gelen, olan, meydana çıkan.

ḥ. 104b/16, 114b/9, 123b/6, 137b/5, 137b/8, 138a/6

ḥ. ol- Meydana gelmek, ortaya çıkmak, peyda olmak. 85a/16, 86b/3, 87b/10, 89a/2, 91a/17, 93b/2, 93b/8, 94a/3, 94a/9, 94a/14, 94b/1, 94b/5, 94b/1, 94b/15, 95a/2, 95a/3, 95a/5, 95a/7, 95a/10, 96a/17, 97b/5, 98b/6, 99a/2, 99a/4, 99a/5, 99a/6, 99a/8, 99a/9, 99a/11, 99a/13, 99b/4, 99b/8, 100a/5, 105a/4, 105b/3, 105b/16, 106b/16, 113b/12, 115a/5, 115b/15, 116b/9, 117b/8, 118b/12, 120a/7, 122a/14, 123a/5, 125b/13, 128a/7, 133b/17, 134a/13, 135b/11

ḥ.-ı ḍarb → ḍarb 96a/8, 96b/8, 106b/7, 108a/11, 109a/11, 121a/16

ḥāşılı (Ar.) Sonuç olarak, sözün kısası, velhasıl, hulasa.

beyne'l- ḥāşılı → beyn 138b/11

ḥ. 88bb/17, 137b/1

ḥātır (Ar.) Düşünme, akılda tutma yeteneği, zihin, hafıza.

ḥ.+ ımda 83a/1

ḥattā (Ar.) Bile, dahi, üstelik, bundan başka, hem de. gibi anlamı kuvvetlendirmek için kullanılır.

ḥ. 115b/10, 139b/7, 139b/8, 139b/16

ḥātūn (Far.) Kadın.

ḥ. 138a/6

ha'ulāi (Ar.) Bunlar.

ḥ.+ den 84a/7

ḥayāt (Ar.) Organların canlılığının varlığını devam ettirecek şekilde işlemesi ve canlıların, organlarının gösterdiği faaliyet sonucunda varlıklarını sürdürmesi durumu, sürüp giden yaşama, canlı olma, dirilik.

ḥ. 140a/3, 140a/9, 140b/7, 140b/8

ḥ.+ da 141b/7, 142a/6

ḥ.+ ı 139b/6, 141a/12

ḥayf (Ar.): Haksızlık, zulüm.

ḥ. 109a/3

ḥayr (Ar.) Her durumda ve şartta herkesin katında iyi ve makbul olan hal ve iş.

ḥ.+ 11a 82b/16

ḥ. ol- Hayırlı olmak. 116a/9

ḥayy (Ar.) Diri, canlı, hayat sahibi kimse.

ḥ.+ dır 139b/7

ḥayyen (Ar.) Diri ve canlı olarak.

ḥ. 140b/11, 138b/5, 138b/13

ḥāzır (Ar.) Şimdiki, şimdi var olan.

vāriṣ-i ḥ. Hâlihazırdaki mirasçı.

v.+ 1 140a/1

ḥazret (Ar.) Şahıs veya kutsal sayılan varlık isimlerinin başına getirilip Farsça isim tamlaması şeklinde kullanılır ve saygı ifade eder.

ḥ. + leri 92a/11, 137a/10, 140b/16

Ḥ.-i ‘Abdu’l-allah
“‘Abdullah Hazretleri”
141b/9

Ḥ.-i ‘Ali “Ali Hazretleri”
141b/8, 142a/4

Ḥ.-i ‘Amr “Amr Hazretleri” 115b/8

Ḥ.-i İmām Ebū Yūsuf
“İmām Ebū Yūsuf Hazretleri” 136b/16,
137a/4, 137a/9, 138a/11,
138a/13

Ḥ.-i İmām Muḥammed
“İmām Muḥammed Hazretleri” 138a/8,
138a/10, 139b/12

Ḥ.-i İmām Şāfi’i “İmām Şāfi’i Hazretleri” 141a/2

Ḥ.-i İmāmeyn “İki imam, Hanefî mezhebinin kurucusu Ebû Hanîfe’nin iki talebesi Ebû Yūsuf ve Muhammed Hazretleri” 141a/2

ḥazẓ (Ar.) Pay, kısmet, nasip.

bi-ḥ.ü’ s-şüret Misaldeki (miras meselesindeki) paylar. 125a/7

li’z- zekeri mişlu ḥ.i’l-ün-seyeyn İki dışının payı kadarı. 115b/8, 124b/8, 124a/12, 124a/15, 124a/17, 125a/2, 125b/5, 125b/8, 126a/4, 126a/6,

126a/9, 126a/11, 126a/14,
126a/15, 126b/3, 126b/7,
128b/14, 129a/3, 129b/14,
130b/3, 130b/16, 131a/6,
131b/8, 132a/6, 133b/3, 133b/4

hedm (Ar.) Yıkma, tahrip etme.

h. 141b/5

hem (Far.) Birden fazla şeyin birlikte bulunduğunu veya birden fazla işin birlikte yapıldığını gösterir.

h. 82b/8, 129a/15, 133a/12,
133a/13, 141a/8

hemān (Far.) Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.

h. 84a/7

hemîşe (Far.) Daima, her zaman.

h. 83b/2

her Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir, –nin hepsi, bütün, cümle.

h. 84b/7, 85a/12, 85b/2, 85b/8,
85b/8, 85b/13, 86a/1, 86a/15,
86b/5, 86b/12, 87a/1, 87a/3,
87b/5, 87b/12, 88a/4, 88a/10,
88a/12, 88b/1, 89a/5, 89a/13,
89b/2, 89b/3, 90b/14, 91a/3,

91a/13, 91b/3, 91b/7, 91b/11,
91b/13, 92b/10, 93a/15, 93b/5,
93b/6, 93b/11, 94a/5, 94a/8,
94a/8, 94a/15, 94b/3, 94b/8,
94b/13, 94b/17, 95a/6, 95a/10,
98a/5, 98a/9, 98a/16, 98a/16,
98b/5, 99b/2, 100a/1, 100a/5,
100a/6, 102a/16, 102a/17,
102b/4, 102b/12, 104b/8,
104b/14, 104b/15, 104b/16,
105a/2, 105a/3, 105a/5, 105a/7,
105a/9, 105a/11, 105a/14,
105b/1, 105b/2, 105b/8,
105b/11, 105b/15, 105b/17,
106a/1, 106a/4, 106a/9,
106a/12, 106a/13, 106a/15,
106a/17, 106b/5, 106b/6,
106b/15, 106b/5, 107a/5,
107a/6, 107a/12, 107b/8,
108a/2, 108a/9, 108a/9,
108a/11, 108b/8, 109a/2,
109a/9, 109a/11, 110b/8,
111b/11, 111b/14, 112b/10,
113a/5, 113a/6, 113a/12,
113b/14, 114a/1, 114a/2,
114a/6, 114a/8, 114a/16,
114b/6, 115a/7, 115a/11,
115a/12, 115a/16, 115b/1,
115b/2, 115b/3, 115b/5,
115b/13, 115b/17, 116a/12,
116a/17, 117a/8, 117b/10,
117b/13, 117b/17, 118a/11,

118a/14, 119a/2, 119a/9,
120a/9, 120a/13, 120a/14,
120b/10, 121a/5, 121a/13,
122a/15, 123a/8, 123a/11,
123a/16, 123b/1, 124a/1,
124a/2, 125b/15, 129a/4,
130a/3, 130a/9, 131a/4,
131a/15, 133b/2, 135a/12,
135b/14, 135b/14, 137a/16,
137b/1, 137b/5, 137b/7,
138a/2, 138b/8, 138b/10,
138b/14, 139a/4, 139a/9,
140b/10, 141a/8, 141b/7,
141b/14, 142a/18

hergiz (*Far.*) Asla, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

h. 141a/10

hevā (*Ar.*) Hava. Dünyayı çeviren atmosfer. Yer ile gök arası.

h.+ dan 94a/5

hıfz (*Ar.*) Koruma, saklama, muhafaza etme.

h. 82b/16

h. ét- → ét- 82b/14

hılt (*Ar.*) Bir karışımdaki maddelerden her biri.

h. ol- Karışmak. 131b/5, 132a/4

h̄in (*Ar.*) Zaman, vakit.

h.+ inde 83a/5

h.-i kısmet Mirası pay etme zamanı. 114b/6, 115a/10

hirmān (*Ar.*) Nasipsizlik, mahrumiyet.

hacb-ı h. Bir vârisi mirastan tamamen mahrum etmek. 92a/1, 92a/2, 92a/3, 92a/8, 92a/17

h.+ ıyla 92a/5

hicret (*Ar.*) Miladi 622 tarihinde Hz. Muhammed'in Mekke'den Medine'ye göçü, İslam takviminde tarih başı.

tārīh-i h. Hicret tarihi.

t.+ inden 82b/17

hilāf (*Ar.*) Zıt olma, karşı olma, aykırılık, zıddiyet, ihtilaf.

h. 137b/16

himmet (*Ar.*) Yardım, ihsan.

şarf-ı h. Ciddi gayret göstermek. 83a/7

hisāb (*Ar.*) Hesap, Bilinen veya kabul edilen sayı ve değerler üzerinde matematik işlemlerin yapılması işi.

bi-h.ü'd-derece → derece 132b/12

bi-ḥ.ü'l-kuvvet Yakınlık derecelerinin hesaplanması.

ḥ.-ı kerrāt Kerrat cetveli, çarpım tablosu. 93b/3

ḥ.-ı mezkūr Adı geçen hesap. 107b/9, 108a/3, 108b/9, 109a/3

‘ilm-i ḥ. Hesap bilgisi, aritmetik, matematik.

‘i.+ a 100a/7

‘i.+ da 93a/16

‘i.+ dan 83a/9

ḥişşe (Ar.) Bölünen bir bütünden bir kimseye düşen kısım, pay.

ḥ. 98a/10, 141b/11, 142a/15, 142a/16

ḥ.+ den 141b/12

ḥ.+ lerinden 140b/14

ḥ.+ si 130b/14

ḥ.+ sine 104b/15, 105a/3, 105b/15

ḥ.-i bint → bint 136b/12, 137a/14

ḥ.-i ḥunṣā Hünsa olan kişinin payı. 137a/12

ḥ.-i ibn → ibn

ḥ.+ den 136b/12

ḥ.-i mezkūre Zikredilen pay.

ḥ.+ yi 141b/11

ḥ.-i şer‘iyye Şeriatın belirlediği hisse. 142a/19

ḥiṭāb (Ar.) Sözü veya yazıyı bir kimseye yöneltme, tevcih etme.

ḥ. 115b/10

faṣlū'l-ḥ. Hitap faslı, iki sözün arasını ayıran cümle, başlangıçla asıl madde arasındaki Amma., Badeza. gibi sözler. 82b/7

ḥizā (Ar.) Doğru bir çizgi üzerinde yan yana, karşı karşıya veya aynı seviyede bulunma durumu.

ḥ.+ sina 94a/5, 94a/9, 94a/12, 94b/4, 94b/8, 95a/1, 95a/7, 95a/11, 97b/15, 98a/16, 98a/17

ḥ.+ sında 84b/1, 94b/13

ḥuḳūḳ (Ar.) Konusu bu yasalar ve insanlara ait haklar olan ilim.

ḥ.-ı erba‘a-ıمرتبه → erba‘a 83b/3

ḥulḳ (Ar.) Doğuştan gelen huy, yaratılış, tabiat.

h.-ı nev'-i insān İnsan türünün tabiatı. 82b/5

hums (Ar.) Beşte bir, beş bölükte bir bölük.

h. 137a/14, 137a/15

h.+ ı 91b/13, 96b/12, 96b/13, 96b/14

h.-ı emşāl-ı re's → emşāl 117a/4

h.-ı maḍrūb Çarpılan sayının beşte biri. 91b/13

h.-ı re's Vâris sayısının beşte biri. 100b/8, 101a/5, 102a/5

h.-ı ru'ūs Mirasçılardan beşte biri. 91b/12,

h.-ı şülüş-i re's Vâris sayısının üçte birinin beşte biri. 102a/4, 102a/5

humsan Beşte bir olarak, beşte birden.

h. 137a/11

h.+ dan 137a/13

h.+ ın 137a/14

h.-ı re's Vârisin beşte biri. 101b/6

hurūc (Ar.) Dışarı çıkma, çıkış.

h. 138b/7

h. ét- → ét- 138b/6

hurūf (Ar.) Harfler.

h.+ ı 92b/8

hüdā (Far.) Allah, Tanrı, Cenabıhak.

h. 83a/17

hüküm (Ar.) Bir şeyin şöyle veya böyle olduğu hakkında verilen karar, yargı.

h. 86a/16, 87b/5, 88b/16, 90b/17, 91a/14, 102a/14, 102b/1, 102b/15, 103a/8, 103a/15, 103b/8, 104a/9, 110b/1, 110b/6, 110b/16, 111a/13, 111b/5, 112a/4, 112b/1, 112b/11, 113a/7, 114a/9, 124b/2, 124b/6, 128a/16, 129a/2, 129a/11, 129b/8, 131a/17, 131b/8, 131b/12, 131b/17, 132b/4, 132b/9, 132b/16, 133a/7, 133a/9, 136a/11, 136a/15, 140a/5, 141a/10, 141a/15, 142a/17

h. étmiş ol- → ét- 142a/16, 142a/17

h. eyle- → eyle- 140b/16

h. ol- Hakkında karar vermek. 128b/13

h. olun- Hakkında karar verilmek. 139b/14

h.+ den 141a/15

h.+ i 141a/10, 141a/13

h.+ idir 141a/10, 141a/13

h.-i ictihād Uygulanacak bir kararın açıkça bulunmadığı durumlarda ihtilafı hukuk meselelerine dair mahkemeler ve özellikle yargıtay tarafından verilmiş karar. 139b/15

h.-i kādī Kadının hükmü. 141a/16

h.-i şer' Kur'an-ı Kerim'e ve Din-i İslam'a uygun kanun ile verilen karar. Şeriatın hükmü. 140a/5

bi-h.ü'l-kā'idü'l-mezkūr

Zikredilen karar. 111a/5

bi-h.ü'r-redd Ashabı feraizin hisselerini aldıktan sonra alacak başka kimsenin çıkmadığı takdirde geriye kalanı ashabıferaiz arasında hisseleri oranında tekrar paylaşırma kararı. 111a/3, 111a/5, 111a/8

faşl fi h.ü'l-esīr → esīr 141a/7

kāblü'l-h. Karardan önce. 140a/6, 141a/17

mevķūfū'l-h. Terekeyi çeşitli sebeplerle daha sonra dağıtmak üzere bir müddet durdurma, askıya alma kararı.

m.+ dür 138b/16

hunsā (Ar.) Erkek veya kadın olduğu belirsiz olan.

h. 136b/17, 137a/1, 137a/11, 137a/12, 137a/15

h. + ya 137a/6, 137a/9

h. + yı 137a/15

'aşabe-i-h. Erkek veya kadın olduğu belirsiz kimseler. 136b/8

faşl fi'l-h. Hünsa olan kişilerin mirastaki durumları hakkında. 136a/16

hişşe-i h. → hişşe 137a/12

naşībeyn-i h. Hünsa olan kişinin iki hissesi. 137b/16

naşīb-i h. Hünsa olan kişinin hissesi. 137a/15

sehm-i h. Hünsa olan kişinin payı. 137a/4

I

ıstılāḥ (Ar.) Herkesin bildiği anlamı dışında belli bir meslekten olanların belirli bir manada kullandıkları kelime.

ı.+ da 93a/1, 102a/10, 110a/10, 115b/6, 120b/8

ıtnāb (Ar.) Sözü uzatma, gereksiz ayrıntıya boğma

ı.-ı **mümil** Sözü bıktırarak kadar uzatma. 83a/7

ızrār (Ar.) Zarara sokma, zarar verme.

ı.ü'l-**cedd** → cedd 116a/11, 117a/13

İ

i- 1-Aslı Eski Türkçede ermek iken irmek > imek olarak değişen ve kökü eriyip bugün Şu veya bu durumda bulunmak. anlamındaki idi, imiş, ise, iken şekilleri kullanılan fiil, isim fiili, ek fiil, imek fiili, cevheri fiil.

i.- ken 82b/11, 92a/14, 92a/17, 110a/13, 119b/7, 141a/17

2- Olmak.

ne deger i- → deger

n.- digini 85b/1, 85b/7, 86b/5, 86b/12, 87b/12, 88a/3, 89a/4,

89a/12, 91b/2, 91b/7, 104b/8, 104b/13, 108a/9, 109a/9, 113b/14, 114a/2, 115a/7, 115a/11, 116b/11, 116b/17, 117b/10, 117b/13, 118b/13, 119a/2, 120a/9, 120a/14, 123a/7, 123a/11, 125b/15

ibn (Ar.) Oğul.

i. . 84b/2, 135b/7, 136b/17, 137a/11, 137a/12, 137a/13, 138a/9, 138a/11, 138a/14, 139b/4, 141b/9

i.+ e 137a/5, 137a/6, 137a/8, 137b/10

i.+ niñ 137a/1, 137b/9

i.-i ḥaḳīḳī Öz erkek evlat. 126b/5

i.-i taḳdīr Uygun görülen oğul. 125a/3

i.-i vāḥid Bir oğul. 125a/4

i. ḳılın- Bir oğul olarak kabul edilmek. 125a/3

i.ü'l-i. Oğlunun oğlu. 84a/1

i.ü'l-li-i. Baba bir oğul. 83b/17

i.-i taḳdīrī → ibn-i taḳdīr 126b/6

benāt-ı i. → benāt 89b/6,
89b/11, 90a/16

b.+ iñ 84a/13

bint-i i. → bint 83b/14, 90a/14

ma‘a’l-i. Oğul ile. 83b/17

m.+ e 84a/1

veled-i i. Oğlun çocuğu. 86b/14

veledü’l-i. Oğlun çocuğu.
84a/9, 84a/10, 84a/11, 84a/12,
84b/2

ibtidā’ (Ar.) 1- Başlama.

i. ét- → ét- Başlamak. 97a/13

i. olun- Başlanmak. 97b/8,
97b/9

2- Bir işin, bir şeyin ilk defa
ortaya çıkan kısmı veya
başlama zamanı, başlangıç.

i.+ sı 99a/17, 100a/2

i.-ı zencir ol- Zincirin başı
olmak. 99a/16

3- Önceleri, ilk başta, evvela, en
evvel.

i. 99a/1

îcāz (Ar.) Sözü kısa ve özlü söyleme,
az sözle çok şey anlatma.

î.-ı muhill Sözü manası
anlaşılamayacak kadar
kısaltma. 83a/8

icmāl (Ar.) Toplama işlemi.

i.+ den 107a/8

icrā’ (Ar.) Bir borcun alacaklıya
ödenmesini adl bir kuruluş aracılığıyla
sağlama.

i. olun- Bir şeyin fiil hâline
getirilmesi, yürütülmesi,
uygulanması. 119a/12

ictihād (Ar.) Bir iş hakkında şahsî
görüş açısına göre verilen hüküm.

hük-m-i i. → hük-m 139b/15

içün Sebep bildirir; sebebiyle, -den
ötürü, -den dolayı.

i. 85b/1, 86b/4, 87b/11, 88b/4,
89b/17, 90a/2, 92b/11, 92b/12,
98a/6, 111b/6, 113b/11,
113b/13, 115a/5, 1115a/6,
115b/15, 116a/6, 116a/8,
116a/9, 116a/13, 116a/14,
116b/9, 116b/10, 117a/10,
117a/11, 117a/10, 117a/11,
117a/15, 117a/16, 117b/1,
117b/8, 117b/9, 118a/1,
118a/16, 118a/17, 118b/3,
118b/11, 119a/9, 119a/17,

119b/2, 119b/8, 120a/6, 120a/8,
122a/13, 123a/5, 123a/6,
125a/7, 125b/13, 125b/13,
125b/14, 126b/8, 127a/11,
128a/7, 133b/5, 134a/15,
135b/10, 136a/2, 136a/17,
136b/3, 136b/9, 136b/9,
136b/10, 136b/14, 137a/1,
137a/4, 138a/7, 138a/9,
138a/12, 138a/14

i.+ dūr 90b/7, 119a/13,
132b/17, 136a/14, 141a/2,
141a/5

anıñ-çün 140a/7

babası-çün 90b/4

iki olduğu-çün 111a/3

olduğı-çün 131a/10

taḫsīm étmek-çün 118a/13

vereşesi-çün 90b/1

idḥāl (Ar.) İçeri koyma, içeri sokma,
dahil etme.

i. ét- → ét- 117a/13

i. olun- Dahil olunmak.
116a/11, 117a/16, 117/16

ifnā (Ar.) Yok etme.

i. ét- → ét- 100a/10, 100a/11,
100a/12

iḥāṭa (Ar.) Bir şeyin etrafını çevirme,
çevreleme, kuşatma, sarma.

i.+ sı 138a/3

iḥrāc (Ar.) Bir şeyi bir şeyden veya
yerden çıkarmak, istihsal etme.

i. 97a/10

i. ét- → ét- 97a/14, 97b/3,

i. ol- Çıkarma. 110a/8,

i. olun- Çıkarılma. 96a/13,
96a/15, 96b/12, 96b/17, 97a/4,
97a/11, 97b/5

iḥsān (Ar.) Bağışlama, bağışta
bulunma.

i.+ iñ 83b/1

iḥtilāf (Ar.) Anlaşmazlık, uyuşmazlık.

i. 115b/9, 124b/17, 125a/1,
125b/4, 125b/7, 125b/10,
126a/3, 126a/5, 126a/8,
126a/13, 126b/12, 126b/16,
127b/11, 128b/7, 129a/2,
129a/6

i.-ı dāreyn Miras üzerindeki
anlaşmazlık. 141a/9

i.-ı deyn Borç hakkındaki
anlaşmazlık. 83b/10

i. eyle- → eyle- 136b/16

i. ol- Bir konu üzerinde
anlaşmamak. 139b/10

evvel-i i. Anlaşmazlıktan önce.
133b/4

iẖtişār (Ar.) 1- Kısaltma, anlama zarar
vermeden açıklama ve ayrıntıları
çıkarak maksadı daha kısa ifade
etme.

i. 83a/3

i.-ı ebdān → ebdān 125a/3,
125a/5, 127b/14, 128a/3

2- Matematikte sadeleştirme,
basitleştirme.

i. olun- Bir matematik
işleminde sadeleşmek. 125a/4

iẖtiyāc (Ar.) Gerekli olan, elde
bulunmayan bir şeyin eksikliğini
duyma.

fe-lā-i.ü' d- qaṟb Çarpma
işleminin gerek olmaması.
86a/9

iẖtiyāṭ (Ar.) Olabilecek şeyleri hesaba
katarak tedbirli ve ölçülü davranma,
sakınma.

i.+ a 138a/7

iẖve (Ar.) Erkek kardeşler.

i. 92a/13, 130a/6

i.+ ler 90a/15

i.+ sini 140a/11

i.+ ye 140a/12

iki Birden sonra, üçten önce gelen
sayının adı.

i. 83b/11, 84a/5, 84a/8, 84a/10,
84a/12, 84b/6, 84b/11, 85a/12,
85a/15, 85b/1, 85b/4, 85b/6,
85b/11, 85b/12, 85b/13, 85b/17,
86a/4, 86a/10, 86a/11, 86a/14,
86a/17, 86b/4, 86b/11, 86b/17,
87a/2, 87a/7, 87a/11, 87a/17,
87b/1, 87b/4, 87b/7, 87b/11,
87b/16, 88a/2, 88a/7, 88a/9,
88a/11, 88a/16, 88b/4, 88b/10,
88b/11, 88b/12, 88b/15, 89a/4,
89a/8, 89a/11, 89a/16, 89b/1,
89b/2, 89b/5, 89b/9, 89b/14,
90a/1, 90a/7, 90b/13, 90b/17,
91a/4, 91a/8, 91b/2, 91b/4,
91b/5, 91b/9, 91b/10, 92a/3,
92a/13, 92b/1, 93a/8, 93a/11,
93a/15, 93b/2, 94a/3, 94a/12,
94b/4, 94b/16, 94b/17, 95b/5,
95b/7, 95b/14, 95b/17, 96a/1,
96a/4, 96b/5, 96b/9, 97b/11,
98a/11, 98a/12, 98a/14, 98a/17,
98b/3, 99b/9, 100b/14, 101a/1,
101a/2, 101a/3, 101a/4, 101a/5,
102a/3, 102a/15, 102a/16,

103b/2,	103b/3,	104a/3,	121a/1,	122a/13,	122a/15,
104a/11,	104a/13,	104a/14,	122b/1,	122b/3,	122b/4,
104b/2,	104b/3,	104b/10,	122b/6,	122b/8,	122b/9,
104b/12,	104b/16,	104b/17,	122b/15,	122b/17,	123a/3,
105a/5,	105a/6,	105a/10,	123a/4,	123a/5,	123a/7,
105b/5,	105b/15,	106a/1,	123a/10,	123a/11,	123a/14,
106a/3,	106a/13,	106a/14,	123a/15,	123b/4,	123b/7,
107a/13,	107b/3,	107b/4,	123b/10,	123b/11,	123b/16,
107b/6,	108b/3,	108b/4,	123b/17,	124a/6,	124b/5,
109b/2,	109b/10,	110a/3,	124b/9,	125b/5,	125b/6,
110a/6,	110a/7,	110b/2,	125b/14,	126a/3,	126a/11,
110b/10,	110b/13,	110b/14,	126a/17,	126b/1,	126b/2,
110b/15,	110b/17,	111a/1,	126b/4,	126b/14,	126b/15,
111a/2,	111a/3,	111a/3,	126b/17,	127a/2,	127a/3,
111a/9,	111a/12,	112a/9,	127a/5,	127a/6,	127a/7,
112a/10,	112a/11,	112a/15,	127a/10,	127a/12,	127a/13,
112a/16,	113b/6,	113b/7,	127a/14,	127a/15,	127a/17,
113b/13,	113b/17,	114a/7,	127b/6,	127b/9,	127b/11,
115a/2,	115a/6,	116a/16,	127b/12,	127b/13,	127b/1,
116a/17,	116b/2,	116b/4,	127b/16,	127b/17,	128a/2,
116b/7,	116b/8,	116b/10,	128a/3,	128a/10,	128a/12,
116b/13,	116b/15,	116b/16,	128a/14,	129a/17,	130a/3,
117a/3,	117a/5,	117a/6,	130b/8,	130b/10,	130b/13,
117a/9,	117a/12,	117b/7,	130b/14,	132a/10,	132a/14,
117b/9,	117b/12,	117b/16,	133a/10,	133b/5,	133b/7,
117b/17,	118a/2,	118a/11,	133b/8,	133b/10,	133b/11,
118a/12,	118b/4,	118b/5,	133b/12,	133b/13,	134a/2,
118b/9,	118b/13,	118b/15,	134a/3,	134a/3,	134a/5,
118b/17,	119a/1,	119a/5,	134a/12,	134a/15,	134a/16,
119a/6,	119a/8,	119b/10,	134a/16,	134a/17,	134b/2,
119b/12,	119b/15,	120a/4,	134b/3,	134b/4,	134b/6,
120a/8,	120a/12,	120a/17,	134b/11,	134b/17,	135a/2,

135a/4, 135a/5, 135a/6, 135a/8,
135a/10, 135a/13, 135a/14,
135a/15, 137a/2, 137a/3,
137a/5, 137a/6, 137a/8, 137a/9,
137a/11, 137a/12, 137a/13,
137b/4, 137b/8, 137b/9,
137b/14, 137b/16, 138a/5,
138a/11, 138a/12, 138a/17,
139a/15, 139a/16, 139a/17,
140b/5, 140b/6, 140b/9, 141b/9,
141b/16, 142a/1, 142a/4,
142a/5, 142a/8, 142a/11,
142a/17

i.+ den 84a/5, 84a/12, 84a/15,
85a/17, 89b/5, 89b/9, 89b/14,
92a/13, 110b/10, 110b/17,
116b/10, 117b/3, 117b/8,
117b/9, 118b/12, 122a/14,
122b/17, 123a/6

i.+ si 98b/3, 103a/17, 110a/9,
113a/11, 121b/10, 122a/2,
122a/8, 129b/3, 129b/13,
129b/14, 134a/3, 134b/17,
125a/11, 135a/12, 140b/1

i.+ ye 85a/12, 85b/4, 85b/13,
86a/10, 86b/17, 87a/17, 88a/9,
88b/10, 89b/1, 93b/11, 94a/4,
96a/4, 96a/10, 96a/12, 96a/15,
98a/11, 98a/12, 98a/14, 99a/2,
100b/7, 100b/15, 100b/16,

100b/17, 101a/1, 101a/1,
104a/13, 105a/11, 107b/3,
107b/4, 108b/3, 108b/4,
112a/11, 113b/16, 116b/8,
116b/13, 116b/14, 116b/16,
117a/6, 117b/12, 117b/13,
117b/17, 118b/15, 118b/16,
118b/17, 119a/1, 119a/8,
122b/1, 122b/3, 122b/4, 122b/6,
123a/4, 123a/5, 123a/9,
123a/10, 123a/15, 134a/7,
137a/8, 137b/4

i.+ yi 85a/15, 86a/17, 87b/7,
91b/5, 94a/4, 95b/16, 97a/14,
97b/2, 97b/4, 97b/11, 97b/12,
99b/4, 99b/9, 102b/10, 102b/11,
103b/6, 105b/16, 106a/14,
110a/1, 110b/4, 112a/9, 116b/2,
117a/15, 117b/13, 120a/1,
120a/11, 121b/17, 122a/12,
130a/17, 131a/4, 135a/15,
140b/8

i. kız ol- İki kız olmak. 127a/1

i. ol- İki olmak, matematikte
yapılan işlemin sonucunun iki
çıkması.

i. duğı-çün 111a/3

iki biñ Bin dokuz yüz doksan
dokuzdan sonra gelen iki bin birden
önce gelen sayının adı.

i. 96b/15, 96b/16

iki biñ altı yüz kırk altı İki bin altı yüz kırk beşden sonra, iki bin altı yüz yediden önce gelen sayının adıdır.

i. 95b/17, 96a/6

iki biñ bés yüz İki bin dört yüz doksan dokuzdan sonra, iki bin yüz birden önce gelen sayının adı.

i. 94a/12

iki biñ bés yüz otuz altı İki bin beş yüz otuz beşten sonra, iki bin beş yüz yediden önce gelen sayının adı.

i. 97b/9, 98a/5, 98a/7

iki biñ toğuz yüz elli iki İki bin dokuz yüz elli üçten önce, iki bin dokuz yüz elli birden sonra gelen sayının adı.

i. 98a/7, 98b/1, 98b/7

iki biñ yüz İki bin doksan dokuzdan sonra gelen, iki bin yüz birden önce gelen sayının adı.

i. 96a/16

iki yüz Yüz doksan dokuzdan sonra, iki yüz birden önce gelen sayının adı.

i. 94b/15, 96b/15, 104b/11,

i.+ i 94b/16

iki yüz on İki yüz dokuzdan sonra, iki yüz on birden önce gelen sayının adı.

i. 104b/7, 105a/1, 105a/5, 105a/12

i.+ a 104b/11, 105a/1

i.+ ı 104b/6

iki yüz on altı İki yüz on beşten sonra, iki yüz on yediden önce gelen sayının adı.

i. 99a/13, 99a/15, 139a/4

iki yüz elli İki yüz kırk dokuzdan sonra, iki yüz elli birden önce gelen sayının adı.

i. 96b/10, 96b/10, 97b/4, 99b/14, 100a/4

iki yüz elli iki İki yüz elli birden sonra, iki yüz elli üçten önce gelen sayının adı.

i. 115a/11, 115a/11

iki yüz toğsan bés İki yüz doksan dörtten sonra, iki yüz doksan altıdan önce gelen sayının adı.

i. 97a/9, 97a/11

iki yüz toğsan iki İki yüz doksan birden sonra, iki yüz doksan üçten önce gelen sayının adı.

i. 96a/6

ikinci İki sayısının sıra sıfatı, sırada yeri birinciden sonra, üçüncüden önce olan.

i.+ si 92a/7, 93a/4, 105a/2,
110b/15, 139b/1

ikişer İki sayısının her birine iki veya her defasında iki tane anlamına gelen üleştirme şekli.

i. 86b/2, 92b/10, 96b/12, 98b/2,
104b/15, 104b/17, 106a/1,
106a/3, 115b/2, 125b/1

iktisāb (Ar.) Kazanma, edinme, edinim.

i. eyle- → eyle- 141a/4

i.-ı māl ét- → ét- 90b/10

iktisām (Ar.) Paylaşma, bölüşme.

i. ét- → ét- 141b/12

i. eyle- → eyle- 138b/14

iktiza (Ar.) Lüzum, gerek.

i. ét- → ét- 115b/6

ile İle.

i. 83a/9, 83a/15, 84a/13, 84a/17,
84b/1, 84b/2, 85a/8, 86a/6,
86a/12, 86a/14, 86a/15, 87a/15,
87b/2, 87b/4, 88b/12, 88b/12,
88b/15, 88b/16, 89b/6, 89b/7,

89b/10, 89b/11, 89b/12, 89b/13,
89b/15, 90a/16, 90a/17, 90b/16,
91a/10, 91a/12, 91a/13, 92a/8,
92a/9, 92a/11, 92a/14, 92a/17,
93a/5, 93a/10, 93b/7, 93b/10,
93b/14, 93b/15, 94b/17, 95a/5,
95a/17, 95b/2, 95b/7, 95b/14,
96a/3, 96a/12, 97b/5, 97b/13,
97b/16, 98a/3, 98b/3, 99a/3,
99a/4, 99a/7, 99a/9, 99a/10,
99a/12, 99a/16, 99b/2, 99b/9,
100a/3, 100a/10, 100a/11,
100a/13, 100a/14, 100a/16,
100b/1, 100b/2, 100b/3, 100b/4,
100b/5, 101a/9, 101b/4, 101b/6,
101b/6, 101b/7, 101b/9,
101b/10, 101b/11, 101b/12,
101b/15, 101b/16, 101b/17,
102a/1, 102a/5, 102a/9, 102b/5,
102b/13, 103a/4, 103a/6,
103a/12, 103b/1, 103b/3,
103b/4, 103b/13, 103b/14,
103b/16, 103b/17, 104a/2,
104a/3, 104a/5, 104a/15,
104a/16, 104a/17, 104b/2,
104b/3, 104b/5, 105a/11,
105a/12, 105a/14, 105b/1,
105b/9, 105b/11, 105b/14,
105b/14, 105b/17, 106a/1,
106a/2, 106a/3, 106a/6, 106a/9,
106a/13, 106a/17, 106b/2,
106b/10, 106b/13, 106b/14,

107a/1,	107a/4,	107a/5,	120a/13,	120b/1,	120b/2,
107a/13,	107a/14,	107a/15,	120b/4,	120b/10,	121a/10,
107a/17,	107b/2,	107b/6,	121a/11,	121b/14,	121b/14,
107b/10,	107b/13,	107b/16,	122a/11,	123a/9,	123a/10,
108a/1,	108a/2,	108a/3,	108a/4,	123a/16,	123b/1,
108a/5,	108a/6,	108a/7,	124b/2,	124b/6,	124b/7,
108a/10,	108a/14,	108a/17,	124b/10,	125b/7,	125b/11,
108b/2,	108b/6,	108b/10,	126b/17,	127a/4,	127b/3,
108b/13,	108b/16,	109a/1,	127b/11,	127b/14,	128a/2,
109a/2,	109a/3,	109a/4,	109a/5,	128a/3,	128a/4,
109a/6,	109a/7,	109a/10,	129a/14,	129a/15,	129a/17,
109a/14,	109a/17,	109b/3,	129b/2,	129b/15,	129b/10,
109b/4,	109b/7,	109b/10,	129b/11,	129b/12,	130a/1,
110a/3,	110a/12,	110b/12,	130a/5,	130a/8,	130a/13,
111a/1,	111a/9,	111a/10,	130a/14,	130a/10,	130a/16,
111a/12,	111a/14,	111b/9,	130b/4,	130b/6,	130b/8,
112a/7,	112a/14,	112a/17,	130b/10,	130b/12,	130b/14,
112b/14,	113a/3,	113a/8,	130b/16,	131a/2,	131a/4,
113a/17,	113b/5,	113b/6,	131a/6,	131a/7,	131a/7,
113b/9,	114a/1,	114b/5,	131b/11,	131b/16,	132a/2,
114b/14,	114b/15,	114b/16,	132a/4,	132a/5,	132a/6,
115a/1,	115a/2,	115a/15,	132a/11,	132a/13,	132a/15,
115a/16,	115b/4,	115b/7,	132b/4,	132b/7,	132b/8,
115b/9,	115b/14,	116a/2,	132b/13,	132b/16,	133a/3,
116a/7,	116a/9,	116a/12,	133a/7,	133a/9,	133a/15,
117a/8,	117a/10,	117a/12,	133a/17,	133b/2,	133b/10,
117a/13,	117b/4,	117b/6,	133b/11,	133b/14,	134a/4,
117b/7,	117b/12,	117b/13,	134a/8,	134a/9,	134a/17,
117b/16,	118a/15,	118b/1,	134b/4,	134b/6,	134b/7,
118b/2,	118b/16,	119a/1,	134b/10,	134b/12,	134b/13,
119b/3,	119b/7,	119b/13,	134b/14,	134b/15,	134b/17,
120a/5,	120a/5,	120a/12,	134b/17,	135a/2,	135a/8,

135a/16, 135b/1, 135b/3,
135b/6, 135b/7, 135b/13,
135b/15, 135b/16, 136a/3,
136a/5, 136a/7, 136b/3,
136b/16, 137a/5, 137a/6,
137a/7, 137a/8, 137a/10,
137a/13, 137a/17, 138a/11,
138a/14, 138b/6, 138b/6,
138b/8, 139b/5, 139b/14,
139b/15, 140a/3, 140b/6,
141a/15, 141b/13, 140a/16,
140b/7, 141b/9, 141b/15,
141b/15, 142a/8, 142a/11

ilhāk (Ar.) Ekleme, ilâve etme.

i.+ ina 140b/16

‘ind (Ar.) Yan, kat, nezd.

‘i.-i Ebū Ḥanīfe Ebu Hanife
huzurunda. 89b/7, 89b/12

‘i.ü’ l- ḥikmet → ḥikmet 82b/7

‘i.ü’ l-imām → imām 116a/3

inkār (Ar.) Kabul ve tasdik etmeme,
tanımama.

i. ét- → ét- 141a/15

inkizā’ (Ar.) Vadesi ve müddeti tamam
olma, bitme, sona erme.

i.138b/2

inṣāf (Ar.) Hakka ve adalete uygun
davranış, nefse değil vicdana uyarak
adaletle hareket etme, merhametli.

i.+ a 130b/12, 134a/5

insān (Ar.) İki ayaklı, iki elli, akli ve
konuşma yeteneği olan memeli canlı.

ḥulḳ-ı nev‘-i i. → ḥulḳ 82b/5

inṣirāḥ (Ar.) İç açılması, gönülde
duyulan ferahlık.

i.-ı ṣadr Gönül rahatlığı.
115b/15

intikāl (Ar.) Bir mal veya mülk miras
olarak alma, irsiyet yoluyla geçme.

i. ét- → ét- 136a/9, 136a/11,
136a/15, 136a/16

i.+ e 120b/9

i.+ eyle- → eyle- 136a/13

īrād (Ar.) Söyleme.

ī. olun- Söylenmek. 138a/4

irṣ (Ar.) Veraset, hissesine miras
düşme.

i. 83b/7, 83b/8, 138a/17

i.+ den 138b/2

i.+ le 139b/17

i.-i ḥaml → ḥaml 138a/17

işābet (Ar.) Rast gelme, yerini bulma.

i. 100a/6, 130a/9

i. ét- → ét- 97b/14, 98a/1, 98a/6, 98b/5, 99b/3, 100a/1, 105a/14, 105b/14, 105b/15, 105b/17, 106a/9, 106a/12, 106b/14, 107a/4, 107a/5, 107b/9, 107b/10, 107b/12, 108a/3, 108a/4, 108a/5, 108a/6, 108a/7, 108a/17, 108b/9, 108b/10, 108b/12, 109a/3, 109a/4, 109a/5, 109a/6, 109a/7, 109a/17, 109b/3, 109b/7, 109b/10, 112a/15, 112a/16, 118a/15, 118a/16, 128a/1, 133b/2, 139b/17, 141b/11, 142a/11, 142a/13, 142a/15, 142a/16

isbāʿ (Ar.) Yedi; yedi veya yetmiş civarında bir şey yapmak; yedinci.

i.+ a 126b/16, 127a/1

erbaʿa-ii. → erbaʿa 127a/7

e.+ ı 127a/6

erbaʿa-ı i.-ı re's → erbaʿa 101b/1

şelāṣe-i i. Yedide dört. 127a/8,

ş.+ iñ 127a/11

sitte-i i.-ı re's Vâris sayısının yedide altısı. 101b/7

şülüş-i i. Yedide üç.

ş.+ ı 127a/6

şülüş-i i.-ı re's Vâris sayısının yedide üçü. 101b/15

islām (Ar.) Allah'ın Kur'an ile vahyettiği ve esasları Hz. Muhammed tarafından bildirilen din, Müslümanlık.

dārü'l-i. → dār 141a/8

d.+ da 141a/1

d.+ la 141a/11

dīnū'l-i. → dīn

d.+ ı 141a/7

sābıkan-ı hāl-i i. → hāl 140b/16

ʿişmet (Ar.) Namuslu olma, ahlak kurallarına uyma, nefsi namusa dokunacak fuhuş vb. şeylerden uzak tutma, ırz temizliği, iffet.

kaṭʿ-i ʿi.-i nikāḥ ét- → ét- 141a/10

iṣnāʿaşer (Ar.) On iki.

i.+ dir 93a/4

iṣnān (Ar.) İki, ikinci.

i. 93a/3

işneyn (Ar.) İki, ikinci.

i.+ den 92b/9

iste- Dilemek, talep etmek.

i.+ r 83b/2, 116b/1, 118a/4

istihkāk (Ar.) Hak edilmiş, hak kazanılmış şey, hak.

i.+ a 136b/14

i.+ da 84a/4, 130b/6

i.+ ı 92a/6, 139b/5

istikāmet (Ar.) Doğrultu, yön.

i. 85a/8, 86a/7, 87a/14, 88b/7, 90b/15, 91a/7, 93a/12, 102a/13, 102a/14, 105a/15, 106b/1, 110a/5, 110b/13, 111b/10, 111b/10, 112a/8, 112a/15, 112b/14, 113a/4, 113b/1, 113b/3, 114b/13, 116b/5, 117b/5, 118a/8, 118b/7, 120a/3, 121a/11, 121b/4, 121b/14, 121b/15, 122a/10, 123a/2, 123a/17, 132a/10, 137a/17, 140a/13, 140b/4

i. ol- Doğrultu olmak. 105b/1, 106b/5, 111a/14, 111b/12, 113a/8, 120b/11, 121b/16, 138b/9

iş Bir maksatla yapılan faaliyet, çalışma, amel.

i.+ i 84a/8

işbu Bu işaret sıfatının yazıda kullanılan eski bir şekli, işte bu.

i. 83a/8, 93b/4, 112a/10, 119a/12, 124a/5, 124a/6, 124a/6, 124a/14, 127b/10, 127a/11, 127b/3, 130a/5, 131a/6, 132b/2, 133a/2, 133a/11, 137b/17, 141b/3, 142a/18

işle- Hesapları, kayıtları düzenli olarak tutmak veya gereken yere aktarmak.

i.- ye 95b/4

iştibāh (Ar.) Şüphe etme, şüphelenme.

i. 138b/12

iştirā (Ar.) Satın alma.

i. ét- Satın almak. 90b/9, 90b/13

i‘tā (Ar.) Verme, verilme.

i. ét- → ét- 113b/15, 114a/3, 115a/8, 115a/13, 116b/12, 117a/1, 117b/11 117b/15, 118b/14, 119a/4, 120a/15, 123a/8, 123a/12

i. eyle- → eyle- 85b/3, 85b/9, 86b/6, 86b/14, 88b/6, 89a/14, 91b/4, 91b/9, 105a/10, 115b/10

i. olun- Verilmek.139b/3

i.+ dır 139b/1

i'tāka (Ar.) Köle, cariye. *İ'tāk* kelimesinin tamlamalarda ortaya çıkan aynı manadaki müennes şekli.

mevlā-yı 'i. Bir köle veya cariye azat eden kimse, efendi. 90a/17

m.+ mñ 90a/17

i'tibār (Ar.) Önem verme, dikkate alma.

i. 118a/17, 127a/3, 128a/2, 128a/4, 129b/13, 129b/15, 130a/15, 130b/8, 130b/14, 133b/2, 134a/5, 134a/9, 135a/8, 137a/5, 138b/6, 138b/7, 138b/8, 140a/3

i.+ ı 134a/8

i.+ ıyla 128b/14, 130a/9, 140a/9

i.+ ları 136b/15

i. ét- → ét- 90a/6, 126b/12, 126b/15, 126b/17, 127a/2, 127a/4, 127a/2, 127a/3, 127b/9,

127b/12, 127b/13, 127b/14, 130a/6,

i. eyle- → eyle- 126b/10, 126b/11, 127b/17

i. olun- Değerlendirilmek, dikkate alınmak. 90a/14, 118a/11, 118a/16, 119b/2, 119b/4, 119b/6, 120b/4, 124b/7, 126b/13, 131b/12, 131b/13, 131b/17, 133a/8, 133a/10, 133a/16, 133a/16, 133a/17, 133a/6, 133b/6, 133b/6, 133b/6

bi-i'tibār Dikkatle. 136a/13

bi'l-i'tibār → **bi-i'tibār** 134a/6

cihāt-ı i. → cihāt 134b/9, 134b/12

cihāt-ı i. ét- → cihāt 90a/7

şifat-ı i. Hatırı sayılır. 135a/2

itmām (Ar.) Bitirme, tamamlama.

i.+ ınla 93a/9, 102b/9, 102b/17, 105b/6

ittifāk (Ar.) Fikir birliğine varma, uyuşma, anlaşmaya varma.

i. 115b/15, 115b/16

bi'l-i. Fikir birliği ile. 89b/7, 89b/12, 90b/6, 92a/11, 129b/11, 133b/9, 141a/4

ittisā' (Ar.) Genişlik ve bolluk kazanma, genişleme, bollaşma.

erba'a-ı i.-ı re's → erba'a
101b/2

seb'a-ı i.-ı re's Vârisin kazandığı, aldığı yedi. 101b/14

semâniye-i i.-ı re's Vârisin kazandığı, aldığı sekiz. 101b/17

K

ḳabīle (Ar.) Aynı soydan gelen ve bir başkanın yönetiminde yaşayan göçebe topluluk, boy.

ḳ.+ den 140a/2, 140a/2

ḳ.+ sinden 120b/5

ḳabl (Ar.) Önce, evvel, mukaddem.

ḳ.+ inden 90a/4

ḳ.ü'l-ḥükm → ḥükm 140a/6,
141a/17

ḳ.ü'l-kısm Bölümden önce.
121b/7,

ḳ.lü'l-kısmet Pay etmeden önce. 122a/5

ḳabẓ (Ar.) Bir malın zilyetliğini iktisap etme, elde etme.

ḳ. 134b/12, 135a/10, 135a/17,
135b/7

ḳ. **ét-** → ét- 135a/5

ḳ. olun- Alınmak. 134b/9

ḳaç Bir şeyin niceliğini sormaya yarayan soru sıfatı, ne kadar.

ḳ. ol- Ne kadar olmak. 95a/17

ḳaçan Ne vakit, ne zaman ki.

ḳ 85a/2, 140b/15, 92b/7,
110b/5, 110b/17, 111a/4,
111a/6, 111a/9, 111b/2, 111b/4,
112a/4, 112b/8, 140b/15

ḳāḏī (Ar.) İslam hukûkuyle yönetilen devletlerde halk arasında çıkan anlaşmazlıkları, her türlü davayı halletmek üzere devlet tarafından tayin edilen memur.

ḳ. 140b/16, 141a/14

ḥükm-i ḳ. → ḥükm 141a/16

ḳāfī (Ar.) Yeten, yetişen, elveren, yeterli, kifayet eden.

k. ol- Yetmek. 119b/16, 136b/5

ḳāfir (Ar.) Allah'ın varlığına ve birliğine, Hz. Muḥammed'in peygamberliğine ve Allah'tan getirdiklerine inanmayan yahut bunlardan birini inkar eden kimse.

k. 92a/10

ḳā'ide (Ar.) Bir şeyin meydana gelmesine şart ve düstur olan husus.

ḳ. 85b/2, 85b/7, 86b/5, 86b/12, 87b/12, 88a/3, 89a/5, 89a/12, 91b/3, 91b/7, 93b/5, 98b/11, 100a/2, 104b/9, 104b/14, 105a/9, 105a/14, 106a/17, 106b/6, 111b/2, 112a/1, 112b/8, 113b/14, 115a/12, 116b/11, 116b/17, 117b/10, 117b/14, 118b/14, 119a/2, 119a/10, 120a/9, 120a/14, 120b/9, 121a/3, 121b/8, 122a/16, 123a/7, 123a/11, 123b/5, 125b/15, 137a/16, 138b/8, 140a/10

ḳ.+ si 94b/11, 94b/16, 95a/4, 95a/9, 97a/10, 97b/8, 98a/8, 98b/8, 107a/10, 109b/12

ḳ.+ ye 93b/4

ḳ.-i mezkûre Adı geçen kaide. 93b/11, 95b/6, 119a/11, 119a/14

ḳ.-i taḳṣīm (hisseleri) pay etmenin kaidesi. 97b/7

ḳ.-i tefrīḳ (hisselerin) ayrılması, bölüştürmesindeki kaide. 97a/9

bi-ḥasebi'l-ḳ. → ḥaseb 134a/1, 134b/16

ḳā'im (Ar.) (Başka birinin veya başka bir şeyin) Yerine geçen, (onun) yerini tutan.

ḳ. ol- (yerini) tutmak, (yerine geçmek) 95a/16

ḳal- Bir şeyden artmak, geriye kalmak.

ḳ.- an 110b/17

ḳ.- dı 91a/4, 112a/1, 114a/16, 114b/4, 117b/9

ḳ.- maḡın 97b/3, 121a/8

ḳ.- maḡla 118a/13, 119b/14

ḳ.- maya 139b/11

ḳ.- sa 110b/15, 124b/8, 124b/10, 131b/4, 141b/15

ḳ.- ır 96b/5, 96b/9, 96b/11, 96b/16, 97a/10, 97a/4

bākī ḳ.- Geriye kalmak, artakalmak.

b.- an 95b/9, 96a/15, 96b/10, 97a/14, 97b/1, 97b/15, 98b/2, 99b/4, 99b/9, 103b/12, 110a/9, 111b/9, 112a/12, 112a/17, 113a/1, 113a/17, 113b/1, 114a/9, 118a/13, 119a/16, 121a/10, 121b/1, 121b/9,

130b/11, 136a/4, 140b/10, 142a/1	k.+ si 92a/8
b.- ana 97b/4, 99b/4, 99b/8, 114b/9	kan Soy, nesil, ırk. k.+ ında 119b/3, 119b/4
b.- anı 110a/1	kanda Nerede, nereye. k. 141a/8
b.- anın 112b/5	kankı Adı geçen hususla, iki veya daha fazla şeyden neyin veya kimin kastedildiği öğrenilmek istendiği zaman kullanılan soru sıfatı. k. 92a/13, 93b/6
b.- dı 85b/1, 86a/4, 86b/4, 87b/11, 88b/4, 89a/4, 91b/2, 99b/11, 110b/5, 111b/1, 111b/7, 112a/6, 112b/7, 112b/8, 112b/12, 113a/11, 113a/17, 113b/13, 115a/6, 116b/11, 117a/11, 118a/4, 118a/6, 118b/13, 120a/8, 121a/2, 123a/7, 125b/14, 134a/15	k.+ sı 83b/8, 138a/9, 141b/5, 141b/13
b.- madı 117a/16	karābe (Ar.) Soyca yakınlık, akrabalık. k.+ si 132b/17
b.- madığına 117a/11	kuvvet-i k. Yakın akrabalık, ana baba bir kardeşlik akrabalığı.
b.- mağla 116a/14	k.+ si 131a/10, 132b/9, 132b/10
b.- maz 136b/8	k.+ sine 131b/12
b.- ır 97a/3, 97a/8	karābet (Ar.) → karābe
b.- ırsa 99a/17, 116a/13	k. 90a/14, 92a/8, 110a/14, 133a/15
kāmil (Ar.) Noksansız, tam, bütün.	k.+ e 131b/12
sehm-i k. Hisselerin tamamı. 136b/17, 137a/2	k.+ i 127b/1, 129a/10, 131a/16, 131b/10, 131b/15, 132b/12
kāmile (Ar.) → kāmil k.+ dir 138a/5	

ķ.+ iñ 133a/12	ķ.+ dir 138a/17
ķ.+ leri 127b/1, 128b/12	ķ.+ e 129a/13
ķ.+ leriniñ 130a/9	ķ.+ lerini 92a/9
ķ.-i üm Anne tarafından olan yakınlık. 133a/17	ķ. olun- Yakın akraba olmak. 129a/12
ķ. ol- Akraba olmak. 141b/4	şehir-i ķ. Yakın şehir. 138a/16
cüz' -i ķ. → cüz'	ķarındaş Aynı anne babadan doğmuş veya yalnız anneleri ya da babaları aynı olan kimselerin birbirine göre durumu.
c.+ leri 133a/6	ķ. 110b/2, 110b/14, 116b/1, 117a/12, 117a/15, 119b/13, 129b/12, 130b/8, 131a/13
ķuvvet-i ķ. → ķuvvet-i ķarābe	ķ.+ a 116b/15, 116b/16, 117a/5, 117a/6, 117b/4, 117b/13, 119a/16
131b/4, 133a/4, 133a/16, 133a/17	ķ.+ dan 106a/1, 140b/10
ķ.+ e 133a/8	ķ.+ ı 111a/1, 111a/7, 111a/9, 111a/10, 111a/10, 117a/12, 117a/14, 118a/13, 122b/15, 129b/6, 129b/10, 130a/11, 130a/12, 130a/13 130a/14, 130a/10, 131a/14, 131b/3, 131b/3, 133a/13
ķ.+ i 131a/10	ķ.+ iñ 106a/13, 116b/6, 116b/14, 116b/15, 117a/4, 117a/6, 117b/12, 117b/17, 120a/2
ķ.-i üm	
redd-i ķ. Belirli pay sahibine sahip olan akrabaların hisselerini aldıktan sonra miras artmış ise artan mirasın, bu kişiler arasında tekrar paylaştırılması. 110a/13	
ķarār (Ar.) Bir iş veya mesele hakkında verilen kesin hüküm.	
ķ.-ı dāde → dāde 115b/16	
ķarīb (Ar.) Soy veya aralarındaki ilişki bakımından yakın.	
ķ. 138a/15	

ķ.+ ına 103a/2, 105b/7, 116b/3,
118a/11, 118b/5, 129b/11,
131b/4, 136b/7, 136b/8, 140b/2

ķ.+ ını 102b/17, 105b/5, 111a/4,
111a/10, 111a/12, 113a/10,
116a/16, 117b/3, 118a/3,
119a/15, 119b/9, 119b/15,
131a/14, 136b/4

ķ.+ ınıñ 129b/9, 129b/10,
129b/12, 129b/12, 129b/15,
129b/16, 130a/1, 130a/2,
130a/4, 130a/5

ķ.+ lar 116a/10, 130a/8, 140b/5

ķ.+ lara 113a/11, 113a/16,
114a/1, 116b/4, 119a/2,
122b/17, 123a/11, 140b/7

ķ.+ lardan 118a/11

ķ.+ ları 115b/6, 123a/1, 124a/1,
131a/17

ķ.+ larıñ 105b/15, 113b/17,
116b/7, 118b/9, 119a/1, 119a/8,
119a/9, 123a/3, 123a/10,
123a/14, 140a/15

ķ.+ larına 106a/3, 124a/11,
124a/12, 124a/13, 140b/1,
140b/13

ķ.+ larınıñ 124a/7, 124a/8,
124a/9, 124a/10, 129b/3,
129b/4, 130a/3

ķ. ol- Kardeş olmak. 116a/7,
116a/9, 116a/17, 130b/10

ķaşd (Ar.) Niyet, istek, amaç, gāye.

ķ.+ ı 117a/16

nā- ķ. İsteksiz.

n.+ ı 92a/8

ķat (Ar.) Devam etmeyecek şekilde
bitirme, son verme.

ķ.-i 'işmet-i nikāh → 'işmet
141a/10

ķat Bir sayının kendisine eklenmesiyle
elde edilen sayılar, misil.

ķ. 98a/6, 99a/14

ķat Önemli bir makāmin veya kişinin
var olduğu, bulunduğu yer, o makam
veya şahsın önü, huzuru, yanı.

ķ.+ ı 83b/1

ķ.+ ımızda 92a/9

ķ.+ ında 89b/15, 90a/1, 90b/3,
92a/10, 93a/6, 116a/17,
124b/16, 125b/1, 127b/3,
129b/13, 129b/15, 130b/5,
131b/4, 133b/1, 133b/3, 133b/9,
134a/4, 134b/8, 135a/1,

136a/17, 136b/14, 137a/4,
138a/3, 138a/5, 138a/6, 140a/5,
140b/16, 141a/2, 141a/3,
141b/8, 141b/16

ķ.+ larında 90b/4, 124b/6

ķat‘ā (Ar.) Asla, hiçbir zaman,
kat‘iyen.

ķ. 136b/13

ķātil (Ar.) Cana kıyan, birini öldüren
kimse.

ķ. 92a/10

ķatl (Ar.) Öldürme, öldürölme.

ķ. 83b/10

ķ. olun- Öldürölme. 140b/15

ķavā‘id (Ar.) Kurallar, kaideler.

ķ.+ dir 83a/9

ķ.-i sābıķa Daha önce işlenmiş
ve mahkeme kararıyle
ispatlanıp cezalandırılmış
suçun kuralı. 138a/3

ķavī (Ar.) Sağlam, güvenilir.

ķ.+ niñ 92a/12

ķavl (Ar.) Söz, kelam.

ķ. 89b/17, 136b/1

ķ.+ i 90a/6, 90b/5, 127a/17

ķ.+ leri 138a/16

ķ.-i İmām-ı A‘zam İmam-ı
Azam‘ın sözü.

ķ.-i mezbūr Söylenen
söz. 127a/17, 136b/11, 137a/10

ķ.-i mezkūr → ķ.-i mezbūr
136b/11, 137a/10

taħrīc-i ķ. Söz söylemek.
136b/16

ķay- (Ar.) Bulunduğu yerden ayrılıp
başka bir yere doğru gitmek.

ķ.- up 95b/4

ķazā‘ (Ar.) Davaları görme ve hükme
bağlama işi, kadının ve hakimın görevi,
yargı.

ķ.-ı düyün → düyün 83b/3

keenlemyekün (Ar.) Yokmuş gibi,
sanki hiç olmamış, hiç söylenmemiş
gibi.

k. 95b/2, 95b/10

ke-enne (Ar.) Sanki, güya.

k. 84b/6, 85b/17, 87a/6, 91a/1,
127a/4, 127b/9, 127b/14,
130b/14

kefīl (Ar.) Bir kimsenin borcunu
ödememesi durumunda ödemeyi veya

yapması gereken şeyi yerine getirmede yapmayı üzerine alan kimse.

k. 138a/15

kelām (Ar.) Tek kelime veya kelimelerden meydana gelmiş söz, ifade.

taṭvīl-i k. ol- Sözü uzatmak.
126b/8

kendi Kişinin öz varlığı, zatı.

k. 107a/12, 107b/15, 108b/15,
109b/15, 110a/8, 133a/5,
134a/2, 135b/17, 139b/7,
139b/11

k.+ niñ 132a/16, 136a/8

kendü → kendi

k. 141a/5

k.+ den 92a/12, 92b/8

k.+ ye 92b/8, 141b/10

kerrāt (Ar.) Kereler, defalar, kezler.

k.+ a 93b/5

ḥisāb-ı k. → ḥisāb 93b/3

kerre (Ar.) Bir sayının diğeriyle çarpılacağını ifade eder.

k. 85a/15, 85b/4, 85b/6, 86a/17,
86b/1, 86b/8, 86b/10, 86b/11,

87b/7, 87b/9, 87b/15, 88a/1,
88a/2, 89a/1, 89a/7, 89a/10,
89a/11, 91a/15, 91a/16, 91b/5,
91b/6, 93b/2, 93b/9, 93b/14,
94a/1, 94a/3, 94a/6, 94a/10,
94a/11, 94a/14, 94b/1, 94b/5,
94b/7, 94b/10, 94b/12, 94b/16,
94b/17, 95a/3, 95a/8, 95a/10,
95a/11, 95a/12, 98a/11, 98a/14,
103a/14, 103b/7, 104a/3,
104a/5, 104a/7, 104a/8, 104b/3,
104b/4, 104b/6, 104b/11,
105a/1, 105a/7, 105b/10,
105b/12, 106a/8, 106a/11,
106a/14, 106b/12, 107a/3,
107b/3, 107b/4, 107b/14,
107b/15, 108a/15, 108b/3,
108b/4, 108b/14, 108b/15,
109a/15, 109b/1, 109b/1,
109b/6, 109b/9, 112a/9,
112a/11, 112a/12, 112b/3,
112b/16, 112b/17, 113a/2,
113b/10, 113b/11, 113b/16,
113b/17, 114b/6, 115a/2,
115a/3, 115a/4, 116b/9,
116b/13, 116b/15, 116b/16,
117b/8, 117b/12, 118a/5,
118b/11, 118b/15, 118b/17,
120a/6, 120a/11, 120a/12,
120a/13, 121a/13, 121a/17,
121b/1, 121b/2, 121b/3,
122a/13, 122b/1, 122b/3,

122b/5, 122b/6, 122b/8, 122b/9,
122b/11, 122b/12, 123a/5,
123b/3, 123b/7, 123b/9,
123b/11, 123b/12, 123b/14,
123b/15, 123b/17, 124a/1,
125a/12, 126a/1, 127a/12,
128a/7, 128a/11, 131a/1,
132a/16, 133b/16, 134a/12,
135b/10, 137b/4, 139a/3,
139a/9, 140a/17, 140b/6,
140b/9

kesb (Ar.) Kazanma, çalışarak
kazanma.

k. 141a/5

k.+ leri 141a/2

k.+ leriniñ 141a/3

k. ét- → **ét-** 140b/17

k. eyle- → **eyle-** 140b/17

kesr (Ar.) Bir bütünün bölündüğü eşit
parçalardan her birini veya birkaçını
gösteren birden küçük sayı, kesir.

k. 85a/12, 85a/13, 85a/14,
86a/10, 86a/12, 87a/17, 87b/1,
88b/10, 91a/8, 91a/9, 102a/11,
107a/11, 116b/8, 123a/4,
125a/6, 132a/13, 134a/7,
134a/10, 135a/6, 135a/14,
135a/15, 137a/7

k. ol- Bir bütünün parçalarından
her biri olmak. 107a/10,
107b/4, 107b/14, 108b/3,
108b/14

k.-i mezkūr Söylenen kesir.
107b/4, 108b/4

bilā-k. Kesirsiz. 97b/11

bilā-k.-i tereke Ölen bir
kimseden kalan eşyanın kesirsiz
olması. 107a/9

kezālik (Ar.) Bu da öyle, yine öyle.

k. 90a/3, 90a/4, 93b/7, 93b/13,
94a/7, 94a/8, 97b/12, 102b/10,
104b/2, 104b/4, 104b/5,
106b/14, 107b/11, 108a/6,
108b/11, 109a/6, 111b/13,
122a/4, 122b/2, 122b/3, 122b/8,
122b/10, 122b/11, 123b/8,
123b/10, 123b/11, 123b/13,
123b/14, 123b/17, 124a/8,
124a/9, 124a/10, 127b/13,
129a/8, 129b/10, 130a/2,
130a/11, 130a/13, 130a/14,
131b/2, 132b/13, 133a/9,
133b/7, 133b/8, 133b/12,
134a/4, 134a/9, 134b/4, 134b/6,
134b/13, 135a/1, 138a/10,
142a/13, 142a/16, 142a/17

kıl- (Ar.) 1- Etmek, eylemek.

ķ.+ arız 110b/10, 113a/14,
114b/1

ķ.+ dıķ 85a/4, 111b/8, 112a/6,
112a/7, 112b/12, 112b/13,
113a/14, 113a/15, 113a/16,
114b/2, 114b/3, 116a/17,
125b/2

2- Yardımcı fiil. Kılmak,
etmek.

fazla ķ. → fazla

f.- up 110a/11

ķız ķ.- Kız olarak kabul etmek.

ķ. dıķ 125b/11

ķız ķarındaķ ķ.- Kız kardeş
olarak kabul etmek.ķ.- dıķ.
116a/17

ķ.- up 105a/17, 110b/10,
111b/7, 125b/3

mes'eleteyn ķ.- İki mesele
olarak kabul etmek.

m.- dıķ 111b/6

m.- up 112a/5, 112b/12,
113a/7

mevķūf ķ.- Terekeyi çeřitli
sebeplerle daha sonra daķıtmak
üzere bir müddet durdurma,
askıya almak.

m.- up 138a/8, 138a/10

oĝlan ķ.- Oĝlan olarak kabul
etmek.

o.- dıķ 126a/4

seb' ķ.- Yedi olarak saymak.

s.- maĝla 118a/14

ķā'ife ķ.- Bir topluluk olarak
saymak.

t.- dıķ 125b/4, 126a/2, 126a/11

ķ.- up 128a/1

ķā'ifeteyn ķ.- İki topluluk
olarak saymak.

t.- up 125a/1

ķılın- 1- Edilmek, yapılmak.

ķ.+ maķdır 115b/6

ķ.- ır 85a/4

ķ.+ up 121a/7, 121a/8

2- Yardımcı fiil. Kılınmak,
edilmek.

binteyn ķ.- → binteyn

b.- maķdur 125a/5

ibn-i vāķid ķ.- → ibn

i.- maķdur 125a/3

mes'eleteyn k.- İki mesele olarak kabul edilmek.

m.- up 111b/13, 113a/13, 114a/17

m.- ır 111a/13, 111b/6, 112a/5, 112b/11, 121a/6, 140a/3, 140a/4

mevkūf k.- Terekenin çeşitli sebeplerle daha sonra dağıtmak üzere bir müddet durdurma, askıya alınması.

m.- dı 140b/11

m.- mışdır 140b/14

m.- up 138a/12, 138b/12

m.- ır 138a/14, 140a/2

ṭā'ife k.- Bir topluluk olarak sayılmak.

ṭ.- up 129a/4

kırk Otuz dokuzdan sonra, kırk birden önce gelen sayının adı.

k. 83b/15, 115a/4

k.+ a 102a/4

k.+ dan 137a/15

k. ol- Kırk olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun kırk çıkması. 94a/6, 114b/6, 137b/4

kırk beş Kırk dörtten sonra, kırk altıdan önce gelen sayının adı.

k. 91b/14, 102a/8, 115a/16

k.+ den 91b/1, 102b/15

k. ol- Kırk beş olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun kırk beş çıkması. 91a/17, 91b/17

kırk beşer Kırk beş sayısının her birine beş veya her defasında beş tane anlamına gelen üleştirme şekli.

k. 115a/16

kırk iki Kırk birden sonra, kırk üçten önce gelen sayının adı.

k. 88a/7

k. ol- Kırk iki olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun kırk iki çıkması. 87b/16, 94a/1, 115b/4

kırk ikişer Kırk iki sayısının her birine beş veya her defasında beş tane anlamına gelen üleştirme şekli.

k. 115b/5

kırk dört Kırk üçten sonra, kırk beşten önce gelen sayının adı.

k. 99a/9

kırk sekiz Kırk dokuzdan önce, kırk yediden sonra gelen sayının adı.

ķ. 99a/3, 113b/11

ķ.+ den 113b/13

ķ.+ i 99a/2

ķ.+ iñ 99a/4

ķ. ol- Kırk sekiz olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun kırk sekiz çıkması. 135b/15

kışım (Ar.) Bir bütünün bir bölümü.

ķ.+ dır 90a/8, 110a/14

kısmet (Ar.) Bölme, parçalara ayırma, pay etme, bölüştürme.

ķ. 84a/4, 130b/5, 138a/15

ķ.+ de 115b/5, 116a/11

ķ.+ dendir 115b/5

ķ.+ e 120b/8

ķ. ét- → ét-127b/10

ķ. eyle- → eyle- 104b/15, 108a/16, 109a/16

ķ. ol- Bölünmek, parçalara ayrılmak, bölüştürülmek, pay edilmek. 141a/13

ķ. olun- → kısmet ol- 90b/12, 90b/14, 104b/17, 105a/3, 105a/5, 106a/5, 108a/12, 109a/12, 109b/14, 128b/8, 128b/14, 129a/16, 129b/2, 130b/12, 134a/5, 139b/7

‘amel-i ķ. → ‘amel

‘a.+ dir 86a/5, 87a/11, 88b/5, 91a/5, 93a/11, 110a/4, 116b/4, 117b/4, 118a/7, 118b/6, 120a/2, 121b/11, 122a/8, 122b/17, 132a/8, 140a/13, 140b/3

faşl fī ķ.i’t-tereket beyne’l-vereset-i ve’l-guremā → beyn 105a/13

ķablü’l-ķ. 122a/5

māl-ı ķ. Payedilen mal. 139b/7

ṭarīķ-i ķ. Pay etme yolu. 90b/14

ķiyās (Ar.) Bir şeyi diğer bir şeye göre değerlendirmek, başka bir şeye benzeterek hakkında hüküm verme, karşılaştırma, mukāyese etme.

ķ. 94a/17, 90b/8, 90b/9

ķ. eyle- → eyle-133a/3

ķ. olun- Karşılaştırılmak,
ölçülmek, mukayese edilmek.
133a/15, 132b/2

ķiyāsen (Ar.) Kıyas yoluyle, kıyas
sûretiyle.

ķ. 85b/9, 86b/14, 88a/5, 89a/14,
91b/8, 105a/10, 114a/3,
116a/13, 117a/1, 117b/15,
119a/3, 121a/15, 123a/12

ķız Dişi cinsten olan evlat.

ķ. 90b/12, 90b/13, 102b/2,
102b/17, 103a/2, 105b/5,
105b/7, 105b/15, 106a/1,
106a/3, 106a/13, 106a/13,
110b/2, 110b/14, 110b/15,
111a/1, 111a/4, 111a/7, 111a/9,
111a/10, 111a/11, 113a/10,
113a/11, 113a/16, 113b/6,
113b/17, 114a/1, 114a/6,
116a/6, 116a/16, 116a/17,
116b/1, 116b/3, 116b/4, 116b/6,
116b/7, 116b/14, 116b/15,
116b/16, 117a/4, 117a/5,
117a/6, 117a/12, 117a/14,
117a/15, 118a/2, 118a/11,
118a/13, 119b/9, 119b/13,
119b/15, 119b/17, 120a/2,
124a/7, 124a/8, 124a/11,
124a/12, 124a/13, 125b/2,
125b/5, 125b/7, 126a/3,

126a/6, 126a/8, 126a/11,
126a/14, 126a/15, 126a/17,
126b/2, 126b/4, 126b/6,
126b/17, 127a/1, 127a/4,
127a/4, 127b/6, 127b/7, 127b/9,
127b/11, 127b/13, 127b/14,
128a/3, 129b/4, 129b/6,
129b/10, 129b/11, 129b/12,
129b/14, 129b/16, 130a/8,
130a/11, 130a/13, 130b/8,
130b/10, 130b/1, 131a/13,
131a/14, 131a/14, 131a/17,
131b/3, 131b/3, 131b/4,
133a/13, 133a/14, 136b/4,
136b/6, 136b/7, 136b/78,
136b/11

ķ.+ a 91a/4, 91b/5, 91b/14,
91b/15, 91b/16, 102a/16,
102b/3, 102b/11, 103b/11,
107b/1, 107b/9, 108a/3, 108b/1,
108b/9, 109a/3, 110b/10,
110b/11, 111a/15, 112a/1,
112a/13, 112a/16, 112b/7,
113a/2, 113a/5, 119a/1, 119a/8,
119b/12, 125b/6, 125b/8,
125b/10, 126a/7, 126a/12,
126b/1, 126b/4, 126b/7, 127a/6,
127b/10, 127b/17, 128a/2,
128a/5, 128a/10, 128a/12,
128a/14, 133b/11, 133b/14,
134b/2

ķ.+ dan 127a/3

ķ.+ ī 84a/7, 98b/11, 106b/2,
119b/13, 120b/16, 121a/1,
121a/9, 121b/3, 122a/6, 124b/3,
124b/7, 124b/10, 124b/11,
126b/14, 126b/15, 127a/9,
127a/10, 127a/13, 127a/14,
127b/4, 127b/5, 127b/5, 127b/7,
127b/10, 129b/7, 129b/10,
129b/16, 130a/1, 130a/5,
130a/11, 130a/12, 130a/13,
130a/13, 130a/14, 130a/15,
130a/16, 130a/17, 130b/7,
130b/9, 130b/15, 130b/16,
131a/5, 131a/6, 132b/3, 132b/4,
132b/5, 132b/7, 132b/8, 132b/9,
132b/13, 133a/3, 133a/9,
133b/10, 133b/13, 134a/2,
134a/6, 134a/15, 134a/16,
134b/4, 134b/7, 135a/2, 135b/5,
136a/2, 139a/17

ķ.+ idir 84a/7

ķ.+ īñ 91a/7, 91b/4, 91b/9,
91b/11, 102b/4, 102b/8,
102b/13, 103a/10, 105a/16,
107b/6, 108b/6, 110b/13,
112a/11, 113a/5, 118b/8,
118b/17, 119a/6, 121b/5,
126b/2, 127a/8, 127b/6,
127b/133, 128a/2, 128b/9

ķ.+ indan 131a/9

ķ.+ īni 84b/6, 85b/17, 87a/6,
87a/7, 88a/16, 90b/11, 91a/2,
93a/8, 102a/15, 102b/2, 102b/8,
103a/9, 103b/10, 104a/11,
106b/8, 107a/16, 110b/3,
111a/15, 111b/12, 112b/6,
114a/14, 118b/3, 119b/9,
125a/10, 130a/5, 131a/9,
133b/7, 133b/8, 138b/15

ķ.+ īniñ 121b/1, 124b/3,
124b/7, 124b/9, 124b/10,
124b/13, 126b/14, 126b/15,
127a/9, 127a/10, 127a/13,
127a/13, 127a/14, 127b/4,
127b/5, 127b/7, 127b/10,
129b/6, 129b/10, 129b/10,
130a/1, 130a/2, 132b/4, 133a/4,
133a/5, 133b/7, 133b/8, 134a/3,
134b/4, 134b/5, 134b/8, 135a/2,
135a/8, 138a/7

ķ.+ īniñdur 93a/11

ķ.+ īyla 127b/9

ķ.+ lar 106b/13, 125b/4, 126a/2,
126a/11, 126a/16

ķ.+ lara 103a/10, 106b/9,
107a/4, 110b/5, 114a/15,
114b/3, 114b/11, 115a/10,

125b/1, 125b/3, 125b/9, 126a/2,
126a/4 126a/7, 126a/16, 139a/1

ķ.+ ları 125b/4, 126a/2,
126a/10, 126a/17, 126b/4,
129b/4, 133a/8, 134b/5, 134b/8,
135a/4, 135a/7, 135a/8,
135a/17, 135b/5, 135b/5,
135b/12, 136a/1

ķ.+ larıñ 93a/15, 103a/4,
103b/15, 104a/16, 105b/1,
106b/11, 107a/1, 107b/17,
108b/17, 111b/11, 114b/10,
114b/14, 115a/9, 115a/17,
115b/2, 125b/6, 125b/9,
125b/17, 126a/5, 126a/8,
126a/13, 126a/15, 126b/4,
126b/6, 128a/10

ķ.+ larına 104a/13, 124a/4,
124a/5, 124a/7, 124a/8, 124a/9,
124a/10

ķ.+ larını 130a/3

ķ.+ larınıñ 124a/4, 124b/12

ķ+ ına 106b/4, 118b/5, 124b/12,
127a/7, 127a/9, 127a/13,
127a/14, 129b/12, 129b/15,
129b/17, 131a/9, 132b/10,
132b/15, 133a/1, 134a/2,
134a/3, 134a/17

ķ. ķıl- → ķıl- 125b/2, 125b/11

altı ķ. ol- → altı 133b/14,
135b/2

dört kız ol- → dört 127b/9,
128a/4, 133b/11, 133b/13

iki ķ. ol- → iki 127a/1,
133b/10

on iki ķ. ol- On iki kardel
olmak. 125b/11

yédi ‘aded ķ. ol- → ‘aded
127a/5

ki (Far.) İki cümleyi sebep, sonuç vb.
çeşitli fonksiyonlarda birbirine
bağlayarak birleşik cümle hâline
getirir.

k. 83a/14, 83b/17, 84b/11,
84b/12, 85b/2, 85b/7, 85a/16,
86b/5, 86b/12, 87b/5, 87b/12,
88a/4, 88b/16, 89a/5, 89a/12,
90a/9, 90a/15, 90a/16, 90b/14,
90b/17, 91a/1, 91a/14, 91b/3,
91b/7, 93a/1, 93b/5, 93b/6,
94b/11, 94b/16, 95a/4, 95a/9,
95a/12, 95a/12, 95b/1, 96a/9,
96a/13, 96b/4, 96b/6, 96b/12,
96b/17, 97a/4, 97a/9, 97a/10,
97b/2, 97b/8, 98a/8, 98b/6,
98b/11, 99a/1, 99a/15, 99b/1,
99b/3, 100a/2, 100a/8, 100a/8,
102a/11, 103a/8, 103a/15,

103b/8, 104a/9, 104a/10,
 104b/9, 105a/8, 105a/9,
 105a/14, 105a/15, 106a/17,
 106b/1, 106b/6, 107a/6,
 107a/11, 107a/13, 108a/9,
 109a/9, 109b/12, 110a/5,
 110a/14, 110b/1, 110b/6,
 110b/16, 111a/13, 111a/1,
 111b/2, 111b/4, 112a/1, 112a/5,
 112a/8, 112b/1, 112b/2, 112b/8,
 112b/11, 113a/7, 113a/12,
 113b/3, 113b/8, 113b/14,
 114a/2, 114a/9, 114a/16,
 114b/7, 114b/13, 114b/17,
 115a/7, 115a/12, 115b/8,
 116a/1, 116a/2, 116a/5, 116b/5,
 116b/11, 116b/17, 117b/5,
 117b/10, 117b/14, 118a/8,
 118b/7, 118b/14, 119a/2,
 119a/9, 119a/10, 119b/7,
 119b/13, 120a/3, 120a/9,
 120a/14, 120b/9, 121a/3,
 121a/10, 121a/15, 121b/4,
 121b/11, 121b/12, 122a/16,
 123a/7, 123a/11, 123a/17,
 123b/5, 124a/5, 124a/6,
 124a/10, 124b/2, 124b/6,
 125b/15, 126b/7, 126b/9,
 126b/16, 127a/16, 128a/16,
 128b/11, 128b/13, 129a/2,
 129a/11, 129b/8, 131a/17,
 131b/8, 131b/17, 132a/14,

132b/9, 132b/13, 132b/16,
 133a/4, 133a/5, 133a/8, 133a/9,
 133b/10, 133b/13, 135a/1,
 135a/7, 135a/8, 136a/4, 136b/1,
 136b/12, 137a/10, 137a/12,
 137a/14, 137a/16, 137b/2,
 137b/6, 137b/15, 138a/11,
 138a/13, 138b/3, 138b/8,
 139a/5, 139b/6, 139b/8,
 139b/13, 139b/15, 140a/9,
 140a/13, 140b/3, 141a/9,
 141b/3, 141b/4, 142a/4, 142a/8,
 142a/11

kim Hangi kimse.

k.+ iñ 139a/6, 139a/6

kimesne Herhangi bir kişi, kim olduğu belirtilmeyen bir şahıs.

k. 84b/4, 85b/14, 87a/4, 88a/13,
 90b/1, 90b/6, 90b/7, 91a/2,
 92a/4, 93a/7, 98b/10, 99b/14,
 103a/16, 103b/9, 104a/11,
 106b/2, 108a/12, 109a/12,
 110a/11, 110b/3, 110b/17,
 111a/7, 111b/1, 113a/9,
 113a/12, 114a/13, 116a/15,
 118a/2, 118b/3, 119a/14,
 125a/9, 126b/14, 128b/15,
 128b/4, 129a/14, 129b/9,
 130a/11, 131a/8, 132a/4,
 133b/7, 134b/3, 136b/10,

138a/3, 138b/15, 139b/2,
139b/3
k.+ den 82b/17, 116a/5
k.+ ler 141b/3
k.+ lere 83a/5, 83a/8
k.+ niñ 124b/7, 124b/9, 141b/11

kimi Birtakımı, bazısı, kimisi.

k. 83a/7

kirām (Ar.) Soyu temiz, soylu
kimseler, şerefli ve ulu kimseler.

aşhāb-ı k. → aşhāb 115b/15,
115b/17

şahābe-i k. Hz. Muhammed'in
mübarek yüzünü görmekle, tatlı
sözlerini işitmekle şereflen
Müslümanlar.

ş.+ dan 116a/4

kitāb (Ar.) Bir araya getirilmiş yazılı
veya basılı yapraklardan meydana
gelen bütün.

k.+ ı 82b/13

k.ü'l-leh Söz konusu mevzu
hakkında olan kitap. 83b/10

ko- Koymak, bırakmak, terketmek.

ķ.- dı 102b/17, 125a/10,
140a/11

ķūl (Ar.) Köle.

ķ. 90b/1, 90b/8

ķurb (Ar.) Yakınlık.

ķ. 90a/5, 138a/16

ķ.+ ında 97b/2

ķ.-ı derece → derece 90a/13,
132b/3

ķuşūr (Ar.) Eksiklik, noksan.

ķ.-ı dāmen → dāmen 83a/15

ķuvvet (Ar.) Sağlıklı olmanın verdiği
zindelik, sağlamlık.

ķ. 131b/4, 133a/4, 133a/16,
133a/17

k.+ e 133a/8

ķ.-i ķarābe → ķarābe 131a/10,
131b/12, 132b/9, 132b/10

ķ.-i ķarābet → ķarābet

ķūçük Yaşı daha az olan.

k. 90b/9, 91b/16

ķūll (Ar.) Bir şeyin tamamı, bütünü,
hepsi, bütün, tamam.

k.+ i 86a/16, 87b/6, 88b/10,
91a/14, 103a/5, 104a/10,
112b/2, 114a/10, 120b/12,

123b/2, 131a/9, 137a/17,
137b/2, 138b/5, 138b/9

k.+ ine 86a/2, 86a/16, 88b/2,
91a/14, 92b/15, 92b/16, 92b/17,
103b/8, 104a/10, 106b/7,
106b/7, 106b/11,
109a/11, 109a/12, 111a/16,
112a/9, 112b/2, 112b/4, 112b/5,
114a/10, 114a/12, 114a/13,
120b/13, 120b/14, 120b/17,
123b/5, 123b/6, 134a/12,
138b/10

k.+ ini 134a/12

k.+ isi 90b/4, 102b/15, 108a/11,
108a/12, 132b/8, 132b/11,
132b/12, 140a/2

k.+ isine 84b/8, 87a/8, 87b/6,
104a/3, 104a/5, 104a/6,
108a/15, 109a/15, 109a/1,
130a/1

k.+ isini 130a/2, 132b/6,
132b/7, 132b/7, 132b/17,
133a/1, 138a/1

k.+ isiniñ 131b/5

k.+ isiyle 130a/5

k.-i mal Malların hepsi. 117a/8,
133a/10

k.-i ru'ūs Terekeyi çeşitli
sebeplerle daha sonra dağıtmak
üzere bir müddet durdurma,
askıya alma hadisesindeki
mirasçılarının hepsi. 86a/10,
86a/12, 87a/17, 87b/2, 88b/11,
91a/8, 91a/10, 103b/2, 103b/3,
103b/4, 103b/14, 103b/15,
103a/1, 104a/14, 104b/1,
112b/5, 113b/14, 113b/15,
113b/15, 113b/16, 114b/14,
115b/8, 115b/10, 122a/4,
131a/11, 131a/13, 132b/15,
133a/7, 133a/10, 133b/14,
134a/7, 134a/14, 134b/8

ma'rifet-i k.-i ferd → ferd
107a/7

südüs-i k. Hepsinin altıda biri.

s.+ den 117b/2

sülüs-i k. Hepsinin üçte biri.
89b/13, 89b/15, 89b/17

ş.+ den 116a/7

ş. ol- Hepsinin üçte biri olmak.
110a/2, 116a/8

küllîye (Ar.) Bütünlük, umumilik,
genellik.

bi'l-k. Genellikle. 92a/2

kütüb (Ar.) Kitaplar.

k. 82b/8, 83a/2

L

lāḥiḳ (Ar.) Eklenen, ilâve edilen.

l. ol- Ulaşmak, yetişmek, katılmak. 140b/ 15, 141a/4, 141a/11

lākin (Ar.) Ama, ancak, fakat.

93a/9, 102b/17, 105b/6, 111a/3, 111a/5, 111a/8, 119b/1, 119b/11, 119b/16, 126b/8, 127a/14, 128b/11, 129a/9, 129b/7, 130b/10, 130b/16, 133b/11, 133b/14, 134b/10, 134b/13, 135b/3, 136b/5, 136b/16, 140a/11, 141b/1

lāzım (Ar.) Gerekli, lüzumlu.

l. gel- → gel- 110a/3, 119b/6

l. ol- Gerekmek, gerekli olmak, ihtiyaç duyulmak. 83a/9, 117a/9, 117a/17, 133b/5

li-eb (Ar.) Baba tarafından, baba yoluyla.

l. 90a/13, 111a/10, 113b/17, 113b/1, 114a/6, 115b/13, 116a/10, 116a/16, 116b/3, 116b/7, 116b/15, 116b/16, 117a/6, 117a/10, 117a/11, 117a/12, 117a/15, 119a/15,

119b/9, 119b/13, 119b/15, 124a/8, 124a/9, 124a/12, 124a/13, 129b/9, 129b/10, 129b/11, 129b/13, 130a/7, 130a/7, 130a/12, 130a/13, 131a/14, 131b/1, 131b/2, 131b/3, 131b/6, 131b/7, 131b/16, 132b/8, 132b/16, 133a/1, 133a/3, 133a/4, 133a/7, 133a/9, 133b/7, 133b/9, 134a/1, 134a/2, 134b/5, 134b/8, 134b/11, 135a/2, 136b/4, 136b/7, 140a/11

li-ebeveyn (Ar) Baba ve anne tarafından, ana baba yoluyla.

l. 90a/13, 106b/3, 11aa/7, 111a/9, 111a/10, 111a/11, 116a/1, 116a/9, 116a/16, 116b/1, 116b/3, 116b/6, 116b/14, 116b/15, 117a/3, 117a/4, 117a/6, 117a/12, 117a/14, 119b/9, 119b/13, 119b/15, 124a/1, 124a/7, 124a/9, 124a/11, 124a/12, 129a/11, 129b/9, 129b/10, 129b/11, 130a/1, 130a/2, 130a/3, 130a/4, 130a/6, 130a/6, 131a/13, 131a/17, 131b/1, 131b/3, 131b/4, 131b/5, 131b/11, 131b/11, 131b/13, 131b/16, 131b/17, 132a/1,

132a/2, 132a/5, 132b/7, 132b/8,
132b/10, 132b/13, 132b/13,
132b/14, 132b/15, 132b/15,
132b/17, 133a/7, 133a/8,
133a/11, 136a/8, 136a/9,
136a/11, 136b/4, 136a/6,
136b/8, 139b/4

l.+ den 133a/14

lisān (Ar.) Anlaşma vasıtası olarak dil.

l-ı Türkiye Türkçe.

‘alā-l-ı nebi-yi Muhammed
Hz. Muhabbed’in sözü ile.
82b/9

li-üm (Ar.) Ana bir kardeş, ana yoluyla.

l. 111a/1, 111a/4 , 124a/10,
124a/13, 129b/14, 129b/15,
129b/16, 130a/5, 130a/7,
130a/14, 130a/14, 131a/11,
131b/2, 131b/3, 131b/6, 131b/7,
131b/9, 131b/11, 131b/14,
131b/16, 132a/4, 132a/17,
132b/9, 133a/3, 133a/5, 133a/7,
133b/9, 133b/8, 133b/12,
134a/2, 134a/3, 134b/6, 136a/8,
136a/9, 136a/10

li-zālik (Ar.) Bundan ötürü.

l. 93a/14

luṭf (Ar.) İyi muamele, iyilik,
yumuşaklık, hoşluk.

l. 83b/1

luḡat (Ar.) Bir dilin kelimelerini belli
bir sıraya göre ele alıp anlam veren
eser, sözlük.

l.+ da 115b/5, 120b/8

M

ma‘a (Ar.) İle, birlikte, beraber. gibi
manalarla daha çok Arapça kelimelerin
başına gelerek zarf fonksiyonunda
kelimeler yapar.

m.‘l-ibn → ibn 83b/17

m.‘l-veled Çocuk ile. 84a/9,
84a/11

‘aşabe m.- ḡayrihi → ‘aşabe
90a/9, 90a/15

mā-‘adā (Ar.) –DAn başka, –DAn
gayri.

m. 126b/11

mā-baḳī (Ar.) Geriye kalan, artakalan
şey, bakiye.

m. 86a/1, 87a/8, 88b/1, 91a/3,
123a/7

m.+ den 118b/2

m.+ niñ 119a/4

şülüş-i m. Geriye kalan
bakiyenin üçte biri.

ş.+ den 117b/2

ş.+ niñ 118a/1

mā-beḳā (Ar.) Geriye kalan, artakalan
şey, bakiye.

şülüş-i m. Geriye kalan
hissenin üçte biri. 89b/13,
89b/16

mā-belaḡ (Ar.) Fazlasıyla bol bol.

m. 86a/16, 87b/6, 88b/17,
91a/14, 93b/10, 103b/8,
104a/10, 111b/14, 114a/10,
114b/7, 115a/5, 119a/11,
122a/15, 137b/5

m.+ dan 85b/3, 85b/9, 86b/6,
87b/13, 88a/5, 89a/6, 89a/14,
91b/3, 91b/9, 104b/9, 104b/13,
105a/10, 114a/3, 115a/8,
115a/13, 116b/12, 117a/1,
117b/11, 118b/14, 119a/3,
120a/10, 120a/15, 121a/16,
123a/8, 123a/12, 123b/6,
137b/8

m.+ ı 85a/17, 89a/3, 94b/2,
113b/13, 115a/6, 116b/10,
118b/12, 120a/8, 122a/14,
123a/6, 125b/14, 128a/8,

134a/1, 134a/14, 135b/12,
138a/1

m. miḡdār ol- Fazla miktar
olmak. 93b/10

m. ol- Fazla olmak. 85a/14,
120b/12

mābeyn (Ar.) İki şeyin arası, ara.

m.+ lerinde 135b/9

mādāmki Başına getirildiği cümleyi
Değil mi ki, –diği için, –diğine göre.
gibi anlamlarla daha sonraki cümleye
bağlar. Mademki.

m. 141a/7

maḡrūb (Ar.) Dört işlemden
çarpmanın ilk sayısı, çarpılan.

m. 85a/17, 85b/4, 85b/6, 85b/9,
85b/9, 85b/11, 85b/13, 86b/3,
86b/7, 85b/9, 85b/11, 85b/13,
86b/3, 86b/7, 86b/15, 87a/1,
87b/10, 87b/14, 88a/7, 88a/10,
89a/2, 89a/7, 89a/16, 89b/1,
91a/17, 91b/4, 91b/10, 91b/13,
93b/12, 94a/11, 104b/15,
113b/12, 114a/5, 114a/6,
114a/8, 115a/5, 115a/15,
115a/15, 115b/1, 115b/3,
115b/4, 115b/4, 116b/9, 117a/3,
117a/5, 117a/8, 117b/16,
118b/12, 119a/7, 119a/8,

120a/7, 120b/2, 122a/14,
123a/5, 123a/13, 123a/14,
123a/14, 123a/15, 125b/13,
128a/7, 133b/17, 134a/14,
135b/11

m.+ a 85b/2, 86b/6, 86b/6,
86b/11, 86b/14, 87b/13, 88a/5,
89a/5, 89a/14, 91b/3, 91b/8,
104b/9, 104b/13, 105a/10,
113b/14, 114a/3, 114b/10,
115a/13, 116b/12, 117a/1,
117b/11, 117b/15, 118b/14,
119a/3, 120a/9, 120a/15,
121a/15, 123a/8, 123a/12,
125b/15

m.+ ı 85a/17, 86b/3, 86b/3,
87b/10, 89a/3, 91b/1, 113b/12,
115a/6, 116b/10, 117b/8,
118b/12, 120a/7, 122a/14,
123a/6, 125b/13, 128a/8,
134a/1, 134a/14, 135b/11

m.+ umuz 86b/10, 86b/10,
86b/11, 87b/17, 88a/2, 89a/9,
89a/11, 91b/6, 104b/11,
104b/17, 105a/2, 105a/5,
105a/12, 113b/16, 113b/17,
115a/8, 115a/10, 115a/11,
116b/13, 116b/14, 116b/16,
117b/11, 117b/13, 118b/15,
118b/16, 118b/17, 119a/1,

120a/10, 120a/11, 120a/13,
121a/16, 123a/9, 123a/10,
125b/17, 126a/1, 128a/9,
128a/11, 131a/3, 131a/4,
134a/16, 134a/17, 134b/1,
135b/13, 135b/15, 136a/1,
136a/3

m.+ uñ 87a/3, 88a/12, 89b/3,
115b/1, 117b/16, 117b/17,
120a/16, 120a/17

m. eyle- → eyle- 93b/7

m. ol- Çarpılmak. 94a/7, 114b/8

erbā'-ı emşāl-i m. → emşāl

e. 117a/3

hamse-i emşāl-i m. → emşāl

h. 117a/5

mişl - i m. Çarpılan sayıya
denk. 105a/12, 114a/4, 119a/4,
119a/5, 119a/6, 120b/2,
123a/13, 119a/4, 119a/5,
119a/6, 119a/6, 123a/13

nısf-ı m. Çarpılan sayının
yarısı. 105a/12, 117a/7,
123a/15, 123a/15,

rub'-ı m. Çarpılan sayının
dörtte bir. 115a/15

sülüş-i m. Çarpılan sayının üçte biri. 114a/7, 120b/2

ma'dūm (Ar.) Var olmayan, mevcut olmayan, yok, nabud.

m. 92a/10, 92a/11

mādūn (Ar.) Alt taraf, alt.

şehir-i m. Aşağı taraftaki şehir. 138a/16

mā-fevķ (Ar.) Üst taraf, üst.

m. 93b/5, 138a/17

m.-i 'aşer → 'aşer 93b/8,

m.-i 'aşere → 'aşere 93b/11, 93b/15, 94a/1

m.-i şehir Yukarı taraftaki şehir. 138a/17

mağfiret (Ar.) Allah'ın lutuf ve merhamet ederek kullarının günahlarını affetmesi, bağışlaması, yarlığama.

m. 83b/2

maħall (Ar.) Yer, mekan, mevki.

m.+ de 119a/12, 138a/4

m.+ e 107a/9

m.+ inde 119a/12

maħāric (Ar.) Miras hukūkunda vârislerin paylarına göre terekenin kaç kısma bölündüğünü gösteren sayılar.

m.+ i 92b/8

bāb-ı m.ü'l-fürüz → **bāb**

b. 92b/1

mecmū '-ı m. Miras hukūkunda vârislerin paylarına göre terekenin kaç kısma bölündüğünü gösteren sayıların toplamı. 93a/2

maħcūb (Ar.) Başka bir mirasçının varlığı sebebiyle kısmen veya tamamen mirastan mahrum olan kişilere denir.

m. 92a/12, 92a/16

m.+ dur 92a/5, 92a/13

m.+ lar 92a/15

m. ol- 140a/1, 140a/2

māhir (Ar.) Usta, becerikli, eli işe yatkın, maharetli, marifetli (kimse).

m. 82b/16

maħlūķ (Ar.) İçine başka maddeler katılmış, karıştırılmış, karışık.

m. ol- Karışık olmak. 123b/2

maḥrec (Ar.) Miras hukūkunda vârislerin paylarına göre terekenin kaç kısma bölündüğünü gösteren sayı.

m.136b/5, 137b/16

m.+ den 93a/2

m.+ i 107b/4, 107b/15, 108b/4, 108b/15, 114a/11, 119b/11, 119b/16, 121a/14, 122a/16, 137a/8, 137b/6, 138a/3, 138a/5

m.+ idir 92b/13, 92b/14, 123b/4

m.+ ine 107a/11, 107a/12, 107b/14, 108b/14

m.-i ‘aded → ‘aded 92b/12

m.-i şülüş Vârislerin üçte bir miktarındaki paylarına göre terekenin kaç kısma bölündüğünü gösteren sayı. 119a/11

m.-i vefā Vefa mahreci. 93a/9, 93a/1, 93a/9, 102b/9, 102b/17, 105b/6

m. ét- → ét- 93a/1

m. ol- Mahreç olmak. 92b/11, 92b/12, 107b/3, 108b/3, 116b/2

m.-i siḥām Payların sayısı, vârislerin paylarına göre terekenin kaç kısma

bölündüğünü gösteren sayı. 110a/14

aḳall-ı m. → aḳall

a.+ i 111b/7, 113a/14, 114b/2, 121a/6, 12b/16

a.+ inden 113a/14

şülüş-i m. Vârislerin paylarına göre terekenin kaç kısma bölündüğünü gösteren sayının üçte biri.

ş.+ ine 118a/5

maḥrem (Ar.) İslam hukūkuna göre kendisiyle evlenilmesine müsaade edilmeyen, nikah düşmeyen anne, baba, kardeş, amca, hala, dayı, teyze vb. yakın akraba.

m.+ ine 90b/6

maḥrūm (Ar.) İyi ve güzel bir şeyden hissesi, payı olmayan, yoksun olan, istediğini elde edemeyen (kimse), nasipsiz.

m. 92a/9, 138b/3

m. ol- Bir şeyden nasîbini alamamak, istediğini elde edememek. 84a/8, 92a/2, 119b/2, 119b/3

maḥṣūṣ (Ar.) Yalnız bir kimse, bir nesne veya bir yere ait olan, başkasında bulunmayan, husûsîleşmiş, has, özgü.

m.+ dur 92a/1

ma'hūd (Ar.) Bilinen, adı geçen, malum.

m.+ a 137b/16

maḥẓ (Ar.) Saf, sırf, hâlis.

m.+ a 89b/11

maḥẓa (Ar.) Mahz kelimesinin tamlamalarda ortaya çıkan aynı manadaki müennes şekli. → **maḥẓ**

'uṣūbet-i m. Ölenin kızı, oğlunun kızı ve oğlunun... oğlunun kızı ile birlikte bulunurmalarıyla asabe olmaları ve kalan mirastan pay almaları. 89b/5, 89b/6, 89b/8

maḳām (Ar.) Durulacak yer, durak, mekan, mahal.

m.+ ında 89b/16, 95b/7

maḳṣūd (Ar.) Söylenilmek, belirtilmek istenilen, kastedilen.

m. 107a/6, 137b/16

maḳūle (Ar.) Cins, tür, takım, çeşit, nevi.

m. 115b/14

māl (Ar.) Bir kimse veya kurumun mülkiyetinde bulunan, taşınır, taşınmaz her çeşit değerli ve gerekli şey, mülk, îrat, varlık, servet.

m. 131b/4, 140b/17, 141a/4, 141a/16

m.+ ı 139b/8, 141a/13, 141a/16, 141a/17

m.+ da 119a/10, 119a/13

m.+ dan 141a/1

m.+ ın 90b/7, 132b/17, 133a/1

m.+ ından 142a/19

m.+ ını 141b/7

m.-ı kısmet → kısmet 139b/7

m.-ı sābıḳan Bundan önceki mal. 140a/7

nıṣf-ı m. Malın yarısı. 116a/7

n. ol- 116a/7

m.-ı meḳūd Kayıp kimsenin malı.

m.+ ı 140a/6

aṣl-ı māl → aṣl

a.+ ı 98a/9

beytü'l-m. → **beyt** 83b/7, 141a/3

b.+ a 141a/1, 141a/4

cemī-i m. → cemī 118a/16,
118b/2, 119a/17, 119b/8,
131a/15, 132b/5, 132b/10,
132b/14

c.+ a 131a/12

c.+ iñ 133b/11, 133b/14

iktisāb-ı m. ét- → iktisāb
90b/10

küll-i m. → küll

k.+ iñ 117a/8, 133a/10

südüs-i cemī-i m. → cemī
119b/8

s.+ dan 119a/17

şülüş-i m. Malın üçte biri.
134b/11

ma'lūm (Ar.) Herkes tarafından
bilinen, öğrenilmiş olan şey.

m.+ dur 136b/13

m. ol- Bilinmek. 83a/14,
93a/16, 93b/3, 93b/9, 95a/12,
95a/13, 96a/7, 96a/9, 96a/12,
96a/13, 96b/4, 96b/7, 96b/12,
96b/13, 96b/17, 97a/2, 97a/4,
97a/6, 100a/4, 100a/7, 100a/8,
102a/11, 107a/6, 107a/10,
110a/14, 115b/8, 119a/9,

119b/7, 126b/9, 127a/16,
128b/11, 132a/17, 136b/1,
137b/15, 139b/6, 139b/15,
141a/13, 141a/14, 141b/6

ma'nā (Ar.) Kelime, söz, hareket,
davranış vb.nin ifade ettiği şey,
anlatılmak istenen veya onlardan
anlaşılan şey, anlam, medlûl, mefhum.

m.+ sı 136a/14

m.+ yı 133a/6

m.e'l-üşübet Usubetin anlamı.
136a/13

māni' (Ar.) Bir işin yapılmasını
önleyen şey, engel.

m. 83b/9, 119b/3, 131a/12,

m.+ i 141a/9

m. ol- Engel olmak,
engellemek, önlemek. 119b/3

m.-i mīraş Mirasa engel,
mirasçı olmayı engelleyen
kölelik, katil, din ayrılığı ve
tabiiyet farklılığı olmak. 83b/9,
83b/9

ma'rifet (Ar.) İş yapma husûsundaki
ustalık, beceriklilik, hüner, maharet.

m.+ i 107a/6, 107a/7

m.+ ine 85a/7, 86a/5, 91a/5,
102a/12, 110b/11, 112a/13,
113a/3, 121b/13, 122a/9,
123a/1, 132a/8

m.-i küll-i ferd → ferd 107a/7

ma‘rûf (Ar.) Bilinen, belli, mâlûm.

m. 82b/17

**el-m.-ı beyne’l- hâşş ve’l-
‘āmm** → beyn 82b/3

mā-şadaḳ (Ar.) Uygun, muvafık,
mutabık.

m. ol- Uygun olmak. 83a/11

maşûn (Ar.) Korunmuş, muhafaza
edilmiş, mahfuz, emin.

m. ol-Korunmuş olmak. 120b/7

mā-verā’ (Ar.) Bir şeyin ötesinde,
arkasında, gerisinde bulunan yer,
zaman vb. öte.

m. 100b/4

mā-yebḳā (Ar.) Ölen şahsın annesinin,
bu ölünün babasıyla ve zevci (veya
zevcesi) ile içtima etmesi hâlinde, anne
zevç (veya zevce)nin hissesinden sonra
mirasın tamamından geriye kalan pay.

şülüş-i m. Ölen şahsın
annesinin, bu ölünün babasıyla
ve zevci (veya zevcesi) ile

içtima etmesi hâlinde, anne
zevç (veya zevce)nin
hissesinde sonra mirasın
tamamından geriye kalan
payının üçte biri. 118a/17

me‘an (Ar.) Beraber, birlikte.

m. 127b/3, 135b/16, 134b/6

meblaḡ (Ar.) Para miktarı, akçe, para,
tutar.

m. 96b/5, 96b/5, 98b/10, 105b/3

m.+ ı 106b/16

m.+ ımız 96a/9

m.+ ın 97a/1, 97a/5

m.+ ına 96b/6

m.-ı mezbûr Zikredilen akçe
miktarı. 96a/7, 96b/2, 123b/4

m.-ı mezkûr Zikredilen akçe
miktarı. 96a/5, 96a/7

mebnā (Ar.) Bir şeyin üzerine bina
edildiği şey veya yer, temel.

m.+ dır 92a/3

mebnī (Ar.) Bir şeye dayanan, istinat
eden, müstenit.

m.+ dir 116a/4, 124b/16

mermer (Ar.) İçinde tütsü yakılan kap,
tütsü kabı, buhurdan.

m.-āsā → āsā 83a/15

mecmū' (Ar.) Bir araya getirilmiş, toplanmış, cemedilmiş.

m.+ ı 91a/1, 118a/14

m.+ nuñ 83b/15

m.-ı deyn → deyn 108a/13, 109a/13

m.-ı düyün → düyün 108a/10, 108a/14, 108a/16, 109a/10, 109a/12, 109a/16, 109a/14, 109b/4, 109b/6, 109b/9

m.-ı ensibā → ensibā 137a/12

m.-ı maḥāric → maḥāric 93a/2

m.-ı tereke Ölen bir kimseden kalan mal mülkün hepsi. 106b/3, 107a/16, 108a/10, 109a/10

medīd (Ar.) Uzayıp giden, çok süren, uzun. Medid kelimesinin tamlamalarda ortaya çıkan aynı manadaki müennes şekli.

müddet-i m. Uzun zaman. 139b/9

mefkūd (Ar.) Araştırıldığı halde yeri bulunamayan, ölü veya diri olduğu bilinemeyen, kayıp kimse, gâip.

m. 136a/16, 139b/6, 139b/7, 140b/11, 141a/13

m.+ uñ 139b/10, 139b/15, 139b/16, 140a/1

m. kıl- → kıl-140b/11

m.-ı ğayr → ğayr 139b/16

faşl fi'l-m. → faşl 139b/5

mesā'il-i m. Kayıp kimsenin mirasının mirasçılar arasında paylarına göre dağıtılması. 140a/8

meger (Far.) Oysa ki, halbuki. anlamıyla önceden farkına varılmayıp sonradan anlaşılan bir durumu bildirir, meğerse.

m. 83b/9, 141a/15, 141a/16

mehr (Ar.) Dini nikah esnasında belirlenen ve erkek tarafından kadına verilmesi gereken mal yahut para, nikah bedeli.

m.+ i 109b/15

m.-i mu'eccel Dini nikah esnasında kadına peşin olarak verilmesi kararlaştırılan mehir, ağırlık. 110a/8

memāt (Ar.) Ölüm, mevt.

m. 140a/3, 140b/8, 140b/9

m.+ ı 139b/6, 141a/13
memnū (Ar.) Menedilmiş,
yasaklanmış, yasak.

m. 92a/12

me' mül (Ar.) Umulan, beklenen, ümit
edilen.

m. 83a/14

men (Ar.) Yasaklama, engelleme,
önleme.

m.+ dir 139b/3

m. eyle- → eyle- 83b/9

m. olun- Yasaklanmak, önüne
geçilmek, engellenmek. 139b/5,
140a/8

men lā- yüreddü 'aleyh (Ar.)
Kendisine red yapılmayan.
anlamındaki bu kelime grubu, ashab-ı
feraiz içinde bulunan fakat red
mes'elesi ortaya çıktığı zaman,
kendilerine artan maldan pay
verilmeyen zevce/koca ve zevce/karı
için kullanılmaktadır.

m. 84b/12, 110b/1, 110b/8,
111a/14, 111b/3, 111b/5,
111b/6, 111b/13, 112a/2,
112a/3, 112a/4, 112a/5, 112a/9,
112a/17, 112b/2, 112b/3,
112b/9, 112b/10, 113a/13,

113a/16, 114a/8, 114a/10,
114a/13, 114b/1, 114b/4,
114b/6, 114b/8, 121a/3, 121a/3,
121a/6, 121a/7, 121a/9,
121a/12, 121a/17

m.+ den 111b/16, 112a/12,
112b/5, 113a/1

m.+ e 111b/14, 113a/8

m.+ iñ 112b/4, 112b/12,
113a/15, 114b/2, 121a/15

m.+ lerdir 1110a/13

m. ol- Kendilerine red
yapılmayan vârisler durumunda
bulunmak. 110a/17, 110b/16,
111a/12, 111b/4, 112b/10,
112b/16, 113a/6, 113a/12,
114a/17, 121a/5

men yürreddü aleyh (Ar.) Kendisine
red yapılan. anlamındaki bu kelime
grubu, ashab-ı feraiz içinde bulunan ve
red 'si ortaya çıktığı zaman, artan malın
kendilerine payları oranında
verilebileceği kişiler demektir.

m. 110a/17, 110b/1, 110b/2,
110b/6, 110b/8, 110b/9,
110b/16, 111a/2, 111a/14,
111a/14, 111b/3, 111b/4,
111b/5, 111b/5, 111b/8, 111b/9,
111b/11, 111b/13, 111b/15,

112a/2, 112a/3, 112a/3, 112a/4,
112a/6, 112a/7, 112a/10,
112a/17, 112b/2, 112b/4,
112b/9, 112b/10, 112b/11,
112b/13, 112b/15, 112b/17,
113a/7, 113a/8, 113a/13,
113a/14, 113a/17, 114a/9,
114a/10, 114a/12, 114a/12,
114a/17, 114b/1, 114b/5,
114b/6, 114b/8, 121a/4, 121a/5,
121a/5, 121a/8, 121a/10,
121a/12, 121a/13, 121a/15,
121b/9

m.+ iñ 110b/9, 110b/10,
111b/15, 112b/5, 113a/14,
114a/11, 114b/2, 114b/8

m. ol- Kendilerine red olunan
vârisler durumunda bulunmak.
113a/1, 113b/1

menkûsen (Ar.) Ters dönmüş, baş
aşağı olmuş, ters çevrilmiş şekilde.

m. 138b/6

menzile (Ar.) Durum, derece.

m.+ sinde 108a/9, 108a/10,
109a/9, 109a/10

m.+ sinedir 121b/11, 121b/12

mer'e (Ar.) Kadın, Mer' Kelimesinin
müennes şekli.

m. 138b/2

m.+ ye 120b/6

m.+ yi 138b/4

merhûm (Ar.) Ölmüş müslüman erkek.

m. 83a/16

merķûm (Ar.) Yazılmış.

verese-im. Yazılmış olan
mirasçılar.

v.+ a 98b/10

mertebe (Ar.) Kademe, derece,
basamak, sıra.

m. 83b/4, 98a/15

hukûķ-ı erba'a-ım. → erba'a
83b/3

meşābe (Ar.) Derece, değer, ölçü,
menzile.

m.+ sinde 95b/3

m.+ sine 95b/3

m. ol- Değerinde, derecesinde
olmak. 92b/8

mesā'il (Ar.) Meseleler.

m.+ de 92b/10, 93a/1

m.+ inde 127a/16

m.-i ħaml → ħaml 138b/7

m.-i mefkūd → mefkūd 140a/8

m.-i teşbīb-i benāt → benāt
84b/2

m.l-i reddiye Mirasın
bölünmesi neticesinde artan
payın tekrar mirasçılar arasında
payları oranında taksim
edilmesi meselesi. 110a/16

m.ü'l-ferāiz → ferāiz 102a/10

ferāiz-i m. → ferāiz 100a/7

f.+ ini 102a/12

taḥḥī-i m. Mirasın, mirasçılar
arasında paylarına göre
dağıtılmasında mirasçıların
hisselerinin, kesirsiz ve
kalansız bir taksimat
yapabilecek hale getirilmesi.
93a/16, 100b/7, 125a/9

meşālih (Ar.) İşler.

m. 109b/12

m.+ iñ 109b/13

m. ol- İşlerin olması. 110a/4

meşārif (Ar.) Harcanan, sarfedilen
paralar, giderler, masraflar.

m.-i mu'ayyene Belirli
masraflar. 83b/4

meşelā (Ar.) Misal olarak, örnek
olarak, söz gelişi.

m. 90b/8, 92a/4, 92a/13, 92b/8,
92b/12, 93b/2, 93b/10, 94a/3,
94a/10, 94a/14, 94b/1, 94b/5,
94b/10, 94b/15, 95a/3, 95a/8,
95b/5, 96a/7, 96a/10, 96a/15,
97b/9, 98a/7, 98a/16, 98b/10,
99b/14, 100a/9, 100a/11,
100b/5, 102a/14, 102b/2,
102b/16, 103a/16, 103b/9,
104a/11, 104b/10, 105a/5,
105a/10, 105a/16, 106a/5,
106b/2, 106b/8, 106b/17,
109b/14, 110b/17, 111a/4,
111a/7, 111a/9, 111a/15,
111b/12, 112b/5, 114a/13,
119a/14, 120b/15, 124b/3,
124b/7, 124b/9, 126b/13,
127b/4, 128a/17, 128b/1,
129a/14, 129b/6, 129b/9,
130a/1, 130a/3, 130a/4,
130a/10, 131b/6, 132b/3,
132b/7, 132a/8, 132b/13,
132b/16, 133a/7, 138b/1,
138b/2, 138b/15, 140a/10

mes'ele (Ar.) Feraizde mirasın,
mirasçılar arasında paylarına göre
dağıtılması.

m. 84b/8, 85a/3, 85a/15, 86a/2,
 87a/9, 88b/2, 88b/17, 90b/11,
 91a/3, 91a/3, 92b/15, 92b/17,
 93a/9, 102a/15, 102b/2, 102b/6,
 102b/7, 102b/8, 102b/17,
 103a/5, 103a/9, 103a/17,
 103b/10, 104a/12, 105b/6,
 106a/17, 106b/3, 106b/9,
 106b/10, 107b/1, 107b/5,
 107b/16, 108b/1, 108b/5,
 108b/16, 109a/13, 109b/17,
 109b/17, 110a/2, 110a/4,
 110b/4, 110b/17, 111a/2,
 111a/3, 111a/5, 111a/6, 111a/8,
 111a/17, 111b/6, 112a/5,
 112a/10, 112b/7, 112b/11,
 113a/6, 113a/10, 114a/14,
 114a/17, 117a/10, 117a/13,
 117a/16, 117b/1, 117b/3,
 118a/3, 118a/12, 118b/4,
 118b/11, 119a/17, 119b/10,
 119b/16, 120b/16, 120b/17,
 121a/6, 122b/16, 124a/17,
 124b/16, 127a/11, 128a/15,
 129b/5, 131a/11, 132a/7,
 132b/3, 133b/8, 133b/8, 134a/4,
 134b/8, 135a/1, 136b/5, 136b/9,
 137a/5, 137a/8, 138b/16,
 139a/1, 140a/12

m.+ de 84a/3, 84a/7, 84b/7,
 84b/12, 85b/17, 87a/7, 88a/17,

88b/1, 90b/11, 91a/2, 93a/8,
 103a/1, 105b/5, 107a/17,
 109b/17, 110a/9, 110a/16,
 110b/4, 110b/6, 110b/7, 110b/8,
 110b/15, 110b/17, 111a/1,
 111a/4, 111a/6, 111a/9,
 111a/12, 111a/16, 111b/4,
 112a/2, 112a/4, 112b/6, 112b/8,
 112b/10, 113a/6, 113a/10,
 116a/5, 116a/12, 117b/1,
 118a/3, 118b/4, 119b/10,
 119b/15, 120b/4, 120b/16,
 121a/3, 121a/5, 122a/7,
 122b/16, 132a/7, 137a/7

m.+ ler 133a/11

m.+ leri 111a/13, 120b/10

m.+ lerini 113a/7, 113a/15

m.+ miz 86b/2, 102b/9,
 102b/14, 103a/5, 105b/7,
 105b/13, 111b/17, 116b/2

m.+ mizde 85a/14

m.+ mizi 110b/9

m.+ niñ 111b/7, 111b/9,
 111b/13, 111b/15

m.+ si 110b/15, 111b/5, 112a/7,
 112b/1, 112b/2, 112b/3,
 112b/15, 112b/17, 113a/8,
 113a/17, 114b/5, 114b/6,
 121a/6, 121a/8, 121a/10,

121a/12, 121a/13, 121b/8,
137b/2, 137b/5, 139a/2, 139a/6,
139a/7, 139a/9, 139a/10,
139a/12, 139a/13, 139a/16,
140a/4, 140b/2, 140b/7, 140b/8

m.+ sinde 112a/17, 114a/8,
115b/9, 139a/14

m.+ sinden 111a/14, 111b/5,
111b/9, 113a/16, 114a/11,
114a/12, 114a/13, 114b/4,
121a/9, 121b/1, 137b/7, 137b/7,
137b/8, 137b/9, 137b/11,
137a/13, 137a/14, 139a/6,
139a/6, 139a/8, 139a/9,
139a/11, 139a/12, 139a/15,
139a/17

m.+ sine 111b/14, 114a/9,
114b/6, 114b/7, 114b/8,
121a/13, 121b/10, 133a/3,
133a/3, 137b/5, 137b/7, 137b/8,
137b/9, 137b/10, 137b/11,
137a/12, 137a/14, 137a/14,
139a/3, 139a/4

m.+ sini 111b/8, 112a/5,
112a/6, 112b/12, 112b/13,
113a/13, 113a/14, 113a/15,
114b/1, 114b/3, 114b/5

m.+ siniñ 112a/9, 112a/10,
112b/2, 112b/4, 114a/10,

114a/10, 114a/12, 139a/3,
139a/4, 140b/8

m.+ siyle 139a/2

m.+ ye 120a/6, 125b/12,
133a/15, 140a/17, 140b/6

m.+ yi 84b/9, 87a/9, 88b/2,
110b/10, 111a/17, 111b/6,
111b/11, 112a/5, 112b/11,
116a/17, 117b/8, 118a/5,
119a/15, 125b/2, 133a/2

m.-i āḥar → āḥar 138a/1

m.-i ‘avliyye → ‘avliyye
102b/1

m. ol- → ‘avliyye 102b/7

m.-i ekderiyye → ekderiyye
119b/1, 120b/5

m.-i evvelī → evvelī 124b/1,
128a/16, 129b/5, 131a/12,
132b/3

m.-i fāsīde → fāsīde 126b/10

m.-i ḥāmis → ḥāmis 133a/6,
133a/6,

m.-i ḥamse → ḥamse 129a/8,

m.-i mezkūr Adı geçen mesele.

m. + da 111b/16

m.-i mezkûre → mes'ele-i mezkûr 107a/1, 120b/6

m.-i minberiyye Hz. Ali minberde hutbe irad etmekte iken dinleyicilerden birisinin kendisine yönelttiği miras hukukuna dair sorusunu minberde cevaplandığı için bu konunun klasik fıkıh kitaplarının ilgili bölümündeki ismi. 93a/7

m.-i rābi' Dördüncü mesele. 124b/8, 128b/16, 133a/6

m.-i rābi'a Dördüncü mesele. 131b/9, 132b/15, 133a/6

m.-i sābıka Daha önce işlenmiş ve mahkeme kararıyla ispatlanıp cezalandırılmış suç meselesi. 139b/1

m.-i sābi'a Yedinci mesele. 127a/17, 127b/3

m.-i şālīş Üçüncü mesele. 124b/4, 131b/5

m.-i şālīse → el-mes'ele's-şālīse 128b/10, 129b/17, 132b/6, 132b/15

m.-i şāniye → el- mes'ele's-şānī 128b/2, 129b/7, 131a/15, 132b/6

m.-i reddiyye Paylar toplamı, ortakpaydadan eksik çıkan mesele. 84b/12, 110b/5, 111b/2, 112a/1, 112b/8, 113a/12, 114a/16, 121a/2

m.-i sādise Altıncı mesele. 126b/8, 126b/10

aşl-ı m. → aşl 85a/15, 105b/6, 106a/17, 106b/3, 106b/10, 107b/5, 107b/16, 108b/5, 108b/16, 111a/2, 111a/5, 132a/7, 133b/8, 134a/4, 134b/8, 135a/1

a.+ de 134a/4

a.+ den 85a/9, 85a/11, 85b/2, 85b/3, 85b/5, 85b/8, 85b/10, 85b/12, 86a/8, 86a/10, 86a/11, 86b/5, 86b/7, 86b/9, 86b/11, 86b/13, 86b/14, 86b/17, 87a/2, 87a/15, 87a/16, 87b/1, 87b/13, 87b/14, 87b/17, 88a/2, 88a/4, 88a/6, 88a/9, 88a/11, 88b/8, 88b/10, 88b/11, 89a/5, 89a/6, 89a/9, 89a/11, 89a/13, 89a/15, 89a/17, 89b/2, 91a/7, 91a/9, 91b/3, 91b/4, 91b/6, 91b/7, 91b/9, 91b/12, 93a/12, 104b/9,

104b/10, 104b/14, 104b/17,
105a/3, 105a/6, 105a/9,
105a/11, 106b/6, 106b/11,
106b/12, 106b/15, 107a/1,
113b/10, 113b/14, 114a/2,
116b/12, 116b/17, 117b/10,
119a/2, 123a/8, 125b/15,
125b/16, 125b/17, 126a/1,
127a/12, 131a/1, 131a/2,
132a/10, 132a/12, 134a/12,
134a/15, 134b/16, 135a/13

a.+ miz 86b/1, 87b/8, 89a/1,
99b/6, 103a/14, 104b/6,
105b/16, 107a/3, 107b/8,
108a/1, 108b/8, 109a/1,
119a/11, 123a/4, 128a/6,
132a/15, 133b/16, 135a/5,
135a/16

a.+ niñ 106b/7, 106b/16

a.+ ye 85a/14, 86a/17, 87b/6,
88b/16, 91a/14, 102b/1,
102b/16, 103a/8, 103a/15,
103b/9, 104a/10, 115a/4,
117b/7, 140a/16

aşl-ı m. ol- → aşl 102b/6,
103a/5, 103b/6, 104a/7
118b/11, 131a/4

aşl-ı m.e'l-bih → aşl 122a/1

aşl-ı m.-i mezkûre → aşl
107a/1

delîl-i m. → delîl 136b/12

el-m.-i rābi'a Dördüncü
mesele. 88a/13,

el-m.'l-evvelî → evvelî 84b/4,

el-m.'ş-şālişe Üçüncü mesele.
87a/4

el-m.'ş-şānî İkinci mesele.
85b/14

sûret-i m.-i dīnāriyye Üç kızı
bulunan köle bir babanın,
kızları tarafından azad edilmesi
ve bu kişinin ölmesi üzerine
gerçekleşen miras meselesi
misali. 90b/8

şûret-i m.-i ekderiyye →
ekderiyye 119b/14

taşhîh-i m. Mirasçıların
hisserinin, kesirsiz ve kalansız
bir taksimat yapılabilecek hale
getirilmesi. 102b/15, 105b/4,
105b/4, 110b/3, 111b/14,
137a/15

t.+ de 122a/9

t.+ den 105b/2, 105b/2, 106a/4

t.+ miz 98b/11, 105a/17,
105a/17

t. ét- → ét- 121b/12

t. ol- mirasçılarının hisselerinin,
kesirsiz ve kalansız bir taksimat
yapılabilecek hale getirilmek.
111b/14

taşhîḥ-i m.-i mezbûre
Zikredilen mirasçılarının
hisselerinin, kesirsiz ve kalansız
bir taksimat yapılabilecek hale
getirilmesi. 93a/7

taşhîḥü'l-m. → taşhîḥ-i
mes'ele 103a/15, 103b/7,
104a/9, 104b/8, 112b/116,
127a/16, 131a/2, 132a/16,
134a/13, 134b/16, 135a/10

mes'eleteyn (Ar.) İki mesele

m. 111a/13, 111b/6, 111b/13,
112a/5, 112b/11, 112b/12,
114a/17, 121a/6, 137a/17,
137b/17, 138a/2, 138b/8,
138b/9, 140a/9

m.+ de 137b/1

m.+ den 138b/10

m.+ iñ 121a/14, 137a/17,
137b/6, 137b/6, 138a/1, 138b/9,
139a/5, 139a/5

m. kıl- → kıl- 113a/7

m. kılın- → kılın- 113a/13

taşhîḥü'l-m. Mirasçılarının iki
meselede hisselerinin, kesirsiz ve
kalansız bir taksimat
yapılabilecek hale getirilmesi.
112b/4

mestûr (Ar.) Örtülü, kapalı, gizli, saklı.

m. 83a/15

meşāyih (Ar.) Şeyhler.

m. 133a/1

meşkūk (Ar.) Şüphe edilen, hakkında
şüpheyeye düşülen, şüphe uyandıran,
şüpheli.

m.+ dur 136b/13

m. olun- Şüpheli olmak. 139b/5

meşrūḥ (Ar.) Açıklanmış, şerhedilmiş.

minvāl-i m. Açıklandığı
şekilde. 131a/8, 132a/17,
137a/4

vech-i m. Açıklandığı şekilde.
127a/3, 130b/2, 140b/14

mevcūd (Ar.) Var olan, bulunan (şey
veya kimse).

m. ol- Var olmak, hazır olmak.
141a/16

mevķūf (Ar.) Terekeyi çeřitli sebeplerle daha sonra dađıtmak üzere bir müddet durdurma, askıya alma hadisesi.

m. 86a/10, 86a/11, 86a/12, 86a/12, 87a/17, 87a/17, 87b/2, 87b/2, 88b/11, 88b/11, 88b/13, 91a/8, 91a/8, 91a/10, 91a/10, 103a/11, 103a/11, 103a/12, 103b/2, 103b/2, 103b/3, 103b/3, 103b/4, 103b/5, 103b/14, 103b/14, 103b/15, 103b/16, 103b/17, 104a/2, 104a/4, 104a/6, 104a/14, 104a/15, 104a/17, 104b/2, 104b/3, 113b/5, 113b/7, 113b/15, 113b/16, 114b/15, 114b/15, 114b/16, 115b/8, 115b/710, 116b/8, 116b/10, 122a/4, 123a/6, 130b/11, 130b/17, 131a/11, 131a/13, 132a/12, 132a/13, 133b/12, 132b/15, 133a/7, 133a/10, 133b/15, 134a/7, 134a/11, 134a/14, 134b/8, 134b/11, 134b/14, 134b/15, 135a/7, 135a/14, 135b/4, 135b/8

m.+ a 138a/13, 139a/8

m.+ lar 133b/15, 135a/14

m.+ umuz 86a/14, 87b/4, 87b/4, 88b/15, 113b/7

m. kıl- → kıl- 138a/8

m. kılın- → kılın-138a/10, 138a/12, 138a/14, 138b/11, 140a/2, 140a/4, 140b/11, 140b/14

m. ol- Terekenin çeşitli sebeplerle daha sonra dağıtmak üzere bir müddet durdurulması. 104b/2, 116b/8, 118b/10, 123a/4, 138b/15, 139b/8, 139b/17, 139b/17 140b/12

m.ü'l-hüküm → hüküm 139b/16

ru'ūs-ı m. Terekeyi çeřitli sebeplerle daha sonra dađıtmak üzere bir müddet askıya alma hadisesindeki mirastan pay alacak vârisler. 103a/13

r.+ dan 103a/13

r.+ ları 103b/5

r.+ larının 103a/13

r.+ umuz 91a/12

mevķūfteyn (Ar.) İki mevkuf. → mevķūf

ru'ūs-ı m. İki meselede terekeyi çeřitli sebeplerle daha

sonra dağıtmak üzere bir müddet askıya almada pay alacak vârisler. 113b/8, 114b/17

mevķūfāt (Ar.) Mevkuflar. → mevķūf

m. 104a/1, 104b/1, 130b/17, 134a/11

m.+ a 135b/9

mevķūfe (Ar.) MevkufKelimesinin müennes şekli. → mevķūf

ekşer-i a‘dād-ı m. → a‘dād 88b/16, 88b/17

mevlā (Ar.) Sahip, malik, efendi.

m.-yı i‘tāķa → i‘tāķa 90a/17

m.-yı muvālāt Kişilerin anlaşmalı olarak birbirlerine mirasçı olmaları durumu. 83b/6

mevrūs (Ar.) (Mal, mülk, servet vb. için) Mîras kalmış, veraset yoluyla edinilmiş.

m. 141a/8

mevşil (Ar.) Kavuşma yeri, kavşak.

m. ol- Kavuşma yeri olmak. 137b/16

mevt (Ar.) Ölüm.

m.+ i 139b/9, 139b/14, 139b/15, 141b/10

m.+ ine 87a/12, 140a/5

mevtā (Ar.) Ölmüş kimse, ölü; ölüler.

m. 120b/8

m.+ ya 138a/13

meyyit (Ar.) Ölmüş insan, ölü.

m. 90a/9, 124a/6

m.+ iñ 120b/9, 120b/12, 122a/16, 122a/17, 122b/2, 122b/4, 122b/5, 123b/5, 123b/7, 123b/8, 123b/10, 123b/11, 123b/13, 123b/14

m.+ de 136a/11

m.+ den 138a/17

m.+ e 92a/3, 92a/8, 128a/17, 128b/3, 128b/5, 128b/11, 128b/17, 129a/9, 129b/5, 132b/4, 140b/12

m.+ iñ 83b/3, 92a/17, 93a/2, 119b/13, 124a/4, 124a/5, 124a/7, 124a/11, 124a/14, 128a/17, 128b/1, 128b/2, 128b/6, 129b/6, 131a/16, 131a/17, 131b/3, 131b/6, 131b/6, 131b/8, 131b/9, 132a/16, 132b/1, 132b/16,

133a/13, 133a/14, 135b/12,
136a/1, 136a/7, 136a/9,
136a/10, 138b/2

m.+ lerinden 122b/13

m.+ niñ 120b/9, 120b/13,
121b/15, 121b/15, 122b/7,
122b/8, 122b/10, 122a/11,
123b/5, 123b/16, 123b/17

m.-i evvel → evvel

m.-i şālīs Üçüncü vefat eden
kişi. 120b/14

m.-i şānī İkinci vefat eden kişi.

aşl-ı m. → aşl 90a/10, 90a/11

cüz'-i cedd-i m. → cüz'
90a/10, 90a/12

cüz'-i eb-i m. → cüz' 90a/10,
90a/12

cüz'-i m. → cüz' 90a/10,
90a/11

tereke-i m. Vefat eden bir
kimseden kalan eşya, mal mülk.
108a/8, 109a/8, 115b/7, 124b/8,
124b/17, 125a/10, 126b/12,
128b/8, 128b/14, 129a/2,
129b/13, 131a/7

t.+ e 129a/6, 129a/16

t.+ i 124b/11, 124b/15,
126b/16, 126b/17, 127b/9,
127b/16, 130a/8, 130a/16

t.+ iñ 124b/10, 129b/11,
129b/16, 130a/6, 130b/6

mezāḥim (Ar.) Sıkıntılar, eziyetler,
güçlükler, zahmetler.

m. 131a/13

m. ol- Bir şeyin olmasını
engellenecek şartların zuhur
etmesi. 131a/12

mezbūr (Ar.) Yukarıda adı geçen, sözü
edilmiş olan, zikredilen, mezkūr.

m. 109b/15, 130b/3, 134a/4,
135a/8, 135b/6, 135b/16,
136a/5, 137b/10, 137b/12,
137b/15

'Ayşe-i m. Adı geçen Ayşe.
134b/5,

ḳavl-i m. → ḳavl 127a/17

meblağ-ı m. → meblağ 96a/7,
96b/3, 123b/4

Zeyd-i m. Adı geçen Zeyd.
119b/4

mezkūr (Ar.) Az önce adı geçen, sözü
edilen, yukarıda anılan, zikrolunan.

m. 90b/5, 99b/7, 107b/6,
108b/6, 109b/15

m.+ dur 141b/4

m. ol- Adı geçmek, anılmak,
zikredilmek. 83b/11, 106a/5,
107a/14, 107b/16, 108b/16

‘amm-ı m. → ‘amm 135a/6

bākī-i m. → bākī 121b/2

bi-ḥükmü’l-kā’idü’l-m. →
ḥükm 111a/5,

fenn-i m. → fenn

f.+ da 82b/16, 83a/5

ḥisāb-ı m. → ḥisāb 107b/9,
108a/3, 108b/9, 109a/3

ḳavl-i m. → ḳavl 136b/11

ḳ.+ ını 137a/10

kesr-i m. → kesr 107b/4,
108b/4

meblağ-ı m. → meblağ 96a/5

mes’ele-i m. → mes’ele

m.+ da 111b/16

miṣāl-i m. Zikredilen misal.

m.+ da 119a/10, 119a/12

müddet-i m.

m.+ a 141a/14

te’līf-i m. Adı geçen eser.

t.+ ı 83a/3

tertīb-i m. Söylenen usul.
90a/17

mezkûre (Ar.) Mezkûr Kelimesinin
müennes şekli. → mezkûr

‘aded-i m. → ‘aded 105a/5

aşl-ı mes’ele-i m. → aşl 107a/1

emvāt-ı m. → emvāt

e.+ niñ 141b/9

ḥişşe-i m. → ḥişşe

ḥ.+ yi 141b/11

ḳā’ide-im. → ḳā’ide 93b/11,
95b/6, 119a/12

ḳ.+ ye 119a/14

mes’ele-i m. → mes’ele

m.+ de 120b/6

muḥallefāt-ı m. Zikredilen
tereke.

m.+ den 100a/1

mīraş (Ar.) Ölen bir kimseden
yakınlarına kalan mal, mülk, para.

māni'-i m. → māni' 83b/9,
83b/9

mıṣdāk (Ar.) Gerektiğinde baş vurulan ve doğruyu, yanlış ayırt etmeye, değerlendirmeye yarayan prensip, ölçüt, kıstas, kriter.

m.+ inca 83a/5

mısrā' (Ar.) Bir beyit, şiir veya manzûmenin satırlarından her biri, dize.

m. 83a/6

mizān (Ar.) Ölçü, mikyasa.

m. 100a/3

mi'ât (Ar.) Yüzler, yüz sayıları.

m. 93b/1, 94a/9, 94b/1, 95a/2,
95b/3, 95b/11, 96a/14, 97a/16,
97b/1, 97b/12, 97b/14

m.+ a 94a/9, 94b/5, 94b/14

m.+ ı 94b/14, 95a/2

miḳdār (Ar.) Bir şeyin ölçüsü, sayısı veya ölçülebilme, sayılabilme, azalıp çoğalabilme durumu, nicelik, kemiyet.

m. 96b/7, 96b/14, 97a/1,
97a/10, 98a/9, 100a/1, 100a/7,
138a/14, 139b/9

mā-belağ m. ol- → mā-belağ
93b/10

ne m. ol- Ne kadar olmak. 93b/10, 94b/10, 95a/3,
95a/9, 97a/1, 97a/6

ne m. olun- Ne kadar olunmak.
94a/6

minhā (Ar.) Bundan, ondan.

m. 103a/14, 104a/9, 104b/8,
112b/4, 112b/16, 127a/16,
131a/2, 132a/16, 134a/13,
134b/16, 135b/10

minvāl (Ar.) Biçim, şekil, yol, tarz, suret.

m.-i meşrūḥ Açıklandığı şekilde. 131a/8, 132a/17,
137a/4

m.-i muḥarrer Yazıldığı biçimde. 95a/16

miṣāl (Ar.) Örnek, numune.

m. 107a/15, 107b/12, 108a/12,
108b/12, 109a/12, 109b/3,
116a/15, 117b/2, 118a/2,
118b/3, 119b/8, 133b/5, 133b/7,
134b/3, 136b/10, 137b/17,
138a/4

m.+ i 110b/2, 111a/10, 111a/11,
114a/9, 116a/11, 133a/8,
138a/3

m.+ imiz 96a/1, 98b/1, 100a/4

m.+ imizde 98a/10, 99b/1,
99b/3

m.+ ler 83a/9

m.-i mezkūr → mezkūr
119a/10, 119a/12

m.ol- Misal olmak. 117a/11

mişl (Ar.) 1- Eş, benzer.

m.+ i 117b/16, 117b/16

m.+ ini 117b/16, 117b/16

m.+ inde 120a/17

m.- i maḍrūb → maḍrūb
105a/12, 114a/4, 119a/4,
119a/5, 119a/6, 120b/2,
123a/13, 119a/4, 119a/5,
119a/6, 119a/6, 123a/13

m.- i re's Kişi sayına denk.
100b/7, 101a/1, 101a/8, 101a/8,
101a/14, 101a/14, 101a/15,
101a/16, 101b/4, 101b/5,
101b/6, 101b/6, 101b/7,
101b/10, 101b/11, 101b/11,
101b/12, 101b/13, 101b/15,
101b/16, 101b/16, 102a/1,

102a/9, 105a/11, 117b/15,
119a/4, 120b/1, 123a/13,
117b/15, 119a/4, 119a/5,
123a/13

m.-i ru'ūs Vâris sayılarına
denk. 114a/4, 115a/15, 115b/3

2- Kat.

m.+ i 120a/16, 120a/17

mişlān (Ar.) Eşler, benzerler.

m. 100b/14, 100b/17, 103a/8

m.-i re's Vâris sayısına denk
olarak. 101a/7, 101a/12,
101a/13, 101b/4

mişilli (Ar.) Gibi, benzer, kabilinden.

m. 85b/9, 86b/13, 88a/5,
89a/14, 91b/8, 105a/10, 114a/3,
115a/13, 117a/1, 117b/14,
119a/3, 120a/15, 123a/12,
124b/16

mu'allak (Ar.) Bir karara
bağlanmamış durumda (durmak,
kalmak...)

m. 100a/7

mu'ayyene (Ar.) Belli, belirli.
Mu'ayyen Kelimesinin müennes şekli.

m. ol- Belli olmak. 83b/11

meşārif-i m. → meşārif 83b/4

mu'eccel (Ar.) Yapılması veya verilmesi ilerideki bir tarihe bırakılmış olan, hemen yapılmayan, peşin olmayan, ertelenmiş, tecil edilmiş.

mehr-i m. → mehr 110a/8

muḥallefāt (Ar.) Ölmüş bir kimsenin geride bıraktığı şeyler, tereke.

m.+ a 100a/4

m.+ ı 99b/14

m.-ı mezkûre → mezkûre
100a/1

muḥarrer (Ar.) Yazılı, yazılmış, tahrir edilmiş.

minvāl-i m. → minvāl 94b/16

vech-i m. Yazıldığı şekilde.
107a/5

muḥill (Ar.) Borcunu başkasına devreden, başkasına havale eden kimse.

īcāz-ı m. → īcāz 83a/8

muḥtāc (Ar.) Bir şeye veya kimseye ihtiyacı olan, ihtiyaç duyan.

m. 93b/4

m.+ ız 85a/7, 86a/5, 87/12,
88b/6, 91a/5, 102a/12,
110b/11, 112a/13, 113a/3,

121b/13, 122a/9, 123a/1,
132a/9

muḥtalif (Ar.) İtilaf eden, birbirine uymayan, zıt.

m. ol- Birbirine uymamak, ihtilaf etmek. 133a/6

muḥtalife (Ar.) “Muḥtalif” kelimesinin müennes şekli. → muḥtalif

butün-ı m. → butün 124b/14

buṭün-ı m. ol- → butün 127b/1

uṣūl-ı m. ol- Birinin soyundan gelen, aynı fikirde olmayan kimseler olmak. 124b/9, 124b/12

muḥtār (Ar.) Beğenilmiş, seçilmiş, seçkin, mümtaz.

m. ol- Seçilmiş olmak. 141b/8

muḥtelit (Ar.) Farklı nitelikteki unsurlardan meydana gelen, karışık, karma.

m. ol- Karışmış olmak. 84b/8, 86a/2, 87a/8, 88b/2, 92b/15, 92b/16, 92b/17, 120b/17

muḥābele (Ar.) Bir işin, davranışın gerektirdiği karşı davranış veya iş, karşılık.

m.+ sinde 96a/3, 96a/4, 97a/13,
97a/14, 97a/15, 97b/1, 97b/2,
97b/12, 97b/15, 98a/1

muḳaddem (Ar.) Önde olan, önden
giden, ileride bulunan.

m. 96a/5, 141b/10, 141b/12,
142a/15, 142a/17

m.+ dir 100a/8

muḳaddemā (Ar.) Bundan önce,
evvelce, eskiden.

m. 95b/4, 99b/8, 136a/5,
140a/7, 140b/12

m. ol- Önce olmak. 135a/10,
135b/16

muḳaddemāt (Ar.) Bir işe veya bir
olaya başlangıç olan şeyler, ilk
bölümler, ön bilgiler.

m.+ ıdur 93a/16

muḳadder (Ar.) Değeri biçilmiş,
kıymeti belirlenmiş.

fürüz-ı m. → fürüz 92b/1

muḳāseme (Ar.) Paylaşma, bölüşme,
taksim etme.

m. 117a/9, 117b/2, 118a/11

m.+ den 117b/2, 119a/17

m.-i cedd → cedd 116a/4

m.ü'l-cedd → cedd 115b/5

meḳāsim (Ar.) Taksim eden, paylaşan,
bölüşen.

m. 116a/7, 116a/15, 117a/9,
117b/2, 118a/11

m.+ den 116a/6

muḳırr (Ar.) Kendisinde başkasına ait
bir hak olduğunu söyleyen kimse.

m. ol- Hakkını söyleyen kişi
olmak. 138b/2

m. leh bi'n-neseb'ale'l-ğayr
→ ğayr 83b/6

muḳḳaddeme (Ar.) (Söz ve yazı için)
Giriş, sunuş, başlangıç.

m.+ sindendür 100b/7

muḳḳarrer (Ar.) Hakkında karar
alınmış, karar verilmiş, kararlaştırılmış.

m. ol- Kararlaştırılmış olmak.
111b/17

muntazar (Ar.) Olması veya gelmesi
umulan, beklenen.

m. 83a/14

murād (Ar.) Erişilmek istenen, olması,
gerçekleşmesi arzu edilen şey, istek,
dilek, amaç.

m. 109b/11

m.+ ları 83a/12

m. eyle- → eyle- 82b/16

m. olun- İstediği gerçekleşmek,
amacına ulaşmak. 96a/9,
96a/13, 96a/15, 96b/17, 97a/5,
97a/10, 99a/15

müris (Ar.) Miras bırakan kimse.

m.+ den 141b/10

m.+ i 140a/7

m.+ iniñ 139b/16, 140a/8

müşā-leh (Ar.) Kendisine bir şey
vasiyet olunan şahıs veya kurum.

m. 83b/7

mustağnī (Ar.) İhtiyaç ve eksiklik
duymayan, elinde olanla yetinen
(kimse), tok, doygun.

m. ol- İhtiyaç duymaz,
ilgilenmez, umursamaz
durumda olmak. 83a/11

mu'tāāt (Ar.) Verilenler, verilmiş
olanlar, ita edilenler.

m. 106a/16

muṭāla'a (Ar.) Etraflıca düşünme,
inceleme, tetkik.

m. olun- Üzerine düşünme.
83a/6

muṭlak (Ar.) Herhangi bir şart ve
kayıtla sınırlı olmayan, kayıtsız şartsız.

m. 131a/11

farz-ı m. → farz 83b/16,
83b/17

muṭlakā (Ar.) Ne olursa olsun, her
şeye rağmen.

m. 129b/3, 132a/17, 132b/1

muvāfaqat (Ar.) Miras pay edilmeden
vârislerden birinin vefat etmesi
hâlinde, ölen ikinci kişinin birinci
şahıstan alacağı hisse ile meselenin
aslının her ikisinin aynı sayıya
bölünmeleri. Birbirine kesirsiz olarak
bölünmeyen iki sayının üçüncü bir
sayıya kesirsiz olarak bölünebilmeleri.

m. 85a/9, 86a/7, 86a/13,
87a/14, 87b/3, 88b/7, 88b/12,
88b/14, 90b/15, 91a/11,
93a/12, 100b/5, 102a/14,
102b/1, 103a/7, 105a/15,
106b/1, 107a/15, 108a/10,
109a/10, 110a/5, 110a/13,
111b/10, 112a/8, 112a/15,
112b/1, 112b/14, 113a/4,
113b/1, 113b/3, 114b/13,
114b/13, 116b/5, 117b/5,
118a/8, 118b/7, 120a/3,
121a/11, 121b/4, 121b/14,

122a/10, 123a/2, 123a/17,
132a/10, 140a/14, 140b/4

m.+ a 107b/12, 108b/12,
138a/4

m. bi' ş-şülüş Bir sayının üçte biri ile muvafakat hâli. 100a/13, 104a/4, 104a/6, 104a/15, 104a/16

m. bi'l- 'aşere → 'aşere 100b/4

m. bi'l-ḥamse → ḥamse 100a/15

m. bi'n-nısf Sayının yarısı ile muvafakat hâli. 88b/12, , 102b/13, 103a/11, 103b/16, 104a/2, 104a/15, 104a/16, 106a/6, 133b/12

m. ol- Sayının yarısı ile muvafakat hâlinde olmak. 102b/5, 102b/13, 109b/5, 134b/11, 135b/3

m. bi'r-rub' Dört sayısı ile muvafakat hâli. 100a/14

m. bi's-seb'a Yedi sayısı ile muvafakat hâli. 100b/1

m. bi's-südüs Bir sayının altıda biri ile muvafakat hâli. 100a/16

m. bi's-şümün Bir sayının sekizde bir ile muvafakat hâli. 100b/2

m. bi't-tüs' Bir sayının dokuzda biri ile muvafakat hâli. 100b/3

m. ol- birbirine kesirsiz olarak bölünmeyen iki sayının üçüncü bir sayıya kesirsiz olarak bölünebilmeleri. 103b/7, 106a/4, 107a/15, 111b/12, 138a/1

m.-ı 'aşeret → 'aşeret 90b/16

m.-ı nışfiyye → muvāfaḳat bi'n-nısf 107a/1, 107b/17, 108b/17, 113b/6, 115a/1, 140a/16

m.-ı sūdusiyye → muvāfaḳat bi's-sūdüs 140b/8

m.-ı şülüsiyye → muvāfaḳat bi's-şülüş 112a/8, 139a/2, 115a/3, 122a/12, 125b/17

muvāfıḳ (Ar.) Uygun, münasip.

m. ol- Uygun olmak. 97b/6, 128b/12

muvālāt (Ar.) Karşılıklı sevgi, yardımlaşma, dostça davranma, dostluk.

mevlā-yı m. → mevlā 83b/6	104b/4, 104b/5, 106b/10,
mü 'enneş (Ar.) Dişi.	107a/14, 107b/6, 108b/6,
m. 138b/17, 139a/2, 139a/4,	112b/14, 113b/5, 113b/9,
139a/5, 139a/7, 139a/8,	113b/5, 113b/9, 113b/9,
139a/10, 139a/11, 139a/13,	114b/14, 114b/16, 117b/7,
139a/15	118b/10, 120a/5, 123b/1,
sükūṭ bi'l-m. Başka mirasçı	132a/13, 140b/6
bulunmasından dolayı kişinin	m.+ dir 86a/7, 86a/13, 87a/14,
kadın ile mirastan düşmesi.	87b/3, 88b/7, 88b/14, 90b/15,
84a/14, 89b/8	91a/7, 91a/11, 93a/12, 102a/14,
mübāyin (Ar.) Karşıt, aykırı, zıt.	103a/7, 105a/15, 106b/1,
m. 85a/12, 86a/10, 86a/12,	110a/5, 111b/10, 112a/8,
87a/17, 87b/1, 88b/10, 91a/8,	112a/15, 112b/14, 113a/4,
91a/9, 114b/5, 116b/8, 123a/4,	113b/1, 113b/3, 113b/1, 113b/3,
m. ol- Kendisinden ve birden	116b/5, 117b/5, 118a/8, 120a/3,
başka ortak bölenin	121a/11, 121b/4, 121b/14,
bulunmaması. 114a/9, 134a/7,	122a/11, 123a/2, 123a/17,
134a/10, 135a/14	132a/10, 140a/14, 140b/4
mübāyene (Ar.) → mübāyen	m.+ e 107a/15,
m. 107a/13, 114b/15	108a/12, 109a/12
mübāyenet (Ar.) Birbirinden farklı	m. ol- → mübāyen ol- 85a/12,
olma, farklılık, başkalık; zıtlık. →	86a/15, 87b/5 91a/13, 104a/9,
mübāyen	105b/2, 105b/9, 106b/6,
m. 85a/9, 86a/15, 87b/5,	107a/14, 108a/11, 108a/14,
91a/13, 102b/15, 103a/4,	109a/11, 109a/14, 112b/1,
103a/12, 103b/1, 103b/3,	121a/11, 123b/1, 133b/15,
103b/4, 103b/14, 104a/1,	134a/11, 134b/13, 135a/6,
104a/14, 104b/1, 104b/2,	135b/8, 137b/3, 137b/17

mübeyyen (Ar.) Açıkça ortaya konan, açıkça bildirilen, açıklanan, beyan edilen.

m.+ dir 127b/4

mübtelā (Ar.) Bir şeye kendini kaptırmış olan, tutulmuş, düşkün.

m. ol- Bir hastalığa yakalanmış olmak. 141b/5

mücerred (Ar.) Ancak, fakat.

m. 136b/13

müctemi'a (Ar.) Toplanmış, bir araya gelmiş, toplu, MüctemiKelimesinin müennes şekli.

m. ol- Toplanmak, bir araya gelmek. 93a/1

müctemi'ān (Ar.) Toplu olarak. Topluca. Hepsi birden.

m. ol- Toplu bir şekilde olmak. 131b/15

müdāḥalet (Ar.) Miras hukukunda iki sayıdan büyük olanın küçük olana kalansız bölünmesi hâli.

m. 86a/13, 87b/3, 91a/11, 103a/7, 103a/15, 103b/5

müdāḥil (Ar.) İki sayıdan büyük olanın küçük olana kalansız bölünen sayı.

m. 88b/15

m. ol- Karışmak, müdahale etmek. 88b/16

müddet (Ar.) Bir şeyin, bir olayın başı ile sonu arasında geçen zaman bölümü, süre.

m. 138a/5, 138b/1, 138b/4, 139b/9, 139b/12, 140a/5

m.-i medīd → 139b/9

m.-i mezkūr → mezkūr 141a/14

müdebbir (Ar.) İş ve davranışlarının sonucunu inceden inceye düşünerek hareket eden, tedbirli ve ihtiyatlı davranan (kimse).

m.+ i 141b/1

mufa'alet (Ar.) Üç harfli kök kelimenin başına م (mim), ilk kök harften sonra ل (elif) ve sonun ise ا (ha-i resmiye) eklenerek altı harfli mastar elde edilmiş olunur. Daha çok işdeşlik belirtir, mufa'ale babı iki veya daha çok kişi ya da grup arasında eylemin karşılıklı olarak yapıldığı anlamını verir.

m. 115b/5

mufavvaż (Ar.) ...ait olmak; ... bırakılmak.

m. 139b/15

mümāṣelet (Ar.) Miras hukukunda iki sayının birbirine eşitliği, denkliği.

m. 86a/13, 87b/3, 88b/14, 91a/11, 103a/7, 103a/13,

m. ol- İki sayının birbirine eşit olması. 135b/9

mümāṣil (Ar.) Benzeyen, andıran, –e benzer, eş.

m. ol- Denk olmak. 132a/15

mümil (Ar.) Usanç ve bıkkınlık veren, usandıran, bıktıran.

ıtnāb-ı m. → ıtnāb 83a/7

mümkün (Ar.) Olması, gerçekleşmesi imkan dahilinde olan, olabilir, kâbil, muhtemel.

m. 125a/3, 125a/6

m.+ dür 126b/8

m. ol- Olabilmek, yapılabilir, gerçekleşebilmek. 97b/11, 125a/5, 127a/5, 127b/15, 128a/3

münācāt (Ar.) Konusu Cenabıhakk'ı övme ve O'na yakarma olan manzume.

m. 83a/16

münāfāt (Ar.) Birbirine karşıt olma, karşıtlık, muhalefet, mugāyeret.

m. 142a/18

münāsaḥa (Ar.) Bir vârisin kendisine kalan mirası alamadan ölmesi.

m. 120b/8

m.+ da 120b/9

mündefi (Ar.) (Hastâlik, sıkıntı vb. için) Savulmuş, savuşturulmuş, atlatılmış.

m. ol- (istemediği bir yerden) kendi kendine ayrılp gitmek, uzaklaşmak. 142a/18

münferid (Ar.) Başka kimse veya şeylerden ayrı olan, tek, yalnız, müstakil.

m. ol- Yalnız olmak. 131a/12, 131b/11

münferide (Ar.) MünferidKelimesinin müennes şekli. → münferid

uḥt-ı m. Bir kız kardeş. 119b/7

münferidāt (Ar.) Münferidler. → münferid

m. ol- Yalnız kişilerden olmak. 119b/1

münkaṭı (Ar.) Kesilen, kesilmiş, kesik, aralıklı, fasıllı.

m. ol- Son bulmak, devam etmemek, kesilmek. 139b/6

münker (Ar.) İnkâr olunan, kabul edilmeyen.

m. 141a/17

müntesib (Ar.) İlgisi olan, alaka ve ünsiyet peyda eden.

m. ol- Alakalı, bağlı olmak. 92a/3

m.+ lerdir 124a/5, 124a/7, 124a/11, 124a/14

mürted (Ar.) İslam dininden dönen kişi.

m. 140b/15, 141a/3, 141a/5, 141a/10

m.+ den 141a/6

m.+ iñ 140b/16

m. ol- İslam dininden dönen kişilerden olmak. 141a/6, 141a/11, 141a/12

mürtede (Ar.) MürtedKelimesinin müennes şekli. → mürted

m. 141a/5

m.+ niñ 141a/4

mürür (Ar.) (Zaman için) Geçip gitme, bitme, sona erme.

m. ét- → ét-139b/9, 141a/14

müsāvī (Ar.) Birbirinden ne fazla ne eksik olan, eşit.

m. 90a/2

m.+ dir 110a/15

m.+ ye 130b/6

m. ol- Eşit olmak. 110a/15, 124b/1, 124b/4, 128a/16, 128b/3, 128b/11, 128b/17, 129a/8, 129b/17, 131b/6

taḫsīm-i m. Eşit bir şekilde pay etme. 98a/6

müsāvīyye (Ar.) → müsāvī

m. ol- → müsāvī ol- 129b/7

müsellem (Ar.) Teslim olunmuş olan, doğruluğu şeksiz kabul edilen. Herkes tarafından kabul edilip emniyet ve itimad edilen.

m. 141a/12, 141a/8

m.+ den 141a/6

m.+ ler 141a/8

m. ol- Kabul etmek. 140b/17

müsellimeyn (Ar.) İki müsellem. → müsellem

vereşe-i m. Kabul edilen iki mirasçı. 141a/2, 141a/5

müstaķīm (Ar.) Doğru, denk, eşit.

m. 85a/10, 86a/8, 87a/15,
88b/8, 93a/13, 93a/14, 93a/15,
102b/4, 103a/3, 110a/6, 110a/7,
110a/7, 112a/16, 112a/17,
113a/5, 113a/6, 113b/2, 113b/4,
116b/6, 116b/7, 117b/6, 118a/9,
118a/10, 118b/7, 118b/8,
118b/9, 120a/4, 121b/5, 121b/6,
121b/10, 122a/3, 122a/4,
122a/5, 123a/3, 127a/15,
140a/14, 140a/15, 140b/4,
140b/5

m. ét- → ét- 127b/16

m. ol- Eşitlenmek. 99b/12,
102a/17, 102b/12, 110b/14,
114b/9, 122a/5, 127a/15,
128a/5, 129a/17, 130b/11,
130b/17, 135b/3

müstaķīmen (Ar.) Eşit olarak, eşit bir şekilde.

m. 138b/5

müsteħaķķ (Ar.) Bir şeye hak kazanmış, bir şeyi hak etmiş (kimse).

m. 84b/11, 110b/5, 111b/1,
113a/12, 114a/16, 121a/2

m. ol- Hak etmiş olmak.
131a/12, 131a/15, 138b/13

müşāreket (Ar.) Ortak olma, ortaklık.

m. 115b/6

müşkil (Ar.) Halledilmesi, çözüme kavuşturulması güç iş veya mesele, zorluk, güçlük.

ḥunṣā-yı m. → ḥunṣā 135a/16,
135a/17, 135b/1

müştereke (Ar.) Müşterek. kelimesinin müennes şekli. Birden çok kimse veya şeyi ilgilendiren, onlara has olan, onların katılmasıyla meydana gelen, ortak.

‘uṣūbet-i m. Ortak asabelik, belirli pay sahipleri hisselerini aldıktan sonra iki veya daha çok kimselerin kalan malı asabe olarak almaları. 84a/12, 84a/12, 84a/14, 84b/1, 89b/4, 89b/6, 89b/8, 89b/11

müte’addid (Ar.) Çok sayıda, birçok.

m. ol- Çok sayıda olmak.
127b/2, 132a/2

müte’addide (Ar.) “Müte’addid” kelimesinin müennes şekli. → müte’addid

cihet-i m. ol- Birçok taraf olmak. 90a/5

müte‘ārız (Ar.) Birbirine karşıt olan, zıt ve mualif olan.

m. ol- Muhâlif olmak. 136a/17

müte‘eddib (Ar.) Edepli, terbiyeli.

m.+ indendür 107a/9

müteḥakkık (Ar.) Gerçek olduğu anlaşılan, ispatlanan, doğruluğu ortaya çıkan.

m. ol- Gerçekliği ortaya çıkmış olmak. 83b/8

müteḥayyid (Ar.) Dikkatli davranan.

m. 136b/13

mütenāvil (Ar.) Tenavül eden. Alıp yiyen. El uzatıp alan.

m. ol- Alıp yemek. 136b/3

müteveffā (Ar.) Rûhu kabzedilmiş, vefat etmiş olan, ölen, ölmüş.

m.+ niñ 139b/17

müteveffāt (Ar.) Vefat edenler.

m. 122a/11

müttefik (Ar.) Aralarında anlaşma yapmış, birbiriyle ittifak etmiş, birleşmiş kimselerden her biri.

m. ol- Anlaşmanın sağlanması. 100a/12, 129a/11

müttefiķe (Ar.) Müttefik kelimesinin müennes şekli. → müttefik

uṣûl-ı m. ol- Aralarında anlaşmanın sağlandığı birinin soyundan gelen kimseler olmak. 124b/6

mütteḥid (Ar.) Birleşmiş, birlik olan, birleşik.

m. ol- Birleşmiş. 128b/13, 129a/1

mütûn (Ar.) Yazılı şeyler, metinler.

m. 83a/6

müzekker (Ar.) Erkek.

ḥaml-ı m. → ḥaml 138b/16

m. 137b/2, 137b/5, 137b/6, 137b/7, 137b/8, 137b/9, 137b/11, 137b/13, 137b/14, 139a/2, 139a/3, 139a/4, 139a/6, 139a/9, 139a/12, 139a/14, 139a/16, 139a/17

sükût bi’l-m. Başka mirasçı bulunmasından dolayı kişinin erkek ile mirastan düşmesi. 84a/15, 89b/9

N

naql (Ar.) Bir yerden başka bir yere götürme, taşıma, aktarma, geçirme.

n.+ e 120b/8

n.+ lidir 138a/11

n. olun- Aktarılmak, geçirilmek. 129a/7, 129a/8

naķş (Ar.) Kumaş üzerine renkli iplikler, sırma veya simle el veya makinede yapılan işleme.

n. ol- Kalıcı bir şekilde yerleşmek. 83a/1

naķz (Ar.) Bozma, çözme.

n. olun- Mahkemenin bir kararı eksik veya yerinde bulmayıp geri çevirmesi. 141a/16

naķīb (Ar.) Bir kimsenin payına düşen şey, hisse.

n. 138a/10

n.+ dir 131b/13

n.+ i 119b/4, 119b/5, 119b/6, 120b/8, 127a/7, 127a/8, 127a/9, 127a/10, 129a/4, 130b/15, 137a/1, 137a/2, 137a/11, 137a/13, 138a/8, 138a/9, 139b/17

n.+ idir 105a/4, 124b/13, 128a/10, 128a/12, 128a/13, 128b/8, 130b/7, 130b/9, 130b/14, 130b/15, 133b/2

n.+ inden 138a/9

n.+ ine 120a/2

n.+ ini 106a/17, 136b/11, 140b/12

n.+ iniñ 107a/6, 107a/7

n.+ leri 130b/11, 130b/17, 136b/15

n.+ lerinden 136a/17, 138a/12, 138a/14

n.+ leriniñ 138a/7

n. ol- (bir şey bir kimse için) mümkün olmak, gerçekleşmek. 136b/9

n.-i aşl → aşl 107a/7

n.-i ħunşā → ħunşā 137a/15

n.ü'l-cedd → cedd 116a/12

aķall-i n. → aķall 136b/2, 136b/10

nışf-ı n. Hissenin yarısı. 137a/9

naķībeyn (Ar.) Bir kimsenin payına düşen şeyler, hisseler.

n.-i ħunşā → ħunşā 137b/16

aķall-ı n. → aķall 138b/11, 140a/2

nısf-ı n. İki hissenin yarısı.
136b/14, 136a/1

naẓar (Ar.) Bakış, bakma, göz atma.

n.+ ına 119a/13

n. ét- → **ét-** 83a/14, 84b/12,
84b/13, 85a/1, 85a/9, 86a/7,
86a/14, 87a/14, 87b/3, 88b/7,
88b/14, 90b/15, 91a/7, 91a/11,
93a/11, 97b/11, 103a/13,
103b/5, 104b/1, 106a/6, 110a/5,
110b/6, 110b/7, 110b/7,
110b/13, 111b/2, 111b/3,
111b/9, 111b/2, 111b/3, 111b/9,
112a/1, 112a/2, 112a/3, 112a/7,
112a/15, 112b/8, 112b/9,
112b/13, 113a/4, 113b/1,
113b/3, 113b/3, 113b/8, 113b/9,
114b/5, 114b/13, 114b/13,
114b/17, 115a/1, 115a/2,
116b/5, 117b/5, 117b/6, 118a/8,
118b/6, 120a/3, 121a/3, 121a/4,
121a/10, 121a/11, 121b/4,
121b/15, 122a/11, 123a/16,
12a/17, 125b/1, 125b/4, 125b/5,
125b/7, 125b/10, 126a/3,
126a/5, 126a/6, 126a/8,
126a/11, 126a/13, 126a/15,
126a/16, 126b/2, 126b/4,
126b/6, 128a/3, 132a/10,
132a/14, 139a/2, 139a/10,

139a.713, 139a/17, 140a/13,
140b/8,

n. eyle- → eyle- 104a/4

n. olun- İncelenmek. 90b/15,
105a/15, 105b/1, 105b/9,
106b/1, 107a/13, 134a/11,
134b/14, 135a/15, 135b/9,
139a/7

ba‘dü n-n → ba‘de 106b/10

ne Hangi.

n. 91b/2, 91b/7, 93b/15, 93b/15,
94a/3, 94a/10, 94a/14, 94b/1,
94b/6, 94b/15, 95b/5, 96a/11,
96a/16, 96b/7, 96b/14, 97a/10,
98a/9, 100a/1, 100a/5, 104b/8,
104b/8, 104b/16, 107a/12,
108a/9, 108a/9, 108a/14,
113b/13, 113b/14, 114a/2,
114b/9, 115a/7, 115a/7,
115a/11, 115b/10, 115b/14,
116b/11, 116b/17, 117b/9,
117b/10, 117b/13, 118b/13,
119a/2, 120a/8, 120a/9,
120a/14, 123a/7, 123a/7,
123a/11, 125b/14, 125b/15,
134a/15, 135a/6, 139b/9

n. deger i- → deger 85b/1,
85b/7, 86b/5, 86b/12, 87b/12,
88a/3, 89a/4, 89a/12, 91b/2,

91b/7, 104b/8, 104b/13, 108a/9,
109a/9, 113b/14, 114a/2,
115a/7, 115a/11, 116b/11,
116b/17, 117b/10, 117b/13,
118b/13, 119a/2, 120a/9,
120a/14, 123a/7, 123a/11,
125b/15

n. miḳdār ol- → miḳdār
93b/10, 94b/10, 95a/3, 95a/8,
97a/1, 97a/6

n. miḳdār olun- → miḳdār
94a/6

nefer (Ar.) Kişi, kimse, fert, şahıs.

n.+ dir 83b/13, 84a/6

n.+ e 92a/1

n.+ iñ 84a/6

nefs (Ar.) Bir kimsenin kendi öz
varlığı, öz benliği, kişiliği.

n.+ i 139b/7

n.+ sini 127b/7

nehc (Ar.) Yol, usûl, tarz, minval, tarik.

n.-i şer'î Şeriata uygun bir
şekilde. 140b/16, 141a/15

neseb (Ar.) Nesil, soy.

n.+ dir 83b/7

nesebiyye (Ar.) [nesebînin müennesi]
soya, kuşağa ait onunla ilgili.

‘aşabe-in. → ‘aşabe 83b/5,
90a/8

‘aşabü‘n- n. → ‘aşabe 90a/7

muḳırr leh bi‘n-n.‘ale‘l-ğayr
→ ğayr 83b/6

n.+ dir 83b/7

redd-i ‘alā-zevı‘l-fürüzü‘n-
n. → furūz 83b/5

nesne Belli bir ağırlığı, maddesi ve
hacmi olan her türlü cansız varlık, şey.

n. 84a/8, 85a/16, 86b/2, 87b/9,
89a/2, 90b/4, 91a/17, 113b/11,
115a/5, 116a/13, 116b/9,
117a/11, 117a/15, 116b/9,
117a/11, 117a/15, 117b/8,
118b/11, 119b/13, 119b/14,
120a/7, 122a/13, 123a/5,
125b/13, 128a/7, 130b/1,
130b/3, 132a/1, 133b/17,
134a/13, 135b/11, 136b/8,
139b/4, 140a/1, 140a/6,
140b/13, 141a/1, 141b/3,
141b/13, 142a/12, 142a/14,
142a/19

n.+ yi 138b/15

nev‘ (Ar.) Çeşit, tür.

n.+ dūr 83b/11, 90a/7, 92b/1

n.-i evvel → evvel 84b/7, 86a/1, 87a/8, 88b/1, 92b/1, 92b/14, 92b/15, 92b/16, 111a/16, 120b/17

n.-i şānī İkinci tür. 84b/8, 86a/1, 87a/8, 88b/1, 92b/2, 92b/15, 92b/16, 92b/17, 111a/16, 120b/17

n.-i vāhid Tek tür. 92b/10

hulḳ-ı n.-i insān → hulḳ 82b/5

şümün-i n.-i şānī İkinci türün sekizde biri. 92b/2

zālikū n-n. Bu tür. 92b/10

nıṣf (Ar.) Yarı, yarım.

n. 83b/12, 84a/8, 84a/9, 84a/11, 84a/12, 84a/13, 84a/15, 84a/16, 84b/7, 86a/1, 87a/7, 87a/8, 88b/1, 89b/4, 89b/5, 89b/8, 89b/9, 92b/1, 92b/4, 92b/6, 92b/9, 92b/14, 101b/8, 103a/1, 105b/6, 107a/17, 107b/2, 107b/3, 107b/4, 107b/5, 107b/9, 107b/10, 107b/11, 108a/4, 108a/5, 108a/6, 108b/2, 108b/3, 108b/4, 108b/5, 108b/9, 108b/10, 108b/11, 109a/4, 109a/5, 109a/6, 109b/17,

111a/6, 111a/10, 111a/11, 115b/12, 115b/14, 116a/7, 116b/1, 117a/8, 118b/4, 119b/10, 119b/15, 120b/16, 122b/16, 135a/12

n.+ a 116b/2

n.+ ı 84b/9, 85b/13, 86a/3, 87a/1, 87a/9, 88a/10, 88b/3, 88b/12, 89b/1, 92b/5, 95a/13, 95b/5, 95b/8, 95b/9, 95b/14, 95b/15, 95b/17, 96a/4, 96a/6, 96a/9, 102b/6, 102b/14, 103a/1, 103a/11, 103b/16, 104a/15, 104a/17, 104b/16, 105a/12, 106a/7, 106a/8, 106a/12, 106a/14, 106a/15, 107a/2, 107a/4, 108a/1, 108a/2, 109a/1, 109a/2, 109b/6, 109b/7, 109b/8, 109b/9, 110a/1, 113b/7, 117a/15, 118a/1, 118b/5, 119a/9, 120b/12, 120b/17, 121a/1, 123a/16, 127a/8, 127a/11, 128a/11, 129b/16, 130b/16, 130b/9, 130b/13, 134b/11, 135b/4, 136b/7, 136b/16, 137a/3, 137a/14

n.+ ñ 122b/16, 127a/12

n.+ ını 95a/17, 95b/1, 104a/3, 115a/2, 116a/12, 120a/1, 137a/1, 140a/16

n.+ ımñ 137a/8

n. eyle- → eyle- 92b/5, 92b/6, 92b/7

n. ol- Yarım olmak. 92b/4, 117a/14

n.-ı āḥar → āḥar 127a/9, 128a/12, 130b/9, 130b/13, 136b/8

n.-ı ḥaḥḳḳ → ḥaḥḳḳ 139b/3

n.-ı maḍrūb → maḍrūb 105a/12, 117a/7, 123a/15

n.-ı māl → māl 116a/8

n.-ı naṣīb → naṣīb 137a/9

n.-ı naṣībeyn → naṣībeyn 136b/14, 137a/1

n.-ı re's Mirastan pay alacak vârislerin yarısı. 86b/17, 88a/9, 89b/1, 100b/7, 100b/14, 100b/16, 100b/17, 101a/1, 101a/2, 101a/9, 101a/10, 101a/14, 101a/17, 101b/1, 101b/9, 101b/11, 102a/6, 102a/7, 102a/9, 105a/11, 117a/6, 117b/17, 119a/8, 123a/15

n.-ı ru'ūs Mirastan pay alacak yarısı. 85b/13

n.-ı sehm Hissenin yarısı. 137a/2, 137a/6, 137a/7

n.-ı şümün-i re's Mirastan pay alacak kişilerin sekizde birinin yarısı. 102a/3

n.-ı tereke ol- Vefat eden kişiden kalan malların yarısı olmak. 106a/10

n.-ı tūs'-i re's Mirastan pay alacak kişi sayısının dokuzda birinin yarısı. 102a/7, 102a/8

muvāfaḳat bi'n-n. → muvāfaḳat 88b/12, , 102b/13, 103a/11, 103b/16, 104a/2, 104a/15, 104a/16, 106a/6, 133b/12

m. ol- → muvāfaḳat 102b/5, 102b/13, 109b/5, 134b/10, 135b/3

nıṣfiyye (Ar.) NısfîKelimesinin müennes şekli, yarım ile ilgili.

muvāfaḳat-ı n. → muvāfaḳat 107a/1, 107b/17, 108b/17, 113b/6, 115a/1, 140a/16

nice Çok, birçok.

n. 83a/5

nihāyet (Ar.) Son

bī -n. ol- Sonsuz olmak, ebedi
olmak. 83b/1

ğayr-ı n. → ğayr 100b/6

ğayrū' n-n. → ğayr 120b/15

nikāḥ (Ar.) Bir kadınla bir erkeğin
kānun nazarında karı koca
sayılmalarını sağlayan işlem.

kaṭ'-i 'işmet-i n. → 'işmet
141a/10

niḳāṭ (Ar.) Noktalar.

n. 94a/5, 94a/8

ni'met (Ar.) Lutuf eseri olan iyilik,
ihسان, bağış.

n. 105a/16, 111a/15, 113a/9,
120b/11

nisā' (Ar.) Kadınlar.

n.+ dan 83b/13

nisbet (Ar.) İki şeyin veya parça ile
bütünün nitelik veya nicelik
bakımından birbirine göre olan
durumu, oran.

n. 85b/8, 86b/13, 88a/5, 89a/13,
91b/8, 100a/8, 117a/1, 117b/14,
119a/3, 119a/15, 120a/15,
137a/13

n.+ e 137a/8

n.+ inde 90a/9

n.+ ler 83a/10

n. dut- → dut- 85b/10, 86b/15,
87a/1, 87a/3, 88a/7, 88a/10,
88a/12, 89a/15, 89b/1, 89b/3,
91b/10, 91b/12, 100b/7, 100b/8,
100b/9, 100b/10, 100b/11,
100b/12, 100b/13, 100b/14,
100b/15, 100b/16, 100b/17,
101a/1, 101a/2, 101a/3, 101a/4,
101a/5, 101a/6, 101a/7, 101a/8,
101a/9, 101a/10, 101a/11,
101a/12, 101a/13, 101a/14,
101a/15, 101a/16, 101a/17,
101b/1, 101b/2, 101b/3, 101b/4,
101b/5, 101b/6, 101b/7, 101b/8,
101b/9, 101b/10, 101b/11,
101b/12, 101b/13, 101b/14,
101b/15, 101b/16, 101b/17,
102a/1, 102a/2, 102a/3, 102a/4,
102a/5, 102a/6, 102a/7, 102a/8,
102a/9, 102a/10, 105a/11,
114a/4, 114a/6, 114a/7,
115a/15, 115b/1, 115b/3,
117a/2, 117a/4, 117a/7,
117b/16, 119a/4, 119a/6,
119a/7, 119a/8, 120a/16,
120a/17, 120b/2, 123a/13,
123a/15

n. ét- Oranlamak. 85b/8, 86b/13, 88a/4, 117a/1

n. étdür- Oranlatmak. 89a/13, 91b/8, 105a/9, 117b/14, 119a/3, 120a/14, 123a/12

n. ol- Oranlı olmak. 120b/4

n. olun- Oranlı olunmak. 135a/12

n. tūt- → **n. dut-** 85b/13, 135a/12

vāḳī ‘a-ı n. Oranlar meselesi.

v.+ ler 100b/6

nitekim Cümle başında kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için Gerçekten, hakîkaten, nasıl ki ... olduğu gibi. anlamlarında kullanılır.

n. 119a/11, 136a/11, 139b/1, 139b/2, 139b/3, 119a/11

noḳṣān (Ar.) Eksiklik.

ḥacb-ı n. → ḥacb 92a/1, 92a/14

n. 92a/11

O

oğlan Erkek çocuk.

o. 125a/9, 125b/2, 125b/5, 125b/7, 125b/10, 126a/3,

126a/6, 126a/8, 126a/11, 126a/14, 126a/15, 126a/7, 126b/1, 126b/2, 126b/4, 126b/6, 126b/17, 127a/2, 127a/3, 127a/5, 127b/11, 127b/12, 128a/3, 133b/10, 133b/13

o.+ a 125b/6, 125b/8, 126a/4, 126a/5, 126a/6, 126a/7, 126a/12, 126a/14, 126a/17, 126b/3, 126b/7, 127a/6, 127b/5, 127b/11, 127b/16, 128a/1, 128a/13, 128a/14, 134a/16, 134b/3, 134b/10, 134b/13

o.+ ın 126b/1, 126b/5, 127a/6, 127b/8, 129b/12, 134a/3, 134b/7

oğul Cinsiyeti erkek olan evlat.

o. 84a/7, 84a/7

o.+ ı 84a/7, 84b/6, 88a/16, 89b/7, 89b/12, 90a/11, 98b/10, 124b/7, 124b/9, 124b/10, 124b/11, 124b/12, 126b/15, 127a/13, 127b/5, 127b/10, 129b/16, 130a/3, 130a/12, 130a/13, 130a/15, 130a/17, 130b/9, 130b/15, 131a/5, 131a/9, 132b/4, 132b/13, 132b/17, 134b/4, 134b/6, 135a/2, 135a/4, 135a/17, 135b/5, 135b/6, 135b/12,

136a/1, 136a/2, 141b/13,
141b/15, 141b/17, 142a/2,
142a/3, 142a/6, 142a/7,
142a/11, 142a/12

o.+ ınadır 132b/5

o.+ ınıñ 124b/3, 129b/9,
129b/15, 133b/7, 134a/2,
134a/5, 134a/16, 134a/17,
134b/4, 134b/6, 135a/7, 135a/9

o.+ ları 124a/4, 129b/4, 135a/9,
135b/6

o.+ larına 124a/4, 124a/7,
124a/8, 124a/10

o.+ larınıñ 131a/9

ol- Olmak yardımcı fiili. ...durumunda
bulunmak, ...hâline gelmek.

‘aded-i re’sleri o.- an 111b/8,
127a/15

‘adem-i te‘addud o.- mağdır
124b/14

ağall o.- duğı 136b/12

ağreb o.- an 129b/5, 132b/4

ağvā o.- ana 130a/5

alıcı o.- mağ-ıla 93a/8

alıcı o.- mağla 103a/1, 105b/6,
107a/17, 110b/4, 112b/6,

119b/16, 122a/7, 122b/16,
132a/7

alıcı o.- sa 91a/3, 110b/17,
111a/4, 111a/7, 111a/9,
111a/10, 111a/11

alıcı o. up 111a/1

altı altun o.- dı 109b/11

altı kız o.- up 133b/14, 135b/2

altı o.- dukdan 129b/1

altı o.- up 118b/17, 131a/5,
134a/17

altmış o.- du 125b/12

altmış sekiz o.- up 107b/7,
108b/7

altmış üç biñ o.- ur 94a/16

altmış üç o.- mağın 94b/3

altmış üç o.- ur 94a/15,

altmış üç yüz biñ ağçe o.- ur
95a/7

‘aşabe o.- an 129b/12

‘aşabe o.- mağdur 119b/1,

‘aşabe o.- sa 119b/13

‘aşabe o.- urlar 90a/15, 90a/16

aşl o.- ana 133a/11

aşl-ı mes'ele o.- an 91a/16,
102b/6, 103a/5, 103b/6, 104a/7,
118b/11, 131a/4
‘avliyye o.- an 102b/14
āzād o.- maz 141b/1
azād o.- ur 90b/7
ba‘īd o.- andan 132b/5
baṭn-ı şānī o.- an 124b/11
bāyin o.- ur 141b/1
bedā’ o.- duğı 96a/1
béş altun o.- sa 105a/17
béş ‘amm o.- ur 135a/2
béş yüz altmış biñ akçe o.- ur
94b/14
bī-nihāyet o.- mağın 83b/1
biñ akçe o.- sa 99b/15
biñ dört yüz kırk o.- du 115a/5
böyle o.- ıcağ 133b/5
buṭūn-ı muḥtalife o.- up 127b/1
cem’ o.- duğda 115b/9
cem’ o.- duğlarında 115b/16
cem’ o.- muş-idi 115b/13
cem’ o.- sa 137a/13
cihet-i müte‘addide o.- sa 90a/5

cihet-i müte‘addide o.- sa 90a/5
cümle o.- duğda 97b/5
cümle o.- up 93b/5, 99a/12
dāhil o.- maya 90a/9
dāhil o.- mazsa 110a/2
dāhil o.- up 141a/12
dört kız o.- du 128a/4
dört kız o.- up 127b/9, 133b/13
dört kız o.- ur 133b/11
efdal o.- an 93a/2, 119a/10,
138a/8, 138a/15
efdal o.- duğına 118a/2, 118b/3,
119b/8
efdal o.- mağla 116a/8
efdal o.- up 118a/17
ekşer o.- an 93a/2
ekşer o.- sa 110b/16, 113a/7,
113a/13, 114a/17, 121a/6
enkāş o.- anı 92a/9
esīr o.- mağ 141a/9
evlād-ı ‘aşabe o.- mağ 130a/2
evlād-ı ‘aşabe o.- mağ 130a/2
evlād-ı ‘aşabe o.- masun 132b/8
evlād-ı ‘aşabe o.- masun 132b/8

evlād-ı ‘aṣabe o.- sun 132b/7

evlād-ı ‘aṣabe o.- sun 132b/7

evvelī o.- du 133a/5

evvelī o.- duğı 129b/7

evṣaḥ o.- an 105a/8

farż o.- an 133a/3

farż o.- duğı 136b/2, 141b/13

farż o.- up 134a/8

fevt o.- an 90b/5, 124b/7,
124b/9, 126b/13, 127b/4,
128b/14, 129a/4, 129a/14,
129b/9, 130a/10, 131a/8,
139b/2, 139b/3

fevt o.- du 84b/4, 85b/14, 87a/4,
88a/13, 91a/2, 93a/7, 102b/8,
104a/11, 105b/4, 125a/9,
140b/1

fevt o.- duğına 142a/16

fevt o.- duḡda 90b/2, 103b/9,
105a/16

fevt o.- muş 141b/6

fevt o.- up 90b/10, 98b/10,
99b/14, 102a/14, 102b/2,
102b/16, 103a/8, 103a/16,
106b/2, 106b/8, 107a/16,
108a/12, 109a/12, 109b/14,
110b/3, 111a/1, 111a/4, 111a/7,

111a/15, 111a/12, 112b/6,
113a/9, 114a/13, 116a/15,
117b/3, 118a/2, 118b/3,
119a/14, 119b/8, 119b/14,
120b/15, 121b/7, 122a/5,
122b/15, 132a/4, 133b/7,
134b/4, 136b/4, 136b/10,
138b/15, 140a/10

fī-ḡanīmet o.- mak 141a/1

fūrū‘ o.- an 134b/2, 134b/3

ḡarḡ o.- anlar 141b/3

ḡācet o.- mamaḡdur 121b/17

ḡācet o.- maz 106b/2, 119/14

ḡāl o.- up 135a/8, 135a/11

ḡālik o.- sa 140b/15

ḡāric o.- a 138b/5

ḡāric o.- maḡdur 109b/12

ḡāric olmuş o.- sa 109b/16,

ḡāşıl o.- an 93b/8, 97b/5, 98b/6,
99a/2, 99a/4, 99a/5, 99a/6,
99a/8, 99a/9, 99a/11, 99a/13,
99b/4, 99b/8, 105a/4, 105b/3,
106b/16

ḡāşıl o.- du 85a/16, 86b/3,
87b/10, 89a/2, 91a/17, 113b/12,
115a/5, 116b/9, 117b/8,
118b/12, 120a/7, 122a/14,

123a/5, 125b/13, 128a/7,
133b/17, 134a/13, 135b/11

hāşıl o.- duḡdan 95a/10

hāşıl o.- maz 115b/15

hāşıl o.- up 96a/17, 105b/16

hāşıl o.- ur 93b/2, 94a/3, 94a/9,
94a/14, 94b/1, 94b/5, 94b/1,
94b/15, 95a/2, 95a/3, 95a/5,
95a/7

hāşıl o.- ursa 100a/5

ḡayr o.- maḡla 116a/9

ḡılṭ o.- up 131b/5

ḡılṭ o.- ursa 131a/4

ḡūkm étmiş o.- ur 142a/16,
142a/17

ḡūkm o.- du 128b/13

ḡūkm o.- unur 139b/14

ibn-i ḡaḡīḡī o.- an 126b/5

İbn-i taḡdīrī o.- an 126b/6

ibtidā'-ı zencīr o.- an 99a/16

iḡrāc o.- maḡla 110a/8

iḡtilāf o.- muşdur 139b/10

iki biñ aḡçe o.- ur 96b/16

iki biñ altı yüz kırḡ altı aḡçe o.-
duḡı 95b/17

iki biñ altı yüz kırḡ altı aḡçe o.-
duḡı 96a/6

iki ḡız o.- maḡla 127a/1

iki ḡız o.- up 133b/10

iki o.- duḡı-ḡün 111a/3

iki yüz elli aḡçe o.- up 99b/14

istikāmet o.- duḡı 121b/16

istikāmet o.- maḡla 105b/1,
106b/5

istikāmet o.- mayup 111b/12

istikāmet o.- ursa 111a/14,
113a/8, 120b/11, 138b/9

ḡaç o.- ursa 95a/17

kāfī o.- maḡla 119b/11, 119b/16

kāfī o.- mamaḡla 136b/5

ḡarābet o.- a 141b/4

ḡarındaş o.- du 116a/17

ḡarındaş o.- muş o.- ur 130b/14

ḡarındaş o.- sa 116a/7, 116a/9

ḡarındaş o.- up 130b/10

kesr o.- an 107b/3, 107b/14,
107b/14, 108b/3, 108b/14,
108b/14

kesr o.- duḡı 107a/10

kesr o.- mağla 137a/7

kırk beş o.- du 91b/17

kırk iki o.- du 94a/1

kırk iki o.- up 115b/4

kırk o.- du 114b/6, 137b/4

kırk o.- ur 94a/6

kırk sekiz o.- up 135b/15

kısmet o.- maz 141a/13

kıyās o.- nmuşdur 133a/15

lāzım o.- du 133b/5

lāzım o.- urdı 117a/9, 117a/17

mā fū'l-yed o.- an 121b/17,
122a/2, 122a/11, 123a/17,
124a/2

mā-belağ miqdār o.- duğı
93b/10

mā-belağ o.- a. 85a/14, 120b/12

maḍrūb o.- an 94a/7, 114b/8

maḥcūb o.- acaḳ 140a/1, 140a/2

maḥlūt o.- maḳdur 123b/2

maḥrūm o.- maḳdur 84a/8,
92a/2,

maḥrūm o.- mamaḳ 119b/2

maḥrūm o.- maz 119b/3

ma'lūm o.- du 96b/13, 107a/10

ma'lūm o.- duḳdan 100a/4

ma'lūm o.- masa 141b/6

ma'lūm o.- maya 139b/6

ma'lūm o.- mayup 141b/14

ma'lūm o.- maz 141a/13

ma'lūm o.- sun 93a/16, 93b/3,
95a/12, 96a/9, 96a/13, 96b/4,
96b/12, 96b/17, 97a/4, 100a/8,
102a/11, 107a/6, 110a/14,
115b/8, 119a/9, 119b/7, 126b/7,
126b/9, 127a/16, 128b/11,
132a/17, 136b/1, 137b/15,
139b/16

ma'lūm o.- up 141a/14

ma'lūm o.- ur 83a/14, 93b/9,
95a/13, 96a/7, 96a/12, 96b/7,
97a/2, 97a/6, 100a/7, 100a/7,

māni' o.- maduḳca 119b/3,

mā-ṣadaḳ o.- urdı 83a/11

maṣūn o.- urdı 120b/7

men lā yūreddü 'aleyh o.- an
112b/16

men lā yūreddü 'aleyh o.- maḳ
110a/17

men lā yüreddü ‘aleyh o.- mak
110a/17,

men lā yüreddü ‘aleyh olmayup
110b/1

men lā yüreddü ‘aleyh o.-
mayup 110b/16

men lā yüreddü ‘aleyh o.- up
111a/12, 111b/4, 112b/10,
113a/6, 113a/12, 114a/17,
121a/5

men yüreddü ‘aleyh o.- an
113a/1, 113b/1

meşābe o.- andur 92b/8

meşālih o.- an 110a/4

mes’ele-i ‘avliyye o.- ursa
102b/7

mes’ele-i reddiyye o.- sa
110b/5, 111b/2, 112a/1, 121a/2

mevcūd o.- a 141a/16

mevķūf o.- an 104b/2, 116b/8,
118b/10, 123a/4, 138b/15,
140b/12

mevķūf o.- duğı 139b/17

mevķūf o.- ur 139b/8, 139b/17

mevşil o.- an 137b/16

mezāhim o.- maduğından
131a/12

mezķūr o.- an 106a/5, 107b/16,
108b/16

mezķūr o.- duğı 107a/14

mezķūr o.- up 83b/11

minh o.- an 97a/11, 97b/6

mişāl o.- ur 117a/11

mu’ayyene o.- an 83b/11

muhtalif o.- maķdur 133a/6

muhtār o.- an 141b/8

muhteliķ o.- sa 84b/8, 86a/2,
87a/8, 88b/2, 92b/15, 92b/16,
92b/17, 120b/17

muķaddemā o.- an 135a/10,

muķaddemā o.- duķları 135b/16

muķķarrer o.- mağın 111b/17

mustağnī o.- up 83a/11

muvāfaķat o.- sa 138a/1

muvāfaķat o.- ursa 103b/7,
106a/4, 107a/15, 111b/12

muvāfaķat bi’n-nışf o.- mağla
102b/5, 102b/13, 109b/5,
134b/10, 135b/3

muvāfaqat bi'n-nısf o.- mağla
102b/5, 102b/13, 109b/5,
134b/11, 135b/3

muvāfıf o.- mağ 128b/12

muvāfıf o.- ursa 97b/6

mübāyen o.- mağla 134a/7,
134a/10, 135a/14

mübāyen o.- ursa 114a/9,

mübāyenet o.- duğı 137b/17

mübāyenet o.- mağla 105b/9,
108a/14, 109a/14, 121a/11,
133b/15, 134a/11, 134b/13,
135a/6, 135b/8, 137b/3,

mübāyenet o.- sa 86a/15, 87b/5,
91a/13, 123b/1

mübāyenet o.- up 85a/12

mübāyenet o.- ursa 104a/9,
105b/2, 106b/6, 107a/14,
108a/1, 109a/11, 112b/1

mübtelā o.- up 141b/5

müctemi'a o.- an 93a/1

müctemi'ān o.- ursa 131b/15

müdāhil o.- sa 88b/16

mümāselet o.- mağla 135b/9

mümāşil o.- mağla 132a/15

mümkün o.- duğı 127b/15

mümkün o.- mamağla 97a/16
97b/11, 127a/5, 128a/3

mümkün o.- maz ise 125a/5

mündefi' o.- sun 142a/18

münferid o.- duğdan 131a/12,

münferid o.- mağdur 131b/11

münferidāt o.- an 119b/1

münkaṭı' o.- up 139b/6

müntesib o.- an 92a/3

mürted o.- alar 141a/6

mürted o.- sun 141a/127

mürted o.- up 141a/11

müsāvī o.- ana 110a/15

müsāvī o.- duğı 124b/1, 124b/4,
128a/16, 128b/3

müsāvī o.- mağdur 131b/6

müsāvī o.- up 128b/11,
128b/17, 129a/8, 129b/17,

müsāviyye o.- up 129b/7

müsellem o.- an 140b/17

müstaḳīm o.- mağla 121b/10,

müstaḳīm o.- mağla 102a/17,
102b/12, 110b/14, 122a/5

müstaķīm o.- mamağla
127a/15, 128a/5, 129a/17
müstaķīm o.- mayup 114b/9,
130b/11, 130b/17, 135b/3
müstaķīm o.- ursa 99b/12
müsteħaķķ o.- maķdur 131a/12
müsteħaķķ o.- urlar 131a/15
müsteħaķķ o.- ursa 138b/13
müte‘addid o.- maķdur 127b/2
müte‘addid o.- sa 132a/2
müte‘ārız o.- ana 136a/17
mütehaķķıķ o.- ur 83b/8
müttefıķ o.- sun 129a/11
müttefıķ o.- ursa 100a/12
naķş o.- sun 83a/1
naşīb o.- mayup 136b/9
naşīb-i aşl o.- mağın 107a/7
ne miķdār o.- duğı 97a/1, 97a/6,
ne miķdār o.- duğında 139b/9
ne miķdār o.- duğınuñ 94b/10,
95a/3, 95a/9,
ne miķdār o.- ur 93b/11, 93b/16,
94a/3, 94a/10, 94a/14, 94b/1,
94b/6, 95b/5, 96a/11, 96a/16,
96b/14,

nışf altun o.- duķdan 107b/5
nışf altun o.- sa 107a/1
nısf o.- mağla 117a/14
nışf o.- ur 92b/4
nışf-ı māl o.- maķ 116a/7
nışf-ı tereke o.- an 106a/10
nışf-ı tereke o.- an 106a/10
nisbet o.- madıǵı 120b/4
o.- dı altı 85b/4
o.- dı altı yüz otuz 104b/12
o.- dı kırķ bés 91a/17
o.- dı kırķ iki 87b/16
o.- dı on 86a/17,
o.- dı on altı 123b/9,
o.- dı on bés 91a/15
o.- dı on iki 89a/8, 104a/3,
118b/11, 120a/13, 123b/16,
128a/11, 134b/16
o.- dı on sekiz 103a/14, 123b/17
o.- dı otuz 91b/5
o.- dı otuz altı 115a/3, 126a/1,
o.- dı sekiz 85a/16, 89a/12,
116b/13, 123b/8
o.- dı seksan dört 87b/9

o.- dı yigirmi 116b/9

o.- dı yigirmi dört 125b/17,

o.- dı yigirmi sekiz 128a/7,

o.- dı yigirmi yedi 120a/6,

o.- dı yüz kırk dört 103b/7

o.- dı yüz yigirmi sekiz 123b/3

on altı o.- dı 121a/13, 121b/7,
122a/3,

on altı o.- up 93b/14, 98a/13,
107a/3, 107b/3, 107b/16,
108b/3, 108b/16, 128a/9

on bés o.- du 125b/2, 136a/2,
136a/3

on bés o.- up 107b/14, 108b/14,
109b/6, 113a/5

on dörder o.- du 135b/17

on dört o.- up 127a/12

on iki kız o.- du 125b/11

on iki o.- du 113b/10, 115a/2,
140a/17

on iki o.- up 95b/14, 98b/3,
135b/13, 93b/11

on iki o.- ur 95b/7

on o.- duu 116b/2, 116b/15,
135a/15, 137b/9

on sekiz biñ o.- ur 94b/9

on sekiz o.- du 118a/5, 134a/3,
137b/10, 140b/6

on sekiz o.- duğdan 94b/17

on sekiz o.- up 94b/8, 134a/13,
133b/16

on üç o.- du 137b/15

on üç o.- ur 93b/16

otuz altı o.- du 104a/5, 139a/13,
139a/15, 140b/9

otuz altı o.- ur 93b/15

otuz bés o.- up 108a/15,
109a/15

otuz iki o.- du 122b/14,
139a/12, 139a/16

otuz iki o.- mağla 139a/14,
139a/17

otuz iki o.- up 98a/14, 108a/1,
109a/1

otuz o.- du 86b/8, 104b/4,
135a/16

otuz o.- ur 86b/16

re'si o.- an 134a/6

rub' o.- up 137a/13

rub' o.- ur 92b/3, 92b/6, 137a/1

şābit o.- a 141a/15

şahīḥ o.- an 107a/11, 107b/2,
107b/13, 108b/13,

şahīḥ o.- inca 139b/9

şahīḥ o.- ur 98b/8,

sāḳīt o.- maz 90a/5

sāḳīt o.- ur 139b/4,

seb' o.- up 118a/14

sehm o.- du 136a/5

sehm o.- maḳ 127b/16

sehm o.- up 137a/2, 137a/3

sehm o.- ur 118b/2

sekiz altun o.- sa 106b/3,
109a/13

sekiz o.- du 123b/11, 137b/10,
137b/14

sekiz o.- up 98a/11, 99b/9,
112a/9

su'āl o.- sa 97a/10

şulḥ o.- up 109b/16, 110a/8

südüs o.- ur 92b/7

şülüş o.- an 119a/16

şülüş o.- up 107b/15, 108b/15,

şülüş o.- ur 92b/4, 92b/6,
118b/1, 134b/13

şülüşān o.- an 102a/16, 110b/4

şülüşān o.- ur 92b/5

şülüş-i bāḳī o.- ur 90a/1

şülüş-i küll o.- an 110a/2

şülüş-i küll o.- maḳdan 116a/8

şülüş-i şahīḥ o.- maz 119a/10

şülüş-i şahīḥ o.- ur 119a/13

şümün o.- an 141b/16, 142a/1

şübhe o.- mayup 138a/3

taḳdīr o.- maḡın 135a/11

tamām o.- up 140a/5

taşavvur o.- maduḡı 133b/1

taşḥīḥ o.- duḳdan 109b/13

taşḥīḥ o.- ur 119a/11

taşḥīḥ-i evvel o.- an 122a/13,
123b/3

taşḥīḥ-i şānīmiz o.- an 123b/2,
123b/7, 123b/9, 123b/10

taṭvīl-i kelām o.- sun 126b/8

tedāḥul o.- maḡla 134b/15

tek o.- maḡın 96a/2

tek o.- maḡla 95b/6, 95b/13

terk étmiş o.- du 84b/6, 85b/17,
87a/7, 88a/17, 91a/2, 127b/14

tesāvī o.- maduğı 100a/10

tesāvī o.- ura100a/9

tevārūs o.- acaķ 141b/4

tezevvüc o.- maz 141a/14

toķsan iki biñ toķuz yüz elli iki
aķçe o.- ura 98b/8

toķsan o.- dı 135b/10, 136a/7

toķsan o.- ur 94a/9

toķsan toķuz biñ toķuz yüz
altmış iki aķçe o.- up 98b/11

toķuz o.- du 120a/11, 122b/14,
124a/2, 131a/2, 132a/16,
137b/13

toķuz o.- duķdan 94a/8

toķuz o.- up 109b/9, 121b/3

uķt o.- mayup 120b/6

uķtān o.- sa 120b/7

uķl-ı müttefiķe o.- ura 124b/6

uķl-ı müttefiķe o.- ura 124b/6

üç o.- mağla 111a/6

üç o.- up 117a/12, 122b/13

üç yüz on bés o.- up 105a/7

üç yüz on bés o.- ur 105a/1

vāriş o.- a 133a/5

vāriş o.- an 133a/12, 141b/7

vāriş o.- duķları 142a/18

vāriş o.- maķdur 92a/4, 128b/4

vāriş o.- mayan 136b/2

vāriş o.- mayup 92a/5, 119b/7

vāriş o.- maz 138b/5, 138b/7,
139b/5, 139b/7, 141a/6, 141b/8

vāriş o.- mazlar 116a/2

vāriş o.- up 92a/6

vāriş o.- urlar 141a/7, 141b/10

vāşıl o.- an 128b/5

vāşıl o.- ana 133a/11

vāşıl o.- anlar 133a/16, 133a/17

vāşıl o.- maķdır 128b/11

vāşıl o.- mayandan 128b/6

vāşıl o.- up 128b/3, 128b/17,
129a/9

veled-i ‘aşabe o.- an 129b/12,
132b/14

veled-i ‘aşabe o.- an 129b/12,
132b/14

veled-i 'aşabe o.- duğından
132a/2,

veled-i 'aşabe o.- duğından
133a/2, 133b/1

veled-i 'aşabe o.- mayup
129b/17

veled-i 'aşabe o.- mayup
129b/17

veled-i 'aşabe o.- up 132b/11

veled-i 'aşabe o.- up 132b/14

yédi 'aded kız o.- up 127a/5

yédi altun o.- du 106b/15,
109b/3

yédi altun o.- duğı 108a/14,
109a/14

yédi altun o.- sa 106b/10

yédi o.- dı 114b/12

yédi o.- up 118a/13

yédi o.- ur 103a/2,

yédi yüz akçe o.- ur 96b/3

yétmiş bés o.- duğdan 106a/8

yigirmi bés altun o.- sa 105b/5

yigirmi bés altun o.- ur 106a/3

yigirmi bés biñ akçe o.- up
96b/9

yigirmi bir o.- up 109b/1

yigirmi dört o.- dı 123b/14,
139a/9

yigirmi dört o.- mağla 139a/10

yigirmi dört o.- up 114a/1,

yigirmi o.- up 112b/3, 122b/16,
137b/3

yigirmi sekiz o.- dı 114b/11,
127a/15, 128a/14

yigirmi sekiz o.- up 106b/12

yigirmi yédi o.- du 139a/10

yüz akçe o.- ur 97a/4, 97a/8

yüz biñ akçe o.- ur 97a/7

yüz biñ iki yüz akçe o.- up 97a/3

yüz seksen biñ akçe o.- ur 95a/1

yüz seksen o.- du 115a/9

yüz yigirmi sekiz o.- du 124a/3

zāhir o.- inca 140a/4

zāhir o.- mayup 140a/4

zāhir o.- maz 136b/14

zāhir o.- ur 95b/17

zāhir o.- ursa 140b/11

zā'il o.- unca 138b/12

zıkr o.-duğı 92a/7

ziyāde o.- an 92a/13,	99a/8, 99a/10, 99a/11, 99a/13,
ziyāde o.- maduği 119b/5,	99b/5, 99b/7, 99b/9, 99b/11,
ziyāde o.- maḵ 119b/6	104a/3, 104a/5, 104a/7,
ziyāde o.- maz 119b/5	104a/16, 104b/3, 104b/5,
ziyāde o.- up 84a/16, 89b/9,	104b/6, 104b/10, 104b/13,
90a/2	104b/16, 104b/17, 105a/3,
ziyāde o.- ursa 84a/5, 84a/13,	105a/4, 105a/5, 105a/6,
89b/5	105a/10, 105a/15, 105b/11,
zū-sehm o.- an 116a/5	105b/13, 105b/16, 106a/1,
ol 1. Sıfat, o.	106a/8, 106a/13, 106a/15,
o. 85b/8, 86b/1, 86b/13, 87b/7,	106b/12, 107a/12, 107a/13,
88a/5, 89a/13, 90a/10, 90b/7,	107b/5, 107b/6, 107b/7,
90b/10, 91a/16, 91b/8, 92a/,	107b/15, 107b/17, 108a/1,
92a/4, 92a/12, 92b/9, 92b/11,	108a/16, 108b/5, 108b/6,
92b/12, 92b/13, 92b/14, 93a/2,	108b/7, 108b/15, 108b/17,
93b/8, 93b/13, 93b/14, 94a/1,	109a/1, 109a/16, 109b/2,
94a/3, 94a/4, 94a/7, 94a/11,	109b/6, 109b/9, 110a/3,
94a/15, 94b/7, 94b/12, 95a/16,	110a/11, 110a/14, 110a/3,
95b/1, 95b/2, 95b/8, 95b/10,	112a/7, 112a/13, 112b/14,
95b/12, 95b/13, 95b/15, 95b/16,	113a/17, 113b/1, 113b/10,
96a/3, 96a/3, 96a/4, 96a/10,	114a/3, 115a/2, 115a/4,
96a/15, 96b/1, 96b/6, 96b/9,	115a/12, 116a/4, 116a/6,
96b/10, 96b/11, 96b/1, 96b/14,	116a/14, 116b/3, 117a/1,
97a/14, 97a/17, 97b/1, 97b/3,	117a/11, 117b/13, 117b/14,
97b/6, 97b/12, 97b/13, 97b/14,	118a/5, 118a/13, 118a/14,
97b/15, 97b/17, 98a/2, 98a/3,	118a/15, 118a/17, 118b/1,
98a/5, 98a/10, 98a/12, 98a/13,	118b/2, 119a/1, 119a/3,
98a/15, 98b/3, 98b/4, 99a/2,	120a/15, 123a/11, 123a/13,
99a/4, 99a/5, 99a/6, 99a/7,	126a/9, 126b/17, 127a/1,
	127a/3, 127a/6, 127a/8,
	127a/15, 127b/5, 127b/5,
	127b/6, 127b/7, 127b/8, 127b/9,

127b/10, 127b/11, 127b/12,
127b/15, 128a/4, 128a/9,
128a/14, 128b/9, 129a/1,
129a/10, 129b/10, 129b/12,
130a/10, 131a/13, 131b/1,
133b/11, 133b/14, 134a/7,
134a/8, 134a/9, 134a/10,
134a/12, 134a/16, 134a/17,
134b/5, 134b/7, 134b/10,
134b/13, 135a/1, 135a/3,
135a/4, 135a/5, 135a/7, 135a/8,
135a/10, 135a/11, 135a/13,
135a/16, 135b/2, 135b/4,
135b/6, 135b/9, 135b/ 13,
136a/1, 136a/2, 136a/3, 136a/6,
136b/16, 137a/3, 137a/7,
137b/3, 137b/12, 137b/15,
138a/7, 138a/9, 138a/11,
139b/6, 139b/10, 139b/12,
139b/16, 139b/16, 140a/1,
140a/2, 140a/7, 140a/8,
140a/17, 140b/1, 140b/9,
140b/10, 140b/11, 140b/12,
140b/14, 140b/16, 141a/1,
141a/3, 141a/6, 141b/12,
142a/2, 142a/9, 142a/11,
142a/12,

2. Zamir, o.

o. 92b/7, 111b/4, 113b/3,
113b/8, 114b/13, 114b/17,
116b/5, 117b/5, 118a/8, 118a/8,

118b/7, 120a/3, 121a/10,
121b/4, 123a/17, 132a/14,
140a/13, 140b/3

aña Ona, *ol* zamirinin yönelme
hâli 84b/11, 110a/11, 110b/5,
114a/16, 116a/1, 116a/2,
117a/15, 117b/16, 119b/14,
121a/2, 121b/12, 125a/3,
138b/2, 139b/17, 140b/12,
140b/13, 141a/16, 141b/1

anda Onda, orada, *ol* zamirinin
bulunma hâli. 114a/7, 124b/2,
126b/17, 128a/16, 128b/13,
129a/2, 129a/11, 129b/8,
129b/17, 131a/17, 141a/12

anı Onu, *ol* zamirinin yükleme
hâli 98a/1, 98a/4, 98a/14,
133a/5, 141a/17, 141b/6

anıñ Onun, *ol* zamirinin ilgi
hâli.

a.-çün 140a/7

anlar Onlar, üçüncü şahsın
çoğulu. 110a/13, 116a/5,
124a/11, 124a/14, 136a/10

a. + a 86b/10, 88a/1, 89a/10,
91b/10, 117a/7, 124a/6, 136a/2

a. + iñ 91b/12, 136a/9, 140b/14,
141b/6

olun- Olunmak yardımcı fiili.
...durumunda bulunulmak, ...hâline
gelinmek.

‘add o.- mağla 94a/12

‘aded-i re’slerinden o.- mağla
127b/15

aḥz o.- a 139a/8

aḥz o.- an 95a/16

aḥz o.- ur 138a/15

‘amel o.- ur 120b/15

‘avl o.- maz 136b/9

başt o.- mağa 125a/4

başt o.- mağla 135b/2

başt o.- sa 125a/6

başt o.- up 127b/15

başt o.- up 127b/15,

beda’ o.- duğı 95a/15

beda’ o.- mağla 95a/13, 95a/14

beyân o.- muşdur 141b/2

cem’ o.- sa 136b/15

cem’ o.- up 136b/15

def’ o.- ur 140a/8

farz o.- an 95b/12, 95b/13,
95b/15, 130b/8, 134a/5,

134b/12, 135a/17, 136b/7,
141b/10, 141b/11

farz o.- anıñ 141b/12

farz o.- duğdan 93b/6, 94a/8

farz o.- mağla 93b/11, 95a/1,
109b/4, 134a/9, 137a/12

farz o.- sa 106b/17, 136b/7,
136b/17, 137a/11, 137a/13

farz o.- up 95a/4, 95a/5, 95a/6,
95b/7, 135a/10, 135b/7

īrād o.- mağla 138a/4

ibtidā’ o.- mağdur 97b/9

ibtidā’ o.- mayup 97b/8

icrā’ o.- dı 119a/12

idḥāl o.- dı 117a/16

idḥāl o.- mağdur 116a/11

idḥāl o.- masa 117/16

iḥrāc o.- an 97a/11, 97b/5

iḥrāc o.- ması 96a/13, 96a/15,
96b/12, 96b/17, 97a/4

iḥtişār o.- mağdur 125a/4

i’ṭā’ o.- mağdur 105a/10

i’ṭā’ o.- nur 139b/3

i’tibār o.- duğı 126b/13

i'tibār o.- duğına 133b/6,
133b/6, 133b/6

i'tibār o.- masa 119b/6

i'tibār o.- mayup 131b/12

i'tibār o.- maz 133a/8, 133a/10

i'tibār o.- sa 118a/16

i'tibār o.- up 131b/13, 131b/17

i'tibār o.- ur 90a/14, 124b/7,
126b/13, 129b/13, 133a/16,
133a/17

ḳabẓ o.- an 134b/9

ḳarīb o.- a 129a/12

ḳatīl o.- sa 140b/15

ḳısmet o.- a 106a/5, 108a/12,
109a/12, 109b/14

ḳısmet o.- an 139b/7

ḳısmet o.- duğdan 90b/12,
105a/3

ḳısmet o.- sa 104b/17, 105a/5

ḳısmet o.- up 128b/8, 128b/14,
129a/16, 129b/2, 134a/5

ḳısmet o.- ur 90b/14, 130b/12

ḳıyās o.- a 132b/2

men' o.- an 139b/5, 140a/8

men' o.- ur 139b/5

meşḳūk o.- mağla 139b/5

murād o.- an 96a/9, 96a/13,
96a/15, 96b/17, 97a/5

murād o.- duğda 97a/10

murād o.- sa 99a/15

muṭāla'a o.- up 83a/6

naḳl o.- ur 129a/7, 129a/8

naḳẓ o.- maz 141a/16

naẓar o.- duğda 105b/9, 106b/1,
134a/11, 134b/14, 135a/15,
135b/9

naẓar o.- up 139a/7

naẓar o.- ur 90b/15, 105a/15,
107a/13

ne miḳdār o.- ur 94a/6

nisbet o.- duğda 135a/12

redd o.- maz 110a/12, 141a/16

ref' o.- mağa 93a/2

tafşıl o.- maḳ 107a/8

taḳdīr o.- mamışdur 136a/15

taḳrīr o.- du 139b/1

taḳsīm o.- una 105b/4

taḳsīm o.- unacaḳ 98a/8

taḳsīm o.- unan 99b/10

taḫsīm o.- duğı 107a/9

taḫsīm o.- duḡda 99b/2, 107a/4,
126b/12

taḫsīm o.- maḡdur. 124b/17,
125a/2

taḫsīm o.- up 124b/12, 129a/3,
129a/6, 133b/5,

taḫsīm o.- ur 109b/8, 124b/8,
129a/14, 130b/7, 130b/16,
131a/8, 131b/9, 132a/3, 132a/6,
133b/3, 142a/12, 142a/14,
142a/14

taḫsīr o.- du 136b/3

ṭarḥ o.- an 96b/1

ṭarḥ o.- duḡda 96b/9, 97a/3,
97a/7, 99a/16

ṭarḥ o.- duḡdan 96b/13, 100a/6

ṭarḥ o.- maḡuğı 96b/16

ṭarḥ o.- maḡla 97a/1, 97a/6

ṭarḥ o.- sa 96a/14, 96b/5, 96b/6

ṭarḥ o.- up 109b/13, 110a/9

ṭarḥ o.- ursa 96b/10,

taḫṣīḥ o.- dı 112a/10,

taḫṣīḥ o.- up 109b/17, 111a/3,
137a/16, 138b/8, 140a/9

taḫṣīḥ o.- ur 107a/14, 107a/15,
110a/4, 110b/15, 111a/6,
111a/8, 120b/10, 127a/11

tefriḡ o.- duḡdan 97a/10

te' līf o.- an 83a/6

terk o.- dı 126b/8,

terk o.- ur 138a/4

tesmiye o.- ur 125a/4

tevaḡḡuf o.- a 138a/16

tevzi' o.- maḡla 110a/12

važ' o.- duḡda 92b/3, 92b/3,
92b/4, 92b/5

važ' o.- maḡla 94a/12, 95a/1

važ' o.- up 94a/5, 95a/7

važ' o.- ur 141a/4

ẓamm o.- duḡda 107b/16,
108b/16

ẓamm o.- sa 93b/10

ẓikr o.- acaḡ 107a/10

ẓikr o.- an 105a/6, 124b/9,
132b/15, 140a/5, 140a/10

ẓikr o.- maḡı 133b/1

ẓikr o.- maḡa 119a/12

zıkr o.- muşdur 124b/1,
128a/16, 129b/5, 131a/11,
132b/3, 138a/15

zıkr o.- ur 93a/16, 97a/9, 98b/8

on Dokuzdan sonra, on birden önce
gelen sayının adı.

o. 86b/1, 86b/7, 86b/10, 86b/15,
86b/15, 87a/1, 91b/11, 91b/14,
91b/16, 91b/16, 95a/8, 95a/10,
95a/11, 101a/5, 101b/3, 101b/4,
101b/10, 101b/15, 102a/1,
102b/2, 102b/3, 102b/4,
104a/11, 104a/16, 117a/5,
118a/10, 118a/15, 124a/10,
124a/14, 135b/4, 126a/4,
136a/6,

o.+ a 86b/7, 86b/11, 93a/4,
93a/17, 93b/6, 93b/13, 93b/14,
93b/17, 101a/5, 101a/12,
101b/3, 101b/9, 101b/14,
102a/1, 102a/9, 116b/9,
137b/10

o.+ da 100b/4

o.+ dan 86b/3, 93a/17, 116b/10

o. + ı 86b/1, 135a/16

o.+ umuz 86b/10, 86b/11,
116b/9

o.+ uñ 116b/3

o. ol- On olmak, matematikte
yapılan işlemin sonucunun on
çıkması. 86a/17, 116b/2,
116b/15, 135a/15, 137b/9

on altı On beşten sonra, on yediden
önce gelen sayının adı.

o. 91b/16, 98a/4, 98a/14,
98a/17, 100b/2, 102a/6, 102a/7,
102a/8, 102a/9, 103b/11,
103b/15, 103b/16, 104a/12,
104a/16, 107a/3, 122a/13,
135b/2, 135b/3, 135b/14,
141b/16, 141b/17, 142a/5,
142a/7, 142a/9, 142a/11

o.+ dan 122a/1, 122a/14

o.+ nıñ 98a/15, 107b/17,
108b/17

o.+ sı 93a/10

o.+ sın 114a/15, 135b/1,
135b/15, 139a/1

o.+ ya 86b/1, 107b/5, 108b/5,
122a/13

o.+ yı 93b/14, 98a/13

o. ol- On altı olmak,
matematikte yapılan işlemin
sonucunun on altı çıkması.
93b/14, 98a/13, 107a/3,
107b/3, 107b/16, 108b/3,

108b/16, 121a/13, 121b/7,
122a/3, 123b/9, 128a/9

on altışar On altı sayısının Her birine
on altı. veya Her defasında on altı tane.
anlamına gelen üleştirme şekli

o. 141b/14

on bés On dörtten sonra, on altıdan
önce gelen sayının adı.

o. 91b/4, 91b/6, 91b/11, 91b/13,
100a/16, 103b/10, 103b/12,
103b/17, 104a/1, 104a/6,
118a/6, 118b/1, 125b/12,
136a/5

o.+ den 91b/1, 125b/3, 125b/13

o.+ e 91b/5, 91b/6, 102a/4,
102a/5, 102b/9, 102b/14,
107b/15, 108b/15, 118a/10,
118a/10

o.+ i 91a/16, 109b/6

o.+ imiz 91a/16, 91b/5, 91b/6

o.+ iñ 118a/6, 136a/3

o. ol- On beş olmak,
matematikte yapılan işlemin
sonucunun on beş çıkması.
91a/15, 107b/14, 108b/14,
109b/6, 113a/5, 125b/2, 136a/2,
136a/3

on biñ Dokuz bin dokuz dokdan
dokuzdan sonra, on bin birden önce
gelen sayının adı.

o.+ e 94b/10

on biñ sekiz yüz kırk bir On bin sekiz
yüz kırk ikiden önce, on bin sekiz yüz
kırktan sonra gelen sayının adı.

o. 82b/12

on dört On üçten sonra, on beşten önce
gelen sayının adı.

o. 87b/7, 87b/8, 87b/15, 88a/1,
88a/7, 88a/2, 88/10, 97a/17,
100b/1, 141b/17, 142a/1,
142a/5, 142a/8

o.+ den 87b/11, 97a/17

o.+ e 87b/15, 88a/1, 88a/2

o.+ i 87b/7

o.+ ümüz 87b/15, 88a/1, 88a/2

o. ol- On dört olmak,
matematikte yapılan işlemin
sonucunun on dört çıkması.
127a/12

on dörder On dört sayısının Her birine
on dört. veya Her defasında on dört
tane. anlamına gelen üleştirme şekli.

o. ol- On dörder olmak. 135b/17

on iki On birden sonra, on üçten önce gelen sayının adı.

o. 83b/13, 89a/16, 94a/1, 96a/4,
98b/4, 100a/14, 100a/15,
100b/1, 103a/16, 103b/4,
103b/4, 103b/5, 103b/7,
104a/13, 104a/5, 113b/11,
113b/16, 113b/17, 114a/5,
114a/6, 114a/8, 115a/2, 115a/3,
125b/11

o.+ den 92b/16, 102b/9,
103a/17, 111a/17, 111a/17,
111b/17, 112b/7, 113a/10,
113b/12, 118b/13, 119a/17,
119b/10, 120b/17, 123a/6,
140a/17

o.+ miz 103b/7, 113b/16,
113b/17

o.+ niñ 95b/8, 102b/9, 119b/11

o.+ sini 126a/4, 126a/16

o.+ ye 103b/6, 114a/1

o.+ yi 994a/1, 103b/6, 113b/10

o. kız ol- → kız 125b/11

o. ol- On iki olmak,
matematikte yapılan işlemin
sonucunun on iki çıkması.
89a/8, 93b/11, 95b/7, 95b/14,
98b/3, 104a/3, 113b/10, 115a/2,

118b/11, 120a/13, 123b/16,
128a/11, 134b/16, 135b/13,
140a/17

on ikişer On iki sayısının Her birine on
iki. veya Her defasında on iki tane.
anlamına gelen üleştirme şekli.

o. 106a/16, 115b/5

on sekiz On yediden sonra, on
dokuzdan önce gelen sayının adı.

o. 100b/1, 100b/3, 103b/10,
103b/11, 103b/15, 103b/16,
106a/9, 106a/10, 140b/9

o.+ den 133b/9, 134a/1,
134a/14, 140b/7

o.+ e 102a/7

o.+ i 140b/9

o.+ iñ 118a/5

o.+ ini 126a/9, 126a/10

o. ol- On sekiz olmak,
matematikte yapılan işlemin
sonucunun on sekiz çıkması.
94b/8, 94b/17, 103a/14, 118a/5,
123b/17, 133b/16, 134a/3,
134a/13, 137b/10, 140b/6

on sekiz biñ On yedş bin dokuz doksan
dokuzdan sonra, on sekiz bin birden
önce gelen sayının adı.

o. ol- On sekiz bin olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun on sekiz bin çıkması. 94b/9

on tokuz On sekizden sonra, yirmiden önce gelen sayının adı.

o. 91b/15

on üç On ikiden sonra, on dörtten önce gelen sayının adı.

o. 97b/17

o. ol- On üç olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun on üç çıkması. 93b/16, 137b/15

o.+ e 119b/11

o.+ i 98a/2

on yédi On altıdan sonra, on sekizden önce gelen sayının adı.

o. 82b/11, 107b/5, 107b/6, 108b/5, 108b/6

o.+ den 102a/6

o.+ ye 93a/5, 102a/5, 107b/7, 108b/7

onar On sayısının Her birine on. veya Her defasında on tane. anlamına gelen üleştirme şekli.

o. 91b/11, 93b/6, 93b/12, 94a/5, 94a/8, 94b/13, 94b/17

ortanca Üç kardeşten yaş bakımından ortada olan, yaşı büyük kardeşten daha küçük, küçükten daha büyük olan.

o. 91b/15

otuz Yirmi dokuzdan sonra, otuz birden önce gelen sayının adı.

o. 90b/8, 90b/16, 93a/6, 93b/16, 94a/6, 100b/4, 104b/5, 104b/6, 135b/10, 136a/7, 136a/7, 140b/9

o.+ a 94a/1, 102a/6, 135b/10

o.+ dan 102b/6, 135a/16, 135b/4, 135b/11, 135b/13, 136a/1, 136a/3

o.+ ı 86b/8

o.+ uñ 91a/1, 94a/7, 94b/6

o. ol- Otuz olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun otuz çıkması. 86b/8, 86b/16, 91b/5, 104b/4, 135a/16

otuz altı Otuz beşten sonra, otuz yediden önce gelen sayının adı.

o. 98a/4, 104a/5, 104a/7, 115a/4, 115a/16, 115b/2, 115b/4

o.+ dan 115a/6

o.+ nñ 126a/9

o.+ ya 115a/9, 115a/10, 115a/11

o.+ yı 115a/4

o. ol- Otuz altı olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun otuz altı çıkması. 93b/15, 104a/5, 115a/3, 126a/1, 139a/13, 139a/15, 140b/9

otuz bés Otuz altıdan önce, otuz dörtten sonra gelen sayının adı.

o. 118a/14, 118a/15

o.+ den 103a/5

o.+ i 108a/16, 109a/16

o. ol- Otuz beş olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun beş çıkması. 108a/15, 109a/15

otuz bir Otuz ikiden önce, otuzdan sonra gelen sayının adı

o.+ e 93a/6

otuz iki Otuz birden sonra, otuz üçten önce gelen sayının adı.

o. 98a/17

o.+ den 122a/15

o.+ ye 102a/3, 123b/3

o.+ yi 108a/1, 109a/1

o. ol- Otuz iki olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun otuz iki çıkması. 98a/14, 108a/1, 109a/1, 122b/14, 139a/12, 139a/14, 139a/16, 139a/17

otuz üç Otuz ikiden sonra, otuz dörtten önce gelen sayının adı.

o. 100b/5

Ö

öl- Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

ö.- ürse 84a/7

öñ Arka, sağ ve soldan başka dördüncü yön, görünen ileri taraf. Karşıtı.

ö.+ inde 96a/3, 96a/5

ötüri -den dolayı, -in yüzünden, -in sebebiyle.

ö. 131a/13, 133a/2, 141a/11

ö.+ dür 120b/6

P

perīṣān (Ar.) Dağınık, düzensiz, karmakarışık

evrāk-ı p. → evrāk 83a/2

pes (Far.) Şu halde, öyleyse, imdi.

p. 97a/3, 97a/8, 105a/1, 105a/8,
105b/14, 106a/6, 106b/11,
107a/1, 107b/6, 107b/17,
108b/6, 108b/17, 109b/4,
112a/8, 115b/7, 117a/9, 118b/1,
119a/17, 120b/3, 127b/8,
128b/13, 131b/2, 131b/9,
131b/17, 132a/16, 132b/10,
132b/14, 133a/15, 135a/11,
135a/17, 135b/12, 136a/15,
136b/9, 137a/1, 137b/2, 139b/5,
139b/7, 141a/9, 141b/4, 141b/7,
142a/17

peygamber (*Far.*) Allah tarafından
emirlerini kullarına bildirmekle
görevlendirilmiş kimse, Tanrı elçisi,
nebi, resul.

p. 115b/10

R

rābiʿ (*Ar.*) Dördüncü.

r. 117a/17, 124a/14

r.+ de 120b/14

r.+ dir 124a/16

aşl-ı r. → aşl 125a/4

faşl fi evvelā ve's-şınıfü'r-r.
→ evvelā 132b/2

faşl fi's-şınıfü'r-r. → faşl
131a/10

mes'ele-i r. → mes'ele 124b/8,
128b/17

şınıf-ı r. Zevi'l-erhamın
dördüncü sınıfı. 131a/15,
131b/10

ş.+ le 131a/11

rābi'a (*Ar.*) “Rābi'”
kelimesinin müennes şekli. →
rābi'

r. 88a/13

r.+ dan 92b/8

el-mes'ele-i r. → mes'ele
88a/13

mes'ele-i r. → mes'ele 131b/9,
133a/6

şınıf-ı r. Zevi'l-erhamın
dördüncü sınıfı.

ş.+ da 131b/5, 132b/2

rādde (*Ar.*) Derece, mertebe, kerte.

r. 95a/17, 95b/2, 95b/8, 95b/10,
95b/14, 95b/16, 96a/2, 97a/12,
97a/14, 97b/1, 97b/4, 97b/10,
97b/12, 97b/14, 98a/1, 99b/5

rağbet (*Ar.*) İstek, arzu, alaka, meyil,
teveccüh.

r.+ im 82b/12

r. ét- → ét- 83a/8

raķīķ (Ar.) Köle veya cariyeye.

r. 92a/11

redd (Ar.) Belirli pay sahipleri (ashab-ı fera'iz) hisselerini aldıktan sonra miras artmış ise ve kalanı alacak asabe de bulunmuyorsa artan bu mirasın, ashab-ı fera'iz arasında hisseleri oranında tekrar paylaştırılması işlemidir.

r. 110a/10, 140a/8

r. 'alā-zevī l-fürüzü'n-nesebiyye → fürüz 83b/5

r. olun- Artan hissenin pay sahipleri arasında hisseleri oranında tekrar pay edilmesi. 110a/12, 141a/16

r.-i qarābet → qarābet 110a/13

'amel-i r. → 'amel

'a.+ dir 85a/6, 110b/11, 112a/13, 112a/2, 113b/2, 114b/12, 121b/3

bābü'l-r. → bāb 110a/10

bi-ḥūkmü'r-r. → ḥūkm 111a/3, 111a/5, 111a/8

reddet (Ar.) Bir defa reddediş.

r.+ i 141a/12, 141a/14, 141a/15

r.+ ine 141a/15

ḥāl-i r. → ḥāl

ḥ + inde 140b/17

reddiyye (Ar.) Mirasın bölünmesi neticesinde artan payın yine mirasçılar arasında hisseleri oranında taksim edilmesi.

r. 92a/7

farziyye-i r. → farziyye 110a/16

mesā'il-i r. → mesā'il 110a/16, 112b/8

mes'ele-i r. → mes'ele 84b/11, 84b/12, 110b/5, 111b/2, 112b/8, 113a/12, 114a/16, 121a/2

m.+ de 85a/2

m. ol- → mes'ele 110b/5, 111b/2, 112a/1, 121a/2

ref' (Ar.) Bir sayının kat sayısını arttırma.

r. olun- Artırılmak. 93a/2

re's (Ar.) Miras hukukundaki bir meselede, mirasçı olan şahıs, mirastan pay alacak kimse.

r. 100b/14, 100a/17, 120a/17

r.+ i 85a/10, 85b/10, 86a/8,
86b/15, 87a/15, 88a/6, 88b/8,
89a/15, 93a/13, 93a/14, 103a/3,
110a/6, 110a/7, 112a/15,
112a/4, 113b/4, 114a/4, 114a/5,
116b/5, 117a/2, 117a/4, 117b/6,
117b/15, 118a/8, 118a/9,
118b/7, 118b/8, 118b/9, 119a/4,
119a/5, 119a/7, 120a/3, 120a/4,
120a/15, 120a/17, 121b/5,
121b/6, 123a/3, 123a/14,
140a/14, 140a/15, 140b/4,
140b/5

r.+ ine 93a/15

r.+ leri 85a/11, 85a/13, 85a/15,
85b/12, 86a/10, 86a/11, 86b/17,
87a/2, 87a/17, 87b/1, 88a/9,
88a/11, 88b/10, 88b/11, 89b/1,
91a/9, 91b/9, 91a/12, 102b/5,
102b/13, 103a/4, 103a/12,
103a/12, 103b/1, 103b/3,
103b/4, 103b/13, 103b/14,
103b/15, 103b/17, 104a/13,
10a/14, 104a/16, 104a/17,
112a/16, 113b/4, 113b/6,
114a/7, 114b/14, 114b/15,
114b/16, 115a/14, 115a/17,
115b/2, 116b/7, 117b/7,
117b/17, 118a/10, 118a/13,
118b/10, 119a/8, 120b/1,
123a/3, 123a/14, 125b/11,

128a/6, 130b/11, 130b/17,
132a/11, 132a/12, 135a/13,
140a/15, 140b/5

r.+ lerinden 110b/2, 117a/13

r.+ lerine 102b/5, 102b/12,
104b/15, 110b/14, 120a/14,
122a/5, 123a/12, 130b/11,
130b/17, 135b/3

r.+ lerini 117b/7, 120a/6,
140b/6

r.+ leriniñ 102b/5, 102b/14,
103a/5, 103b/16, 113b/7,
125b/12, 140a/16

‘aded-i r. → ‘aded

‘a.+ ine 88a/4

‘a.+ leri 112a/7, 112b/13

‘a.+ leri ol- → ‘aded 111b/8,
127a/15

‘a.+ lerinden 105a/17

‘a.+ lerine 85b/8, 91b/8, 105a/9,
114a/2, 115a/12, 117a/1,
117b/14, 119a/3

‘a.+ leriniñ 102b/1, 102b/7,
102b/15

‘aşer-i r. → ‘aşer 101b/9,
102a/4, 102a/9

‘aşer-i şülüş-i r. → ‘aşer
102a/6

cüz’-i şülüş-i r. → cüz’ 102a/9

erba‘a-iaḥmās-ı r. → aḥmās
101a/16,

erba‘a-ia‘şār-ı r. → a‘şār
101b/3

erba‘a-iemşāl-i r. → emşāl
101b/4, 117a/2

erba‘a-iisbā‘-ı r. → erba‘a
101b/1

ḥamsān-ı r. → ḥamsān 101a/2,
101b/6

ḥamsīn-i r. → ḥamsīn 87a/2,
101b/3

ḥums-ı emşāl-ı r. → emşāl
117a/4

ḥums-ı r. → ḥums 100b/8,
101a/5, 101b/6, 102a/5

ḥums-ı şülüş-i r. → ḥums
102a/4

ittisā‘-ı r. → ittisā‘ 101b/2

mişl - i r. → mişl 100b/7,
101a/1, 101a/8, 101a/8,
101a/14, 101a/14, 101a/15,
101a/16, 101b/4, 101b/5,

101b/6, 101b/6, 101b/7,
101b/10, 101b/11, 101b/11,
101b/12, 101b/13, 101b/15,
101b/16, 101b/16, 102a/1,
102a/9, 105a/11, 117b/15,
119a/4, 120b/1, 123a/13,
117b/15, 119a/4, 119a/5,
123a/13

mişlen-i r. → mişlen 101a/7,
101a/12, 101a/13, 101b/4

nışf-ı r. → nışf 86b/17, 88a/9,
89b/1, 100b/7, 100b/15,
100b/16, 100b/17, 101a/1,
101a/2, 101a/9, 101a/10,
101a/14, 101a/17, 101b/1,
101b/9, 101b/11, 102a/6,
102a/7, 102a/9, 105a/11,
117a/6, 117b/17, 119a/8,
123a/15

nışf-ı şümün-i r. → nışf 102a/3

nışf-ı tūs‘-i r. → nışf 102a/7

nışf-ı tūs‘a-i r. → nışf 102a/9

rub‘-ı r. Mirastan pay alacak
kişilerin dörtte biri.

89b/3, 100b/8, 101a/4, 101a/9,
101a/15, 101b/8, 102a/2,
114a/5, 115a/15

seb‘-i r. Mirastan pay alacak kişilerin yedisi. 100b/9, 101b/17

seb‘a-ı a‘şār-ı r. → a‘şār 101b/14

seb‘ān-ı r. Mirastan pay alacak yedi kişi. 101a/3, 101b/16

şelāse-i aḥmās-ı r. → aḥmās 101a/10

şelāse-i ‘aşer-i r. → ‘aşer 101a/12

şelāsetü emşāl-i r. → emşāl 100b/16, 101a/6, 101a/11, 101b/5, 119a/7, 120a/16

şelāse-ierbā‘-ı r. → erbā‘ 101a/14

şemāniye-i a‘şār-ı r. → a‘şār 102a/1

şümün-i ‘aşer-i r. → ‘aşer 102a/2

şemāniye-i ittisā‘-ı r. → ittisā‘ 101b/17

şümün-i r. Mirastan pay alacak kişilerin sekizde biri. 100b/10

sitte-i isbā‘-ı r. → isbā‘ 101b/7

südüs-i r. Mirastan pay alacak kişilerin altıda biri. 100b/9, 101a/17, 101b/12, 102a/7

şülüş-i isbā‘-ı r. → isbā‘ 101b/15

şülüş-i r. Mirastan pay alacak kişilerin üçte biri 101a/3, 101a/7, 101a/11, 102a/5, 102a/8, 114a/7, 120b/2

şülüşān-ı r. Mirastan pay alacak kişilerin üçte ikisi. 91b/10, 101a/1, 101a/17, 101b/9, 101b/10

tüs‘-i r. Mirastan pay alacak kişilerin dokuzda biri. 100b/10, 101a/13

tis‘ān-ı r. Mirastan pay alacak kişilerin dokuzu. 101a/4

resm (Ar.) Adet, usul.

r.+ e 136a/15, 136a/16

re’y (Ar.) Fikir, görüş, düşünce, ray.

r.-i ḥākime → ḥākime 138a/16

ricāl (Ar.) Erkekler.

r.+ den 83b/13

rivāyet (Ar.) Nakledilen haber veya söz.

r. 138a/11

r.+ de 132b/17, 133a/8,
133a/10, 138a/9, 139b/10

r.+ i 139b/12

r.+ iñ 127a/17, 141b/9, 142a/4

r.+ inde 138a/13

zāhirü'l-r. Rivayet olarak
bilinen.

z.+ de 133a/1

rub (Ar.) Dörtte bir, çeyrek.

r. 83b/12, 84a/9, 84a/10, 92b/2,
92b/3, 92b/8, 92b/15, 96b/5,
106a/9, 106a/12, 106a/13,
109b/7, 109b/10, 111a/16,
111a/17, 111b/16, 112b/6,
113a/10, 115b/12, 115b/14,
119b/10, 120b/16, 120b/17

r.+ a 92b/3, 137a/5

r.+ dur 137a/14

r.+ ı 92b/6, 96b/6, 96b/7,
102b/10, 111b/17, 114a/6,
115a/16, 119b/11, 121a/1,
130a/17, 137a/2, 137a/3,
137a/4, 137a/5, 137a/6

r.+ ndan 89b/3

r.+ ını 130a/16

r. ol- Dörtte bir olmak. 92b/3,
92b/6, 137a/1, 137a/13

r.+ uñ 137a/14

r.-ı maḍrūb → maḍrūb
115a/15

r.-ı re's → re's 89b/3, 100b/8,
101a/4, 101a/9, 101a/15,
101b/8, 102a/2, 114a/5,
115a/15

r.ü'l-vāḥide Birin dörtte biri.
84a/10

muvāfaḳat bi'r-r. →
muvāfaḳat 100a/14

ru'ūs (Ar.) Miras hukukundaki bir
meselede, mirasçı olan şahıs, mirastan
pay alacak kimseler.

r. 83a/9, 85a/8, 85a/12, 86a/7,
86a/12, 86a/13, 86a/14, 86a/15,
87a/13, 87b/2, 87b/5, 88b/7,
88b/13, 88b/16, 91a/6, 91a/10,
91a/13, 93a/11, 100b/6,
102a/13, 103a/6, 110a/5,
110b/12, 112a/14, 113a/3,
113b/2, 114b/12, 115a/17,
116b/4, 117b/5, 118a/7, 118b/6,
120a/2, 121b/3, 121b/12,
121b/14, 122a/10, 132a/9,
132a/13, 134b/14, 140a/13,
140b/3

r.+ ina 102a/17

r.+ larına 105b/8

r.-ı mevķūf → mevķūf 88b/10,
91a/12, 103a/13, 103b/5

r.-ı mevķūfteyn → mevķūfteyn
113b/8, 114b/17

r.-ı mişil-i r. → mişil 115a/14

‘aded-i r. → ‘aded

‘a.+ a 89a/13

‘a.+ ina 86b/13

ħums-ı r. → ħums 91b/12

küll-i r. → küll 86a/10, 86a/12,
87a/17, 87b/1, 91a/8, 91a/10,
103b/2, 103b/3, 103b/4,
103b/13, 103b/15, 104a/1,
104a/14, 104b/1, 113b/5,
114b/14, 114b/15, 116b/8,
118b/10, 123a/4, 132a/11,
132a/13, 133b/15, 134a/7,
134a/10, 134b/14, 135a/7,
135a/14, 135b/8

m.-i ru‘ūs → mişl 114a/4,
115a/15, 115b/3

nışf-ı r. → nışf 85b/13

seb‘in-i r. Mirastan pay alacak
kişilerin yetmişi. 88a/12

şelaşetü emsāl-i r. → emsāl
88a/6, 89a/15

südüs-i r. Mirastan pay alacak
kişilerin altıda biri. 115b/3

şülüş-i emsāl-i r. → emsāl
85b/10

tüs‘-i r. Mirastan pay alacak
kişilerin dokuzda biri. →
115b/1

rüfeķā (Ar.) Refikler, arkadaşlar,
dostlar.

r.’l-ħaml → ħaml 138a/15

S

sā‘at (Ar.) Vakit, zaman.

s. 90b/7

sābıķa (Ar.) 1- Daha önce işlenmiş ve
mahkeme kararıyle ispatlanıp
cezalandırılmış suç.

ķavā‘id-i s. → ķavā‘id

ķ.+ yı 138a/3

mes‘ele-i s. → mes‘ele

m.+ da 139b/1

s.-ı ħāl-i islām → ħāl 140b/16,

2- Geçmişte olan şey, kişi.

uşul-ı ħamse-is. → ħamse

u.+ yı 126b/10

uşûl-ı sitte-i s. Geçmişte yaşayan altı kişinin kendisinden geriye doğru kan bağı olan kimseler, ana, baba, dedeleri ve nineleri.

u.+ ya 127b/3

sābıkan (Ar.) Bundan önce, evvelce.

s. 138b/15, 140a/8, 140b/ 16

māl-ı s. → māl 140a/7

sābi'a (Ar.) Sābi' Kelimesinin müennes şekli, yedinci.

s.+ da 120b/15

mes'ele-i s. → mes'ele 127a/17, 127b/3

sābit (Ar.) Kesin bir delil veya tecrübe ile zan ve şüpheden kurtarılıp gerçekliği, doğruluğu ortaya konmuş, ispatlanmış olan.

s. 139b/9

s. ol- Gerçekliği, doğruluğu ortaya koymak, ispatlanmak. 141a/15

şaded (Ar.) Üzerinde konuşulan konu, asıl mevzu.

tezkiye-iş. Mevzunun mahkemece soruşturulması.

t.+ inde 141a/17

sādis (Ar.) Altıncı.

s.+ de 120b/14

aşl-ı s. → aşl 126b/12

sādise (Ar.) Sādis Kelimesinin müennes şekli. → sādīs

mes'ele-i s. → sādise

m.+ de 126b/10

şadr (Ar.): Kalp, yürek.

inşirāh-ı ş. → inşirāh 115b/1

şaff (Ar.) Aynı düşünce ve menfaatler etrafında birleşen kimselerin meydana getirdiği topluluk, grup.

ş.+ larında 128b/12, 129a/9

ş.+ ı 129a/1

şahābe (Ar.) Hz. Muhammed'in sohbetinde bulunmuş olan müslümanlar, sahabiler.

ş.+ dan 116a/3

ş.-i kirām → kirām

şāhib (Ar.) Bir şeyin mülkiyetini ve o şeyi istediği gibi kullanabilme hakkını elinde bulunduran kimse, malik.

ş.+ i 131b/4, 142a/19

ş.-farz → farz 120b/4, 124b/2,
124b/5, 130a/1, 133a/3

evlād-ı ş.-ferāiz → evlād 130a/4

şāhibe (Ar.) “şāhib” kelimesinin
müennes şekli. → şāhib

ş.-i farz → farz 119b/2

şāhiḥ (Ar.) 1-Asıl, öz, hakiki.

ş. 97b/6

ş. ol- Gerçek olmak, kesin
olmak. 98b/8, 107a/11, 107b/2,
107b/13, 108b/13, 139b/9

cedd-i ş. → cedd 114b/9

2- Tam, eksiksiz

şülüş-i ş. Hepsinin üçte biri.
118a/4,

şülüş-i ş. ol- Hepsinin üçte biri
olmak. 119a/10, 119a/13

taḫsīm-i ş. Tüm malın pay
edilmesi. 99b/2

sā'ir (Ar.) Başka, diğer, öteki, öbür.

s. 104b/12, 109b/16, 138a/8,
138a/10, 138a/12, 138b/14,
141a/8

s.+ e 138a/14

s.+ i 94a/2, 94a/13, 94a/17,
94b/4

sakf (Ar.) Dam, çatı.

s. 115b/15, 115b/16

sākit (Ar.) Başka mirasçı
bulunmasından dolayı mirastan
tamamen mahrum olan kimsedir.
Babanın babasının, baba ile mirastan
düşmesi gibi.

s. 84a/8

s.+ lardır 90a/4

s.+ larına 124a/6

s. ol- Mirastan düşmek. 90a/5,
139b/4

sākitāt (Ar.) “Sākit” Kelimesinin
müennes çoğul şekli, başka bir vâris
bulunması üzerine mahrum olan
kimseler.

s.+ larına 124a/6

sālis (Ar.) Üçüncü.

aşl-ı ş. → aşl 116a/11, 125a/2

‘aded-i ş. → ‘aded 100a/12

baṭn-ı ş. → baṭn

b.+ de 128a/2, 128a/5

faşl fi's-şimfü'l-bi-ş. → faşl
129b/3

ferīk-ı ş. → ferīk

f.+ iñ 85b/16, 87a/6, 88a/15,
88a/16

meyyit-i ş. → meyyit

m.+ de 120b/14

şınıf-ı ş. Zevî'l-erhamın üçüncü
sınıfı. 124a/11, 124a/16

ş.+ de 129b/4

tarīk-i ş. Üçüncü yol. 96a/7

şālişe (Ar.) “şālis” kelimesinin
müennes şekli. → şālis

mes'ele-i ş. → mes'ele 124b/4,
129b/17, 132b/11

m.+ de 132b/15

şānī (Ar.) İkinci.

aşl-ı ş. → aşl 116a/10, 125a/1

baṭn-ı ş. → baṭn 126b/16

b.+ de 126b/17, 127a/4,
127b/11, 127b/16, 128a/2,
128a/4, 128a/10

b. ol- → baṭn 124b/11

el-mes'elü's-ş. → mes'ele
85b/14

faşl fi's-şınıfü's-ş. → faşl
128a/14

ferīk-ı ş. → ferīk

f.+ niñ 84b/5, 84b/10, 85a/6,
85a/11, 85b/5, 85b/7, 85b/12,
85b/15, 85b/16, 86a/4, 86a/9,
86a/9, 86b/9, 86b/17, 87a/5,
87a/11, 87a/16, 87b/17, 88a/8,
88a/14, 88a/15, 88b/4, 88b/9,
89a/9, 89a/17

meyyit-i ş. → meyyit 121b/15,
122b/8, 122b/11, 123b/17

m.+ niñ 120b/9, 120b/13,
121b/12, 122b/7, 122b/10,
123b/5

nev'-i ş. → nev'

n.+ niñ 84b/7, 86a/1, 87a/8,
88b/1, 92b/15, 92b/16, 92b/17,
111a/16, 120b/17

ş.+ den 92b/8

şümün-i nev'-i ş. → nev' 92b/2

şınıf-ı ş. Zevî'l-erhamın ikinci
sınıfı. 124a/7, 124a/16

ş.+ de 128a/15

şart-ı ş. İkinci şart. 138b/5

taşhīh-i ş. İkinci en küçük ortak
kat. 120b/11, 121b/11, 121b/14,
121b/15, 122a/11, 123a/16,
123b/1

t.+ niñ 120b/11, 120b/13,
122a/12, 122a/15, 122b/1,
122b/3, 122b/4, 122b/6, 123b/2,
123b/5

t.+ miz ol- 123b/2, 123b/7,
123b/9, 123b/10

ṣānīyen (Ar.) İkinci olarak.

ṣ. 84b/13, 90a/14, 110b/6,
112a/2, 112b/9, 119b/4, 119b/5,
121a/3

ṣānīye (Ar.) “ṣānī” kelimesinin
müennes şekli. → ṣānī

mes’ele-i ṣ. → mes’ele 129b/7,
131a/15, 132b/6

ṣarf (Ar.) Bu ilimden bahseden kitap.

ṣ.-i himmet → himmet 83a/7

seb’ (Ar.) Yedi.

s. 118a/15, 127a/8

s. ét- → ét- 118a/16

s. kıl- → kıl- 118a/14

s. ol- Yedi olmak, matematikte
yapılan işlemin sonucunun yedi
çıkması. 118a/14

s.-i re’s Mirastan pay alacak
kişilerin yedisi. 100b/9,
101b/17

seb’a (Ar.) → seb’

s.-i a’ṣār-i re’s → a’ṣār
101b/14

s.+ dan 118a/15

s.-i emṣāl-i re’s → emṣāl
100b/11

s.-i eṣmān → eṣmān 101b/13

s.-i ittisā’-i re’s → ittisā’
101b/14

muwāfaḳat bi’s-s. →
muwāfaḳat

m.+ dır 100b/1

uṣūl-ı s. Birinin soyundan gelen
yedi kişi.

u.+ dan 103a/6

sebaḳ (Ar.) Ders

s. 83a/2

seb’ān (Ar.) Yediler.

s.-i re’s Mirastan pay alacak
kişilerin yedisi. 101a/3

sebeb (Ar.) Bir şeyin olmasına yol açan
şey, durum yahut kimse, neden, bais,
amil.

s. 119a/13,

s.+ den 110a/3, 120b/5

s.+ dir 83b/8

s.+ iyle 92a/3, 92a/9, 120b/8,
128b/3, 128b/4, 128b/5,
128b/11, 13b/16, 131a/13,
133b/10, 133b/13, 134b/12,
135a/10, 135a/17, 135b/7

s.+ iyledir 110a/13

s.-i umūr İşlerin sebebi.
119a/13

sebebiyye (Ar.) Sebeple ilgili.

‘aşabe-is. → ‘aşabe 83b/5,
90a/17

‘aşabü’ s- s. → ‘aşabe 90a/8

seb’in (Ar.) Yetmiş.

s.+ inden 88a/12

s.-i ru’ūs → ru’ūs 88a/12

sehm (Ar.) Hisse, pay.

s. 85a/8, 86a/6, 91b/15, 91b/16,
91b/17, 92a/1, 107a/11, 107b/2,
108b/2, 112a/15, 112a/15,
112a/16, 117a/8, 117a/9,
117a/10, 118a/15, 118a/16,
118b/1, 118b/2, 135b/3, 135b/5,
135b/8, 135b/13, 135b/14,
135b/17, 136a/4, 136a/5,
136a/7, 137a/6, 137a/7, 137a/8,
137a/9

s.+ den 91b/14, 92a/1, 118a/17

s.+ dir 136a/5

s.+ i 102b/4

s.+ iniñ 135b/4

s.+ le 103a/11, 118b/6

s.+ leri 85a/4, 102b/12,
102b/13, 110a/12, 110b/10,
111a/3, 113a/15, 114b/2,
121a/8

s.+ leriñ 102a/16

s.+ lerinden 85a/3, 110b/17,
113a/14, 114b/1

s.+ lerini 106b/11, 107a/2

s. ol- Hisse olmak. 118b/2,
127b/16, 136a/5, 137a/2,
137a/3

s.-i hünşā → hünşā 137a/4

s.-i kāmīl → kāmīl 136b/17,
137a/72

fetāvā-yı s. → fetāvā 138a/15

nısf-ı s. → nısf 137a/2, 137a/6

zū-s. Hisse sahibi. 117b/1

z.+ iñ 118a/1

zū-s. ol- Hisse sahibi olmak.
116a/5

sekiz Yediden sonra, dokuzdan önce gelen sayının adı.

s. 88b/4, 88b/11, 88b/12, 89a/10, 89a/12, 89b/2, 89b/3, 93a/15, 94b/12, 98a/12, 99b/11, 100a/15, 100b/10, 100b/15, 101a/6, 101a/13, 101b/5, 101b/11, 101b/16, 101b/17, 102a/1, 106b/3, 106b/17, 107a/6, 107a/17, 107b/2, 107b/3, 107b/12, 108a/13, 108b/2, 108b/3, 108b/12, 109a/13, 111b/1, 111b/17, 112b/7, 114b/2, 114b/6, 117a/3, 120b/3, 139a/9

s.+ de 100b/2

s.+ den 85a/17, 106b/3, 112a/10, 114b/2

s.+ dir 94b/11

s.+ e 89b/2, 100b/9, 101a/4, 101a/11, 101b/1, 101b/8, 101b/13, 102a/1, 105b/7, 105b/11, 105b/13, 105b/17, 108a/1, 108a/16, 109a/1, 109a/16, 109b/2

s.+ i 83b/13, 94b/12, 99b/11, 102b/11, 127a/13, 137b/15

s.+ imiz 99b/9

s.+ iñ 95b/9, 98a/13, 106a/8, 106a/12, 106a/15, 109b/7, 109b/9

s.+ ini 126a/6, 135b/16

s. ol- Sekiz olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun sekiz çıkması. 85a/16, 89a/12, 98a/11, 99b/9, 112a/9, 116b/13, 123b/8, 123b/11, 137b/10, 137b/14

seksen Seksen, Yetmiş dokuzdan sonra, seksen birden önce gelen sayının adı.

s. 94b/10, 94b/11

seksen dört Seksen dört, seksen üçten sonra, seksen beşden önce gelen sayının adı.

s.+ den 87b/11

s. ol- Seksen dört olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun seksen dört çıkması. 87b/9

selāše (Ar.) Üç.

s.+ den 139b/1

s.+ dir 85b/11

ş. ol- Üç olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun beş çıkması. 117b/1

şelāsetü (Ar.)Üç.

ş. aḥmās-ı re's → aḥmās 101a/10

ş. 'aşer-i re's → 'aşer 101a/12

ş. emşāl → emşāl 86b/15, 86b/16, 88a/7, 100b/16, 119a/7

ş. emşāl-i re's → emşāl 100b/13, 100b/16, 101a/5, 101b/5, 119a/7

ş. emsal-i ru'ūs → emşāl 88a/6, 89a/15

ş.- emşile → emşile 119a/13

ş. eşmān-ı re's → eşmān 101a/11

ş. isbā' → isbā' 127a/8, 127a/11

ş.-i erbā' → erbā' 101a/9

ş.-i erbā'-ı re's → erbā' 101a/14

şemāniye (Ar.) Sekiz.

ş. 93a/3

ş.- i emşāl-i re's → emşāl 100b/10

ş.- i ittisā'-ı re's → ittisā' 101b/17

sene (Ar.) Yıl.

s. 139b/13, 139b/14

s.+ dir 138a/5, 138a/6, 139b/12, 139b/13

s.+ sinde 83a/1

s.-i kāmile → kāmile 138a/5

seviyye (Ar.) Düzlük, eşitlik.

'ale's-s. Seviyesine göre. 132a/3

şifat (Ar.) Bir kimse veya şeyin sahip olduğu nitelik, ona ait olan özellik, hal ve vasıf.

ş 92a/9, 127a/4, 127b/12, 133b/4

ş.+ ını 127a/2

ş.+ ları 129a/11

ş.-ı i'tibār → i'tibār 135a/2

ş.-ı züküret Erkeklik sıfatı. 126b/13

şıfır (Ar.) Ondalık sayı sisteminde, kendisinin hiçbir değeri olmadığı halde

solundaki sayıyı on defa büyüten sayının adı ve işareti.

ş. 94a/12, 94a/16, 94b/4, 94b/8, 94b/13, 95a/1, 95a/6, 95a/11, 97b/12, 97b/15, 100a/4

şihhat (Ar.) Doğruya, gerçeğe uygunluk, doğruluk, gerçeklik.

ş.+ ı 97b/5, 99a/15, 99b/3, 100a/3

‘adem-i **şihhat** → ‘adem

‘a.+ ı 99a/15

‘a.+ ımñ 99b/3

şınıf (Ar.) Bir toplum içinde iş, meslek, sanat ve sosyal yaşayış yönünden ortak özelliklere sahip insan topluluğu, zümre.

ş.+ dır 124a/4

ş.-ı evvel → evvel 124a/5, 124a/16, 124a/17, 129a/2, 129b/5, 133b/3

ş.-ı mezbūr → mezbūr 131b/14

ş.-ı rābi‘ → rābi‘ 124a/14, 124a/16, 131a/11, 131a/15, 131b/10

ş.-ı rābi‘a → rābi‘a 131b/5, 132b/2

ş.-ı şāliš → şāliš 124a/11, 124a/16, 129b/4

ş.-ı s̄anī → s̄anī 124a/7, 124a/16, 128a/15

faşl fi evvelā ve’s-ş.ü’r-rābi → faşl 132b/2

faşl fi’s-ş.ü’l-evvel → faşl 124a/17

faşl fi’s-ş.ü’l-bi-şāliš → faşl 129b/3

faşl fi’s-ş.ü’r-rābi‘ → faşl 131a/10

faşl fi’s-ş.ü’s-s̄anī → faşl 128a/14

fī-şınıf-ı evvel → evvel 130a/10,

şırf (Ar.) Büsbütün, tamamıyla, baştan aşağı kadar.

ş. 110a/12

sihām (Ar.) Hisseler, paylar.

s. 83a/10, 112a/14, 113a/3, 121b/12, 125a/4, 136a/14

s.+ ı 102a/11, 108a/9, 109a/9, 109b/13, 120b/10, 120b/13, 137a/16, 138b/8, 140a/9

s.+ ım 82b/6

s.+ ın 83b/12

s.+ ına 110a/10

s.+ ını 105b/8, 106b/16

s.+ la 85a/12, 87a/13, 88b/7,
91a/6, 93a/11, 102a/13, 109b/6,
110a/4, 110b/12, 113b/2,
114b/12, 116b/4, 117b/5,
118a/7, 120a/2, 121b/3,
121b/14, 122a/10, 132a/9,
140a/13, 140b/3

s.+ ları 111a/5, 111a/8, 125a/1

s.+ larından 110b/9

maḥrec-i s. → maḥrec

m.+ a 110a/14

sikke (Ar.) Madeni para.

s. 96a/5

sitte (Ar.) Altı.

s. 92b/1, 127b/3

s.+ den 92b/9

s.+ dir 93a/4

s.-i emṣāl-i re's → emṣāl
100b/11

s.-i isbā'-ı re's → isbā' 101b/7

fürūz-ı s. → fürūz

f.+ den 92b/7, 92b/10

şol Kalbin bulunduğu tarafta olan,
sağın karşıtı.

ş. 98a/9

şoñra İçinde bulunulan veya
bahsedilen anın daha ilerisindeki bir
zamanda, bilahare.

ş 82b/14, 83a/3, 86a/12, 87b/2,
88b/13, 89b/16, 90b/10, 90b/12,
91a/10, 93b/6, 94a/8, 94b/17,
95a/6, 95a/10, 95b/2, 95b/10,
95b/16, 96b/9, 96b/13, 97a/10,
97a/12, 97a/14, 97a/17, 97b/3,
98a/15, 99a/14, 99a/17, 99b/7,
99b/10, 100a/4, 100a/6,
104b/15, 105a/13, 105b/8,
105b/11, 105b/13, 106a/8,
106a/11, 106a/17, 107a/3,
107a/8, 107a/10, 107a/12,
107b/5, 107b/7, 108a/1, 108b/5,
108b/7, 109a/1, 109b/13,
111a/14, 113a/8, 115b/15,
116a/13, 117b/1, 118a/1,
118a/12, 120a/1, 120b/10,
121b/7, 122a/5, 122b/14,
128a/1, 128a/8, 129a/7, 129b/1,
131a/2, 132a/13, 132b/13,
133a/15, 133b/1, 133b/15,
134a/11, 134b/14, 135a/7,
135b/4, 135b/9, 135b/17,
136a/7, 137a/14, 137a/16,

138a/17, 138b/9, 138b/12,
139b/15, 139a/10, 140b/1,
140b/11, 141a/4, 141a/15,
141b/11, 142a/11

şu Yağmur şeklinde bulutlardan yağın,
yer altında bulunan, yer üstünde deniz,
göl, ırmak vb.ni meydana getiren,
hidrojen ve oksijenden meydana gelmiş
rengi, kokusu ve tadı olmayan şeffaf
sıvı madde, ab, ma.

ş.+ ya 141b/3

su'āl (Ar.) Sorulan şey, soru.

s. 115b/13

s. ol- Sormak. 97a/10

suķūt (Ar.) Başka mirasçı
bulunmasından dolayı mirastan
tamamen mahrum olma.

s. 84a/4, 84a/14, 84b/1, 84b/2,
89b/5, 89b/11, 90a/1

s + dur 84a/3, 84a/6, 89b/7,
89b/13

s. bi'l-mü'enneş → mü'enneş
89b/8

s. bi'l-müzekker → müzekker
89b/9

şulb (Ar.) Döl, nesil, zürriyet.

benāt-ı ş. → benāt 84a/15

b.+ uñ 84a/11

şulbī (Ar.) Bir erkeğin sulbünden
gelen, onun zürriyetinden olan, öz oğul.

ş. 85b/17

şulbiyye (Ar.) Bir erkeğin sulbünden
gelen, onun zürriyetinden olan, öz (kız
çocuk).

ş. 84b/6, 87a/6, 88a/16

vāhīde-i ş. Bir kişinin kız
çocuğunun annesi; karısı.
84a/16

şulbiyyeyn (Ar.) Bir erkeğin sulbünden
gelen, onun zürriyetinden olan, öz iki
kız çocuk.

ş. 84a/17

şulh (Ar.) Uyuşma, uzlaşma.

ş. ol- Aralarında anlaşmaya
varmak, uyuşmak. 109b/16,
110a/8

tarīķū's-ş. Uzlaşma yolu.
109b/12

şūret (Ar.) Tarz, yol, şekil.

ş.+ de 95a/15, 96a/1, 96b/16,
100a/10, 106a/5, 107b/13,
108a/8, 108a/14, 108b/13,
109a/8, 109a/14, 124b/1,
124b/4, 124b/5, 124b/9, 128b/3,

131a/6, 131b/17, 132b/4,
132b/13, 132b/16, 133a/7,
133a/9, 133a/10, 136a/12,
136b/3, 136b/9, 136b/12

ş.+ dir 98b/8, 107a/10, 128a/16,
137b/17

ş.+ i 97b/7

ş.+ inde 92b/3, 92b/5, 102a/14,
102b/1, 105a/14, 106b/17

ş.+ inden 102b/15

ş.+ lerde 131b/8, 131b/12,
132b/9

ş.-i mes'ele-i dīnāriyye →
dīnāriyye 90b/8

ş.-i mes'ele-i ekderiyye →
ekderiyye 119b/14

ş.-i mezḡüre → mezḡüre
109b/4

ş.-i taḡsīm-i ġuremā →
ġuremā 99b/12

ş.-i uḡrā Diğer yol. 98a/6

bi- ḡazzü's- ş. → ḡazz 125a/7

şūver (Ar.) Suretler, şekiller.

ş.+ iñ 130a/5

sūdüs (Ar.) Altıda bir.

s. 83b/12, 84a/4, 84a/5, 84a/14,
84a/16, 84b/7, 86a/1, 87a/7,
88a/17, 89b/8, 89b/10, 89b/13,
89b/15, 90a/1, 90a/3, 92a/14,
92b/2, 92b/4, 92b/9, 92b/13,
97b/7, 102a/15, 102a/16,
105b/6, 106b/14, 107a/17,
111a/1, 111a/6, 111a/9,
111a/10, 113a/10, 115b/4,
115b/11, 115b/14, 118a/3,
118b/4, 119b/10, 119b/12,
119b/16, 122a/7, 142a/10,

s.+ de 142a/15

s.+ dūr 83b/17

s.+ e 92b/4

s.+ i 84b/10, 86a/3, 87a/10,
88b/3, 96b/17, 97a/1, 97a/4,
102b/10, 103b/11, 107b/1,
107b/9, 107b/11, 108a/5,
108a/6, 108a/7, 108b/1, 108b/9,
108b/11, 109a/5, 109a/6,
109a/7, 115b/4, 118a/16,
119b/12, 120a/1, 120b/16,
121a/1, 122a/7, 142a/3

s.+ idür 142a/9, 142a/12

s.+ ini 118a/12

s.+ üñ 92b/13

s. ol- Altıda bir olmak,
matematikte yapılan işlemin

sonucunun altıda bir çıkması. 92b/7	108a/4, 108a/4, 108a/5, 108a/6, 108a/7, 108b/8, 108b/10, 108b/10, 108b/13, 108b/14, 109a/2, 109a/3, 109a/4, 109a/5, 109a/6, 109a/7, 109b/17, 111a/4, 111a/11, 113a/10, 115b/11, 115b/14, 116a/9, 118a/3, 118b/2, 119a/13, 119a/17, 119b/16, 124b/13, 130b/11, 130b/13, 133a/14, 134a/10, 135a/11,
s.-i cemī'-i māl → cemī' 118b/2, 119a/17, 119b/8	ş.+ den 84a/3, 84a/6, 89b/7, 89b/1392a/14
s.-i küll → küll 117b/2	ş.+ dür 93a/3
s.-i re's → re's 100b/9, 101a/17, 101b/12	ş.+ e 92b/4, 93a/3
s.-i ru'ūs → ru'ūs 115b/3	ş.+ i 90b/13, 92b/7, 96a/13, 96a/15, 96a/16, 107b/15, 108a/3, 108b/15, 108b/15, 109a/3, 110a/1, 112a/9, 112a/11, 112a/12, 114a/8, 115a/3, 117a/8, 118a/6, 118b/2, 120a/1, 120b/3, 121b/10, 121a/12, 129a/13, 129b/1, 130b/7, 133a/11, 133b/14, 134a/7, 139a/3
s.-i velā Köle sahibinin kölesi ve cariyesi üzerindeki hakkının altıda biri. 90b/3	ş.+ ini 104a/4, 104a/6, 115b/1, 118a/4, 124b/11, 125b/12, 127/10
muṣāfaḳat bi's-s. → muṣāfaḳat m.+ dür 100a/116	ş.+ üñ 92b/13, 118b/1
süflā (Ar.) Çok (daha, en, pek) alçak, bayağı, sefil. s.+ sını 88a/15 s.+ sıyla 85b/16, 87a/5, 88a/16	
sühmān (Ar.) Nasipler, paylar. s. 137a/5	
sülüs (Ar.) Üçte bir. ş. 83b/12, 84a/4, 84a/5, 92b/2, 92b/4, 92b/9, 92b/14, 101a/6, 107a/4, 107a/5, 107b/8, 107b/10, 107b/10, 107b/13, 107b/14, 108a/2, 108a/3,	

ş. ol- Üçte bir olmak,
matematikte yapılan işlemin
sonucunun üçte bir çıkması.
92b/4, 92b/6, 107b/15, 108b/15,
118b/1, 119a/16, 134b/13

ş.-i bākī → bākī 90a/1, 119a/9

ş.-i emşāl → emşāl 89a/16,
115a/17

ş.-i emşāl-i ru'ūs → emşāl
85b/10

ş.-i isbā' → isbā' 127a/6

ş.-i isbā'-ı re's → isbā' 101b/15

ş.-i küll → küll 89b/13, 89b/15,
89b/17, 110a/2, 116a/7, 116a/8

ş.-i mā-bākī → mā-bākī
117b/2, 118a/1

ş.-i mā-bekā → mā-bekā
89b/13, 89b/17

ş.-i maḍrūb → maḍrūb 114a/7,
120b/2

ş.-i maḥrec → maḥrec 118a/5

ş.-i māl → māl 134b/11

ş.-i mā-yebkā → mā-yebkā
118a/17

ş.-i re's → re's 101a/3, 101a/7,
101a/11, 102a/7, 102a/8,
114a/7, 120b/2

ş.-i şahīḥ → şahīḥ 118a/4,
119a/10

'aşer-i ş.-i re's → 'aşer 102a/6

cüz'-i ş.-i re's → cüz' 102a/8

ḥums-ı ş.-i re's → ḥums 102a/4

maḥrec-i ş. → maḥrec 119a/11

muwāfaḳat bi's-ş. →
muwāfaḳat 104a/4

m.+ dūr 100a/13

şülüşān (Ar.) Üçte iki.

ş. 84a/12, 84a/13, 84a/14,
84a/16, 89b/4, 89b/5, 89b/8,
89b/10, 90b/11, 91a/3, 92b/2,
103a/1, 105b/6, 106b/13,
107b/1, 108a/2, 109a/2,
110b/4, 111a/9, 111a/16,
111b/16, 117a/9, 117a/10,
118b/1, 118b/2, 129a/12,
129a/16, 130b/12, 133a/14,
134b/10

ş.+ ı 90b/12, 91a/4, 91b/11,
92b/6, 102b/11, 103a/1,
103b/11, 107b/1, 107b/10,
108a/4, 108b/1, 108b/10,

109a/4, 111b/1, 111b/17,
112b/7, 117a/17, 124b/11,
124b/13, 130b/8, 133a/10,
133b/11, 134a/4, 134b/8,
135a/6, 142a/11

ş.+ ın 92b/14

ş.+ ını 119a/16, 127b/10

ş. ol- Üçte iki olmak,
matematikte yapılan işlemin
sonucunun üçte iki çıkması.
92b/5, 102a/16, 110b/4

ş.-ı maḍrūb → maḍrūb 91b/10

ş.-ı re's → re's 91b/10, 101a/1,
101a/17, 101b/9, 101b/10

şülüseyne (Ar.) Üçte iki.

tekemmületü's-ş. Üçte ikinin
tamamlanması. 84a/17, 89b/10

şülüsiyye (Ar.) “şülüṣī” kelimesinin
müennes şekli, şülüs ile ilgili, üçte bir
ile ilgili.

muḩāfaḩāt-ı ş. → muḩāfaḩāt
112a/8, 115a/3, 122a/12,
125b/12, 139a/2

şümün (Ar.) Sekizde bir.

ş. 92b/3, 92b/8, 93a/8, 97a/6,
105b/11, 105b/14, 105b/17,
106a/1, 106a/2, 106a/3,

108a/17, 109a/17, 109b/3,
137a/15

ş. ol- Sekizde bir olmak,
matematikte yapılan işlemin
sonucunun sekizde bir çıkması.
141b/16, 142a/1

şa'b (Ar.) Kabile, oymak, boy, cemaat.

ş.+ i 136b/14

ş.+ iniñ 137a/10

ş.+ iyle 136b/16

şahıs (Ar.) Kimse, kişi.

ş. 92a/3

ş.+ ın 92a/4

şāhid (Ar.) Bir şeyin olduğu yerde
hazır bulunup olanları gören kimse.

ş.+ ler 141a/17, 141b/1

şart (Ar.) Bir şeyin varlığının veya
meydana gelebilmesinin kendisine
bağlı olduğu şey, bir şeyin var
olabilmesi için gerekli olan husus,
koşul.

ş.+ dır 128b/13

ş.+ ı 138a/17, 138b/7

ş.+ lar 138b/4

ş.-ı evvel → evvel 138a/17

ş.-ı **şānī** → şānī137b/5

şef'en (Ar.) İki, dört, altı gibi çift sayılar.

ş. 93a/4

şehir (Ar.) Şehir.

ş.-i **karīb** → karīb 138a/16

ş.-i **mādūn** → mādūn 138a/16

mā-fevķ-i ş. → mā-fevķ
138a/17

şekk (Ar.) Şüphe, zan.

ş. 139b/5

ş. **eyle-** → eyle- 136b/13

şer' (Ar.) Şeriat, İslam şeriatı.

hük-m-i ş. → hük-m 140a/5

şer'ī (Ar.) Şeriatla ilgili, şer'ata uygun.

nehc-i ş. → nehc 140b/16,
141a/15

şerīf (Ar.) Şerefli, kutsal, mübarek.

fetvā-yı ş. → fetvā 89b/17,
90a/6, 136b/1

fıķh-ı ş. → fıķh 82b/12

şer'iyye (Ar.) Şeriatla ilgili işlerle uğraşan resmî teşkîlat.

hışşe-i ş. → hışşe

h.+ lerini 142a/19

şey' (Ar.) Belli bir nesne, oluş veya düşünceyi belirtmeyen, anlamı kendinden önceki ve sonraki kelimelerle ortaya çıkan; söz, olay, iş, durum, husus, madde, eşya vb. yerine kullanılan belirsiz kelime.

ş. 109b/12

şimdi İçinde bulunduğumuz zamanda, şu anda.

ş.+ den 107a/10

şol Şu, o.

ş. 90a/9

şöhret (Ar.) Her yerde herkesçe tanınma, meşhurluk, ün, san, nam.

ş.+ ine 82b/15, 82b/16

şübhe (Ar.) Bir hususla ilgili gerçek veya doğrunun ne olduğuna kesin biçimde karar verememe durumu, bu kararsızlıktan doğan ve tam bir hüküm vermeyi engelleyen tereddüt, kuşku, şek.

ş. **ol-** Kuşkulanmak. 138a/3

şürüh (Ar.) Şerhler, açıklamalar.

ş.+ uñ 83a/6

T

ta'alluk (Ar.) İlişik, ilgi, bağ.

t. ét- → ét- 83b/3

t. eyle- → eyle- İlgisi olmak, ait olmak. 140a/5

ta'allüm (Ar.) Ders alarak öğrenme, belleme.

t. 83a/1

ta'bīr (Ar.) İfade, anlatım.

t. 83a/10

ta'bīrāt (Ar.) Tabirler, deyimler, terimler.

t.+ da 83a/15

tābi' (Ar.) Birinin emri altında bulunan, onun hakimiyeti altında olan, bağlı.

t. 115b/17

ta'dīl (Ar.) Değiştirme, değişiklik.

t. 141a/17

tafşīl (Ar.) Bir şeyi bütün ayrıntıları ile açıklama.

t. olun- Açıklanmak. 107a/8

taḥālli (Ar.) Boş kalmak. Tenhaya çekilmek. Yalnız kalmak.

t. 140a/4

taḥkīk (Ar.) Bir şeyin ne olduğunu, doğru olup olmadığını anlamak için yapılan araştırma, soruşturma.

t.+ i 135a/11

taḥrīc (Ar.) Ortaya çıkarma, meydana koyma.

t. 126b/8

t.-i ḳavl → ḳavl 136b/16

taḥrīr (Ar.) Köle ve cariye azat etme.

t. eyle- → eyle- 83a/2

taḥt (Ar.) Alt, aşağı.

t.+ ına 95a/17, 95b/2, 95b/8, 95b/10, 95b/14, 95b/16, 97a/12, 97b/1, 97b/4, 97b/10, 97b/12, 97b/14, 98a/1, 98a/9, 98a/13, 98a/15, 99a/4, 99a/5, 99a/7, 99a/8, 99a/10, 99a/12, 99a/13, 99b/5, 99b/7

t.+ ında 97b/1

ṭā'ife (Ar.) Grup hâlindeki insan topluluğu, bölük, fırka, takım, cemaat.

ṭ. 124a/15, 125b/3, 125b/4, 126a/2, 126a/10, 128a/1, 129a/3

ṭ.+ niñ 85a/13, 85a/14

ṭ.+ ye 124a/5, 124a/6, 124a/10,
124a/14

ṭ. **ḳıl-** → ḳıl- 126a/2, 126a/10,
128a/1

ṭ. **ḳılın-** → ḳılın- 129a/4

ṭ.-i **vāḥide** Bir cemaat. 85a/13

ṭā' ifeteyn (Ar.) İki zümre, iki cemaat.

ṭ. **ḳıl-** → ḳıl- 125a/1

taḳdīr (Ar.) Takdir, değerlendirme,
uygun görme.

t.+ ce 141a/6

t. **ét-** → ét- 138b/16, 138b/17,
140a/12, 140b/1

t. **ol-** Uygun görülmek. 135a/11

t. **olun-** Değerlendirilmek,
uygun görülmek. 136a/15

ibn-i t. → ibn 125a/3

taḳdīrī (Ar.) Takdire bağlı olan,
takdire dayanan.

ibn-i t. ol- → ibn 126b/6

t. 126b/1, 126b/2

taḳrīr (Ar.) Sözle anlatma, ifade ve
beyan etme, anlatış.

t.+ lerini 83a/2

t.**olun-** İfade edilmek. 139b/1

taḳṣīm (Ar.) Parçalara ayırıp bölme,
bölüştürme, pay etme.

t. 97b/8, 97b/10, 98a/10,
129b/14

t. **beyne'l-verese** → beyn
83b/4, 107a/9

t. **beyne'l-vereset** → beyn
105a/13

t. **ét-** → ét- 97b/13, 97b/17,
98b/5, 100a/5, 105b/13,
106a/9, 106a/12, 118a/13,
124b/16, 125a/10, 125b/5,
125b/8, 126a/4, 126a/6, 126a/9,
126a/12, 126a/14, 126b/3,
126b/7, 126b/16, 127a/1,
130a/10, 130a/16, 130b/3,
130b/5, 131a/6

t. **eyle-** → eyle- 98a/4, 98a/8,
98b/11, 105b/11, 105b/17,
106a/15, 106b/8, 106b/13,
106b/17, 107b/8, 108a/2,
108b/8, 109a/2, 109b/2, 109b/7,
109b/10

t. **olun-** Bölünmek,
paylaşılma. 98a/8, 99b/10,
99b/2, 105b/4, 107a/4, 107a/9,
109b/8, 124b/8, 124b/12,
124b/17, 125a/2, 126b/12,
129a/3, 129a/6, 129a/14,

130b/7, 130b/16, 131a/8,
131b/9, 132a/3, 132a/6, 133b/3,
133b/5, 142a/12, 142a/14,
142a/14

t.+ den 97b/15, 98b/6, 99b/4

t.+ inden 98a/2

t.-i frengī → frengī 97b/7

t.-i müsāvi → müsāvi 98a/6,

t.-i şahīḥ → şahīḥ 99b/2

t.-i sūdüs → sūdüs 97b/7

t.-i vereṣe Mirasçılarının pay
etmesi. 100a/3

ḳā'ide-i t. → ḳā'ide 97b/7

ṣūret-i t.-i ğuremā → ğuremā
99b/12

taḳṣīr (Ar.) Bir işte kusurlu davranma,
eksik yapma, kusur etme,
yapabilecekken yapmama.

t. olun- Kusurlu olmak. 136b/3

ta'lim (Ar.) Öğretme, belletme.

t. 83a/6

t.+ leri 83a/1

tamām (Ar.) Bütünlüğünü bozacak bir
eksiği olmayan (şey), bütün.

t. 99a/14

t.+ a 126b/11, 140b/12

t.+ ına 83a/13

t.+ ında 138b/1, 138b/4

t. ol- Sona ermek, bitmek,
tamamlanmak. 140a/5

tamāmen (Ar.) Tam olarak, bütünüyle.

t. 82b/13

tanṣīf (Ar.) İkiye bölme, iki parçaya
ayırma.

t. 92b/2, 92b/5, 95a/13

ṭaraf (Ar.) Ön, arka, sağ, sol, üst ve alt
yanlardan her biri, cihet, yön.

ṭ.+ a 83a/8, 115b/17

ṭ.+ dan 126b/8

ṭ.+ ıdır 99b/9

ṭ.+ ından 128b/12, 128b/13,
129a/10

ṭ.+ ını 98a/9, 99b/12

ṭ.-ı āḥar → āḥar 97b/9, 99b/11

ṭarḥ (Ar.) Çıkarma işlemi.

ṭ.+ la 83a/14

ṭ. ét- → ét- 99b/6

ṭ. eyle- → eyle- 96a/8, 96b/1,
99b/8, 99b/11

ṭ. olun- Çıkarılmak. 96a/14, 96b/1, 96b/5, 96b/6, 96b/9, 96b/10, 96b/13, 96b/16, 97a/1, 97a/3, 97a/6, 97a/7, 99a/16, 100a/6, 109b/13, 110a/9

bilā-ṭ. Çıkarmadan. 96b/13

tārīḥ (Ar.) Bir olayın meydana geldiği gün ve yıl.

ṭ.-i hicret → hicret 82b/17

ṭarīḥ (Ar.) Takip edilen yol, usul.

ṭ. + i 99a/1, 107a/14, 107a/15

ṭ. + idir 105a/8

ṭ. + iyle 90b/13, 91b/14, 91b/15, 91b/16

ṭ. 84b/12, 108a/9, 109a/9, 113a/2, 113b/7, 120a/15, 136b/6, 138a/5

ṭ.+ le 95a/12, 136a/9

ṭ.+ ledir 136b/17

ṭ.-i baṣṭ → baṣṭ 107a/11

ṭ.-i kısmet → kısmet 90b/14

ṭ.-i ṣāliṣ → ṣāliṣ 96a/7

ṭ.ü's-ṣulḥ → ṣulḥ 109b/12

'alā-ṭ.ü'l-farziyyet → farziyyet 91b/12

'alā-ṭ.ü't-teḥārūc Vârislerden bir kısmının terekeden belli bir şey veya hisse üzerine anlaşılarak terekeden çıkması yolu ile. 109b/16

bi-ṭarīḥü'l-baṣṭ → baṣṭ 131a/11, 131a/12

taṣavvur (Ar.) Zihinde şekillendirme, fikren kurma, tasarım.

ṭ. ol- Düşünmek. 133b/1

taṣḥīḥ (Ar.) Mirasçıların hisselerinin, kesirsiz ve kalansız bir taksimat yapılabilecek hale getirilmesi.

t. 83a/8, 105a/15, 105b/1, 105b/9, 106a/6, 108a/10, 109a/10, 133b/9

t.+ de 102a/12, 107a/8, 110a/2, 113a/2, 137a/15, 138b/7, 140a/8

t.+ den 106a/8, 109b/13

t.+ imiz 106a/11, 106a/15

t.+ iñ 122a/15, 122a/16, 123b/4

t.+ inden 106a/7

ṭ. ol- Düzelmek. 109b/13, 119a/11

ṭ. olun- Düzeltilmek. 107a/14, 107a/15, 109b/17, 110a/4,

110b/15, 111a/3, 111a/6,
111a/8, 112a/10, 120b/10,
127a/11, 137a/16, 138b/8,
140a/9

t.-i evvel → evvel 120b/12,
121b/11, 122a/12, 122a/15,
123b/2, 123b/3

t.-i mesā'il → mesā'il 100b/7,
125a/9

t.-i mes'ele → mes'ele 98b/11,
102b/15, 103a/5, 105a/17,
105b/2, 105b/4, 106a/4, 110b/3,
111b/14, 121b/12, 122a/9,
137a/15

t.-i mes'ele-i mezbūre →
mes'ele 93a/7

t.-i s̱ānī → s̱ānī 120b/11,
120b/13, 121b/11, 121b/14,
121b/15, 122a/12, 122b/1,
122b/4, 122b/6, 123a/16,
123b/1, 123b/2, 123b/5, 123b/7,
123b/9, 123b/12, 123b/13,
123b/15

t.ü'l-mes'ele → mes'ele
103a/15, 104a/9, 104b/8,
112b/16, 131a/2

t.ü'l-mes'eleteyn →
mes'eleteyn 112b/4

taṣīb (Ar.) 'Asabe kılma.

farz-ı ma'a't-t. → farz 83b/17

t.-i maḥẓ → maḥẓ 84a/1

'amel-i t. → 'amel

'a.+ de 85a/6, 86a/5, 87a/12,
88b/5, 91a/5, 110b/11, 112a/13,
113a/2, 120a/2, 123a/1

'a.+ dir 86b/2, 87b/9, 89a/2

'a.+ e 85a/6, 86a/5, 87a/12,
88b/5, 91a/5, 93a/11, 110a/4,
110b/11, 112a/13, 113b/2,
116b/4, 117b/5, 118a/7, 118b/6,
121b/3, 121b/11, 122a/9,
122b/17, 132a/8, 132a/16,
140a/13, 140b/3

bāb-ı t. → bāb 102a/12

b.+ de 121b/8

faṣl-ı t. → faṣl 104b/8

taṭvīl (Ar.) Uzatma.

t.-i kelām → kelām 126b/8

tavẓih (Ar.) Açıklama, aydınlatma,
açıkça ifade etme.

t. 133b/5

ta'yīn (Ar.) Belirleme.

t. + i 138a/16

taẓ'īf (Ar.) İki kat etme, iki katına çıkarma.

t. 92b/2

te'addud (Ar.) Birden fazla olma.

'adem-i t. ol- → 'adem 124b/14

tebāh (Ar.) Yıkılmış, mahvolmuş, harap olmuş.

t. 83b/1

tebāyün (Ar.) Birbirine bölünmeyen ve birden başka ortak bölenleri de bulunmayan iki sayı arasında tebayün (mübayenet) vardır. "3" ile "5" ve "7" ile "9" gibi.

t. 100a/9

t.+ dür 113b/9, 115a/1, 132a/14

techīz (Ar.) Ölünün dinî usullere uygun olarak kabre konması için gerekli hazırlıkların yapılmasını ifade eden fıkıh terimi.

t. 83b/3

tedāhul (Ar.) Miras hukunda iki sayıdan büyük olanın küçük olana kalansız bölünebilmesi. $8/2=4$, $15/3=5$ gibi.

t. 100a/9, 113b/8, 115a/1, 132a/14, 133b/15

t.+ dur 100a/11

t. ol- İki sayıdan büyük olanın küçük olana kalansız bölünebilme. 134b/15

tedāvī (Ar.) İyileştirmek için ilaç vererek, tıbbî bakımdan gerekeni yaparak bakma.

t. 140b/15

tedvīn (Ar.) Kitap durumuna koyma, yazılmış olan şeyleri toplayıp kitap hâline getirme.

t. 83a/3

tefāvūt (Ar.) Birbirinden farklı olma.

t.+ leri 132b/3

tefhīm (Ar.) Bildirme, anlatma.

t. 83a/5

tefrīk (Ar.) Ayırma, ayrılma.

t. 97b/6

t.+ den 97b/5

t. olun- Ayrılmak. 97a/10

kā'ide-i t. → kā'ide

k.+ dir 97a/9

tefsīr (Ar.) Yorumlama, yorum

t. eyle- → eyle- 137a/9

teḥārūc (Ar.) Vârislerden bir kısmının terekeden belli bir şey veya hisse üzerine anlaşarak terekeden çıkması.

t.+ den 109b/11

‘**alā-ṭarīkū**’ t-t. → ṭarīk
109b/16

faṣl fī’ t-t. → faṣl 109b/11

tek İki ile bölünemeyen sayı.

t. ol- İki ile bölünemeyen sayı
olmak. 95b/6, 95b/13, 96a/2

tekāsüm (Ar.) Bölüşme.

t. ét- → ét-140a/6

tekemmül (Ar.) Kemale erme,
olgunlaşma, mükemmel duruma
gelme.

t.etü’-ṣ-şülüṣeyn → şülüṣeyn
84a/17, 89b/10

tekfīn (Ar.) Ölünün yıkandıktan sonra kefenlenmesi.

t. 83b/3

te’līf (Ar.) Yazılmış eser.

t. olun- Yazılmış olmak. 83a/6

temāşül (Ar.) Miras hukukunda iki sayının birbirine oranlandığında eşit olması, benzemesi.

t. 100a/8, 113b/8, 115a/1,
132a/14

temmet (Ar.) Bitti, tamam oldu.
anlamında kitapların ve yazıların
sonuna yazılan kelime.

t.ü’ t-ḥālāt → ḥālāt 90a/7

tenāfi (Ar.) Birbirine zıt ve muhâlif
olma.

t. 142a/17

tenākuḏ (Ar.) Bir sözün diğer bir sözle
çelişmesi, çelişki.

t. 142a/17, 142a/18

tenfīz (Ar.) Bir hükmü yerine getirme,
uygulanabilir hale getirme.

t.-i veşāyā Vasiyetlere göre iş
yapma, vasiyette belirtilen
hususları yerine getirme. 83b/4

terceme (Ar.) Tercüme. Bir metin veya
sözü bir dilden başka bir dile çevirme,
çeviri.

t. 83a/4 83a/8

tercīḥ (Ar.) Bir şeyi diğerlerinden daha
üstün tutma, daha önemli sayma,
yeğleme.

t. 133a/5

t.+ dir 133a/6

tereke (Ar.) Ölen bir kimseden kalan eşya, mal mülk vb.

t. 105a/14, 105b/1, 105b/9,
106a/5, 106a/17, 106b/10,
107a/1, 107b/13, 108a/14,
108b/13, 109a/14, 109b/4,
109b/14

t.+ de 107a/10

t.+ den 105a/14, 105b/10,
106b/17, 107b/2, 108a/8,
108b/2, 109a/8, 109b/12

t.+ miz 105b/12, 105b/16,
106a/7, 108a/15, 109a/15,
109b/1, 109b/5

t.+ niñ 105b/3, 106a/4, 106a/14,
106b/7, 106b/11, 106b/16,
107a/2, 108a/11, 109a/11,
140a/1

t.+ si 93a/2, 98b/10, 105a/17,
105b/5, 106b/10, 108a/14,
109a/14, 131a/9, 131b/8,
141b/16, 141b/17, 142a/4,
142a/7

t.+ sinden 139b/16, 142a/19

t.+ sine 83b/3

t.+ ye 92a/6

t.+ yi 106a/5

t.-i meyyit → meyyit 108a/8,
109a/8, 115b/7, 124b/8,
124b/10, 124b/11, 124b/15,
124b/17, 125a/10, 126b/12,
126b/16, 126b/17, 127b/9,
127b/16, 128b/8, 128b/14,
129a/2, 129a/6, 129a/16,
129b/11, 129b/13, 129b/16,
130a/6, 130a/8, 130a/16,
130b/6, 131a/7

bilā-kesr-i t. → kesr 107a/9

**faşl fī kısmeti't-t.-i beyne'l-
vereset ve'l-ğuremā** → beyn
105a/13

mecmū'-ı t. → mecmū'
107a/17, 108a/10, 109a/10

m.+ si 106b/3

nışf-ı t. ol- → nışf 106a/10

terk (Ar.) Bırakma.

t. ét- → ét- 90b/11, 102a/15,
105b/5, 106b/3, 107a/16,
109b/15, 110b/4, 111a/1,
111a/5, 111a/7, 111a/15,
112b/6, 113a/10, 114a/14,
116a/16, 117b/3, 118a/3,
118b/4, 119b/10, 120b/16,
121b/8, 122a/7, 122b/16,
129a/15, 130a/12, 130a/13,
134b/5, 134b/7

t. étmiş ol- Geride bırakmış olmak. 84b/6, 85b/17, 87a/7, 88a/17, 91a/2, 127b/14

t. eyle- → eyle- 84b/6, 85b/16, 87a/6, 88a/16, 90b/3, 90b/6, 93a/8, 102b/2, 102b/8, 103a/9, 103a/17, 103b/10, 104a/12, 106b/9, 110b/3, 111a/9, 111a/11, 111a/12, 111b/13, 119a/15, 119b/15, 126b/15, 128b/15, 129a/5, 129a/15, 129b/10, 130a/2, 130a/3, 130a/15, 131a/9, 131a/14, 132a/3, 132a/5, 133b/8, 136b/5, 136b/11, 138b/1, 138b/4, 138b/16, 139b/2, 139b/4, 141a/7

t. olun- Geride bırakılmış olmak. 126b/8, 138a/4

tertib (Ar.) Düzenleme, hazırlama.

t. 124a/17

t.-i mezkûr → mezkûr 90a/17

tesāvi (Ar.) Eşit olma, aynı derecede bulunma.

t. ol- Eşit olmak. 100a/9, 100a/10

te'sîr (Ar.) Bir nesnenin, bir hâlin başka bir kimse veya nesne üzerinde kendini hissettiren gücü, etki.

t. ét- → ét- 141a/10

tesmiye (Ar.) Ad koyma, adlandırma, belli bir isimle isimlendirme.

t.+ sine 120b/5

t. eyle- → eyle- 83a/13

t. olun- Adı konulmak. 125a/4

teşbîb (Ar.) Feraiz terimi olarak benat taifesini çeşitli derecelerle ifade etmeye denilir.

mesā'il-i t.-i benāt → benāt 84b/2

tevāfuḳ (Ar.) İki sayıdan biri diğerine kalansız bölünmediği halde her ikisi, bir üçüncü sayı ile kalansız bölünebiliyorsa bu iki sayı arasında olan hal.

t. 100a/9, 113b/9, 115a/1

t.+ dur 100a/12

tevaḳḳuf (Ar.) Bekleme, durma.

t. olun- Beklenmek. 138a/16

bi't-tevaḳḳuf Bekleme ile. 139b/2

tevārūs (Ar.) Mirasa konma.

t. ol- Mirasa kanma. 141b/4
tevfi̇k (Ar.) Uygun duruma getirme,
uydurma.

t.+ dir 139b/1

tevrīs (Ar.) Birini vâris olarak tayin
etme.

bāb-ı t. zevi'l-erhām → bāb
124a/3

tevzi̇ (Ar.) Herkese payını verme,
taksim etme.

t. olun- Paylaştırılmak. 110a/12

tezevvüc (Ar.) Evlenme, zevce olarak
alma.

t. ét- → ét- 127b/5, 127b/7

t. ol- Evli olmak. 141a/14

tezkiye (Ar.) Soruşturarak hâlinin
iyiliğini meydana çıkarma.

t.-i şaded → şaded 141a/17

tezvīc (Ar.) Evlendirme.

t. eyle- → eyle- 139b/8

toğ- Doğmak, dünyaya gelmek.

t.- duğı 139b/12

toğsan Seksen dokuzdan sonra, doksan
birden önce gelen sayının adı.

t. 139b/13, 94b/1, 139b/13

t.+ dan 135b/12

t.+ ın 94b/2

t. ol- Doksan olmak,
matematikte yapılan işlemin
sonucunun doksan çıkması.
94a/9, 135b/10, 136a/7

toğsan altı Doksan beşten sonra,
doksan yediden önce gelen sayının adı.

t. 99a/6, 99a/7

t.+ yı 99a/5

toğsan iki Doksan birden sonra,
doksan üçten önce gelen sayının adı.

t. 98a/7, 98b/1, 98b/2, 99a/12,
99a/13

t.+ yi 99a/11

toğsan iki biñ toğuz yüz elli iki
Doksan iki bin dokuz yüz elli birden
sonra, doksan ikin bin dokuz yüz elli
üçten önce gelen sayının adı.

t. 98b/7

toğsan toğuz biñ toğuz yüz altmış iki
Doksan dokuz bin dokuz yüz altmış
birden sonra, doksan dokuz bin dokuz
yüz altmış üçten önce gelen sayının adı.

t. 98b/11, 99b/10

t.+ dir 99b/1

toğsan toğuz biğ üç yüz Doksan dokuz bin iki yüz doksan dokuzdan sonra, doksan dokuz bin üç yüz birden önce gelen sayının adı.

ğ. 96a/17

toğuz Sekizden sonra, ondan önce gelen sayının adı.

ğ. 94a/14, 94b/16, 94b/17, 95a/5, 95a/9, 95b/6, 97a/16, 97a/17, 97b/1, 99a/1, 99a/14, 99b/6, 99b/8, 99b/10, 100a/2, 100a/11, 100a/14, 100b/14, 101a/6, 101a/12, 101b/4, 101b/10, 101b/16, 103b/17, 104a/3, 105b/11, 106a/2, 114a/14, 114b/15, 114b/17, 115a/2, 115a/16, 115a/17, 120a/6, 121b/5, 122a/1, 122a/3, 122a/11, 123a/17, 123b/17, 124a/2, 125a/10, 125b/2, 125b/11, 126a/1, 126a/12, 137a/5, 139a/3, 139a/10

ğ.+ a 94b/2, 95a/10, 96a/5, 100b/10, 101a/4, 101a/11, 101b/2, 101b/8, 101b/14, 101b/17, 115a/17, 119b/17, 123b/17, 124a/2

ğ.+ da 100b/3

ğ.+ dan 120a/7, 137a/8

ğ.+ dur 83b/5

ğ.+ ı 94a/15, 109b/9, 120a/16, 139a/3

ğ.+ ından 98b/2

ğ.+ ını 125b/3

ğ.+ uñ 98b/2

ğ. ol- Dokuz olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun dokuz çıkması. 94a/8, 109b/9, 120a/11, 121b/3, 122b/14, 124a/2, 131a/2, 132a/16, 137b/13

toğuzıncı Dokuz sayısının sıra sıfatı.

ğ. 99a/15

toğuz biğ Sekiz bin dokuz yüz doksan dokuzdan sonra, dokuz bin birden önce gelen sayının adı.

ğ. 94a/14, 95a/3, 95a/4, 95a/8

ğ.+ e 95a/9

ğ.+ i 94a/14

toğuz biğ üç yüz Dokuz bin iki yüz doksan dokuzdan sonra, toğuz bin üç yüz birden önce gelen sayının adı.

ğ. 96a/17

toğuz yüz Sekiz yüz doksan dokuzdan sonra, dokuz yüz birden önce gelen sayının adı.

ṭ. 94b/15

ṭ.+ i 94b/16

ṭur- Bir yerde olmak, bir yerde bulunmak.

ṭ.- sun 125b/4, 126a/2, 126a/11, 126a/16

ṭut- Yardımcı fiil, etmek, olmak.

nisbet ṭut- → dut-

n.+ ar 85b/13

n.+ mağla 135a/12

tüs' (Ar.) Dokuzda bir

t. 115a/17

t.+ i 115b/2

t.+ ini 115b/2

t.-i re's → re's 100b/10, 101a/13

t.-i ru'ūs → ru'ūs 115b/1

muwāfakat bi't-t. → muwāfakat

m.+ dür 100b/3

U

uḥrā (Ar.) Başka, diğer.

u. 129b/11, 138b/14

u.+ da 138a/11

u.+ ya 137b/2

ṣūret-i u. → ṣūret

ṣ.+ dır 98a/6

verese-iu. Diğer mirasçılar.

v.+ ya 120b/9

uḥt (Ar.) Kız kardeş.

u. 90a/14, 119b/2, 119b/3, 119b/5

u.+ a 120a/13, 120b/3

u.+ uñ 119b/4, 119b/5, 120a/5, 120a/12, 120b/1

u. ol- Kız kardeş olmak. 120b/6

u.-ı cedd → cedd 120b/4

u.-ı münferide → münferide 119b/7

uḥt li-eb (Ar.) Baba bir kız kardeş.

u. 83b/15, 89b/11

u.+ iñ 89b/7

uḥt li-ebeveyn (Ar.) Ana baba bir kız kardeş.

u. 89b/9, 89b/10, 89b/13,
90a/16, 116a/12

u.+ iñ 89b/4

uḥt li-üm (Ar.) Ana baba bir kız
kardeş.

u. 83b/15

uḥtān (Ar.) Kız kardeşler.

u. ol- Kız kardeş olmak. 120b/7

uḥtü'l-eb (Ar.) Hala.

u. 92a/2

u.+ dir 90a/16

uḥuvvet (Ar.) Kardeşlik.

u. 115b/9, 116a/1, 116a/2

‘ulemā (Ar.) Alimler, bilginler.

u. 138a/16

beyne'l- ‘u. → beyn 82b/15,
82b/16

ulūf (Ar.) Binler, bin sayıları.

u. 93b/1, 94a/13, 94b/5, 94b/10,
94b/10, 94b/15, 95a/14, 95b/11,
95b/16, 95b/17, 96a/1

u.+ a 94a/13, 94b/9, 95a/2,
95a/8

u.+ ı 95a/8

‘ulyā (Ar.) Yukarı, üst.

‘u.+ sı 85a/11

‘u.+ sına 84b/10, 84b/11, 85a/6,
85b/5, 85b/11, 86a/3, 86a/4,
86b/8, 87a/11, 87b/16, 88a/8,
88b/3, 88b/4, 89a/16

‘u.+ sını 84b/5, 85b/15, 87a/4,
87a/5, 88a/14, 88a/15

‘u.+ sınıñ 85a/9, 85b/3, 85b/5,
85b/9, 85b/12, 86a/8, 86a/9,
86b/7, 86b/9, 86b/14, 86b/17,
87a/14, 87a/16, 87b/14, 88a/6,
88a/8, 88b/9, 89a/6, 89a/9,
89a/14, 89a/17

‘u.+ sıyla 85b/16

umūr (Ar.) İşler.

efḍal-i u. → efḍal 117b/1

sebeb-i u. → sebeb 119a/13

‘uṣūbet (Ar.) Meyyitin erkek
vasıtasıyla kendisine bağlanan erkek
hısımları ve bu hükümde olan bazı
kadın mirasçılar.

‘u. 136a/14

‘u.+ de 136a/15

‘u.-i maḥẓa → maḥẓa 89b/4,
89b/6, 89b/8

‘u.-i müştereke → müştereke
84a/13, 84a/14, 84a/15, 84b/1,
89b/4, 89b/6, 89b/8, 89b/11

ma‘ne’l-‘u. → ma‘nā

m.+ dir 136a/13

uṣūl (Ar.) Bir kimsenin kendisinden
geriye doğru kan bağı olan kimseler,
ana, baba, dedeleri ve nineleri.

u.+ de 127b/3, 127b/13, 130a/9,
134a/4

u.+ den 133b/4

u.+ leri 130b/6

u.-ı ḥamse-isābıka → ḥamse
126b/10

u.-ı muḥtalife ol- → muḥtalife
124b/9, 124b/12

u.-ı müttefiķe ol- → müttefiķe
124b/6

u.-ı seb‘a → seb‘a 103a/6

u.-ı sitte-i sābıka → sābıka
127b/3

‘aded-i u. → ‘aded

‘a.+ den 135a/1

Ü

üç İkinden sonra, dörtten önce gelen
sayının adı.

ü. 83b/16, 84a/2, 84a/4, 84a/12,
84b/9, 85a/10, 85a/16, 85b/3,
85b/10, 85b/10, 86a/3, 86a/8,
86b/2, 86b/7, 86b/8, 86b/15,
87a/15, 87b/9, 87b/14, 87b/15,
88a/6, 88b/3, 88b/8, 89a/2,
89a/7, 89a/15, 89b/13, 90a/8,
90b/8, 90b/11, 90b/12, 90b/15,
91a/1, 91a/2, 91a/4, 91a/7,
91a/8, 91a/8, 91a/12, 91a/15,
91a/15, 91a/16, 91a/17, 91b/4,
91b/5, 91b/9, 91b/11, 91b/13,
93a/12, 93a/13, 9b/17, 94a/1,
94a/6, 94a/16, 94b/8, 95a/12,
96a/14, 96a/17, 96b/2, 96b/5,
96b/10, 97a/1, 97a/3, 97a/5,
97a/7, 97b/16, 98a/17, 100a/4,
100a/9, 100a/11, 100b/13,
101a/1, 101a/8, 101a/10,
101a/11, 101a/12, 102a/13,
102b/14, 103a/1, 103a/2,
103a/3, 103a/9, 103a/12,
103a/14, 103a/16, 103b/1,
103b/3, 103b/11, 103b/13,
104a/5, 104a/9, 104a/13,
104a/15, 104b/2, 104b/3,
104b/11, 104b/14, 104b/17,
105a/1, 105a/2, 105a/11,

105a/15, 105b/1, 105b/10,
 105b/14, 106a/2, 106a/6,
 106a/8, 106b/1, 106b/2, 106b/4,
 106b/5, 106b/8, 107a/16,
 107b/14, 107b/15, 108a/3,
 108a/13, 108a/17, 108b/14,
 108b/15, 109a/3, 109a/13,
 109a/17, 109b/1, 109b/6,
 109b/7, 109b/8, 109b/9, 110a/5,
 110a/6, 110a/9, 110a/14,
 110b/13, 111a/15, 111a/17,
 111b/1, 111b/7, 111b/9,
 111b/10, 111b/17, 112a/6,
 112a/8, 112b/7, 112b/12,
 112b/14, 113a/11, 113a/15,
 113a/17, 113b/1, 113b/3,
 113b/7, 113b/8, 113b/9,
 113b/11, 114a/6, 114b/13,
 114b/16, 115a/3, 115a/5,
 115b/1, 116a/9, 116b/4, 116b/9,
 117b/5, 117b/8, 118a/5, 118b/8,
 118b/15, 118b/6, 118b/9,
 118b/11, 118b/17, 119a/7,
 119a/15, 119a/16, 119b/11,
 119b/17, 120a/3, 120a/4,
 120a/6, 120a/11, 120a/12,
 120a/13, 120a/15, 120a/16,
 120b/1, 120b/3, 121a/1, 121a/7,
 121a/10, 121a/10, 121a/11,
 121b/1, 121b/2, 121b/4, 121b/6,
 121b/9, 122a/4, 122a/13,
 122a/17, 122b/1, 122b/8,

122b/9, 122b/11, 122b/12,
 123a/5, 123a/16, 123b/15,
 125a/9, 125b/2, 125b/10,
 125b/10, 125b/13, 126a/8,
 126a/15, 127a/4, 127a/6,
 127a/8, 127a/15, 127b/4,
 127b/14, 128a/3, 128a/4,
 128a/5, 128a/11, 129b/4,
 130b/10, 130b/11, 130b/17,
 131a/1, 131a/3, 131a/9, 132a/3,
 132a/11, 132a/11, 132a/11,
 132a/13, 132a/15, 132a/16,
 133b/16, 133b/17, 134a/9,
 134a/10, 134a/12, 134a/13,
 134b/16, 135b/7, 135b/8,
 135b/10, 137a/1, 137a/4,
 137a/9, 138a/5, 138a/9, 139a/8,
 139a/9, 139a/10, 140a/13,
 140a/14, 140b/3, 140b/4,
 140b/6, 140b/10, 140b/10,
 140b/11, 140b/14

ü.+ de 100a/13

ü.+ den 90b/11, 91a/3, 91b/1,
 110a/2, 110b/4, 111a/3, 111a/6,
 111b/8, 113a/16, 120a/7,
 132a/7, 133b/8, 133b/17,
 134a/4, 134a/7, 134a/14,
 134b/8, 135a/6, 135b/11,
 140b/12

ü.+ dür 94a/7, 111b/10

ü.+ e 91a/8, 91a/16, 91b/10,
93b/17, 94a/7, 101a/1, 101a/5,
101a/6, 101a/7, 101a/8, 107a/4,
108a/2, 109a/2, 109b/6, 113a/1,
113b/2, 118a/8, 120a/10,
120a/13, 120b/1, 120b/3,
121b/1, 121b/2, 122b/8 122b/9,
122b/12, 129a/17, 131a/1,
131a/3, 131a/4, 132a/12,
132a/16, 133b/16, 134a/13,
134b/16, 135a/16, 135b/13,
135b/15, 136a/2, 136a/3

ü.+ i 85a/7, 85b/4, 86a/6, 86b/7,
87a/12, 87a/15, 88b/6, 88b/8,
89a/7, 89a/15, 91a/5, 91a/15,
93a/10, 94a/7, 94b/6, 102a/12,
102b/10, 103a/17, 105b/7,
105b/10, 106a/7, 110a/1,
110b/12, 112a/14, 113a/3,
113a/11, 118b/17, 120a/10,
121b/2, 121b/3, 121b/13,
122a/2, 122a/9, 123a/1, 126b/5,
126b/6, 127a/13, 127a/14,
132a/9, 136b/6, 136b/6

ü.+ inden 135a/1

ü.+ ini 85a/5, 104a/12, 111a/12,
118a/5, 118b/5, 121a/9, 125b/5,
125b/6, 126a/14, 131a/5,
138b/17i 139a/1, 139a/11,
140a/12, 140b/2, 140b/7

ü.+ ümüz 85b/4

ü.+ üñ 98a/3, 110a/9, 112a/12,
119a/16

ü. ol- Üç olmak, matematikte
yapılan işlemin sonucunun üç
çıkması. 111a/6, 117a/12,
122b/13

üç yüz İki yüz doksan dokuzdan sonra,
üç yüz birden sonra gelen sayının adı.

ü. 96b/2, 99b/14

üç yüz on beş Üç yüz on dörtten sonra,
üç yüz on altıdan önce gelen sayının
adı.

ü. ol- Üç yüz on beş olmak,
matematikte yapılan işlemin
sonucunun üç yüz on beş
çıkması. 105a/1, 105a/7

üç yüz on beşer Üç yüz on beş
sayısının her birine üç veya her
defasında üç tane anlamına gelen
üleştirme şekli.

ü. 105a/7

üç yüz otuz üç Üç yüz otuz ikiden
sonra, üç yüz otuz dörtten önce gelen
sayının adı.

ü.+ e 96a/13, 96a/16

üçer Üç sayısının her birine üç veya her defasında üç tane anlamına gelen üleştirme şekli.

ü. 91b/13, 92b/10, 98a/1, 98b/4,
100a/6, 105a/13, 113a/6,
114a/6, 114a/15, 132a/15,
140b/10

ü.+ den 113a/5

üçinci Üç sayısının sıra sıfatı, sıradaki yeri ikinciden sonra, dördüncüden önce olan.

ü. 93a/5

ü.+ si 105a/8, 139b/3

üçün Sebep bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı.

ü. 91b/2, 117a/16

üm (Ar.) Anne.

e.+ e 84a/8

e.+ üñ 84a/3

evlād-ı üm → evlād 84a/6,
92a/5

ķarābet-i ü. → ķarābet 133a/17

ü.-i veled Çocuğun annesi.
141b/1

ünsā (Ar.) Dişi, kadın.

ü. 90a/9

ünüşet (Ar.) Dişi olma durumu, dişilik.

ü. 126b/13, 128b/12, 129a/9, 136a/17,
136b/15, 137a/16, 137b/4, 138a/2,
138b/8

ü.+ de 124b/5, 129a/11

üslüb (Ar.) Oluş, yapış veya yapılaş biçimi, tutulan yol, tarz, usûl.

ü. 98b/4

üstād (Ar.) Herhangi bir ilimde veya sanat alanında bilgi ve söz sahibi olan, üstün bir yeri, tam vukūfu bulunan kimse.

ü.+ ım 83a/16

üzeri Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi, üst tarafı.

ü.+ nde 97b/16

ü.+ ne 85a/13, 92a/3, 96a/3,
97b/16, 98a/3, 105b/4, 107a/8,
109b/12, 109b/14, 109b/15,
110a/8, 116a/4, 117a/11,
119b/4, 119b/5, 119b/6,
124b/16, 125a/10, 127b/4,
130a/8, 133b/2

ü.+ nedir 116a/3, 128b/10

üzre Üzerine, üstüne.

ü. 90b/1, 90b/5, 92a/7, 92b/2,
93b/10, 94b/17, 95a/16, 95b/6,

98b/4, 99b/12, 100b/6, 102a/11,
104b/12, 107a/14, 107b/9,
108a/3, 108b/9, 109a/3, 116a/7,
117a/9, 127a/3, 127b/16,
128b/13, 129b/14, 130b/5,
131a/8, 131b/6, 131b/11,
131b/15, 132a/17, 132b/11,
136b/11, 136b/15, 137a/4,
137b/16, 138a/16, 139b/12,
140a/10, 140b/14, 140b/15,
141a/1, 141a/15
ü.+ dir 89b/17, 94a/17, 124a/17,
136b/1

V

vāḥid (Ar.) Tek, yalnız.

v. 93a/5

v.+ den 110b/7

cins-i v. → cins 85a/1

c.+ den 85a/2, 110a/17, 110b/7,
110b/9, 110b/16, 111a/13,
111b/3, 111b/5, 111b/8, 112a/2,
112a/3, 112b/9, 112b/10,
112b/11, 113a/7, 113a/13,
114a/17, 121a/4, 121a/5,
121a/6

ibn-i v. → ibn 125a/4

i. kılın- → kılın- 125a/3

nev'-i v. → nev'

n.+ den 92b/10

vāḥide (Ar.) VāḥidKelimesinin
tamlamalarda ortaya çıkan aynı
manadaki müennes şekli. Tek, bir.

v.-i şulbiyye → şulbiyye
84a/16

cihet-i v. →

c.+ den 92/6

cins-i v. → cins

c.+ den 111b/3, 112a/4

rub'ü'l-v. → rub' 84a/10

ṭā'ife-iv. → ṭā'ife 83a/13

vāḳı'a (Ar.) Olmuş olan şey, geri
çevrilmesi mümkün olmayan olay,
olgu.

v.-ı nisbet → nisbet 100b/6

vāḳi' (Ar.) Olan, vuku bulan.

v. ol- Meydana gelmek, vuku
bulmak. 83a/15, 102a/11,
115b/10, 120b/6, 124b/17,
125a/2, 125a/6, 126b/12,
126b/16, 127b/11, 128b/7,
129a/2, 129a/6, 133b/4

vālide (Ar.) Anne.

v.+ si 142a/2, 142a/3, 142a/10

var- (Belli bir duruma veya sayıya)

Ulaşmak, erişmek, vasıl olmak.

v.- ınca 93a/17, 93b/1, 93b/5,
93b/6, 93b/8, 93b/9, 93b/12,
93b/13, 93b/16, 98b/4, 99a/1,
100a/3, 93a/17, 93b/1

var Kainatta veya düşüncede bulunan,
mevcut olan (şey).

v. 84b/7, 84b/13, 85a/11,
85b/10, 86a/1, 86a/14, 86a/15,
86b/9, 86b/11, 86b/17, 87a/2,
87a/8, 87a/15, 87a/16, 87b/4,
87b/5, 88a/9, 88b/1, 88b/8,
88b/10, 88b/11, 88b/12, 88b/15,
89a/7, 89a/9, 89a/9, 89a/11,
89a/15, 89a/17, 89b/2, 89b/8,
90b/16, 91a/3, 91a/12, 91a/13,
103a/11, 103a/12, 103b/2,
103a/3, 103a/4, 103b/13,
103b/15, 103b/16, 103b/17,
104a/1, 104a/2, 104a/4, 104a/6,
104a/15, 104a/17, 104b/1,
104b/2, 104b/4, 104b/5, 107b/6,
107b/17, 108b/6, 108b/17,
109b/17, 110a/17, 110b/1,
110b/6, 111a/16, 111b/4,
112a/2, 112a/3, 112b/9,
112b/10, 113a/10, 113b/5,
113b/6, 113b/7, 113b/9, 114b/5,

114b/14, 114b/15, 114b/16,
115a/1, 115a/3, 116b/7, 117b/7,
118a/3, 118b/4, 118b/10,
119b/10, 120a/6, 120b/17,
121a/3, 121a/4, 121b/15,
125b/2, 125b/5, 125b/7,
125b/10, 125b/12, 125b/16,
126a/1, 126a/3, 126a/6, 126a/8,
126a/11, 126a/14, 126a/14,
126a/15, 126a/17, 126b/2,
126b/4, 126b/6, 130a/1, 130a/2,
130a/4, 132a/15, 136b/16,
137b/8, 137b/9, 137b/11,
137b/12, 137b/13, 137b/14,
139a/2, 139a/8, 139a/9,
139a/11, 139a/12, 139a/15,
139a/16, 140a/16, 140b/6,
140b/8, 140a/16, 10b/6, 140b/8

v.+ dır 83b/16, 84a/2, 84a/4,
84a/10, 84a/11, 84a/13, 89a/4,
89b/13, 89b/17, 90a/1, 104b/14,
126b/17, 136b/15, 138a/17

v.+ idi 136a/3

v.+ ise 139a/6, 141b/1

vāriş (Ar.) Kendisine mîras düşen
kimse, mirasçı.

v. 128b/3, 128b/4, 128b/5,
128b/11, 128b/17, 129a/8,
138b/14, 140a/2, 141a/8,
141a/16

v.+ e 120b/10, 137a/16,
137a/17, 138b/8, 139a/7,
140a/1, 140a/3, 140a/9

v.+ iñ 108a/9, 109a/9, 137b/1,
137b/7, 138b/10

v.+ ine 140a/8

v.+ ler 140a/6

v. ol- Vâris olmak. 92a/4, 92a/5,
92a/6, 92a/14, 92a/15, 116a/2,
119b/7, 128b/4, 133a/5,
133a/12, 136b/2, 138b/5,
138b/7, 139b/5, 139b/7, 141a/6,
141a/7, 141b/7, 141b/8,
141b/10, 142a/18

v.-i hâzır → hâzır 139b/17

veled-i v. Mirasçı kişinin
çocuğu. 124b/2

vasať (Ar.) Orta.

v.+ ını 87a/6, 88a/14, 88a/15

v.+ ıyla 84b/5, 84b/10, 85a/5,
85a/11, 85b/5, 85b/6, 85b/12,
85b/15, 85b/16, 86a/4, 86a/9,
86b/9, 86b/16, 87a/5, 87a/6,
87a/10, 87a/16, 87b/16, 88a/8,
88a/14, 88b/4, 88b/9, 89a/8,
89a/17

vâşıl (Ar.) Ulaşan, erişen.

v. ol- Ulaşmak, erişmek.
128b/3, 128b/5, 128b/6,
128b/11, 128b/17, 129a/9,
133a/11, 133a/16, 133a/17

vâsiťa (Ar.) İki taraf veya şahıs arasını
bulan, araya giren kimse, aracı.

v.+ larıñ 129a/1, 129a/10

v.+ sıyla 128b/17, 129a/9,
133a/10, 133a/11

vaz´ (Ar.) Ortaya koyma, düzenleme,
tedvin etme.

v. ét- → ét- 94a/16, 94b/4,
94b/8, 94b/14, 95a/11, 97b/12,
100a/5, 138a/6

v. olun- Belirlenmek, tespit
edilmek, ortaya konulmak.
92b/3, 92b/3, 92b/4, 92b/5,
94a/5, 94a/12, 95a/1, 95a/7,
141a/4

ve (Ar.) İki kelime, kelime öbeği ya da
cümleyi birbirine bağlayan bağlaç.

v. 82b/3, 82b/5, 82b/6, 82b/7,
82b/8, 82b/9, 82b/10, 82b/13,
82b/16, 83a/2, 83a/3, 83a/4,
83a/5, 83a/6, 83a/7, 83a/9,
83a/10, 83a/12, 83a/13, 83a/14,
83a/16, 83b/1, 83b/10, 83b/15,
83b/17, 84a/1, 84a/4, 84a/6,

84a/7, 84a/10, 84a/11, 84a/12,
84a/15, 84b/4, 84b/6, 84b/7,
84b/8, 85a/3, 85b/15, 85b/16,
85b/17, 86a/14, 86b/10, 87a/4,
87a/5, 87a/6, 87a/7, 87a/8,
87b/4, 88a/1, 88a/14, 88a/15,
88a/16, 88a/17, 88b/1, 89a/10,
89b/5, 89b/7, 89b/9, 89b/12,
89b/13, 89b/14, 89b/15, 90a/3,
90a/3, 90a/4, 90a/11, 90a/12,
90a/13, 90a/14, 90b/2, 90b/3,
90b/4, 90b/6, 90b/9, 90b/10,
90b/16, 91a/2, 91a/3, 91a/6,
91a/8, 91a/9, 91a/12, 91b/15,
91b/16, 92a/1, 92a/3, 92a/7,
92a/8, 92a/10, 92a/12, 92a/13,
92a/15, 92b/4, 92b/5, 92b/6,
92b/7, 93a/4, 93/5, 93a/8,
93a/10, 93a/15, 93b/3, 93b/12,
93b/14, 94a/6, 94b/11, 94b/16,
95a/4, 95a/9, 95a/14, 95b/2,
95b/3, 95b/4, 95bb/9, 95b/10,
95b/11, 95b/16, 96a/7, 96a/12,
96a/13, 96b/4, 96b/5i 96b/6,
96b/7, 96b/11, 96b/12, 96b/17,
97a/4, 97a/10, 97a/15, 97b/1,
97b/7, 97b/10, 98a/9, 98a/10,
98a/12, 98a/13, 98a/16, 98a/17,
98b/8, 98b/10, 99a/15, 99a/17,
99b/3, 100a/1, 100a/3, 100a/7,
100a/10, 100a/11, 100a/12,
100b/14, 100b/15, 100b/16,

101a/1, 101a/6, 101a/7,
101a/13, 101a/14 101a/15,
101a/17, 102a/6, 102a/7,
102a/8, 102a/9, 102a/12,
102a/13, 102a/15, 102a/16,
102b/2, 102b/3, 102b/8,
102b/10, 102b/11, 102b/12,
102b/16, 103a/1, 103a/2,
103a/9, 103a/10, 103a/16,
103b/10, 104a/9, 104a/11,
104a/12, 104a/13, 104b/8,
104b/13, 105a/16, 105b/4,
105b/5, 105b/6, 105b/7,
105b/12, 105b/15, 106a/2,
106a/12, 106b/2, 106b/4,
106b/9, 106b/14, 107a/5,
107a/9, 107a/13, 107a/16,
107a/17, 107b/1, 107b/4,
107b/9, 107b/10, 107b/11,
107b/13, 107b/14, 108a/2,
108a/4, 108a/5, 108a/6,
108a/13, 108a/14, 108a/17,
108b/1, 108b/4, 108b/8, 108b/9,
108b/10, 108b/11, 108b/13,
108b/14, 109a/2, 109a/4,
109a/5, 109a/6, 109a/7,
109a/13, 109a/14, 109a/17,
109b/8, 109b/8, 109b/15,
109b/17, 110a/1, 110a/3,
110a/9, 110a/12, 110b/8,
110b/10, 111a/2, 111a/3,
111a/4, 111a/5, 111a/6, 111a/8,

111a/9, 111a/10, 111a/11,	122a/8, 122b/15, 122b/16,
111a/15, 111a/16, 111b/8,	122b/17, 123b/5, 124a/1,
111b/12, 111b/15, 111b/16,	124a/4, 124a/5, 124a/6, 124a/7,
112a/6, 112a/11, 112b/5,	124a/8, 124a/9, 124a/10,
112b/6, 112b/7, 112b/13,	124a/11, 124a/12, 124a/13,
113a/1, 113a/3, 113a/9,	124a/14, 124a/15, 124b/5,
113a/10, 113b/13, 114a/12,	124b/11, 124b/13, 125a/1,
114a/14, 114b/2, 114b/3,	125a/10, 125b/4, 125b/8,
114b/4, 114b/8, 114b/15,	125b/10, 126a/2, 126a/4,
115a/15, 115a/17, 115b/1,	126a/6, 126a/10, 126a/14,
115b/3, 115b/4, 115b/7,	126a/15, 126a/17, 126b/1,
115b/11, 115b/12, 115b/14,	126b/2, 126b/4, 126b/6, 126b/7,
115b/17, 116a/1, 116a/2,	126b/11, 126b/13, 126b/14,
116a/3, 116a/5, 116a/6, 116a/7,	126b/17, 127a/2, 127a/6,
116a/8, 116a/10, 116a/14,	127a/8, 127a/13, 127a/14,
116a/15, 116a/16, 116b/1,	127b/1, 127b/2, 127b/5, 127b/7,
116b/11, 117a/8, 117a/10,	127b/12, 127b/17, 128a/1,
117a/12, 117a/14, 117b/2,	128a/2, 128a/13, 128a/14,
117b/3, 117b/4, 118a/2, 118a/3,	128a/15, 128a/15, 128b/1,
118a/6, 118a/11, 118a/17,	128b/4, 128b/7, 128b/9,
118b/3, 118b/4, 118b/5,	128b/12, 128b/16, 128b/17,
118b/16, 118b/17, 119a/1,	129a/1, 129a/3, 129b/8,
119a/15, 119a/16, 119a/17,	129b/10, 129b/11, 129a/13,
119b/1, 119b/8, 119b/9,	129a/15, 129a/16, 129b/3,
119b/10, 119b/15, 119b/16,	129b/6, 129b/15, 129b/16,
120a/1, 120b/3, 120b/5, 120b/7,	130a/4, 130a/9, 130a/11,
120b/9, 120b/11, 120b/14,	130a/12, 130a/13, 130a/15,
120b/15, 120b/16, 120b/17,	130a/16, 130a/17, 130b/1,
121a/8, 121a/9, 121a/15,	130b/2, 130b/4, 130b/6, 130b/9,
121b/8, 121b/9, 121b/10,	130b/11, 130b/13, 130b/15,
121b/11, 121b/12, 122a/1,	131a/3, 131a/4, 131a/8,
122a/2, 122a/4, 122a/6, 122a/7,	131a/11, 131a/12, 131a/13,

131a/16, 131b/1, 131b/3,
131b/5, 131b/7, 131b/10,
131b/14, 131b/16, 132a/1,
132a/2, 132a/4, 132a/5, 132a/7,
132a/8, 132a/10, 132a/12,
132a/16, 132a/17, 132b/1,
132b/4, 132b/5, 132b/8,
132b/10, 132b/15, 133a/7,
133a/8, 133a/11, 133a/12,
133a/13, 133a/14, 133a/17,
133b/6, 133b/7, 133b/8, 133b/9,
133b/10, 133b/12, 133b/13,
134a/2, 134a/3, 134a/7, 134a/9,
134a/10, 134a/16, 134a/17,
134b/2, 134b/4, 134b/5, 134b/6,
134b/7, 134b/9, 134b/11,
134b/12, 134b/17, 135a/1,
135a/2, 135a/3, 135a/4, 135a/6,
135a/8, 135a/9, 135a/14,
135b/1, 135b/2, 135b/5, 135b/6,
135b/10, 135b/12, 135b/14,
135b/15, 135b/16, 135b/17,
136a/1, 136a/2, 136a/4, 136a/5,
136a/6, 136a/7, 136a/8, 136a/9,
136a/10, 136a/11i 136a/13,
136a/17, 136b/4, 136b/6,
136b/7, 136b/8, 136b/9,
136b/11, 136b/13, 136b/15,
137a/2, 137a/6, 137a/10,
137a/12, 137a/14, 137a/15,
137a/16, 137b/4, 138a/1,
138a/2, 138a/3, 138a/8,

138a/10, 138a/13, 138a/14,
138a/16, 138b/2, 138b/8,
138b/13, 138b/14, 138b/16,
139a/11, 139b/1, 139b/2,
139b/4, 139b/6, 139b/8, 139b/9,
139b/12, 139b/13, 139b/14,
140a/3, 140a/5, 140a/6, 140a/8,
140a/11, 140a/17, 140b/1,
140b/2, 140b/7, 140b/10,
140b/12, 141a/2, 141a/5,
141a/6, 141a/8, 141a/12,
141a/13, 141a/14, 141a/14,
141a/16, 141a/17, 141b/1,
141b/3, 141b/4, 141b/5, 141b/7,
141b/13, 141b/15, 142a/4,
142a/6, 142a/7, 142a/13,
142a/13, 142a/16, 142a/17,
142a/17

ve in ‘alā (Ar.) Eğer çok olursa.

v. 132b/1

ve in sefele (Ar.) Eğer az olursa.

v. 83b/17, 84a/1, 89b/14,
90a/11, 90a/12, 90a/13

vecd (Ar.) Bir şey karşısında duyulan
hayranlık veya sevgiden dolayı
kendinden geçme durumu, istiğrak hâli.

v. 89b/7

v.+ i 89b/12

vech (Ar.) Tarz, biçim, yol.

v. 83a/9, 99b/11, 100b/6,
104b/12, 117b/4, 137a/10

v.+ i 95a/16, 116a/7, 117a/9,
117a/11, 128b/13, 131b/11,
131b/15

v.+ le 98a/15, 99a/14, 115b/7,
138b/7, 141b/2

v.-i meşrūh → meşrūh 127a/3,
130b/2, 140b/14,

v.-i Muḥammed Hz
Muḥammed yolu. 130b/4

v.-i muḥarrer → muḥarrer
107a/5

vefā (Ar.) Sözünde durma, verilen sözü
yerine getirme; ödeme.

v. ét- → ét- 93a/1, 108a/8,
109a/8, 139b/16, 140a/6,
140a/7, 140a/9

v. eyle- → eyle- 141b/5, 141b/6

maḥrec-i v. → maḥrec- 93a/9,
102b/9, 102b/17, 105b/6

vefāt (Ar.) Ölüm, ölme.

v. 140a/79

v. ét- → ét- 139b/16, 140a/6,
140a/7, 139b/16

v. eyle- → eyle- 141b/5, 141b/6

vefk (Ar.) Sayıların kesirsiz
bölünebilmesi için ortak bir bölene
bölünmesi ile elde edilen sayı, bölüm.

v.+ ı 102b/1, 103b/8, 111b/13,
120b/12, 122a/15, 122b/1,
122b/3, 122b/4, 122b/6, 122b/8,
122b/9, 122b/11, 122b/12,
127a/17, 137b/2, 138a/1,
138b/9, 139a/4, 140b/8

v.+ ina 106a/4, 106b/16,
108a/11, 108a/12, 109a/11,
109a/12, 111b/15, 111b/16,
120b/13, 120b/14, 122a/17,
138b/10, 139a/6, 139a/7,
139a/9, 139a/10, 139a/12,
139a/13, 139a/15, 139a/16

v.+ ınıñ 111b/16

v.-ı 'avl → 'avl 102b/7

velā (Ar.) Miras hukukunda köle
sahibinin kölesi ve cariyesi üzerindeki
hakkı.

v. 90b/1, 90b/13, 91b/14,
91b/16

v.+ sı 90b/7

cümle-iv. → cümle 90b/6

südüs-i v. → südüs 90b/3

veled (Ar.) Çocuk.

v. 84a/9, 89b/14, 133a/3,
138a/6

v.+ dir 136b/1

v.+ i 124b/2, 124b/3, 124b/5,
129b/7, 129b/8, 132b/16,
133a/2, 133a/7, 133a/13

v.+ iñ 138b/5

v.+ inden 129b/9

v. ol- Çocuk olmak. 129b/12,
129b/17, 132b/11, 132b/14,
133a/2

v.-i 'aşabe → 'aşabe 131a/10,
133a/10

v.-i ħünṣā → ħünṣā 136b/11

v.-i ibn → ibn 89b/14

v.-i vāriṣ → vāriṣ 124b/2

v.ü'l-ibn → ibn 84a/9, 84a/11,
84b/12

vilādet-i v. Çocuğun doğması.
138b/1, 138b/4

'ind-i 'ademü'l-v. → 'adem
84a/9, 84a/11

maa'l-v. → ma'a 84a/9, 84a/11

üm-i v. → üm

ü.+ i 141b/1

ve'l-ḥāşıl (Ar.) Sonuç olarak, sözün
kısası, kısacası.

v. 91b/14, 106a/1, 124a/15,
127b/3, 127b/13, 128a/13,
137a/4

verese (Ar.) Mirasçılar.

v. 109b/16, 115b/14, 138b/14

v.+ den 102a/10, 102a/17,
109b/11, 110a/10, 115b/13

v.+ ler 140b/17

v.+ niñ 105a/17, 105b/8,
109b/14, 120b/8

v.+ si 141a/13, 141b/7, 141b/11

v.+ si çün 90b/1

v.+ sinden 122a/17, 122b/2,
122b/4, 122b/5, 122b/7, 122b/8,
122b/10, 122b/12, 123b/7,
123b/8, 123b/10, 123b/11,
123b/13, 123b/15, 123b/16,
124a/1

v.+ sine 141b/12, 142a/12,
142a/14

v.+ siniñ 120b/12, 120b/13,
122a/16, 123b/5, 123b/6

v.+ ye 138a/8, 138a/10,
138a/12, 141a/1

v.-i merķūm → merķūm
98b/10

v.-i müsellimeyn →
müsellimeyn 141a/2

v.-i uhrā → uhrā 120b/9

beyn'el-v → beyn 107a/9

taķsīm beyne'l – v. → beyn
83b/4

taķsīm-i v. → taķsīm 100a/3

vereset (Ar.) → verese

beyne'l-v. → beyn

b.+ e 105a/13

faşl fī ķismetī't-tereket
beyne'l-v.-i ve'l-guremā →
beyn 105a/13

veşāyā (Ar.) Vasiyetler.

tenfīz -i v. → tenfīz 83b/4

veyā (Ar.+ Far.) Cümlede bildirilen
husûsun sayılan birden fazla şey için
aynı zamanda söz konusu olduğu
durumlarda bunların arasına getirilir,
ya da.

v. 89b/12, 90a/12, 90a/13,
138b/1, 138b/4

veyāhūd (Ar.+ Far.) Yahut, veya.

v. 89b/14, 90a/2, 110b/14,
119b/13, 120b/7, 132b/5,
132b/12, 138b/3, 19b/9,
140b/15

vilādet (Ar.) Dünyaya gelme, doğma,
doğum, doğuş.

v.+ de 136a/16

v.-i veled → veled 138b/1,
138b/4

zamān-ı v. Doğum zamanı.
138a/15

vér- (Bir şeyi bir kimseye) İletmek,
eriştirmek .

v.- dik 84b/9, 84b/10, 85a/5,
85b/4, 85b/6, 85b/11, 85b/14,
85b/3, 85b/4, 86b/8, 86b/12,
86b/16, 87a/1, 87a/10, 87a/11,
87b/16, 88a/1, 88a/3, 88a/7,
88a/11, 88a/13, 88b/3, 88b/4,
89a/8, 89a/10, 89a/12, 89a/16,
89b/2, 89b/3, 91a/4, 91b/5,
91b/7, 91b/11, 91b/13, 91b/15,
91b/16, 91b/17, 102b/3, 103a/3,
103a/10, 103b/11, 103b/12,
104a/13, 104b/12, 105a/13,
106a/1, 106a/10, 106a/13,
106a/16, 107b/1, 108b/1,
110b/4, 110b/11, 111a/17,
111b/1, 111b/7, 111b/11,

111b/17, 112a/6, 112a/11,
112a/13, 112b/7, 112b/12,
112b/17, 113a/2, 113a/16,
113a/17, 114a/1, 114a/5,
114a/6, 114a/8, 114a/15,
114b/3, 114b/4, 114b/10,
114b/11, 114b/12, 115a/9,
115a/11, 115a/17, 115b/2,
115b/5, 116b/1, 116b/3, 116b/4,
116b/14, 116b/15, 116b/16,
117a/3, 117a/5, 117a/8, 117b/4,
117b/12, 117b/13, 117b/16,
118a/1, 118a/4, 118a/6, 118a/7,
118a/11, 118b/6, 118b/16,
118b/17, 119a/1, 119a/5,
119a/6, 119a/7, 119a/9,
119b/11, 119b/12, 119b/17,
120a/1, 120a/11, 120a/12,
120a/13, 120a/16, 120b/1,
120b/4, 121a/1, 121b/1, 121b/2,
121b/3, 122a/7, 122a/8, 122b/2,
122b/3, 122b/5, 122b/6, 122b/8,
122b/10, 122b/13, 123a/9,
123a/10, 123a/16, 123b/8,
123b/9, 123b/11, 123b/12,
123b/14, 123b/16, 123b/17,
124a/2, 125b/3, 125b/6, 125b/8,
125b/9, 125b/17, 126a/2,
126a/4, 126a/5, 126a/7,
126a/10, 126a/12, 126a/13,
126a/15, 126a/16, 126a/17,
126b/2, 126b/4, 126b/5, 126b/7,

128a/10, 128a/12, 123a/13,
131a/4, 131a/5, 134a/1,
134a/16, 134a/17, 134b/2,
134b/3, 135a/17, 135b/13,
136a/2, 137b/10, 137b/13,
137b/15, 138b/17, 139a/2,
139a/11, 139a/14, 139a/17,
140a/12, 140b/1, 140b/3,
140b/7

v.- elim 91b/13, 97b/4, 105a/12,
114a/4, 114a/8, 115a/15,
115b/1, 115b/4, 117a/3, 117a/5,
117a/7, 119a/5, 119a/6, 120b/2,
123a/13, 123a/15

véril- Teslim edilmek, ulaştırılmak.

v.- e 93b/14, 94a/2, 94a/6,
94a/9, 94a/13, 94a/17, 94b/4,
94b/9, 94b/14, 95a/2, 95a/7,
95a/12, 96b/4, 96b/16, 96b/17,
97a/4, 97a/8, 98a/6, 98b/6,
104b/13, 114b/9, 121a/16,
123b/6, 137b/8, 138b/11

v.- üp 98b/2, 98b/4, 102a/16,
103b/1, 106a/3, 106b/5, 106b/9,
107b/2, 108b/2, 110a/2, 110a/3,
113a/11, 116a/8, 127a/6,
127a/14, 128a/14, 128b/8,
128b/9, 129a/17, 129b/1,
129b/2, 130b/7, 130b/15,
133b/11, 133b/14, 134a/3,

134a/6, 134b/10, 134b/13,
134b/17, 135a/12, 135b/1,
135b/2, 136a/4, 136a/5, 136b/8,
137a/9, 139a/8, 140a/3,
140b/10, 140b/13, 141b/17,
142a/1, 142a/5, 142a/8,
142a/10

v.- ir 110a/10, 116a/10,
116a/14, 127a/8, 127a/9,
127a/10, 128b/16, 129a/4,
129a/12, 129b/3, 129b/12,
129b/17, 130b/8, 130b/9,
130b/13, 131a/9, 131b/4,
131b/9, 131b/14, 132a/8,
132b/11, 132b/15, 133a/11,
138a/10, 138a/12, 140a/2,
140b/12, 140b/13, 141b/1,
142a/2, 142a/3, 142a/6, 142a/7,
142a/9, 142a/10

vitṛ (Ar.) Bir, üç, beş gibi tek sayılar.

v. 93a/4

vitren (Ar.) Tek sayı olarak.

v. 93a/4

vuṣūl (Ar.) Ulaşma, erişme, varma,
muvasalat.

v. 133a/5

vücūd (Ar.) Var olma, bulunma.

v.+ a 138b/12, 138b/13, 127b/6,
138b/12, 138b/13

v.+ ıdır 92a/12

v.+ ıyla 84a/3, 90a/3, 90a/4,
92a/4, 92a/5, 92a/15, 92a/16,
109b/13, 109b/16, 110a/4,
119b/7, 140a/1

Y

yā (Far.) Ya, ya da, veya, yahut.

y. 83b/7, 83b/8, 84b/1, 86a/2,
87a/8, 88b/2, 89b/6, 89b/11,
90a/16, 92b/10, 92b/15, 92b/17,
94a/8, 108a/11, 108a/12,
109a/11, 109a/12, 110a/15,
111a/16, 120b/13, 120b/14,
120b/17, 124b/4, 124b/5,
128b/12, 132b/4, 136a/17,
137a/17, 137b/2, 138b/5,
138b/9, 138b/10

yād (Ar.) Anma, hatırlama.

y. 83a/16

yāhūd (Far.) Veya, ya da.

y. 89b/14, 90a/2, 94a/5, 94a/8,
94a/12, 94a/16, 94b/3, 94b/8,
94b/13, 95a/1, 95a/6, 95a/11,
101a/9, 101a/17, 101b/3,
102a/2, 110b/2, 111a/10,
111a/11, 119b/10, 119b/15,

120b/12, 128b/13, 129b/9,
129b/10, 130a/2, 130a/3,
131a/14, 131a/16, 131a/17,
131b/6, 131b/7, 131b/11,
132b/6, 132b/9, 133a/7,
133a/9, 137a/6

yaķın Arada az mesafe bulunan.

y.+ da 116a/11

yalñız Sadece, bir tek.

y. 110b/2

ya' nī (Ar.) Anlatılmak, açıklanmak
istenen bir hükümden önce Şu
anlatılmak isteniyor ki, demek ki.
anlamında kullanılır.

y. 92a/8, 92b/3, 95a/13, 96a/9,
108a/10, 109a/10, 116a/10,
124a/6, 124a/10, 124a/14,
125a/3, 125a/4, 126b/12,
129a/10, 130a/6, 130b/12,
133a/13, 136a/13, 136b/1,
136b/3, 137a/14, 138a/2,
138b/6, 138b/11, 140a/3

yaramaz İşe yaramayan, yararlı
olmayan kimse veya şey.

y. 136b/3

yarıl- Ortadan ayrılmak.

y.- up 115b/16

yaz- (Bir söz veya düşüneyi) Belli
işaret ve harflerle bir yere geçirmek.

y.- a 96a/3, 96a/4

y.- dık 95b/15

y.- dıkdan 95b/2, 95b/10,
95b/16, 99a/14, 99b/7

y.- up 95b/8, 96a/2, 97a/12,
97a/15, 97b/1, 97b/4, 97b/10,
97b/15, 97b/16, 98a/2, 98a/3,
98a/9, 98a/10, 98a/13, 98a/15,
98b/3, 99a/1, 99a/4, 99a/5,
99a/7, 99a/8, 99a/10, 99a/12,
99a/13, 99b/4, 99b/5

yazıl- Yazıya geçirilmek,
kaydedilmek.

y.- an 97b/17, 99b/5

y.- up 98a/16, 98a/17, 98b/1

y.- ır 97a/11

yed (Ar.) El.

y.+ e 122b/7

y.+ inde 121b/12, 122a/17,
122b/4, 122b/6, 122b/10,
122b/14, 141a/16

mā fī l-y. Elde bulunan.
120b/10

m.+ iñ 120b/14

mā fū'l-y.→ mā fī'l-y.
121b/14, 121b/14, 123a/16,
123b/1

m.+ imiz 123b/17

m.+ iñ 122a/17, 122b/7,
122b/11, 123b/6,

m. ol- Elde bulunan olmak.
121b/17, 122a/2, 122a/11,
123a/17, 124a/2

m.+ dirler 121b/12

yédi Altıdan sonra, sekizden önce
gelen sayının adı.

y. 85a/6, 86a/5, 87a/7, 87a/11,
87a/12, 87a/17, 87b/1, 87b/2,
87b/4, 88a/1, 88a/3, 88a/10,
88a/11, 88a/12, 88b/5, 89b/8,
91a/5, 93b/15, 94a/14, 94b/10,
94b/12, 95a/3, 95a/4, 95a/9,
97a/14, 100b/11, 110b/15,
101b/12, 101b/13, 101b/14,
102a/12, 103b/4, 103b/4,
104a/11, 104a/17, 104b/1,
104b/5, 104b/6, 106b/10,
106b/12, 106b/15, 106b/17,
108a/14, 108a/15, 109a/15,
109b/1, 109b/3, 109b/11,
112a/13, 113a/2, 114b/4,
114b/16, 115b/2, 115b/3,
122a/9, 123a/1, 124a/17,

127a/12, 127b/4, 127b/16,
128a/7, 132a/8, 142a/6,
142a/13, 142a/16

y.+ de 100b/1

y.+ den 93b/16 , 128a/8

y.+ dir 93a/2

y.+ miz 87b/7

y.+ niñ 99b/7

y.+ ye 87b/1, 87b/7, 88a/11,
94a/15, 94b/12, 99b/7, 100b/9,
101a/3, 101a/13, 101b/1,
101b/7, 101b/13, 101b/15,
101b/16, 102b/17, 103a/5,
118a/13, 127a/12, 128a/6,
136b/6

y.+ yi 93b/15, 94b/2, 95a/5,
95a/10, 115a/11

y. 'aded kız ol- → 'aded 127a/5

y. ol- Yedi olmak, matematikte
yapılan işlemin sonucunun yedi
çıkması. 103a/2, 114b/12,
118a/13

yédi biñ Altı bin dokuz yüz doksan
dokuzdan sonra,yedi bin birden önce
gelen sayının adı.

y. 94b/10, 95a/8

y.+ e 95a/9

y.+ i 94b/11

yédi yüz Altı yüz doksan dokuzdan sonra, yedi yüz birden önce gelen sayının adı.

y. 95a/4, 96b/3, 99b/15

yédişer Yedi sayısının her birine yedi veya her defasında yedi tane anlamına gelen üleştirme şekli.

y. 88a/10

yér Bir nesne veya kimsenin kapladığı yahut kaplayabileceği boşluk, bulunduğu mahal.

y.+ de 86a/14, 87b/4, 88b/14, 88b/15, 90b/15, 90b/16, 91a/11, 91a/12, 113b/7, 113b/8, 114b/17, 112a/14

y.+ e 83a/3, 97b/5

y.+ ine 95a/16

yétmiş Altmış dokuzdan sonra, yetmiş birden önce gelen sayının adı.

y. 94b/1, 139b/14

y.+ iñ 94b/2

yétmiş bés Yetmiş dörtten sonra, yetmiş altıdan önce gelen sayının adı.

y. 105b/10

y.+ i 105b/11, 106a/8

y. ol- Yetmiş beş olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun yetmiş beş çıkması. 106a/8

yétmiş iki Yetmiş birden sonra, yetmiş üçten önce gelen sayının adı.

y. 99a/4, 99a/5

yııl- Devrilmek.

y.- an 141b/3

yıl Dünyanın güneş çevresinde tam bir devir yapması için geçen zaman, sene.

y. 139b/14

yılan Omurgalı hayvanlardan, bacakları olmayan, üzeri pullarla kaplı, çatal dilli, büyük bir kısmı zehirli olan, uzun sürüngen hayvan.

y. 115b/16

yigirmi Yirmi. On dokuzdan sonra, yirmi birden önce gelen sayının adı.

y. 86b/12, 90b/9, 90b/16, 90b/16, 93b/11, 93b/14, 94a/3, 100a/13, 100b/4, 135a/16, 136a/5, 137b/4

y.+ den 116b/10

y.+ niñ 90b/17, 94a/3, 136a/6

y.+ yi 137b/3

y. ol- Yirmi olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun yirmi çıkması. 112b/3, 122b/16, 116b/9, 137b/3

yigirmi altı Yirmi beşten sonra, yirmi yediden önce gelen sayının adı.

y. 124a/15

yigirmi beş Yirmi dörtten sonra, yirmi altıdan önce gelen sayının adı.

y. 96b/8, 96b/11, 97b/13, 105b/5, 105b/10, 105b/13, 106a/3, 106a/8, 106a/11, 106a/14

y.+ e 96b/4, 105b/10, 105b/12, 105b/16, 106a/7, 106a/10, 106a/14

y.+ i 105b/13, 106a/11

y. ol- Yirmi beş olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun yirmi beş çıkması. 94a/11, 97b/13, 105b/13, 106a/11, 112b/3, 112b/16

yigirmi beş bin Yirmi dört bin dokuz yüz doksan dokuzdan sonra, yirmi beş bin birden önce gelen sayının adı.

y. 96b/8

yigirmi bir Yirmi ikiden önce, yirmiden sonra gelen sayının adı.

y. 100b/2

y.+ i 109b/2

y. ol- Yirmi birolmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun yirmi bir çıkması. 109b/1

yigirmi dört Yirmi üçten sonra, yirmi beşten önce gelen sayının adı.

y. 89a/1, 99a/1, 99a/3, 99a/12, 99a/17, 100b/2, 104a/8, 104b/7, 139a/3

y.+ den 89a/3, 92b/17, 93a/9, 98b/11, 104a/12, 114a/14, 138b/16

y.+ dür 103b/10

y.+ e 99b/2, 104a/8, 104b/7

y.+ i 99a/2, 99a/3, 99a/5, 99a/6, 99a/9, 99a/10, 99a/16, 99b/6

y. ol- Yirmi dört olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun yirmi dört çıkması. 114a/1, 123b/14, 125b/17, 139a/9, 139a/10

yigirmi dörder Yirmi dört sayısının her birine yirmi dört veya her defasında yirmi dört tane anlamına gelen üleştirme şekli.

y. 98b/11

yigirmi iki Yirmi birden sonra, yirmi
üçten önce gelen sayının adı.

y. 100b/5

y.+ si 128a/13

yigirmi sekiz Yirmi yediden sonra,
yirmi dokuzdan önce gelen sayının adı.

y. 88a/3, 114b/14, 114b/15,
115a/17

y.+ den 127a/11, 128a/8

y.+ i 106b/12, 115a/9

y. ol- Yirmi sekiz olmak,
matematikte yapılan işlemin
sonucunun yirmi sekiz çıkması.
106b/12, 114b/11, 127a/15,
128a/7, 128a/14

yigirmi üç biñ iki yüz otuz sekiz
Yirmi üç bin iki yüz otuz yediden
sonra, yirmi üç bin iki yüz otuz
dokuzdan önce gelen sayının adı.

y. 98b/5, 98b/6

yigirmi yédi Yirmi altıdan sonra, yirmi
sekizden önce gelen sayının adı.

y. 100b/3, 120a/6, 100b/3

y.+ den 120a/8, 139a/1, 120a/8,
139a/1

y.+ ye 93a/5, 93a/6, 93a/9

y.+ niñ 93a/10

y. ol- 120a/6, 139a/9

yine Bir daha, tekrar, gene.

y. 86b/10, 88a/1, 90a/1, 90a/4,
91b/6, 93b/2, 93b/8, 94a/3,
94a/4, 94a/9, 94a/13, 94b/15,
95b/7, 97b/17, 98a/2, 98a/3,
98b/7, 99a/10, 99a/12, 99b/11,
103a/12, 104a/6, 105b/13,
106a/11, 109b/8, 112b/17,
113b/16, 116b/16, 117b/12,
118a/12, 118b/15, 118b/16,
119a/1, 119b/4, 119b/4,
121a/17, 121b/1, 121b/2,
122b/3, 122b/6, 122b/11,
122b/12, 122b/13, 123a/6,
123a/10, 123a/6, 123a/10,
124a/2, 124b/4, 124b/15,
125a/10, 126b/4, 127b/13,
128b/10, 128b/17, 129a/8,
129b/17, 131a/3, 131a/14,
131b/14, 134a/16, 134a/17,
134b/1, 135b/15, 135b/16,
137a/8, 138a/2, 138a/10,
140b/2

yoğ Bulunmayan, mevcut olmayan
(şey).

y. 130a/7, 130b/1, 130b/4,
131a/7

yohsa Merak, tereddüt, ümit vb. duyguları ve düşünülen ihtimallerin dışındaki başka bir ihtimali belirtmek için kullanılır; acaba.

y. 84b/13, 85a/1, 110b/6,
110b/7, 111b/3, 112a/2, 112a/3,
112b/9, 121a/3, 121/4

yok Bulunmayan, mevcut olmayan (şey).

y. 84a/8, 84b/11, 84b/13, 85a/2,
93a/14, 93a/15, 102a/17,
102b/4, 102b/12, 105a/16,
105b/2, 106b/6, 110a/6, 110a/7,
110a/8, 110a/14, 110b/5,
110b/6, 110b/8, 110b/14,
111b/1, 111b/11, 112a/2,
112a/16, 112a/17, 112b/9,
113a/6, 113a/12, 113b/2,
113b/4, 114a/16, 116a/14,
116b/1, 116b/6, 116b/7, 117b/6,
118a/4, 118a/9, 118a/10,
118b/8, 118b/9, 120a/4, 120a/5,
121a/2, 121a/2, 121a/3, 121b/5,
121b/6, 122a/4, 122a/5, 123a/3,
125b/4, 125b/7, 125b/10,
126a/3, 126a/5, 126a/8,
126a/13, 140a/14, 140a/15,
140b/4

y.+ dur 90b/1, 90b/4, 140a/7,
141a/9

yük 100.000 kuruşluk meblağ.

y. 96a/17, 96b/2

yüz Doksan dokuzdan sonra, yüz birden önce gelen sayının adı.

y. 97a/3, 97a/4, 97a/8, 97a/8

y.+ e 93a/17, 95b/1

yüz altmış Yüz beşten sonra, yüz yediden önce gelen sayının adı.

y. 97a/1

yüz altmış sekiz Yüz altmış yediden sonra, yüz altmış dokuzdan önce gelen sayının adı.

y.+ i 99a/9

yüz altmış yedi Yüz altmış sekizden önce, yüz altmış beşten önce gelen sayının adı.

y.+ ye 97a/1, 97a/2

yüz bés Yüz dörtten sonra, yüz altıdan önce gelen sayının adı.

y. 105a/6, 105a/7, 105a/12,
139b/13

yüz béşer Yüz beş sayısının her birine yüz beş veya her defasında yüz beş tane anlamına gelen üleştirme şekli.

y. 105a/6

yüz biñ Doksan dokuz bin dokuz yüz doksan dokuzdan sonra, yüz bin birden önce gelen sayının adı.

y. 93b/1, 95a/6, 95a/8, 95a/10,
95a/11, 95a/12, 97a/2, 97a/7

yüz kırk dört Yüz kırk beşten önce, yüz kırk üçten sonra gelen sayının adı.

y. 99a/9, 99a/10

y.+ i 99a/8

y. ol- Yüz kırk dört olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun yüz kırk dört çıkması. 103b/7

yüz on Yüz dokuzdan sonra, yüz on birden önce gelen sayının adı.

y. 105a/13 , 139b/12

yüz on ikişer Yüz on iki sayısının her birine yüz on iki veya her defasında yüz on iki tane anlamına gelen üleştirme şekli.

y. 115b/2

yüz otuz Yüz yirmi dokuzdan sonra, yüz otuz birden önce gelen sayının adı.

y. 98a/5

yüz seksen Yüz yetmiş dokuzdan sonra, yüz seksen birden önce gelen sayının adı.

y. 104a/7, 104a/8, 104a/8

y.+ i 104a/7

y. ol- Yüz seksen olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun yüz seksen çıkması.

115a/9

yüz seksen biñ Yüz yetmiş dokuz bin dokuz yüz doksan dokuzdan sonra, yüz seksen bin birden önce gelen sayının adı.

y. 95a/1

yüz toksan iki Yüz doksan üçten önce, yüz doksan birden sonra gelen sayının adı.

y.+ yi 99a/11, 99a/12, 99a/13

yüz yigirmi Yüz on dokuzdan sonra, yüz yirmi birden önce gelen sayının adı.

y. 99a/8, 139b/12

y.+ yi 99a/6, 99a/8

yüz yigirmi bés Yüz yirmi dördten sonra, yüz yirmi altıdan önce gelen sayının adı.

y.+ e 97a/5, 97a/6

yüz yigirmi dört Yüz yirmi üçten sonra, yüz yirmi beşten önce gelen sayının adı.

y.+ i 99a/7

yüz yigirmi sekiz Yüz yirmi yediden sonra, yüz yirmi dokuzdan önce gelen sayının adı.

y. 123b/4

y. ol- Yüz yirmi sekiz olmak, matematikte yapılan işlemin sonucunun yüz yirmi sekiz çıkması. 123b/3, 124a/3

yüzer Yüz sayısının her birine yüz veya her defasında yüz tane anlamına gelen üleştirme şekli.

y. 94a/12, 94b/3

Z

za'f (Ar.) Zayıflık.

z.+ ı 92b/11, 92b/12, 92b/13, 92b/14

z.+ ınıñ 92b/12, 92b/14

zāhir (Ar.) Meydanda olan, görünen, açık ve belli olan (şey).

z. 96a/6, 96a/12, 96b/7, 100a/7, 132b/17, 133a/8, 133a/10, 139b/10

z.+ dir 136b/12

z. ol- Görünür duruma gelmek, açığa çıkmak, meydana çıkmak. 95b/17, 136b/14, 140a/4, 140a/4, 140b/11

z.ü'l-rivāyet → rivayet 133a/1

zāid (Ar.) Sonradan eklenen, ilave edilen.

z. 100a/5

zā'il (Ar.) Devamlı ve kalıcı olmayan, sona eren, yok olan, ortadan kalkan.

z. ol- Yok olmak, ortadan kalkmak. 138b/12

zamān (Ar.) Olmuş ve olacak hadiselerin birbiri ardınca cereyan edişinin düşüncemizde meydana getirdiği başı ve sonu belli olmayan soyut kavram, vakit.

z. 115b/9

z.+ da 116a/6, 136b/2

z.-ı vilādet → vilādet 138a/15

zamm (Ar.) Üzerine bir şey ekleme, katma.

z. 83a/10, 83a/12

z. ét- → ét- 94a/1, 96b/3, 99b/9, 107b/5, 108b/5, 120a/2

z. eyle- → eyle- 120b/3,
137b/10, 137b/12, 137b/15

z. olun- Eklenimek, ilave
edilmek, katılmak. 93b/9,
107b/16, 108b/16

z.+ ında 109b/15, 136b/12

zarar (Ar.) Bir malı maliyetinden daha
aşağıya satmaktan ileri gelen kayıp.

z. 117a/16

zarurī (Ar.) Olması mecburi,
kaçınılması imkansız olan, mecburi,
zorunlu.

bi' z-ž. 90b/10 Zorunlu olarak.

zāt (Ar.) Kimse, kişi, şahıs, özellikle
saygıdeğer kimse.

z. 133a/12

z.+ a 82b/4

z.+ ında 92a/9, 110a/8, 133a/4,
133a/5

zekevāt (Ar.) Zekatlar.

z.+ ı 96b/7, 96b/11

zencir (Ar.) Birbirine geçmiş madenî
halkalardan meydana gelen bağ.

z.+ iñ 99a/1

zevc (Ar.) (Kadına göre) Koca, eş.

z. 83b/14, 92a/3, 109b/15,
110a/2, 110a/8, 110a/12,
116a/5, 140a/14, 140b/12

z.+ dir 111b/4

z.+ e 110a/1, 111b/1, 111b/7,
111b/17, 112a/6, 112a/11,
112a/15, 112b/7, 112b/12,
113a/1, 113a/11, 117b/16,
119b/11, 119b/17, 120a/11,
120a/17, 122b/17, 123a/9,
123a/14, 140a/12, 140a/17,
140b/2, 140b/7

z.+ i 120b/15, 121a/1, 121a/1,
121a/7, 121a/17, 121b/7,
122b/15, 123b/16

z.+ iñ 84a/8, 105b/9, 106a/6,
109b/16, 110a/4, 110a/5,
112a/10, 112b/16, 113a/4,
117b/6, 117b/11, 117b/15,
120a/3, 120a/10, 120a/15,
121a/16, 121b/4, 121b/15,
123a/2, 123a/9, 123a/13,
140b/4

z.+ ine 105b/7, 106a/2,
106a/10, 136b/6, 136b/7,
139b/2, 140b/10

z.+ ini 105b/4, 109b/14,
111a/15, 111b/12, 112b/6,

117b/3, 119b/9, 119b/14,
139b/2, 140a/11

z.+ leriniñ 103b/12

zevcāt (Ar.) Nikahlı olan kadınlar,
eşler, zevceler.

z.+ a 114b/4, 114b/10, 115a/9,

z.+ iñ 84a/10, 114b/10, 115a/8,
115a/14, 115a/16

zevce (Ar.) Bir erkeğin nikahlı eşi,
karısı.

z. 83b/14, 92a/2, 104b/12,
116a/6, 138b/1

z.+ lere 114a/15

z.+ leriñ 103b/1

z.+ lerine 103a/17, 104a/12

z.+ leriniñ 104a/13

z.+ niñ 93a/12, 104b/10,
104b/16, 105a/6, 105a/10,
113b/3, 113b/15, 114a/4

z.+ si 98b/10, 121b/7, 121b/9,
121b/17, 139b/8, 141a/9,
141a/13, 141a/16, 141b/1,
141b/15, 141b/16, 142a/1,
142a/2, 142a/5, 142a/8, 142a/8,
142a/9

z.+ sine 103b/11, 106b/4,
119a/15

z.+ sini 93a/8, 103a/16, 103b/9,
106b/2, 104a/11, 113a/9,
114a/14, 139b/3

z.+ siniñdir 93a/10

z.+ ye 104b/17, 105a/2, 105a/5,
110a/12, 113b/16, 114a/5

zevceyn (Ar.) Karı koca.

z. 89b/15

zevi'l-erḥām (Ar.) Ölene akrabalığı
olan fakat belirli hisse sahiplerinden ve
asabeden olmayan kan hısımlarıdır.

z. 124a/3, 124b/2, 124b/5,
127a/16, 129b/8, 132b/14,
133a/13, 136a/13

zevilü'l-erḥām (Ar.) → zevi'l-erḥām

z. 133a/2

ẓidd (Ar.) Nitelikleri, özellikleri ve
durumları birbirine aykırı olan (şey),
bir şeyin aksi, tersi, karşıt.

ẓ.+ ıdır 110a/12

zīrā (Ar.) Çünkü, şundan dolayı.

z. 92a/6, 92a/10, 92a/12,
100a/9, 103a/1, 110a/13,
110a/14, 110a/16, 112b/10,
115b/7, 117a/11, 117a/16,
118b/1, 119b/2, 119b/4,
121b/15, 127a/1, 127a/11,

130b/13, 133a/4, 135a/2,
136a/13, 136a/14, 137a/11,
137a/13, 137a/15, 139b/4,
140b/13, 141a/8, 142a/15

zıkr (Ar.) Anma, söyleme, sözünü
etme.

z. ol- İsmi söylemek, bahsini
etmek, anmak. 92a/7

z. olun- İsmi söylenmek, bahsi
edilmek, anılmak. 93a/16,
97a/9, 98b/8, 105a/6, 107a/10,
119a/12, 124b/1, 124b/9,
128a/16, 129b/5, 131a/11,
132b/3, 132b/15, 133b/1,
138a/15, 140a/5, 140a/10

ziyāde (Ar.) Fazla, çok.

z. 82b/12, 83a/1, 89b/15,
133b/5, 136b/13,

z. ol- Artmak, çoğalmak. 84a/5,
84a/13, 84a/16, 89b/5, 89b/9,
90a/2, 92a/13, 119b/5, 119b/5,
119b/6

z.+ si 138b/12, 140a/4

zükūr (Ar.) Erkekler.

z. 125a/1, 131b/5, 132a/4

z.+ dan 131b/1, 131b/2

z.+ ı 128a/1

zükūret (Ar.) Erkek olma durumu,
erkeklik.

şıfat-ı z. → şıfat 126b/13

z. 124b/5, 127a/2, 128b/12,
129a/9, 129a/11, 136a/17,
136b/15, 137a/16, 137b/4,
138a/2, 138b/8, 124b/5

3.2. Ekler Dizini

+A Yönelme hâli eki

‘adede 93a/2, 93b/9, 95a/14, 96a/8, 98a/4, 107a/12, ‘aded-i ru’ûsa 89a/13, ‘aded-i ru’ûsına 86b/13, âhâda 93b/1, aqvā olana 130a/5, aqvāya 130a/15, altına 96a/3, 97a/15, 98a/12, 115b/16, altıya 87b/8, 89a/1, 94b/7, 99b/8, 100b/9, 101a/3, 101a/10, 101a/17, 101b/7, 101b/10 101b/11, 101b/12, 102b/6, 103a/14, 106b/12, 107b/8, 112a/17, 114a/7, 115b/3, 118b/11, 119a/11, 134a/16, 134a/17, 134b/1, altuna 106a/16, 107b/3, 108b/3, a‘māmına 136a/13, ‘amel-i taṣḥīḥe 85a/6, 86a/5, 87a/12, 88b/5, 91a/5, 93a/11, 110a/4, 110b/11, 112a/13, 113b/2, 116b/4, 117b/5, 118a/7, 118b/6, 121b/3, 121b/11, 122a/9, 122b/17, 132a/8, 132a/16, 140a/13, 140b/3, ‘amma 110a/1, 133a/14, 134a/16, ‘ammelere 131b/17, 132a/3, ‘ammesine 131b/9, 132a/5, ‘ammeye 132a/7, ‘ammına 139b/4, ‘ammilere 103a/10, 106b/9, 108b/2, ‘ammilerine 103b/1, 104a/13, ‘ammiye 103b/12, 110a/3, 110a/10, aña 84b/11, 110a/11, 110b/5, 114a/16, 116a/1, 116a/2, 117a/15, 117b/16, 119b/14, 121a/2, 121b/12, 125a/3, 138b/2, 139b/17, 140b/12, 140b/13, 141a/16, 141b/1, anasına 102b/10, 105b/7, 106a/2, 128b/9, 128b/16, 129b/1, 129b/2, anaya 102a/16, 102b/3, 106a/13, 110a/1, 110a/3, 110a/9, 119b/12, 120a/1, 120a/12, 120b/1, 138b/17/ 139a/1/139a/14, 140a/12, 140a/17, 140b/2, 140b/7, 140b/10, 140b/13, aṣl olana 133a/11, aṣl-ı mes’ele 85a/14, 86a/17, 87b/6, 88b/16, 91a/14, 102b/1, 102b/16, 103a/8, 103a/15, 103b/9, 104a/10, 115a/4, 117b/7, 140a/16, ‘aṣerāta 94a/2, 94a/17, ‘aṣeriye 93b/7, atasına 129a/7, avle 110a/15, avline 102b/7, ‘avrata 138b/17, 139a/1, 139a/11, ba‘zısına 84b/8, 87a/8, 88b/1, 93a/15, 93a/16, 92b/17, 120b/17, 141b/8, babaña 131b/13, babasına 102b/11, 128b/8, 128b/9, 128b/10, 129a/7, 129a/17, 129b/1, 129b/3, babaya 102a/15, 102b/3, 138b/17, 139a/1, 139a/17, bākī ḳalana 97b/4, 99b/4, 99b/8, 114b/9, bākī ḳalmadığına 117a/11, bākīye 114b/11, 114b/12, baş olunmağa 125a/4, béşe 86a/11, 86a/17, 87a/2, 91a/9, 91a/15, 91b/12, 93b/2, 94a/11, 95b/12, 101a/2, 101a/10, 101a/16, 101b/4, 101b/5, 101b/6, 112b/17, 116b/2, 135a/6, 135a/15, 135a/15, 137b/12, 137b/15, beyne’l- veresete 105a/13, beynine 103a/13, 103b/5, 103b/13, 104a/1, 104a/4, 104b/1, 104b/3, 114b/5, 115a/1, 115a/2, 121b/15, 132a/15, 134a/11, 134b/14, 139a/2, 139a/7, 139a/10, 139a/2,

139a/7, 139a/10, 139a/13, 139a/16, 140b/8, beynlerine 105b/9 115b/16, 132a/3, beytü'l-māla 83b/7, 141a/3, binte 137a/5, 137a/6, 137b/13, birbirine 93b/8, birbirilerine 141a/7, bire 85a/10, 85b/10, 85b/12, 85b/13, 86b/15, 87a/15, 88a/6, 88b/8, 89a/15, 93a/13, 97b/17, 100b/7, 100b/10, 100b/11, 100b/12, 100b/13, 100b/14, 103a/3, 107b/15, 108a/2, 110a/6, 110a/7, 112a/12, 112a/16, 113a/5, 113b/4, 114a/4, 116b/6, 116b/7, 117a/2, 117a/4, 117b/6, 117b/15, 118a/9, 118b/7, 118b/8, 118b/9, 119a/4, 119a/5, 119a/7, 120a/4, 120a/16, 120a/17, 121b/5, 121b/6, 122a/3, 122a/4, 123a/3, 123a/13, 140a/14, 140a/15, 140b/4, 140b/5, birine 85b /13, 87a/1, 87a/3, 88a/10, 88a/12, 89b/2, 89b/3, 91b/11, 91b/13, 95a/10, 98a/5, 98b/5, 99b/2, 100a/1, 102a/11, 105a/5, 105a/7, 105a/11, 105a/12, 105b/1, 105b/11, 105b/14, 105b/17, 106a/1, 106a/9, 106a/12, 106a/15, 106b/5, 107b/8, 108a/2, 108b/8, 109a/2, 111b/11, 113a/6, 114a/6, 114a/8, 115a/7, 115a/16, 115b/1, 115b/2, 115b/3, 115b/5, 115b/13, 117a/8, 117b/17, 118a/11, 119a/9, 123a/16, 124a/2, 131a/4, 140b/10, 141b/9, 142a/4, birisine 135a/ 14, bize 85a/16, 86b/2, 87b/9, 89a/2, 91a/17, 133b/5, 134a/13, bölmege 114b/7, buña 132b/2, bunlara 135a/12, butūna 124b/17, cānibine 83b/7, ceddelere 103a/10, 103a/10, 106b/9, 113a/11, 113a/16, 113b/17, 114a/15, 114b/3, ceddelere 103a/17, ceddeye 103b/12, 118a/3, 118a/6, 118a/12, 118b/5, 118b/16, 119a/5, ceddlere 108a/4, 108a/5, 108b/1, 108b/10, 109a/4, 109a/5, 114b/12, 115a/11, ceddlere 104a/12, cemī-i māla 131a/12, cemī'-i māla 131a/12, cümlesine 105b/3, cümleye 97b/6, darba 102a/17, 102b/4, 102b/12, 105a/16, 105b/2, 105b/8, 106a/2, 106b/2, 106b/5, 110a/6, 110a/7, 110b/14, 111b/11, 112a/16, 112a/17, 113a/5, 113a/6, 113b/2, 113b/4, 116b/6, 116b/7, 117b/6, 118a/9, 118a/10, 118b/7, 118b/8, 118b/9, 120a/4, 121b/5, 121b/6, 121b/17, 122a/3, 122a/4, 122a/5, 123a/3, 140a/14, 140a/15, 140b/4, deryaya 141b/13, deynine 100a/6, 109b/1, deynlerine 100a/5, dörde 101a/16, 85a/15, 89a/7, 89a/10, 89a/11, 93b/13, 97b/3, 98b/7, 100b/8, 101a/2, 101a/8, 101a/12, 101a/13, 101a/14, 101a/15, 101a/16, 104a/8, 104b/7, 106a/9, 106a/12, 106a/15, 107a/2, 109b/7, 109b/10, 112b/3, 112b/15, 113b/11, 114a/5, 116a/14, 121a/12, 121a/16, 121b/16, 123b/7, 123b/9, 123b/10, 123b/12, 123b/14, 123b/15, 125b/17, 126a/1, 127a/15, 128a/9, 128a/11, 135a/12, düyūna 108a/8, 109a/8, ebdāna 129a/12, 129a/14, ecnebīye 127b/7, efḍal olduğına 118a/2, 118b/3, 119b/8, el-hāḳḳına 140b/16, elliye 93b/12, 94a/11, esfeline 125b/4, 125b/5, 125b/7, 125b/9, 125b/10, 126a/3, 126a/5, 126a/8, 126a/11, 126a/13, 126a/15, 126a/16, 126b/2, 126b/4, 126b/6,

128a/2, eślāsa 127b/10, 129b/2, 130b/7, evlād-ı üme 84a/8, evlād-ı üme 84a/8, evlādına 136a/8, 130a/6, 130a/7, evlādlarına 136a/9, 136a/11, 136a/13, farza 93a/1, ferde 105a/14, ferdine 85b/1, 85b/7, 86b/4, 86b/12, 87b/12, 88a/3, 89a/4, 89a/12, 91b/2, 91b/7, 104b/13, 105a/3, 113b/13, 114a/1, 115a/7, 115b/11, 116b/11, 116b/17, 117b/10, 117b/13, 118b/13, 119a/2, 120a/8, 120a/14, 123a/7, 123a/11, 125b/14, 134a/15, ferīka 104b/8, 104b/10, 104b/13, 107a/5, 130a/9, 133b/2, ferīkına 85b/1, 86b/4, 86b/5, 87b/12, 89a/4, 91b/2, 113b/13, 113b/14, 115a/7, 116b/11, 117b/9, 117b/10, 118b/13, 120a/8, 120a/9, 123a/7, 125b/14, 125b/15, 134a/15, fevķına 98b/3, fevt olduğına 142a/16, fūrū'a 124b/14, 127b/9, fūrū'ına 130a/15, fūrū'larına 130b/1, 136a/7, ġarīme 108a/9, 109a/9, göbeğedir 138b/7, hāle 90b/15, 105a/15, 105b/1, 106a/6, 107a/13, 109a/5, 112a/8, 112b/14, 113a/17, 113b/3, 113b/8, 114b/13, 114b/17, 116b/4, 117b/5, 118a/7, 118b/6, 120b/3, 121a/10, 121b/4, 123a/16, , 132a/14, 140a/13, 140b/3, hālinde 141a/3, hānesine 95a/16, 95b/11, 97b/10, 98a/2, hāneye 99a/1, 100a/3, hişse-i ħunşāya a/6, 137a/9, hişşesine 104b/15, 105a/3, 105b/15, ħizāsına 94a/5, 94a/9, 94a/12, 94b/4, 94b/8, 95a/1, 95a/7, 95a/11, 97b/15, 98a/16, 98a/17, ibne 137a/5, 137a/6, 137a/8, 137b/10, iħtiyāta 138a/7, iħveye 140a/12, iki yüz ona 104b/11, 105a/1, ikiye 85a/12, 85b/4, 85b/13, 86a/10, 86b/17, 87a/17, 88a/9, 88b/10, 89b/1, 93b/11, 94a/4, 96a/4, 96a/10, 96a/12, 96a/15, 98a/11, 98a/12, 98a/14, 99a/2, 100b/7, 100b/15, 100b/16, 100b/17, 101a/1, 101a/1, 104a/13, 105a/11, 107b/3, 107b/4, 108b/3, 108b/4, 112a/11, 113b/16, 116b/8, 116b/13, 116b/14, 116b/16, 117a/6, 117b/12, 117b/13, 117b/17, 118b/15, 118b/16, 118b/17, 119a/1, 119a/8, 122b/1, 122b/3, 122b/4, 122b/6, 123a/4, 123a/5, 123a/9, 123a/10, 123a/15, 134a/7, 137a/8, 137b/4, 'ilm-i ħisāba 100a/7, inşāfa 130b/12, 134a/5, intikāle 120b/9, isbā'a 126b/16, 127a/1, istiħķāka 136b/14, i'tibār olunduğına 133b/6, 133b/6, 133b/6, kā'ide-i mezkūreye 119a/14, kā'ideye 93b/4, kalmaya 139b/11, kalmaya 139b/11, qarābete 131b/12, qarībe 129a/13, qarındaşa 116b/15, 116b/16, 117a/5, 117a/6, 117b/4, 117b/13, 119a/16, qarındaşına 103a/2, 105b/7, 116b/3, 118a/11, 118b/5, 129b/11, 131b/4, 136b/7, 136b/8, 140b/2, , qarındaşlara 113a/11, 113a/16, 114a/1, 116b/4, 119a/2, 122b/17, 123a/11, 140b/7, qarındaşlarına 106a/3, 124a/11, 124a/12, 124a/13, 140b/1, 140b/13, kendüye 92b/8, 141b/10, kerrāta 93b/5, kırķa 102a/4, kısmete 120b/8, kıza 91a/4, 91b/5, 91b/14, 91b/15, 91b/16, 102a/16, 102b/3, 102b/11, 103b/11, 107b/1, 107b/9, 108a/3, 108b/1, 108b/9, 109a/3, 110b/10, 110b/11, 111a/15, 112a/1, 112a/13,

112a/16, 112b/7, 113a/2, 113a/5, 119a/1, 119a/8, 119b/12, 125b/6, 125b/8, 125b/10, 126a/7, 126a/12, 126b/1, 126b/4, 126b/7, 127a/6, 127b/10, 127b/17, 128a/2, 128a/5, 128a/10, 128a/12, 128a/14, 133b/11, 133b/14, 134b/2, kızına 106b/4, 118b/5, 124b/12, 127a/7, 127a/9, 127a/13, 127a/14, 129b/12, 129b/15, 129b/17, 131a/9, 132b/10, 132b/15, 133a/1, 134a/2, 134a/3, 134a/17, kızlara 103a/10, 106b/9, 107a/4, 110b/5, 114a/15, 114b/3, 114b/11, 115a/10, 125b/1, 125b/3, 125b/9, 126a/2, 126a/4, 126a/7, 126a/16, 139a/1, kızlarına 104a/13, 124a/4, 124a/5, 124a/7, 124a/8, 124a/9, 124a/10, kimesnelere 83a/5, 83a/8, kuvvet-i qarābesine 131b/12, kuvvet-i qarābete 133a/8, külline 86a/2, 86a/16, 88b/2, 91a/14, 92b/15, 92b/16, 92b/17, 103b/8, 104a/10, 106b/7, 106b/7, 106b/11, 109a/11, 109a/12, 111a/16, 112a/9, 112b/2, 112b/4, 112b/5, 114a/10, 114a/12, 114a/13, 120b/13, 120b/14, 120b/17, 123b/5, 123b/6, 134a/12, 138b/10, küllisine 84b/8, 87a/8, 87b/6, 104a/3, 104a/5, 104a/6, 108a/15, 109a/15, 109a/1, 130a/1, ma‘a‘l-ibne 84a/1, maḍrūba 85b/2, 86b/6, 86b/6, 86b/11, 86b/14, 87b/13, 88a/5, 89a/5, 89a/14, 91b/3, 91b/8, 104b/9, 104b/13, 105a/10, 113b/14, 114a/3, 114b/10, 115a/13, 116b/12, 117a/1, 117b/11, 117b/15, 118b/14, 119a/3, 120a/9, 120a/15, 121a/15, 123a/8, 123a/12, 125b/15, maḥalle 107a/9, maḥrec-i siḥāma 110a/14, maḥrecine 107a/11, 107a/12, 107b/14, 108b/14, maḥremine 90b/6, ma‘hūda 137b/16, maḥza 89b/11, ma‘rifetine 85a/7, 86a/5, 91a/5, 102a/12, 110b/11, 112a/13, 113a/3, 121b/13, 122a/9, 123a/1, 132a/8, meblaḡiḡa 96b/6, men lā- yūreddü ‘aleyhden 111b/16, 112a/12, 112b/5, 113a/1, men lā- yūreddü ‘aleyhe 111b/14, 113a/8, men lā- yūreddü ‘aleyhe 111b/14, 113a/8, menzilesinedir 121b/11, 121b/12, mer‘eye 120b/6, meṣābesine 95b/3, mes‘elesine 111b/14, 114a/9, 114b/6, 114b/7, 114b/8, 121a/13, 121b/10, 133a/3, 133a/3, 137b/5, 137b/7, 137b/8, 137b/9, 137b/10, 137b/11, 137a/12, 137a/14, 137a/14, 139a/3, 139a/4, mevḡūfa 138a/13, 139a/8, mevḡūfāta 135b/9, mevtine 87a/12, 140a/5, meyyite 92a/3, 92a/8, 128a/17, 128b/3, 128b/5, 128b/11, 128b/17, 129a/9, 129b/5, 132b/4, 140b/12, mi‘āta 94a/9, 94b/5, 94b/14, muḡallefāta 100a/4, muḡaddemā olan 135a/10, muvāfaḡata 107b/12, 108b/12, 138a/4, mübayenete 107a/15, 108a/12, 109a/12, mürūr édincede 139b/9, müsāvī olana 110a/15, müsāvīye 130b/6, müstaḡīm olmaḡa 121b/10, müte‘arız olana 136a/17, naḡle 120b/8, naṣībine 120a/2, nefere 92a/1, niṣfa 116b/2, nisbete 137a/8, oḡlana 125b/6, 125b/8, 126a/4, 126a/5, 126a/6, 126a/7, 126a/12, 126a/14, 126a/17, 126b/3, 126b/7, 127a/6, 127b/5, 127b/11, 127b/16, 128a/1, 128a/13, 128a/14, 134a/16, 134b/3, 134b/10, 134b/13,

oğlınadır 132b/5, oğullarına 124a/4, 124a/7, 124a/8, 124a/10, ona 86b/7, 86b/11, 93a/4, 93a/17, 93b/6, 93b/13, 93b/14, 93b/17, 101a/5, 101a/12, 101b/3, 101b/9, 101b/14, 102a/1, 102a/9, 116b/9, 137b/10, on altıya 86b/1, 107b/5, 108b/5, 122a/13, on beşe 91b/5, 91b/6, 102a/4, 102a/5, 102b/9, 102b/14, 107b/15, 108b/15, 118a/10, 118a/10, on biñe 94b/10, on dörde 87b/15, 88a/1, 88a/2, on ikiye 103b/6, 114a/1, on sekize 102a/7, on üçe 119b/11, on yédiye 93a/5, 102a/5, 107b/7, 108b/7, otuz altıya 115a/9, 115a/10, 115a/11, otuz bire 93a/6, otuz ikiye 102a/3, 123b/3, otuza 94a/1, 102a/6, 135b/10, re'sine 93a/15, re'slerine 102b/5, 102b/12, 104b/15, 110b/14, 120a/14, 122a/5, 123a/12, 130b/11, 130b/17, 135b/3, resme 136a/15, 136a/16, rub'a 92b/3, 137a/5, ru'ūsına 102a/17, ru'ūslarına 105b/8, sā'ire 138a/14, sāķıtlarına 124a/6, sāķitātlarına 124a/6, sekize 89b/2, 100b/9, 101a/4, 101a/11, 101b/1, 101b/8, 101b/13, 102a/1, 105b/7, 105b/11, 105b/13, 105b/17, 108a/1, 108a/16, 109a/1, 109a/16, 109b/2, sihāmına 110a/10, şuya 141b/3, südüse 92b/4, şülüş-i maħrecine 118a/5, şöhretine 82b/15, 82b/16, tã'ifeye 124a/5, 124a/6, 124a/10, 124a/14, tamāma 126b/11, 140b/12, tamāmına 83a/13, tãrafa 83a/8, 115b/17, tereke-i meyyite 129a/6, 129a/16, terekesine 83b/3, terekeye 92a/6, terk eylemeye 141a/7, tesmiyesine 120b/5, tókuz biñe 95a/9, tókuz 94b/2, 95a/10, 96a/5, 100b/10, 101a/4, 101a/11, 101b/2, 101b/8, 101b/14, 101b/17, 115a/17, 119b/17, 123b/17, 124a/2, uħrāya 137b/2, uħta 120a/13, 120b/3, ulūfa 94a/13, 94b/9, 95a/2, 95a/8, uşul-ı ħamse-i sābıkaya 127b/3, üçe 91a/8, 91a/16, 91b/10, 93b/17, 94a/7, 101a/1, 101a/5, 101a/6, 101a/7, 101a/8, 107a/4, 108a/2, 109a/2, 109b/6, 113a/1, 113b/2, 118a/8, 120a/10, 120a/13, 120b/1, 120b/3, 121b/1, 121b/2, 122b/8, 122b/9, 122b/12, 129a/17, 131a/1, 131a/3, 131a/4, 132a/12, 132a/16, 133b/16, 134a/13, 134b/16, 135a/16, 135b/13, 135b/15, 136a/2, 136a/3, üç yüz otuz üçe 96a/13, 96a/16, ülüse 92b/4, 93a/3, üzerine 85a/13, 92a/3, 96a/3, 97b/16, 98a/3, 105b/4, 107a/8, 109b/12, 109b/14, 109b/15, 110a/8, 116a/4, 117a/11, 119b/4, 119b/5, 119b/6, 124b/16, 125a/10, 127b/4, 130a/8, 133b/2, üzerinedir 116a/3, 128b/10, vārişe 120b/10, 137a/16, 137a/17, 138b/8, 139a/7, 140a/1, 140a/3, 140a/9, vārişine 140a/8, vāşıl olana 133a/11, vefķ-ı 'avline 102b/7, vefķına 106a/4, 106b/16, 108a/11, 108a/12, 109a/11, 109a/12, 111b/15, 111b/16, 120b/13, 120b/14, 122a/17, 138b/10, 139a/6, 139a/7, 139a/9, 139a/10, 139a/12, 139a/13, 139a/15, 139a/16, vereşe-i merķūma 98b/9, vereşe-i uħrāya 120b/9, vereşesine 141b/12, 142a/12, 142a/14, vilādete 136a/16, vücūda 138b/12, 138b/13, 127b/6, 138b/12, 138b/13, yede 122b/7, yédi biñe 95a/9,

yédiye 87b/1, 87b/7, 88a/11, 94a/15, 94b/12, 99b/7, 100b/9, 101a/3, 101a/13, 101b/1, 101b/7, 101b/13, 101b/15, 101b/16, 102b/17, 103a/5, 118a/13, 127a/12, 128a/6, 136b/6, yére 83a/3, 97b/5, yérine 95a/16, yigirmi dörde 99b/2, 104a/8, 104b/7, yigirmi yédiye 93a/5, 93a/6, 93a/9, yüz altmış yédiye 97a/1, 97a/2, yüz yigirmi béşe 97a/5, 97a/6, yüze 93a/17, 95b/1, zāta 82b/4, zevce 110a/1, 111b/1, 111b/7, 111b/17, 112a/6, 112a/11, 112a/15, 112b/7, 112b/12, 113a/1, 113a/11, 117b/16, 119b/11, 119b/17, 120a/11, 120a/17, 122b/17, 123a/9, 123a/14, 140a/12, 140a/17, 140b/2, 140b/7, zevcelere 114a/15, zevcelerine 103a/17, 104a/12, zevcesine 103b/11, 106b/4, 119a/15, zevceye 104b/17, 105a/2, 105a/5, 110a/12, 113b/16, 114a/5, zevcine 105b/7, 106a/2, 106a/10, 136b/6, 136b/7, 139b/2, 140b/10, zıkr olunmağa 119a/12

-A İstek eki

aḥz oluna 139a/8, ḥāric ola 138b/5, işleye 95b/4, qarābet ola 141b/4, qarīb oluna 129a/12, kısmet oluna 106a/5, 108a/12, 109a/12, 109b/14, kıyās oluna 132b/2, mā-belağ ola 85a/14, 120b/12, maḍrüb eyleye 93b/7, ma'lūm olmaya 139b/6, men'eylemeye 83b/9, mevcūd ola 141a/16, şābit ola 141a/15, taḫsīm oluna 105b/4, tevakkuf oluna 138a/16, vāriş ola 133a/5, vérile 93b/14, 94a/2, 94a/6, 94a/9, 94a/13, 94a/17, 94b/4, 94b/9, 94b/14, 95a/2, 95a/7, 95a/12, 96b/4, 96b/16, 96b/17, 97a/4, 97a/8, 98a/6, 98b/6, 104b/13, 114b/9, 121a/16, 123b/6, 137b/8, 138b/11, yaza 96a/3, 96a/4

-A bil-; -A mA-Yeterlilik Kipi

aḥz eyleyebildik 84b/11, 110b/5, 111b/2, 113a/12, 114a/16, 121a/2

-AcAk Gelecek zaman eki

intikāl édecek 136a/15

-AcAk Gelecek zaman sıfat fiili

maḥcūb olacak 140a/1, 140a/2, naẓar édeceğimiz 93a/11, taḫsīm olunacak 98a/8, tevārūş olacak 141b/4, zıkr olunacak 107a/10

-A-lar Çokluk 3. şahıs istek eki

buyuralar 83a/16, mürted olalar 141a/6, taḫsīm édeler 100a/5

-A mAz Yeterlilik kipinin geniş zamanda olumsuz

tezvīc eyleyemez 139b/8

-A-İlm Çokluk 1. Şahıs Emir Eki

görelim 84b/13, nazar édelim 84b/12, 84b/13, 110b/7, 111b/2, 112a/2, 112b/8, 112b/9, 116b/5, 121a/3, 121a/3, vérelim 91b/13, 97b/4, 105a/12, 114a/4, 114a/8, 115a/15, 115b/1, 115b/4, 117a/3, 117a/5, 117a/7, 119a/5, 119a/6, 120b/2, 123a/13, 123a/15

-An Sıfat fiil eki

aḥz olunana 95a/16, akreb olan 129b/5, 132b/4, akvā olana 130a/5, ‘aşabe olan 129b/12, aṣl olana 133a/11, aṣl-ı mes’ele olan 91a/16, 102b/6, 103a/5, 103b/6, 104a/7, 118b/11, 131a/4, ‘avl eyleyen 93a/3, ‘avliyye olan 102b/14, āzād éden 90b/1, 90b/2, ba‘ īd olandan 132b/5, bākī kalan 95b/9, 96a/15, 96b/10, 97a/14, 97b/1, 97b/15, 98b/2, 99b/4, 99b/9, 103b/12, 110a/9, 111b/9, 112a/12, 112a/17, 113a/1, 113a/17, 113b/1, 114a/9, 118a/13, 119a/16, 121a/10, 121b/1, 121b/9, 130b/11, 136a/4, 140b/10, 142a/1, bākī kalana 97b/4, 99b/4, 99b/8, 114b/9, bākī kalanı 110a/1, bākī kalanın 112b/5, batanlar 141b/3, batn-ı şānī olan 124b/11, bulunan 133a/5, 140a/6, düşen 104b/15, 105a/3, efḍal olan 119a/10, ekser olan 93a/2, enḳāş olanı 92a/9, evḏah olan 105a/8, farz olan 133a/3, farz olunan 95b/12, 95b/13, 95b/15, 130b/8, 134a/5, 134b/12, 135a/17, 136b/7, 141b/10, 141b/11, farz olunanın 141b/12, fevt olan 90b/5, 124b/7, 124b/9, 126b/13, 127b/4, 128b/14, 129a/4, 129a/14, 129b/9, 130a/10, 131a/8, 139b/2, 139b/3, fūrū‘ olan 134b/2, 134b/3, ġarḳ olanlar 141b/3, geçcen 121b/8, gelen 85a/13, 85a/14, ḥāsıl olan 93b/8, 97b/5, 98b/6, 99a/2, 99a/4, 99a/5, 99a/6, 99a/8, 99a/9, 99a/11, 99a/13, 99b/4, 99b/8, 105a/4, 105b/3, 106b/16, ibn-i ḥaḳīḳī olan 126b/5, ibn-i taḳdīrī olan 126b/6, ibtidā’-ı zencīr olan 99a/16, iḥrāc olunan 97a/11, 97b/5, işābet éden 105a/14, 112a/15, 112a/16, 128a/1, 133b/2, 139b/17, 142a/10, 142a/13, 142a/15, 142a/16, iştirā éden 90b/13, ḳabz olunan 134b/9, kalan 110b/17, kesr olan 107b/3, 107b/14, 107b/14, 108b/3, 108b/14, 108b/14, ḳismet olunan 139b/7, mā fū’l-yed olan 121b/17, 122a/2, 122a/11, 123a/17, 124a/2, maḍrūb olan 94a/7, 114b/8, men lā-yüreddü ‘aleyh olan 112b/16, men yüreddü ‘aleyh olan 113a/1, 113b/1, meşābe olandır

92b/8, meşālih olan 110a/4, mevķūf olan 104b/2, 116b/8, 118b/10, 123a/4, 138b/15, 140b/12, mevşil olan 137b/16, mezkūr olan 106a/5, 107b/16, 108b/16, minh olan 97a/11, 97b/6, mu‘ayyene olan 83b/11, muhtār olan 141b/8, murād olunan 96a/9, 96a/13, 96a/15, 96b/17, 97a/5, müctemi‘a olan 93a/1, münferidāt olan 119b/1, müntesib olan 92a/3, müsāvī olana 110a/15, müsellem olan 140b/17, müte‘arız olana 136a/17, nazār éden 83a/14, nazār éden 83a/14, nışf-ı tereke olan 106a/10, nışf-ı tereke olan 106a/10, re’si olan 134a/6, şaḥīḥ olan 107a/11, 107b/2, 107b/13, 108b/13, şülüş olan 119a/16, şülüşān olan 102a/16, 110b/4, şülüş-i küll olan 110a/2, şümün olan 141b/16, 142a/1, takşīm olunan 99b/10, tarḥ olunan 96b/1, taşḥīḥ-i evvel olan 122a/13, 123b/3, taşḥīḥ-i şānīmiz olan 123b/2, 123b/7, 123b/9, 123b/10, te’līf olunan 83a/6, vāriş olan 133a/12, 141b/7, vāriş olmayan 136b/2, vāşıl olan 128b/5, vāşıl olana 133a/11, vāşıl olanlar 133a/16, 133a/17, vāşıl olmayandan 128b/6, vefāt éden 139b/16, 140a/6, 140a/7, veled-i ‘aşabe olan 129b/12, 132b/14, veled-i ‘aşabe olan 129b/12, 132b/14, yazılan 97b/17, 99b/5, yıkılan 141b/3, zıkr olunan 105a/6, 124b/9, 132b/15, 140a/5, 140a/10, ziyāde olan 92a/13, zū-sehm olan 116a/5

+Ar; +şAr İsimden isim yapma eki

altışar 97b/14, 98a/5, 105b/17, 106a/1, 106a/2, 135b/14, 135/16, 141b/14, béşer 87a/1, 115a/17, biñ yüz altmış béşer 99b/3, biñer 94a/16, 94b/8, birer 85b/14, 86a/8, 89b/3, 102b/4, 105b/1, 106b/5, 107a/5, 117a/8, 119a/9, 125b/1, 131a/4, dörder 87a/3, 88a/13, 98a/4, 114a/8, 134b/17, 135a/16, 137b/2, ikişer 86b/2, 92b/10, 96b/12, 98b/2, 104b/15, 104b/17, 106a/1, 106a/3, 115b/2, 125b/1, kırk béşer 115a/16, kırk ikişer 115b/5, on altışar 141b/14, on dörder oldı 135b/17, on ikişer 106a/16, 115b/5, onar 91b/11, 93b/6, 93b/12, 94a/5, 94a/8, 94b/13, 94b/17, üçer 91b/13, 92b/10, 98a/1, 98b/4, 100a/6, 105a/13, 113a/6, 114a/6, 114a/15, 132a/15, 140b/10, üçerden 113a/5, yigirmi dörder 98b/10, yüzer 94a/12, 94b/3

+CA Eşitlik hâli eki

böylece 120b/15, feḥvāsınca 83a/7, mışdāķınca 83a/5, taķdīrce 141a/6

+dA İsimden fiil yapma eki

ister 83b/2, 116b/1, 118a/4

+dA Bulunma hâli eki

‘adedde 95a/12, ahadda 100a/12, 141b/4, ahkāmda 132b/1, aḳallında 138b/1, 138b/4, aḳçede 96a/1, altıda 100a/16, altında 97a/13, ‘amel-i taṣḥīḥde 85a/6, 86a/5, 87a/12, 88b/5, 91a/5, 110b/11, 112a/13, 113a/2, 120a/2, 123a/1, anda 114a/7, 124b/2, 127a/17, 128a/16, 128b/13, 129a/2, 129a/11, 129b/8, 129b/17, 131a/17, 141a/12, aṣl-ı mes’elede 134a/4, ‘aṣerede 100b/4, bāb-ı taṣḥīḥde 121b/8, bālāda 104b/10, 104b/16, 106a/5, 107a/14, 107b/13, 108b/13, 110b/15, 140a/5, baṭn-ı aḥīrde 125a/6, 126b/15, baṭn-ı ṣālisde 128a/2, 128a/5, baṭn-ı ṣānīde 126b/17, 127a/4, 127b/11, 127b/16, 128a/2, 128a/4, 128a/10, benīlerinden 132a/3, beṣde 96a/5, 100a/15, 100a/16, 116b/1, 118a/4, beyinde 83a/10, 85a/8, 85a/12, 86a/7, 86a/13, 86a/15, 86a/15, 87a/13, 87b/2, 87b/4, 87b/5, 88b/7, 88b/12, 88b/13, 88b/15, 88b/16, 90b/14, 90b/16, 91a/5, 91a/10, 91a/13, 91a/13, 93a/11, 100a/9, 100b/5, 102a/13, 102b/5, 102b/13, 103a/4, 103a/6, 103a/11, 103a/12, 103b/2, 103b/3, 103b/14, 103b/16, 104a/1, 104a/2, 104a/6, 104a/15, 104a/16, 104b/1, 104b/2, 104b/5, 105a/15, 105b/1, 106a/6, 106a/17, 106b/10, 107a/1, 107b/7, 107b/16, 108a/10, 108a/14, 108b/6, 108b/16, 109a/10, 109a/14, 109b/5, 109b/16, 110a/5, 110b/12, 111a/14, 111b/9, 112a/8, 112b/1, 112b/14, 113a/7, 113a/8, 113b/2, 113b/5, 113b/6, 113b/8, 113b/9, 114b/13, 114b/14, 114b/15, 114b/16, 114b/17, 114b/13, 114b/14, 114b/15, 114b/16, 114b/16, 114b/17, 115b/8, 116b/4, 117b/5, 117b/7, 118a/7, 118b/6, 118b/10, 120a/2, 120/5, 120b/11, 121a/10, 121a/11, 121b/4, 121b/14, 122a/10, 122a/12, 123a/16, 123b/1, 124b/8, 124b/12, 124b/15, 125b/11, 125b/11, 126b/16, 127b/10, 129a/16, 129a/17, 129b/2, 130b/2, 130b/4, 130b/6, 130b/12, 130b/17, 132a/6, 132a/7, 132a/9, 132a/11, 132a/14, 133a/16, 133a/17, 133b/11, 133b/14, 133b/15, 134a/5, 134b/10, 134b/13, 134b/15, 134b/15, 135b/3, 135b/8, 137a/17, 137b/17, 140a/13, 140a/16, 140b/3, 140b/6, 141a/13, 142a/17, beynlerinde 90b/12, 90b/13, 100b/6, 104a/4, 112a/14, 131b/8, 134a/11, 137b/3, 141b/4, 141b/12, 142a/18, bunda 136a/15, buyurduklarında 115b/13, büldānda 139b/11, ceddāda 90a/5, cem’ olduklarında 115b/16, dārü’l- islāmda 141a/1, dörtde 100a/14, efrū’da 126b/9, elinde 85a/10, 85b/2, 85b/3, 85b/8, 85b/10, 85b/12, 86a/8, 86a/10, 86b/6, 86b/7, 86b/13, 86b/13, 86b/15, 87a/14, 87a/16, 87b/13, 87b/14, 88a/4, 88a/6, 89/5, 89a/7, 89a/13, 89a/15, 91b/3, 91b/8, 93a/12, 93a/13, 93a/14, 104b/9, 104b/11, 104b/14, 105a/4, 105a/9, 105b/3, 105b/9, 105b/12, 106a/4,

106a/7, 106a/10, 106b/7, 106b/15, 107a/2, 107b/6, 108b/6, 110a/6, 110a/6, 110a/7, 111b/15, 112a/10, 112a/11, 112b/4, 112b/5, 112b/16, 113a/4, 113a/5, 113b/4, 113b/14, 113b/15, 113b/16, 125b/15, 126b/1, 128a/9, 134a/6, 134a/15, 134a/17, 137b/1, 137b/7, 137b/8, 137b/8, 137b/9, 137b/11, 137b/12, 137b/13, 138b/10, 139a/8, 139a/8, 139a/11, 139a/14, 139a/14, 139a/15, 140b/4, 140b/5, ellerinde 85a/11, 85b/5, 86a/11, 86b/9, 86b/9, 86b/11, 86b/17, 87a/2, 87a/17, 87b/17, 88a/2, 88a/9, 88a/11, 88b/11, 89a/9, 89a/10, 89a/17, 89b/2, 91a/7, 91a/9, 91b/4, 91b/6, 91b/9, 91b/11, 93a/15, 102b/4, 102b/5, 102b/12, 102b/13, 103a/4, 103a/10, 103a/12, 103b/1, 103b/2, 103b/4, 103b/13, 103b/14, 103b/15, 103b/17, 104a/13, 104a/14, 104a/16, 104a/17, 104b/12, 104b/17, 105a/6, 105a/11, 105b/15, 106a/13, 107b/17, 108b/17, 110b/13, 113b/3, 113b/6, 113b/17, 114a/5, 114a/7, 114b/10, 114b/11, 114b/14, 114b/15, 115a/9, 115a/10, 115a/14, 115a/17, 115b/2, 116b/15, 117a/6, 117b/7, 117b/7, 117b/12, 117b/17, 118a/10, 118b/9, 119a/1, 119a/8, 120a/5, 120a/12, 120a/14, 120b/1, 122a/4, 123a/3, 123a/14, 123b/5, 123b/6, 124a/1, 125b/11, 125b/16, 125b/17, 126a/9, 126b/3, 126b/6, 128a/5, 128a/11, 130b/10, 130b/16, 131a/2, 131a/4, 132a/10, 132a/12, 134a/10, 134b/1, 135a/13, 135b/2, 135b/8, 135b/13, 135b/14, 136a/1, 139a/15, 140b/5, esfelerinde 125a/1, esfelinde 84b/1, eşnāsında 83a/1, evlād-ı benātda 124b/14, 126b/9, 127b/1, farkında 97a/15, faşda 141b/3, faşl-ı ‘ātīde 138a/4, fenn-i ferā’izde 82b/15, fenn-i mezkūrda 82b/16, 83a/5, ferā’izde 82b/15, fevķında 97a/13, 97a/16, 97b/2, fūrū’ında 133b/2, 133b/2, 135a/1, haķķında 139b/7, 139b/16, ħamlıda 139b/17, ħānede 99a/15, ħānesinde 95a/17, 95a/17, 95b/1, 95b/4, 95b/6, 95b/7, 95b/8, 95b/9, 95b/10, 95b/12, 95b/14, 95b/15, 95b/16, 96a/1, 97a/15, 97a/16, 97b/1, 97b/2, 97b/12, 97b/14, 97b/16, 98a/2, 98a/3, ħātırında 83a/1, ħayātıda 141b/7, 142a/6, ħīninde 83a/5, hicretinden 82b/17, ħizāsında 84b/1, 94b/13, ıstılāħda 93a/1, 102a/10, 110a/10, 115b/6, 120b/8, ıstılāħ-ı fuķahāda 139b/6, ‘ilm-i ħisābda 93a/16, istiħķākda 84a/4, 130b/6, ķanında 119b/3, 119b/4, ķatımızda 92a/9, ķatında 89b/15, 90a/1, 90b/3, 92a/10, 93a/6, 116a/17, 124b/16, 125b/1, 127b/3, 129b/13, 129b/15, 130b/5, 131b/4, 133b/1, 133b/3, 133b/9, 134a/4, 134b/8, 135a/1, 136a/17, 136b/14, 137a/4, 138a/3, 138a/5, 138a/6, 140a/5, 140b/16, 141a/2, 141a/3, 141b/8, 141b/16, ķatlarında 90b/4, 124b/6, ķismetde 115b/5, 116a/11, ķurbında 97b/2, luġatde 115b/5, 120b/8, mābeynlerinde 135b/9, mā-fevķ-i ‘aşerde 93b/8, maķallde 119a/12, 138a/4, maķallinde 119a/12, maķāmında 89b/16, 95b/7, malda 119a/10, 119a/13,

menzilesinde 108a/9, 108a/10, 109a/9, 109a/10, meşābesinde 95b/3, mesā'ilde 92b/10, 93a/1, mesā'ilinde 127a/16, mes'elede 84a/3, 84a/7, 84b/7, 84b/12, 85b/17, 87a/7, 88a/17, 88b/1, 90b/11, 91a/2, 93a/8, 103a/1, 105b/5, 107a/17, 109b/17, 110a/9, 110a/16, 110b/4, 110b/6, 110b/7, 110b/8, 110b/15, 110b/17, 111a/1, 111a/4, 111a/6, 111a/9, 111a/12, 111a/16, 111b/4, 112a/2, 112a/4, 112b/6, 112b/8, 112b/10, 113a/6, 113a/10, 116a/5, 116a/12, 117b/1, 118a/3, 118b/4, 119b/10, 119b/15, 120b/4, 120b/16, 121a/3, 121a/5, 122a/7, 122b/16, 132a/7, 137a/7, mes'ele-i mezkūrda 111b/16, mes'ele-i mezkūrede 120b/6, mes'ele-i rābi'de 120b/14, mes'ele-i sâbıkada 139b/1, mes'ele-i sâbi'ada 120b/15, mes'ele-i sâdisede 126b/10, mes'ele-i şālisede 132b/15, mes'elemizde 85a/14, mes'elesinde 112a/17, 114a/8, 115b/9, 139a/14, mes'eleteynde 137b/1, meyyitde 136a/11, meyyit-i şālisede 120b/14, mişāl-i mezkūrda 119a/10, 119a/12, mişālımızde 98a/10, 99b/1, 99b/3, mişlinde 120a/17, muḳābelesinde 96a/3, 96a/4, 97a/13, 97a/14, 97a/15, 97b/1, 97b/2, 97b/12, 97b/15, 98a/1, murād eyledüğümde 82b/16, münāsaḩada 120b/9, nazar étdigimizde 103a/13, 103b/5, 128a/3, ne miḩdār olduĒında 139b/9, nisbetinde 90a/9, onda 100b/4, öñinde 96a/3, 96a/5, rivāyetde 132b/17, 133a/8, 133a/10, 138a/9, 139b/10, rivāyetinde 138a/13, sâdisde 120b/14, şafflarında 128b/12, 129a/9, sekizde 100b/2, senesinde 83a/1, sınıf-ı rābi'ada 131b/5, 132b/2, sınıf-ı şālisede 129b/4, sınıf-ı şāñide 128a/15, şüretde 95a/15, 96a/1, 96b/16, 100a/10, 106a/5, 107b/13, 108a/8, 108a/14, 108b/13, 109a/8, 109a/14, 124b/1, 124b/4, 124b/5, 124b/9, 128b/3, 131a/6, 131b/17, 132b/4, 132b/13, 132b/16, 133a/7, 133a/9, 133a/10, 136a/12, 136b/3, 136b/9, 136b/12, şüretinde 92b/3, 92b/5, 102a/14, 102b/1, 105a/14, 106b/17, şüretlerde 131b/8, 131b/12, 132b/9, 83b/17, südüde 142a/15, ta'bīrātda 83a/15, taḩtında 97b/1, taḩsīm étdigimizde 97b/17, tamāmında 138b/1, 138b/4, taşḩīḩde 102a/12, 107a/8, 110a/2, 113a/2, 137a/15, 138b/7, 140a/8, taşḩīḩ-i mes'elede 122a/9, terekede 107a/10, tezkiye-i şadedinde 141a/17, toḩuzda 100b/3, uḩrāda 138a/11, 'uṣūbetde 136a/15, uṣūlde 127b/3, 127b/13, 130a/9, 134a/4, üçde 100a/13, ünūsetde 124b/5, 129a/11, üzerinde 97b/16, yakında 116a/11, yédide 100b/1, yedinde 121b/12, 122a/17, 122b/4, 122b/6, 122b/10, 122b/14, 141a/16, yérde 86a/14, 87b/4, 88b/14, 88b/15, 90b/15, 90b/16, 91a/11, 91a/12, 113b/7, 113b/8, 114b/17, 112a/14, ḩāhirü'l rivāyetde 133a/1, zamānda 116a/6, 136b/2, zammında 109b/15, 136b/12, ḩātında 92a/9, 110a/8, 133a/4, 133a/5

+dAn Ayrılma hâli eki

‘adedden 92b/8, 92b/7, 93b/13, ‘aded-i uşûlden 135a/1, âfetlerinden 141b/5, aḥaddan 85a/3, aḥavâtdan 89b/14, 130a/6, aḳallıdan 136b/13, aḳallından 138b/12, aḳall-i ‘adedden 102a/11, aḳçeden 97a/9, 97b/9, 98a/5, altıdan 84b/8, 84b/9, 85b/11, 86a/2, 86b/3, 87a/9, 87b/10, 88b/2, 89a/3, 92b/15, , 93b/13, 93b/17, 102a/15, 102b/3, 102b/17, 103a/9, 105b/6, 106b/9, 107b/1, 108b/1, 110a/1, 111a/2, 111a/5, 111a/8, 112a/7, 118a/3, 118a/12, 118b/5, 118b/1, 119b/16, 122a/7, 134a/1, 134a/14, 136b/5, 140b/12, 140b/2, altmışdan 86b/2, 86b/4, 125b/14, altundan 106b/4, 108a/17, 109a/17, 141b/16, 142a/1, 142a/5, 142a/6, 142a/8, 142a/16, ‘ammâtdan 107a/5, ‘ammeden 132b/15, ‘ammından 138b/3, ‘ammiden 106b/5, 132b/10, 132b/13, 132b/14, anadan 120a/1, 131b/1, aşḥâb-ı ferâ’izden 110a/13, aşldan 126b/11, 127a/3, 127b/12, aşl-ı mes’eleden 85a/9, 85a/11, 85b/2, 85b/3, 85b/5, 85b/8, 85b/10, 85b/12, 86a/8, 86a/10, 86a/11, 86b/5, 86b/7, 86b/9, 86b/11, 86b/13, 86b/14, 86b/17, 87a/2, 87a/15, 87a/16, 87b/1, 87b/13, 87b/14, 87b/17, 88a/2, 88a/4, 88a/6, 88a/9, 88a/11, 88b/8, 88b/10, 88b/11, 89a/5, 89a/6, 89a/9, 89a/11, 89a/13, 89a/15, 89a/17, 89b/2, 91a/7, 91a/9, 91b/3, 91b/4, 91b/6, 91b/7, 91b/9, 91b/12, 93a/12, 104b/9, 104b/10, 104b/14, 104b/17, 105a/3, 105a/6, 105a/9, 105a/11, 106b/6, 106b/11, 106b/12, 106b/15, 107a/1, 113b/10, 113b/14, 114a/2, 116b/12, 116b/17, 117b/10, 119a/2, 123a/8, 125b/15, 125b/16, 125b/17, 126a/1, 127a/12, 131a/1, 131a/2, 132a/10, 132a/12, 134a/12, 134a/15, 134b/16, 135a/13, ‘aşerdendür 93a/5, ba‘îd olandan 132b/5, babasından 128b/1, 128b/2, 128b/6, 138b/3, 139b/2, benâtdan 125a/9, beşden 103a/5, beşden 93b/5, 94a/10, 94a/10, 112a/8, 112b/13, 114b/3, 114b/6, 116a/17, 118a/14, 137a/12, beynlerinden 110a/8, biñ dört yüz kırkıdan 115a/6, birden 90a/2, 93a/17, 93b/4, bundan 85a/16, 86a/12, 86b/2, 87b/2, 87b/9, 88b/13, 89a/2, 91a/10, 91a/17, 93a/17, 97a/12, 99a/17, 99b/9, 106a/17, 107a/6, 121b/7, 122a/5, 122b/14, 122b/17, 128a/8, 131a/2, 132a/13, 133a/15, 133b/1, 133b/15, 134a/11, 134a/13, 134b/14, 135a/7, 135b/4, 135b/9, 135b/17, 136a/7, 137a/14, 138a/17, 138b/12, 139b/15, 140a/6, 140b/1, 140b/11, 142a/11, 142a/19, bunlardan 131a/12, 131a/15, 142a/18, buyurdıklarından 115b/15, cānibinden 131b/10, 131b/15, 132b/6, 132b/7, 135b/17, 136a/6, ceddâtdan 107a/4, cihetden 92a/13, 128a/17, 131b/13, cihet-i vāḥideden 92a/6, cihetinden 128b/1, 129a/12, 129a/13, 131b/14, 132b/11, 132b/12, 133a/12, cinsden 111a/2, cins-

i vāḥidden 85a/2, 110a/17, 110b/7, 110b/9, 110b/16, 111a/13, 111b/3, 111b/5, 111b/8, 112a/2, 112a/3, 112b/9, 112b/10, 112b/11, 113a/7, 113a/13, 114a/17, 121a/4, 121a/5, 121a/6, cümleden 83a/10, 99a/3, 99a/3, 99a/5, 99a/6, 99a/8, 99a/9, 99a/10, 99a/13, darbdan 104b/16, 105a/4, 105b/3, 105b/16, dörtten 85a/4, 85a/17, 89a/3, 97a/16, 97b/3, 104a/12, 105b/715, 111a/6, 111a/8, 111b/7, 112a/6, 112b/12, 113a/15, 113b/12, 117a/13, 117b/9, 119b/15, 121a/7, 121a/8, 121b/9, 122a/2, 123a/6, 125b/14, 128a/8, 138b/16, ecelden 127b/15, 133a/12, 133b/1, ekderiyyeden 120b/7, farzından 118a/1, fūrū'dan 126b/11, 126b/17, 127a/4, 127b/12, 127b/13, 130b/8, 133b/3, fūrū'ından 130a/11, 130a/12, 130a/14, fūrūz-ı sitteden 92b/7, 92b/10, ğayrından 138b/2, günden 139b/12, ḥacbından 92a/9, ḥamsīninden 87a/3, ḥānesinden 95a/13, 95a/14, 95a/15, 95b/13, 95b/17, 97a/13, 97b/8, ha'ulāiden 84a/7, hevādan 94a/5, ḥıfz'ı edtüğümünden 82b/14, ḥışşeden 141b/12, ḥışşe-i ibnden 136b/12, ḥışşelerinden 140b/14, ḥükmden 141a/15, hünerden 83a/14, icmalden 107a/8, ikiden 84a/5, 84a/12, 84a/15, 85a/17, 89b/5, 89b/9, 89b/14, 92a/13, 110b/10, 110b/17, 116b/10, 117b/3, 117b/8, 117b/9, 118b/12, 122a/14, 122b/17, 123a/6, 'ilm-i ḥisābdan 83a/9, irşden 138b/2, işneynden 92b/9, i'tibār eylediginden 126b/11, kabīleden 140a/2, 140a/2, kabīlesinden 120b/5, kablınden 90a/4, qarındaşdan 106a/1, 140b/10, qarındaşlardan 118a/11, kendüden 92a/12, 92b/8, kırk beşden 91b/1, 102b/15, kırk sekizden 113b/13, kırkıdan 137a/15, kısmetdendir 115b/5, kızdı 127a/3, kızdından 131a/9, kimesneden 82b/17, 116a/5, lafz-ı ferā'izden 83a/13, li-ebeveynden 133a/14, mā-bakīden 118b/2, mā-belağdan 85b/3, 85b/9, 86b/6, 87b/13, 88a/5, 89a/6, 89a/14, 91b/3, 91b/9, 104b/9, 104b/13, 105a/10, 114a/3, 115a/8, 115a/13, 116b/12, 117a/1, 117b/11, 118b/14, 119a/3, 120a/10, 120a/15, 121a/16, 123a/8, 123a/12, 123b/6, 137b/8, maḥrecden 93a/2, mālđan 141a/1, mālından 142a/19, men lā- yüreddü 'aleyhden 111b/16, 112a/12, 112b/5, 113a/1, mes'ele-i ekderiyyede 119b/2, mes'ele-i rābi'adan 92b/8, mes'elesinden 111a/14, 111b/5, 111b/9, 113a/16, 114a/11, 114a/12, 114a/13, 114b/4, 121a/9, 121b/1, 137b/7, 137b/7, 137b/8, 137b/9, 137b/11, 137a/13, 137a/14, 139a/6, 139a/6, 139a/8, 139a/9, 139a/11, 139a/12, 139a/15, 139a/17, mes'eleteynden 138b/10, meyyitden 138a/17, meyyitlerinden 122b/13, mezāḥim olmadığından 131a/12, muḥallefāt-ı mezkūreden 100a/1, muḳāsemeden 117b/2, 119a/17, mukassemenden 116a/6, muḳkaddemesindendir 100b/7, mūrışden 141b/10, mürtedden 141a/6, müsellemeden 141a/6, mütē'eddibindendir 107a/9, naşībinden 138a/9, naşīblerinden

136a/17, 138a/12, 138a/14, nev'-i evvelden 84b/7, 86a/1, 87a/8, 88b/1, 92b/14, 92b/15, 92b/16, 112a/16, 121b/17, nev'-i vāhıdden 92b/10, vāhıdden 92b/10, nisā'dan 83b/13, on altıdan 122a/1, 122a/14, on beşden 91b/1, 125b/3, 125b/13, on dördten 87b/11, 97a/17, on ikiden 92b/16, 102b/9, 103a/17, 111a/17, 111a/17, 111b/17, 112b/7, 113a/10, 113b/12, 118b/13, 119a/17, 119b/10, 120b/17, 123a/6, 140a/17, on sekizden 133b/9, 134a/1, 134a/14, 140b/7, on yédiden 102a/6, ondan 86b/3, 93a/17, 116b/10, otuz altıdan 115a/6, otuz ikiden 122a/15, otuzdan 102b/6, 135a/16, 135b/4, 135b/11, 135b/13, 136a/1, 136a/3, re'slerinden 110b/2, 117a/13, ricālden 83b/13, rub'ından 89b/3, ru'ūs-ı mevķūfdan 103a/13, şaḫābe-i kirāmdan 116a/4, şaḫābe-i kirāmdan 116a/3, şānīden 92b/8, seb'adan 118a/15, sebebeden 110a/3, 120b/5, seb'ininden 88a/12, sehmden 91b/14, 92a/1, 118a/17, sehmlerinden 85a/3, 110b/17, 113a/14, 114b/1, sekizden 85a/17, 106b/3, 112a/10, 114b/2, selāsedden 139b/1, siḫāmlarından 110b/9, sitteden 92b/9, şüretinden 102b/15, sūdüs-i cemī-i māldan 119a/17, sūdüs-i küllden 117b/2, şülüsden 84a/3, 84a/6, 89b/7, 89b/1392a/14, şülüs-i küllden 116a/7, şülüs-i mā-bakīden 117b/2, taḫsīmden 97b/15, 98b/6, 99b/4, şimdiden 107a/10, taḫsīminden 98a/2, ṭarafdan 126b/8, ṭarafından 128b/12, 128b/13, 129a/10, tāriḫ-i lafz-ı ferā'ızden 83a/13, taḫḫīḫden 106a/8, 109b/13, taḫḫīḫ-i mes'eleden 105b/2, 105b/2, 106a/4, taḫḫīḫinden 106a/7, tefriḫden 97b/5, teḫārücden 109b/11, terekeden 105a/14, 105b/10, 106b/17, 107b/2, 108a/8, 108b/2, 109a/8, 109b/12, terekesinden 139b/16, 142a/19, ṭoḫsandan 135b/12, ṭoḫuzdan 120a/7, 137a/8, ṭoḫuzından 98b/2, uşūlden 133b/4, uşūl-ı seb'adan 103a/6, üçden 90b/11, 91a/3, 91b/1, 110a/2, 110b/4, 111a/3, 111a/6, 111b/8, 113a/16, 120a/7, 132a/7, 133b/8, 133b/17, 134a/4, 134a/7, 134a/14, 134b/8, 135a/6, 135b/11, 140b/12, üçerden 113a/5, vāşıl olmayandan 128b/6, veled-i 'aşabe olduğundan 132a/2, veled-i 'aşabe olduğundan 133a/2, 133b/1, veledinden 129b/9, vereşeden 102a/10, 102a/17, 109b/11, 110a/10, 115b/13, vereşesinden 122a/17, 122b/2, 122b/4, 122b/5, 122b/7, 122b/8, 122b/10, 122b/12, 123b/7, 123b/8, 123b/10, 123b/11, 123b/13, 123b/15, 123b/16, 124a/1, yédiden 120a/8, 139a/1, 120a/8, 139a/1, yédiden 93b/16, 128a/8, yigirmi dördten 89a/3, 92b/17, 93a/9, 98b/10, 104a/12, 114a/14, 138b/16, yigirmi sekizden 127a/11, 128a/8, yigirmi yigirmiden 116b/10, zükürdan 131b/1, 131b/2

+dAş İsimden isim yapma eki

karındaş 110b/2, 110b/14, 116b/1, 117a/12, 117a/15, 119b/13, 129b/12, 130b/8, 131a/13, karındaş oldu 116a/17, karındaş olmuş olur 130b/14, karındaş olsa 116a/7, 116a/9, karındaş olup 130b/10, karındaşa 116b/15, 116b/16, 117a/5, 117a/6, 117b/4, 117b/13, 119a/16, karındaşdan 106a/1, 140b/10, karındaşı 111a/1, 111a/7, 111a/9, 111a/10, 111a/10, 117a/12, 117a/14, 118a/13, 122b/15, 129b/6, 129b/10, 130a/11, 130a/12, 130a/13 130a/14, 130a/10, 131a/14, 131b/3, 131b/3, 133a/13, karındaşın 106a/13, 116b/6, 116b/14, 116b/15, 117a/4, 117a/6, 117b/12, 117b/17, 120a/2, karındaşına 103a/2, 105b/7, 116b/3, 118a/11, 118b/5, 129b/11, 131b/4, 136b/7, 136b/8, 140b/2, karındaşını 102b/17, 105b/5, 111a/4, 111a/10, 111a/12, 113a/10, 116a/16, 117b/3, 118a/3, 119a/15, 119b/9, 119b/15, 131a/14, 136b/4, karındaşının 129b/9, 129b/10, 129b/12, 129b/12, 129b/15, 129b/16, 130a/1, 130a/2, 130a/4, 130a/5, karındaşlar 116a/10, 130a/8, 140b/5, karındaşlara 113a/11, 113a/16, 114a/1, 116b/4, 119a/2, 122b/17, 123a/11, 140b/7, karındaşlardan 118a/11, karındaşları 115b/6, 123a/1, 124a/1, 131a/17, karındaşların 105b/15, 113b/17, 116b/7, 118b/9, 119a/1, 119a/8, 119a/9, 123a/3, 123a/10, 123a/14, 140a/15, karındaşlarına 106a/3, 124a/11, 124a/12, 124a/13, 140b/1, 140b/13, karındaşlarının 124a/7, 124a/8, 124a/9, 124a/10, 129b/3, 129b/4, 130a/3

-dI, -dU Görülen geçmiş zaman eki

aldı 107b/12, altı altun oldu 109b/11, altmış oldu 125b/12, 'avl eyledi 102b/9, 103a/1, 119b/11, 119b/17, bākī kaldı 85b/1, 86a/4, 86b/4, 87b/11, 88b/4, 89a/4, 91b/2, 99b/11, 110b/5, 111b/1, 111b/7, 112a/6, 112b/7, 112b/8, 112b/12, 113a/11, 113a/17, 113b/13, 115a/6, 116b/11, 117a/11, 118a/4, 118a/6, 118b/13, 120a/8, 121a/2, 123a/7, 125b/14, 134a/15, bākī kalmadı 117a/16, bēş biñ kırk oldu 104b/7, bēş oldu 91a/1, 137b/14, biñ dört yüz kırk oldu 115a/5, dört kız oldu 128a/4, evvelī oldu 133a/5, fevt oldu 84b/4, 85b/14, 87a/4, 88a/13, 91a/2, 93a/7, 102b/8, 104a/11, 105b/4, 125a/9, 140b/1, gétđi 136a/7, hāşıl oldu 85a/16, 86b/3, 87b/10, 89a/2, 91a/17, 113b/12, 115a/5, 116b/9, 117b/8, 118b/12, 120a/7, 122a/14, 123a/5, 125b/13, 128a/7, 133b/17, 134a/13, 135b/11, hüküm oldu 128b/13, icrā' olundu 119a/12, idhāl olundu 117a/16, kaldı 91a/4, 112a/1, 114a/16, 114b/4, 117b/9, karındaş oldu 116a/17, mevķūf kılındı 140b/11, kırk

iki oldu 94a/1, kırk oldu 114b/6, 137b/4, kıyās eyledi 133a/3, kodı 102b/17, 125a/10, 140a/11, lāzım oldu 133b/5, ma'lūm oldu 96b/13, 107a/10, mevķūf kılındı 140b/11, mevķūf kılındı 140b/11, oldu altı 85b/4, oldu altı yüz otuz 104b/12, oldu kırk beş 91a/17, oldu kırk iki 87b/16, oldu on 86a/17, oldu on altı 123b/9, oldu on beş 91a/15, oldu on iki 89a/8, 104a/3, 118b/11, 120a/13, 123b/16, 128a/11, 134b/16, oldu on sekiz 103a/14, 123b/17, oldu otuz 91b/5, oldu otuz altı 115a/3, 126a/1, oldu sekiz 85a/16, 89a/12, 116b/13, 123b/8, oldu seksan dört 87b/9, oldu yigirmi 116b/9, oldu yigirmi dört 125b/17, oldu yigirmi sekiz 128a/7, oldu yigirmi yédi 120a/6, oldu yüz kırk dört 103b/7, oldu yüz yigirmi sekiz 123b/3, on altı oldu 121a/13, 121b/7, 122a/3, on beş oldu 125b/2, 136a/2, 136a/3, on dörder oldu 135b/17, on iki kız oldu 125b/11, on iki kız olu 125b/11, on iki oldu 113b/10, 115a/2, 140a/17, on oldu 116b/2, 116b/15, 135a/15, 137b/9, on sekiz oldu 118a/5, 134a/3, 137b/10, 140b/6, on üç oldu 137b/15, otuz altı oldu 104a/5, 139a/13, 139a/15, 140b/9, otuz iki oldu 122b/14, 139a/12, 139a/16, otuz oldu 86b/8, 104b/4, 135a/16, sehm oldu 136a/5, sekiz oldu 123b/11, 137b/10, 137b/14, takrīr olundu, 139b/1, takṣīr olundu 136b/3, taṣḥīḥ olundu 112a/10, terk eyledi 84b/6, 85b/16, 87a/6, 88a/16, 93a/8, 138b/16, terk étmiş oldu 84b/6, 85b/17, 87a/7, 88a/17, 91a/2, 127b/14, terk olundu 126b/8, toḵsan oldu 135b/10, 136a/7, toḵuz oldu 120a/11, 122b/14, 124a/2, 131a/2, 132a/16, 137b/13, var idi 136a/3, yédi altun oldu 106b/15, 109b/3, yédi oldu 114b/12, yigirmi dört oldu 123b/14, 139a/9, yigirmi sekiz oldu 114b/11, 127a/15, 128a/14, yigirmi yédi oldu 139a/10, yüz seksen oldu 115a/9, yüz yigirmi sekiz oldu 124a/3, zıkr olunmadı 133b/1

-dI-k, -dU-k Çokluk 1. şahıs görülen geçmiş zaman eki

aḥz eyledik 95b/13, baṣṭ étдик 128a/4, bildik 85a/17, 86b/3, 86b/4, 87b/10, 87b/11, 89a/3, 91b/1, 113b/12, 113b/13, 115a/5, 115a/6, 116b/10, 117b/8, 117b/9, 118b/12, 120a/7, 120a/8, 122a/14, 123a/6, 125b/13, 125b/14, 128a/8, 133b/17, 134a/1, 134a/14, 135b/11, 135a/12, böldük 95b/12, 112a/1, 112b/8, bulduḵ 95b/6, 111b/10, 112a/8, 112b/14, 122a/12, 123b/1, 128a/3, ḍarb eyledik 85a/15, 85b/6, 86b/1, 86b/7, 86b/9, 86b/11, 87b/7, 87b/8, 87b/15, 87b/17, 88a/2, 89a/7, 89a/9, 89a/11, 91a/15, 91b/5, 91b/6, 103a/5, 103a/14, 104a/3, 104a/5, 104a/7, 104a/8, 104b/3, 104b/4, 104b/5, 105a/1, 106a/14, 112a/9, 113b/15, 115a/2, 115a/3, 115a/4, 115a/10, 115a/11, 116b/2, 116b/9, 116b/16, 117b/7, 117b/12, 120a/6, 120a/13, 121a/12, 121a/17, 121b/1, 121b/2,

122a/13, 122b/2, 122b/4, 122b/6, 122b/7, 122b/10, 122b/12, 123a/5, 123b/7, 123b/ 9, 123b/10, 123b/12, 123b/13, 123b/15, 123b/16, 124a/2, 125b/12, 125b/16, 126a/1, 128a/11, 131a/3, 132a/16, 134a/16, 135a/15, 135b/10, 136a/2, 137b/9, 137b/11, 137b/14, 140b/6, 140b/9,  arb  tdik 85b/4, 91a/16, 113b/11, 114b/6, 114b/10, 114b/11, 116b/14, 118a/5, 118b/15,137b/13, 139a/3, 139a/8, 139a/12, 139a/13, 139a/15, 139a/16, 140a/17,farz eyledik 91a/1, 95b/11, 95b/12, 106a/5, geldik 85a/6, 86a/5, 87a/11, 88b/5, 91a/5, 93a/11, 110a/4, 110b/11, 112a/13, 113a/2, 113b/2, 114b/12, 116b/4, 117b/4, 118a/7, 118b/6, 121b/3, 121b/11, 122a/9, 122b/17, 132a/8, 140a/13, 140b/3, g rd k 85a/1, 104a/4, k ld k 85a/4, 111b/8, 112a/6, 112a/7, 112b/12, 112b/13, 113a/14, 113a/15, 113a/16, 114b/2, 114b/3, 116a/17, 125b/2, k z k rında  k ld k 116a/17, k z k ld k 125b/11, k z k ld k 125b/2, 125b/11,mes'eleteyn k ld k 111b/6, naz r eyledik 104a/1, 104a/4, naz r  tdik 85a/9, 86a/14, 87a/14, 87b/3, 88b/14, 90b/15, 91a/7, 91a/11, 104b/1, 110b/7, 110b/13, 111b/3, 111b/9, 112a/3, 112a/7, 112a/15, 112b/9, 112b/13, 113a/4, 113b/3, 113b/9, 114b/5, 114b/13, 115a/1, 115a/2, 116b/5, 117b/6, 118a/8, 118b/6, 121a/4, 121a/11, 121b/15, 122a/11, 125b/1, 125b/4, 125b/5, 125b/7, 125a/10, 126a/3, 126a/3, 126a/5, 126a/6, 126a/8, 126a/11, 126a/13, 126a/13, 126a/15, 126a/16, 126b/2, 126b/4, 126b/6, 132a/10, 132a/14, 139a/2, 139a/10, 139a/13, 139a/17, 139a/13, 140b/3, 140b/8, o lan k ld k 126a/4, t 'ife k ld k 125b/4, 126a/2, 126a/11, t 'ife k ld k 126a/2, 126a/10, ta d r  ttik138b/16, 138b/17, 140a/12, 140b/1, tar  eyledik 96b/1, tar  eyledik 96b/1, v rdik 84b/9, 84b/10, 85a/5, 85b/4, 85b/6, 85b/11, 85b/14, 85b/3, 85b/4, 86b/8, 86b/12, 86b/16, 87a/1, 87a/10, 87a/11, 87b/16, 88a/1, 88a/3, 88a/7, 88a/11, 88a/13, 88b/3, 88b/4, 89a/8, 89a/10, 89a/12, 89a/16, 89b/2, 89b/3, 91a/4, 91b/5, 91b/7, 91b/11, 91b/13, 91b/15, 91b/16, 91b/17, 102b/3, 103a/3, 103a/10, 103b/11, 103b/12, 104a/13, 104b/12, 105a/13, 106a/1, 106a/10, 106a/13, 106a/16, 107b/1, 108b/1, 110b/4, 110b/11, 111a/17, 111b/1, 111b/7, 111b/11, 111b/17, 112a/6, 112a/11, 112a/13, 112b/7, 112b/12, 112b/17, 113a/2, 113a/16, 113a/17, 114a/1, 114a/5, 114a/6, 114a/8, 114a/15, 114b/3, 114b/4, 114b/10, 114b/11, 114b/12, 115a/9, 115a/11, 115a/17, 115b/2, 115b/5, 116b/1, 116b/3, 116b/4, 116b/14, 116b/15, 116b/16, 117a/3, 117a/5, 117a/8, 117b/4, 117b/12, 117b/13, 117b/16, 118a/1, 118a/4, 118a/6, 118a/7, 118a/11, 118b/6, 118b/16, 118b/17, 119a/1, 119a/5, 119a/6, 119a/7, 119a/9, 119b/11, 119b/12, 119b/17, 120a/1, 120a/11, 120a/12, 120a/13, 120a/16, 120b/1, 120b/4, 121a/1, 121b/1,

121b/2, 121b/3, 122a/7, 122a/8, 122b/2, 122b/3, 122b/5, 122b/6, 122b/8, 122b/10, 122b/13, 123a/9, 123a/10, 123a/16, 123b/8, 123b/9, 123b/11, 123b/12, 123b/14, 123b/16, 123b/17, 124a/2, 125b/3, 125b/6, 125b/8, 125b/9, 125b/17, 126a/2, 126a/4, 126a/5, 126a/7, 126a/10, 126a/12, 126a/13, 126a/15, 126a/16, 126a/17, 126b/2, 126b/4, 126b/5, 126b/7, 128a/10, 128a/12, 123a/13, 131a/4, 131a/5, 134a/1, 134a/16, 134a/17, 134b/2, 134b/3, 135a/17, 135b/13, 136a/2, 137b/10, 137b/13, 137b/15, 138b/17, 139a/2, 139a/11, 139a/14, 139a/17, 140a/12, 140b/1, 140b/3, 140b/7, yazdık 95b/15, zamm eyledik 120b/3, 137b/10, 137b/12, 137b/15, zamm eyledik 120b/3, 137b/10, 137b/12, 137b/15, zamm étdik 120a/2

-dI-lAr, -dU-lAr Çokluk 3. şahıs Görülen geçmiş zaman eki

buyurdular 116a/2, ihtilâf eylediler 136b/16

-dI-m, -dU-m Teklik 1. şahıs görülen geçmiş zaman eki

tesmiye eyledim 83a/13

-dIk, -dUk Sıfat fiil eki

aşall olduğu 136b/12, bâkî kalmadığına 117a/11, bedâ' olduğu 96a/1, beda' olunduğı 95a/15, bulduğumuz 95b/13, bulunmadığı 136a/12, buyurduklarında 115b/13, buyurduklarından 115b/15, cem' olduklarında 115b/16, efdal olduğuna 118a/2, 118b/3, 119b/8, evvelî olduğu 129b/7, eylediğı 95b/4, 96a/5, farz olduğu 136b/2, fevt olduğuna 142a/16, hıfz étdigimden 82b/14, iki biñ altı yüz kırk altı akçe olduğu 95b/17, iki biñ altı yüz kırk altı akçe olduğu 96a/6, iki olduğu-çün 111a/3, iktisâb eylediğı 141a/4, intikâl eylediğı 136a/13, istikâmet olduğu 121b/16, i'tâ' eylediğini 115b/10, i'tibâr eylediğı 126b/10, 127b/17, i'tibâr eylediğı 126b/10, 127b/17, i'tibâr eylediginden 126b/11, i'tibâr olunduğı 126b/13, i'tibâr olunduğına 133b/6, 133b/6, 133b/6, kesb eylediğı 140b/17, kesb eylediğı 140b/17, kesb étdiğı 140b/17, kesr olduğu 107a/10, mâ-belağ miqdâr olduğu 93b/10, mevķûf olduğu 139b/17, mezâhım olmadığından 131a/12, mezkûr olduğu 107a/14, muķaddemâ oldukları 135b/16, murâd eyledigimde 82b/16, mübâyenet olduğu 137b/17, mümkün olduğu 127b/15, müsâvî olduğu 124b/1, 124b/4, 128a/16, 128b/3, nazar étdigimizde 103a/13, 103b/5, 128a/3, ne deger idigini 85b/1, 85b/7, 86b/5, 86b/12, 87b/12, 88a/3, 89a/4, 89a/12, 91b/2, 91b/7, 104b/8, 104b/13,

108a/9, 109a/9, 113b/14, 114a/2, 115a/7, 115a/11, 116b/11, 116b/17, 117b/10, 117b/13, 118b/13, 119a/2, 120a/9, 120a/14, 123a/7, 123a/11, 125b/15, ne miqdār olduğu 97a/1, 97a/6, ne miqdār olduğunda 139b/9, ne miqdār olduğunu 94b/10, 95a/3, 95a/9, nisbet olmadığı 120b/4, taḫsīm étdigimizde 97b/17, taḫsīm olunduğı 107a/9, tarḥ olunmadığı 96b/16, taṣavvur olmadığı 133b/1, terk eylediğı 110b/3, 111a/9, 111a/11, 111a/12, 111b/13, 130a/2, 130a/3, 138b/1, 138b/4, tesāwī olmadığı 100a/10, toğduğı 139b/12, vāriş oldukları 142a/18, vefā étmeydiğı 108a/8, 109a/8, vefāt eylediğı 141b/6, veled-i ‘aṣabe dağı olduğunı-çün 131a/10, veled-i ‘aṣabe olduğundan 133a/2, 133b/1,yédi altun olduğunı 108a/14, 109a/14, zıkr olduğunı 92a/7, ziyāde olmadığı 119b/5

-dİkcA Zarf fiil eki

māni‘ olmadıkca 119b/3

-dİkdA, -dUkdA Zarf fiil eki

baş étdikde 127a/5, buldukda 90b/8, cem‘ olduğda 115b/9, cümle étdikde 93b/16, cümle olduğda 97b/5, ḍarb eyledikde 94b/12, 96b/15, 102b/14, 103b/6, 104b/7, 107a/2, 107b/7, 108b/7, 109b/8, 112a/12, 112b/3, 112b/15, 113a/1, 115a/9, 128a/6, 131a/1, 131a/5, 133b/16, 134a/12, ḍarb étdikde 93b/14, 94a/4, 106a/11, 106b/11, 107b/15, 108b/15, 112b/17, 118b/17, 128a/9, farż étdikde 94a/5, fevt olduğda 103b/9, 105a/16, fevt olduğda 90b/2, geçdikde 139b/14, geldikde 137b/13, kısmet eyledikde 108a/16, 109a/16, kısmet eyledikde 108a/16, 109a/16, maḥrec-i vefā étmeydikde 93a/1, murād olduğda 97a/10, nazar olduğda 105b/9, 106b/1, 134a/11, 134b/14, 135a/15, 135b/9, nisbet olduğda 135a/12, taḫsīm eyledikde 98a/4, 105b/11, 105b/17, 106a/15, 106b/13, 107b/8, 108a/2, 108b/8, 109a/2, 109b/2, 109b/7, 109b/10, taḫsīm eyledikde 98a/5, 105b/11, 105b/17, 106a/15, 106b/13, 107b/8, 108a/2, 108b/8, 109a/2, 109b/2, 109b/7, 109b/10, taḫsīm étdikde 97b/13, 105b/13, 106a/9, 106a/12, taḫsīm olduğda 99b/2, 107a/4, 126b/12, tarḥ eyledikde 96a/8, 99b/8, 99b/11, tarḥ eyledikde 119b/15, tarḥ olduğda 96b/9, 97a/3, 97a/7, 99a/16, terk eyledikde 119b/15, terk étdikde 90b/11, 105b/5, 106b/3, 107a/16, 109b/15, 110b/4, 111a/1, 111a/5, 111a/7, 111a/15, 112b/6, 114a/14, 116a/16, 117b/3, 118a/3, 118b/4, 119b/10, 120b/16, 121b/8, 122a/7, 122b/16, vaż‘ olduğda 92b/3, 92b/3, 92b/4, 92b/5, zamm étdikde 94a/1, 107b/5, 108b/5, zamm olduğda 107b/16, 108b/16

-dİkdAn, -dUkdAn Zarf fiil eki

aldıktan 89b/16, 116a/13, 117b/1, altı olduktan 129b/1, çıktıktan 97a/17, farz olunduktan 93b/6, 94a/8, hâşıl olduktan 95a/10, ihrâc étdikden 97a/14, 97b/3, iktisâb-ı māl étdikden 90b/10, işâbet étdükden 141b/11, kısmet eyledikden 104b/15, kısmet olunduktan 90b/12, 105a/3, ma'lûm olduktan 100a/4, münferid olduktan 131a/12, nazar étdikde 97b/11, 106a/6, 123a/17, nısf altun olduktan 107b/5, on sekiz olduktan 94b/17, tahrîr eyledikden 83a/2, tarh olunduktan 96b/13, 100a/6, taşhîh olduktan 109b/13, tefrîk olunduktan 97a/10, tokuz olduktan 94a/8, yazdıktan 95b/2, 95b/10, 95b/16, 99a/14, 99b/7, yétmiş bés olduktan 106a/8

+dİr, +dUr Bildirme eki

‘adem-i te‘addud olmağdır 124b/14, aḥaddır 137a/14, aḥaḳğdır 132b/10, altıdır 83b/11, ‘amel-i kısmetdir 86a/5, 87a/11, 88b/5, 91a/5, 93a/11, 110a/4, 116b/4, 117b/4, 118a/7, 118b/6, 120a/2, 121b/11, 122a/8, 122b/17, 132a/8, 140a/13, 140b/3, ‘amel-i taşhîhdir 86b/2, 87b/9, 89a/2, ‘aşabe olmağdır 119b/1, ‘aşerdendir 93a/5, ‘aşerdir 100b/5, babanındır 93a/10, ba‘iddir 138a/17, berāberdir 84a/5, bésdir 112b/3, 137b/2, bintdir 119b/3, bintîn kılınmağdır 125a/5, böyledir 94a/2, 94a/13, 94b/5, budur 93a/1, 93a/3, 96a/9, 97b/7, 116a/3, 141b/8, cededir 116a/6, degildir 92a/6, 92a/12, 93b/5, 97b/7, 99a/17, 142a/2, dördür 83b/9, 100a/8, efdaldır 117a/10, 119b/1, ehlidir 141a/9, evlâdır 132b/14, evleviyyetdir 131a/13, evvelîdir 124b/3, 128a/17, 128b/2, 128b/5, 128b/6, 129b/9, 131b/1, fi’l-aḳrebdır 92a/8, gâ’ibdir 139b/6, gerekdir 119b/13, gibidir 84a/2, 93a/7, 115b/7, 115b/8, 119b/4, 133a/6, göbeğedir 138b/7, ḥâcet olmamağdır 121b/17, ḥâric olmağdır 109b/12, ḥayydir 139b/7, ḥükmidir 141a/10, 141a/13, ibn-i vâḥid kılınmağdır 125a/3, ibn-i vâḥid kılınmağdır 125a/3, ibtidâ’ olunmağdır 97b/9, idḥâl olunmağdır 116a/11, iḥtişâr olunmağdır 125a/4, isnâ‘aşerdir 93a/4, i‘tâ’ eylemekdir 85b/3, 85b/9, 86b/6, 86b/14, 89a/6, 89a/14, 91b/9, i‘tâ’ étmekdir 88a/5, 113b/15, 114a/3, 115a/8, 115a/13, 116b/12, 117a/1, 117b/11, 117b/15, 118b/14, 119a/4, 120a/15, 123a/8, 123a/12, i‘tâ’ olunmağdır 105a/10, i‘tâ’dır 139b/1, kâ’ide-i tefrîkdir 97a/9, kāmiledir 138a/5, ḳarîbdır 138a/17, ḳavā’iddir 83a/9, kılınmağdır 115b/6, ḳışmdır 90a/8, 110a/14, ḳızdır 84a/7, ḳızınındır 93a/11, maḥcûbdur 92a/5, 92a/13, maḥlûṭ olmağdır 123b/2, maḥrecidir 92b/13, 92b/14, 123b/4, maḥrûm

olmağdır 84a/8, 92a/2, maḥşūşdur 92a/1, ma'lūmdur 136b/13, ma'ne'l- 'uşūbetdir 136a/13, mebnādır 92a/3, mebnīdir 116a/4, 124b/16, men lā-yüreddü 'aleyhlerdir 110a/13, men'dir 139b/3, menzilesinedir 121b/11, 121b/12, meşābe olandır 92b/8, mes'ele-i rābi'dir 124a/16, meşkükdur 136b/13, mevķūfū'l-ḥükmdür 138b/16, mezkürdur 141b/4, muḥtalif olmağdır 133a/6, muḳaddemātıdır 93a/16, muḳaddemdir 100a/8, muḳḳaddemesindendir 100b/7, muvāfaḳat-ı bi'l-'aşeredir 100b/4, muvāfaḳat-ı bi'l-ḥamsedir 100a/16, muvāfaḳat-ı bi's seb'adır 100b/1, muvāfaḳat-ı bi's şülüsüdür 100a/13, muvāfaḳat-ı bi's-südüsdür 100a/116, muvāfaḳat-ı bi't- tūs'dür 100b/3, mübāyenetdir 86a/7, 86a/13, 87a/14, 87b/3, 88b/7, 88b/14, 90b/15, 91a/7, 91a/11, 93a/12, 102a/14, 103a/7, 105a/15, 106b/1, 110a/5, 111b/10, 112a/8, 112a/15, 112b/14, 113a/4, 113b/1, 113b/3, 113b/1, 113b/3, 116b/5, 117b/5, 118a/8, 120a/3, 121a/11, 121b/4, 121b/14, 122a/11, 123a/2, 123a/17, 132a/10, 140a/14, 140b/4, mübeyyendir 127b/4, mümkündür 126b/8, münferid olmağdır 131b/11, müntesiblerdir 124a/5, 124a/7, 124a/11, 124a/14, müsāvīdir 110a/15, müsāvī olmağdır 131b/6, neferdir 83b/13, 84a/6, müsteḥaḳḳ olmağdır 131a/12, müte'addid olmağdır 127b/2, müte'eddibindendir 107a/9, naḳlidir 138a/11, naşībdır 131b/13, naşībidir 105a/4, 124b/13, 128a/10, 128a/12, 128a/13, 128b/8, 130b/7, 130b/9, 130b/14, 130b/15, 133b/2, nesebdır 83b/7, nev'dır 83b/11, 90a/7, 92b/1, oğlnadır 132b/5, ötürüdür 120b/6, rub'dur 137a/14, sāḳıtlardır 90a/4, sebebdır 83b/8, sebebiyledir 110a/13, sehmdır 136a/5, sekizdir 94b/11, şelāşedir 85b/11, senedir 138a/5, 138a/6, 139b/12, 139b/13, şınıfdır 124a/4, sittedir 93a/4, şüretdir 98b/8, 107a/10, 128a/16, 137b/17, şüret-i uḥrādır 98a/6, südüsdür 83b/17, südüsidir 142a/9, 142a/12, suḳūtdur 84a/3, 84a/6, 89b/7, 89b/13, şülüsüdür 93a/3, şartdır 128b/13, taḳsīm eylemekdir 106b/8, 106b/17, taḳsīm olunmağdır 124b/17, 125a/2, tarafıdır 99b/9, tarīḳ-i baştır 107a/11, tarīḳidir 105a/8, tarīḳledir 136b/17, tebāyündür 113b/9, 115a/1, 132a/14, tedāḥuldur 100a/11, tercīḥdir 133a/6, tevāfuḳdur 100a/12, tevḫīḳdir 139b/1, toḳsan toḳuz biñ toḳuz yüz altmış ikidir 99b/1, toḳuzdur 83b/5, uḥtū'l-ebdir 90a/16, üçdür 94a/7, 111b/10, üzerinedir 116a/3, 128b/10, üzredir 89b/17, 94a/17, 124a/17, 136b/1, vardır 83b/16, 84a/2, 84a/4, 84a/10, 84a/11, 84a/13, 89a/4, 89b/13, 89b/17, 90a/1, 104b/14, 126b/17, 136b/15, 138a/17, vāriş olmağdır 92a/4, 128b/4, vāşıl olmağdır.128b/11, veledir 136b/1, vücūdıdır 92a/12, yédidir 93a/2, yigirmi dördtür 103b/10, yokdur

90b/1, 90b/4, 140a/7, 141a/9, zāhirdir 136b/12, zevcdir 111b/4, zevcesiniñdir 93a/10, zıddıdır 110a/12

+dİr, +dUr Kuvvetlendirme eki

beyān olunmuşdur 141b/2, gétmişlerdir 115b/17, ihtilāf olmuşdur 139b/10, kıyās olunmuşdur 133a/15, mevķūf kılınmışdır 140b/14, taķdīr olunmamışdır 136a/15, zıkr olunmuşdur 124b/1, 128a/16, 129b/5, 131a/11, 132b/3, 138a/15

-dİr, -dUr Fiilden fiil yapma eki faktitif

nisbet étdirüp 89a/13, 91b/8, 105a/9, 117b/14, 119a/3, 120a/14, 123a/12

+I, +U; +n Yükleme hâli eki

a‘dādı 132a/15, ‘adedi 93b/8, 95a/4, 97a/13, 135a/3, ‘adedlerini 135a/9, aḥadı 137b/1, āḥadı 93b/1, 94a/2, 94a/9, 94a/1, aḥz étmegi 126b/11, aḥallı 139a/7, aḥallını 138a/8, aḥḥeyi 96a/7, 96a/16, 96b/2, 96b/15, 98a/2, 98b/7, 99b/5, 99b/10, 100a/4, altısını 126a/14, 126a/16, 126a/17, 126b/1, 134a/1, 134a/2, 136a/16, 140a/17, 140b/7, altıyı 95b/8, 95b/14, 96a/4, 97b/14, 99b/7, 112a/12, 120a/17, 126b/1, 126b/3, 128a/12, 133b/16, 134a/12, altmış sekizi 107b/7, 108b/7, altını 106a/13, 109b/3, ‘amelini 95b/4, ‘ammesini 103a/9, 104a/11, 109b/15, ‘ammesini 132a/5, ‘ammeyi 135a/5, ‘ammını 103b/10, 106b/3, 106b/8, 107a/16, 139b/4 ‘ammileri 132a/17, 132b/1, ‘ammilerini 103a/17, ‘ammiyi 135a/5, anasını 92a/17, 102b/2, 93a/8, 102b/8, 105b/4, 109b/15, 119b/9, 119b/15, 129a/5, 138b/16, 139b/2, 140a/11 aşı 87b/10, 89a/3, 91b/1, 113b/12, 115b/5, 116b/10, 118b/12, 120b/7, 122a/14, 123a/6, 125b/13, 128a/7, 133b/17, 134a/14, 135b/11, aşı-ı mālı 98a/9, ‘aḥerelerini 90b/17, ‘aḥerātı 94a/17, 94b/5, 94b/9, ‘avratını 138b/16, ba‘ zısını 141b/10, babalarını 90b/8, 90b/13, babasını 90b/2, 92b/8, 102a/15, 102b/2, 102b/8, 128b/15, 129a/15, 138b/16, bākī kalanı 110a/1, bākīsini 118a/6, 138b/17, béşı 94a/11, 97b/1, 112b/15, 113a/1, 116b/14, 118a/13, béşini 116b/3, 118a/14, bintini 136b/11, biri 97b/15, 98b/2, 103b/12, 105b/7, 105b/12, 106b/9, 113b/15, 116b/16, 117b/11, 118a/1, 118b/15, 118b/16, 119a/1, 119a/16, 120a/1, 120b/3, 121a/16, 122a/2, 122a/3, 123a/9, 123a/10, 124a/1, 131a/3, 134b/1, 140b/13, birini 94a/5, 94a/15, 94b/3, 94b/8, 94b/13, 95a/16, 95b/6, 95b/13, 96a/2, 97a/17, 102b/3, 103a/10, 103a/14, 110b/10, 111b/7, 112a/6, 112b/12, 113a/16,

113a/17, 114b/3, 114b/4, 116b/3, 117b/4, 118a/3, 118b/5, 118a/14, 119a/15, 121a/7, 121a/8, 121b/9, 122a/8, 127b/13, 131a/1, 140a/12, 140b/2, bu'dı 90a/5, ceddesini 103a/9, 103a/16, 106b/8, 111a/1, 111a/5, 111a/7, 111a/9, 111a/11, 113a/9, 114a/14, 114b/11, 118a/2, 118b/3, cecdi 116a/17, 117a/12, ceddini 103b/10, 104a/11, 107a/16, 110b/3, 116a/16, 117b/3, 118a/2, 118b/3, 119a/15, 119b/9, 119b/15, cem'ini 122b/16, cihātı 127b/2, 127b/8, 127b/13, cümlesini 100a/2, 130a/6, dīnini 141a/10, dīnū'l-islāmı 141a/7, dördi 93b/14, 95b/9, 98a/11, 107b/7, 107b/17, 108b/7, 108b/17, 116b/13, 121a/12, 123b/3, 135a/17, 137b/12, dördini 102b/3, 103a/9, 104a/12, 114a/15, 114b/3, 116b/3, 118a/10, 126a/6, 134a/2, 134b/1, 139a/1, 139a/14, 139a/17, 140b/1, elāse-i emşāli 86b/15, 88a/7, 119a/7, elliği 105b/16, 106a/15, erba'a-ı emşāli 117a/3, şerba'a-ı isbā'ı 127a/6, ez'afı 130b/5, farzını 111a/14, 113a/8, 117b/1, farzlarını 89b/16, 121a/14, 122a/16, 123b/4, 137b/6, 139a/5, ferāiz-i mesā'ilini 102a/12, haqqlarını 85b/3, 85b/9, 86b/6, 87b/13, 89a/6, 91b/4, 91b/9, 113b/15, 114a/3, 115a/8, 115a/13, 116b/12, 117a/1, 117b/11, 117b/15, 118b/14, 119a/3, 120a/10, 120a/15, 123a/8, 125b/16, hamlını 138b/1, hānesini 95b/3, 95b/11, 96a/8, 96b/1, 96b/15, hāşıl-ı darbı 106b/7, hisse-i hunsāyı 137a/15, hisse-i mezkūreyi 141b/11, hisse-i şer'iyelerini 142a/19, ihvesini 140a/11, iki yüz onı 104b/6, iki yüzi 94b/16, ikiği 85a/15, 86a/17, 87b/7, 91b/5, 94a/4, 95b/16, 97a/14, 97b/2, 97b/4, 97b/11, 97b/12, 99b/4, 99b/9, 102b/10, 102b/11, 103b/6, 105b/16, 106a/14, 110a/1, 110b/4, 112a/9, 116b/2, 117a/15, 117b/13, 120a/1, 120a/11, 121b/17, 122a/12, 130a/17, 131a/4, 135a/15, 140b/8, i'tā' eylediğini 115b/10, karīblerini 92a/9, karındaşını 102b/17, 105b/5, 111a/4, 111a/10, 111a/12, 113a/10, 116a/16, 117b/3, 118a/3, 119a/15, 119b/9, 119b/15, 131a/14, 136b/4, kavlı-i mezkūrını 136b/11, kırk sekizi 99a/2, kızını 84b/6, 85b/17, 87a/6, 87a/7, 88a/16, 90b/11, 91a/2, 93a/8, 102a/15, 102b/2, 102b/8, 103a/9, 103b/10, 104a/11, 106b/8, 107a/16, 110b/3, 111a/15, 111b/12, 112b/6, 114a/14, 118b/3, 119b/9, 125a/10, 130a/5, 131a/9, 133b/7, 133b/8, 138b/15, kızları 125b/4, 126a/2, 126a/10, 126a/17, 126b/4, kızlarını 130a/3, kitabı 82b/13, kuşūr-ı dāmeni 83a/15, küllini 134a/12, küllisini 130a/2, 132b/6, 132b/7, 132b/7, 132b/17, 133a/1, 138a/1, mā-belağı 85a/17, 89a/3, 94b/2, 113b/13, 115a/6, 116b/10, 118b/12, 120a/8, 122a/14, 123a/6, 125b/14, 128a/8, 134a/1, 134a/14, 135b/12, 138a/1, maḍrūbı 85a/17, 86b/3, 86b/3, 87b/10, 89a/3, 91b/1, 113b/12, 115a/6, 116b/10, 117b/8, 118b/12, 120a/7, 122a/14, 123a/6, 125b/13, 128a/8, 134a/1, 134a/14, 135b/11, māl-ı mefkūdı 140a/6, mālını 141b/7,

ma'nâyı 133a/6, māni'i 141a/9, meblağı 106b/16, mer'eyi 138b/4, mes'elelerini 113a/7, 113a/15, mes'elemizi 110b/9, mes'elesini 111b/8, 112a/5, 112a/6, 112b/12, 112b/13, 113a/13, 113a/14, 113a/15, 114b/1, 114b/3, 114b/5, mes'eleyi 84b/9, 87a/9, 88b/2, 110b/10, 111a/17, 111b/6, 111b/11, 112a/5, 112b/11, 116a/17, 117b/8, 118a/5, 119a/15, 125b/2, 133a/2, mi'âtı 94b/14, 95a/2, mişlini 117b/16, 117b/16, muvâfaqat-ı 'aşereti 90b/16, naşîbini 106a/17, 136b/11, 140b/12, ne deger idigini 85b/1, 85b/7, 86b/5, 86b/12, 87b/12, 88a/3, 89a/4, 89a/12, 91b/2, 91b/7, 104b/8, 104b/13, 108a/9, 109a/9, 113b/14, 114a/2, 115a/7, 115a/11, 116b/11, 116b/17, 117b/10, 117b/13, 118b/13, 119a/2, 120a/9, 120a/14, 123a/7, 123a/11, 125b/15, nefsinin 127b/7, nesneyi 138b/15, nişf-ı âharı 129b/16, 130b/9, 130b/13, 136b/8, nişfini 95a/17, 95b/1, 104a/3, 115a/2, 116a/12, 120a/1, 137a/1, 140a/16, on altısını 114a/15, 135b/1, 135b/15, 139a/1, on altıyı 93b/14, 98a/13, on beşi 91a/16, 109b/6, on dördü 87b/7, on ikisini 126a/4, 126a/16, on ikiyi 99a/1, 103b/6, 113b/10, on sekizini 126a/9, 126a/10, on üçü 98a/2, otuzı 86b/8, onı 86b/1, 135a/16, otuz altıyı 115a/4, otuz beşi 108a/16, 109a/16, otuz ikiyi 108a/1, 109a/1, re'slerini 117b/7, 120a/6, 140b/6, rub'ı 92b/6, rub'ını 130a/16, sehmlerini 106b/11, 107a/2, sekizi 94b/12, 99b/11, 102b/11, 137b/15, sekizini 126a/6, 135b/16, şıfatını 127a/2, sihāmını 105b/8, 106b/16, sūdüsüdür 142a/9, 142a/12, sūdüsünü 118a/12, süflâsını 88a/15, şülüşânını 119a/16, 127b/10, şülüş-i isbâ'ı 127a/6, şülüşünü 104a/4, 104a/6, 115b/1, 118a/4, 124b/11, 125b/12, 127/10, şülüşünü 104a/4, 104a/6, 115b/1, 118a/4, 124b/11, 125b/12, 127/10, takrîrlerini 83a/2, tarafını 98a/9, 99b/12, te'lîf-i mezkûr 83a/3, terekeyi 106a/5, toksan altıyı 99a/5, toksan ikiyi 99a/11, toktuz biñi 94a/14, toktuz yüzi 94b/16, toktuzı 94a/15, 109b/9, 120a/16, 139a/3, toktuzını 125b/3, tûs'ini 115b/2, ulûfî 95a/8, 'ulyâsını 84b/5, 85b/15, 87a/4, 87a/5, 88a/14, 88a/15, uşûl-ı hamse-i sâbıkayı 126b/10, üçü 85b/4, 86b/7, 89a/7, 91a/15, 94a/7, 94b/6, 105b/7, 105b/10, 106a/7, 110a/1, 118b/17, 120a/10, 121b/2, 126b/6, üçinden 135a/1, üçünü 85a/5, 104a/12, 111a/12, 118a/5, 118b/5, 121a/9, 125b/5, 125b/6, 126a/14, 131a/5, 138b/17, 139a/1, 139a/11, 140a/12, 140b/2, 140b/7, vasaatını 87a/6, 88a/14, 88a/15, yedi biñi 94b/11, yedmiş beşi 105b/11, 106a/8, yediği 93b/15, 94b/2, 95a/5, 95a/10, 115a/11, yigirmi dördü 99a/2, 99a/3, 99a/5, 99a/6, 99a/9, 99a/10, 99a/16, 99b/6, yigirmi sekizi 106b/12, 115a/9, yigirmiyi 137b/3, yigirmi biri 109b/2, yüz altmış sekizi 99a/9, yüz kırk dördü 99a/8, yüz sekseni 104a/7, yüz toktan ikiyi 99a/11, 99a/12, 99a/13, yüz yigirmi dördü 99a/7, yüz yigirmiyi 99a/6, 99a/8,

zevcesini 93a/8, 103a/16, 103b/9, 106b/2, 113a/9, 114a/14, 119a/14, zevcini 105b/4, 109b/14, 111a/15, 111b/12, 112b/6, 117b/3, 119b/9, 119b/14, 139b/2, 140a/11, zükürü 128a/1

+I, +U; +sI, +sU Teklik 3. şahıs iyelik eki

‘adedi 98a/16, 127a/2, 130a/9, 130b/13, 133b/2, 134a/5, 134a/8, 134a/9, 135a/4, aḥadı 138b/10, āḥarı 128b/3, 130a/4, nısf-ı āḥarı 127a/9, 128a/12, 130a/4, aḥkāmı 132a/17, aḥvāl /4, aḥallı 136a/17, 139a/10, 139a/14, 139a/17, aḥallında 138b/1, 138b/4, aḥallından 138b/12, aḥallını 138a/8, aḥall olduğu 136b/12, iki biñ altı yüz kırk altı aḥçe olduğu 95b/17, iki biñ altı yüz kırk altı aḥçe olduğu 96a/6, aḥrāmı 139b/11, ‘aksi 107a/8, altına 96a/3, 97a/15, 98a/12, 115b/16, altında 97a/13, altısı 125b/3, 128a/14, 140b/10, altısını 126a/14, 126a/16, 126a/17, 126b/1, 134a/1, 134a/2, 136a/16, 140a/17, 140b/7, altunı 141b/14, 142a/6, yédi altun olduğu 108a/14, 109a/14, ‘ammı 131b/6, 132a/4, ‘ammına 139b/4 ‘ammından 138b/3, ‘ammını 103b/10, 106b/3, 106b/8, 107a/16, 139b/4, a‘māmı 90a/13, 136a/12, a‘māmına 136a/13, ‘amelini 95b/4, ‘ammesi 131b/7, 131b/16, 131b/17, 132a/2, 132b/8, 132b/9, 132b/16, 133a/7, 133b/7, 134a/2, 134b/4 , ‘ammesine 131b/9, 132a/5, ‘ammesini 132a/5, ‘ammesiniñ 132b/3, 132b/4, 132b/5, 132b/8, 133b/9, 133b/10, 135b/12, ‘ammesiyle 131b/11, 131b/13, ‘ammilerine 103b/1, 104a/13, ‘ammilerini 103a/17, ‘ammesini 103a/9, 104a/11, 109b/15, anası 90a/1, 90a/2, 90a/3, 90a/4, 92a/16, 120b/16, 121a/1, 121a/9, 121b/1, 121b/2, 121b/8, 121b/10, 122a/1, 129a/14, 129a/16, 132b/7, 134b/2, 138b/3, anasına 102b/10, 105b/7, 106a/2, 128b/9, 128b/16, 129b/1, 129b/2, anasını 92a/17, 102b/2, 93a/8, 102b/8, 105b/4, 109b/15, 119b/9, 119b/15, 129a/5, 138b/16, 139b/2, 140a/11, anasınıñ 120a/11, 124a/12, 128a/17, 128b/1, 128b/2, 128b/6, 128b/8, 128b/9, 128b/15, 128b/16, 129a/5, 129a/6, 129a/7, 129a/14, 131a/17, 133a/13, 133a/14, 136a/9, 136a/10, 139a/11, anasıyla 128b/15, veled-i ‘aşabe olduğundan 132a/2, ‘aşereti 90b/16, ‘aşeri 90b/17, 91a/1, 94a/4, 94b/2, 94b/6, 94b/11, atasına 129a/7, avline 102b/7, vefk-ı ‘avline 102b/7, ‘avratını 138b/16, ayağı 138b/6, ba‘ zısı 130a/3, ba‘ zısına 84b/8, 87a/8, 88b/1, 93a/15, 93a/16, 92b/17, 120b/17, 141b/8, ba‘ zısını 141b/10, babası, 90b/6, 121b/8, 121b/10, 121b/17, 128a/17, 128b/2, 128b/6, 129a/5, 129a/16, 132b/6, 132b/11, 134b/1, 138a/14, 142a/9, 142a/13, 142a/14, babası-çün 90b/4, babasına 102b/11, 128b/8, 128b/9, 128b/10, 129a/7, 129a/17, 129b/1, 129b/3, babasından

128b/1, 128b/2, 128b/6, 138b/3, 139b/2, babasını 90b/2, 92b/8, 102a/15, 102b/2, 102b/8, 128b/15, 129a/15, 138b/16, babasınıñ 90b/3, 90b/6, 124a/11, 128b/1, 128b/1, 128b/2, 128b/6, 128b/15, 128b/15, 129a/14, 129b/16, 129a/5, 129a/14, 129a/15, 131a/13, 131a/14, 131a/16, 131b/3, 132b/1, 133a/13, 136a/10, 136a/12, babasınıñdır 93a/10, bākisi 96a/8, 99b/6, 103a/17, 107b/1, 110a/9, 110b/5, 111b/1, 111b/7, 111b/9, 111b/9, 118a/4, 142a/3, 142a/10, bākisini 118a/6, 138b/17, başı 138b/6, bedā' olduğu 96a/1, beşini 116b/3, 118a/14, beş yüzi 94a/10, beyni 123a/17, beyninde 83a/10, 85a/8, 85a/12, 86a/7, 86a/13, 86a/15, 86a/15, 87a/13, 87b/2, 87b/4, 87b/5, 88b/7, 88b/12, 88b/13, 88b/15, 88b/16, 90b/14, 90b/16, 91a/5, 91a/10, 91a/13, 91a/13, 93a/11, 100a/9, 100b/5, 102a/13, 102b/5, 102b/13, 103a/4, 103a/6, 103a/11, 103a/12, 103b/2, 103b/3, 103b/14, 103b/16, 104a/1, 104a/2, 104a/6, 104a/15, 104a/16, 104b/1, 104b/2, 104b/5, 105a/15, 105b/1, 106a/6, 106a/17, 106b/10, 107a/1, 107b/7, 107b/16, 108a/10, 108a/14, 108b/6, 108b/16, 109a/10, 109a/14, 109b/5, 109b/16, 110a/5, 110b/12, 111a/14, 111b/9, 112a/8, 112b/1, 112b/14, 113a/7, 113a/8, 113b/2, 113b/5, 113b/6, 113b/8, 113b/9, 114b/13, 114b/14, 114b/15, 114b/16, 114b/17, 114b/13, 114b/14, 114b/15, 114b/16, 114b/16, 114b/17, 115b/8, 116b/4, 117b/5, 117b/7, 118a/7, 118b/6, 118b/10, 120a/2, 120/5, 120b/11, 121a/10, 121a/11, 121b/4, 121b/14, 122a/10, 122a/12, 123a/16, 123b/1, 124b/8, 124b/12, 124b/15, 125b/11, 125b/11, 126b/16, 127b/10, 129a/16, 129a/17, 129b/2, 130b/2, 130b/4, 130b/6, 130b/12, 130b/17, 132a/6, 132a/7, 132a/9, 132a/11, 132a/14, 133a/16, 133a/17, 133b/11, 133b/14, 133b/15, 134a/5, 134b/10, 134b/13, 134b/15, 134b/15, 135b/3, 135b/8, 137a/17, 137b/17, 140a/13, 140a/16, 140b/3, 140b/6, 141a/13, 142a/17, beynine 103a/13, 103b/5, 103b/13, 104a/1, 104a/4, 104b/1, 104b/3, 114b/5, 115a/1, 115a/2, 121b/15, 132a/15, 134a/11, 134b/14, 139a/2, 139a/7, 139a/10, 139a/2, 139a/7, 139a/10, 139a/13, 139a/16, 140b/8, bintini 136b/11, biri 86b/17, 87a/16, 88a/9, 88b/10, 89a/9, 89a/17, 97b/2, 121b/17, 129b/2, 129b/11, 134a/17, birbirine 93b/8, birbirilerine 141a/7, biri 93b/5, 93b/11, 94a/8, 94b/17, 95a/14, 102a/16, 109b/11, 115b/11, 115b/12, 115b/17, 116a/5, 131a/12, 131a/15, 133b/5, 133b/6, 136b/6, 142a/18, birine 85b /13, 87a/1, 87a/3, 88a/10, 88a/12, 89b/2, 89b/3, 91b/11, 91b/13, 95a/10, 98a/5, 98b/5, 99b/2, 100a/1, 102a/11, 105a/5, 105a/7, 105a/11, 105a/12, 105b/1, 105b/11, 105b/14, 105b/17, 106a/1, 106a/9, 106a/12, 106a/15, 106b/5, 107b/8, 108a/2, 108b/8, 109a/2, 111b/11, 113a/6, 114a/6, 114a/8, 115a/7, 115a/16, 115b/1, 115b/2, 115b/3,

115b/5, 115b/13, 117a/8, 117b/17, 118a/11, 119a/9, 123a/16, 124a/2, 131a/4, 140b/10, 141b/9, 142a/4, birini 94a/5, 94a/15, 94b/3, 94b/8, 94b/13, 95a/16, 95b/6, 95b/13, 96a/2, 97a/17, 102b/3, 103a/10, 103a/14, 110b/10, 111b/7, 112a/6, 112b/12, 113a/16, 113a/17, 114b/3, 114b/4, 116b/3, 117b/4, 118a/3, 118b/5, 118a/14, 119a/15, 121a/7, 121a/8, 121b/9, 122a/8, 127b/13, 131a/1, 140a/12, 140b/2, biriniñ 90b/14, 91a/14, 93a/15, 102a/17, 102b/4, 102b/12, 105b/15, 106a/13, 124a/1, 127a/3, 129a/10, 130a/3, 134a/12, 135b/16, 141b/7, 141b/14, biri 115b/11, birisi 122a/1, 122b/17, 125b/8, 126b/7, 129b/15, 130b/7, birisine 135b/ 14, biriyle 84a/6, 141b/5, bulunmadığı 136a/12, cānibinden 131b/10, 131b/15, 132b/6, 132b/7, 135b/17, 136a/6, cānibine 83b/7, ceddi 118a/12, ceddini 103b/10, 104a/11, 107a/16, 110b/3, 116a/16, 117b/3, 118a/2, 118b/3, 119a/15, 119b/9, 119b/15, ceddiniñ 136a/12, ceddlerine 104a/12, ceddelerine 103a/17, ceddesi 122a/6, 122a/7, ceddesini 103a/9, 103a/16, 106b/8, 111a/1, 111a/5, 111a/7, 111a/9, 111a/11, 113a/9, 114a/14, 114b/11, 118a/2, 118b/3, cem'ini 122b/16, cemī'si 141a/3, cemī'siniñ 131a/16, cemī'anı 141b/6, cihetinden 128b/1, 129a/12, 129a/13, 131b/14, 132b/11, 132b/12, 133a/12, cihetiyle 131a/16, cümlesine 105b/3, cümlesini 100a/2, 130a/6, çarby 107a/12, dāyiniñ 100a/6, dāyinleriñ 100a/5, dāyinlerini 100a/2, ne deger idigini 85b/1, 85b/7, 86b/5, 86b/12, 87b/12, 88a/3, 89a/4, 89a/12, 91b/2, 91b/7, 104b/8, 104b/13, 108a/9, 109a/9, 113b/14, 114a/2, 115a/7, 115a/11, 116b/11, 116b/17, 117b/10, 117b/13, 118b/13, 119a/2, 120a/9, 120a/14, 123a/7, 123a/11, 125b/15, deyni 108a/9, 108a/11, 108a/15, 109a/9, 109a/11, 109a/15, 109b/5, 109b/8, deynine 100a/6, 109b/1, mecmū'-ı deyni 108a/13, 109a/13, dīnini 141a/10, dişisi 84a/4, dörderi 93a/10, dördi 83b/13, 85a/7, 86a/6, 87a/13, 87b/8, 88b/6, 91a/6, 94a/4, 102a/13, 105b/7, 106b/9, 110b/12, 112a/14, 113a/3, 121b/13, 122a/10, 123a/1, 129b/1, 132a/9, 134b/17, 138b/17, 139a/1, dördini 102b/3, 103a/9, 104a/12, 114a/15, 114b/3, 116b/3, 118a/10, 126a/6, 134a/2, 134b/1, 139a/1, 139a/14, 139a/17, 140b/1, ebi 89b/7, 89b/12, ebdāmı 133b/2, 133b/10, 133b/13, ebeveyine 124a/11, efdal olduğına 118a/2, 118b/3, 119b/8, efendisiniñ 90b/2, 90b/5, ehlidir141a/9, ekşeri 138b/5, ekşeriniñ 138b/11, elinde 85a/10, 85b/2, 85b/3, 85b/8, 85b/10, 85b/12, 86a/8, 86a/10, 86b/6, 86b/7, 86b/13, 86b/13, 86b/15, 87a/14, 87a/16, 87b/13, 87b/14, 88a/4, 88a/6, 89/5, 89a/7, 89a/13, 89a/15, 91b/3, 91b/8, 93a/12, 93a/13, 93a/14, 104b/9, 104b/11, 104b/14, 105a/4, 105a/9, 105b/3, 105b/9, 105b/12, 106a/4, 106a/7, 106a/10, 106b/7, 106b/15, 107a/2, 107b/6, 108b/6, 110a/6, 110a/6,

110a/7, 111b/15, 112a/10, 112a/11, 112b/4, 112b/5, 112b/16, 113a/4, 113a/5, 113b/4, 113b/14, 113b/15, 113b/16, 125b/15, 126b/1, 128a/9, 134a/6, 134a/15, 134a/17, 137b/1, 137b/7, 137b/8, 137b/8, 137b/9, 137b/11, 137b/12, 137b/13, 138b/10, 139a/8, 139a/8, 139a/11, 139a/14, 139a/14, 139a/15, 140b/4, 140b/5, el-ḥāḫḫına 140b/16, enḳāş olanı 92a/9, esfelinde 84b/1, esfelinde 125b/4, 125b/5, 125b/7, 125b/9, 125b/10, 126a/3, 126a/5, 126a/8, 126a/11, 126a/13, 126a/15, 126a/16, 126b/2, 126b/4, 126b/6, 128a/2, eşnāsında 83a/1, eşheri 127a/17, evlādı 129b/3, 130a/1, 130a/16, 131b/2, 132b/6, evlādına 136a/8, 130a/6, 130a/7, evvelī olduğu 129b/7, evvekisi 92a/3, 93a/3, 103b/14, 139a/1, iki olduğu-çün 111a/3, iktisāb eylediği 141a/4, intikāl eylediği 136a/13, eylediği 95b/4, 96a/5, i'tibār eylediği 126b/10, 127b/17, kesb eylediği 140b/17, farḳında 97a/15, farzından 118a/1, farzını 111a/14, 113a/8, 117b/1, farzlarını 122a/16, 123b/4, farz olduğu 136b/2, fażlası 139a/8, feḥvāsınca 83a/7, ferā'izi 128b/4, ferāiz-i mesā'ilini 102a/12, ferdine 85b/1, 85b/7, 86b/4, 86b/12, 87b/12, 88a/3, 89a/4, 89a/12, 91b/2, 91b/7, 104b/13, 105a/3, 113b/13, 114a/1, 115a/7, 115b/11, 116b/11, 116b/17, 117b/10, 117b/13, 118b/13, 119a/2, 120a/8, 120a/14, 123a/7, 123a/11, 125b/14, 134a/15, ferīḳına 85b/1, 86b/4, 86b/5, 87b/12, 89a/4, 91b/2, 113b/13, 113b/14, 115a/7, 116b/11, 117b/9, 117b/10, 118b/13, 120a/8, 120a/9, 123a/7, 125b/14, 125b/15, 134a/15, ferīḳınıñ 105a/3, 114a/11, 114a/12, 116b/17, 123a/11, fevḳı 141b/12, fevḳına 98b/3, fevḳında 97a/13, 97a/16, 97b/2, fevt olduğına 142a/16, ebdān-ı fūrū'ı 134b/9, 134b/12, fūrū'ı 124b/8, 127a/1, 127a/3, 130b/4, 131a/7, 135b/1, fūrū'ına 130a/15, fūrū'ında 133b/2, 133b/2, 135a/1, fūrū'ından 130a/11, 130a/12, 130a/14, fūrū'ınıñ 130a/8, 130b/13, 133b/2, fütürü 124a/17, ğayrı 142a/12, 142a/14, 142a/19, ğayrından 138b/2, ḫaberi 139b/6, ḫacbından 92a/9, ḫaḫḫı 117a/14, nısf-ı ḫaḫḫı 139b/3, ḫaḫḫında 139b/7, 139b/16, ḫālī 83b/1, 83b/16, 84a/2, 84a/3, 84a/4, 84a/8, 84a/10, 84a/11, 84a/13, 89b/4, 89b/8, 89b/13, 90a/1, 141a/14, ḫālīnde 141a/3, ḫālī 131b/11, 131b/16, 132a/1, 132a/5, 132a/6, 134b/7, ḫālesi 131b/7, 131b/8, 131b/11, 133a/3, 133a/4, 133a/5, 133a/7, 134b/6, 134b/6, 134b/7, ḫālesini 132a/2, 132a/5, ḫālesiniñ 135b/5, 136a/2, ḫamlını 138b/1, ḫamsīninden 87a/3, ḫānelerini 95b/2, 95b/10, ḫānesi 95b/3, 95b/12, 96a/14, 96b/5, 96b/9, 96b/10, 97a/1, 97a/3, 97a/5, 97a/7, 98a/1, 99a/16, 100a/6, ḫānesinde 95a/17, 95a/17, 95b/1, 95b/4, 95b/6, 95b/7, 95b/8, 95b/9, 95b/10, 95b/12, 95b/14, 95b/15, 95b/16, 96a/1, 97a/15, 97a/16, 97b/1, 97b/2, 97b/12, 97b/14, 97b/16, 98a/2, 98a/3, ḫānesinden 95a/13, 95a/14, 95a/15,

95b/13, 95b/17, 97a/13, 97b/8, hānesine 95a/16, 95b/11, 97b/10, 98a/2, hānesini 95b/3, 95b/11, 96a/8, 96b/1, 96b/15, hāşılı 88bb/17, 137b/1, hātırında 83a/1, hayâtı 139b/6, 141a/12, vāriş-i hāzırı 140a/1, hīninde 83a/5, hırmānıyla 92a/5, hicretinden 82b/17, bi-hisabü'l-kuvvet-i qarābeti 132b/12, hişşesi 130b/14, hişşesine 104b/15, 105a/3, 105b/15, hişşe-i şer'ıyyelerini 142a/19, hıızāsına 94a/5, 94a/9, 94a/12, 94b/4, 94b/8, 95a/1, 95a/7, 95a/11, 97b/15, 98a/16, 98a/17, hıızāsında 84b/1, 94b/13, humsı 91b/13, 96b/12, 96b/13, 96b/14, hükmi 141a/10, 141a/13, hükmidir 141a/10, 141a/13, ibtidā'sı 99a/17, 100a/2, ihātası 138a/3, ihrāc olunması 96a/13, 96a/15, 96b/12, 96b/17, 97a/4, ihvesini 140a/11, ikisi 98b/3, 103a/17, 110a/9, 113a/11, 121b/10, 122a/2, 122a/8, 129b/3, 129b/13, 129b/14, 134a/3, 134b/17, 125a/11, 135a/12, 140b/1, ikincisi 92a/7, 93a/4, 105a/2, 110b/15, 139b/1, iktisāb eylediği 141a/4, 'ammiyle 108a/6, 108b/11, anasıyla 128b/15, biriyle 84a/6, 141b/5, cihetiyle 131a/16, hacb-ı hırmānıyla 92a/5, hasebiyle 92a/12, i'tibāriyle, 128b/14, 130a/9, 140a/9, kızı 130a/16, kızıyla 127b/9, olmasıyla 127b/1, küllisiyle 130a/5, li ebeveyn 'ammesiyle 131b/11, 131b/13, sebebiyle 92a/3, 92a/9, 110a/13, 129b/8, 128b/4, 128b/5, 128b/11, 130b/16, 131a/13, 133b/10, 133b/13, 134b/12, 135a/10, 135a/17, 135b/7, süflāsiyla 85b/16, 87a/5, 88a/16, tar īkısıyla 91b/14, 91b/15, 91b/16, 92a/7, 'ulyāsıyla 85b/16, vasatıyla 84b/5, 84b/10, 85a/5, 85a/11, 85b/5, 85b/6, 85b/12, 85b/15, 86a/4, 86a/9, 86b/9, 86b/16, 87a/5, 87a/6, 87a/10, 87a/16, 87b/16, 88a/8, 88a/14, 88b/4, 88b/9, 89a/8, 89a/17, 128b/17, 129a/9, vasıtasıyla 133a/10, 133a/11, vücūdıyla 83b/3, 90a/3, 90a/4, 92a/4, 92a/5, 92a/5, 92a/14, 92a/15, 109b/13, 109b/16, 110a/4, 119b/7, 140a/1, yazıyla 98a/16, intikāl eylediği 136a/13, istiḥkākı 92a/6, 139b/5, istiḥāmet olduğu 121b/16, işi 84a/8, i'tā' eyledigini 115b/10, i'tibārı 134a/8, i'tibāriyle 128b/14, 130a/9, 140a/9, i'tibār eylediği 126b/10, 127b/17, i'tibār eylediginden 126b/11, i'tibār olduğu 126b/13, i'tibār olduğuna 133b/6, 133b/6, 133b/6, kabīlesinden 120b/5, kablınden 90a/4, kā'idesi 94b/11, 94b/16, 95a/4, 95a/9, 97a/10, 97b/8, 98a/8, 98b/8, 107a/10, 109b/12, bākī kalmadığına 117a/11, kāmilesi 92a/8, kanında 119b/3, 119b/4, kanķısı 83b/8, 138a/9, 141b/5, 141b/13, qarābeti 127b/1, 129a/10, 131a/16, 131b/10, 131b/15, 132b/12, qarābesi 132b/17, kuvvet-i qarābesi 131a/10, 132b/9, 132b/10, kuvvet-i qarābesine 131b/12, kuvvet-i qarābeti 131a/10, qarındaşı 111a/1, 111a/7, 111a/9, 111a/10, 111a/10, 117a/12, 117a/14, 118a/13, 122b/15, 129b/6, 129b/10, 130a/11, 130a/12, 130a/13 130a/14, 130a/10, 131a/14, 131b/3, 131b/3, 133a/13, qarındaşına

123b/5, 123b/6, 134a/12, 138b/10, külli 86a/16, 87b/6, 88b/10, 91a/14, 103a/5, 104a/10, 112b/2, 114a/10, 120b/12, 123b/2, 131a/9, 137a/17, 137b/2, 138b/5, 138b/9, küllini, 134a/12, küllisi 90b/4, 102b/15, 108a/11, 108a/12, 132b/8, 132b/11, 132b/12, 140a/2, küllisine 84b/8, 87a/8, 87b/6, 104a/3, 104a/5, 104a/6, 108a/15, 109a/15, 109a/1, 130a/1, küllisini 130a/2, 132b/6, 132b/7, 132b/7, 132b/17, 133a/1, 138a/1, küllisiniñ 131b/5, küllisiyle 130a/5, maħallinde 119a/12, maħārici 92b/8, aħall-i maħreci 111b/7, 113a/14, 114b/2, 121a/6, 12b/16, aħall-i maħrecinden 113a/14, maħreci 107b/4, 107b/15, 108b/4, 108b/15, 114a/11, 119b/11, 119b/16, 121a/14, 122a/16, 137a/8, 137b/6, 138a/3, 138a/5, maħrecidir 92b/13, 92b/14, 123b/4, maħrecine 107a/11, 107a/12, 107b/14, 108b/14, sūlūs-i maħrecine 118a/5, maħremine 90b/6, maķāmında 89b/16, 95b/7, malı 139b/8, 141a/13, 141a/16, 141a/17, mālından 142a/19, mālını 141b/7, ma'nāsı 136a/14, ma'rifeti 107a/6, 107a/7, ma'rifetine 85a/7, 86a/5, 91a/5, 102a/12, 110b/11, 112a/13, 113a/3, 121b/13, 122a/9, 123a/1, 132a/8, mecmū'ı 91a/1, 118a/14, mehri 109b/15, memātı 139b/6, 141a/13, menzilesinde 108a/9, 108a/10, 109a/9, 109a/10, menzilesinedir 121b/11, 121b/12, meşābesine 95b/3, meşābesinde 95b/3, mesā'ilinde 127a/16, mes'elesi 110b/15, 111b/5, 112a/7, 112b/1, 112b/2, 112b/3, 112b/15, 112b/17, 113a/8, 113a/17, 114b/5, 114b/6, 121a/6, 121a/8, 121a/10, 121a/12, 121a/13, 121b/8, 137b/2, 137b/5, 139a/2, 139a/6, 139a/7, 139a/9, 139a/10, 139a/12, 139a/13, 139a/16, 140a/4, 140b/2, 140b/7, 140b/8, mes'elesinde 112a/17, 114a/8, 115b/9, 139a/14, mes'elesinden 111a/14, 111b/5, 111b/9, 113a/16, 114a/11, 114a/12, 114a/13, 114b/4, 121a/9, 121b/1, 137b/7, 137b/7, 137b/8, 137b/9, 137b/11, 137a/13, 137a/14, 139a/6, 139a/6, 139a/8, 139a/9, 139a/11, 139a/12, 139a/15, 139a/17, mes'elesine 111b/14, 114a/9, 114b/6, 114b/7, 114b/8, 121a/13, 121b/10, 133a/3, 133a/3, 137b/5, 137b/7, 137b/8, 137b/9, 137b/10, 137b/11, 137a/12, 137a/14, 137a/14, 139a/3, 139a/4, mes'elesini 111b/8, 112a/5, 112a/6, 112b/12, 112b/13, 113a/13, 113a/14, 113a/15, 114b/1, 114b/3, 114b/5, mes'elesiniñ 112a/9, 112a/10, 112b/2, 112b/4, 114a/10, 114a/10, 114a/12, 139a/3, 139a/4, 140b/8, mes'elesiyle 139a/2, mevķūf olduğı 139b/17, mevti 139b/9, 139b/14, 139b/15, 141b/10, mevtine 87a/12, 140a/5, tereke-i meyyiti 124b/11, 124b/15, 126b/16, 126b/17, 127b/9, 127b/16, 130a/8, 130a/16, mezāħim olmadıđından 131a/12, ķavl-i mezkūrını 136b/11, mezkūr olduğı 107a/14, mışdāķınca 83a/5, mā-belağ miķdār olduğı 93b/10, ne miķdār olduğı 97a/1, 97a/6, ne miķdār olduđunuñ 94b/10, 95a/3,

95a/9, ne miqdār olduğında 139b/9, mişālī 110b/2, 111a/10, 111a/11, 114a/9, 116a/11, 133a/8, 138a/3, mişli 117b/16, 117b/16, mişlini 117b/16, 117b/16, mişlinde 120a/17, mişli 120a/16, 120a/17, muḥallefātı 99b/13, muḳābelesinde 96a/3, 96a/4, 97a/13, 97a/14, 97a/15, 97b/1, 97b/2, 97b/12, 97b/15, 98a/1, muḳaddemātıdır 93a/16, muḳkaddemesindendir 100b/7, mūrīşī 140a/7, mūrīşiniñ 139b/16, 140a/8, mübāyenet olduğu 137b/17, müdebbiri 141b/1, mümkün olduğu 127b/15, müsāwī olduğu 124b/1, 124b/4, 128a/16, 128b/3, müte‘eddibindendir 107a/9, naklidir 138a/11, naşībī 119b/4, 119b/5, 119b/6, 120b/8, 127a/7, 127a/8, 127a/9, 127a/10, 129a/4, 130b/15, 137a/1, 137a/2, 137a/11, 137a/13, 138a/8, 138a/9, 139b/17, naşībidir 105a/4, 124b/13, 128a/10, 128a/12, 128a/13, 128b/8, 130b/7, 130b/9, 130b/14, 130b/15, 133b/2, naşībinden 138a/9, naşībīne 120a/2, naşībini 106a/17, 136b/11, 140b/12, naşībiniñ 107a/7, nefsi 139b/7, nefsinı 127b/7, nışfı 84b/9, 85b/13, 86a/3, 87a/1, 87a/9, 88a/10, 88b/3, 88b/12, 89b/1, 92b/5, 95a/13, 95b/5, 95b/8, 95b/9, 95b/14, 95b/15, 95b/17, 96a/4, 96a/6, 96a/9, 102b/6, 102b/14, 103a/1, 103a/11, 103b/16, 104a/15, 104a/17, 104b/16, 105a/12, 106a/7, 106a/8, 106a/12, 106a/14, 106a/15, 107a/2, 107a/4, 108a/1, 108a/2, 109a/1, 109a/2, 109b/6, 109b/7, 109b/8, 109b/9, 110a/1, 113b/7, 117a/15, 118a/1, 118b/5, 119a/9, 120b/12, 120b/17, 121a/1, 123a/16, 127a/8, 127a/11, 128a/11, 129b/16, 130b/16, 130b/9, 130b/13, 134b/11, 135b/4, 136b/7, 136b/16, 137a/3, 137a/14, nışfını 95a/17, 95b/1, 104a/3, 115a/2, 116a/12, 120a/1, 137a/1, 140a/16, nışfınıñ 107a/6, 137a/8, nisbetinde 90a/9, nisbet olmadığı 120b/4, oğlu 84a/7, 84b/6, 88a/16, 89b/7, 89b/12, 90a/11, 98b/9, 124b/7, 124b/9, 124b/10, 124b/11, 124b/12, 126b/15, 127a/13, 127b/5, 127b/10, 129b/16, 130a/3, 130a/12, 130a/13, 130a/15, 130a/17, 130b/9, 130b/15, 131a/5, 131a/9, 132b/4, 132b/13, 132b/17, 134b/4, 134b/6, 135a/2, 135a/4, 135a/ 17, 135b/5, 135b/6, 135b/12, 136a/1, 136a/2, 141b/13, 141b/15, 141b/17, 142a/2, 142a/3, 142a/6, 142a/7, 142a/11, 142a/12, oğlınadır 132b/5, oğlınıñ 124b/3, 129b/9, 129b/15, 133b/7, 134a/2, 134a/5, 134a/16, 134a/17, 134b/4, 134b/6, 135a/7, 135a/9, on altısı 93a/10, on altısını 114a/15, 135b/1, 135b/15, 139a/1, on ikisini 126a/4, 126a/16, on sekizi 140b/9, on sekizini 126a/9, 126a/10, , öñinde 96a/3, 96a/5, re’si 85a/10, 85b/10, 86a/8, 86b/15, 87a/15, 88a/6, 88b/8, 89a/15, 93a/13, 93a/14, 103a/3, 110a/6, 110a/7, 112a/15, 112a/4, 113b/4, 114a/4, 114a/5, 116b/5, 117a/2, 117a/4, 117b/6, 117b/15, 118a/8, 118a/9, 118b/7, 118b/8, 118b/9, 119a/4, 119a/5, 119a/7, 120a/3, 120a/4, 120a/15, 120a/17, 121b/5, 121b/6, 123a/3, 123a/14,

140a/14, 140a/15, 140b/4, 140b/5, re'sine 93a/15, re'si olan 134a/6, rivāyeti 139b/12, rivāyetinde 138a/13, rub'ı 96b/6, 96b/7, 102b/10, 111b/17, 114a/6, 115a/16, 119b/11, 121a/1, 130a/17, 137a/2, 137a/3, 137a/4, 137a/5, 137a/6, rub'ını 130a/16, rub'ından 89b/3, 'aded-i ru'ūsına 86b/13, ru'ūsına 102a/17, tezkiye-i şadedinde 141a/17, şaffi 129a/1, şāhibi 131b/4, 142a/19, sâ'iri 94a/2, 94a/13, 94a/17, 94b/4, sebebiyle 92a/3, 92a/9, 120b/8, 128b/3, 128b/4, 128b/5, 128b/11, 13b/16, 131a/13, 133b/10, 133b/13, 134b/12, 135a/10, 135a/17, 135b/7, sebebiyledir 110a/13, seb'îninden 88a/12, sehmi 102b/4, sehminiñ 135b/4, sekizi 83b/13, 127a/13, sekizini 126a/6, 135b/16, senesinde 83a/1, sıfatını 127a/2, 'adem-i şıhhati 99a/15, 'adem-i şıhhatiniñ 99b/3, şıhhati 99a/15, 99b/3, 100a/3, sihāmı 102a/11, 108a/9, 109a/9, 109b/13, 120b/10, 120b/13, 137a/16, 138b/8, 140a/9, sihāmına 110a/10, sihāmını 105b/8, 106b/16, şüreti 97b/7, şüretinde 92b/3, 92b/5, 102a/14, 102b/1, 105a/14, 106b/17, şüretinden 102b/15, südüsi 84b/10, 86a/3, 87a/10, 88b/3, 96b/17, 97a/1, 97a/4, 102b/10, 103b/11, 107b/1, 107b/9, 107b/11, 108a/5, 108a/6, 108a/7, 108b/1, 108b/9, 108b/11, 109a/5, 109a/6, 109a/7, 115b/4, 118a/16, 119b/12, 120a/1, 120b/16, 121a/1, 122a/7, 142a/3, südüsidir 142a/9, 142a/12, südüsinin 118a/12, süflāsını 88a/15, süflāsıyla 85b/16, 87a/5, 88a/16, şülüsini 104a/4, 104a/6, 115b/1, 118a/4, 124b/11, 125b/12, 127/10, şülüsi 90b/13, 92b/7, 96a/13, 96a/15, 96a/16, 107b/15, 108a/3, 108b/15, 108b/15, 109a/3, 110a/1, 112a/9, 112a/11, 112a/12, 114a/8, 115a/3, 117a/8, 118a/6, 118b/2, 120a/1, 120b/3, 121b/10, 121a/12, 129a/13, 129b/1, 130b/7, 133a/11, 133b/14, 134a/7, 139a/3, şülüsini 104a/4, 104a/6, 115b/1, 118a/4, 124b/11, 125b/12, 127/10, şülüşānı 90b/12, 91a/4, 91b/11, 92b/6, 102b/11, 103a/1, 103b/11, 107b/1, 107b/10, 108a/4, 108b/1, 108b/10, 109a/4, 111b/1, 111b/17, 112b/7, 117a/17, 124b/11, 124b/13, 130b/8, 133a/10, 133b/11, 134a/4, 134b/8, 135a/6, 142a/11, şülüşānını 119a/16, 127b/10, şa'biniñ 137a/10, şa'biyle 136b/16, şartı 138a/17, 138b/7, şöhretine 82b/15, 82b/16, taḥkīki 135a/11, tahtında 97b/1, taḥsīminden 98a/2, taḥsīm olunduğı 107a/9, tamāmına 83a/13, tamāmında 138b/1, 138b/4, tarafıdır 99b/9, tarafından 128b/12, 128b/13, 129a/10, tarafını 98a/9, 99b/12, tarḥ olunmadığı 96b/16, tarīkiyle 90b/13, 91b/14, 91b/15, 91b/16, tarīkidir 105a/8, tarīki 99a/1, 107a/14, 107a/15, taşavvur olmadığı 133b/1, taşhīhinden 106a/7, mecmū'-ı terekesi 106b/3, terekesi 93a/2, 98b/9, 105a/17, 105b/5, 106b/10, 108a/14, 109a/14, 131a/9, 131b/8, 141b/16, 141b/17, 142a/4, 142a/7, terekesinden 139b/16, 142a/19, terekesine 83b/3, terk eylediği 110b/3, 111a/9,

111a/11, 111a/12, 111b/13, 130a/2, 130a/3, 138b/1, 138b/4, tesāwī olmadığı 100a/10, tesmiyesine 120b/5, toğduğı 139b/12, toğuzından 98b/2, toğuzını 125b/3, tūs'ini 115b/2, tūs'i 115b/2, 'ulyāsı 85a/11, 'ulyāsını 84b/5, 85b/15, 87a/4, 87a/5, 88a/14, 88a/15, 'ulyāsınıñ 85a/9, 85b/3, 85b/5, 85b/9, 85b/12, 86a/8, 86a/9, 86b/7, 86b/9, 86b/14, 86b/17, 87a/14, 87a/16, 87b/14, 88a/6, 88a/8, 88b/9, 89a/6, 89a/9, 89a/14, 89a/17, 'ulyāsıyla 85b/16, üç 85a/7, 86a/6, 87a/12, 87a/15, 88b/6, 88b/8, 89a/15, 91a/5, 93a/10, 102a/12, 102b/10, 103a/17, 110b/12, 112a/14, 113a/3, 113a/11, 121b/3, 121b/13, 122a/2, 122a/9, 123a/1, 126b/5, 127a/13, 127a/14, 132a/9, 136b/6, 136b/6, üçinden 135a/1, üçini 85a/5, 104a/12, 111a/12, 118a/5, 118b/5, 121a/9, 125b/5, 125b/6, 126a/14, 131a/5, 138b/17i 139a/1, 139a/11, 140a/12, 140b/2, 140b/7, üçincisi 105a/8, 139b/3, vālıdedesi 142a/2, 142a/3, 142a/10, vasaatını 87a/6, 88a/14, 88a/15, vasaatıyla 84b/5, 84b/10, 85a/5, 85a/11, 85b/5, 85b/6, 85b/12, 85b/15, 85b/16, 86a/4, 86a/9, 86b/9, 86b/16, 87a/5, 87a/6, 87a/10, 87a/16, 87b/16, 88a/8, 88a/14, 88b/4, 88b/9, 89a/8, 89a/17, vāsıtasıyla 128b/17, 129a/9, 133a/10, 133a/11, vecdi 89b/12, vechi 95a/16, 116a/7, 117a/9, 117a/11, 128b/13, 131b/11, 131b/15, vefā étmedigi 108a/8, 109a/8, vefāt eyledigi 141b/6, vefkı 102b/1, 103b/8, 111b/13, 120b/12, 122a/15, 122b/1, 122b/3, 122b/4, 122b/6, 122b/8, 122b/9, 122b/11, 122b/12, 127a/17, 137b/2, 138a/1, 138b/9, 139a/4, 140b/8, vefkına 106a/4, 106b/16, 108a/11, 108a/12, 109a/11, 109a/12, 111b/15, 111b/16, 120b/13, 120b/14, 122a/17, 138b/10, 139a/6, 139a/7, 139a/9, 139a/10, 139a/12, 139a/13, 139a/15, 139a/16, vefkıniñ 111b/16, velāsı 90b/7, üm-i veledi 141b/1, veledi 124b/2, 124b/3, 124b/5, 129b/7, 129b/8, 132b/16, 133a/2, 133a/7, 133a/13, veledinden, veled-i 'aşabe dağı olduğı-çün 131a/10, 129b/9, veled-i 'aşabe olduğından 133a/2, 133b/1, vereşesi-çün 90b/1, 141a/13, 141b/7, 141b/11, vereşesinden 122a/17, 122b/2, 122b/4, 122b/5, 122b/7, 122b/8, 122b/10, 122b/12, 123b/7, 123b/8, 123b/10, 123b/11, 123b/13, 123b/15, 123b/16, 124a/1, vereşesine 141b/12, 142a/12, 142a/14, vereşesiniñ 120b/12, 120b/13, 122a/16, 123b/5, 123b/6, vücdıdır 92a/12, vücdıyla 84a/3, 90a/3, 90a/4, 92a/4, 92a/5, 92a/15, 92a/16, 109b/13, 109b/16, 110a/4, 119b/7, 140a/1, yéinde 121b/12, 122a/17, 122b/4, 122b/6, 122b/10, 122b/14, 141a/16, yérine 95a/16, yigirmi ikisi 128a/13, za'fı 92b/11, 92b/12, 92b/13, 92b/14, za'fınıñ 92b/12, 92b/14, zammında 109b/15, 136b/12, zātında 92a/9, 110a/8, 133a/4, 133a/5, zevci 120b/15, 121a/1, 121a/1, 121a/7, 121a/17, 121b/7, 122b/15, 123b/16, zekevātı 96b/7, 96b/11, zevcine 105b/7, 106a/2, 106a/10, 136b/6,

136b/7, 139b/2, 140b/10, zevcini 105b/4, 109b/14, 111a/15, 111b/12, 112b/6, 117b/3, 119b/9, 119b/14, 139b/2, 140a/11, zevcesi 98b/9, 121b/7, 121b/9, 121b/17, 139b/8, 141a/9, 141a/13, 141a/16, 141b/1, 141b/15, 141b/16, 142a/1, 142a/2, 142a/5, 142a/8, 142a/8, 142a/9, zevcesine 103b/11, 106b/4, 119a/15, zevcesini 93a/8, 103a/16, 103b/9, 106b/2, 113a/9, 114a/14, 119a/14, zevcesiniñdir 93a/10, zıddıdır 110a/12, zıkr olduğu 92a/7, ziyādesi 138b/12, 140a/4, ziyāde olmadığı 119b/5

-I, -U Zarf fiil eki

déyü 83a/1, 83a/12, 93b/14, 94a/2, 9a/6, 94a/9, 94a/13, 94a/17, 94b/4, 94b/9, 94b/14, 95a/2, 95a/7, 95a/12, 96b/3, 96b/3, 96b/16, 97a/4, 97a/8, 97a/10, 97b/4, 98a/6, 98b/6, 115b/13, 115b/15, 116a/2, 127a/7, 127a/9, 127a/10, 128a/10, 128a/12, 128a/13, 128b/9, 128b/10, 130b/7, 130b/9, 130b/15, 131b/13, 134b/2, 134b/3, 140b/1

- IcAk Zarf fiil eki

ķabz édicek 135a/5

+İñ, +Uñ,; nİñ, +nUñ İlgî hâli eki

a‘dādiñ 103b/8, ‘adediñ 93b/7, 94b/11, 95a/13, 96a/11, 96a/15, 97a/15, 97b/15, ‘adem-i şıhḥatiniñ 99b/3, ‘afvîñ 83b/1, aķçeniñ 95b/17, 96a/6, 96a/16, 96b/7, 96b/10, 97a/3, 97a/8, 98a/1, ‘aleyhiñ 112b/4, 112b/12, 113a/15, 114b/2, 121a/15, altınıñ 86a/3, 87a/9, 107a/3, 107b/, 108b/1, 109a/2, 110a/1, 112a/9, 119b/17, 126b/5, 135b/4, altmış üçüñ 94b/3, altunuñ 106a/7, 107b/9, 107b/10, 107b/11, 108a/2, 108a/4, 108a/5, 108a/6, 108a/7, 108a/15, 108b/9, 108b/10, 108b/11, 109a/2, 109a/4, 109a/5, 109a/6, 109a/7, 109a/15, 109b/1, 109b/5, 109b/8, 142a/9, 142a/12, ‘ammeniñ 134a/6, 134b/9, 135a/17, ‘ammesiniñ 132b/3, 132b/4, 132b/5, 132b/8, 133b/9, 133b/10, 135b/12, ‘ammiñ 135b/1, ‘ammileriñ 103b/4, 103b/14, ‘amminiñ 110a/7, 133a/1, ananıñ 90a/3, 92a/17, 93a/14, 102b/3, 102b/11, 105b/12, 106a/10, 110a/6, 120a/3, 120a/17, 121b/6, 124b/13, 128a/12, 130b/15, 134b/2, 140a/15, 140b/5, anasınıñ 120a/11, 124a/12, 128a/17, 128b/1, 128b/2, 128b/6, 128b/8, 128b/9, 128b/15, 128b/16, 129a/5, 129a/6, 129a/7, 129a/14, 131a/17, 133a/13, 133a/14, 136a/9, 136a/10, 139a/11, anıñ-çün 140a/7, aşḥāb-ı ferā’iziñ 110a/10, aṣl-ı mes’eleniñ 106b/7, 106b/16, aṣlıñ 86a/5, 87a/12, 88b/5, 102a/12, 110b/11, 112a/13, 113a/2, 121b/13, 123a/1, 127a/2, 132a/8, ‘aşereniñ 96b/6,

avliñ 110a/12, ‘avratıñ 139a/8, babanıñ 90a/3, 92a/16, 93a/13, 102b/3, 102b/11, 127a/9, 128a/10, babasınıñ 90b/3, 90b/6, 124a/11, 128b/1, 128b/1, 128b/2, 128b/6, 128b/15, 128b/15, 129a/14, 129b/16, 129a/5, 129a/14, 129a/15, 131a/13, 131a/14, 131a/16, 131b/3, 132b/1, 133a/13, 136a/10, 136a/12, babasınıñdır 93a/10, bākī kalanıñ 112b/5, bākīniñ 111b/16, 114a/13, 114a/13, 121b/10, benāt-ı ibniñ 84a/13, benāt-ı şulbuñ 84a/11, béşiñ 96a/3, 102b/6, 115a/8, bintiñ 119b/7, 137a/2, 137b/1, biriniñ 90b/14, 91a/14, 93a/15, 102a/17, 102b/4, 102b/12, 105b/15, 106a/13, 124a/1, 127a/3, 129a/10, 130a/3, 134a/12, 135b/16, 141b/7, 141b/14, bizim 85b/1, 86b/4, 87b/11, 89a/4, 91b/1, 92a/9, 113b/11, 113b/13, 115a/5, 115a/6, 116b/9, 116b/10, 117b/8, 117b/9, 118b/11, 118b/13, 120a/6, 120a/8, 122a/13, 123a/5, 123a/6, 125b/13, 125b/14, 128a/7, 133b/17, 134a/14, 135b/10, 141b/8, bunlarıñ 115b/13, 136a/8, bunuñ 97b/5, 107a/8, 116a/3, 128b/10, ceddeleriñ 103a/11, ceddeleriniñ 103b/17, ceddiniñ 118a/8, 118b/8, 118b/15, 119a/4, cedd-i şahīhanıñ 90a/1, cedd-iñ 90a/4, 116b/13, 117a/2, 118a/9, 118b/7, 118b/16, 119a/5, 119b/6, 120a/1, ceddiniñ 136a/12, ceddleriñ 104a/14, 113b/4, 113b/16, 114a/5, 114a/6, 114b/15, 115a/10, 115b/2, 115b/5, ceddleriniñ 127a/7, cemī-i mālīñ 133b/11, 133b/14, cemī’siniñ 131a/16, cihetiñ 133b/2, dörtüñ 95b/15, 96a/2, 117a/14, 121b/17, düyünüñ 108a/12, ebiñ 83b/16, 84a/3, 92a/14, efendisiniñ 90b/2, 90b/5, ekşeriñ 140a/3, ekşeriniñ 138b/11, emvāt-ı mezkūreniñ 141b/9, evlād-ı benātıñ 124b/1, evlād-ı ümüñ 84a/3, evlād-ı ümüñ 84a/3, farz olunanıñ 141b/12, farzıñ 92b/8, farzlarınıñ 121a/14, 122a/16, 137b/6, 138a/3, 139a/5, ferdiñ 91b/2, 104b/15, 104b/16, 105a/3, 105a/4, 105b/2, 106a/4, 107a/6, ferīķiñ 85b/2, 85b/7, 85b/8, 86b/5, 86b/12, 87b/12, 88a/4, 89a/5, 89a/13, 91b/3, 91b/7, 104b/12, 104b/12, 104b/13, 104b/14, 105a/2, 105a/9, 106a/17, 106b/6, 106b/15, 107a/7, 113b/14, 114a/1, 114a/2, 115a/7, 115a/11, 115a/12, 116b/12, 116b/17, 117b/10, 117b/13, 117b/14, 118b/14, 119a/2, 120a/9, 120a/13, 120a/14, 123a/8, 123a/11, 125b/15, 130a/10, fūrū‘ınıñ 130a/8, 130b/13, 133b/2, ferīķ-i evveliñ 84b/5, 84b/10, 85a/5, 85a/9, 85a/10, 85b/3, 85b/5, 85b/6, 85b/9, 85b/11, 85b/14, 85b/15, 86a/3, 86a/5, 86a/8, 86a/9, 86b/6, 86b/8, 86b/9, 86b/14, 86b/16, 87a/4, 87a/5, 87a/10, 87a/14, 87a/16, 87b/14, 87b/16, 87b/16, 88a/6, 88a/8, 88a/14, 88b/3, 88b/4, 88b/8, 88b/9, 89a/6, 89a/8, 89a/14, 89a/16, 89a/17, ferīķ-i şālisiñ 85b/16, 87a/6, 88a/15, 88a/16, ferīķ-i şānīniñ 84b/5, 84b/10, 85a/6, 85a/11, 85b/5, 85b/7, 85b/12, 85b/15, 85b/16, 86a/4, 86a/9, 86a/9, 86b/9, 86b/17, 87a/5, 87a/11, 87a/16, 87b/17, 88a/8,

88a/14, 88a/15, 88b/4, 88b/9, 89a/9, 89a/17, ġarīmiñ 108a/9, 108a/11, 109a/9, 109a/11, ħāleniñ 133b/8, 133b/13, 134a/3, ħālesiniñ 135b/5, 136a/2, ħāliñ 133b/13, 139a/10, ħālin 139a/10, irᡱ-i ħamlıñ 138a/17, 138b/1, 138b/4, ħāneniñ 95a/16, 98a/16, ibniñ 137a/1, 137b/9, iḥsāniñ 83b/1, itmāmıñla 93a/9, 102b/9, 102b/17, 105b/6, qarābetiñ 133a/12, qarābetleriniñ 130a/9, qarındaşıñ 106a/13, 116b/6, 116b/14, 116b/15, 117a/4, 117a/6, 117b/12, 117b/17, 120a/2, , qarındaşıniñ 129b/9, 129b/10, 129b/12, 129b/12, 129b/15, 129b/16, 130a/1, 130a/2, 130a/4, 130a/5, qarındaşlarıñ 105b/15, 113b/17, 116b/7, 118b/9, 119a/1, 119a/8, 119a/9, 123a/3, 123a/10, 123a/14, 140a/15, qarındaşlarınıñ 124a/7, 124a/8, 124a/9, 124a/10, 129b/3, 129b/4, 130a/3, kavīniñ 92a/12, kendiniñ 132a/16, 136a/8, kesbleriniñ 141a/3, kırk sekiziñ 99a/4, kızını 91a/7, 91b/4, 91b/9, 91b/11, 102b/4, 102b/8, 102b/13, 103a/10, 105a/16, 107b/6, 108b/6, 110b/13, 112a/11, 113a/5, 118b/8, 118b/17, 119a/6, 121b/5, 126b/2, 127a/8, 127b/6, 127b/133, 128a/2, 128b/9, kızınıñ 121b/1, 124b/3, 124b/7, 124b/9, 124b/10, 124b/13, 126b/14, 126b/15, 127a/9, 127a/10, 127a/13, 127a/13, 127a/14, 127b/4, 127b/5, 127b/7, 127b/10, 129b/6, 129b/10, 129b/10, 130a/1, 130a/2, 132b/4, 133a/4, 133a/5, 133b/7, 133b/8, 134a/3, 134b/4, 134b/5, 134b/8, 135a/2, 135a/8, 138a/7, kızınıñdır 93a/11, kızlarıñ 93a/15, 103a/4, 103b/15, 104a/16, 105b/1, 106b/11, 107a/1, 107b/17, 108b/17, 111b/11, 114b/10, 114b/14, 115a/9, 115a/17, 115b/2, 125b/6, 125b/9, 125b/17, 126a/5, 126a/8, 126a/13, 126a/15, 126b/4, 126b/6, 128a/10, kızlarınıñ 124a/4, 124b/12, kimesneniñ 124b/, 124b/9, 141b/11, kimiñ 139a/6, küll-i mālīñ 117a/8, 133a/10, küllisiniñ 131b/5, mā fī'l-yediñ 120b/14, mā fū'l-mā-baķīniñ 119a/4, maḍrūbuñ 87a/3, 88a/12, 89b/3, 115b/1, 117b/16, 117b/17, 120a/16, 120a/17, mālīñ 90b/7, 132b/17, 133a/1, meblaġıñ 97a/1, 97a/5, meblaġıña 96b/6, mecmū'-ı dūyūnuñ 109a/12, mecmū'-nuñ 83b/15, mefkūduñ 139b/10, 139b/15, 139b/16, 140a/1, men lā- yūreddü 'aleyhiñ 112b/4, 112b/12, 113a/15, 114b/2, 121a/15, men yūreddü aleyhiñ 110b/9, 110b/10, 111b/15, 112b/5, 113a/14, 114a/11, 114b/2, 114b/8, meşālihiñ 109b/13, mes'eleniñ 111b/7, 111b/9, 111b/13, 111b/15, mes'elesiniñ 112a/9, 112a/10, 112b/2, 112b/4, 114a/10, 114a/10, 114a/12, 139a/3, 139a/4, 140b/8, mes'eleteyniñ 121a/14, 137a/17, 137b/6, 137b/6, 138a/1, 138b/9, 139a/5, 139a/5, mevlā-yı i'tāķanıñ 90a/17, meyyit-i evveliñ 120b/9, 120b/12, 122a/16, 122a/17, 122b/2, 122b/4, 122b/5, 123b/5, 123b/7, 123b/8, 123b/10, 123b/11, 123b/13, 123b/14, meyyit-i evveliñ 120b/9, 120b/12, 122a/16, 123b/5, meyyit-i şāniniñ 120b/9, 120b/13,

121b/12, 122b/7, 122b/10, 123b/5, meyyit-i şānīniñ 120b/9, 120b/13, 121b/15, 121b/15, 122b/7, 122b/8, 122b/10, 122a/11, 123b/5, 123b/16, 123b/17, meyyitiñ 83b/3, 92a/17, 93a/2, 119b/13, 124a/4, 124a/5, 124a/7, 124a/11, 124a/14, 128a/17, 128b/1, 128b/2, 128b/6, 129b/6, 131a/16, 131a/17, 131b/3, 131b/6, 131b/6, 131b/8, 131b/9, 132a/16, 132b/1, 132b/16, 133a/13, 133a/14, 135b/12, 136a/1, 136a/7, 136a/9, 136a/10, 138b/2, mürtedeniñ 141a/4, müteveffāniñ 139b/17, naşībiniñ 107a/6, 107a/7, naşībleriniñ 138a/7, ne miqdār olduğunuñ 94b/10, 95a/3, 95a/9, mürişiniñ 139b/16, 140a/8, mürtediñ 140b/16, neferiñ 84a/6, nev'-i şānīniñ 84b/7, 86a/1, 87a/8, 88b/1, 92b/15, 92b/16, 92b/17, 111a/16, 120b/17, nısfıñ 122b/16, 127a/12, nısfınıñ 137a/8, oğlanıñ 126b/1, 126b/5, 127a/6, 127b/8, 129b/12, 134a/3, 134b/7, oğlınıñ 124b/3, 129b/9, 129b/15, 133b/7, 134a/2, 134a/5, 134a/16, 134a/17, 134b/4, 134b/6, 135a/7, 135a/9, oğullarınıñ 131a/9, on altınıñ 98a/15, on beşiñ 118a/6, 136a/3, on ikiniñ 95b/8, 102b/9, 119b/11, on sekiziñ 118a/5, onuñ 116b/3, otuz altınıñ 126a/9, otuzuñ 91a/1, 94a/7, 94b/6, re'sleriniñ 102b/5, 102b/14, 103a/5, 103b/16, 113b/7, 125b/12, 140a/16, rivāyetiñ 127a/17, 141b/9, 142a/4, rub'uñ 137a/14, ru'ūs-ı mevķūflarınıñ 103a/13, sehmleriñ 102a/16, sehminiñ 135b/4, sekiziñ 95b/9, 98a/13, 106a/8, 106a/12, 106a/15, 109b/7, 109b/9, selāse-i isbā' iñ 127a/11, sihāmıñ 83b/12, şūveriñ 130a/5, sūdüsün 92b/13, şülüsün 92b/13, 118b/1, şülüşāniñ 92b/14, şülüş-i mā-baķīniñ 118a/1, şülüş-i mā-baķīniñ 118a/1, şa'biniñ 137a/10, şahısıñ 92a/4, şürūhuñ 83a/6, tã'ifeniñ 85a/13, 85a/14, taşhīh-i şānīniñ 120b/11, 120b/13, 122a/12, 122a/15, 122b/1, 122b/3, 122b/4, 122b/6, 123b/2, 123b/5, tereke-i meyyitiñ 124b/10, 129b/11, 129b/16, 130a/6, 130b/6, terekeniñ 105b/3, 106a/4, 106a/14, 106b/7, 106b/11, 106b/16, 107a/2, 108a/11, 109a/11, 140a/1, toķsanıñ 94b/2, toķuzuñ 98b/2, uķt li-ebeveyniñ 89b/4, 'ulyāsınıñ 85a/9, 85b/3, 85b/5, 85b/9, 85b/12, 86a/8, 86a/9, 86b/7, 86b/9, 86b/14, 86b/17, 87a/14, 87a/16, 87b/14, 88a/6, 88a/8, 88b/9, 89a/6, 89a/9, 89a/14, 89a/17, uķt li-ebiñ 89b/7, uķtuñ 119b/4, 119b/5, 120a/5, 120a/12, 120b/1, üçüñ 98a/3, 110a/9, 112a/12, 119a/16, ülüsün 92b/13, 118b/1, vārişiniñ 108a/9, 109a/9, 137b/1, 137b/7, 138b/10, vāsıtalarıñ 129a/1, 129a/10, vefķınıñ 111b/16, velediñ 138b/5, vereşeniñ 105a/17, 105b/8, 109b/14, 120b/8, vereşesiniñ 120b/12, 120b/13, 122a/16, 123b/5, 123b/6, yédiñ 122a/17, 122b/7, 122b/11, 123b/6, yédiniñ 99b/7, yétmişiniñ 94b/2, yigirmi yédiniñ 93a/10, yigirminiñ 90b/17, 94a/3, 136a/6, za'fınıñ 92b/12, 92b/14, zencīriñ 99a/1, zevcātiniñ 84a/10, 114b/10, 115a/8, 115a/14, 115a/16, zevceleriñ 103b/1, zevcleriniñ

103b/12, zevceleriniñ 104a/13, zevceniñ 93a/12, 104b/10, 104b/16, 105a/6, 105a/10, 113b/3, 113b/15, 114a/4, zevcesiniñdir 93, zevciñ 84a/8, 105b/9, 106a/6, 109b/16, 110a/4, 110a/5, 112a/10, 112b/16, 113a/4, 117b/6, 117b/11, 117b/15, 120a/3, 120a/10, 120a/15, 121a/16, 121b/4, 121b/15, 123a/2, 123a/9, 123a/13, 140b/4, zevcleriniñ 103b/12

-IncA, -UncA Zarf fiil eki

mürür édinca 141a/14, mürür édinceye 139b/9, şahīḥ olunca 139b/9, varınca 93a/17, 93b/1, 93b/5, 93b/6, 93b/8, 93b/9, 93b/12, 93b/13, 93b/16, 98b/4, 99a/1, 100a/3, zāhir olunca 140a/4, zā'il olunca 138b/12

+ Incl İsimden isim yapma eki

dördinci 84a/3, 113a/6, ikinci 110b/15, ikincisi 92a/7, 93a/4, 105a/2, 139b/1, tokuzıncı 99a/15, üçüncü 93a/5, üçüncüsü 105a/8, 139b/3

-Ip, -Up Zarf fiil eki

‘add édüp 94a/10, 94a/15, 94a/16, 94b/3, 94b/8, 94b/13, 94b/16, aḥz eyleyüp 138b/14, aḥz édüp 133b/4, alıcı olup 111a/1, altı kız olup 133b/14, 135b/2, altı olup 118b/17, 131a/5, 134a/17, altmış sekiz olup 107b/7, 108b/7, ‘avl eyleyüp 137a/5, ‘avl édüp 105b/7, 136b/6, başt olunup 127b/15, beyān édüp 137/10, bulup 97b/11, 107a/1, 127b/12, buṭūn-ı muḥtalife olup 127b/1, buyurulup 83a/15, cem‘ édüp 90b/17, 100a/2, cem‘ olunup 136b/15, cümle édüp 99a/3, 99a/5, 99a/6, 99a/7, 99a/9, 99a/11 99a/16, cümle olup 93b/5, 99a/12, dāḥil olup 141a/12, ḍarb eyleyüp 123b/3, ḍarb édüp 85b/2, 86b/6, 87b/13, 91a/14, 91b/3, 93b/9, 94a/7, 94a/11, 94a/15, 94b/2, 94b/7, 96a/8, 98a/11, 98a/12, 98a/14, 98b/7, 99a/2, 99b/7, 100a/6, 104b/9, 105b/3, 105b/10, 105b/12, 106b/7, 106b/16, 113b/15, 114b/9, 115a/8, 116b/12, 117b/11, 118b/14, 120a/9, 120a/10, 120a/12, 121a/16, 123a/8, 125b/16, 137b/4, 137b/8, dinilüp 133b/12, 133b/15, 133b/15, 134a/7, 134a/11, 134b/11, 134b/14, 135a/7, 135a/14, 135b/4, 135b/9, déyüp 93b/11, 93b/16, 95a/9, 95a/11, 96a/4, 97b/17, 98a/4, 115b/11, 115b/12, dört kız olup 127b/9, 133b/13, düşüp 115b/16, efḍal olup 118a/17, farz édüp 94b/7, 94b/12, 117a/12, farz olunup 95a/4, 95a/5, 95a/6, 95b/7, 135a/10, 135b/7, farz olup 134a/8, faẓla kılup 110a/11, faẓla kılup 110a/11, fevt olup 90b/10, 98b/9, 99b/13,

102a/14, 102b/2, 102b/16, 103a/8, 103a/16, 106b/2, 106b/8, 107a/16, 108a/12, 109a/12, 109b/14, 110b/3, 111a/1, 111a/4, 111a/7, 111a/15, 111a/12, 112b/6, 113a/9, 114a/13, 116a/15, 117b/3, 118a/2, 118b/3, 119a/14, 119b/8, 119b/14, 120b/15, 121b/7, 122a/5, 122b/15, 132a/4, 133b/7, 134b/4, 136b/4, 136b/10, 138b/15, 140a/10, gelüp 138b/12, 141a/15, hāl olup 135a/8, 135a/11, hılt olup 131b/5, ibtidā' édüp 97a/13, ibtidā' olunmayup 97b/8, ifna étmeyüp 100a/11, iki kız olup 133b/10, iki yüz elli akçe olup 99b/13, işābet édüp 99b/3, 106b/14, 107a/4, 107b/9, 107b/10, 107b/12, 108a/4, 108a/6, 108a/7, 108a/17, 108b/9, 108b/10, 108b/12, 109a/5, 109a/6, 109a/7, 109a/17, 109b/3, 109b/7, 109b/9, istikāmet olmayup 111b/12, iştirā édüp 90b/9, i'tibār édüp 127a/2, 127a/4, 127b/12, 127b/13, i'tibār olunmayup 131b/12, i'tibār olunup 131b/13, 131b/17, qarındaş olup 130b/10, kayup 95b/4, kılınup 121a/7, 121a/8, kırk iki olup 115b/4, kırk sekiz olup 135b/15, kısmet édüp 127b/10, kısmet olunup 128b/8, 128b/14, 129a/16, 129b/2, 134a/5, kız qarındaş kılup 105a/17, 110b/10, 111b/7, 125b/3, ma'lūm olmayup 141b/14, ma'lūm olup 141a/14, men lā-yüreddü 'aleyh olmayup 110b/16, men lā-yüreddü 'aleyh olup 111a/12, 111b/4, 112b/10, 113a/6, 113a/12, 114a/17, 121a/5, mes'eleteyn kılınup 111b/13, 113a/13, 114a/17, mes'eleteyn kılınup 113a/13, mes'eleteyn kılup 112a/5, 112b/12, 113a/7, mes'eleteyn kılup 113a/7, mevķūf kılınup 138a/10, 138a/12, 138b/12, mevķūf kılınup 138a/12, 138b/12, mevķūf kılup 138a/8, mevķūf kılup 138a/8, 138a/10, mezkūr olup 83b/11, mustāgnī olup 83a/11, muṭāla'a olunup 83a/6, mübāyenet olup 85a/12, mübtelā olup 141b/5, münķaṭī' olup 139b/6, mürted olup 141a/11, müsāvī olup 128b/11, 128b/17, 129a/8, 129b/17, müsāviyye olup 129b/7, müstaķīm édüp 127b/16, müstaķīm olmayup 114b/9, 130b/11, 130b/17, 135b/3, naṣīb olmayup 136b/9, nazar édüp 110a/5, 113b/1 nazar olunup 139a/7, nisbet édüp 85b/8, 86b/13, 88a/4, 117a/1, nisbet étdirüp 105a/9, 117b/14, nisbet étdirüp 89a/13, 91b/8, 119a/3, 120a/14, 123a/12, on altı olup 93b/14, 98a/13, 107a/3, 107b/3, 107b/16, 108b/3, 108b/16, , 128a/9, on bēş olup 107b/14, 108b/14, 109b/6, 113a/5, on dört olup 127a/12, on iki olup 95b/14, 98b/3, 135b/13, 93b/11, on sekiz olup 94b/8, 134a/13, 133b/16, otuz bēş olup 108a/15, 109a/15, otuz iki olup 98a/14, 108a/1, 109a/1, rub' olup 137a/13, seb' olup 118a/14, sehm olup 137a/2, 137a/3, sekiz olup 98a/11, 99b/9, 112a/9, şulḥ olup 109b/16, 110a/8, şülüş olup 107b/15, 108b/15, şübhe olmayup 138a/3, ṭā'ife kılınup 129a/4, ṭā'ife kılınup 129a/4, ṭā'ife kılup 128a/1, ṭā'ife kılup 128a/1, ṭā'ifeteyn kılınup 125a/1, taķsīm édüp 98b/5, 125a/10, 125b/5, 125b/8,

126a/4, 126a/6, 126a/9, 126a/12, 126a/14, 126b/3, 126b/7, 130a/16, takṣīm olunup 124b/12, 129a/3, 129a/6, 133b/5, tamām olup 140a/5, tarḥ édüp 99b/6, tarḥ olunup 109b/13, 110a/9, taṣḥīḥ olunup 109b/17, 111a/3, 137a/16, 138b/8, 140a/9, terk édüp 113a/10, 129a/15, 130a/12, 130a/13, 134b/5, 134b/7, toḵsan toḵuz biñ toḵuz yüz altmış iki aḳçe olup 98b/10, toḵuz olup 109b/9, 121b/3, uḥt olmayup 120b/6, üç olup 117a/12, 122b/13, üç yüz on bēṣ olup 105a/7, vāriṣ olmayup 92a/5, 92a/15, 92a/16, 119b/7, vāriṣ olup 92a/6, vāṣıl olup 128b/3, 128b/17, 129a/9, vaḣ' édüp 94a/16, 94b/4, 94b/8, 94b/14, 95a/11, 97b/12, 100a/5, 138a/6, vaḣ' olunup 94a/5, 95a/7, veled-i 'aṣabe olmayup 129b/17, veled-i 'aṣabe olmayup 129b/17, veled-i 'aṣabe olup 132b/11, veled-i 'aṣabe olup 132b/14, vérilüp 98b/2, 98b/4, 102a/16, 103b/1, 106a/3, 106b/5, 106b/9, 107b/2, 108b/2, 110a/2, 110a/3, 113a/11, 116a/8, 127a/6, 127a/14, 128a/14, 128b/8, 128b/9, 129a/17, 129b/1, 129b/2, 130b/7, 130b/15, 133b/11, 133b/14, 134a/3, 134a/6, 134b/10, 134b/13, 134b/17, 135a/12, 135b/1, 135b/2, 136a/4, 136a/5, 136b/8, 137a/9, 139a/8, 140a/3, 140b/10, 140b/13, 141b/17, 142a/1, 142a/5, 142a/8, 142a/10, yarılup 115b/16, yazılup 98a/16, 98a/17, 98b/1, yazup 95b/8, 96a/2, 97a/12, 97a/15, 97b/1, 97b/4, 97b/10, 97b/15, 97b/16, 98a/2, 98a/3, 98a/9, 98a/10, 98a/13, 98a/15, 98b/3, 99a/1, 99a/4, 99a/5, 99a/7, 99a/8, 99a/10, 99a/12, 99a/13, 99b/4, 99b/5, yédi 'aded kız olup 127a/5, yédi olup 118a/13, yigirmi bēṣ biñ aḳçe olup 96b/9, yigirmi bir olup 109b/1, yigirmi dōrt olup 114a/1, yigirmi olup 112b/3, 122b/16, 137b/3, yigirmi sekiz olup 106b/12, yüz biñ iki yüz aḳçe olup 97a/3, zāhir olmayup 140a/4, ziyāde olup 84a/16, 89b/9, 90a/2,

-Iz Çokluk 1. şahıs geniş zamanda isim bildirmesi

muḥtācız 85a/7, 86a/5, 87/12, 88b/6, 91a/5, 102a/12, 110b/11, 112a/13, 113a/3, 121b/13, 122a/9, 123a/1, 132a/9

-ken Zarf fiil eki

iken 82b/11, 92a/15, 92a/17, 110a/13, 119b/7, 141a/17

+ki Aitlik eki

evvelki 109b/1, 122b/13, 124b/17, 125a/2, 129a/3, evvekisi 92a/3, 93a/3, 103b/14, 139a/1

-I Fiilden fiil yapma eki

buyurulup 83a/15, dénölüp 133b/12, 133b/15, 133b/15, 134a/7, 134a/11, 134b/11, 134b/14, 135a/7, 135a/14, 135b/4, 135b/9, görölmez 141a/9, vérile 93b/14, 94a/2, 94a/6, 94a/9, 94a/13, 94a/17, 94b/4, 94b/9, 94b/14, 95a/2, 95a/7, 95a/12, 96b/4, 96b/16, 96b/17, 97a/4, 97a/8, 98a/6, 98b/6, 104b/13, 114b/9, 121a/16, 123b/6, 137b/8, 138b/11, vérölüp 98b/2, 98b/4, 102a/16, 103b/1, 106a/3, 106b/5, 106b/9, 107b/2, 108b/2, 110a/2, 110a/3, 113a/11, 116a/8, 127a/6, 127a/14, 128a/14, 128b/8, 128b/9, 129a/17, 129b/1, 129b/2, 130b/7, 130b/15, 133b/11, 133b/14, 134a/3, 134a/6, 134b/10, 134b/13, 134b/17, 135a/12, 135b/1, 135b/2, 136a/4, 136a/5, 136b/8, 137a/9, 139a/8, 140a/3, 140b/10, 140b/13, 141b/17, 142a/1, 142a/5, 142a/8, 142a/10, vérölür 110a/10, 116a/10, 116a/14, 127a/8, 127a/9, 127a/10, 128b/16, 129a/4, 129a/12, 129b/3, 129b/12, 129b/17, 130b/8, 130b/9, 130b/13, 131a/9, 131b/4, 131b/9, 131b/14, 132a/8, 132b/11, 132b/15, 133a/11, 138a/10, 138a/12, 140a/2, 140b/12, 140b/13, 141b/1, 142a/2, 142a/3, 142a/6, 142a/7, 142a/9, 142a/10, yarölüp 115b/16, yazölán 97b/17, 99b/5, yazölüp 98a/16, 98a/17, 98b/1, yazölür 97a/11, yölölán 141b/3

+IA Vasıta hâli eki

‘add olunmağla 94a/12, ağız étmekle 127b/13, 127b/17, 135a/3, 135a/4, 135a/9, 140b/13, alıcı olmağla 103a/1, 105b/6, 107a/17, 110b/4, 112b/6, 119b/16, 122a/7, 122b/16, 132a/7, ‘ammesiyle 131b/11, 131b/13, ‘ammiyle 108a/6, 108b/11, ammiyle 108a/6, 108b/11, 109a/6, anasıyla 128b/15, bākī kılmağla 116a/14, başöl olunmağla 135b/2, beda’ olunmağla 95a/13, 95a/14, biriyle 84a/6, 141b/5, biriyle 84a/6, 141b/5, bulunmağla 103b/6, 136b/13, ceddle 119b/1, cihetiyle 131a/16, cihetiyle 131a/16, cihetle 127b/6, 127b/8, çarb étmekle 102b/6, 134a/13, 134b/1, 137b/3, 137b/13, dārū’l- islāmıla 141a/11, dārū’l-islāmıla 141a/11, ebdān-ı fūrū’ étmekle 124b/15, efđal olmağla 116a/8, farz olunmağla 93b/11, 95a/1, 109b/4, 134a/9, 137a/12, fūrū’larıyla 135b/17, fūrū’larıyla 135b/17, hacb-ı hırmānıyla 92a/5, hasebiyle 92a/12, hayr olmağla 116a/9, hayrıla 82b/16, hırmānıyla 92a/5, ĩrād olunmağla 138a/4, édđāl étmekle 117a/13, iğrāc olmağla 110a/8, iki kız olmağla 127a/1, iltimās étmeleriyle 83a/12, irşle 139b/17, işābet étmekle 105b/17, işābet étmekle 106a/9 106a/12, istikāmet olmağla 105b/1, 106b/5, i’tibār étmekle 126b/15, 126b/17, 127b/9, 127b/14,

i'tibāriyle 128b/14, 130a/9, 140a/9, i'tibāriyle, 128b/14, 130a/9, 140a/9, itmāmıñla 93a/9, 102b/9, 102b/17, 105b/6, kāfī olmağla 119b/11, 119b/16, kāfī olmamağla 136b/5, qalmağla 118a/13, 119b/14, kesr olmağla 137a/7, kıızıyla 127b/9, küllisiyle 130a/5, küllisiyle 130a/5, li ebeveyn 'ammesiyle 131b/11, 131b/13, mes'elesiyle 139a/2, meşkü olunmağla 139b/5, muvāfaqat-ı bi'n-nısf olmağla 102b/5, 102b/13, 109b/5, 134b/10, 135b/3, muvāfaqat-ı bi'n-nısf olmağla 102b/5, 102b/13, 109b/5, 134b/11, 135b/3, mübāyen olmağla 134a/7, 134a/10, 135a/14, mübāyenet olmağla 105b/9, 108a/14, 109a/14, 121a/11, 133b/15, 134a/11, 134b/13, 135a/6, 135b/8, 137b/3, mümāselet olmağla 135b/9, mümāşil olmağla 132a/15, mümkün olmamağla 97a/16, 97b/11, 127a/5, 128a/3, müstaķīm olmağla 102a/17, 102b/12, 110b/14, 122a/5, müstaķīm olmamağla 127a/15, 128a/5, 129a/17, nısf olmağla 117a/14, nisbet tıutmağla 135a/12, nisbet tıutmağla 135a/12, olmasıyla 127b/1, otuz iki olmağla, 139a/14, 139a/17, seb' kıılmağla 118a/14, seb' kıılmağla 118a/14, sebebiyle 92a/3, 92a/9, 110a/13, 128b/4, 128b/5, 128b/11, 129b/8, 130b/16, 131a/13, 133b/10, 133b/13, 134b/12, 135a/10, 135a/17, 135b/7, sebebiyle 92a/3, 92a/9, 120b/8, 128b/3, 128b/4, 128b/5, 128b/11, 13b/16, 131a/13, 133b/10, 133b/13, 134b/12, 135a/10, 135a/17, 135b/7, sebebiyledir 110a/13, sehmle 103a/11, 118b/6, şınıf-ı rābi'le 131a/11, sihāmla 85a/12, 87a/13, 88b/7, 91a/6. 93a/11, 102a/13, 109b/6, 110a/4, 110b/12, 113b/2, 114b/12, 116b/4, 117b/5, 118a/7, 120a/2, 121b/3, 121b/14, 122a/10, 132a/9, 140a/13, 140b/3, süflāsiyla 85b/16, 87a/5, 88a/16, süflāsiyla 85b/16, 87a/5, 88a/16, şa'biyle 136b/16, tarh olunmağla 97a/1, 97a/6, tarhla 83a/14, tarıkiyle 91b/14, 91b/15, 91b/16, 92a/7, tarıkiyle 90b/13, 91b/14, 91b/15, 91b/16, tarıkle 95a/12, 136a/9, tarıkle dir 136b/17, tedāhul olmağla 134b/15, tek olmağla 95b/6, 95b/13, tevzi' olunmağla 110a/12, tezevvüc etmekle 127b/5, 127b/7, 'ulyāsiyla 85b/16, 'ulyāsiyla 85b/16, üç olmağla 111a/6, vasatıyla 84b/5, 84b/10, 85a/5, 85a/11, 85b/5, 85b/6, 85b/12, 85b/15, 86a/4, 86a/9, 86b/9, 86b/16, 87a/5, 87a/6, 87a/10, 87a/16, 87b/16, 88a/8, 88a/14, 88b/4, 88b/9, 89a/8, 89a/17, 128b/17, 129a/9, vasatıyla 84b/5, 84b/10, 85a/5, 85a/11, 85b/5, 85b/6, 85b/12, 85b/15, 85b/16, 86a/4, 86a/9, 86b/9, 86b/16, 87a/5, 87a/6, 87a/10, 87a/16, 87b/16, 88a/8, 88a/14, 88b/4, 88b/9, 89a/8, 89a/17, vāsıtasıyla 128b/17, 129a/9, 133a/10, 133a/11, vasıtasıyla 133a/10, 133a/11, vaż' etmekle 138a/6, vaż' olunmağla 94a/12, 95a/1, vechle 98a/15, 99a/14, 115b/7, 138b/7, 141b/2, vücūdiyla 83b/3, 90a/3, 90a/4, 92a/4, 92a/5, 92a/5, 92a/14, 92a/15, 109b/13,

109b/16, 110a/4, 119b/7, 140a/1, vücūdıyla 84a/3, 90a/3, 90a/4, 92a/4, 92a/5, 92a/15, 92a/16, 109b/13, 109b/16, 110a/4, 119b/7, 140a/1, yazıyla 98a/16, yigirmi dört olmağla 139a/10

+IA İsimden fiil yapma eki

işleye 95b/4

+IAr Çokluk eki

‘ādiller 141b/1, ‘ammelere 131b/17, 132a/3, ‘ammiler 106b/14, ‘ammilere 103a/10, 106b/9, 108b/2, ‘ammileri 132a/17, 132b/1, ‘ammilerin 103b/4, 103b/14, ‘ammilerine 103b/1, 104a/13, ‘ammilerini 103a/17, ‘ammlar 131a/11, ba‘ zılar 139b/11, 139b/13, 139b/14, batanlar 141b/3, bunlar 134b/6, 136a/8, 136a/14, bunlara 135a/12, bunlardan 131a/12, 131a/15, 142a/18, cedd-i fāsıdler 128a/15, ceddeler 106b/13, ceddeler 103a/10, 103a/10, 106b/9, 113a/11, 113a/16, 113b/17, 114a/15, 114b/3, ceddelerin 103a/11, ceddelerine 103a/17, ceddeler 108a/4, 108a/5, 108b/1, 108b/10, 109a/4, 109a/5, 114b/12, 115a/11, ceddlerin 104a/14, 113b/4, 113b/16, 114a/5, 114a/6, 114b/15, 115a/10, 115b/2, 115b/5, ceddlerine 104a/12, dāyinlerin 100a/5, dereceler 128b/2, 128b/17, farzlarını 122a/16, 123b/4, ġarķ olanlar 141b/3, ihveler 90a/15, , ķarındaşlar 116a/10, 130a/8, 140b/5, ķarındaşlara 113a/11, 113a/16, 114a/1, 116b/4, 119a/2, 122b/17, 123a/11, 140b/7, ķarındaşlardan 118a/11, ķarındaşları 115b/6, 123a/1, 124a/1, 131a/17, ķarındaşların 105b/15, 113b/17, 116b/7, 118b/9, 119a/1, 119a/8, 119a/9, 123a/3, 123a/10, 123a/14, 140a/15, ķarındaşlarına 106a/3, 124a/11, 124a/12, 124a/13, 140b/1, 140b/13, ķarındaşlarının 124a/7, 124a/8, 124a/9, 124a/10, 129b/3, 129b/4, 130a/3, ķızlar 106b/13, 125b/4, 126a/2, 126a/11, 126a/16, ķızlara 103a/10, 106b/9, 107a/4, 110b/5, 114a/15, 114b/3, 114b/11, 115a/10, 125b/1, 125b/3, 125b/9, 126a/2, 126a/4 126a/7, 126a/16, 139a/1, ķızları 125b/4, 126a/2, 126a/10, 126a/17, 126b/4, ķızları 130a/16, 133a/8, 134b/5, 134b/8, 135a/4, 135a/7, 135a/8, 135a/17, 135b/5, 135b/5, 135b/12, 136a/1, ķızların 93a/15, 103a/4, 103b/15, 104a/16, 105b/1, 106b/11, 107a/1, 107b/17, 108b/17, 111b/11, 114b/10, 114b/14, 115a/9, 115a/17, 115b/2, 125b/6, 125b/9, 125b/17, 126a/5, 126a/8, 126a/13, 126a/15, 126b/4, 126b/6, 128a/10, ķızlarına 104a/13, 124a/4, 124a/5, 124a/7, 124a/8, 124a/9, 124a/10, ķızlarını 130a/3, ķızlarının 124a/4, 124b/12, kimesneler 141b/3, kimesnelere 83a/5,

83a/8, maḥcūblar 92a/15, men lā-yüreddü ‘aleyhlerdir 1110a/13, mes’eleler 133a/11, men lā-yüreddü ‘aleyhlerdir 1110a/13, mevķūflar 133b/15, 135a/14, mişāller 83a/9, müntesiblerdir 124a/5, 124a/7, 124a/11, 124a/14, müsellemler 141a/8, nisbetler, 83a/10, sāķıtlardır 90a/4, sehmleriñ 102a/16, şüretlerde 131b/8, 131b/12, 132b/9, şāhidler 141a/17, 141b/1, şartlar 138b/4, vāķı‘a-ı nisbetler 100b/6, vārişine 140a/8, vārişler 140a/6, vāşıl olanlar 133a/16, 133a/17, vāsıtalariñ 129a/1, 129a/10, vereseler 140b/17, zevcelere 114a/15, zevceleriñ 103b/1, zū-sehmiñ 118a/1,

+IaRİ Çokluk 3. şahıs iyelik eki

‘adedleri 135a/8, ‘adedlerini 135a/9, āfetlerinden 141b/5, ‘aşerelerini 90b/17, babaları 90b/10, babalarını 90b/8, 90b/13, bedenleri 125a/10, 128b/14, benīlerinden 132a/3, beynlerinde 90b/12, 90b/13, 100b/6, 104a/4, 112a/14, 131b/8, 134a/11, 137b/3, 141b/4, 141b/12, 142a/18, beynlerinden 110a/8, beynlerine 105b/9 115b/16, 132a/3, birbirilerine 141a/7, buyurduķlarında 115b/13, buyurduķlarından 115b/15, ceddeleriniñ 103b/17, ceddleriniñ 127a/7, cem‘ olduklarında 115b/16, cihetleri 127b/1, 130a/9, cüz’-i karābetleri 133a/6, dāyinlerini 100a/2, dereceleri 124b/1, 124b/4, 128b/10, 129a/8, 129b/7, 129b/17, 131b/6, deynlerine 100a/5, ellerinde 85a/11, 85b/5, 86a/11, 86b/9, 86b/9, 86b/11, 86b/17, 87a/2, 87a/17, 87b/17, 88a/2, 88a/9, 88a/11, 88b/11, 89a/9, 89a/10, 89a/17, 89b/2, 91a/7, 91a/9, 91b/4, 91b/6, 91b/9, 91b/11, 93a/15, 102b/4, 102b/5, 102b/12, 102b/13, 103a/4, 103a/10, 103a/12, 103b/1, 103b/2, 103b/4, 103b/13, 103b/14, 103b/15, 103b/17, 104a/13, 104a/14, 104a/16, 104a/17, 104b/12, 104b/17, 105a/6, 105a/11, 105b/15, 106a/13, 107b/17, 108b/17, 110b/13, 113b/3, 113b/6, 113b/17, 114a/5, 114a/7, 114b/10, 114b/11, 114b/14, 114b/15, 115a/9, 115a/10, 115a/14, 115a/17, 115b/2, 116b/15, 117a/6, 117b/7, 117b/7, 117b/12, 117b/17, 118a/10, 118b/9, 119a/1, 119a/8, 120a/5, 120a/12, 120a/14, 120b/1, 122a/4, 123a/3, 123a/14, 123b/5, 123b/6, 124a/1, 125b/11, 125b/16, 125b/17, 126a/9, 126b/3, 126b/6, 128a/5, 128a/11, 130b/10, 130b/16, 131a/2, 131a/4, 132a/10, 132a/12, 134a/10, 134b/1, 135a/13, 135b/2, 135b/8, 135b/13, 135b/14, 136a/1, 139a/15, 140b/5, esfelerinde 125a/1, evlādları 124a/15, evlādlarına 136a/9, 136a/11, 136a/13, farzlarını 89b/16, 121a/14, 137b/6, 139a/5, farzlarınıñ 121a/14, 122a/16, 137b/6, 138a/3, 139a/5, fūrū‘ları 130b/2, fūrū‘larına 130b/1, 136a/7, fūrū‘larıyla 135b/17, fūrū‘larıyla 135b/17, ḥaķķlarını 85b/3, 85b/9, 86b/6, 87b/13, 89a/6, 91b/4, 91b/9, 113b/15, 114a/3,

115a/8, 115a/13, 116b/12, 117a/1, 117b/11, 117b/15, 118b/14, 119a/3, 120a/10, 120a/15, 123a/8, 125b/16, hānelerini 95b/2, 95b/10, hişşe-i şer'iyelerini 142a/19, hişşelerinden 140b/14, iltimās étmeleriyle 83a/12, i'tibārları 136b/15, qarābetleri 127b/1, 128b/12, qarīblerini 92a/9, qatlarında 90b/4, 124b/6, qavlleri 138a/16, kesbleri 141a/2, kesbleriniñ 141a/3, kızları 129b/4, mābeynlerinde 135b/9, mes'eleleri 111a/13, 120b/10, mes'elelerini 113a/7, 113a/15, meyyitlerinden 122b/13, muqaddemā oldukları 135b/16, murādları 83a/12, naşibleri 130b/11, 130b/17, 136b/15, naşiblerinden 136a/17, 138a/12, 138a/14, naşibleriniñ 138a/7, oğulları 124a/4, 129b/4, 135a/9, 135b/6, oğullarına 124a/4, 124a/7, 124a/8, 124a/10, oğullarınıñ 131a/9, re'sleri 85a/11, 85a/13, 85a/15, 85b/12, 86a/10, 86a/11, 86b/17, 87a/2, 87a/17, 87b/1, 88a/9, 88a/11, 88b/10, 88b/11, 89b/1, 91a/9, 91b/9, 91a/12, 102b/5, 102b/13, 103a/4, 103a/12, 103a/12, 103b/1, 103b/3, 103b/4, 103b/13, 103b/14, 103b/15, 103b/17, 104a/13, 10a/14, 104a/16, 104a/17, 112a/16, 113b/4, 113b/6, 114a/7, 114b/14, 114b/15, 114b/16, 115a/14, 115a/17, 115b/2, 116b/7, 117b/7, 117b/17, 118a/10, 118a/13, 118b/10, 119a/8, 120b/1, 123a/3, 123a/14, 125b/11, 128a/6, 130b/11, 130b/17, 132a/11, 132a/12, 135a/13, 140a/15, 140b/5, re'slerinden 110b/2, 117a/13, re'slerine 102b/5, 102b/12, 104b/15, 110b/14, 120a/14, 122a/5, 123a/12, 130b/11, 130b/17, 135b/3, re'slerini 117b/7, 120a/6, 140b/6, re'sleriniñ 102b/5, 102b/14, 103a/5, 103b/16, 113b/7, 125b/12, 140a/16, ru'ūs-ı mevķūfları 103b/5, ru'ūs-ı mevķūflarınıñ 103a/13, ru'ūslarına 105b/8, şafflarında 128b/12, 129a/9, sākıtlarına 124a/6, sākıtātlarına 124a/6, sehmlerini 106b/11, 107a/2, sehmleri 85a/4, 102b/12, 102b/13, 110a/12, 110b/10, 111a/3, 113a/15, 114b/2, 121a/8, sehmlerinden 85a/3, 110b/17, 113a/14, 114b/1, sıfatları 129a/11, sihāmları 111a/5, 111a/8, 125a/1, sihāmlarından 110b/9, taķrīrlerini 83a/2, ta'limleri 83a/1, tefāvütleri 132b/3, uşūlleri 130b/6, vāriş oldukları 142a/18, zevcelerine 103a/17, 104a/12 zevceleriniñ 104a/13, zevceleriniñ 103b/12

+II, +IU İsimden isim yapma eki

mişilli 85b/9, 86b/13, 88a/5, 89a/14, 91b/8, 105a/10, 114a/3, 115a/13, 117a/1, 117b/14, 119a/3, 120a/15, 123a/12, 124b/16

+m Teklik 1. şahıs iyelik eki

hıfzı étdigimden 82b/14, murād eyledigimde 82b/16, rağbetim 82b/12, sihāmım 82b/6, üstādım 83a/16

-mA Fiilden isim yapma eki, isim-fiil

ihrāc olunması 96a/13, 96a/15, 96b/12, 96b/17, 97a/4, iltimās étmeleriyle 83a/12, kalmaya 139b/11, terk eylemeye 141a/7

-mA Olumsuz fiilden fiil yapma eki

bākī kalmadı 117a/16, bākī kalmadığına 117a/11, bulunmadığı 136a/12, ifnā étmeyüp 100a/11, hācet olmamağdır 121b/17, ibtidā' olunmayup 97b/8, idhāl olunmasa 117/16, iistikāmet olmayup 111b/12, i'tibār olunmasa 119b/6, i'tibār olunmayup 131b/12, kāfī olmamağla 136b/5, maḥrec-i vefā étmedikde 93a/1, maḥrūm olmamağ 119b/2, ma'lūm olmayup 141b/14, men lā-yüreddü 'aleyh olmayup 110b/16, men'eylemeye 83b/9, mezāḥim olmadığından 131a/12, mümkün olmamağla 97a/16, 97b/11, 127a/5, 128a/3, müstaḳīm olmamağla 127a/15, 128a/5, 129a/17, müstaḳīm olmayup 114b/9, 130b/11, 130b/17, 135b/3, naṣīb olmayup 136b/9, nisbet olmadığı 120b/4, şübhe olmayup 138a/3, taḳdīr olunmamışdır 136a/15, tarḥ olunmadığı 96b/16, taṣavvur olmadığı 133b/1, tesāwī olmadığı 100a/10, uḥt olmayup 120b/6, vāriş olmayan 136b/2, vāriş olmayup 92a/5, 92a/15, 92a/16, 119b/7, vāşıl olmayandan 128b/6, vefā étmedig 108a/8, 109a/8, veled-i 'aşabe olmayup 129b/17, veled-i 'aşabe olmayup 129b/17, zāhir olmayup 140a/4, zikr olunmadı 133b/1, ziyāde olmadığı 119b/5

- mAdA zarf fiil eki

bilmede 91b/7, 106a/17, 108a/9, 123a/7

-mAk Fiilden isim yapma eki, isim-fiil

'add olunmağla 94a/12, 'adem-i te'addud olmağdır 124b/14, aḥz étmegi 126b/11, aḥz étmekle 127b/13, 127b/17, 135a/3, 135a/4, 135a/9, 140b/13, alıcı olmağla 103a/1, 105b/6, 107a/17, 110b/4, 112b/6, 119b/16, 122a/7, 122b/16, 132a/7, 'aşabe olmağdır 119b/1, bākī kalmamağla 116a/14, başt olunmağa 125a/4, başt olunmağla 135b/2, beda' olunmağla 95a/13, 95a/14, bī-nihāyet olmağın 83b/1, bintīn kılınmağdır 125a/5,

bölmege 114b/7, bulmak 111b/6, bulunmağla 103b/6, 136b/13, çıkmak 97a/16, darb etmekle 102b/6, 134a/13, 134b/1, 137b/3, 137b/13, ebdân-ı fûrû' etmekle 124b/15, efḍal olmağla 116a/8, esîr olmak 141a/9, evlād-ı 'aşabe olmak 130a/2, evlād-ı şāhib-i ferāîz olmak 130a/4, farz olunmağla 93b/11, 95a/1, 109b/4, 134a/9, 137a/12, fî-ğānîmet olmak 141a/1, hācet olmamağdır 121b/17, hāric olmağdır 109b/12, hayr olmağla 116a/9, îrād olunmağla 138a/4, ibn-i vāhid kılınmağdır 125a/3, ibn-i vāhid kılınmağdır 125a/3, ibtidā' olunmağdır 97b/9, idhāl etmekle 117a/13, idhāl olunmağdır 116a/11, iḥrāc olmağla 110a/8, iḥtişār olunmağdır 125a/4, iki kız olmağla 127a/1, işābet etmegın 105b/14, 107a/5, işābet etmekle 105b/17, işābet etmekle 106a/9 106a/12, istiḳāmet olmağla 105b/1, 106b/5, i'ṭā' eylemekdir 85b/3, 85b/9, 86b/6, 86b/14, 89a/6, 89a/14, 91b/9, 'ṭā' etmekdir 117b/11, i'ṭā' etmekdir 88a/5, 113b/15, 114a/3, 115a/8, 115a/13, 116b/12, 117a/1, 117b/15, 118b/14, 119a/4, 120a/15, 123a/8, 123a/12, i'ṭā' olunmağdır 105a/10, i'tibār etmekle 126b/15, 126b/17, 127b/9, 127b/14, kāfî olmağla 119b/11, 119b/16, kāfî olmamağla 136b/5, kā'im olmak 95a/16, ḳalmağın 97b/3, 121a/8, ḳalmağla 118a/13, 119b/14, kesr olmağla 137a/7, kılınmağdır 115b/6, maḥlūt olmağdır 123b/2, maḥrûm olmağdır 84a/8, 92a/2, maḥrûm olmamak 119b/2, men lâ-yüreddü 'aleyh olmak 110a/17, meşḳûk olunmağla 139b/5, muḥtalif olmağdır 133a/6, muḳḳarrer olmağın 111b/17, muvāfaḳat-ı bi'n-nısf olmağla 102b/5, 102b/13, 109b/5, 134b/10, 135b/3, muvāfaḳat-ı bi'n-nısf olmağla 102b/5, 102b/13, 109b/5, 134b/11, 135b/3, muvāfıḳ olmak 128b/12, mübāyen olmağla 134a/7, 134a/10, 135a/14, mübāyenet olmağla 105b/9, 108a/14, 109a/14, 121a/11, 133b/15, 134a/11, 134b/13, 135a/6, 135b/8, 137b/3, mümāselet olmağla 135b/9, mümāsil olmağla 132a/15, mümḳûn olmamağla 97a/16, 97b/11, 127a/5, 128a/3, münferid olmağdır 131b/11, müsāvî olmağdır 131b/6, müstaḳīm olmağa 121b/10, müstaḳīm olmağla 102a/17, 102b/12, 110b/14, 122a/5, müstaḳīm olmamağla 127a/15, 128a/5, 129a/17, müsteḥaḳḳ olmağdır 131a/12, müte'addid olmağdır 127b/2, nısf olmağla 117a/14, nısf-ı māl olmak 116a/7, nisbet tutmağla 135a/12, nisbet tutmağla 135a/12, otuz iki olmağla 139a/14, 139a/17, rağbet etmegın 83a/8, seb' ḳılmağla 118a/14, seb' ḳılmağla 118a/14, sehm olmak 127b/16, tafşîl olunmak 107a/8, taḳdîr olmağın 135a/11, taḳsîm eylemekdir 106b/8, 106b/17, taḳsîm etmek-çün 118a/13, taḳsîm olunmağdır 124b/17, 125a/2, tarḥ olunmağla 97a/1, 97a/6, taşḥîḥ-i mes'ele etmek 121b/12, tedāḥul olmağla 134b/15, tek olmağın 96a/2, tek olmağla 95b/6, 95b/13, tevzî' olunmağla 110a/12,

tezvevüc etmekle 127b/5, 127b/7, üç olmağla 111a/6, vāriş olmağdır 92a/4, 128b/4, vāşıl olmağdır 128b/11, vaż' etmekle 138a/6, vaż' olunmağla 94a/12, 95a/1, yigirmi dört olmağla 139a/10, zıkr olunmağla 119a/12, ziyāde olmağ 119b/6

-mAkdA Zarf fiil eki

bilmekde 85b/2, 85b/7, 86b/5, 86b/12, 87b/12, 88a/3, 89a/5, 89a/12, 91b/2, 104b/9, 104b/14, 105a/14, 109a/9, 113b/14, 114a/2, 115a/7, 115a/12, 116b/11, 116b/17, 117b/10, 117b/14, 118b/14, 119a/2, 120a/9, 120a/14, 121a/15, 122a/16, 123a/11, 123b/5, 125b/15, 137b/6, 139a/5,

-mAkdAn Zarf fiil eki

şülüş-i küll olmağdan 116a/8

-mAsIn, -mAsUn Olumsuz teklik 3. şahıs emir, istek eki

evlād-ı 'aşabe olmasun 132b/8, gelmesün 118a/13

-mAyA Olumsuz teklik 3. şahıs istek eki

dāhil olmaya 90a/9

-mAz Olumsuz geniş zaman ek

'avl eylemez 93a/3, 'avl olunmaz 136b/9, āzād olmaz 141b/1, bākī kalmaz 136b/8, bilmez 115b/11, gelmez 92b/9, görölmez 141a/9, hacb eylemez 130b/5, 131b/5, hacb étmez 92a/9, hācet olmaz 106b/2, 119/14, hāşıl olmaz 115b/15, i'tibār olunmaz 133a/8, 133a/10, kısmet olmaz 141a/13, maḥrūm olmaz 119b/3, ma'lūm olmaz 141a/13, naḳz olunmaz 141a/16, şülüş-i şaḥīḥ olmaz 119a/10, sāḳıt olmaz 90a/5, te'şīr étmez 141a/10, tezvevüc olmaz 141a/14, vāriş olmaz 138b/5, 138b/7, 139b/5, 139b/7, 141a/6, 141b/8, zāhir olmaz 136b/14, ziyāde olmaz 119b/5

-mAz-lar Çokluk 3. şahıs olumsuz geniş zaman eki

vāriş olmazlar 116a/2

-mAz-lAr-sA Çokluk 3. Şahıs Olumsuz Geniş Zamanın Şartı

bulunmazlar ise 136a/10

-mAzsA Olumsuz geniş zamanın şartı

bulunmaz ise 133a/16, 136a/8, 136a/12, 138b/5, 138b/7, dāḥil olmazsa 110a/2, mümkün olmaz ise 125a/5

-mI, mU soru eki

cins-i vāḥid mi 85a/1, ekşer mi 85a/1, 110b/7, 111b/3, 112a/3, 112b/9, 121a/4, cins-i vāḥidden mi 110b/7, 111b/3, 112a/2, 112b/9, 121a/4, görülmez mi 142a/9, var mıdır 84b/13, 110b/6, 112a/2, 112b/9, 121a/3, yok mıdır 84b/13, 110b/6, 112a/2, 112b/9, 121a/3

-mIş, -mUş Öğrenilen geçmiş zaman eki

beyān olunmuştur 141b/2, ihtilāf olmuştur 139b/10, kıyās olunmuştur 133a/15, mevķūf kılınmıştır 140b/14, taķdīr olunmamıştır 136a/15, zikr olunmuştur 124b/1, 128a/16, 129b/5, 131a/11, 132b/3, 138a/15

-mIş, -mUş Sıfat fiil eki

fevt olmuş 141b/6, ḥāric olmuş olsa 109b/16, hükm étmiş olur 142a/16, 142a/17, karındaş olmuş olur 130b/14, terk étmiş oldu 84b/6, 85b/17, 87a/7, 88a/17, 91a/2, 127b/14

-mIşdI, -mUşdU Öğrenilen geçmiş zamanın hikayesi

cem' olmuş-idi 115b/13, işābet étmişdi 105b/15

-mIş-lAr, -mUş-lAr Çokluk 3, şahıs öğrenilen geçmiş zaman eki

gitmişlerdir 115b/17

+mIz, +mUz Çokluk 1. şahıs iyelik eki

altımız 86b/1, 87b/9, 89a/1, 103a/1, 108a/2, 125b/17, aşl-ı mes' elemiz 86b/1, 87b/8, 89a/1, 99b/6, 103a/14, 104b/6, 105b/16, 107a/3, 107b/8, 108a/1, 108b/8, 109a/1, 119a/11, 123a/4, 128a/6, 132a/15, 133b/16, 135a/5, 135a/16, bēşimiz 86a/17, 94a/11, bulduğımız 95b/13, dördümüz 85a/15, 89a/7, 89a/10, 89a/11, 126a/1, 128a/11, 134b/16, dūyūnumuz 108a/16, 109a/16, katımızda 92a/9, mā fü'l-yedimiz 123b/17, maḍrūbumuz 86b/10, 86b/10, 86b/11, 87b/17, 88a/2, 89a/9, 89a/11, 91b/6, 104b/11,

104b/17, 105a/2, 105a/5, 105a/12, 113b/16, 113b/17, 115a/8, 115a/10, 115a/11, 116b/13, 116b/14, 116b/16, 117b/11, 117b/13, 118b/15, 118b/16, 118b/17, 119a/1, 120a/10, 120a/11, 120a/13, 121a/16, 123a/9, 123a/10, 125b/17, 126a/1, 128a/9, 128a/11, 131a/3, 131a/4, 134a/16, 134a/17, 134b/1, 135b/13, 135b/15, 136a/1, 136a/3, meblağımız 96a/9, mecmū'-ı dūyūnumuz 109a/12, mes'elemiz 86b/2, 102b/9, 102b/14, 103a/5, 105b/7, 105b/13, 111b/17, 116b/2, mes'elemizde 85a/14, mes'elemizi 110b/9, mevķūfumuz 86a/14, 87b/4, 87b/4, 88b/15, 113b/7, mişālimiz 96a/1, 98b/1, 100a/4, mişālimizde 98a/10, 99b/1, 99b/3, nażar édeceğimiz 93a/11, nażar étdigimizde 103a/13, 103b/5, 128a/3, on bēşimiz 91a/16, 91b/5, 91b/6, on dördümüz 87b/15, 88a/1, 88a/2, on ikimiz 103b/7, 113b/16, 113b/17, onumuz 86b/10, 86b/11, 116b/9, ru'ūs-ı mevķūfumuz 91a/12, sekizimiz 99b/9, taķsīm étdigimizde 97b/17, taşhīh-i mes'elemiz 98b/10, 105a/17, 105a/17, taşhīhimiz 122a/15, 122a/16, 123b/4, terekemiz 105b/12, 105b/16, 106a/7, 108a/15, 109a/15, 109b/1, 109b/5, üçümüz 85b/4, yédimiz 87b/7

+ñ Teklik 2. şahıs iyelik eki

atañ 128a/13, babañ 124b/13, 130b/7, 130b/14, 134b/1, babaña 131b/13

-n Fiilden fiil yapma eki

‘add olunmağla 94a/12, aħz oluna, 139a/8, aħz olunan 95a/16, aħz olunur 138a/15, tarh olunsa 96a/14, 96b/5, 96b/6, ‘avl olunmaz 136b/9, başt olunmağa 125a/4, başt olunmağla 135b/2, başt olunsa 125a/6, başt olunup 127b/15, beda’ olunduğı 95a/15, beda’ olunmağla 95a/13, 95a/14, beyān olunmuştur 141b/2, bintīn kılınmağdır 125a/5, bölünür 97b/6, bulunan 133a/5, 140a/6, bulunmadığı 136a/12, bulunmağın 106a/6, 106b/10, bulunmağla 103b/6, 136b/13, bulunmaz 133a/16, 136a/8, 136a/12, 138b/5, 138b/7, bulunmazlar 136a/10, bulunup 97b/11, 107a/1, bulunursa 1006b/1, cem’ olunsa 136b/15, cem’ olunup 136b/15, def’ olunur 140a/8, déniliüp 133b/12, 133b/15, 133b/15, 134a/7, 134a/11, 134b/11, 134b/14, 135a/7, 135a/14, 135b/4, 135b/9, farz olunan 95b/12, 95b/13, 95b/15, 130b/8, 134a/5, 134b/12, 135a/17, 136b/7, 141b/10, 141b/11, farz olunanıñ 141b/12, farz olundukdan 93b/6, 94a/8, farz olunmağla 93b/11, 95a/1, 109b/4, 134a/9, 137a/12, farz olunsa 106b/17, 136b/7, 136b/17, 137a/11, 137a/13, farz olunup 95a/4, 95a/5, 95a/6, 95b/7, 135a/10, 135b/7, hüküm olunur

139b/14, ibn-i vāhid kılınmağıdır 125a/3, ibn-i vāhid kılınmağıdır 125a/3, ibtidā' olunmağıdır 97b/9, ibtidā' olunmayup 97b/8, icrā' olundu 119a/12, idhāl olundu 117a/16, idhāl olunmağıdır 116a/11, idhāl olunmasa 117/16, ihrāc olunan 97a/11, 97b/5, ihrāc olunması 96a/13, 96a/15, 96b/12, 96b/17, 97a/4, ihtisār olunmağıdır 125a/4, i'tā' olunmağıdır 105a/10, i'tā' olunur 139b/3, i'tibār olunduğı 126b/13, i'tibār olunduğına 133b/6, 133b/6, 133b/6, i'tibār olunmasa 119b/6, i'tibār olunmayup 131b/12, i'tibār olunmaz 133a/8, 133a/10, i'tibār olunsā 118a/16, i'tibār olunup 131b/13, 131b/17, i'tibār olunur 90a/14, 124b/7, 126b/13, 129b/13, 133a/16, 133a/17, kabz olunan 134b/9, karīb oluna 129a/12, katl olunsā 140b/15, kılınmağıdır 115b/6, kılınup 121a/7, 121a/8, kılınır 85a/4, kısmet oluna 106a/5, 108a/12, 109a/12, 109b/14, kısmet olunan 139b/7, kısmet olunduğdan 90b/12, 105a/3, kısmet olunsā 104b/17, 105a/5, kısmet olunup 128b/8, 128b/14, 129a/16, 129b/2, 134a/5, kısmet olunur 90b/14, 130b/12, kıyās oluna 132b/2, kıyās olunmuşdur 133a/15 men' olunan 139b/5, 140a/8, men' olunur 139b/5, mes'eleteyn kılınup 111b/13, 113a/13, 114a/17 mes'eleteyn kılınup 113a/13, mes'eleteyn kılınır 111a/13, 111b/6, 112a/5, 112b/11, 121a/6, 140a/3, 140a/4, meşkük olunmağla 139b/5, mevkūf kılındı 140b/11, mevkūf kılındı 140b/11, mevkūf kılınmışdır 140b/14, mevkūf kılınmışdır 140b/14, mevkūf kılınup 138a/10, 138a/12, 138b/12, mevkūf kılınup 138a/12, 138b/12, mevkūf kılınır 138a/14, 140a/2, mevkūf kılınır 138a/14, 140a/2, 140a/4, murād olunan 96a/9, 96a/13, 96a/15, 96b/17, 97a/5, murād olunduğda 97a/10, murād olunsā 99a/15, muṭāla'a olunup 83a/6, nakl olunur 129a/7, 129a/8, nakz olunmaz 141a/16, nazar olunduğda 105b/9, 106b/1, 134a/11, 134b/14, 135a/15, 135b/9 nazar olunup 139a/7, nazar olunur 90b/15, 105a/15, 107a/13, ne miqdār olunur 94a/6, nisbet olunduğda 135a/12, tafşīl olunmağ 107a/8, tā'ife kılınup 129a/4, tā'ifeteyn kılınup 125a/1, taqdīr olunmamışdır 136a/15, takrīr olundu 139b/1, takṣīm oluna 105b/4, takṣīm olunacak 98a/8, takṣīm olunan 99b/10, takṣīm olunduğı 107a/9, takṣīm olunduğda 99b/2, 107a/4, 126b/12, takṣīm olunmağıdır 124b/17, 125a/2, takṣīm olunup 124b/12, 129a/3, 129a/6, 133b/5, takṣīm olunur 109b/8, 124b/8, 129a/14, 130b/7, 130b/16, 131a/8, 131b/9, 132a/3, 132a/6, 133b/3, 142a/12, 142a/14, 142a/14, takṣīr olundu 136b/3, tarḥ olunan 96b/1, tarḥ olunduğda 96b/9, 97a/3, 97a/7, 99a/16, tarḥ olunduğdan 96b/13, 100a/6, tarḥ olunmadığı 96b/16, tarḥ olunmağla 97a/1, 97a/6, tarḥ olunup 109b/13, 110a/9, tarḥ olunursa 96b/10, taṣḥīḥ olundu

112a/10, taṣḥīḥ olunup 109b/17, 111a/3, 137a/16, 138b/8, 140a/9, taṣḥīḥ olunur 107a/14, 107a/15, 110a/4, 110b/15, 111a/6, 111a/8, 120b/10, 127a/11, te'lif olunan 83a/6, terk olundu 126b/8, terk olunur 138a/4, tesmiye olunur 125a/4, tevaḳḳuf oluna 138a/16, tevzī' olunmağla 110a/12, važ' olunduğda 92b/3, 92b/3, 92b/4, 92b/5, važ' olunmağla 94a/12, 95a/1, važ' olunup 94a/5, 95a/7, važ' olunur 141a/4, zamm olunduğda 107b/16, 108b/16, zamm olunsa 93b/10, zıkr olunacak 107a/10, zıkr olunan 105a/6, 124b/9, 132b/15, 140a/5, 140a/10, zıkr olunmadı 133b/1, zıkr olunmağa 119a/12, zıkr olunmuşdur 124b/1, 128a/16, 129b/5, 131a/11, 132b/3, 138a/15, zıkr olunur 93a/16, 97a/9, 98b/8

+ n Vasita eki

bī-nihāyet olmağın 83b/1, altmış üç olmağın 94b/3, işābet étmegin 105b/14, 107a/5, ḳalmağın 97b/3, 121a/8, muḳḳarrer olmağın 111b/17, rağbet étmegin 83a/8, taḳdīr olmağın 135a/11, tek olmağın 96a/2

+ñIz, +ñUz Çokluk ikinci şahıs iyelik eki

anañız 127a/10, 130b/9, biriñiz 115b/11

-r Geniş zaman eki

aḥz olunur 138a/15, altmış üç biñ olur 94a/16, altmış üç olur 94a/15, altmış üç yüz biñ aḳçe olur 95a/7, 'amel olunur 120b/15, 'avl éder 93a/4, 93a/5, 93a/6, azād olur 90b/7, bāḳī ḳalır 97a/3, 97a/8, ḳalır 96b/5, 96b/9, 96b/11, 96b/16, 97a/10, 97a/4, bāyın olur 141b/1, bēş 'amm olur 135a/2, bēş yüz altmış biñ aḳçe olur 94b/14, bölünür 97b/6, cihāt-ı i'tibār éder 90a/7, def' olunur 140a/8, dört ḳız olur 133b/11, düşer 104b/17, 105a/6, farz éder 127a/3, 127a/4, gelür 92b/9, 116a/11, ḥacb éder 90a/5, 92a/1, 92a/8, 92a/11, 92a/17, ḥāşıl olur 93b/2, 94a/3, 94a/9, 94a/14, 94b/1, 94b/5, 94b/1, 94b/15, 95a/2, 95a/3, 95a/5, 95a/7, ḥükm étmiş olur 142a/16, 142a/17, ḥükm olunur 139b/14, iki biñ aḳçe olur 96b/16, iktisām eyler 138b/14, iḳtiza éder 115b/6, intikāl éder 136a/9, 136a/11, 136a/16, işābet éder 98b/5, 100a/1, 108a/3, 109a/3, 109a/4, ister 83b/2, 116b/1, 118a/4, i'tā' olunur 139b/3, i'tibār éder 90a/6, 90a/7, 126b/12, 127b/3, 130a/6, i'tibār olunur 90a/14, 124b/7, 126b/13, 129b/13, 133a/16, 133a/17, ḳarındaş olmuş olur 130b/14, ḳılınır 85a/4, ḳırk olur 94a/6, ḳismet olunur 90b/14, 130b/12,

ma' lûm olur 83a/14, 93b/9, 95a/13, 96a/7, 96a/12, 96b/7, 97a/2, 97a/6, 100a/7, 100a/7, men' olunur 139b/5, mes' eleteyn kılınır 111a/13, 111b/6, 112a/5, 112b/11, 121a/6, 140a/3, 140a/4, mevķûf kılınır 138a/14, 140a/2, mevķûf kılınır 138a/14, 140a/2, 140a/4, mevķûf olur 139b/8, 139b/17, mişāl olur 117a/11, mütehakkık olur 83b/8, nakl olunur 129a/7, 129a/8, nazar olunur 90b/15, 105a/15, 107a/13, ne miķdār olunur 94a/6, ne miķdār olur 93b/11, 93b/16, 94a/3, 94a/10, 94a/14, 94b/1, 94b/6, 95b/5, 96a/11, 96a/16, 96b/14, nısf olur 92b/4, nisbet dutar 85b/10, 86b/15, 87a/1, 87a/3, 88a/7, 88a/10, 88a/12, 89a/15, 89b/1, 89b/3, 91b/10, 91b/12, 100b/7, 100b/8, 100b/9, 100b/10, 100b/11, 100b/12, 100b/13, 100b/14, 100b/15, 100b/16, 100b/17, 101a/1, 101a/2, 101a/3, 101a/4, 101a/5, 101a/6, 101a/7, 101a/8, 101a/9, 101a/10, 101a/11, 101a/12, 101a/13, 101a/14, 101a/15, 101a/16, 101a/17, 101b/1, 101b/2, 101b/3, 101b/4, 101b/5, 101b/6, 101b/7, 101b/8, 101b/9, 101b/10, 101b/11, 101b/12, 101b/13, 101b/14, 101b/15, 101b/16, 101b/17, 102a/1, 102a/2, 102a/3, 102a/4, 102a/5, 102a/6, 102a/7, 102a/8, 102a/9, 102a/10, 114a/4, 114a/6, 114a/7, 115a/15, 115b/1, 115b/3, 117a/2, 117a/4, 117a/7, 117b/16, 119a/4, 119a/6, 119a/7, 119a/8, 120a/16, 120a/17, 120b/2, 123a/13, 123a/15, nisbet tıtar 85b/13, nisbet tıtar 85b/13, on iki olur 95b/7, on sekiz biñ olur 94b/9, on üç olur 93b/16, otuz altı olur 93b/15, otuz olur 86b/16, rub' olur 92b/3, 92b/6, 137a/1, sākıt olur 139b/4, seb' éder 118a/16, sehm olur 118b/2, sūdüs olur 92b/7, sūlūs olur 92b/4, 92b/6, 118b/1, 134b/13, sūlūsān olur 92b/5, sūlūs-i bākī olur 90a/1, ta'alluk éder 83b/3, taķsīm éder 124b/16, 126b/16, 127a/1, 130a/10, 130b/3, 130b/5, taķsīm olunur 109b/8, 124b/8, 129a/14, 130b/7, 130b/16, 131a/8, 131b/9, 132a/3, 132a/6, 133b/3, 142a/12, 142a/14, 142a/14, taşhīh olunur 107a/14, 107a/15, 110a/4, 110b/15, 111a/6, 111a/8, 120b/10, 127a/11, taşhīh olur 119a/11, taşhīh-i mes' ele olur 111b/14, terk olunur 138a/4, tesmiye olunur 125a/4, toķsan olur 94a/9, üç yüz on bés olur 105a/1, vaż' olunur 141a/4, verilür 110a/10, 116a/10, 116a/14, 127a/8, 127a/9, 127a/10, 128b/16, 129a/4, 129a/12, 129b/3, 129b/12, 129b/17, 130b/8, 130b/9, 130b/13, 131a/9, 131b/4, 131b/9, 131b/14, 132a/8, 132b/11, 132b/15, 133a/11, 138a/10, 138a/12, 140a/2, 140b/12, 140b/13, 141b/1, 142a/2, 142a/3, 142a/6, 142a/7, 142a/9, 142a/10, yazılır 97a/11, yédi olur 103a/2, yédi yüz aķçe olur 96b/3, yigirmi bés altun olur 106a/3, yüz aķçe olur 97a/4, 97a/8, yüz biñ aķçe olur 97a/7, yüz seksen biñ aķçe olur 95a/1, zāhir olur 95b/17, zıkr olunur 93a/16, 97a/9, 98b/8

+rA; +ArI Yön eki

üzerinde 97b/16, üzerine 85a/13, 92a/3, 96a/3, 97b/16, 98a/3, 105b/4, 107a/8, 109b/12, 109b/14, 109b/15, 110a/8, 116a/4, 117a/11, 119b/4, 119b/5, 119b/6, 124b/16, 125a/10, 127b/4, 130a/8, 133b/2, üzerinedir 116a/3, 128b/10, üzre 90b/1, 90b/5, 92a/7, 92b/2, 93b/10, 94b/17, 95a/16, 95b/6, 98b/4, 99b/12, 100b/6, 102a/11, 104b/12, 107a/14, 107b/9, 108a/3, 108b/9, 109a/3, 116a/7, 117a/9, 127a/3, 127b/16, 128b/13, 129b/14, 130b/5, 131a/8, 131b/6, 131b/11, 131b/15, 132a/17, 132b/11, 136b/11, 136b/15, 137a/4, 137b/16, 138a/16, 139b/12, 140a/10, 140b/14, 140b/15, 141a/1, 141a/15, üzredir 89b/17, 94a/17, 124a/17, 136b/1

-rdI, -rdU Geniş zamanın hikâyesi t.3.ş

işâbet éderdi 118a/15, 118a/16, lâzım gelirdi 110b/3, 119b/6, lâzım olurdu 117a/9, 117a/17, mâ-şadağ olurdu 83a/11, maşûn olurdu 120b/7

-r-lAr Çokluk 3.şahıs geniş zaman eki

‘aşabe olurlar 90a/15, 90a/16, dërler 93a/2, 93b/4, 102a/11, 110a/12, 110a/15, 110a/16, 115b/13, 120b/8, 124a/5, 124a/7, 124a/11, 124a/14, 136a/17, 139b/11, hacb éderler 92a/15, iktisâm éderler 141b/12, , mâ fü'l-yeddürler 121b/12, müsteħakk olurlar 131a/15, tekâsüm éderler 140a/6

-rsA Geniş zamanın şartı t.3.ş

bākī kalırsa 99a/17, 116a/13, bulursa 106b/1, hâşıl olursa 100a/5, hıl̄t olursa 131a/4, ħurūc éderse 138b/6, ifnā éderse 100a/10, 100a/12, inkār éderse 141a/15, istiķâmet olursa 111a/14, 113a/8, 120b/11, 138b/9, kaç olursa 95a/17, mes’ele-i ‘avliyye olursa 102b/7, muvāfaķat olursa 103b/7, 106a/4, 107a/15, 111b/12, muvāfiķ olursa 97b/6, mübāyen olursa 114a/9, mübāyenet olursa 104a/9, 105b/2, 106b/6, 107a/14, 108a/1, 109a/11, 112b/1, müctemi‘ân olursa 131b/15, müstaķīm olursa 99b/12, müsteħakk olursa 138b/13, müttefiķ olursa 100a/12, tarĥ olunursa 96b/10, tesāvī olursa 100a/9, toķsan iki biñ toķuz yüz elli iki aķçe olursa 98b/8, uşul-ı müttefiķe olursa 124b/6, uşul-ı müttefiķe olursa 124b/6, ölürse 84a/7, şulūs-i şaĥīĥ olursa 119a/13, zāhir olursa 140b/11, ziyāde olursa 84a/5, 84a/13, 89b/5

-r-sIn, -r-sUn Teklik 2 şahıs geniş zaman eki

görürsün 116a/11

-r-Iz, -r-Uz Çokluk 1. şahıs geniş zaman eki

farz éderiz 90b/17, kılarınız 110b/10, 113a/14, 114b/1, nażar éderiz 113b/3, 113b/8, 113b/9, 114b/13, 114b/17, 117b/5, 120a/3, 121a/10, 121b/4, 123a/16, 132a/4, nisbet dutarız 105a/11, taķsım éderiz 131a/6

-sA Şart eki

alıcı olsa 91a/3, 110b/17, 111a/4, 111a/7, 111a/9, 111a/10, 111a/11, ‘amel eylese 96a/5, añlasa 141a/17, ‘aşabe olsa 119b/13, baş olunsā 125a/6, bēş altun olsa 105a/17, biñ akçe olsa 99b/14, cem‘ olsa 137a/13, cem‘ olunsā 136b/15, cihet-i müte‘addide olsa 90a/5, ekşer olsa 110b/16, 113a/7, 113a/13, 114a/17, 121a/6, farz olunsā 106b/17, 136b/7, 136b/17, 137a/11, 137a/13, gelse 92b/10, 92b/10, hālik olsa 140b/15, hāric olmuş olsa 109b/16, hüküm eylese 140b/16, idhāl olunmasā 117/16, i‘tibār olunmasā 119b/6, i‘tibār olunsā 118a/16, kılsa 110b/15, 124b/8, 124b/10, 131b/4, 141b/15, karındaş olsa 116a/7, 116a/9, katl olunsā 140b/15, kısmet olunsā 104b/17, 105a/5, muhteliť olsa 84b/8, 86a/2, 87a/8, 88b/2, 92b/15, 92b/16, 92b/17, 120b/17, murād olunsā 99a/15, muvāfaķat olsa 138a/1, mübāyenet olsa 86a/15, 87b/5, 91a/13, 123b/1, müdāhıl olsa 88b/16, mümkün ise 125a/3, müte‘addid olsa 132a/2, nışf altun olsa 107a/17, sekiz altun olsa 106b/3, 109a/13 su‘āl olsa 97a/10, şekk eylese 136b/13, şekk eylese 136b/13, ta‘alluķ eylese 140a/5, ta‘alluķ eylese 140a/5, tarh eylese 90b/3, 90b/6, 102b/2, 102b/8, 103a/9, 103a/17, 103b/10, 104a/12, 105b/9, 119a/15, 126b/15, 128b/15, 129a/5, 129a/16, 129b/10, 130a/15, 131a/9, 131a/15, 132a/3, 132a/5, 133b/8, 136b/5, 136b/11, 139b/2, 139b/4, tarh olunsā 96a/14, 96b/5, 96b/6, terk eylese 90b/3, 90b/6, 102b/2, 102b/8, 103a/9, 103a/17, 103b/10, 104a/12, 106b/9, 119a/15, 126b/15, 128b/15, 129a/5, 129a/15, 129b/10, 130a/15, 131a/9, 131a/14, 132a/3, 132a/5, 133b/8, 136b/5, 136b/11, 139b/2, 139b/4, terk étse 102a/15, uķtān olsa 120b/7, var ise 139a/6, 141b/1, yoğ ise 130a/7, 130b/1, 130b/4, 131a/7, yēdi altun olsa 106b/10, yigirmi bēş altun olsa 105b/5, yoķsa 84b/13, 85a/1, 110b/6, 110b/7, 111b/3, 112a/2, 112a/3, 112b/9, 121a/3, 121/4, zamm olunsā 93b/10

-sA-k Çokluk 1. şahıs şart eki

cümle étsek 93b/15, darb eylesek 93b/2, 94a/2, 94a/9, 94b/5, 94b/9, 94b/14, farz eylesek 136b/5, nısf eylesek 92b/5, 92b/6, 92b/7

-sA-lAr Çokluk 3. şahıs şart eki

déseler 93b/10, 93b/15, 94a/3, 94a/6, 94a/10, 94a/14, 94b/6, 94b/16, 95b/5, 96a/11, 96a/16, 96b/8, 96b/14, 98a/7, 98b/10, 100a/1, vefât eyleseler 141b/5

-sIn, -sUn Teklik 3. şahıs emir, istek eki

evlād-ı ‘aşabe olsun 132b/7, ma‘lūm olsun 93a/16, 93b/3, 95a/12, 96a/9, 96a/13, 96b/4, 96b/12, 96b/17, 97a/4, 100a/8, 102a/11, 107a/6, 110a/14, 115b/8, 119a/9, 119b/7, 126b/7, 126b/9, 127a/16, 128b/11, 132a/17, 136b/1, 137b/15, 139b/16, mündefi‘ olsun 142a/18, mürted olsun 141a/12, mütenāvil olsun 136b/3, müttefiķ olsun 129a/11, naķş olsun 83a/1, taṭvīl-i kelām olsun 126b/8, ṭursun 125b/4, 126a/2, 126a/11, 126a/16

Teklik 2 şahıs emir çekimi

al 124b/13, 127a/9, 128a/10, 128a/12, 128a/13, 130b/7, 130b/14, 130b/15, 134b/1, 134b/2, taķsīm eyle 98a/8, 98b/10

-UbAn Zarf fiil eki

gelüben 92b/7

3.3. Adlar Dizini

Ahmed

A. 122a/4, 130b/2, 130b/4, 131a/7, 134b/4, 134b/17, 135a/2, 135b/2, 135b/14, 135b/15

A.+ de 122a/3

A.+ e 121b/10, 121b/17, 122b/5, 123b/10

A.+ i 121b/8

A.+ iñ 122b/4, 123b/8, 130a/13, 135a/9

‘Amr

‘A.+ a 108a/13, 109a/13, 142a/12, 142a/13, 142a/15 142a/16

‘A.+ dan 100a/1, 141b/14, 142a/11, 142a/12, 142a/15

‘A.+ iñ 108a/17, 109b/8, 141b/14, 141b/17, 142a/7, 142a/14, 142a/17

‘A. 141b/13

‘A.-ı mezbūr 142a/7

deyn-i ‘A. 99b/13, 99b/13

‘Ayşe

‘A. 131a/6, 135a/3

‘A.+ niñ 135a/4, 135b/12, 135b/14

‘A.+ ye 130a/17, 130b/16, 134b/17, 135b/1, 135b/1, 135b/16

‘A.+ yi 130a/12, 134b/5

‘A.-i mezbūr 134b/5

Beşer

B. 141b/15

B.+ e 141b/17, 142a/6, 142a/10

Bikr

B. 141b/15

B.+ e 142a/2

B.-i mezbūra 142a/3

Ebū ‘Alī bin ‘İsā

E. 128b/5

Ebū ‘Aliyyi Büstī

E. 128b/7

Ebū Ḥanīfe

E. 136b/14, 138a/5,

E. + den 139b/10,

‘ind-i E. 89b/7

Ebū Süheyl

E. 128b/4

Ebū Süleymān Cūzcānī

E. 128b/7

Ebū Yūsuf

E. 125a/10, 129b/13

Ebu’l-Fazl Ḥaffāf

E. 128b/4

Emine

E. 130a/14, 131a/3

E.+ niñ 122b/10, 123b/15

E.+ ye 122a/8, 122b/11, 123b/16, 130b/7

E.+ yi 122a/6

Faṭma

F. 134b/17, 135b/1, 135b/1

F.+ niñ 136a/6

F.+ ya 130b/15

Ḥadīce

Ḥ. 130b/1, 130b/12, 130b/13, 134b/7, 134b/7, 134b/17, 135a/8, 135a/9, 135b/5, 135b/6, 135b/6, 141b/15, 142a/2

Ḥ.+ niñ 122b/14, 130a/12, 130a/16, 130a/17, 130a/17, 130b/15, 136a/6

Ḥ.+ ye 121a/2, 121b/1, 121b/2, 122b/2, 130b/13, 141b/16, 142a/3, 142a/5,

Ḥ.+ yi 120b/16

cedde-i mezbūre-Ḥ. 122b/12, 122b/15

mezbūre-Ḥ. 142a/10

mezbūre-Ḥ. + niñ 122b/13,

mezbūre-Ḥ. + ye 122b/13

Ḥaṣṣāf

Ḥ. 138a/13

Ḥazret-i Ebū Bekir

H. 115b/17

Ḥazret-i İmām Ebū Yūsuf

H. 137a/9

H.+ dan 138a/13, 139b/13

Ḥazret-i İmām Muḥammed

H. 139b/12

H.+ den 138a/8

Hind

H. 141b/15

H.+ e 142a/1, 142a/8

Hişām

H. + iñ 138a/11

Ḥüseyn

H. 124a/1, 130a/12, 130b/16, 131a/5, 134b/6, 134b/17, 135a/9, 135b/6

H.+ e 130a/17, 136a/4

H.+ i 122b/15

mezbūr-H.+ e 123b/17

İmām Ebū Ḥanīfe

İ. 136a/17

İmām Ebū Yūsuf

İ. 89b/17, 90a/6, 90b/3, 127b/2, 127b/8, 130a/5, 130a/15, 133b/9, 134b/8, 136b/16, 136b/17, 137a/4

İmām Hümām Sirāc

İ.ü'l-millet ve'd-dīn Muḥammed Bin 'Abdu'r-reşīdü'l-Sicāvendī Ḥazretleri
82b/14

İmām Muḥammed

İ. 90b/4, 124b/6, 124b/11, 124b/16, 127b/2, 127b/3, 127b/11, 129b/15, 133b/3, 135a/1, 136b/16

İmām Muḥammed bin Hüseyn

İ. 125b/1, 126b/10, 126b/16, 130b/5, 137a/10

İmām-ı A'zam

İ.+ dan 127a/17, 139b/11, 141b/16

ḳavl-i İ. 116a/3

Kerīme

K. 130a/13

K.+ de 122a/3

K.+ niñ 122a/4, 122b/5, 123b/10

K.+ ye 121b/10, 122b/7

K.+ yi 121b/8

mezbûre-K. + ye 123b/11

Leyṣ bin Şa'd

L. 138a/5, 138a/9

Maḥmūd

M. 135b/1, 135b/2, 135b/14

M. + a 134b/17, 135b/15

M. + ı 134b/4

Meryem

M. 134b/7, 135a/9, 135b/6, 135b/6

M.+ e 134b/17, 135b/5, 136a/5

M.+ i 134b/7

M.+ iñ 135a/8, 136a/1

Muḥammed

M. 82b/9, 130a/16, 130b/1, 130b/12, 131a/4, 131a/7, 135a/2,

M.+ e 121a/1, 121a/7, 121a/17, 130b/13, 134b/17, 135b/6, 136a/4

M.+ i 120b/16, 134b/6

M.+ iñ 130a/11, 130a/16, 130b/14, 131a/5

mezbūr-M. 121b/7

vech.-i M. 130b/4

Muḥammed Bin Muṣṭafā Bin Maḥmūdū 'l-İstānbūlī

M. 82b/1

Muṣṭafā

M.+ niñ 122b/7, 123b/11

M.+ ya 122a/8, 122b/8, 123b/13

M.+ y1 122a/6

‘Ömer

‘Ö. 131a/3

‘Ö.+ e 130b/9

‘Ö.+ i 130a/15

Rābi‘a

R.+ dan 131a/3

R.+ ya 130b/9

R.+ y1 130a/15

Raḥīme

R. 130b/6

R.+ niñ 130b/4,

R.+ ye 130b/8

Ramazān

R.+ a 122a/8

R.+ ı 122a/6

Reḥīme

R.+ niñ 131a/2

mezbūr-R. 130b/10

Şāfiye

Ş. 122a/5

Ş.+ niñ 122a/11

Ş.+ ye 121a/1, 121a/9, 121b/3

Ş.+ yi 120b/16,130a/13

Seyyid-i Şerīf

S. + de 141b/2

Sirkeci Hüseyn Efendi

S. 82b/17

Veli

V. 130b/4, 130b/6, 131a/2

V.+ niñ 130a/14

V.+ ye 130b/7

Zāhide

Z. 122a/4

Z.+ de 122a/2

Z.+ niñ 122b/2, 123b/7

Z.+ ye 121b/9, 121b/17, 122b/3, 123b/8

Z.+ yi 121b/8

Zeyd

Z. + den 142a/13, 142a/14, 142a/17

Z. + e 108a/13, 108a/17, 109a/13, 109a/17, 109b/7, 127b/6, 127b/8, 142a/11, 142a/14, 142a/15, 142a/16

Z. + iñ 108a/15, 109a/15, 109b/5, 127b/4, 141b/15, 141b/15, 141b/16, 141b/16, 142a/2, 142a/4, 142a/5, 142a/6, 142a/9

Z. 100a/1, 141b/13, 141b/14, 142a/16

Z.-i mezbūr 119b/4, 142a/9

deyn-i Z. 99b/13, 99b/13

Zeyd Bin Šābit

Z. 116a/4, 116a/16, 119b/3

Zeyneb

Z. 130b/4

Z. + iñ 130a/13, 130b/2, 131a/7

SONUÇ

el- Ferâ'izu'l-Vâfiye, Hâcib-zâde Mehmed b. Mustafa İstanbûlî tarafından tercüme edilmiş bir kitaptır. Milli Kütüphane, Çankırı İl Halk Kütüphanesi koleksiyonunda 18 Hk. 140/4 demirbaş numarasıyla kayıtlı nüshası esas alınan eserin transkripsiyonlu metni verilmiştir.

Eser, ferâiz ilmiyle alakalı söz varlığı için önemli bir kaynak niteliğindedir. Eserdeki terimler İslam hukukundaki anlamları ile yer almıştır. Ayrıca eserde verilen ferâiz ile ilgili özel meselelerin çeşitli örnekleri, içinde pek çok matematik ve nesep bilgisi barındırır. Böylece eser yalnızca ferâiz terimleri bakımından değil, matematik terimleri ve akraba isimleri bakımından da önem taşımaktadır. Eserde ferâiz terimleri kullanılırken Türkçe kelimelere değil, Arapça kelimelere ve Arapça, Farsça tamlamalara yer verilmiştir. Kimi zaman aynı anlamı taşıyan bazı tamlamaların “‘aşabe-i nesebiyye, ‘aşabeü'n- nesebiyye” şeklinde olduğu gibi hem Arapça hem de Farsça şekilleri birlikte kullanılmıştır. Eserde geçen akraba adlarının çoğu da Arapçadır. Türkçe olarak kullanılan “ana anası”, “baba anası”, “oğul kıızı”, “oğul oğlu” gibi belirtisiz isim tamlaması şeklinde kurulan akraba adları dikkate değerdir. Eserdeki matematik işlemlerinin adlandırılmasında da Arapça terimler kullanılmıştır. Sayı sözlerinin ise çoğu Türkçedir. Bu bakımdan eserin Türkçe kelime kadrosunun çoğunu sayı sözlerinin oluşturduğu söylenebilir.

Tezde 18. yüzyılda yazılmış el-Ferâ'izu'l-Vâfiye adlı eser üzerinde yapılan dil incelemesinin yanı sıra metinde kullanılan ekler, dizin hâlinde sıralanmıştır. Tezin hem dönemin dil özelliklerinin tespiti için katkı sağlamasını hem de söz varlığıyla ilgili konu üzerinde çalışacak olan araştırmacılara kaynak olmasını ümit ediyoruz.

KAYNAKÇA

- Aktan, Hamza: **Mukayesli İslâm Miras Hukuku**, İstanbul, Işık Akademi Yayınları, 2008.
- Alkış, Alpaslan: **İslam Miras Hukuku ile Türk Hukukunun Varisler Yönüyle Karşılaştırılması**, Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Cilt 19, Sayı 1, 2019, s. 60-79.
- Ayverdi, İlhan: **Kubbealtı Lugatı-Misalli Büyük Türkçe Sözlük**, İstanbul, İş Bankası Yayınları, 2006
- Bahtiyaroğlu, Alper: “Hüseyin Bin Mehmed El-Ferâyizî Mu‘inü’l-Kassâmîn, Gramer-Tenkitli Metin-Dizin” **Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü**, Doktora Tezi, Erzurum, 2019.
- Cici, Recep: **Osmanlı Dönemi İslâm Hukuku Çalışmaları**, Bursa, Arasta Yayınları, 2001.
- Cici, Recep: **Osmanlı Klasik Dönemi Fıkıh Kitapları**, Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, Cilt 3, Sayı 5, 2005, 215-248.
- Clauson, Sir Gerard: **An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish**, Oxford At The Clarendon Press, 1972.
- Demir Nurettin, Yılmaz Emine: **Türk Dili El Kitabı**, Ankara, Grafiker Yayınları, 2009.
- Eker, Süer: **Çağdaş Türk Dili**, Ankara, Grafiker Yay., 2009.
- Eraslan, Kemal: **Eski Uygur Türkçesi Grameri**, Ankara, TDK, 2012.
- Ercilasun, Ahmet Bican: **Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi**, 20. bs., Ankara, Akçağ Yayınları, 2019.
- Erdoğan, Mehmet: **Fıkıh ve Hukûk Terimleri Sözlüğü**, İstanbul, Ensar Neşriyat, 2010.

- Ergin, Muharrem: **Türk Dil Bilgisi**, İstanbul, Bayrak Basım/Yayım/Tanıtım, 2007.
- Devellioğlu, Ferit: **Osmanlı-Türkçe Ansiklopedik Lügat**, 23. Bs., Ankara, Aydın Kitabevi Yayınları, 2006.
- Güler, Mehmet: “Türk Edebiyatında Manzum Ferâiz-nâmeler”, **Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Doktora Tezi, Sivas, 2015.
- Gülsevin, Gürer: **Türkiye Türkçesinde Birleşik Zarf-Füller**, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 5, 2000, s. 122-143.
- Karaağaç, Günay: **Türkçenin Dil Bilgisi**, Akçağ Yay., Ankara, 2012.
- Karaağaç, Günay: **Türkçenin Söz Dizimi**, Kesit Yay., İstanbul, 2009.
- Karahan, Leyla: **Türkçede Söz Dizimi**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2012.
- Karasakal, Şaban: **Miras Âyeti ve Cürcânî’de Ashâbu’l-Ferâiz**, The Journal of Academic Social Science Studies, Number: 27, p. 247-268, Autumn I 2014, s. 247-268.
- Kartallıoğlu, Yavuz: **Klasik Osmanlı Türkçesinde Eklerin Ses Düzeni (16. 17.ve 18. Yüzyıllar)**, Ankara: TDK Yay., 2011.
- Kartallıoğlu, Yavuz: **Osmanlı Türkçesindeki Ekler Dudak Uyumuna Göre Nasıl Okunmalıdır?**, Turkish Studies, 3/6, 2008, s. 449-470.
- Kesik, Beyhan: “Revî, Hâcib-zâde Mehmed Revî, Efendi”, **Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü**, 2020.
- Korkmaz, Zeynep: **Grammer Terimleri Sözlüğü**, Ankara, TDK Yayınları, 1992.
- Korkmaz, Zeynep: **Türkiye Türkçesi Grameri: Şekil Bilgisi**, 4. bs., Ankara, TDK Yayınları, 2014.

- Korkmaz, Zeynep: **Türkiye Türkçesinin Temeli Oğuz Türkçesinin Gelişimi**, Ankara, TDK Yayınları, 2013.
- Özay, Hilal: **İslâm Miras Hukukunun Özellikleri**, İslam Medeniyeti Araştırma Dergisi, Cilt 3, Sayı 2, Aralık 2018, s. 203-224.
- Özkan, Mustafa, Tören, Hatice, Esin Osman: **Yazılı ve Sözlü Anlatım**, İstanbul, Filiz kitabevi, 2001.
- Özkan, Mustafa: **Türkiye Türkçesi-Ses ve Yazım Bilgisi-**, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2013.
- Sami, Şemsettin: **Kamûs-ı Türkî**, 1. bs., Ankara, Akçağ yayınları, 2017.
- Turan, Fikret: **Türkçede Zarflar Üzerine**, Prof. Dursun Yıldırım Armağanı, 1988, s. 301-306.
- Türk Dil Kurumu: **Derleme Sözlüğü**, cilt I-VI, Ankara, 2009.
- Türk Dil Kurumu: **Tarama Sözlüğü**, cilt I-VIII, 4. bs. Ankara, 2009.
- Türk Dil Kurumu: **Türkçe Sözlük**, TDK Yayınları, 11. bs., 2011.
- Vardar, Berke: **Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü**, Multilingual Yabancı Dil Yayınları, İstanbul, 2002.